Gregorii nulla vera lex adversitas, si nulla [illegible] quies [illegible]

Lo X del Felix de Viuar

[illegible]

Opus sermonū de aduētu

religiosissimi viri: artium ac sacre theologie in Parisiensi academia quondam professoris Johannis Raulin: sicut sol in firmamento celi sic in celebratissimo ordine Cluniacēsi suis tē-poribus refulgentissimi: diligēti quidem cura mendis omnibus procul eliminatis ad publi-cos proditum aspectus.

Venūdatur Parisius in vico diui Jacobi: sub Lilio aureo ab Johanne paruo.

Cum Priuilegio.

Le Roy nostre Sire a donne priuilege trois ans a Jehan Petit Libraire iure de luniuersite de Paris/ pour ce present liure intitule Opus sermonum Raulini de aduētu. de imprimer cedit liure. Et defend a tous aultres imprimeurs et libraires de ce royaulme de non imprimer ne faire imprimer/ vēdre ne distribuer aultres que ceulx q̄ ledit libraire fait imprimer/ de ce iour dhuy viij. iour de Nouēbre Mil cinq cens ꝛ seize/ iusques a trois ans finiz et acompliz: sur peine de cōfiscation desdictz liures et damēde arbitraire. Dōne a Lyon le. xxiiij. iour de Juillet Mil. ccccc. ꝛ. xv. Par le Roy ainsi signe.

J. Barthelemy.

Tabula Sermonũ magrĩ Johãnis raulin.

¶ Sequit᷑ index siue tabula sermonũ de aduẽtu magrĩ nostri Raulin toto iã orbe celebratissimi/inter Cluñ. ordinis pr̃es dũ viueret p̃cipuũ: s᷑m ordinẽ alphabeti. Et primo a littera A.

Tabula Sermonū de Aduentu

Tabula Sermonum de aduentu.

Finis tabule.

Reuerendissimo in xp̄o patri ac domino/domino Jacobo de ambasia Claromontēsi episcopo: necnon et sacri Cluniacensis monasterij administratori ꝑpetuo: suus monachus Petrus de montmartre īter theologie licentiatos minim⁹: cū om̄i subiectione salutē.

Vulgatissima est platonis sententia reuerendissime in xp̄o pater: beatas fore respublicas/ si eas sapientes dirigerent: earū ve rectores sapientie studere contigisset. Ea est nimirū sapientia per quam reges regnant: et legū conditores iusta decernunt. Proinde quasi presagiente natura te multarū gentium habenas moderaturū: ab ineunte etate quesiuisti eam tibi sponsam assumere: amator factus forme illius. Plantauerat autē dominus deus paradisum quēdam vite celestis: virtutū seminariū (vallem dico Cluniacā) in qua sapientie auspicio iuuenis positus insertus es in oliuam bonam: ⁊ fecisti fructum in tempore tuo. Sicq̧ tandem excreuisti: vt diffunderes a mari vsq̧ ad mare: et vsq̧ ad flumen propagines tuas: vsq̧ adeo vt sub ramis tuis habitarent volucres celi: illi plane quorū conuersatio in celis erat sub vmbra alarum tuarum confugerent: et te tanq̄ pastorē et episcopū animarū suarū venerarentur ⁊ excolerent. Eminebat siquidē in te sapientie vigor ad dandam scientiam salutis plebi religionis nostre: ad dirigendos pedes tuorū in viam pacis: quasi hereditario iure a primogenitoribus tuis in te exuberanter profluens: sicut vnguentū in capite quod descendit in barbam/ barbam aaron. Quis enim non referat quātos ex tua illustri prosapia exurgētes nostra conspexerit etas sapiētie munerib⁹ insignes: ⁊ supra humanū modū prudentia clarissimos? Plane si tacuerimus lapides clamabūt: quāta in rebus omnibus emicuerit prudentia: pie recordationis sed non sine prefationis titulo memorandus Georgius de ambasia apostolice quondā sedis legatus: in quo ob imensam eius sapientiā pene totius regni gallici summa incūbebat/ impendebat. Quis etiam non videat: quantū nunc apud regem nostrū christianissimū valeat generis tui nobilitas: sapientie ac meritoꝝ prerogatiua? Tu igitur nequaq̄ degenerans ab optimis patrū moribus/ p̄inceps ac pastor dn̄ici gregis factus es: tanta quidē animi virtute ceteris excelsior: quāta eminebas et sanguinis dignitate. Hinc odore nominis tui vbiq̧ terrarū diffuso currebant ad te plurimi quorū tetigerat de⁹ corda: vt instaurarent ruinas hierusalem: et dissipata erigerent religionis menia. Multi nempe speciem domus tue videntes admirati sunt: conturbati sunt: cōmoti sunt: sed cōmotione qua sanarentur contritiones eorū: tuisq̧ procūbentes pedibus sancte conuersationis habitum susceperūt: ita vt breui pinguescerent speciosa deserti: et exultatione colles accingerentur. vallis insup cluniaca abundaret frumento. An non illam suo ingressu incrassauit religionis nostre vineam: nunq̄ habendus tanq̄ mortuus a corde: luminare nec

per mortem extinguibile: sed adhuc lucens in firmamento ordinis nostri: artium ac sacre theologie professor Johannes Raulin: Pinguis certe est panis doctrine ac meritorū eius: et prebebit delitias regibus. Tūc autem cū ad iugum christi suaue circa quinquagesimū sue etatis annum curreret vir memoratus: conspexisti felicem quidem mutationē: sed non nisi dextere excelsi. Solent nāqꝫ paruissime molis canes latratu suo maiores exuscitare ad predam. Ast ille (licet canis ingens) precucurrit ⁊ minores excitauit. citiusqꝫ ceteris apprehēdit predam. deditqꝫ illam domesticis suis collegij Nauarrici parisiensis: cuius extiterat moderator: adeo vt exinde multi confluerent ad sacram christi vestem in Cluñ. suscipiendam cenobio. ex quibus nec silentio pretermittendi sunt virtutū titulis cumulatissimi: ingenijqꝫ pernicitate suis temporibus volātes super pēnas ventorum: magister noster blancbaston / magister noster de valle / magister legris licentiatus / alijqꝫ plurimi quorum non est numerus: vt putares eum traxisse secum tertiam partem stellarum. Felicior ne esset Cluniacus: qui talem suscipiebat alūnum: an ne is qui sic suscipiebatur: nō facile dixeris. Sed quis referat ꝙ subito mutatus est in alterū virū: ꝙ repente attenuatus est in eo omnis mundi spiritus: ita vt solum sibi superesset sepulchrū: Erat tamen ei cella monachalis palatiū: in qua mente sed spaciose nimis deambulans: ne vagari inciperet post greges: recludebatur / recolligebatur / vt in idipsum rediret: in idipsum dormiret ⁊ requiesceret: vt in idipm videret quid scribere / quid dictare / quid ex plurimorū sanctorum patrum dogmatibus eligere: quem deniqꝫ velut apis argumētosa varijs et odoriferis floribus insidens / fauum valeret componere. Uerū vbi amicam solitudinem spiritus sancti consilio (quasi alter baptista iohānes) ob fratrum salutem deseruit: verbo quidem et exemplo satagebat monasteriorū pene desolatorum instaurare ruinas: occurrere parieti inclinato ⁊ macerie depulse. Quis nesciat: quomodo p arma iusticie a dextris et a sinistris perambulans: accinctusqꝫ gladio verbi dei super femur suum potentissime: plurimas sanctis patrū institutis aduersantiū strages dederit: Cadebāt ab eo huc atqꝫ illuc territi splendore fulgurantis haste sue: quin et plurimos tanꝙ bonus christi miles in securi et ascia deijciebat: prosternebat: profligabat. Ita cum clamore valido et plerūqꝫ lachrymis vitia insectabatur / exhorrebat / detestabatur: vt ipso frequenter cōtra scelera quasi tuba exaltante vocem suam: omīs pene iniquitas opilaret os suum. Quid memorē monasteria sub tuis vexillis et auspicijs eo adiutore ad antiqui redacta benedicti obseruantiam: Deficeret me dies: sed nec epistolaris pateretur angustia: simulqꝫ tuis purgatissimis auribus fastidium ingererē: si singula ex ordine panderem (tametsi eximia) cōmemorati viri facinora. Postꝙ igitur morte in septuagenariū crudeliter debachante extinctum est lumen illud oculorum meorū: et ipsum non est mecum: postꝙ a me auolauit dimidium anime mee: sedebam ego solitarius ac dimidius / et tacebam: si forte in meditatione mea occurreret vestigium eius quē diligebat anima mea: si forte vel euigilare eum a somno possem: aut exuscitare a sepulchro. Inueni tādem vnde (veluti altera phitonissa samuelem) illū reuocem ad superos: ita vt dicant omēs qui viderint. Mortuus est pater et quasi non est mortuus. Reliquit enim viuā quādam sui imaginem: opera manuū eius que annūciant de illo. Ibi eum dubio procul videbis: modo quidem seriosa grauitate loquētem: modo vtentem iocis: atqꝫ histrionis more / placida quadā metamorphosi in varias sese effigies trāsformantē,

Si vero semen doctrine eiusdē patris apud me derelictum suffocari pmi
serim: si nō rite collegerim que superauerāt fragmenta: si deniqꝫ impedie-
rim: quo minus lucerna aliquādiu sub modio abscondita plenum reddat
splendorē: tu ipse in his sermonibus quos super aduētu a memorato viro
declamatos ad populū in lucem emisimus: iudex eris. Et descendes scio
pater benignissime: descendes iuxta salomonis epithalamiū in areolam
illā aromatū quā suis exornauit operibꝰ monachus ille tuus Raulinus:
descendes in ortū dilecti: vt ibi lilia colligas: vt videas si illic floruerūt vi
nee: ⁊ germinarunt mala punica. mitteśqꝫ manū ad oia desiderabilia eiꝰ.
Ascendes postmodū in palmā ⁊ apprehendes fructus eiꝰ. Quod si olim me
ritorum titulis illustres simulachris in foro depictis celebrabat antiqui-
tas: quid huic statuendū est premiū: cuiꝰ virtutes multiplicate sunt supra
numerū: qui tam egregia ⁊ totiens rettulit de plurimis capitalibus ini-
micis crucis christi trophea? Sed illi satis sit ꝓ statua erexisse opera ma
nuum eius: que sub tuo auspicio humanissime pater in lucem edita ad hu
manos trāsmittūtur aspectus. Paruum quidē est opus hoc quod tibi di
camus: sed reliquie alie sermonum multo ampliores: breui (dn̄o propitio)
diem festum agent tibi. Itaqꝫ suscipe pacato pastor clarissime vultu. Que
tibi sincero munera corde damus: quinimo que tua sunt tibi reddimus.
Illa videlicet alūni tui: sed et preceptoris mei precipui opera: que non ex
meo marte sed ex diuite ingenij illius vena ac promptuario scaturientia.
(vt pote qui eruditissime nouerat proferre de thesauris suis noua ⁊ vete-
ra) adhuc tamen ob immaturā eius mortem in tenebris abdita: vt in pu-
blicum prodirent curauimus: solius fere ministri ⁊ scriptoris non autho
ris officium exercētes. Et bene valeat: ⁊ in pace in idipsum dormiat ⁊ re-
quiescat veneranda senectus tua reuerēdissime in christo pater: vt sic vi-
deas bona hierusalē omnibus diebus vite tue.

Suscipe tantillos presul venerande labores:
Quos me raulini sumere iussit amor.
Ecce vides sacre felicia germina vallis:
Jamq; tue fructum conspicis ecce domus.

Sermones de aduētu: quibus pro sui fecunditate/excellētia/et merito laus oīs inferior est: a grauissimo patre magistro Johanne Raulin sacre theologie artiūq; professore parisiensi/inter celeberrimi ordinis Cluniaceñ. proceres suis temporibus precipuo/in lucem editi: faustissimo auspicantur sydere.

❡ Dñica prima aduentus Sermo per thema.

Regnabit rex et sapiens erit: et faciet iudiciū ⁊ iusticiā in terra. Hiere. xxiij. ❡ Sed queritur quomodo regnabit rex: cuz Hier. xiiij. q̄rat Hieremias Quare futurus es quasi colonus in terra? Non eñ reges sunt coloni aut cultores agrorum. Dicitur primo q̄ aureo tempore anteq̄ inciperēt tyrānides: reges vt plurimum erāt agricole ⁊ pastores. Adam eñ et Noe qui fuerunt vniuersales reges toti⁹ terre/fuerunt agricole. Similiter Abraā qui fuit rex Damasci: vt dicit Josephus lib. primo antiquitatū. Similiter ⁊ Dauid qui fuit magnus rex/fuit pastor ouium. Ideo non est mirū si xp̄s fuerit simul agricola ⁊ rex. Patrē enim sequitur sua ꝓles. vt xp̄i exēplo ⁊ si reges moderni non sint agricole: non t̄n dedignētur agricolas. Sicut eñ agricole ex Adam ⁊ Noe agricolis ⁊ regibus: ita ⁊ reges ex agricolis. vnde Hiere. lij. Nabuzardan princeps coquoꝝ ⁊ militie Nabuchodonosor: principes ⁊ diuites de hierusalē vinctos transtulit in babylonē: ⁊ pauperes ⁊ agricolas dimisit. Sic diabolus principes ⁊ maiores in cōfusionē peccati ⁊ tyrannidis ⁊ consequēter inferni deducit: vbi pauperes bene agentes in terra promissionis admittunt̄. Diaboli eñ pars incrassata est et cib⁹ illius electus. Abachuc. j. sed pars dei pauperrima ⁊ modica: sicut qui colligit racemos post vindemiatores. Eccl'i. xxxiij. Q̄r post vindemiatores demones pauci ⁊ minuti raceni remanēt. Dicitur secundo q̄ christus futurus erat quasi rex: sed etiā quasi colonus in terra. Primo q̄r pater suus agricola est. Joh. xv. qui ⁊ plātauit paradisum voluptatis a principio. Geñ. ij. Filij autē cōmuniter sunt artificij paterni successores. Sc̄do q̄r ad instar agricole vestitus est. Agricola eñ qñq; tēpore pluuioso ⁊ hyemali super pulchrā tunicā sacco induitur/seu tunica linea/siue canobea. ⁊ dñs sacco humanitatis preciosa abscōdit vestimenta diuinitatis. Uenit enim tēpore tēpestuoso ⁊ abundāte malicia. p̄s. Ego autē cum michi molesti essent ꝓpter sua peccata/induebar cilicio humanitatis: sub qua multa dura ⁊ aspera sustinui. Agricole eñ (sicut dicit Aristo. vi. poli.) sepe subijciuntur tyrannidi: ⁊ bene tyrannos patiuntur: sic iudeoꝝ tyrannidem quasi agricola passus est. Tertio q̄r sup humerū suum instar agricole aratrum suum portauit. cuius manubrium est lignum crucis: ferrum vero claui/quibus fossa est terra corporis sui. Quarto q̄r opera agricole exercuit. Primo quidem spinas ⁊ vrticas a radicibus euellendo cū magno labore. Ipse eñ vsq; ad sanguinē manuuz ⁊ capitis/immo totius corporis laborauit: vt euelleret spinas peccatoꝝ nostroꝝ. Hiere. j. Ecce cō

A
Rex.
Quõ reges ex pastoribus ⁊ agricolis ꝓcesserunt.

B
Agricola
Q̄r multiplici rõne dicitur xp̄s agricola.

ſtitui te ſuper gẽtes ⁊ ſuꝑ regna. Ecce quomodo erat rex. ⁊ ſequit᷑: vt euellas / ⁊ deſtruas / ⁊ diſſipes / ⁊ edifices / et plãtes. Unde enim terra maledicta germinauit ſpinas ⁊ tribulos. Sed hec benedicta quam aſſumpſit germinauit oĩm plantaria virtutũ. Juxta illud p̃s. Benedixiſti dñe terrã tuam. et vt euelleres peccatoꝝ radices auertiſti captiuitatẽ iacob. Nulla enim maior animi captiuitas ꝙ peccati in cõſcientia radicati. Scd̃m agricole opus eſt terrã fecundare fimo. Sic xp̃s iniuriis ⁊ opprobriis ſuis ⁊ ſanguine ſuo terrã eccleſie impinguauit. Tertiũ opus eſt ſemen in terrã ꝓijcere et arẽtem terrã rigare. Sic ille ſemina verbi dei in parabolis ⁊ doctrinis multis ſeminauit: et tãdẽ ſuo ſanguine rigauit eccleſiã. Et licet agricola multas terras habeat in quibꝰ multa iacit ſemina: tñ prope habitationẽ ſuam vt plurimũ habet ortulũ / in quo ſingulares plãtationes inſerit. Jſte fuit ortꝰ ille beatiſſime virginis: in quẽ deſiderabat hũana natura vt deſcenderet: dicẽs illud Cãti. v. Ueniat dilectꝰ meꝰ in ortũ ſuum quẽ repleuit abũdãter oĩbꝰ bonis / plãtis virtutũ fructꝰ copioſe deferẽtiũ. Ut ergo de fructu hm̃oi guſtare valeamꝰ: ingrediamur paululũ hũc ortũ: vt de fructu eiꝰ ſaturemur. non nos exaltãtes ſicut ſolet fieri in collectiõe fructuũ qui in ramis arboꝝ colliguntur: ſed nos humiliando dicentes Aue.

¶ Christus. Quõ xp̃s ex duplici radice nobili ꝓceſſit.

¶ Juxta thema ꝓpoſitũ dicẽdũ eſt de moribꝰ vẽturi regis: vt pp̃ls in eiꝰ aduẽtu letet᷑ ⁊ occurrat ſaluatori ſuo. Prio ḡ dicemꝰ ſeptẽ huiꝰ regis cõditiones que tanguntur Hiere. xxiij. vbi de aduẽtu xp̃i propheta loquit᷑.

¶ Prima ergo cõditio huiꝰ regis eſt ꝙ eſt nobilis / ⁊ nobiliter natꝰ / et de ſancta radice q̃ tangit᷑ ibi. Suſcitabo dauid germen iuſtũ. Aliĳ eñ reges ꝙtũcũq; dicant᷑ nobiles / oẽs naſcunt᷑ ruſtici apud deũ maxima ruſticitate: quouſq; regenerati per baptiſmũ nobilitẽtur in ſanguine xp̃i. Jſte vero a deo patre genitꝰ eſt germen iuſtũ ab eterno. Et ceteri cũ adhuc eorũ germen mr̃i heret vel poſtꝙ emiſſum eſt immũdi ſunt. Jſte autẽ dũ matri herebat / mũdiſſimꝰ erat. Ex duplici aũt radice ꝓceſſit germen iſtud: ex tẽporali videlicet ⁊ eterna. Ex tẽporali q̇dẽ: q᷑ a ſctis patriarchis / ꝓphis / ⁊ regibꝰ originẽ duxit. iuxta illud p̃s. Semen abraã ſerui eius: ⁊ filĳ iacob electi eiꝰ. Fructꝰ aũt ſequit᷑ ꝯditionẽ arboris / licet hoc nõ ſit vl̃r verum: q᷑ aliqñ malus aer ſuꝑ fructꝰ incidit: ⁊ tũc vel putreſcunt: vel in terra ſunt vermiculoſi ⁊ infecti. Quidã eñ ex bonis parentibus ꝓcreati / ꝓpter malam ſocietatem quaſi ꝓpter malũ aerẽ degenerãt a parẽtibꝰ. Et hoc maxime cõtingit qñ fructꝰ ſeparat᷑ ab arbore: q᷑ tũc nõ hꝫ arboris influentiã. Sic qñ ſe emãcipãt filĳ a parẽtibꝰ ſuis / ⁊ ſequũtur cõſilia ſua vel capita vel voluptates: cito putreſcit eoꝝ fama ⁊ fetet naribꝰ bonoꝝ. Aliqñ vero nõ ſequitur cõditionẽ arboris germen ꝓpter elongationẽ influẽtie ſolis: q̄ nõ directe reſpicit fructꝰ arboris: ⁊ inde fructꝰ acerbi ſunt: nec ad maturitatẽ ꝑueniũt. Oculi aũt dñi q̇ inflãmare ſolẽt affectũ / nõ multũ reſpiciũt impios fetꝰ. q᷑ p̃s. Oculi dñi ſuꝑ iuſtos: ⁊ vultꝰ dñi ſuꝑ faciẽtes mala: vt ꝑdat de terra memoriã eoꝝ. Uultus eñ d̾r eſſe ſuꝑ malos ſicut dicit Hiero. quos reſpicit torto naſo / rugata frõte / ⁊ toruis oculis non benignis. Nẽo ei corrigit: quẽ deꝰ deſpexit. De ſemine aũt qḋ ꝓmiſit deꝰ ſuſcitare d̾r ĩ p̃s Potẽs ĩ terra erit ſemẽ eiꝰ gñatio rectoꝝ bñdicet᷑. Jllud ei cecidit in terrã bonã. ſ. v̾ginis: ⁊ ortũ fecit fructũ centuplũ. Nã artificiũ boni agricole exercẽs ſicut ⁊ pr̃ eiꝰ: bonũ ſemen ſemĩauit ĩ agro eccl̃ie. vt apl̃os ⁊ ſctõs doctores. Sꝫ modo (proh dolor) raro ⁊ multũ clare ſeminãt᷑ ĩ eccl̃ia ꝑſone bone ⁊ vtiles. Heu dñe. Nõne iãdudũ bonũ ſemen ſemiaſti ĩ agro: vñ ḡ hꝫ zizania? Et rñdet dñs. Jnimicus hõ fecit hoc. Loco eñ ꝑſonaꝝ vtiliũ ſe-

minant spine et sentes.et talis inde fruct⁹ crescit:quale semen seminatur Si frumētū/frumētū.si gaza/gaza.si vitice/vitice. ¶ Et si q̄rat cur citius ꝑpheta dixit xp̄m ex dauid ꝓcedere q̄ ex aliis regib⁹ ꝓpinquiorib⁹: R̄n= detur q ꝓpter māsuetudinē ipsi⁹ Dauid:q̄ in suo memēto dicebat. Memēto dn̄e dauid:et oīs māsuetudinis ei⁹. Māsuetudinis dixit:non crudelitatis. qr iuxta ps. Māsueti hereditabūt terrā.i.derelinquēt heredes ī terra:nō tyrāni. Dit em̄ Policraticus de īperatorib⁹ et tyrānis romanoꝝ q̄ psecuti sūt ecclesiā dei/q null⁹ eis de sua stirpe successit:s3 fere oēs sine ꝓle exti̇ti sunt. Sed ꝓpter mansuetudinē Dauid/iurauit dn̄s dauid veritatē/et non frustrabit eū:de fructu ventris tui ponā sup sedē tuā. Ideo nobiles multū debēt filios suos edocere māsuetudinē a iuuētute:vt discāt postmodū suis subditis misereri et cōpati:si velint post se heredes derelinquere. qr testimo nio saluatoris. Math.v. Mites possidebūt terrā. Et ꝓpter hoc Job mul= tiplicē habuit ꝓlē. Job.vlt. ¶ Scd̄o ꝓcessit hoc germē ex eterna radice. Vidēs em̄ de⁹ pater q̄ est agricola q nulla inueniebat hūana natura ī orto paradisi/accepit stilū hūane nature et inseruit in trūco diuinitatis sue.et sic factū est vt esset vna psona de⁹ et homo:et fact⁹ est homo pticeps diuinitatis. Et tūc cū humana natura iādudū esset botrus vel stil⁹ multū amar⁹: facta est dulcis p associationē cū diuinitate. Rom̄.xi. Tu autē cū oleaster esses/ insertus es in oliuā bonā.i.cū esses siluestris planta portās fructū acerbū insertus es in bonam diuinitatis plantā portans fructum optimum.

D Incarna= tio. Quare ꝓ= pheta dicit christū ex se mine dauid magis q̄ a= lioꝝ proce= dere.

¶ Sed circa hoc querit quare dn̄s carnē sic assumpsit sibi:cū reges et prin cipes dedignent minores. Cur igit humanā naturā multis subiectā mise= riis assūpsit? R̄ndet q xp̄s duo hoc fecit. Prio ad pficiēdū maiorē et mino rē mūdū. Maiorē q̄dē vt finis ꝯiūgeret pricipio. Ipse em̄ est de⁹ et hō/nūc est prim⁹ et nouissim⁹. Prim⁹: qr creator oim. Nouissim⁹: qr homo q̄ inter creaturas vltio creat⁹ est. Vt igit finis ꝯiūgeret principio/de⁹ fact⁹ est ho mo. Inde dr̄ alpha et o ꝓncipiū et finis. Vt em̄ dicit Arist.ij.celi et mūdi.figu ra spherica iter oēs est pfectior. Prim⁹ itē in creatiōe.nouissim⁹ ī recrea tiōe et reparatiōe. Esa.liij. Reputauim⁹ eū nouissimū viroꝝ. Scd̄o carnē as sūpsit ad cōpletionē minoris mūdi q̄ est homo.sm̄ Arist.viij.phisi.et hoc tri pliciter. Prio vt pficeret ei⁹ naturalis appetit⁹. Naturaliter em̄ inclinat hō ad alta et sublimia petēda. Hic p̄mus hō appetiit q̄dāmodo dei eq̄litatē iuxta qd̄ pollicebat serpēs. Eritis sicut dii scientes bonū et malū. Nūc aūt cesset appetit⁹ talis:qr natura hois exaltata est:nō q̄dē vsq3 ad celos tātū s3 etiā vsq3 ad dn̄m celoꝝ:vsq3 ad hoc vt sit nubilis diuine nature:vt essem⁹ de ꝓgenie dei. Iuxta qd̄ dicit Arat⁹ poeta. Ipsi⁹ etem̄ gen⁹ sum⁹. Act.xvij Inde Aug.xiij.de trini. In reb⁹ p tp̄s ortis nulla maior gr̄a q̄ q de⁹ homo fieret:et homo de⁹. Scd̄o vt p gr̄am pficeret:qr p hanc ꝯiūctionē ꝯiūctū est caput eccl̄ie mēbris ei⁹:ex quo influit mēbris vitā gr̄e. ps. Sicut vnguētū in capite xp̄o:qd̄ descēdit ī barbā barbā aaron.i. in fortes eccl̄ie q̄ fecerūt a pricipio barbā tyrānis et diabolo et mistris ei⁹. deide descēdit in orā vesti= mēti ei⁹.i.in simplicib⁹ q̄ sunt hūiles de ecclia. Tertio vt pficeret p glia3: sicut dicit Aug.sup illd̄ Jo.x. Egrediet et ingrediet et pascua inueniet.hoc totū erat bonū hois: vt siue igrederet/siue egrederet:pascua ī factore suo iueniret. Pascua foris ī carne saluatoris:pascua int⁹ ī diuinitate creatoris. ¶ Scd̄a causa q̄re carnē assumpsit/fuit ad redēptionē gn̄is hūani. Math. xviii. Venit fili⁹ hois saluū facere qd̄ pierat. Inde Pau.i.Thim.i. Jesus xp̄s venit in hūc mūdū pctōres saluos facere:quoꝝ prim⁹ ego sū.i.maior. Sic dicāt oēs, Ipse em̄ est ille q̄ ad ouē perditā dignāter descēdit:vt q̄rat

E Incarna= tio. Quare do= minus hu= manā natu ram assum= psit cū tan= tis miseriis

et inueniat. Luc.xv. Et qꝛ cōpletio vniuersi facta est in natura nr̄a τ redē-
ptio sit̄ ꝓ nobis: ideo totū qd̄ factū est / in nobis τ ꝓ nobis factū est. Vn̄ he
due rōnes tāgunt̄ Gal.iiij. Ecce vū venit plenitudo tp̄is misit de⁹ filiū suū
in terris. qn̄ scȝ facta est plenitudo tp̄aliū rerū in pfectiōe mūdi. ecce p̄mā
rōnē. et sequit̄: vt eos q̄ sub lege erāt redimeret. ecce scd̄am. Et idē Eph.j.
Proposuit in plenitudine dispositiōis tēpoꝝ instaurare oīa in xp̄o: et q̄ in
celis τ que in terris. Similiter hoc idē habet̄ Esa.x. Cōsummationē id est
completionē vniuersi. τ abbreuiationē id est humiliationē qua exinaniuit
se formam serui accipiens: dn̄s deus exercituum faciet in medio vniuerse
terre id est hierusalem. vel in vtero virginis tanq̄ in medio omnis terre.

F
Rex.
Quomodo xp̄s regnauit vt rex.

¶ Scd̄a ꝯditio hui⁹ regis est q̄ re τ noīe vere regno dei dominat̄: nō sicut
reges q̄ dicunt̄ noīe / sed nichil habēt ī re / dicunt̄ reges: sed nichil habēt in
regno. vn̄ sequit̄ Et regnabit rex. Primo q̄dē cū leticia pp̄li sui. p̄s. Dn̄s
regnauit exultet terra. Scd̄o ad ꝯfusionē τ displicētiā suoꝝ inimicoꝝ. p̄s.
Dn̄s regnauit: irascantur pp̄li. Tertio ad honorē / famā / τ robur sui regni.
p̄s. Dn̄s regnauit decorē indut⁹ est / indut⁹ est dn̄s fortitudinē τ p̄cinxit se.
Quarto ad directionē / vtilitatē / τ emēdationē sui regni. p̄s. Dicite in gē-
tibus qꝛ dn̄s regnauit. Etem̄ correxit orbē terre. Nō est ergo mirabile si in
aduentu ei⁹ τ anteq̄ veniat clamat̄ Noel: cū tāta bona operet̄ in pp̄lo suo.
Dicūt tn̄ logici q̄ differt multū dicere. Regnabit rex / τ rex regnabit. sicut
differt dicere. Iste monachus nat⁹ est: τ iste nat⁹ est monachus. Iste vesti-
tus est nat⁹: τ iste nat⁹ est vestit⁹. qꝛ pōt q̄s rex regnare: sȝ nō regnabit rex /
sed tyrānus. Dupliciter tn̄ potest intelligi q̄ q̄s regnet rex. Uno modo: qꝛ
mētis sue cōpos / animi sui rex est. vn̄ Anticlaudian⁹. Tūc oīa iure tenebis
cū poteris rex esse tui. Dicebāt philosophi ꝓpterea Alexādrū magnū nō
esse hoc mō regē: q̄ cū oīb⁹ dn̄aret̄ / suiipsius nō erat dn̄s. Scd̄o dr̄ regnare

G
Rex.
Differētia regis τ tyranni.

rex qn̄ pp̄lm ī modū regis nō tyrāni regit. Utroq; modo regnabit dn̄s rex.
Primo sui Qui pctm̄ nō fecit / nec inuent⁹ est dol⁹ in ore ei⁹. Scd̄o mō re-
gnabit rex: qꝛ ad vtilitatē pp̄li sui. Scd̄m ei phm̄. v. politi. tyrān⁹ oīa ad vti
litatē suā disponit. hic aūt cū diues eēt / ꝓpt̄ nos fact⁹ est paup. ij. coꝛ. viij.
Scd̄o tyrān⁹ delectabilib⁹ intendit. hic v̄o p totā vitā laborib⁹ insudauit.
Uere em̄ languores nr̄os ipse tulit: et dolores nr̄os ipse portauit. Esa. liij.
Tertio vt dicit Aristo. tyrānus nō vult subditos habere qui sciāt / valeāt /
et habeāt. Uult em̄ eruditos / potētes / τ magna possidētes a suo p̄cipatu
(ne ī eū insurgāt) abiicere. vn̄ Arist. iij. polit. Tyrānoꝝ est relegare excellē
tes viros extra ciuitatē aut patriā. Sic fecerūt Athenien̄. his q̄ habitabāt
insulas thames / chios / τ lesbie. ꝯtra pacta eoꝝ eos hūiliātes. Et rex p̄saꝝ
postq̄ subiecit medos τ babylonios / sapiētes eoꝝ q̄ qn̄q; rem publicā rexe
rāt / dispsit: mittēdo eos in diuersis regionib⁹: ne in eū machinarent̄. Hec
Aristo. Et idē in lib. v. poli. recitat cōsiliū Periādri tyrāni: ad quē cū mi-
sisset post captā vrbē quādā / quidā noīe Thrasibol⁹ (nō ille de quo Iustin⁹
recitat in. v. lib. hystoriarū suaꝝ: qꝛ ille nō erat tyrān⁹ sȝ tyrānos athenien̄.
occidit) q̄d actur⁹ eēt / nichil legato ei⁹ rn̄dit. sȝ descēdēs ī agrū spicas aliis
maiores p̄scindebat minorib⁹ derelictis: insinuās ei oēs p̄cellētes occidē-
dos vel abiiciēdos: ceteros v̄o scȝ minores reseruādos. Qui legat⁹ cū req̄
sit⁹ eēt de rn̄siōe Periādri / rn̄dit se nichil ei dixisse / sȝ solū remisisse. Per-
cōtāti v̄o Thrasibolo q̄d ageret. Rn̄dit cū p̄scidisse spicas maiores. q̄ audi
to ītellexit signo q̄d agēdū eēt. Rex v̄o nr̄ vult subditos suos esse sapiētes
Uult em̄ ipse facere τ docere. vult etiā esse potētes ad bene operādū / et ad
habendū. Ait em̄. Ego veni vt vitā habeāt / τ abūdāti⁹ habeāt. Ioh. x.

¶ Sed q̄rit̄. si de⁹ regnet ad nr̄am vtilitatē nō ad suā/ quō seruis suis tot mala immittit? Oēs em̄ q̄ pie volūt viuere in xp̄o psecutionē patiunt̄. vn̄ ⁊ Gedeon Judicū. vj. Si dn̄s nobiscū cur apph̄ēdert̄ nos hec mala? Pre terea q̄ mali regnēt: vt dr̄ Eccl'es. x. Hoc malū quasi p errorē videt̄ a facie pricipis egrediēs. Quō ḡ facit malos regnare. cū scriptura dicat tales errare? Rn̄deo q̄ cur imittat seruis suis mala nō est nr̄m iudicare. Judicia em̄ dei abyssus multa. Et Prouer. xxv. Scrutator maiestatis opprimet̄ a gl'ia. Eccl'i. j. Profundū abyssi q̄s inuestigauit? ¶ Possum⁹ tn̄ nōnullas rōnes cōiecturare ad hoc. Pria erit q̄ istas tribulatiōes imittit ad corre ctionē nr̄am. Justū ei est p̄rem misericordē delinquētē filiū ad correctiōez flagellare. Nō ei regnaret de⁹ vt rex/ si nō corrigeret inobediētes mādatis suis. Deut̄. xxviij. Si nolueris audire vocē dn̄i dei tui: vt custodias oia mā data ei⁹: pcutiet te de⁹ vlcere egypti: ⁊ ptez corpis p quā stercora egerunt̄ scabie q̄q; ⁊ prurigine a qua curari nequeas. sic̄ nūc apparet i flagellatiōe qua nos flagellat quadā scabie sil'i morbo elephātino. ⁊ i hoc se ōndit dn̄s nr̄i amatorē. Nō em̄ pr̄ corripit filiū alienū/ sz ꝓpriū. Joh. xj. Dn̄e ecce quē amas infirmat̄. ¶ Scd̄o imittit eas ad cautelā nr̄am: vt doceat nos fuge re a vētura ira. Hier̄. vj. Corā me infirmitas ⁊ plaga: erudire hierl'm. Ar cū em̄ iā tetēdit: ⁊ parauit in eo vasa mortꝭ: scz infirmitates q̄ sunt futuroꝝ maloꝝ p̄sagia: nisi corrigam⁹ nobisip̄os. Grego. nulla nocebit aduersitas si nulla dn̄et̄ iniq̄tas. ¶ Tertio hoc facit ad nr̄am vtilitatē: vt scz p infirmi tatē minorē sanet deteriorē. Prou̇. xx. Liuor vulneris absterget mala. Vul nerat em̄ vnā partē ⁊ ignobiliorē: vt sanet nobiliorē. Mittit ifirmitatē cor poris: vt sanet ifirmitatē mētis. p̄s. Adiuuit pauperē de iopia. Ad hoc est exēplū de milite: q̄ clerico portāti aquā bn̄dictā dū san⁹ erat/ nichil dabat Cū ꝟo ifirmaret̄/ dedit illi clerico denariū/ orās vt ꝓ eo rogaret deū. Cui cleric⁹. Jn quo statu vos inuenitis magis amare deū: ⁊ de deo esse securū? Rn̄dit miles q̄ i egritudine. Ad quē cleric⁹. Et ego rogo deū q̄ semp vos teneat in illo statu. Dicit̄ scd̄o s̄m Alex. de hal'. q̄ nō dicit Eccl'es q̄ malū principē regnare sit error: sed q̄si error egrediēs. Videt̄ em̄ error dū vtilitas ordinationis ei⁹ ignorat̄: sed nō est error: q2 Job. xxxiiij. Propter pec cata populi regnare facit hypocritam. Justum enim est vt talis sit rector ciuitatis: quales ⁊ habitantes in ea. Ecclesiastici. x.

¶ Sermo secundus postmeridianus per thema precedens.

Si in aduētu noui regis oia in regno renouant̄: officiarij vez et officia: nō est mirabile si in aduētu xp̄i regis renouata sūt oia. Juxta illud Apoca. xxj. Ecce noua facio oia. Sicut hyrūdo cū apparet/ tp̄is vernalis nouitatē ifallibiliter suo aduētu decla rat. sic fili⁹ dei noue gr̄e tp̄s annūciat: in q̄ mutauit officiarios suos sacerdotes s̄m ordinē aarō i sacerdotes s̄m ordinē melchisedech. Jn cui⁹ signū nūc renouat̄ eccl'e officiū. Et q2 dū regnat rex malus/ expectat̄ bon⁹. ⁊ ptim viuit̄ in spe futuri boni regis noui: ptim i displicētia ꝓpt̄ expe ctationē. ideo i officio hui⁹ tp̄is ptim suppmunt̄ cātica letitie Gl'ia i excel sis: ⁊ Te deū. ptim retinent̄: vt all'a. Sic scti ante xp̄i aduētū ptim erāt in gaudio ꝓpter certā spē liberatiōis p hūc futuꝝ regē. ⁊ q̄dāmodo i tristitia ꝓpter tediū lōge expectatiōis. Hic dauid dicebat Dormitauit aia mea p̄ tedio. Jn signū cui⁹ (vt dicit Richar. i. iiij. dist. xiij. q. iiij. ar. iiij.) itroit⁹ sa cerdotis ad altare sigt̄ aduētū xp̄i: ⁊ introit⁹ misse q̄ canit̄/ desideriū sctōꝝ patrū de aduētu ei⁹. Jō dicit q̄ in missa solēni nō dz sacerdos introire ad altare q̄usq; sit incept⁹ misse introit⁹: q2 an̄ fuit xp̄s desiderat⁹ q̄ veniret.

h
Rex.
Quō rex nr̄ suis tot imittit mala.

A
Aduentus
Quō in aduentu xp̄i oia renouata sunt.

Et qꝛ i aduētu isto renouatū est tp̄s:ꝛ qꝛ post tp̄s iusticie terribilis secutū
est tp̄s gr̄e ꝛ mie.iō nonies dꝛ Kyrie eleysō.p qḋ iplorat diuina mia. Cū
em̄ p negligētiā primi hois duo mala nobis accesserāt ex diuina iusticia
iuste inflicta.vnū ex pte corporis scʒ mors.scḋʒ ex pte aie scʒ descēsus ad
inferos:qꝛ oib⁹ clausa erat ianua celi.iuxta illud p̄s. Quis est hō q̄ viuet
ꝛ nō videbit mortē? ecce primū. Eruet aiam suā de manu inferi.ecce scḋm
Hoc tn̄ adueniēte tpe nōdū dn̄s subuenit prime ruine:scʒ corpis :qꝛ nouis
sima inimica destruet mors:quā in resurrectiōe sua iā cepit destruere. pri
mā tn̄ p miam suā in hoc aduētu destruxit.iuxta illud p̄s. Uerūtamē deus
redimet aiam meā de manu inferi:cū accepit me.i.humanitatē meā: qua
se vestiuit in domib⁹ ꝟginis q̄si in vestiario.iuxta illud p̄s. De⁹ in domib⁹
ei⁹ cognoscet:scʒ in domib⁹ vētris ꝛ mētis.cū suscipiet eā: scʒ humanita-
tē. Ibim⁹ ergo ad istam domum dei imploraturi gr̄am dicentes Aue.

B
Sapiētia.
Quō xp̄s oia in sapiētia fecit.

¶ Post cōditiōes primā ꝛ scḋam regis nr̄i matutino sermōe declaratas
subseq̄t tertia q̄ erit rex sapientissim⁹. Un̄ sequit. Et sapiēs erit. Sapia q̄
dē ingenita quā nō habebit ex aliquo ꝯsiliāte. Esaie.iiij. Quis adiuuit spi
ritū dn̄i:aut q̄s ꝯsiliari⁹ ei⁹ fuit? Sapiēs itē sapientia vniuersali: qꝛ in eo
sunt oēs thesauri sapiētie ꝛ sciētie abscōditi. Col.ij. Qua ita mūdum diri
git vt p eā impleat ꝛ habitet terra. p̄s. Oia in sapiētia fecisti: impleta est
terra. Nō sic p̄ncipes q̄ si nō sint sapiētes/debēt tn̄ initi sapiētū ꝯsilio.sʒ qꝛ
nō sunt prudētes oia in p̄cipitiū ruūt. Si equ⁹ p̄m⁹ in quadriga esset cec⁹
q̄driga cito rueret. Math.xv. Si cec⁹ ceco ducatū p̄stet:ābo i foueā cadūt
Hoc patuit in Lamech ceco:q̄ loco bestie hoiem occidit. Gen̄.iiij. Et i Sā
sone:q̄ dū cec⁹ esset/ꝛ teneret colūnas se ꝛ alios iteremit. Iudicū.xvj. De
q̄b⁹ verū est qḋ dꝛ.j.Cor.ij. Aialis hō nō pcipit ea q̄ dei sunt. Utinā ita stu
diosi eēnt in lege diuina ꝛ sermōib⁹ audiēdis/sicut sunt i scacis ꝛ aleis. Iō
nūc videt multe terre deserte:ꝛ multe abbatie ꝛ eccl'ie olim bene dotate.
ꝛ hoc qꝛ nō regunt sapiētia. Eccli.xvj. Ab vno sensato inhabitabit patria
ꝛ a trib⁹ impijs deseret. ¶ Sed q̄rit quō dꝛ rex iste sapiētissim⁹:cū nō iudi

C
Incarnatio.
Quō carnē assumens xp̄s non est mutatus.

caret rex sapiēs q̄ de regio statu descēderet i statū serui ꝛ in puluerē. cū sta
tus regis sapiētis debeat esse nobilissim⁹ ꝛ alt⁹. Scḋo qꝛ rex sapiēs terrā
suā alijs nō diuidit ꝛ distribuit:nec diminuit/sʒ poti⁹ auget. Iste venit vt
distribuat regnū suū. Math.xxv. Possidete regnū qḋ vobis paratum est.
Tertio qꝛ vir sapiēs vbi facili⁹ mediū iueniret p qḋ posset optatū finē atti
gere:nō difficili⁹ q̄reret. Potuisset aūt solo ꝟbo redēptionē hūani gn̄is fa
cere:quō ḡ difficili⁹ mediū q̄siuit ad hoc faciēdū.s.incarnari/et tāta mala
pati. Videt q̄ nō sapiēter egerit. ¶ Ad qḋ dꝛ p̄mo q̄ nō iō rex iste mutat⁹
est qꝛ carnē assūpsit. Sicut em̄ sol dū ꝯiungit lune licet videat obscurari ꝛ
eclipsari:tn̄ in rei ꝟitate nō mutat/sʒ solū ipedit ne ei⁹ lumē ad nos veniat
aut ne videat. Sic qn̄ dei fili⁹ mortali nature cōiūct⁹ est ꝛ mortalis fact⁹:
tn̄ i rei ꝟitate nō est mutat⁹/sʒ semp māsit qḋ erat. Malach.vlti. Ego dn̄s
ꝛ nō mutor. Ideo si ab eo q̄ram⁹. Amice quō huc intrasti? rn̄debit sine sue
maiestatis diminutiōe. Sicut imago intrat speculū ꝛ efficit visibilis nō tn̄
in se mutat vel minuit. sic fili⁹ dei in carnē ꝛ mūdū intrauit fact⁹ visibilis
p carnis assūptionē.nec ppter hoc celsitudo sue diuinitatis diminuta est:
nec in aliq̄ cōmutata. Math.xxij. Intrauit rex vt videret discūbētes: ppt
cui⁹ introitū nō dimisit esse rex.qꝛ intrauit rex. Neq; ei rex Niniue cū sur
rexit de solio ꝛ sacco indut⁹ est/desijt eē rex. Sic nec xp̄s q̄ nullo dimisso
solio sacco hūanitatis vestit⁹ est. Rex em̄ sapiēs de singulis suoꝝ subdito
rū malis aliq̄d experit vt sciat cōpati:singuloꝝ cōditiōes inspicit vt corri-

gere et remediū adhibere sciat. Ideo xp̄s rex sapiēs de quolibet statu aliq̄d assumpsit. de statu nature integre pcti imunitatē. de statu nature lapse corporis mortalitatē. de statu nature reparate grē plenitudinē. et de statu nature glorificate fruitionē. Et qr regis ad intuitū tot⁹ cōponit orbis: ne suus ppl's ad supbiā declinaret exinaniuit se ꝛ paruus fact⁹ est. Quia em̄ mūdus extra mensurā erat in honorib⁹/diuitijs/ꝛ delicijs excedēs: q̄ sine mēsura erat se posuit ad paruā mēsurā corporis vt nos ad mēsurā reduceret. cōtra ambitiosos q̄ pedes habēt leporinos. Optime em̄ ascēdit lepus ad mōtē: sed ad vallē difficulter descēdit: qr pedes ei⁹ anteriores sunt posterioꝛib⁹ breuiores. Sic ābitiosi semp volūt ad dignitates ascēdere tanq̄ ad mōtes: raro vo vel nūq̄ ad humilitatis valles. i. ad opa laboriosa/meritoria ꝛ onerosa. qr lz habeāt pedes affectionū ante ꝛ retro scz ad bona paradisi/ad q̄ nos opz tēdere: ꝛ ad bona mūdi/q̄bus nos opz viuere: pedes tn̄ posteriores. s. ad tpalia lōgiores sunt q̄ ad spūalia: qr plus diligūt scl'i hui⁹ vanitatē q̄ descēdere sicut xp̄s p humilitatē. Discāt etiā p̄lati moderni cō descēdere suis ouib⁹ p hūilitatē ad cognoscēdū vultū cōscie eaꝝ. nec existimēt illud hūile sed grāde op⁹: q̄ dn̄s eoꝝ p̄nceps pastoꝝ a pricipio sue natiuitatis adipleuit. ¶ Dicit scd̄o q̄ rex sapiēs nō semp adaugendo regnū suū sapiēter agit: qr q̄to regna maiora sunt tāto piculosiora ꝛ min⁹ pmanētia. De hoc exēplificat Arist. in. v. poli. de theopōpo. q̄ ab vxore redargut⁹ q̄ regnū susceptū a progenitorib⁹ suis grāde abbreuiasset. r̄ndit sic fecisse: qr regnū min⁹ erat/sed stabili⁹. Grandis em̄ cāpana citi⁹ q̄ parua frangit. Iste tn̄ rex sic sapienter regnū suū oībus cōmunicat q̄ non inde diminuit. ¶ Dicit tertio q̄ nō sp eligēda ē via facilior/sz cōmodior. Potuisset vtiq̄ dn̄s si voluisset filios israel introducere in terrā promissionis nō faciendo ꝓdigia in terra egypti terribilia in mari rubro: mirabilia in t̄ra cham. sed non fuisset demōstrata ei⁹ sapiētia/potētia/ꝛ bonitas: quare filij israel facile obliti essent dei. Sic dn̄s redēptionē nr̄am solo vbo potuisset opari: in quo potētiā/sapiētiā/et bonitatē nō demonstrasset: nec cor humanū ad sui noticiā ꝛ amorē attraxisset. sed sapientia sua attigit a fine vsq̄ ad finē fortiter. i. a principio incarnatiōis vsq̄ ad finē passionis. vel a fine ꝛ exterminio vitioꝝ vsq̄ ad intentū finē virtutū. Et sic disposuit oīa suauiter vt etiā gustaret homo facile q̄ suauis est dn̄s: et q̄ mie eius sup oīa opa ei⁹. Tāta enim in hoc ope apparuit ei⁹ sapientia vt etiā angeli desiderarēt vt ostenderet viā illā prudētie de incarnationis modo. et de modo quo percutere supbū debebat: quā tūc intelligebāt: vt ait apl's Ephe. iij. Que sit dispensatio sacramēti absconditi a seculis in deo: vt innotescat principib⁹ et potestatibus in celestibus: quod postea experimento cognouerunt.

¶ Quarta hui⁹ regis ꝯditio est q̄ erit summ⁹ iusticiari⁹ ꝛ iusticie opator. vnde subdit. Et faciet iudiciū ꝛ iusticiā in terra. Sed dices. Cū paruul⁹ sit rex nr̄: quomō faciet iudiciū ꝛ iusticiā: hoc em̄ nō est officiū pueroꝝ? Dicit q̄ paruulus nutrice indiget q̄ alat eū/ꝛ que discat ambulare. sic qr paruus est dn̄s / ꝓuidit sibi pater de nutrice optima scz iusticia/q̄ dirigat gressus eius. iuxta illud ps. Iusticia āte eū ambulabit: ꝛ ponet i via gressus suos. Est em̄ iusticia nutrix regni: de qua sapiēs. Sapien̄. vij. Venerūt michi oīa bona pariter cū illa. Eius aūt ablatio est regnoꝝ pditio. Licet enim de⁹ sit iustus iudex ad iudicandū fortis ad exequēdū / patiēs ad dissimulandū: non tn̄ diu patit eos q̄ per iniusticiā pauperes molestant. Si em̄ princeps nobilis sub se balliuū quēdā haberet qui p iniusticias terrā suā destrueret: eū auferret q̄ citius. quātomagis xp̄s? Nullū em̄ violentū (vt vult Arist.)

D Rex. Quō regna esse nimis magna non est bonū.

E Via. Quō nō sēper eligenda est via facilior sz cōmodior.

F Iusticia. Quō iusticia dr̄ nutrix regnorum.

ꝑpetuo durat. Propterea ait dn̄s Mathei.xxi. Auferetur a vobis regnū et dabitur genti facienti fruct⁹ eius. Sicut si auferretur sola terra auferrentur oīa bona. sic ablatio iusticie. de qua Malach.iiii. Orietur vobis timētib⁹ deū sol iusticie. Scd̄o dr̄ iusticia regni ꝓtectrix. Sedet enī rex vel iudex īhoneste in throno sine tapetib⁹ iusticie. p̄s. Justicia ⁊ iudiciū preparatio sedis tue. Si aūt nō fecerit iusticiā/ sibi timeat rex. vn̄ Ciprian⁹ de.xii.abusionibus scli. Sciat rex q͡ sicut prim⁹ in throno cōstitut⁹ est: sic ⁊ in penis (si iusticiā nō fecerit) primatū habitur⁹ est. Oēs enī pctōres quos sub se i p̄nti habet/ supra se modo plagali in pena futura habebit. Sed si iusticiā fecerit/ euadet iusticia eū ꝓtegente aduersarioꝝ manus. in quo cōfidebat Dauid dicens. Feci iudicium ⁊ iusticiam: non tradas me calūniantibus me.

H

Judicium Justicia. Que differētia est inter iudiciuz et iusticiā.

¶ Sed q̄rere posset q̄s dr̄iam inter iudiciū et iusticiā: cū frequētissime in scriptura sacra illa duo simul ueniantur ꝯiūcta. Dicitur q͡ talis est dr̄ia: q̄r iudiciū iportat discussionē ⁊ sn̄iam/ iusticia designat executionē. Quidā enī sunt q̄ nullū facere volūt iudiciū ipediti aut rācore/ odio/ vel amicitia. q̄ ꝓ amicis q̄r sibi ꝓpinq̄ sunt/ iudicāt. ꝓ his quos odio hn̄t male sentiāt. sicut distātes a nobis q̄uis sint magni/ nichilū tn̄ iudicam⁹. Res vo ꝓpinq̄ ocl'o nō sinit aliud videre q̄ qd̄ ꝓpe est. Aut etiā nō iudicant corrupti pecunia. Virga piscatoris q̄uis recta: si tn̄ paruū piscē accipiat/ modicū inclinatur. si vo magnū ita iclinatur virga a rectitudine q͡ aliq̄n frāgitur. Sic vga iusticie (q̄ in p̄s. dr̄. Virga directiōis: virga regni tui.) ꝓ modico munere ad partē offerētē inclinatur: ꝓ magno frāgitur. Antiquit⁹ apud romanos depinxit q̄dā pictor iusticiā in forma mulieris/ nullos ocl'os ⁊ man⁹ hn̄tis. Dū aūt seru⁹ mgr̄i pictoris accederet ad pīgēdū man⁹ ⁊ ocl'os illi⁹ imaginis: supueniēs magr̄ cōtradixit dicēs si oculos ⁊ man⁹ hr̄et iusticia: ip̄am fore pessimā latronissaz. Si enī sagittari⁹ trahēs ad signū vt ip̄m directe tāgat: vnū claudit oculū ⁊ aliū semiclaudit. sic q̄ rectitudinē signi iusticie vult attingere/ oculos claudat ad pecuniā. Et vtinā oēs iudices ceci essent oculis illis: vt non viderēt pecuniā. Sūt aūt ⁊ alii q̄ ⁊ si faciāt iudiciū/ nō tn̄ iusticiā. i. iusticie executionē. q̄r vel nō faciunt: vel eā male exequuntur: vel eam non audent facere. Sicut vulpes in curia simiarū cōmissa ad exequendū contra leonem: dixit q͡ parata esset exequi/ dūmodo ab vnguibus ⁊ griffis leonis esset secura. Sicut enim litttere regie sine sigillo et cauda in qua sigillum apponitur non prosunt: sic nec iudicium sine iusticia.

M

Aduētus. Vtrū xp̄s i suo aduētu fecerit iudicium et iusticiam.

¶ Sed q̄ritur vtrū xp̄s fecerit de facto iudiciū ⁊ iusticiā in terra i suo aduētu? Et videtur q͡ non. q̄r glo. sup illo. Miam ⁊ iudiciū cantabo tibi dn̄e. dicit Miam i p̄mo aduētu. et Justiciā i scd̄o: nō ḡ in p̄mo. Scd̄o q̄n q̄rebatur ab eo q͡ diuideret hereditatē: rn̄dit Luc.xii. Quis me ꝯstituit iudicē inter vos? Tertio dicit Joh.viii. Ego nō iudico queq̄. Quarto absoluit mulierē meretricē. Jo.vii. q̄n debebat eā cōdēnare. Oppositū dicit tex. Faciet iudiciū et iusticiā in t̄ra. ¶ Dicitur p̄mo s̄m Bona. dist.xlvi.iii. sentē. q͡ i oī ope dei est mia ⁊ iusticia: iuxta illud p̄s. Uniuerse vie dn̄i mia ⁊ veritas. Sup quo Cassiodor⁹. i. in oī ope dei mia ⁊ iusticia. p̄s. Just⁹ dn̄s in oībus viis suis: ⁊ scūs in oīb⁹ opib⁹ suis. Et pauloante dicit. Miserationes ei⁹ sup oīa opa eius.

I

Justicia. Quomodo in deo iusticia ⁊ mia tripliciter accipi possunt.

¶ Dicitur scd̄o q͡ mia ⁊ iusticia i deo tripl'r accipi p̄nt. Uno mō ꝓ ꝯdecentia diuine bonitatis: vt dicatur de⁹ iuste agere q̄n facit qd̄ ad eū spectat. iuxta illud p̄s. Honor regis iudiciū diligit. i. honor regis dei diligit q͡ res fiāt sicut decet. Et sic in oī ope qd̄ creauit de⁹: q̄r creaturā facit/ misericorditer facit. et q̄r facit eā sicut decet/ iuste facit. Scd̄o capitur iusticia ꝓ liberalitate i retributiōe p̄mioꝝ, et mia ꝓ pietate in effusione donoꝝ. Et sic in oī

retributiōe est iusticia:inquātū de⁹ solūmodo dat bona aliquo mō merentib⁹ ea:vel ꝓpter aliquos q̄ alꝭ meruerūt.et etiā mia:qꝛ plus ꝙ meruerit. Tertio mō iusticia capit ꝓ seueritate penaꝝ/ꝛ mia ꝓ subleuatiōe maloꝝ. Et sic etiā in oib⁹ est iusticia puniēdo/ꝛ mia in min⁹ puniēdo. Dicit tertio ꝙ in pmo aduētu fecit sūmū op⁹ iusticie. vt dicit Richar.iiij.sentē.qꝛ qcqd hō deo debuit/reddidit.ꝛ plus ꝙ hō reddere potuit. Idē em̄ incarnat⁹ et passus:qđ egit ꝓ nobis reddidit. Psal. Dn̄s retribuet ꝓ me. Sꝫ qꝛ hoc nō erat sine mia.iō subdit. Dn̄e mia tua in sclm. Hō etiā erat debitoꝛ seruitutis.qꝛ ꝯtēptoꝛ fuerat libertatꝭ qn̄ se subiecit aduersario suo sibi ꝯsentiēdo Sed ꝓ nobis dn̄s oimodā obediētiā reddidit:nullā alias debēs. Mat.iij. Sic em̄ decet nos iplere oēm iusticiā.se scꝫ hūiliando seruo. Gal.iiij. Ecce dū venit plenitudo tpis misit de⁹ filiū suū i fris natū de ꝟgine. Ecce miam magnā. Sed qđ subdit.factū sub lege/op⁹ maxme iusticie ostēdit. vt legē quā fecit ipse tulerit. Ideo ꝑm eūdē doctorē Dicit q̄rto ꝙ in pmo aduētu magis apparuerūt opa mie ꝙ iusticie.ſꝫ ecōtrario erit i scđo. Sicut em̄ in pmo soluit debitū ꝓ hoie qđ soluere nō poterat pur⁹ hō: sic in scđo exiget ab hoie pctōꝛe qđ soluere nō poterit ineternū. Ideo dꝛ dies illa dies ire nō mie. Psal. Tūc loquet ad eos in ira sua ꝛc. Dicit quito ꝙ duplex est iudiciū dei. vnū discretiōis quo discernit credētes a nō credētib⁹. Joh.x. Ego in iudiciū veni:vt q̄ nō vidēt videāt.et qui vidēt ceci fiant. De quo Psal. Judica me de⁹ ꝛ discerne causam meā de gente ꝛc. Et sic in primo aduētu sepe iudicauit dn̄s.vt patet in illis quos separauit et eiecit de tēplo.et de peccatrice quā suo iudicio iustificauit.et de publicano quē pharifeo prepo suit. Aliud est iudiciū cōdēnationis.et istud habuit in primo aduētu tantūmodo in oꝛe ꝓnūciando ꝛ p̄nūciando. Apoca.j. De oꝛe ei⁹ exibat gladi⁹ ex vtraqꝫ parte acut⁹ scꝫ dānatiōis sicut Joh.viij. ꝓnūciabat.in pctis vr̄is moriemini:sed non tūc executus est.qꝛ illud extremo reseruauit iudicio.

K
Judicium dei.
De duplici iudicio dei.

¶ Sed ꝯsequēter qs q̄rere posset. Fiebat ne ante tp̄s aduent⁹ xp̄i iusticia in terra:cū hoc ꝓ magno mirabili ponat esse fiendū in aduētu xp̄i. An ne dimiserit dn̄s p tot tpa mūdū sine iusticia? Rn̄det ꝙ duplex potest itelligi iusticia. vna hois ad hominē.et illa qn̄qꝫ vigebat in terris.vtpote tpe bonoꝝ regū. Alia intelligebat in oꝛdine ad demonē iniuste detinentē hoiem qui tn̄ homo iuste detinebat.et ista nō fuit ante aduētū xp̄i. Sicut em̄ vsurarius qn̄ debitoꝛ non est soluendo:accipit filios ꝛ filias ꝛ redigit in seruitutē.iuxta illud mulieris clamātis ad helyseū. Ecce venit creditoꝛ:vt tollat duos filios meos. Mutuauerat aūt peccatoꝛ adam ꝛ nō habebat vnde solueret.ideo diabol⁹ totā ei⁹ posteritatē occupauit.ꝛ ita factū ē:quousqꝫ verus helyseus dn̄s iesus venit in hūc mūdū. qui fecit oleū mie abūdare/ et de meritis suis partim satiffecit ꝓ nobis:ꝛ partē dedit ad vitā nr̄am.sicut dictū ē mulieri. Redde creditoꝛi tuo.tu aūt ꝛ filij tui viuite de reliquo. Sed dices.iā pꝛescripta erat detētio illa a diabolo. Dicit ꝙ nō. Tū primo qꝛ p moysen ꝓcuratorē dei ꝓclamauerat se de⁹ de foro illo ad interrūpendā pꝛescriptionē/dicēs pharaoni qui diabolū repꝛesentabat. Exo.iiij. Dimitte pplm meū vt sacrificet michi in deserto. Itē habuit synderesim.i.cōscientiā q̄ semp reclamabat.que erat de parte dei.de qua Job.j. Ego effugi sol⁹ vt nūciarē tibi. Hoie em̄ peccante illa sola reclamat ꝛ nūciat pctōri ꝙ male agit. Tū scđo:quia nō poterat p̄scribere:q̄ dolo ceperat possidere. Fraude em̄ p sua mēdacia hoiem deceperat. Tū tertio:qꝛ plus petēdo debebat cadere a iure. Petūt aūt nō solū hoiem q̄ peccauerat:sed totā eius posteritatē. Inde clamabat genus humanū. Appꝛehēde arma et scutū:et

L
Justicia. Utrū ante aduētū xp̄i vigebat iusticia i fra.

exurge in adiutoriũ michi. Cõclude aduersus eos qui ꝑsequunt me. i. accipe cõclusionẽ cõtra eos. et dic anime mee. salus tua ego sum. Multi eñ dicũt aie mee. nõ est salus ipsi in deo eiꝰ. i. qui sunt de parte maloꝝ scz demones. Propterea dic anime mee/ salus tua ego sum.

M Christus. Quō xp̄s dicit differenter dñs ab aliis dominis.

¶ Quinta huiꝰ regis ꝯditio est ꝙ regnabit amabilis pp̄lo. Unde subdit. ⁊ hoc est nomẽ qđ vocabũt eũ dñs iustꝰ nr̄. Erit eñ ille rex dñs/ erit iustus/ ⁊ erit nr̄. Dñs quo ad diuinitatẽ. iustꝰ quo ad aiam. et nr̄ quo ad corpus. Est eñ dñs nõ sicut dñi terreni q̄ in vna parte dñant qꝛ iste vbiq̄. p̄s. In oi loco dñationis eiꝰ. Scđo huic dño sunt oia subiecta. p̄s. Oia subiecisti sub pedibꝰ eius. Nõ aũt dñis terrenis q̄ sepe a vermibꝰ ⁊ pulicibꝰ impugnant. Tertio terrenꝰ dñs de subditis nõ potest facere ad nutũ: sz sepius resistũt et multa mala cõtra eũ cogitãt ⁊ sepe rebellãt. De isto dicit Psal. Oia q̄cũq̄ voluit fecit in celo ⁊ in terra. Et Heb. iiij. Oia nuda ⁊ apta sunt oculis eiꝰ. ad quẽ nobis sermo. Quarto aliĳ dñi t̄ras suas desertas nõ ad nutũ habitare faciũt. De isto etiã dicit. Dñs diluuiũ inhabitare facit. Quinto aliĳ regnãt ad tp̄s. de isto subdit. Et sedebit dñs rex ineternũ. Sexto aliĳs regibꝰ seruiũt subditi ad vtilitatẽ eoꝝ: huic aũt ad vtilitatẽ nr̄am seruimꝰ Aug. viij. sup Geñ. Deus solus dñs est. qꝛ illi nõ ad suã sed nr̄am vtilitatẽ seruimꝰ: cũ sibi simꝰ inutiles.

N Justicia. Quō iusticia dr eē cingulum lumborum.

Scđo dr iustꝰ. qꝛ iusticia cingit. Esa. xj. Erit iusticia cingulũ lumboꝝ eiꝰ. qꝛ sicut cingulũ ex equo diuidit hoiem ĩ duas partes: sic iusticia ad equalitatẽ duas partes reducit. Sed freq̄nter dũ in cingulo pẽdet aliq̄d: inclinat ad vnã partẽ. Sic de iusticia cũ muneribꝰ ad vnã partẽ trahit. In cingulo eñ q̄nq̄ pendẽt claues: qꝛ multi fauore iusticie inueniũt claues ecclie ⁊ bona bñficia. Scđo pendet bursa vel gibassaria. q̄ si sit vacua: tũc est bursa puellaris. in q̄ nichil inuenit/ nisi forte acus vel filũ. Sic in quibꝰ pẽdet illa bursa vacua puelle sunt ⁊ incorrupti: sz raro tales inueniunt. Tertio ibi pẽdet gladius: qꝛ tales ferũt gladiũ in vindictã maloꝝ. Tertio dicit nr̄. Primo ad seruiendũ. Math. xv. Filiꝰ hois nõ venit ministrari sed mistrare. vñ ⁊ lauit pedes: imo lauit nos ĩ sanguine suo. Scđo ad nutriendũ ⁊ comedẽdũ. vnde ait Joh. vj. Ego sum panis. p̄s. Deꝰ meꝰ enutries me. Tertio ad refugiendũ ⁊ saluãdũ. Psal. Deꝰ nr̄ deꝰ saluos faciẽdi. et iterũ. Deꝰ refugiũ nr̄m ⁊ virtꝰ. Quarto ad vẽdendũ/ pẽdendũ/ et depẽdendũ: sicut fecit iudas. Quinto ad acquitandũ. Quia eñ soluere nõ poteramus: ꝓpterea nobis dedit eũ pr̄. Bernar. Totũ qđ dare possum hoc miserũ est corpus: tamẽ si dedero satis est. si quominus addo corpꝰ eius. Meũ eñ est ⁊ de meo. De te dñe supplicas: qđ in me minꝰ habeo. Paruulus eñ datꝰ est nobis. Fuit quoq̄ asinus nr̄ ad portãdũ onera nostra. j. Pe. ij. Peccata nostra ipse ꝑtulit in corpore suo sup lignum.

O Justicia. Pax effectꝰ iusticie est pax.

¶ Quinta huiꝰ regis ꝯditio ꝙ ipse erit rex pacificꝰ. Uñ subdit. in diebꝰ illis saluabit iuda: ⁊ israel habitabit cõfidẽter. Ex iusticia eñ pax procedit. Jac. iij. Fructꝰ iusticie in pace seminat. qꝛ p̄miũ eternũ (qđ est fructꝰ iusticie) ex pace ꝯscie ꝓcedit. imo ⁊ etiã fructꝰ iusticie tp̄alis. Sicut eñ p motũ firmamẽti oẽs orbes et planete pacifice mouent/ trahunt/ ⁊ regunt. ita ꝙ vnꝰ alteꝝ nõ turbat nec ĩpedit: sic p actũ rigoris iusticie supiores/ ĩferiores in pace dirigunt. Esa. xxxij. Erit opꝰ iusticie pax: ⁊ cultꝰ iusticie silẽtiũ. tali mõ ꝙ pp̄ls nõ murmuret: ⁊ securitatis in sempiternũ. et sedebit pp̄ls meꝰ in pulchritudie pacis/ ĩ tabernaculis iusticie/ ⁊ ĩ requie opulẽta. Pulchritudo eñ pacis in triplici reqe ꝯsistit. scz in requie gaudiosa. qꝛ sedebit vir subter quercũ suã ⁊ sup vineã suã/ vt comedat ⁊ bibat: ⁊ nõ erit q̄ exterreat. Scđo in requie secura, quia sequitur, Et cõflabũt gladios suos in vome-

res:⁊ lãceas suas in falces nichil timẽtes. Tertio in requie opulẽta. qñ in opulẽtia diuitiaꝝ requiescẽt agricole ⁊ artifices. Qđ nõdũ vidi in hoc regno cõpletũ/sed semꝑ inopia circũdedit eos. Sed querit̃ cur ita murmurat ppl's cõtra hoĩes iusticie ⁊ cõtra suos superiores. De eis multũ videt̃ popul⁹ oblocꝫ. Dicitur ꝙ hoc ideo est. Primo qꝛ ipsi sunt facies reipublice:ideo videt̃ cito eoꝝ macule tanq̃ magne. licet aliqñ sint parue: vbi macula manuũ ⁊ alioꝝ mẽbroꝝ q̃ cooperiuntur nõ ita reputant̃. Periculũ tñ est ꝑcutere faciẽ hoĩs plus q̃ aliud mẽbrũ. hoc etiã contingere põt:qꝛ cõiter populus affectiõe sua ducit̃:⁊ de his ꝑ affectionẽ iudicat que non nouit. Sic ergo xp̃s est rex iusticie ⁊ rex pacis. ꝓpter qđ cõparat̃ melchisedech q̃ interpretat̃ rex iusticie:q̃ erat rex salem. i. pacis. Et si iteꝝ dicat̃. quõ põt esse xp̃s rex iusticie:cũ nunc habeat man⁹ ligatas a matre. Justicia aũt q̃ manus habet ligatas parũ aut nichil ꝓdest. Dicitur ꝙ man⁹ habet ligatas a matre:ne ita dure puniat pctã hominũ sicut antiquit⁹ vt patet ex scripturis/sed non hꝫ ita ligatas quin contineat oĩa in manu sua/sicut prius. Psal. Jn manu tua dñe oẽs fines terre. Jn quo ostẽdit alligandas esse manus tyrãnoꝝ:q̃ non sapiẽtia ⁊ cõsilio regũt sed violẽtia ⁊ fortitudine. q̃ dicũt illud Sapiẽ. ij. Sit fortitudo nr̃a lex iniusticie. Justicia autẽ cũ prudẽtia habẽt dirigere fortitudinẽ. Jnde Esa. xj. Spũs consilij precedit spiritũ fortitudinis quasi director ei⁹. Vñ ⁊ dicit̃ priusq̃ iniret bellũ cõsulebat dñm. Septima hui⁹ regis cõditio est ꝙ regnabit rex victoriosissimus ⁊ gloriosissimus. hinc ⁊ subditur. Propterea hec dicit dñs:qꝛ ecce dies veniũt ⁊ nõ dicẽt ampli⁹. Viuit dñs q̃ eduxit nos de terra egypti:sed viuit dñs q̃ duxit ⁊ adduxit semẽ dom⁹ israel de terra aquilonis ⁊ de cũctis terris ad quas eiecerã eos ⁊ habitabũt in terra sua. Dies em̃ nr̃i recedunt ⁊ dies dñi veniũt ⁊ permanent. Dies siquidẽ nostri apud grãmaticũ sunt dubij generis. ⁊ pl⁹ est de feminino q̃ de masculino. plus in eis est de aduersitate q̃ de prosperitate. Unde cũ salutatur homo nõ dicitur bonus dies sed bona dies in feminino. Dies aũt dñi permanẽt. Psal. Anni tui non deficiẽt. vbi de dieb⁹ hominis dicit̃. Dies ei⁹ sicut vmbra pretereũt. Umbra autẽ nec existentiã nec permanẽtiã habet. Jdeo Hieremias propheta nõ desiderabat dies humanos. Hiere. xvij. Diem hominis nõ desideraui. tu scis:sed dies dñi de quib⁹ hic loq̃tur. in quibus deus tam grande faciet bñficiũ ꝙ nõ erunt in memoria priora. scꝫ eductio de egypto:trãsitus maris rubri. ingressus terre promissiõis ⁊ sic de alijs. sed erũt noua in memoria scꝫ beneficiũ incarnationis/passionis resurrectionis/⁊ sic de alijs. per que habitare nos faciet in terra nostra paradisi. Amen.

Justicia. Quare ita hoies obloquunt̃ ꝯtra officiarios iusticie.

Dies. Quõ dies hoĩs sũt dubij gñis.

¶ Eadem dñica prima aduentus sermo tertius per thema.
Dicite filie syon. ecce rex tu⁹ venit tibi mãsuet⁹. Math. xxj.

Queri posset quare ita sollicite ꝓpheta ⁊ similiter oẽs euangeliste prophetiã istam de xp̃i aduẽtu iubẽt populo predicari. Dicite (inquit) filie syon. immo cũ iubilatione Exulta (inquit) filia syon:cum tñ aduẽtus regum fiant freq̃ẽter in graue onus populi. ¶ Rñsio ꝙ hoc multis de causis actũ est. Prima qꝛ vulgo dicitur. eũ valde tedet qui expectat. Expectabatur siquidem dñs ⁊ non veniebat/querebatur cum lachrymis ⁊ gemitib⁹ vt veniret. mittebant̃ ꝑ ꝓphas littere de aduentu suo. Aggei. ij. Adhuc modicũ ⁊ veniet desideratus cunctis gentibus. Sed quando quis frequenter misit alicui litteras solet dicere. Melius vellem ꝙ veniret. Unde ⁊ Abacuch. ij. dicebat littera prophete, Si moram fecerit expecta eum:quia veniens veniet et non

Aduẽtus. Quare ꝓphete ⁊ euãgeliste tot ⁊ tãta loquũt̃ de hoc aduentu.

tardabit. Sed tedio affecta hũana natura clamabat. mãda/remãda/manda/remãda. expecta/reexpecta. expecta reexpecta. modicũ ibi/modicum ibi. Ac si diceret. Mãdat ⁊ remãdat ꝙ expectem⁹ modicũ ⁊ veniet. ⁊ tñ nõ venit. Ideo instãter petebat. veniat sup me mia tua dñe: ⁊ salutare tuũ ſm eloquiũ tuũ. i. ſm ꝓmissum in eloquijs tuis. Propter qđ expectanti filie syon recitãt euãgeliste illud esse cõpletũ dicẽdo. Dicite filie syon ⁊c̃. Quousqꝫ em̃ veniat mater lachrymaꝛ puer expectãs. Dñs aũt vere mr̃ est qui nos genuit in cruce apto latere in dolorib⁹ multis: qui p Esaiam mãdauerat. Esa. xlix. Et si mater obliuiscaꝛ infantis vteri sui: ego tñ nõ obliuiscar tui. Ideo dicite filie syon ꝙ nõ plus lachrimetur. Ecce rex ⁊c̃. Scđa rõ: vt memoriter tãtũ bñficiũ retineam⁹: vt diligam⁹ ⁊ appreciemur. Res em̃ q̃ nõ diligiꝛ aut appreciaꝛ: non sepe recolitur. Si facta Caroli ⁊ Rolandi sepe memorãtur: q̃ tñ non sunt multe vtilitatis. quãto magis gesta xp̃i que infinitã nobis vtilitatẽ cõtulerunt? Ideo psal. Ne tãtoꝝ ingrat⁹ esset bñficioꝝ ait. Memor ero ab initio (scꝫ redẽptiõis) mirabiliũ tuoꝝ. Tertia rõ. vt cito occurram⁹ obuiã ei. Iđ hodie canit eccl̃ia. Ecce rex venit occurramus obuiã saluatori nr̃o. Qñ em̃ rex venit ad aliquã ciuitatẽ: occurritur ei cũ magna reuerẽtia: quãto magis regi regũ ⁊ legato dei pr̃is? Sꝫ sicut diciꝛ Esa. lix. Apporiat⁹ est dñs. i. ſm glo. cõtristat⁹. qꝛ nõ est q̃ occurrat ei p deuotionẽ ⁊ abstinẽtiã se preparãdo. Propter qđ tres vel quattuor iste septimane q̃ precedũt diẽ natalis ordinantur: vt te ire obuiã prepares saluatori tuo ingrediẽti in mundũ. Quarta ratio. vt in ei⁹ aduentu gaudeamus ⁊ letemur. Psal. Memor fui dei ⁊ delectat⁹ sum. ⁊ Cãti. j. Exultabimus ⁊ letabimur in te memores vberũ tuoꝝ. i. dulcedinis a te defluentis in nos. Forsan quis dicere posset. rex iste venit: sed nescim⁹ quid facturus sit ⁊ quid cogitat de nobis. Forsitan nos cogitat pdere ⁊ delere sicut a pñcipio. Gen̄. vj. dicebat. Delebo hominẽ quem creaui a facie terre. Sed respõdebit statim qđ scribitur Hierem̃. xxix. Ego cogito cogitatiões pacis ⁊ nõ afflictiõis. Cũ em̃ essem⁹ multũ pauperes ⁊ obligati ⁊ debito afflicti: venit ipse vt nos acq̃tet. Propter qđ gr̃as agẽdo debem⁹ ei dicere. Bñdictus q̃ venit in noie dñi. Sicut em̃ in aduẽtu pr̃is puer ridet ⁊ letaꝛ q̃si de pricipio suo: ⁊ oia animãtia aduenientẽ sole ridere dicũꝛ ⁊ gaudere trãssumptiue loquẽdo q̃si suo pñcipio applaudẽtia: sic nos pñcipio toti⁹ creature dño iesu: q̃ hospitat⁹ est in hospitio btẽ ꝟginis. ad quã ibim⁹ dicẽtes Aue.

B Originale. Qꝛ ex peccato primi hois incurrimus tria dãna.

¶ Prim⁹ hõ ex culpa sua incurrit tria dãna. qꝛ pmo pdidit gloriã incorruptionis qñ de ligno vite comedit. Audierat em̃. quacũqꝫ hora comederis: morte morieris. Scđo pdidit dignitatẽ qñ degradat⁹ est ab honore suo. qñ scꝫ ab illa sublimitate similitudinis dei decidit in similitudinẽ iumenti. Psal. Homo cũ in honore esset nõ intellexit ⁊c̃. Tertio oim bonorum abũdantiã pdidit. qñ eiectus de paradiso audiuit illã sñiam. Maledicta terra in opere tuo. Sed miserator dñs noluit in ira cõtinere mias suas. sꝫ tã pi⁹ inuẽt⁹ est ad miserãdũ q̃ ꝓpt⁹ ad vindicãdũ. qꝛ apđ dñm mia ⁊ copiosa apđ eũ redẽptio. Nõ esset aũt copiosa: nisi ad plenũ hominẽ restauraret. Iđ in hac bñdicta incarnatiõe Primo ꝓpter incorruptionẽ quodãmõ recuperãdã: ordinauit ꝙ ꝟgo sine sui corruptiõe cõciperet ⁊ pareret. Ait em̃. Ecce ꝟgo ꝯcipiet. Propꝛ scđm ordinauit ꝙ ꝓles ei⁹ diceretꝛ Emanuel qđ interpretaꝛ nobiscũ de⁹. vt eẽt imago ipi⁹ dei pr̃is nobiscũ. ⁊ vt femia circũdaret viꝝ scia ⁊ ꝟtutib⁹ plenũ. Propꝛ tertiũ ꝙ videret deũ facie ad faciẽ. vt iã plene ad meliorẽ padisũ restitueretꝛ. Nõ ẽ miꝝ si hodie ꝓ hui⁹ rei exultatiõe dicit euãgelista cũ ꝓpheta Dicite filie syõ ⁊c̃.

¶ Circa thema ppositũ q̃runt plura. Primo vñ venit rex iste mãsuetus. Scdo quãdo venit. Tertio quare tãtũ distulit. Quarto quib⁹ vijs ad nos venit. Quinto ad quid venit. Sexto quomodo obuiã pcedendũ est ei.

¶ Primo g̃ q̃rit vñ venit rex iste. Rñdet psal. q: a sũmo celo egressio ei⁹. Sap. ix. attigit a fine vsq: ad finẽ fortiter. i. a sũmo celo vsq: ad infernũ. ad quẽ cõsũmata redẽptiõe nr̃a postq̃ oĩa media suauiter disposuit/descẽdit. In quo edocemur. vt sicut hũiliauit se descẽdẽdo: sic ⁊ nos sibi ⁊ supiorib⁹ nr̃is. Scdo venit dñe a sede regali in sterq̃liniũ hui⁹ mũdi pp̃t salutẽ nostrã. Hic clamabat mũd⁹. Sap. ix. Da nobis dñe sediũ tuaꝝ assistricẽ sapiẽtiã. Propter qd̃ iuxta psal. inclinauit celos ⁊ descẽdit. Sꝫ quõ iclinauit celos? Nõne celi se iclinãdo tetigerũt terrã? Rñdet q: sicut galli dicerent humiliati si rex eoꝝ in terra aliena hũiliaret: sic et celi inclinati/ qñ rex celoꝝ inclinat⁹ est. In quo mirabiliter debem⁹ hũiliari: qñ talis ⁊ tant⁹ rex triũ regnorũ monarcha p nobis hũiliat⁹ est. Tria eñi possidet regna. Phil. ij. vt in noĩe iesu oĩe genu flectat. celestiũ/ terrestriũ/ et infernoꝝ. Regnũ scꝫ celeste in q̃ posuit triũphãtes. regnũ t̃renũ in q̃ posuit militãtes ⁊ decertãtes. regnũ infernorũ in quo posuit succũbẽtes. In p̃mo regno pax est ppetua. In scdo ↄfusa sũt oĩa. guerra ⁊ pax simul habẽt. In tertio regno guerra ppetua. In p̃mo oẽs sũt nobiles. in scdo mixti nobiles cũ rusticis. in tertio soli habitãt rustici. Modo v̾o virga flexibilis (q̃ est hũilitas) v̾sa est in serpentẽ supbie ⁊ põpe. Nec eñi mõ ↄsideram⁹ si ĩ festo natalis crim⁹ nobiles vel rustici in morib⁹. sed tãtũmõ fit nũc q̃stio: quib⁹ vel qualib⁹ vestimẽtis corporeis iduemur. Tertio venit dñs de lõginquo. Ad qd̃ hodie rñdet eccl̃ia. Ecce nomẽ dñi venit de longinquo. Inde hodie dicit primũ rñsoriũ matutinoꝝ. Aspiciẽs a lõge video dei potẽtiã veniẽtẽ: ⁊ nebulã totã terrã tegentẽ. hũanitatẽ xp̃i q̃ tegit ab ira dei p̃ris totã terrã suoꝝ electoꝝ. Sed dices. Quõ videbat a lõge. cũ tñ illud qd̃ videret eẽt de ppe. Ait eñi apl's. Dñs ppe est. Si eñi nebula ista totã terrã tegebat/ etiã ⁊ illũ qui videbat. Quõ ergo a lõge videbat? Et tñ quõ hoc possit stare: difficile est itelligere q: quãtũ a lõge te video: tantũ a lõge cõstitut⁹ distas a me. Atq: ita est in corporalib⁹ sed nõ in sp̃ualib⁹ distãtijs. Quantũ eñi te diligo: tantũ tibi p animũ appropinquo. nõ tñ ↄsequẽs est: vt tu tantũ michi appropiques/ q: forte nõ me tãtũ diligis sicut ego te diligo. vñ fact⁹ sum ppinq̇or tibi q̃ tu michi. Et sic videt itelligere ppheta cũ dixit. aspiciẽs a lõge ⁊c. Loq̇t eñi in psona ade qui a deo lõge recesserat. sed nõ quãtũ ipse a deo tantũ de⁹ ab ipso. licet ita pctõri forsitã videat. Cõtingit eñi ei sicut nauigãti in pelag⁹. cui ipsa terra ⁊ arbores videt recedere ⁊ pcul ab eo moueri: cũ tñ terra sit stabilis. Sic xp̃s stabiliter pctõrẽ expectat nec mouet: ip̃e tñ ab eo recedit nec alit̃ xp̃s: nisi q: pctõr ab eo recedit: sic̃ mare nauigãs recedit a t̃ra. t̃ra v̾o nõ ide mouet. ¶ Scdo q̃rit qñ venit rex iste? Rñdet p̃mo sapiẽs. Sap. xiiij. Dũ mediũ silentiũ tenerẽt oĩa: oĩpotẽs s̃mo tu⁹ dñe a regalib⁹ sedib⁹ venit. Primũ silẽtiũ fuit a pñcipio scl'i vsq: ad xp̃m. qñ oẽs fere erãt muti nesciẽtes laudare deũ: idolis ⁊ cũctis vitijs seruiẽtes. de qb⁹ psal. Nescierũt neq: intellexerũt: in tenebris ambulãt. Scd̃m silentiũ fuit tpe xp̃i. qñ ppl's q̃ erat in tenebris vidit lucẽ magnã. et tũc pauci licet iuxta traditiones hebreoꝝ laudarẽt dñm/ tñ surdi erãt nolentes audire mãdata dñi. sed ↄtẽpserũt xp̃ꝫ dñi. Tertiũ erit tpe antixp̃i: qñ fere cessabit laus ⁊ p̃dicatio: et tũc pauci electi. Sed in medio silẽtio q̃si dñs venit. vt mũdo iã pene senescẽti ⁊ ruẽti subueniret. Tũc ei grata ẽ visitatio tpe necessitatis. ⁊ medic⁹ in desperatiõe egritudinis. Sicut eñi hyrũdo in hyeme nõ videt: q: tũc in

C Aduẽtus. Unde venit christus.

D Prope. Quõ q̃s est ppe aliũ. et ille ali⁹ longe ẽ ab eo.

E Silẽtium. De triplici silentio.

remotis ꝛ trāsmarinis regiōibꝰ credit habitare. sed i vere solet apparere ꝛ
estatē ꝓpinquā tpisqꝫ nouitatē suo aduētu ifallibiliter declarare: sic dei fi-
lius i remotis paradisi regiōibꝰ habitās nō exhibebat hic pn̄tiā corporalē
finaliter tn̄ mūdo voluit visibilis apparere. Baruch. iij. Post hoc in terris
visus est: ꝛ cū hoibus cōuersatꝰ est. et suo bn̄dicto aduentu nouū grē tēpus
F et virtutū estatē voluit gratuite manifestare. Scd̄o ad hanc q̄stionē rn̄det
Aduētus. apl's. Gal. iiij. Quādo venit plenitudo tpis misit deꝰ filiū suū in terris: in
Qn̄ venit tpe scꝫ plenitudinis quasi i autūno maturitatis: ꝛ in vespe mundi. Ver em̄
rex iste. fuit tpe patriarcharū. qn̄ ꝓmisit deꝰ abrahe ꝙ in semine eius bn̄dicerent
om̄es gētes. Tūc em̄ in bn̄dictionibꝰ quasi in botro apparebat filius dei.
Estas fuit sub lege ꝛ ꝓphetis appropinquāte iā xp̄i incarnatiōe. Autūnus
vero tpe incarnatiōis qn̄ collegimꝰ fructū nostre salutis. Hyems xo erit
tpe antichristi. cū cadēt folia p̄dicationis ꝛ nō erūt in vinea eccl'ie tūc fere
spoliata. Olim deꝰ erat spina pungēs vltiōis ꝛ penarū aculeo genꝰ huma-
num. de quo Esa. xxvij. Quis dabit me spinā ꝛ veprē. Nunc aūt cōuersus
est in florē odoriferū: mitigans ꝛ portās dolores nostros. Quā cōuersionē
olim q̄rebat ꝗ dicebat. Cōuertere dn̄e aliquātulū. vt scꝫ deꝰ in hoiem ꝯuer
teret. Quo facto exultauit genꝰ hūanū ꝓ tāto bn̄ficio dicēs. Deꝰ tu ꝯuersꝰ
G viuificabis nos ꝑ grām quā effusurꝰ es abūde. ꝛ sic plebs tua letabit in te.
¶ Tertio querit quare tādiu dn̄s distulit incarnari. Videt em̄ vt argue-
Incarna- bat ꝛ inuehebat Porphirius. ꝙ crudeliter egit deꝰ cū hoie tādiu dimitte-
tio. re subditū suū in carceris miseria sub sui aduersarij potestate: cū posset eū
Quare tā dū vellet eripere. Nec em̄ fidelis medicus expectat diu infirmū lāguere:
diu distulit sed q̄citius pōt ipedit ne morbꝰ caducus fiat. Rn̄det cū Richar. de media
incarnari. villa in. iij. sentē. dist. ij. in quadā expositiōe textus. ꝙ misericorditer fecit
deus cū hoie nō crudeliter sic expectādo. Medicū em̄ ꝛ medicinā non q̄rit
nec suscipit oblatā: ꝗ nō sentit sed ignorat infirmitatē suā. queādmodū fre
neticꝰ ꝗ se sanū credit. Vides autē quātū expediebat homini xp̄m medicū
suscipere: et eius cōsilijs acquiescere ad salutē ex eo ꝙ vides quātū nocuit
iudeis nō suscepisse. Joh. xv. Si nō venissem ꝛ eis loquutꝰ nō fuissem: pec-
catū nō haberēt ꝛc̄. Sic ergo ante aduētū xp̄i expediebat infirmū cogno-
scere morbū suū scilꝫ infirmitatē pcti. Tēpore aūt legis naturalis dimissa
est natura sibi q̄ cepit errare post idola. Deinde obtinuit legē quā nec va-
lebat implere: imo oēs deficiebāt. qꝛ sine grē adiutorio illā nō poterāt im-
plere. Propter qd̄ illud Psal. acclamabat. Tp̄s faciēdi dn̄e scꝫ redēptio-
nē. qꝛ dissipauerūt legē tuā. ꝛ tūc in incarnatiōe. Johā. j. grā ꝑ iesum xp̄m
facta est. qn̄ suā infirmitatē / ꝛ medici necessitatē cognouerūt. Clamabant
em̄ morbū experti illud Hiere. x. Quare ꝑcussisti nos: ita vt nulla sit sani-
tas? Expectauimꝰ pacē et nō est bonū. tp̄s curatiōis / et ecce turbatio. Co-
gnouimꝰ dn̄e impietates nr̄as: ꝛ iniq̄tates patrū nr̄oꝝ. Et tūc dicet dn̄s il
lud Ezech. ix. Cognoscetis ꝙ nō frustra fecerim oīa quecūqꝫ feci. scꝫ diffe-
rēdo medicinā. Scd̄o dicit ꝺm eūdē doctorē ꝙ rōnabiliter tādiu expecta-
uit dn̄s. qꝛ ꝺm Augustinū tpalis pulchritudo rebꝰ decedentibꝰ succeden-
tibusqꝫ peragit. Et ita sicut ad decorē in vno hoie est successio etatū: sic in
humano genere. Nec em̄ decet sine ceteris etatibꝰ statim infantē fieri pfe
ctum virū. Hiero. Nemo repēte fit sūmus. Sic nec decuit humanū genus
ad suū perfectissimū statū deuenire: nisi ꝑ status medios. Tūc autē fuit sta
tus perfectissimus: cum venit xp̄s. quo perfectionē ꝛ legē docuit euange-
H licam. igitur rationabiliter expectauit vsqꝫquo mūdus esset in etate qua
Senectus. illud capere posset. Et si dicat ꝙ in quarta etate scꝫ in iuuētute post infan-

tiam/puericiã ꝛ adolescẽtiã: homo est in statu optimo ad discendũ. Rñdetur ꝙ sexta ꝛ vltima etas in vno homine cũ sit infirmissima ẜm corpus: dꝫ esse perfectissima ẜm spiritũ: scꝫ sapiẽtia ꝛ virtute. Cũ igitur xp̃s venerit perficere genus humanũ non corporaliter in primo aduẽtu sed spũaliter: restat ꝙ conueniẽter venerit in vltima etate/cũ esset infirmior corpore. ij. Cor. iiij. Licet is qui foris est homo noster corrũpatur: is tñ q̃ intꝰ est renouatur de die in diẽ. ij. Cor. xij. Uirtus i infirmitate perficitur. Scd̃o ad hoc dicit̃ ꝙ sicut mediũ etatis humane est initiũ senectutis in cuius principio homo est aptior ad iudicandũ de difficilibꝰ. Job. xij. In antiquis est sapiẽtia/ꝛ in multo tp̃e prudẽtia. ꝛ Eccli. xxv. Q̃ speciosa veteranis sapientia: ꝛ gloriosus intellectꝰ ꝛ cõsiliũ. Corona seniũ multa peritia. Sicut aũt meridies est clarissimũ diei: sic mediũ etatis hoīs/qd̃ est initiũ senectutis Esa. lviij. Orietur in tenebris lux tua: ꝛ tenebre tue. qñ scꝫ caligant oculi corporis/erũt quasi meridies ipsius anime. Job. xi. Quasi meridianus fulgor cõsurget tibi ad vesperã. ꝛ cũ te cõsumptũ putaueris/orieris vt lucifer. Ideo tũc cõgruebat vt illius sacramẽti abscõditi a seculis fieret reuelatio. j. Cor. xv. Nõ prius qd̃ spũale est sed qd̃ animale. deinde qd̃ spũale. Ideo naturaliũ ꝛ mathematicoꝝ scientia ꝛ cognitio precessit et floruit tanq̃ quoddã animale ꝛ facile. vt deinde qd̃ spũale est ꝛ diuinũ cognosceretur. vt impleret̃ illud Esa. xxxi. Egredie̾t virga de radice iesse. ꝛ sequit̃. Et repleta est terra scia dñi sicut aque maris operiẽtis. Sꝫ nũc timeo ne ad decrepitã etatẽ nũc venerit mundus: ꝛ ꝙ ad infantiã reuertat̃. Dicit eñ apl̃s Gal. iiij. Cum essemus paruuli eramꝰ sub elemẽtis mũdi seruientes: discẽdo elemẽta grãmaticalia. Nũc vero prelati nostri discũt grãmaticã et logicã: q̃ vt alios erudirẽt/deberẽt esse instructi ĩ diuinis. Sed ꝛ in terrenis (q̃ nõ sunt nisi elemẽta mũdi) fuiũt ĩ litigijs ꝛ plebiscitis, ita vt sit verꝝ illd̃ Job. xxxij. Nõ sunt lõgeui sapiẽtes: nec senes intelligũt iudiciũ.

¶ Quarto querit̃ quibꝰ vijs et quõ venit ad nos. Posset eñ ab eo q̃rere aĩa deuota. Amice iesu quõ huc intrasti? Et rñdebit ꝙ sine sue maiestatis diminutiõe. Sicut eñ imago intrat speculũ ꝛ efficit̃ visibilis: nec tñ in se minuit̃ vel mutat̃: sic filius dei intrauit in carnẽ ꝛ mundũ visibilis factꝰ p assumptionẽ carnis absq ꝙ sue diuinitatis celsitudo diminuta sit. Unde Math. xxij. Intrauit rex vt videret simĩ discũbẽtes. Rex ibi dr̃ qr ĩ ingressu suo regiã maiestatẽ nõ amisit. Psal. Deꝰ ĩ medio eiꝰ nõ ꝯmouebit̃. i. nõ mutabit̃. nisi forte motu pietatis/nõ alteratiõis. Scd̃o dicet ꝙ venit ĩ mũdũ sine sui separatiõe a patre. Lux sic emanat a sole ꝙ ab eo separi nõ põt/ quãtũcũq descẽdat ad terras: qr tũc sol obscuraret̃. Sic ad nos ita descẽdit xp̃s lux mũdi ꝙ nunq̃ a fonte luminis separatꝰ est. Dicit̃ scd̃o ꝙ duabus vijs ad nos descẽdit. q̃ tãgunt̃ in psal. Uniuerse vie dñi mia ꝛ veritas. Prima q̃dẽ via fuit mia/q̃ ad hoc eũ pellebat trahẽte nos deorsum miseria nr̃a Clamabat eñ miser mũdus. Emitte manũ tuã de alto ꝛ eripe me ꝛc̃. Et tũc dñs de celo in terrã aspexit vt audiret gemitꝰ cõpeditoꝝ ꝛc̃. Jõ videns miseriam nostrã statim sentẽtiam de aduentu suo protulit dicens. Propter miseriam inopũ et gemitũ pauperum: nunc exurgam dicit dñs. Cum enim vidit tẽpus adesse mie: et patrem misericordiarum ex toto sacrificia et iugulationes bestiarũ pro pctis respuere: et vndiq se ad miam cõuertere: tunc filius ad patrẽ. Olocaustũ et pro peccato nõ postulasti tũc dixi Ecce venio. Et qr dũ aliqd̃ grande prodigiũ contingere solet multum inde loquunt̃ hoĩes: inde pro tali et tãto bñficio multas ei debemꝰ gratiarum actiones, Nullum eñ maius opus factũ est q̃ mia hoc tẽpore facta, ꝛ

Q2 senectꝰ est cõueniẽtissima doctrine suscipiẽde et docende.

I Aduẽtus. Quibꝰ vijs venit ad nos rex iste

ita magna q̄ reus culpa etiã cognita ꝛ cõfessa saluat̃. qđ nõ est in curia se
culariũ. Semꝑ eñ q̄diu fuit in mũdo hãc viã miẽ tenuit erudiẽdo/sanan
do/cõsolando/lachrymando. ꝛ tandẽ pro nobis moriendo. Scđa via quã
tenuit est via veritatis satis stricta. Primo veritatẽ quam promisit pfi-
ciendo. qđ petebat sapiẽs. Eccl'i. xxxvj. Da pacẽ dñe sustinẽtib⁹ te: vt pro
phete tui fideles inueniant̃: cõtra illos q̄ multa ꝓmittũt: ꝛ nichil inde fa
ciunt. Dicere eñ dei est ipsum facere. Psal. dixit ꝛ facta sunt. Dicere aũt
hoĩs nõ est ipm facere. Scđo viã veritatis tenuit eã in mũdo docendo/ꝛ p
eã ambulando. ꝛ adhuc p eã ad nos venire parat⁹ si via esset/sed via non
est: qꝛ Osee. iiij. nõ est veritas nec̄ mia in terra. immo in viis nr̃is sunt fo
uee pctõꝝ. iuxta illđ Pro. xxiiij. Fouea ꝓfunda meretrix. Inueniunt̃ ibi
muri cõsuetudinũ malarũ densissimi. Inueniunt̃ ꝛ lutũ luxurie/tenebro-
sa auaricie/ꝛ mõtana superbie. Peccata eñ nr̃a diuertũt eum ne veniat
ad nos. Qđ apparet. qꝛ oẽs mundi miserie/nec abyssus amaritudinũ po-
tuerunt auertere: quin per spinas/crucem/clauos/ꝛ fauces mortis veni-
ret ad nos. Sed peccata nostra diuiserunt inter nos ꝛ deum.

K Aduentus Ad q̄d venit rex iste.

¶ Quinto querit̃ ad quid venit rex iste? Rñdet̃ p̃mo q̄ ad querẽdũ ouẽ
centesimã quã pdiderat. Psal. Erraui sicut ouis q̄ periit: quere seruũ tuũ
dñe. Scđm phm pᷣo celi ꝛ mũdi: paru⁹ error in p̄ncipio magn⁹ est in fine
Aberrauerat aũt Adã circa horã sextã in qua peccauit ꝛ tũc populus gen
tium ambulare cepit in tenebris: ita vt fere p totũ mũdũ dei obliuio esset:
ꝛ tot⁹ mũdus post suas ꝯcupiscẽtias ꝛ idola turpiter erraret. Propter qđ
descẽdit dñs ꝛ accẽdit lucernã hũanitatis sue: ꝛ nos quasi perditos quesi
uit ꝛ inuenit. Scđo venit ad irrigandã nostrã aiam sterilẽ: que clamat in
Psal. Aia mea sicut terra sine aqua tibi. Ipse aũt descẽdit sicut pluuia in
vellus: ꝛ sicut stillicidia stillãtia super terrã. Sicut pluuia in vellus. i. oc-
culte vt suã diabolo abscõderet potẽtiã: ꝛ infirmis oculis suam tẽperaret
claritatẽ/in hũanitate quasi in laterna posit⁹. psal. Paraui lucernam xp̄o
meo. ꝛ vt quasi latẽter aias furaret̃ diabolo/ꝛ latẽter ipm decipet. Vel si-
cut pluuia in vellus virgineũ. qđ madidũ erat interi⁹: nichil exteri⁹ exi-
stẽte madido: qꝛ interi⁹ plena spũs scti rore. exteri⁹ carẽs humore virilis
cõcupiscẽtie. Primo quidẽ fuit parua pluuia in ꝟginis vtero. deinde sup
terrã stillauit stillicidiis aplꝭoꝝ: qꝛ p totũ orbẽ doctrinã euãgelicã stillaue-
runt. vñ rigata est terra. Sicut eñ lux est vehiculũ oĩm virtutũ ꝛ influẽtia
rũ p que generãtur in terra oia que sunt ad nutrimẽtũ vite necessaria: sic
fili⁹ dei veniẽs in mundũ oẽs virtutes ꝛ dona quib⁹ habetur aie vita secũ
detulit. Tertio venit ad debellãdũ hostẽ generis humani. Querebat eñ.
excita potẽtiã tuã ꝛ veni: vt saluos facias nos. Qñ quis in cõflictu supera
ri incipit: libẽter videt superueniẽs adiutoriũ qđ potest ꝛ vult saluare ipm.
Sic homo in certamine spũali ante aduentũ istum quasi superabat̃. ideo
Esa. xij. dicebat. Ecce de⁹ saluator me⁹/fiducialiter agam ꝛ non timebo.
Chriso. Nõ dꝫ timere hostẽ fortẽ qui secũ hꝫ principẽ ꝛ dñm fortiorẽ. Le-
pus eñ ꝛ ceruus ideo animalia timida: qꝛ nimis habẽt grossum cor ꝛ grã
de ꝑm sui corporis cõformitatẽ. qꝛ calor ꝛ sanguis nõ possunt perfecte vi-
uificare tam grãde cor. sicut paruus ignis non cõburit tã cito magnã do-
mum sicut paruã. Sic timidi sunt in bello spũali qui cor habẽt ita magnũ
q̄ cũ deo volũt habere mundũ. sed parua ꝛ humilia corda deũ recipientia
nõ timent. Psal. Nõ timebo mala/qm̃ tu mecũ es. Quarto venit ad redi
mẽdũ. Ait eñ math. xx. Fili⁹ hoĩs nõ venit ministrari. sꝫ ministrare ꝛ dare
aiam suã in redẽptionẽ ꝓ multis. Inde clamabat genus hũanũ. Esa. xvj.

Emitte agnum dñe dñatorem terre: q2 satis habuim⁹ leonem ꝛ lupũ nos deuorãtẽ. Duplicẽ em̃ manũ habuit dyabol⁹ qua rapiebat gen⁹ humanũ. Unã impellentẽ/ ꝛ aliã trahẽtẽ. Primã impellẽtẽ ad malũ. scdam trahẽtẽ in limbũ. de qua Threñ. j. Cũ caderet ppl's in manu hostili: et nõ esset auxiliator. Prima man⁹ debilitata est. scda penitus abscissa p aduentũ eius.

¶ Sexto queritur quõ obuiãdum est xpo venienti? Respõdetur sm euãgelij seriem ꝙ quattuor modis. Primo cũ elemosinis et opibus charitatis. vt patuit in illis qui xpo obuiauerũt, psternẽdo vestimẽta sua in via. Libẽter enim ꝛ gratanter accipit dñs hec vestimenta/ siue dona paupibus oblata. De Alexãdro magno legitur ꝙ persarum vestimẽta sibi assumpsit: vt cor eorũ lucraretur. Sic et dñs vestimẽtum nostre humanitatis: vt nostrũ cor alliceret ad maiora faciẽda. Secũdi ierunt obuiam xpo cum ramis oliuarum. i. cum corde virẽti et mũdo. Quidam em̃ ferunt lignũ putridũ omni spurcitia plenũ: vt lubrici. Joelis. ij. Cõputruerũt iumẽta in stercore suo. Quidam lignũ aridum: quoꝝ consciẽtia omni deuotionis humore vacua est. ps. Aruit tanꝙ testa virtus mea. Quidã lignum viride portant instar oliue: quoꝝ consciẽtia instar apothece oim virtutũ est amena. Tertij ierũt cum ramis palmaꝝ. i. cum triumphali pctõꝝ victoria: qui in sacramento cõfessionis ictibus lingue vicerunt malignũ. Cõtra multos qui hoc sacro tẽpore: nocte pncipaliter natalis dñici vacabũt blasphemijs ꝛ ludis phibitis/ cantãdo matutinas dyaboli. de quib⁹ dyabolus triũphat. Quarti ierunt q̃ canebant. Osanna filio dauid. Hi sunt qui cũ laude diuina corde/ ore/ ꝛ opere dñm ꝯfitẽtur. Neqꝫ em̃ sufficit corde ꝛ ore laudare/ nisi etiam opere collaudet. Matthei. vij. Non om̃is qui dicit michi dñe dñe intrabit in regnum celorum: sed qui facit voluntatem patris mei. Non em̃ sufficit bis dicere dñe: sed tertio: scilicet corde/ ore/ et opere.

L Aduẽtus. Quõ obuiãdum ẽ xpo.

¶ Sermo quartus vnde supra per thema.

Induamur arma lucis. Rom̃. xiij. Sicut dicit Salomon Ecclesiastes. iij. Tempus belli et tẽpus pacis. Nũc est tẽpus belli. q2 Job. vij. Militia est vita hoĩs sup terram. Alia trãslatio habet. Tẽtatio est vita hoĩs ꝛc. Hinc ꝓsa ait. Uix hora vel dimidia fit in celo silentiũ. Quia vix est cõsciẽtia aliqua per horã vel p dimidiã sine bello. Uidẽs ꝓpterea natura hũana bellũ istud ꝯtinuũ clamabat ad dñm. Apprehẽde arma ꝛ scutũ: et exurge in adiutoriũ michi. arma scz diuinitatis: ꝛ scutũ humanitatis. qd ꝓ nobis se opposuit ictib⁹ passionis. Sed q2 in exercitu oportet nos sequi ducẽ nostrũ: ideo nos admonet capitaneus belli Paulus: vt consimiliter ad ducẽ nostrũ induamur arma lucis. Abijciamus igit opa tenebraꝝ que ducũt ad tenebras: ꝛ induamur arma lucis q̃ ducũt ad lucẽ. Arma tenebraꝝ sunt pctã: q2 ducunt ad tenebras ꝛ a principe tenebraꝝ donãtur. Et q2 per ipa principi tenebrarũ militat: et sunt ipamet tenebre obfuscãtes ꝛ interimẽtes lumen grẽ. Sed arma lucis sunt ꝟtutes ꝛ gratie illuminãtes aiam: ꝛ a principe lucis infundunt: et p ipsas pncipi lucis militat. Dicitur ꝙ equus Alexandri magni talis erat cõditionis ꝙ quãdo nõ erat armat⁹ armis imperialib⁹ quẽcũqꝫ garsionẽ pmittebat sup se ascẽdere: armatus vero nõ. Sic si quis virtutibus armatus et ornatus fuerit: nõ permittit sibi vitia dñari. si vero nõ: indifferenter ei dñantur. Ut ergo non dominetur nobis vitium/ sed dñs: et sub ipso militemus/ induamur arma lucis: que sunt arma nostri pricipis. Nobilitat⁹ valde reputaret qui in bello indueret arma regis. Multũ igit nobilior qui regis eterni arma induit. Arma lucis id est eius qui lux est:

A Arma. Quõ apłs nos iubet induĩ arma lucis.

cuius maria porta fuit. Iuxta illud qđ canit ecclesia. Et porta lucis fulgi=
da. Ad quã lucem ꝯfugientes: vt de luce eius habeamus/dicamus Aue.

B
Arma.
Qđ diuersa diuersimo= de muniri debẽt.

¶ Scđm diuersa negocia oportet munitionẽ esse diuersam. Aliter enim
muniẽda est domꝰ in qua celebrãdum est: scz libro et calice: ⁊ aliter obsessa
ab hostibꝰ: qꝛ muro ⁊ armis. Domus obsessa hõ est. Iob. xix. Obsederunt
in giro tabernaculum meũ. Anima perfecta et contẽplatiua indiget libro
vite ad contẽplãdum: et calice deuotionis quo inebrietur ad delectãdum.
Sed aĩa incipiẽs ⁊ imperfecta indiget muro ⁊ protectione prelatorum et
angeloꝝ: ⁊ munitione ⁊ armis ꝟtutum ad se defendẽdum. Ideo Paulus
pugil xp̃i hoc vidẽs oẽm incipiẽtem ⁊ imꝑfectum ad arma ꝯuolare suadet
his verbis. Induamur arma lucis. Primo itaqꝫ armabimus militem no
strum. scđo ne succũbat in prelio/quomodo se habere debet instruemus.

C
Arma.
De diploi= de cõfessio= nis.

¶ Primo igiẗ tanꝙ armorum fundamẽto vestiendus est armiger noster
seu miles diploide: qđ gallico sermone diciẗ pourpoint. Hec diplois diciẗ
esse cõfessio ꝓpter multa. Primo: quia ille habitus iuxta formã corporis
efficitur operiẽs corpus quo ad viliores partes eiꝰ. Sic habitus iste con=
fessionis iuxta formã consciẽtie componẽdus est/cooperiẽs omne corpus
peccati ⁊ totum veterẽ hoiem. p̃s. Operiãtur sicut diploide cõfusione sua.
Solebat aũt antiq̃tus diplois ista esse longa: ita vt renes operiret: nũc ꝟo
vix renes tangit: quia peccata ista luxurie vix coram confessore explicanẗ.
Scđo quia ille habitus vilis est. Sic confessio ex vilibus petijs peccatorũ
cõstituitur: et multam confusionem adducens. Sed confusio illa adducit
gloriã. iuxta illud Eccli. iiij. Est cõfusio adducẽs gloriã. Nam (vt ait p̃s.)
confessionem ⁊ decorem induisti. Prius quidẽ cõfessionem: deinde deco=
rem aĩe. Est eñ diplois ꝯfessionis similis diploidi trutãnorũ seu coquino=
rum: ex vilibus petijs consute: intra quam sepe latet aurum. Tertio: quia
sicut per diploidem adherent arma corpori: sic sine confessione nõ inherẽt
arma ꝟtutum aĩe. Cãti. iiij. Mille clipei pẽdent ex ea. s. cõfessione: omnis
armatura fortiũ. Ideo vestiẽda est hec diplois vt aĩa post tantã vilitatem
decora appareat in ꝯspectu dei in hac sacra natiuitate. Si quis rex despõ
saret filiam alicuius pauperis: nonne dedecus ei faceret rusticus ille si in
nuptijs eius niger sicut carbonariꝰ: vel fetidus vt magister stercoꝝ coram
eo appareret? Deus autẽ naturam humanã que soror nostra est/accepit in
hac sacra natiuitate. Magnam igitur deo iniuriam faceret qui in tanta so
lennitate peccati sordibus intinctus coram eo appareret.

D
Iusticia.
De thora= ce seu lori= ca iusticie.

¶ Secũdo debet indui noster miles lorica seu thorace iusticie. Epheſ. v.
Induti loricã iusticie. Esa. lix. Indutus iusticia vt lorica. Sap̃. v. Induet
pro thorace iusticiam. Hac thorace viriliter recipiũtur sagitte persecutio
num/que sunt quãdoqꝫ sagitte volãtes in die: qꝛ in manifesto percutiunt.
Hac thorace repellũtur iniqua mãdata principum/que quidẽ sunt mors:
si penetrent istã thoracẽ. Aliquãdo hec thorax recipit ictus gladũ detra=
ctionis. iuxta illđ. ij. Coꝝ. vj. Per arma iusticie ꝟtutis dei a dextris ⁊ a si=
nistris. ꝑ nobilitatem ⁊ ignobilitatem: ꝑ infamiã et bonã famã. Quãdoqꝫ
tamen thorax ista seu lorica debilis est et cito perforabilis scutis q̃ oppo=
nuntur argẽteis ⁊ aureis. Hec eñ thorax de maculis seu obolis cõponiẗ:
ideo facile penetrabilis. Sed lorica iusticie fortis est ⁊ virtus ꝯmunis oĩ=
bus. vt dicitur. v. Ethi. Qua armari debent oẽs. Sed quomodo cõmunis.
An quia ministratur ꝯmuni populo? Non. qꝛ iam diu est ꝙ a cõmuni que=
ritur ⁊ non inuenitur. Osee. iiij. Non est veritas dei in terra. maledictum/
homicidium/et adulterium inundarunt super terram. A cõmuni (vt diciẗ

grāmaticus) deſcēdūt quattuoꝛ participia:q̄ partem capiūt ab vtroqꝫ: di
uite.ſ.et paupe. Quattuoꝛ participia ſunt p̄ncipes cum ſuis officiariis.
Prelati cū ſuis miniſtris. Aduocati cum ꝓcuratoꝛibus. Milites et ar=
migeri. Ubi ſic capitur: nō cuiqꝫ qđ ſuū eſt redditur. Tp̄e preterito coope
riebat loꝛica iuſticie tibias ⁊ pedes.i.inferioꝛes ne p̄darent: modo nō co
operit niſi mēbꝛa ſupioꝛa ⁊ p̄ncipalia.ſ.ſuperioꝛes. Iſti ſatis obtinēt pꝛo
ſe in iuſticia: ceteri vero non. Hac loꝛica iuſticie nō induebat Pharao: cu
ius induratum eſt coꝛ ad pſequendum ppl̄m dn̄i: ſed magis loꝛica obſtina
tionis ⁊ ꝓpꝛie opinionis: q̄ maxime cōtrariat iuſticie. Hec eſt de q̄ Apo=
cal.xiiij. Habebant loꝛicas ſicut loꝛicas ferreas. Hanc voluit induere da
uid.ſ.loꝛicam Saulis q̄ obſtinatus erat in malum: ſed non valuit cum ea
incedere: qꝛ non habebat ꝯſuetudinem. Nō em̄ erat ſicut multi: q̄ ſic ſuis
firmant opinionibus vt nichil rōnis videant: ſed ſola affectione ducant
¶ Tertio opꝫ ip̄m aſſumere ſibi ſcutum fidei triangulare. Ephe.vj. In oī E
bus ſumentes ſcutuꝫ fidei in quo poſſitis oīa tela nequiſſimi ignea extin Fides.
guere. In fide em̄ trinitatis reſiſtit oībus tentatiōib⁹. p̄s. Scuto circun= De ſcuto fi
dabit te veritas eius. Hec ſunt p̄ncipis luminis defenſiones q̄ deſcendūt dei triangu
a patre luminū. q̄ a malicia dyaboli ⁊ ab ira dei p̄ſeruant q̄ ſe tali ſcuto tu lari.
tant. Ait em̄ Plini⁹ lib.ix. q̄ aquila dr̄ armiger iouis quaſi arma ei⁹ ge=
rens. qꝛ nūq̄ fulminat: qđ eſt inter aues ſingulare. Sic ⁊ illi a fulmine dā
nationis ⁊ furoꝛis dei ſunt erepti q̄ dei ſunt armigeri.i.q̄ arma ei⁹ gerūt.
¶ Quarto opoꝛtet induere galeam ſpei.j. Theſſal.v. Galeam ſpem ſalu= F
tis iduti. Si em̄ nō aſſit ſpes: ſtatim frangitur coꝛ ſpiculo deſperationis: Spes.
quā a deo petere debemus. qꝛ p̄s. Moab olla ſpei mee.i.ex p̄re deo pꝛoce= De galea
dit coꝛ plenū ſpe. Moab em̄ interpꝛetatur ex patre: a quo etiā tribulatio ſpei: ⁊ quđ
ad nos emiſſa ꝓcedit. Ignis ſiquidē tribulatiōis ferueſcere facit ollam ſpes eſt ol=
nature nr̄e ⁊ capacitatem noſtrā. Et niſi eſſet ſpes de ſalute: ſtatim ad illū la moab.
coꝛ frāgeretur. Ut patet de vaſe terreo ad ignem poſito: ſi ſit aqua vacuū
ſtatim frangit. Hec galea armati erant martyꝛes. Uñ Auicēna.ij. de na=
turalib⁹ dicit q̄ vacca foꝛtioꝛa habet coꝛnua q̄ taurus. et hoc in recōpen
ſationem nature ip̄ius vacce ꝓpt̄ eius debilitatem in oꝛdine ad taurum.
Sic angelus malus ſm̄ naturam foꝛtioꝛ eſt nobis: ſed nos habemus foꝛ=
tioꝛa arma q̄ habeat: ſpem ſcꝫ quam nō habet. Opoꝛtet igitur intellectū
(q̄ eſt caput anime) vallari gallea iſta. Alioq̄n oīno impotens erit ratio ad
p̄liū cōtra dyabolum. Non em̄ ſequitur canis pꝛedam cuꝫ deſperat. Nec
in p̄lio miles cū de victoꝛia diffidit. Quōd aūt adhereat capiti nr̄o galea
iſta ſpei? Dr̄ q̄ p bona opa fixa erit ip̄i capiti ⁊ pmanebit ſpes. Aliter nō.
quia ſcriptum eſt. Sacrificate ſacrificium iuſticie: et ſic ſperate in dn̄o.
¶ Quīto opꝫ circa collū hr̄e goꝛgericū: qđ gallico ſermone dr̄ [goꝛgery] G
circūdans guttur. Iſtud eſt parcimonia vite ſiue abſtinētia. Canis collo Abſtinētia
circūdatus clauis nō ſtrāgulat a lupo. Loca aſpa vix iuadunt. Sepes ſpi De goꝛgeri
narū arcet ab oꝛto beſtias. Et abſtinētia vitia carnalia ab hoie. Nec p̄do co abſtinen
nes libēter intrant locū vbi ſciūt dn̄m auſterum ⁊ magnū iuſticie executo tie.
rē. p̄s. Ego aūt cū michi moleſti eſſent induebar cilicio ⁊c̄.j. Pe.iiij. Xp̄o
in carne paſſo ⁊ vos eadē cogitatiōe armamini.ſ.aceto et penis ei⁹. imi=
tando eū. Nichil em̄ magis effeminat q̄ voluptas. Sic p Cyꝛū pſaꝫ regē
(vt refert Herodotus) oꝛdinatum eſt vt aſiani vacarent voluptatib⁹ ⁊ lu=
dis: vt gens illa effeminaret: et cōtra eū nō rebellaret. Sic romani pſua=
dere voluerunt athenienſib⁹: vt ſequerent opinionem epycuri: q̄ dicebat
felicitatē hūanā i voluptatib⁹ cōſiſtere: vt ſic facile poſſent ab eis ſupari.

H
Uerbū dei. De gladio vbi dei.

¶ Sexto opz eū accingi gladio vbi dei. Ephe. vj. Gladium spūs assumite qd est verbum dei. Heb. iiij. Uiuus est sermo dei et efficax: et penetrabilior omni gladio ancipiti. Gladius em̄ materialis cū pcutit/ nō nisi vnū vno ictu pcutit Sermo vo dei ꝛ aures ꝛ corda oīm audientiū pcutit. Itē iste gladius interius: materialis vero exterius pcutit. Ille vulnerat scilz materialis: iste sanat et medet tribulationibus oībus. ps. Tribulatio et angustia inuenerunt me. et sequit medicina. Mandata tua/ que sunt verba tua: meditatio mea est. Tūc em̄ cōfugiendum est ad illa: et cessabit aut saltem leuius feret tentatio. Sic dn̄s iesus contra hostem tentantem ad gladium verbi dei recurrit. quo fugauit dyabolum.

I
Arma. De duplicibus armis

¶ Scd̄o vidēdū est quomodo miles noster ne succūbat in p̄lio instruēd9 sit. Igitur ɓm Guil. duplicia sunt arma vtutum. Quedam ptectionis: vt humilitas ꝛ patientia. Alia impugnatiōis: vt disciplina/ doctrīa/ pietas. q̄ elemosinis velut lapidibus dyabolū obruit. Sed multi habētes ista arma multiplici insipientia in bello spūali succūbunt: q̊s premonet Apl's. j. Cor. x. Si q̇s existimat se stare: videat ne cadat.

K
Arma. De mltiplici insipientia eoꝝ q̄ in bello spūali succūbunt.

¶ Prima igitur insipiētia est eoꝝ q̄ ante pugnam se armare nolunt/ sed tunc p̄mo arma ptectionis recipiunt: cū recepto vulnere dolorem senserint: et tunc fiūt eis arma oneri: q̄ ante congressum accepta essent eis defensioni. verbi gratia. Cuz quis gladio venenate lingue p detractionem vulneratus fuit: tūc non hz arma humilitatis et patiētie: sed magis ea abij́cit. Postmodū vero qn̄ videt se nichil pfecisse/ sed mag3 se lesisse/ vult illa arma accipere. Talis eq amisso tunc p̄mo de stabulo claudendo deliberat. Sic matrimonio iuncti sepe inuicem cōrixant ꝛ seipos ledūt: vbi patiētia opus eēt. Neq3 ei igne contra ignē: sed aqua contra ignem pugnat. Nec bello aduersus bellum sed pace pugnandū est. Neq3 ira adūsus iram: neq3 odio adūsus odium: sz potius altero contrarioꝝ aduersus alterum: vt vincamus in bono malū. Roma. xij. Eccli. ij. Fili accedens ad seruitutem dei prepara aiam tuam ad tentationē vt ei resistatur. Preparatio ista est cogitatio de modo resistendi tentationi. qd faciendū est priusq̄ impugnet tentatio. Sēp em̄ incedere debēt armati: q̄ versantur inter hostes. Et ppterea q2 semp sum9 inter hostes nostros: ꝛ semp clamatur ad arma: iō semp incedamus armati clipeo patientie ꝛ taciturnitatis. Uoluptatibus opponamus abstinentiam: vanitati deiectionem. Clamat em̄ tuba belli. s. Paulus. Ephe. vj. Induite vos armaturam dei: vt possitis resistere in die malo. Pugiles ei dn̄i multa sustinent: et pauca loquūtur. Alioquin pugnant vt mulieres: q̄ multum possunt loqui: pauca sufferre. Pugna em̄ mulierum cōtentio est: q̄ potentes sunt lingua/ infirme manibus: vt dicit Chrisostomus. Sic qui multa docet et pauca opat/ pugnam mulieris exercet. Cōtra q̄ duo dn̄s i pugna passionis multa fecit ꝛ pauca locut9 est. ¶ Scd̄a insipiētia est eorum q̄ sumunt arma nimis ponderosa: ita vt eoꝝ ponderositate qn̄q3 deij́ciant: vt qui ieiunioꝝ/ psalmodiaꝝ/ ꝛ vigiliaꝝ laboribus plus solito se grauant: intantū vt post amissionem viriū/ eis onerosa ꝛ ppe tediosa reddantur. Quod significatum est in Dauid: q̄ arma Saulis piecit: q2 nimis pōderosa erāt: nec eoꝝ consuetudinem habebat. Sic Hieronymus se fatet ppter nimia ieiunia minus aptum inuenisse ad laborandū in vinea dn̄i: quēadmodū fit in multis regionibus. ¶ Tertia insipientia est eoꝝ q̄ i ipo ɔflictu arma sua pij́ciūt: qn̄ eis fortius armari deberēt. Sicut contingit in illis contra quos insurgit elatio/ statim humilitatem pij́cientib9. Cū insurgit aduersitas/ statim patientiā abij́ciunt. Cū tētatio carnis/ statim

vigorem mentis amittunt. qd est arma in bello proiicere. Arma etiã sunt exempla sanctorũ. Gregorius. Facta precedẽtium recolamus: et nõ erunt grauia que toleramus. Sic Julianus apostata (vt dicitur in hystoria tripartita) cum philosophiam pfessus esset: vt scz nunq̃ iniuriis moueret: in ingressu antiochie: cum quedã mulieres suo cantu delusissent eũ improperantes ei simulachra: alapizando eas suas vindicauit iniurias: et sic philosophiam mẽtitus est. Magna stulticia est in repugnãdo laborare cõtra hostem: cum eũ possis inermis et absq̃ ictu superare: scz si solum nõ vindices sed sustineas. ¶ Quarta insipiẽtia est eorum qui nolũt resistere hostibus vbi facilius resistere possent. Semp enim ad portas castri resistendum est aut in loco alto et stricto/ vbi pauci põt se defendere cõtra multos. Stulte pugnat qui inimicos suos aggrediẽdo angusta loca transire permittit: et tunc primo vult se defendere quãdo totum castrum vel totam terrã hostilis exercitus occupauit. Sic ad portas sensuum hostibus spiritualib9 est resistẽdum: vt eas diligenter custodiamus. In loco enim arcto occupationum eis occurrẽdũ est: vt hosti via nõ pateat. Ociositas eñ est planicies: et in ociũ quasi in planiciem sine difficultate irruit dyabol9. Sic irruit in Dauid cũ ociosus esset: vt adulteriũ cum Bersabee cõmitteret. Sic dicit Ouidius. Queritur egistus quare sit factus adulter. In promptu causa est/ desidiosus erat. Propterea Judic. iiij. Eliachim pcepit obstrui ascensum mõtium per quos via poterat esse in hierusalem. Hoc est viã obstruere: qd seipsum sctis occupationib9 armare: vt via dyabolo ad cor obstruat. Res enim perfecte occupata non est locus alterius: neq̃ capax alterius. Hieronymus. Semp aliquid boni operis facito: vt dyabolus te occupatũ inueniat. In insultibus castri qui musitant et se nõ mouent consueuerunt frequẽtius sagittari. Qui vero cauere volũt tripant mirabiliter et saliunt et currunt/ modo in dextrum/ modo in sinistrum: ne eos sagitta emissa ad certum locum ibidẽ inueniat. ¶ Quinta insipiẽtia est eorum qui nolunt hostem interficere dum paruulus est/ immo dimittũt eum crescere et infortiari. Sic qui a pncipio tentationi nõ resistunt: sed postq̃ vires p longam delectationem seu consensum accepit: tunc pmo pugnare volunt: et volunt tũc hostem interficere quãdo pene interfecti sunt. Interfice ergo hostem tuum dum puulus est/ in principio tentationis resistendo: et non permitte q̃ grandescat in corde tuo per morosam delectationem et consensum: quia poeta dicit. Pricipiis obsta: sero medicina parat: cũ mala p longas inualuere moras. ps. Btũs qui tenebit et allidet puulos suos. i. primos motus ad petrã. i. exẽplo xpi: vel p fidẽ xpi. Hieronym9. Lubricus est antiquus serpens: et nisi teneat totus statim elabit. Canti. ij. Capite nobis vulpes paruulas que demolliũtur vineas. i. aĩas eneruũt. Debilissimus eñ est hostis in cogitatione mala. tunc eñ quasi in solo semine puulus est. i. in primis motibus affectionũ. Inermis est quãdo nõdum exhibuisti mẽbra tua arma iniquitatis peccato. Roñ. vj. Non ergo expectes donec inualescat et efficiat fortior te: s; dum adhuc est in teneritudine seminis vel puulus vel inermis/ occide illum. ¶ Sexta insipiẽtia est eo℞ qui contra suos pugnant: et hostes suos nõ cognoscentes eos amicos reputãt. Cũ eñ persecutiones p nobis sint/ tanq̃ presidium et succursus nobis a deo missus: qui aduersus illas repugnãt tanq̃ aduersus hostes. hoc faciunt q2 cõtra se nõ pro se velut hostes venisse credunt: et sic in suos tanq̃ in hostes armantur. Cum eñ atrocissimi omniũ nostro℞ hostium sint pprius sensus noster et propria volũtas nostra/ maximi adiutores et ppugnatores nr̃i sunt q̃ eos

L Ocium. Q2 ociũ est causa multo℞ malo℞.

M Tribulatio Q2 tribulationes pro nobis pugnant.

impugnant. Legimus .ij. Regum. viij. ꝙ Thou rex emath misit ad regem Dauid Joram filiū suum: vt grās ageret ei: eo ꝙ expugnasset Adadezer: ⁊ percussit eū. Hostis quippe erat Thou Adadezer. Siliter ⁊ .iiij. Reg. xvj. legimus ꝙ Achaz rex Juda misit ad Theglaphalassar regē Assyriorum aurum ⁊ argentum qđ inuenire potuit in domo dñi/et in thesauris regis: vt pugnaret ꝓ eo contra regem Syrie: et cōtra regem Israel. Non solum ergo gratias agere debem⁹ propugnatoribus ⁊ liberatoribus nostris: sed etiam ꝑcio emendi essent. Nos vero gratis a deo missos non solum male recipim⁹: sed vt hostes repellim⁹ ⁊ prosequimur tanꝙ ꝯtradictores. quos velut succursum mittit nobis dñs ad debellādum ⁊ captiuādum ꝓprium sensum: ⁊ ad redigēdum in obsequiū xp̄i. Similiter ⁊ tribulationes ⁊ mise serias quas ad debellādum ꝓpriam voluntatē mittit ꝓ nobis deus: pari furore prosequimur. Scire enim debemus ꝙ quecūqȝ a deo ⁊ ex parte dei sunt/ꝓ nobis sunt ⁊ non contra nos: quādiu ꝓ deo sumus ⁊ cū ipso. Quia ergo oia ista ab ipō sunt ⁊ ex parte ei⁹. Eccli. xj. Bona ⁊ mala/vita ⁊ mors: paupertas ⁊ honestas a dño deo sunt. ideo benigne debemus ea recipere.

¶ Septima stulticia est eorū qui de prope volunt pugnare cum hoste: qui ex ꝓpinquitate vires assumit: et ex elongatione vires amittit: vt fornicatio et cetera vitia ad carnis voluptatem pertinentia. j. Cor. vj. Fugite fornicationē: ne scȝ approximetis ei. Quātūcūqȝ eñ qs fugit ab aduersis: tāto minus sentit aduersa: vt ait Augustinus. Sic minus voluptatib⁹ stimulatur qui nō est vbi est frequentia voluptatum. Unde ferreas mentes libido domat. que in ꝟginibus maiorem famem patitur: cum dulcius existimāt quod ignorant. ¶ Octaua insipientia eoꝝ est: qui ab illa parte qua maior eis ⁊ periculosior cōflictus iminet/se ꝓtegere oino negligunt: in aliis ꝟo adeo se sollicite muniunt tanꝙ eis aliud nullū periculū esset. verbi gratia. Cum aliquē infestat luxuria: inter cetera illud est cui minime repugnare cognatur. Nichil ei difficilius iniungi potest in ꝯfessione vel penitētia: ꝙ ꝙ maxie luxurie repugnet. Auarus ꝟo cū maxie per largitionē repugnare posset auaricie et eam maxie repellere: largiri oino non curat. De aliis vero vitiis quibus nō sunt irrititi/alios vituperātes ꝟba faciunt/⁊ ibi se muniunt: cū tamen ibi nullum eis immineat periculum. ¶ Nona insipiētia eorū est: qui clipeo iam ꝑforato ⁊ contrito se ꝓtegere querunt. Qđ faciunt qui maloꝝ exemplis sua peccata vel excusare vel defendere nituntꝛ. Quis eñ peccator/nisi ꝗ letali vulnere transfossus est ⁊ cōtritus? Quāta ergo dementia est se velle ꝓtegi ab eoꝝ clipeis quos iam cōspicis iaculis confossos? Tales de aliena morte vincēdi sumunt fiduciam: cum inde potius eis timor adesse deberet: qꝛ quanto maiores ⁊ robustiores cernimus cecidisse: inde minus arma formidare: imo fidenter in ea irruere summa stultitia est. Qua stultitia laborant ꝗ maiorū suorū exēplis malis animātur ad vitia. Inquiunt eñ. Magister vel prelatus siliter facit vel fecit. qđ ergo mirum si facio? ¶ Decima eorum insipiētia est: qui cū hostis eos gladio trāsuerberare nō possit/imo nec ledere: semetipsos hostili gladio trāsfodiūt. Neqȝ eñ hoc potest hostis vt cor aut pellem attaminet: nisi cū consensu tuo illū ad te vulnerādum adiuues. Nisi eñ gladium tuipse in viscera tua/aut morosa cogitatione/aut deliberatione/aut cōsensu impegeris illesus oino remanebis. Cadit eñ gladius per seipsum de manib⁹ dyaboli/nisi illum manibus tuis eidem sustētaueris. Gladium autem voco ipm̄ cogitatum de corde tuo ꝓcedentem per suggestionem dyaboli: qui nō habet vires vlterius impingendi hoc est ꝓfundius: sed in supficie tentatio=

nis sistit: nisi tu dyabolum adiuues ad penetrandū ꝓfundius vsq; ad consensum. Cadit em̄ de manibus dyaboli gladius iste/si vires tuas subtraxeris. Subtrahe cor tuū: ⁊ cadet cogitatus hm̄oi de corde tuo. Caueat igit̄ miles noster ne insipiēs cadat ab armis lucis: ⁊ sic pereat in tenebris ⁊c.

¶ Sermo quintus. vnde supra: ꝑ thema epistole.

Hora est iam nos de somno surgere. Rom̄. xiij. Libēter aduenit q̄s in locum hospitij in quo credit aduētū suū multum desiderari. Propter quod saluator noster non venit in p̄mo aduētu: nisi postq̄ fuit multū desideratus. iuxta illud Aggei. ij. Ueniet desideratus cūctis gētib⁹. Quō desiderium exprimunt p̄mo Esaias Esa. lxiiij. Utinam dirūperes celos ⁊ descenderes. Et deinde antiphone que cantantur in vltima septimana huius aduētus: que incipiūt per O. que sunt clamores antiquoꝝ patrū hunc aduentum expectantium. Desideratus est em̄ saluator a superioribus. s. angelis: vt ostenderet illam viā prudentie et sapientie quā nō intelligebant: sup redemptiōe gn̄is humani. Inde dr̄ Gen̄. xlix. Desiderium collium eternoꝝ. i. angeloꝝ: in quē angeli cernere desiderant: qui dicuntur colles. i. humiles in ordine ad supbos montes q̄ ceciderunt: sed eterni dicūtur: quia imortales cum eterno regnant. A p̄oribus autem seculi desideratus est. s. regibus et prophetis. Luce. x. Multi reges et ꝓphete voluerunt videre que vos videtis. Ab inferioribus etiam qui in limbo erant vincti in tenebris vt liberarent̄. Et a posteriorib⁹: vt a periculoso inferni descensu in quē omnes descēdebāt/ eximerent̄. Nos igit̄ saltem ex effectu ostendamus desideriu; vt veniat: et si non in carnem: saltem in mentē nostram. Ideo ꝓ obuiādo ei hora est iam nos de somno surgere. Quando pueri sciūt patrem et matrem debere ire ad nuptias solent surgere valde mane: ne si dormirent/ pater et mater dimitterēt eos. Sic surgamus cito/nec dormiamus in pctis: q: si dormierimus nō intrabimus ad nuptias cum patre deo et matre eccl̄ia: que celebrabātur in die natalis ꝓ coniunctione diuinitatis cu; humanitate. Matth. xxv. Dormitauerunt omnes ⁊ dormierunt: sed q̄ parate erāt itrauerūt cū eo ad nuptias. Caueat sibi q̄ nō surget: ne forte sibi ꝯtingat. iuxta illud Threnoꝝ. ij. Dedit me dn̄s in manu de qua nō potero surgere. Inde Josue. vij. Dicit̄ tibi. Surge cur iaces ꝓnus in terrā. i. in terrenis concupiscentijs. Ideo Cant̄. iiij. dr̄ aie deuote. Surge ꝓpera amica mea et veni ad nuptias agni: que celebrabunt̄ in thalamo virgineo. a quo ꝓcedet sponsus illo die vestitus veste nuptiali. iuxta illud. p̄s. Tanq̄ sponsus ꝓcedens de thalamo suo. Ad quē thalamū diuitijs plenum accedamus: vt inde aliquid reportemus dicentes Aue.

¶ Sōno ꝓp̄e ꝯpat̄ pctm̄ ꝓpter q̄nq;. Primo q: somnus est morti sil'is. Dormiens em̄ est quasi mortuus. Si em̄ nō deberet excitari vere diceret̄ mortuus. Peccatum aūt dicit̄ eē mors pctōris: imo si nō esset spes de resurgēdo a peccato/melius esset q̄ mortuus eēt. q: fm̄ Ambro. lib. de bono mortis. Bonū est peccatori cū moritur: ne in deteriora vita ꝓlonget̄. Immo videt̄ esse deterioris cōditionis q̄ canis: cum triplici morti sit subiectus. s. morti culpe/tp̄ali et eterne. canis aūt solū naturali morti. ¶ Secundo q: sicut in dormiente obturant̄ omnes sensus: sic in peccatore oīs sensatio sp̄ualis obruit̄. Primo nō sentit odorē coquine celestis. i. nō apphēdit quāti gaudij est illic delitescē. Sil'r auris obediēdo dei mādatis nō audit. Gust⁹ cibū verbi dei nō sapit. Tact⁹ elemosinā paupi non porrigit. Nec visus lumen vere fidei recipit: si eū recipet/ꝓ peccato suo nisi se cito

A Aduētus. Quō aduētus xp̄i fuit multū desideratus.

B Somnus. Peccatū. Propt̄ q̄nq; pctm̄ cōparat̄ sōno.

corrigeret: in inferno dānandum se crederet. ¶ Tertio qr dormiēs sepe credit se cōtrectare poma aurea vel lapides p̄ciosos ppt̄ sola fantasmata q̄ in eo sunt: et putat se veris vti delicijs. Sic pctōres in hoc mūdo credūt se veras hr̄e delicias: q̄ tn̄ solam eorum vmbram habent. Similes cani q̄ natādo in aqua vidit ad lune lumen vmbram carnis quā gerebat in ore multo maiorē in fundo aque: q̄ statim anhelans ad eam glutiendā illam dimisit que in ore eius erat: et sic frustratus discessit. Diuitie em̄ vere cōparantur vmbre: q̄ circa noctem maior est: qr diuitie circa finem vite cōiter auidius querūtur. Sz sicut vētus et vmbra circa noctē retineri nō pn̄t: sic nec diuitie circa mortem. ¶ Quarto qr dormientib⁹ illa videntur esse pericula que in veritate nō sunt et ea timent. q̄ autē vere sunt pericula nō timēt. Mortē em̄ transitoriā pctōres timēt: sz non eternā. Aug. Uera mors est quā pctōres nō timēt: separatio. s. a deo qui est aīe vita. Timēt pauptatez mundi/et non timēt paupertatem inferni. vbi non erit locus mutuandi: vel mendicandi: vel labore aliquid acquirendi. vbi etiam vna gutta aque non poterit inueniri: vbi p defectu bonorum mors desiderabitur. morsellus ille. s. quèm et ipi et oīa animalia summe timent. Apocal'. ix. Desiderabunt mori/et mors fugiet ab eis. Propterea nūc non oportet in peccato dormire: sed hora est iam nos de somno surgere. ¶ Quinto qr dormiēs dū dormit/errorem suū nō intelligit. Sic pctōres: vt vsurarij et fornicatores/ mali mercatores/et sic de alijs: dū dormiūt in pctō/errorē suū nō intelligunt: nec eis psuaderi potest magnitudo erroris sui. p̄s. Priusq̄ intelligerent spine vestre rhānū sicut viuētes: sic in ira absorbet eos. Spine sunt peccatores ignibus inferni deputandi. ij. Regū. xxiij. Preuaricatores q̄si spine euellentur. Pe non intelligūt rhānū. i. dyabolum decipientē eos. In rhāno em̄ colubri et serpētes latent: et sic anteq̄ intelligant deceptionē eius quasi viuentes/imo adhuc viuētes/ira dei absorbet eos ne ab errore exeant: sed in eo moriūtur: et cū excitantur igne inferni tūc errrorem suū intelligūt: sz tarde multum. p̄s. Dormierūt somnū suū: et postea nichil inuenerūt viri diuitiarum in manibus suis. Propterea quādiu sum⁹ in hoc mūdo vigilandū est. qd̄ admonet apl's dicēs. Hora est iā nos de somno surgere.

¶ Surgere. ¶ In hoc sermone iuxta thema pposita dicemus duo. Primo que sunt impedimenta quibus impedimur ne a peccato surgamus et occurramus christo venienti. Secundo que sunt que nos poterunt mouere vt cito surgamus a peccato et occurramus christo.

Duo impedientia ne surgam⁹ a pctō.

¶ Circa p̄mū notandum q̄ Sophonie. ij. scribuntur duo q̄ nos impediunt ne surgamus a pctō. s. vox cātātis in fenestra: et coruus insupliminari domus. Primū ergo est vox cātantis in fenestra. i. gaudiū et leticia hui⁹ seculi: que exit p fenestras sensuū nostrorum. Fornicator em̄ tactuz habet aptū ad oēm tactū rusticum: ideo nō vult audire loqui de sua conuersione: sicut nec scabiosus equus vult pectinem sentire: sz magis recalcitrat. Auarus aūt et vsurarius visum habet paratum ad monetam auri et argenti: diuitias celestes reputans inanes. Gulosus habet gustum ad suaues cibos: nichil melius reputans. Supbus aūt auditum habet apertū: si q̄d de seipo nobile et ingenuū dicatur vt inde possit gloriari: hoc em̄ gaudiū impedit conuersionem pctōris ad deum. Dicunt em̄ mundani. Si homo semp cogitaret de conscientia sua vel de deo/nūq̄ letaretur: sed magis esset somniator/aut imaginum comestor/aut hypocrita. Sed falluntur: quia non est maior delectatio q̄ deo seruire: nec maior tristicia q̄ male viuēdo seruire mundo. Si em̄ tua reputatōe sit magna delectatio suire mūdo pleno mi-

seriis: nõne maior est delectatio seruire deo totius ꝯsolatiõis. de quo.ps. Melior est dies vna in atriis tuis sup milia. Nonne summa delectatio est homini non deseri a suo creatore: et secure expectare finẽ suũ? Qui eñ curias pncipũ frequentant: mirabiliter timent exui gra regis. Quod si ita esse cognoscerent: nõ dormirent bono somno nec lete viuerent. Tu igitur peccator gra regis eterni carens: a quo omne tuũ esse et viuere dependet: quõ potes secure dormire et letari corde: donec recõcilieris ei? Secũdum est coruus in supliminari domus qđ est ꝓcrastinatio cõuersionis ꝓcedẽs a ratione q̃ est in superiori parte dom⁹ hominis. Clamat ei coruus: cras/cras/cras: hoc est spes longe vite p quã ratio decepta differt ad dñm conuerti. Dicit ei ratio sic decepta. Tu adhuc iuuenis es: assume tibi modicũ de bono tp̃e: dũ senueris meditaberis de tua cõuersiõe. Noli esse bigotus et hypocrita. Stulta spes ista multos decepit. Quot eñ psone sic dixerunt in iuuentute: q̃ deteriores fuerunt in senectute? quasi ethiops mutet pellem in senectute. Quot hmõi ruerũt morte subita? Quot hmõi petierunt indutias etiam vni⁹ diei: et nõ obtinuerũt? Quis insup tibi dabit securitatem viuendi vsq3 in senectutem? Ita sepe/immo frequentius morit̃ vitulus q̃ vacca. Sed q̃ sit stulta spes ista/patet ex hoc q̃ dominus talibus subtrahit de tempore sibi concesso vt bene viuerent. Probat̃ primo auctoritate Psal. Viri sanguinũ et dolosi non dimidiabunt dies suos/vt homicide/raptores/vsurarii/et falsi mercatores: mali aduocati et iudices. Sed quia ip̃e psalmista fuerat vir sanguinũ: cum occidisset ꝓditorie vriã postq̃ adulterauerat cum vxore sua: postq̃ ꝓtulit illam sentẽtiam que de directo ei contraria erat/ideo subdit. Ego vero in te sperabo domine non in longa vita quã michi ꝓmittam: et sic conuerso ad deum deletũ est peccatũ. Secũdo qr Ezechias semel vnũ peccatum fecit: et ꝓpter hoc sibi imediate mandatum est q̃ moreret̃. Ideo dicebat dño in cãtico suo. Esaie xxxviij. Ego dixi in dimidio dierũ meoꝝ: et non in termino quẽ sperabam viuere: vadam ad portas inferi. Sz qr nõ sperauit in lõga vita s3 in multitudine misericordie dei: ideo cõmutata est sententia cõminatiua: et ei additi sunt q̃ndecim anni. Hora ei erat illi tũc surgere. Siĺiter de niniuitis hoc patet. Tertio qr cũ loq̃ret̃ dñs ad Noe sup diluuio inducendo super terram. Genes̃.vj. Et ꝓpter mala que fiebant disponebat perdere aquis hoiem dixit. Erunt dies vite hominis centũ viginti anni. Sup quo Strabus quidã expositor dicit q̃ viginti annos subtraxit dñs de tp̃e eis cõcesso ad penitendũ: videns eos nolle cõuerti. Si ergo tp̃s ꝓmissum nolentib⁹ penitere subtractũ est: quid faciet his quibus talia non ꝓmisit? Sed ratione sic Primo ꝓbat̃. Stultũ est dicere tp̃s alicui a deo datum et in dedecus eius expensum: qr ip̃e ei debeat illud ꝓlongare. Exemplum ad hoc de aliquo qui a quodã domino lucri gratia maximũ thesaurũ accepisset: quem tamen ꝓdige cõsumeret: nõne stultus reputaret̃ si ab eodẽ dño maiorẽ recipere speraret? imo magis eum raperet tortorib⁹ tradens: et si q̃d ei ex oibus que dederat remansisset aufferret ab eo: eiq3 improperãdo diceret. Quomodo alia de cetero tibi dabo: qui a me accepta tã inutilit̃ cõsumpsisti? Sic dominus talib⁹ subtrahit tp̃s/vt patuit in diuite epulone cui dictũ est post somniũ de destruẽdo horrea sua et maiora faciẽdo. Stulte hac nocte aiam tuã repetẽt a te. Luce.xij. Et si dñs aliq̃n ꝓlonget tp̃s: hoc nõ est nisi vt faciat sicut carnifices: qui quando volunt bestiam grandi ictu ferire vt interficiant: tardunt ferire a remotiori percutiendo. Secũdo si dicas q̃ non est adhuc hora surgendi/sed bene ꝓcrastinandi: tunc

D Spes. Spes lõge vite q̃ stulta sit.

E
Surgere.
Quattuor
nos mouen
tia ad cito
surgendū a
pctō ⁊ obui
andū xp̄o.

oportet te habere tp̄s et horas in tua ptāte ⁊ nō potiꝰ in diuina. qđ falsū
est q2 scriptū est Act.j. Nō est vestrū nosse tp̄a vel momēta q̄ pr̄ posuit in
sua ptāte ⁊ non in tua. q2 nec ptātē habes ꝓlongādi tibi vitam ꝑ vnā horā
¶ Pro scđo puncto huiꝰ sermonis notandū est ꝙ sunt quinq3 q̄ nos mo-
uere debent ad cito surgendū a pctō ⁊ obuiandū christo. Primū est incer
titudo mortis. Luc.xij. Et vos estote parati: q2 qua hora nō putatis filiꝰ
hois veniet. Et iterū Matth.xix. Ueniet dn̄s serui illiꝰ in die qua nō spe
rat. Sic dormiebat diues epulo de quo dictū est supra: qui mortuus est in-
firmitate letargica: quia dormiendo. Uulgo dr̄. nimis ꝓfunde dormit: q̄
culcitram subter se sibi furari ꝑmittit. Sic peccator dormiēs in peccatis/
cui dyabolus nō solū ꝯscientie culcitrā sed etiam animā aufert. Sic poli-
craticus refert imperatorē octauianū iussisse sibi emi culcitram cuiusdā
militis: q̄ decesserat maximis obligatus debitis. Cui cum diceret nichil
omnino culcitram valere/ mandauit iterum vt emeretur. Qui interroga
tus a suis cur tam vilem culcitram vellet sibi imperator. Rn̄dit ꝙ mira-
bat ꝙ obligatus tantis debitis super eam dormire posset: ⁊ ꝙ forsitan illa
culcitra habebat aliquā virtutem ad causandū somnū: si forte et ip̄e tot so
licitudinibus inquietatus poss3 super illam dormire. Oportet em̄ scire te
cū xp̄o ante diē festū pasche/ ꝙ venit hora tua vt transeas ex hoc mūdo: q2
nisi vigiles ante diē festū/ postea vigilabis ineternū faciens vigiliā post fe
stū: l3 vigilia p̄cedat festū. Apoca.j. Significauit deꝰ q̄ oportet fieri cito. s.
cōuerti ad deū. ⁊ ibidē. Ecce venio cito. Qui aūt cito conuertit sequūtur
multa cōmoda. Primū: q2 iocūdius venit. Qui autem dormiunt in pec-
cato: cōtinuo rodūtur a vermibꝰ cōscientie sue: et idō cū murmure viuunt.
Qui vero surgunt a pctō/ l3 a principio durum videat: demū tamen inue-
niūt delectabile: sicut equo qn̄ discit ei trottare ad modu3 gradarij. postq̄
tamen consueuit fit sibi iocundum. Similiter graue est puero cum primū
litteras discit: sed postmodū in legendo velociter iocundatur. Secūdum
bonū: quia taliū cito cōuersoꝝ ad deum gratius est seruitium: quia de flo
re iuuētutis ⁊ non de fece senectutis deo obsequūtur. Odiosus esset p̄nci
pi q̄ aduersario eiꝰ optima vina daret: et dn̄o feces vini seruaret. Senectu
tem autem dn̄o custodire est feces vite sue ei seruare. Ideo cauendū est il
lis ne in morte de fecibus ire dei potentur. p̄s. Fex eius non est exinanita
bibent oēs peccatores terre. Sed magis fortitudinem iuuentutis custo-
diant deo. iuxta illud. p̄s. Fortitudinem meam ad te custodiam. Tertiu3
bonū est: q2 certior morit de salute sua. Dubitat em̄ Augustinus de illo q̄
cōuersionē in extremis incipit/ si sit securus de salute sua. Secundum qđ
nos mouet cito surgere est periculū male consuetudis: quia quanto alq̄d
ab aliquo lōgius possidetur: difficiliꝰ ab eo aufertur: ⁊ castrum diu posses-
sum maiori violentia defenditur. Quando prescriptio est prope terminū:
difficile aufert hereditas. Sic cū tempus prescriptiōis mortis aduenit:
qn̄ dyabolus diu possedit hoiem difficile est ei resistere. ⁊ idō piculū est tā
diu expectare. Primo ꝓpter difficultatem conuersiōis: quia mala assue
ta et quasi conuersa in naturam: vix virtute creata immutari possunt. Cō
suetudo enim est altera natura. Hiere.xiij. Si potest ethiops mutare pel
lem et pardus varietates suas: et vos poteritis bene facere/ cū didiceri-
tis malum. Si ergo illa duo sint impossibilia nature: videtur etiam ꝙ ter
tiū. Et vere ita est apud hoiem: sed nō apud deū. Unde Matth.ix. Disci-
puli nō potuerūt eijcere demoniū a quodam possesso ab infantia: sed deo
non fuit difficile, Unde basilius magnus, Sicut quis maternam non

potest dediscere linguã:sic nec peccati consuetudinem longam.imo tanta est vis cõsuetudinis.vt qd homo cõsueuit facere vigilans:sepe videat̃ facere dormiens:et qd facit viuens/facit moriẽs.Unde inuẽti sunt iudices et aduocati:qui ad confessionẽ faciẽdam in extremis inducti appellabãt: et asserebant se grauari.Scdo propter onus graue sue consciẽtie.Primo qr volens incipere suum pcessum/nescit vbi incipere ppter pctõr multitudinem:et continuo addẽs peccata peccatis addit onus oneri qd grauat aiam vsq in infernũ.Ideo mirabile est q hõ quiescere põt talib9 assuet9. Tertium q nos mouere debet est:quia talis sic differẽs cõuerti peccat in deum:in angelũ/in seipsum/et in proximũ.In deum quia illud defert ante eius oculos qd maxie sibi displicet/vt adulterari coram sponso suo.Scdo quia misericorditer deus vocat eum:et tamen contemnit eum vocãtem et volẽtem sibi dare regnum eternũ/qui meruit penã eternam.Tertio quia deus eũ expectat vt pius pater:et si liceat dici/videtur affligi tarditate ei9 ita q sibi displicet.Thobie.ix.Scis quoniã dies computat pater me9:et si tardauero plus vna die cõtristabitur anima eius.Turpe eñ est ignobili vel pauperi facere regẽ diu musare vel expectare.Dñs autẽ diu expectat peccatores ad penitentiã.ideo nil mirum si irascatur cõtra illos.Eccli.v. Ne tardes cõuerti ad dñm:et ne differas de die in diem.Subito enim veniet ira illius.Roma.ij.An diuitias patiẽtie et longanimitatis eius contemnis?Ignoras quoniã benignitas dei ad penitentiã te adducit?Secũdum aũt duriciã tuam et cor impenitẽs thezaurizas tibi iram in die ire et reuelationis iusti iudicij dei.Ex eo enim ex quo debuerunt sumere occasionem deo seruiẽdi:sumunt occasionem deũ impugnãdi.Ex eo enim q sperat deum misericorditer ipsum expectare:pponit eũ diutius offendere. Sed audiãt deũ cõminãtem:nisi cõuersi fueritis gladius &c.Auis vidẽs aliquẽ sibi cõminantem iacere lapidem:cibo aduolat.Dñs peccatoribus minat̃ miserias multas:qr Psal.Multa flagella peccatoris.et tñ ppter hoc nichil faciũt:sed differunt cõuerti.Quãto enim arcus magis extenditur:tanto seqtur grauior et pfundior ictus:licet sagitta diuti9 retineat̃. Esa.xlij.Tacui semp silui/patiẽs fui.sicut parturiens loquar.Absorbebo simul mõtes excelsos.Scdo affligit angelũ custodem sui.Primo in expectatione gaudij sui.quia Luce.xv.Gaudiũ magnũ est angelis dei sup vno pectore peniẽtiam agente.Secũdo quia sibi dedecus asportat:quãdo coram eo suas adhominationes facit/qd coram homine/imo coram garsiõe facere nõ auderet.Tertio in seipsum peccat:quia se prediligit in statu latronis q in statu libertatis/honestatis/et gratie.Qui eñ manet in pctõ: ad suspendium eternum iam iudicatus est:si in eo statu demãdaret̃ sentẽtia executioni.Quarto in proximum:quia corrumpit eum malo exemplo suo.vtputa in filium tuum:quãdo te videt fornicãtem vel blasphemãtem vel fraudes facientem.Secũdo quia fraudat proximũ auxilio sibi debito. Nos enim cõmunicamus in bonis et participes sumus bonorũ alterius. iuxta illud simboli.Sanctorum cõmunionem.Tertio quia sepe propter peccatum ei9 punitur pximus.Exemplum in peccato Achor.Josue.vij. Propter cui9 peccatum corruerũt in mortẽ.xxxv.Unde ibidẽ subdit̃r. Nõ poteris stare israel ɔtra inimicos tuos:et rationem subdit.anathema in medio tui est.i.maledictus.Quartũ quod nos mouere deb3 est status periculosus i quo iacet peccator.Hinc post peccatũ Ade quesiuit ei dñs. Gene.iij.Adam vbi es.Nos eñ vndiq circũdati sumus hostibus.qui nõ querunt nisi nos deuorare.j.Pet.v.Dyabolus tanq leo circuit querens

quē deuoret:⁊ cõtra eos p̄ter diuinā ꝓhibitionē ⁊ defensionē nulla restat tuitio:nisi vitreꝰ paries corpis nostri ꝯtra quē occidēdū nō est necesse machinas ꝓijcere:sed sufficit stilla febris vel xmis ad cor. Ideo debemꝰ esse sicut ille de quo loq̄tur Augustinus sup psalteriū:qui ꝓpter furtū clausus in carcere quotidie vel dū aperitur ostiū carceris:existimat sibi aduenire nunciū de patibulo suo. De quo periculo ad plenum scribit in psalmo.vi. Fiat via illoꝝ tenebre ⁊ lubricū/⁊ angelus dñi persequēs eos quia primo cadunt tales sic assueti pctis in cecitatē mētis:nō vidētes periculū suum Secūdo via illorum est lubricum:quia per modicā febrem vita labitur in mortem:⁊ consequenter aduenit angelus dñi malus qui eos persequitur vsq̄ ad iudicium:⁊ deinde vsq̄ ad infernum.

¶ Sermo Sextus per thema immediate precedens.

A Aduētus. Quare dñs tãtū tardauit venire ⁊ sanare populum suū.

Mirabile est quō paulus nos admonet cito a peccati somno surgere:cū tamen medicus q̄ solus nouerat curare morbū illum ⁊ languētem excitare nondū venerat:⁊ etiā sine quo excitari non possumus. Rñsio Dñs ita distulit languentē mūdum excitare. Primo vt se sola gratia eiꝰ cognoscat esse sanatū et nō meritis suis. Nā dum creauit deus hoiem dedit ei legē naturalē scriptā in corde suo. De quo Roma.ij. Ostēdunt opus legis scriptū in cordibꝰ suis de quo Psal. Multi dicūt quis ostendit nobis bona.i.qñ est peccatū vel nō/illud qđ agimus:et respōdet psal. signatū hoc est ipressum est lege naturali sup nos.i.in rōne nostra q̄ est superior pars anime:lumen vultus tui dñe.i.qđ a vultu tuo ꝓcedit:⁊ cum lumine/vt in eo videamꝰ naturaliter q̄d bonum et quid malū. Dereliquit itaq̄ dñs hoiem in lege naturali/quā preuaricatus homo incidit in multa incōueniētia:ita vt ꝓpter illa seq̄retur diluuiū Homo eñi tūc p suum liberū arbitriū putabat saluari/vt dixerūt heretici pelagiani. Sȝ q2 postea visum ē ꝙ nō solo libero arbitrio poterat hoc fieri petebat humana natura legē q̄ ostēderet ampliori modo ⁊ magis declararet q̄d faciēdum ⁊ quid nō. Dicebat eñi hō:nō deest q̄ impleat sȝ deest qui iubeat. Legē (inquit) pone michi dñe viā iustificationū tuaꝝ:⁊ exq̄ram eā semp. Et ꝓpter hoc data est homini lex scripta cū sacramentis veteris legis. Et iterū videbat homini ꝙ cum libero arbitrio ⁊ lege scripta poterat saluari:qđ falsum est:q2 lex nō saluat sed peccatū ostēdit. Rom.iij. Ex opibus legis nō iustificabit omnis caro corā illo. Per legem eñi oīs cognitio peccati. nūc autē sine lege iusticia dei. Et sequitur. iusticia autē dei p fidē iesu xp̄i. Hec eñi ad salutē homini nō sufficiebat. Hiere.xlvj. Frustra multiplicasti tibi medicamina. sanitas nō est tibi. Qđ signatū est in illa emorroissa:q̄ in medicis oīa bona sua exposuerat nec potuit curari:sed dicebat. Si tetigero fimbriā vestimēti eiꝰ salua ero. Mat.ix. Vestimētum eius est humanitas. Fimbria xo mors et passio eiꝰ/q̄ est extremū vestimēti. Ideo dñs distulit venire vsq̄quo. cognito ꝙ nec lege naturali nec scripta erat salus:sed solū ex gr̄a. Scđo vero distulit vt tam magnū dñm longa series preconum precederet. Quādo eñi rex venit ad suā ciuitatē p̄ncipalē:tūc precedūt nūcij. precedūt tube:imo turbe/precedūt ⁊ barones ⁊ dilecti sui Sic dño veniēte congruū fuit vt lōga series baronū/nucioꝝ/⁊ tubarum precederet. De primis p̄cedētibꝰ fuit Jacob qui dixit. Geñ.xlix. Nō auferetur sceptrū de iuda ⁊c. ⁊ sequit. salutare tuū expectabo dñe. Deide moyses qui ait. Obsecro dñe mitte quē missurꝰ es. Deinde Balaā qui dicebat Intuebor eū sed nō prope. Deinde Hieremias qui dicebat. Ecce dies veniūt ⁊c. Clamabat ⁊ populꝰ cupiēs a tyrānide inimici liberari illđ p̄s. visita

nos in salutari tuo. Nondũ in ꝓpria visitauerat archidiacon⁹ noster suã ꝓpriam diocesim: sꝫ p ꝓcuratores suos ꝓphetas q̄ eũ dicebant ad breue venire. Sicut em̄ sponsa p fenestram assiduo respicit si sponsus absens veniat vehementer euꝫ desiderans: ꝛ a quolibet ptranseunte q̃rit an viderit eũ. Sic sancti patres olim hunc aduẽtum desiderabant: sed cedentib⁹ illis supuenit salomon in cãticis suis dicẽs. Ecce iste venit saliẽs i mõtib⁹ transiliens colles. Cãt. ij. Mõtes. i. angelos paradisi nõ apprehẽdẽs cos: et colles. i. demones. sꝫ saliũt multo maiori saltu apprehẽdẽs naturã nr̃aꝫ fugientẽ p pctm̄: ꝛ apprehẽdit eã in saltu quẽ fecit in vterũ virginis: i quo nouem mensibus tenuit ipsa gloriosa trinitas consistorium: a quo omnia dona gratiarum procedunt: que petamus dicentes Aue.

¶ Quadruplex est somnus loquendo mystice. Prim⁹ est appetit⁹ honoris / dignitatis / vel vane laudis: quõ somniãt multi: sicut nabugodonosor q̄ nõ somniabat nisi de statuis et grandib⁹ arborib⁹. Daniel. i. et. iij. Sic tales non somniant nisi de p̃bẽdis / beneficijs eccl̃iasticis / officijs ꝛ dignitatib⁹. Hiero. Quid honor mũdan⁹: nisi spuma / fumus ꝛ somn⁹: Spuma qꝛ inflat. fumus / qꝛ excecat. somnus nõ qꝛ requiẽ dat / qꝛ ambitiosi plus ꝛ plus volũt hr̃e honoris ꝛ dignitatis. Sꝫ dr̃ somnus: qꝛ honores cito euanescũt. Job. xx. De supbo dr̃: velut somniũ aduolauit ꝛ nõ inuenieť. transijt sicut visio nocturna. Scd̃s est cupiditatis ꝛ auaricie / quõ somniãt auari q̄ somniãt sicut pharao. Gen̄. xlj. q̄ somniabat de vaccis piguib⁹ ꝛ spicis plenis et de g̃narijs ꝛ solarijs adiplẽdis. Sꝫ sicut pharao isti ignorant interp̃tatõem sui somnij: ꝛ quãta sterilitas sit secutura p̃sentẽ ꝓsperitatẽ. Nõ tñ sciebat ver⁹ ioseph Jesus xp̃s: q̄ dt̃ Luce. xviij. Facili⁹ est camelũ transire p foramen acus ꝛc̃. Job. xxvij. Diues cũ dormierit nichil secum afferet: aperiet oculos ꝛ nichil inueniet: apprehendet eũ quasi aqua inopia. Terti⁹ est somnus carnalis ꝯcupiscẽtie eoꝝ q̄ dormiũt sicut sodomite suffocati in nocte natiuitatis xp̃i: vel sicut samson in gremio dalide: Judicum. xvj. vel sicut hoies in p̃ma etate q̄ edẽtes ꝛ bibẽtes et ducẽtes ad nuptias subito ab aq̄s diluuij suffocati sunt. Luce. xvij. Et tales somniant sicut pincerna pharaonis: q̄ de vuis ꝛ vitib⁹ ꝛ de ꝓpinãdo vinũ somniabat a q̄bus iam hora est nos a somno surgere ꝛ ire obuiã xp̃o. Quart⁹ somn⁹ est torporis ꝛ negligẽtie: qñ nõ curat hõ de sua salute. Et tales sunt paralitici q̄ nũq̄ surgũt ad aliq̄d bonũ faciendum. Prouer. xix. Qui negligit vitam suam nõ curando. s. quõ viuat bene vel male / mortificabitur morte eterna ꝛc̃. ideo p apl̃m mater eccl̃ia sollicitat nos ad currẽdũ ꝛ ad surgẽdũ ad opus eiusdem dicens. Hora est iam nos de somno surgere.

¶ In p̃senti sermone dicem⁹ qualiter sit obuiandũ xp̃o epl̃aꝫ hui⁹ dñice exponẽdo. Prio igiť dicem⁹ cur eccl̃ia hoc tp̃e nos admonet ad obuiandum xp̃o. Scd̃o qualiter nos debemus preparare ad occurrendum ei.

¶ Ad p̃mã q̃stionẽ assignat paul⁹ duas rõnes. Cũ ei dicit fratres sciẽtes qm̄ hora est iam nos de somno surgere vt eam⁹ obuiam xp̃o subdit: qꝛ ꝓpior est nr̃a salus q̄ cum credidimus. Que quidem ratio põt tripliciť formari. Primo qꝛ libẽter ꝓ negocijs nostris ad curiã regis ꝓperamus qñ rex ꝓpe est ꝛ nõ est indignatus. Et qꝛ ꝓ negocijs nr̃is ad curiã regis eterni multa habem⁹ agere: scꝫ ꝓ salute anime ꝛ corporis. Ideo opꝫ cito surgere ꝛ ire obuiam ei. Et si dicať q̄ longe est a pctõrib⁹ salus. verũ est ab illis q̄ non surgũt a pctis. Sed si te cõuertas ad deũ ip̃e tibi appropinquat exemplo pij pr̃is q̄ occurrit filio ꝓdigo. Zacha. j. Cõuertimini ad me / et ego conuertar ad vos. Scd̃o põt formari ratio. Ecce diem natalis proxi-

B
Somnus.
De quadruplici somno mystico.

C
Aduentus
Cur hoc tẽpore plusq̄ alio nos hortatur ecclesia obuiare xp̃o.

mam in qua celebrantur nuptie agni/qñ filius dei patris cõiũct⁹ est indis
solubiliter nature nostre:in quib⁹ angeli tã melliflue cãtauerũt gloria in
excelsis. Ideo hodie mater nr̃a quasi tibi mittit menestrellũ seu mimum
scz btm̃ Paulũ ad euigilandũ te mane:sicut solet fieri his q̃ sunt inuitati
in nuptijs carnalibus/ꝛ mandat tibi vt surgas cito a lecto pcti:vt venias
ad nuptias agni. Predicator ei mim⁹ est q̃ mane vocat ad istas nuptias
q̃ qñ loquit̃ de p̃mijs paradisi cantat altã notam.qñ de penis inferni vel
purgatorij bassam:qñ de miserijs hui⁹ scl̃i mediã. Si ad nuptias carnales
vocat⁹ te cito p̃paras:cur nõ ad spũales agni? Dicũt vetule ꝙ tp̃e aduen=
tus gallus ter cantat.s.vespe/media nocte/ꝛ versus mane. Ecce bruta aïa=
lia quodãmõ te nũc excitant vt surgas:et nichil inde facis. Et si nõ velis
surgere a pctõ ꝓpt̃ honorem quẽ tibi facit de⁹ de vocãdo te ad nuptias fi
lij sui:saltẽ ꝓpt̃ beneficiũ redẽptiõis et passionis qδ hodie incipit cõme=
morare euangeliũ sis excitatus. Qui se nõ excitat ob tantũ honorẽ ꝛ pre=
dicatiõis clamorẽ:sz nec ad punctionẽ lancee et clauoꝝ xp̃i:credo talẽ nõ
dormire sed mortuũ esse. Tertio sic põt formari ratio. Multa opa merito
ria vel debuim⁹ fecisse postq̃ credidim⁹.i.postq̃ fidem recepim⁹:vel saltẽ
debemus facere cũ morti appropinquamus:vbi dñs ꝓpe ante ad meden
dũ/postea ad iudicandũ. Dies em̃ mortis dies est cretica:q̃ est ad salutem
vel damnationem. Ideo quia nunc ꝓpe est saluator noster vt medicus ad
egrũ:non dedignet̃ eger medicũ:sz cito surgens appropinquet ei : qꝛ iux̃
p̃s. Qui elongant se a te peribũt. Ideo nũc maxime vigilare ꝛ excitari de
bemus. Scd̃a ratio:qꝛ rex non est sicut antea indignat⁹: qꝛ nox indigna=
tionis p̃cessit et dies clarus ꝛ lucidus appropinquauit. Ante incarnatio=
nem se.oñdebat dñs terribilẽ puniendo peccatores:iõ se vocabat dñz bel=
li et exercituũ:post vero incarnationẽ pius et mansuetus vt dicit euange
liũ. Ecce rex tu⁹ venit tibi mãsuetus. Ideo postq̃ angeli in natiuitate ei⁹
cantauerũt pacem factam vocatus est deus pacis ꝛ dilectionis. Hic apo
stol⁹ cog̃scẽs cõditiones hui⁹ p̃ncipis dicebat ꝙ hora est iam nos de som=
no surgere ad obuiandũ ei:si velimus salutem nr̃am ab eo obtinere: quia
nox indignatõnis p̃cessit ꝛ dies salutis appropinquauit. Cõiter dr̃ ꝙ tp̃e
tempestatis ꝛ magnoꝝ ventoꝝ ꝛ pluuiaꝝ/bona et dulcis est dormitio. Sz
adueniente die dũ clarescũt oïa:bonũ est ad negocia sua ãbulare. Dicit ei
ph̃s lib.de ꝓbleu.ꝙ cõuersi ad lucem vix dormiunt:in tenebris velocius
somnus occupat. Sic peccator a luce increata ad tenebras pctõꝝ se con=
uertẽs bene dormit:sed excitat̃ ꝑ auersionem a tenebris creaturarum ad
lucem increatam.p̃s. Ad te de luce vigilo. Scd̃o põt formari ista scd̃a ra=
tio. Sancti p̃terito tempore vigilabant de nocte. Tunc em̃ nox erat in q̃
fere oẽs in peccatis dormiebant:et pauci viam salutis agnoscebant: ꝛ sic
ambulabant in nocte obuiam xp̃o:qua nocte parum luminis habebant a
luna.i.a lege mosaica q̃ est luminare minus. Ex quo sequitur a fortiori ꝙ
nos qui ambulamus in die legis gr̃e in quo ortus est sol iusticie : debem⁹
potius surgere. Si illi in nocte:saltem nos in die surgam⁹.p̃s. In die mã
dauit dñs miam suam:ꝛ nocte canticũ ei⁹. Qui em̃ nocte veteris legis cã
tabant canticũ expectationis :ita ꝙ solo verbo pascebantur ꝓmissionuz:
currebãt quãtũ poterant obuiã xp̃o:quãtomagis nos q̃ in die quã expe=
ctabant ↄsecuti sumus miam. Tertio põt formari hec scd̃a ratio. Nox.i.
p̃ñs scl̃m vel ↄũsatio hui⁹ exilij in qua facies nr̃as.i.cõscientias nõdũ ple
ne cognoscimus:aut q̃ sunt veri aut ficti amici:aut in qua nobis insidiant̃
hostes nostri:et in qua somnijs ꝛ fantasijs reꝝ transitoriarũ multi illudũ=

tur/qꝛ iam talis nox pro maiori parte precessit:ꝛ dies alteriꝰ seculi appropinquauit:in qua reuelabũtur abscondita tenebrarũ/ideo anteq̃ ad illum diem veniamus/hora est nos de somno surgere.

¶ Pro secũda parte duo dicit apl's esse facienda. Primo oportet exuere vestes veteres ꝛ diruptas. Scd'o induere nouas:ſʒ scd'm reseruabitur pro collatiōe postmeridiana. Primo oportet exuere vestes veteres.i.veterem cōuersationem malã. Primo eñ euellēde sunt vrtice:deinde bona semina seminanda. Ideo dicit q̄ abijciamus opera tenebrarum.i.peccata/que sic vocantur triplici ratione. Primo qꝛ non perpetrãtur nisi ab his q̃ sunt in tenebris ꝛ cecitate mentis. Si eñ sciret quis q̃d facit quam peccat:prius se pmitteret occidi corpaliter. Se eñ ligatum tradit dyabolo. Prouer.v. Iniquitates sue capiunt impium:et funibus pctõrum suorum vnusquisq̃ constringit. Est enim peccatũ corda in collo peccatoris qua in infernum suspẽdetur/quã cordam remouet sacerdos a collo pctõris quãdo eum absoluit. Sicut cũ datur latroni littera gratie a rege datur sibi corda:licet remaneat emẽda soluẽda. Ex quo seq̃tur q̄ currere debet pctõr ad ꝯfessionẽ: vt liberetur a vinculo colli et dicat. Dirupisti dñe vincula mea. Scd'o quia tenebras querunt. Johã.iij. Qui male agit odit lucem. Et hoc tribꝰ modis. Aut ꝑpter debilitatem visus.vt noctua que qꝛ visum habet debilem sustinere nõ potest lucem diei:sed bene noctis. Sic peccator qꝛ visum cordis habet debilẽ:lumen diuine sapiẽtie magnum q̃d ostendit ei quomodo lucrari possit regnũ eternum sustinere nõ potest:sed tantũmodo lumen sapiẽtie paruum q̃d eũ docet quomodo pictauinas et obolos lucrari possit. Scd'o quia aliq̃d erubescibile facit. Nichil autẽ erubescibile magis pctõ/etiam nec nuditas cum nõ sit erubescibilis nisi propter peccatũ/vt patuit in primis parẽtibus. Tertio quia exosa est talis persona/vt bubo auis noctis que ab auibus diei odio ꝑsequitur. Qua de causa etiã lupi/latrones/et serpẽtes se abscõdunt. Super omnia autem deo exosum est peccatum. ideo se abscõdit. Tertio dicunt opera tenebrarum:aut qꝛ fiunt suggerẽte tenebrarum principe:aut qꝛ ducunt ad tenebras eternas. Nec immerito/qꝛ peccator luci tenebras p̃elegit. Joh.iij. Dilexerũt hoies magis tenebras q̃ lucẽ. Abijciamꝰ itaq̃ opa tenebrarum nec ea abscõdamꝰ. Primo qꝛ thesaurus eorum nichil valet ꝛ semel reuelabit. Scd'o qꝛ si nõ abijciãtur fient inseparabilia:ꝛ ita homini post mortẽ adherebunt sicut dyabolo. Si nõ possis per duos dies dormire vestitꝰ tunica tua:quõ anima tua dormiet in sempiternũ operta vermibꝰ peccatorum? Tertio qꝛ nichil ad iudiciũ adduci poterit q̃d magis offendat iudicem vel aduersetur adducẽti. Sapiẽ.iiij. Traducent eos ex aduerso iniq̃tates eorũ. Sed q̄ ei summe displiceãt patet: quia maxime ꝑpter quattuor solent p̃ncipes offensam remittere. Primo parcũt alicui ꝑpter p̃ciositatẽ vel nobilitatẽ. Sed deꝰ nobiliorẽ principẽ militie sue cũ cõsentiẽtibꝰ ꝑpter vnũ peccatũ perpetuo dãnauit. Sap̃.vj. Nõ verebit dñs magnitudinẽ cuiusq̃/qm̃ pusillum ꝛ magnum ipse fecit. Et seq̃tur. Fortioribus aũt fortior instat cruciatio. Aut parcitur ei ꝑpter raritatem. Qua de causa noluit dñs parcere p̃mis parẽtibus cũ peccauerunt:licet soli essent:sed eos morti adiudicauit. Aliquãdo parcit multitudini q̃ in culpa est/deꝰ vero totũ mũdum (exceptis octo ꝑsonis) in diluuio extinxit. Aliquãdo vero ꝑpter parẽtelã. Sed deus ꝑprio filio nõ pepcit:sed pro nobis oĩbus tradidit illum morti. Roma.viij.

¶ Sermo Septimus ꝛ postmeridianus per thema immediate precedens.

D Vestimẽtũ. Qꝛ exuẽda sunt vetera vestimẽta ꝛ induẽda noua.

Peccatũ. Qꝛ triplici rõne peccata dicuntur opera tenebrarum.

E Opera tenebrarum. Quõ opera tenebrarũ sunt abijciẽda.

A
Aduētus. Propt̄ q̄tuor nūc representat ecclesia aduētum xp̄i in carnem.

In hoc sacro tēpore representat ecclia aduētum dei in carnem. Primo vt per talē representationē a somno pigritie excitemur Ideo dicit apl's. Hora est iā nos de somno surgere. Quis enim nō debeat excitari ad operandum salutē propriā: cum audit dei potētiam excitari ad operandū eam? Excita (inq̄t ecclia) potentiam tuam ꝛ veni. Quis nō debeat accipe saccū penitētie: cū attēdit regē suū sacco indutū? Jone. iij. Surrexit rex de solio suo: ꝛ abiecit vestimētum suum a se ꝛ indutꝰ est sacco. Si filiꝰ dei saccū nostre carnis suscepit in quo penitētiam ꝑ nobis ageret. iuxta illud Augustini: Filiꝰ dei nō habebat in quo flagellaret̃: ad hoc carne indutus est vt sine flagello non esset. quanto magis nūc tēporis fideles excitari debēt ad penitētiā agēdam ꝓ seipsis? Scd̄o vt de mīa saluatoris plurimū cōfidamus: attēdētes ꝙ caro et frater noster est. Bern. Puto me iam spernere nō poterit xp̄s os de ossibꝰ meis et caro de carne mea. Cū per primū aduētum iam nobiscū sit deꝰ. Esa. vij. Et vocabit̃ nomen eiꝰ emanuel. i. nobiscū deus. et ꝑ scd̄m aduētum. s. imminētem sit in nobis deꝰ. Joh. xiiij. Ad eum veniemꝰ et māsionē apud eū faciemus. Et iterū ibidem. Cognoscetis eū/ qꝛ apud vos manebit ꝛ in vobis erit: merito sperare possumus ꝙ in tertio aduētu ꝓ nobis erit deꝰ. Roma. viij. Si deus ꝓ nobis/ quis cōtra nos? Sed si deus ꝯtra nos/ quis pro nobis? Ideo cōsiderent quid facturi erunt in illo aduētu: quādo deꝰ vindicabit cōtumelias suas in illis q̄ male se preparauerunt in primo. Esa. x. Quid facietis in die visitationis vestre et calamitatis de longe veniētis? Tertio vt de tāto bn̄ficio gaudētes vana mūdi gaudia respuamꝰ. Zach. ix cū dicit̃ Ecce rex tuus venit tibi: dicit̃ Exulta/ iubila filia hierl'm. Pauci tamen de hoc bn̄ficio gaudēt: qꝛ a pctō nō cauent: a quo q̄ non cauent hoc tp̄e/ multiplicē causam doloris habēt: qꝛ qui alioꝝ est saluator/ erit eoꝝ dānator. Alij dicere possunt. Saluatorē expectamꝰ: isti dānatorē expectamꝰ. Si duo sint in carcere vno: quoꝝ alter ꝓbabiliter speret se esse liberādum cū dn̄s carceris venerit: reliquus scd̄o credat se dānādū: ꝛ dicat vterꝗ/ cras dn̄s veniet. sicut vnus habet materiā gaudij: ita et alter doloris. In vitis patrū dicit abbas Amon cuidā fratri interrogāti sermonē. Uade (inq̄t) et fac talem in te cogitationē qualē faciūt illi q̄ sunt in carcere. Interrogant enim hoīes vbi est iudex ꝛ quādo veniet. In expectatione em̄ penaꝝ suaꝝ plorāt. Sic debēt facere pctōres: dū aduētū dei audiūt. Quarto vt bn̄ficiorum eiꝰ magnitudinē cōsiderātes grati esse studeamꝰ. affectu eū ardēter amādo: ꝛ effectu ei deuote obediendo. ꝛ ex illo honore ꝛ bn̄ficijs exhibitis dignitatē hūane nature pensantes eā honeste teneamꝰ. Ber. In sermone. Mira querētis dei dignatio. magna dignitas hoīs sic quesiti: in qua si gloriari voluerit: nō erit insipiēs. nō ꝙ aliquid esse videat̃ tanꝗ a seipso/ sꝫ ꝙ tanti eū fecerit ipse qui fecit. Oēs enim diuitie/ oīs gl'ia mūdi vel quicq̄d in eo cōcupiscit̃/ minus est ad hanc gl'iam. Sed multi ingrati pleni pctīs occurrēt xp̄o in futura eiꝰ natiuitate: ꝛ vbi alij faciēt festū cū leticia cordis cui intererit deꝰ: ipsi facient cū amaritudine cōsciētie cū quibꝰ erit dyabolus. Disponamus igit̃ nos facere festū futurū cum sctīs ꝛ iustis in leticia cordis ꝛ cum beata virgine. quā salutabimus dicentes Aue.

B
Hora. De duplici hora. s. et̃nitatis ꝛ opportunitatis bn̄ operandi.

¶ In sacra scriptura inuenit̃ hora q̄dā eternitatis ip̄a scꝫ et̃nitas de qua Joh. xvj. Uenit hora cū iam nō in ꝓuerbijs loquar vobis: sꝫ palā de patre annūciabo vob. Dies huiꝰ hore xp̄s est. hore duodecim apl'i. Joh. xj. Nōne. xij. sunt hore diei? Cuiꝰ prima hora fuit petrꝰ. vltiā paulꝰ vltimo vocatus. Judas fuit nox et tenebre huiꝰ diei. Sic̃r spūs sanctus dies est huius

hore cuius septem hore septem sunt dona spūs sancti.Joh.iiij.Heri hora septima reliquit eū febris.Quia per hec septē dona curatꝛ febris peccati. Sed vt ad hanc horā eternitatis nos prepemus/necesse est aliam horam inuenire:que in scripturis dicitꝛ oportunitas bene operādi.Hec est de qua Paulus in epistola.Hora est iam nos de somno surgere.

C
Arma. Que sunt arma lucis quib' indui debemus.

¶ Postq̄ igitur iussit Apl's abijcere veteres vestes veteris hois dicens Abijciamus opa tenebrarū.iubet ꝯsequenter induere nouas ⁊ noui hois: dicēs.Induamur arma lucis.Speculatores castrorū cū cognouerit aduersarios appropinq̄re:solēt munire locū ⁊ clamare ad arma.Sic Paul' speculator i eccl'ia dei.Sic q̄libet prelat'.Ezech.iij.Speculatorē dedit te domui isrl'.Solēt hoīes existētes in tra hostili ⁊ limitropha semp eē armati: dato q̄ a nemine impugnētur:⁊ maxie qn̄ timēt de ꝑditione.Cum igitur aduersari' noster sit astut' et nobis insidietꝛ.iuxta illud ps.Insidiatꝛ quasi leo in spelūca sua.Propter hoc semp debem' esse armati.Et si qs q̄rat q̄ sunt arma lucis:rn̄dere videtur Apl's q̄ sunt arma honeste ꝯuersationis. subdit em̄.Sic vt in die honeste ambulem'.Aliter em̄ se habet hō quo ad vestimēta in die solēni:aliter i die feriali.aliter i die:aliter i nocte.Erubesceret em̄ ꝑsona valoris portare i die vestē antiquā ⁊ dissutā:quā tn̄ de nocte in domo portaret.Sic hō vestē quā portat i nocte culpe qn̄ de' ei obscuratꝛ nec illucet mēti/debet deponere.Erubesceret ei corā deo ⁊ angelis eā portare.⁊ si nūc nō erubescat:erubescet tn̄ in die iudicij.Vn̄ debem' ambulare honeste/digne/caute/simpl'r/solicite/⁊ festināter.Primo igitꝛ debemus honeste ambulare.Non em̄ honeste ambulatꝛ in tenebris ⁊ de nocte.sicut raptores/fures/et adulteri.Joh.xxiiij.Ocul' adulteri obseruat caliginē. Ecōtrario dicitꝛ de iustis.Dn̄e in lumine vult' tui ambulabūt.Lumē vultus dei qd̄ signatū est sup nos/est dictamen cōsciētie.Qui hoc lumē sequitur/nō pōt errare.qui huic lumini vertit dorsum/noctescit ei ⁊ in tenebris ambulat:⁊ nescit q̄ vadat.Isti sunt de qb' Job.xxiiij.Ipsi fuerūt rebelles lumini.In q̄ notāda est multorū stulticia:qui faciūt lumen portari post se/ nō ante se.Sic multi anteq̄ operentꝛ nō respiciūt ad lumen ꝯsciētie vtrum hoc liceat vel nō liceat:sz post ꝑfectionē opis:tūc respiciūt inuiti et coacti ad lumen ꝯsciētie/tūc ꝑmo eos vrgēte ꝯsciētia.Multi tn̄ habēt ꝯsciētiā de biaiz.nūc strictā/nūc largā:sicut volūt:qr candelā cōsciētie accēdunt igne ꝓprie cupiditatis:qn̄ deberēt eā accēdere igne vbi dei.Tūc em̄ nō posset esse erroris occasio.Ideo frequētandi sunt sermones:⁊ aperiēda est fenestra cordis lumini vbi dei vt illuminetꝛ ꝯsciētia.qr ps.Declaratio smonū tuorū illuminat.Qui ḡ cum tali lumine ambulat/honeste ambulat.Honeste em̄ ambulare est bonū exēplū ꝓximo ostēdere:cū eo laudabiliter viuēdo.j.Thessa.iiij.Rogam' aūt vos fratres vt honeste ambuletꝭ ad eos q̄ foris sunt.Quia necessaria est honestas interior vnicuiqꝫ ꝓpter seipm̄:exterior ꝓpter ꝓximū.qr Eccl'i.xvij.Vnicuiqꝫ mādauit de' de ꝓximo suo.

D
Ambulare Quomodo sex modis debem' cū deo ambulare.

¶ Scd̄o debem' ambulare digne.Eph.iiij.Obsecro vos vt digne ambuletis vocatiōe qua vocati estis.i.sm̄ q̄ illd̄ ad qd̄ vocati estis exigit.Vocati aūt estis ad nuptias summi regis.Mat.xxij.Misit seruos suos vt vocarēt ad nuptias.Digne ḡ ambulat q̄ ornat' est veste nuptiali charitatꝭ.Alioq̄n timēdum est ne ei dicatꝛ a dn̄o.Amice quō huc intrasti ⁊c̄.Nō em̄ licitū est indutū sacco intrare aulā regiā.Hester.iiij.Indut' sacco est q̄ amorē tpaliū cordi suo tāq̄ vestimētū applicat ⁊ coaptat.Veste autē nuptiali induitꝛ qui ad deū et ꝓximū amorē ꝯseruat.Alie em̄ vestes sunt de pilis aialium vel iteriorib' vermiū.Sed dn̄s de suis viscerib' huiuscemodi mariā mini-

stravit:lateris sui aptione amorē suum ostendens. Ac si diceret. Cor meū paratus sum ꝑ amore vestri de corpore meo auellere ⁊ vobis dare. Quod et fecit vt accedeeremur ad eū reamādū. Bernardus. Clauus penetrans/ clauus reserās factus est michi:vt videā volūtatem dñi. Item alie vestes sepe fiunt ꝓpter nuptias:sȝ nuptie filij dei cum natura humana facte sunt propter vestē istam charitatis. Sciebat enī deus ꝙ om̄e aial naturaliter diligit sibi simile. ⁊ ideo vt nos ad amorē suum alliceret/factus est nobis similis. Itē alie vestes nō operiunt turpitudinem/nec celāt nisi ab oculis hoim. Hec aūt oēm turpitudinē abscōdit etiam ab oculis dei:qꝛ vniuersa delicta operit charitas. j. Pet. iiij. Inuidus enī qui nō habuit vestē hanc nudus apparebit cū ignominia sua. Naum. iij. Reuelabo pudenda tua in facie tua:⁊ ostēdam gentibꝰ nuditatē tuam ⁊ ignominiam tuā. Hac veste nudatus Adam erubuit. Ideo Apoc. xvj. Beatus qui custodit vestimēta sua ne nudus ambulet. ¶ Tertio debemꝰ caute siue sapiēter ambulare:vt dicit Ephe. v. Uidete quō caute ambuletis. Que cautela cōsistit in tribus Prio in male societatis declinatione. Prouer. j. Fili mi/si te lactauerint pctōres:si dixerint veni nobiscum. ⁊c. ne ambules cū eis. Hec est societas dyaboli:in qua ambulat ꝗ ei in tentatione cōsentit. Eccli. xvj. Caue tibi ⁊ attēde diligēter auditui tuo:ne scȝ acquiescas dyabolo suggerēti:qꝛ cum subuersione tua ambulas. Ad nichil enī aliud tēdit/nisi ad hois subuersionem. Sicut enī vir sapiēs trāsiens ꝑ siluā preponit sibi illū de ꝗ timet/cauens sibi de ꝑditione. Sic nos in silua huiꝰ mūdi debemꝰ ista tꝑalia premittere in elemosinis. Gen. xxxij. Placabo eū muneribꝰ que ꝑcedūt. Frequēter enī occidūt si sequātur. i. si vsqꝫ ad mortē teneātur. Scdo ꝯsistit hec cautela in mortis cōsideratione. Qui habet trāsire sup foueā ꝓfundam ꝑ plācā strictā/diligēter attēdit ad pedes suos. Plāca ista stricta est penitētia. Arcta enī est via ꝗ ducit ad vitam. Math. vij. Per hāc plācam necesse est nos trāsire de ista vita ad futurā. Qui de ista plāca ceciderit:in īfernū mergit. Ideo debet ꝗlibet attēdere ad pedes suos:hoc est ad mortē. Qui hoc facit nō debet timere casum in pctm̄. Eccli. vij. In oibus operibus tuis memorare nouissima tua:et ineternum nō peccabis. Thren. j. Sordes eiꝰ in pedibꝰ eius. cum tñ lotio pedū sit valde necessaria. Et subdit rōnem:qꝛ nō est recordata finis sui. Puer enī cū primo lectionē suā repetit cū debet eā reddere:nunꝙ bñ reddet eā. Sic faciūt multi ꝗ nolunt discere bñ mori/ quousqꝫ sint in lecto mortis. de quibꝰ ps. Nō est respectus morti eorū ⁊c. Aduertere deberēt illud Deut. xxxij. Utinā saperēt et intelligerēt ac nouissima ꝓuiderēt. Tertio ꝯsistit hec cautela in modestie ꝯseruatione. Periculū enī est sup plancā strictā nimis cito currere. Rom. xij. Rōnabile sit obsequiū vestrū. Propt qđ in lege iubet sal offerri in oi sacrificio. Leui. ij Opus enī virtutis sine discretione est sicut quadriga sine auriga. Prudētia enī nō tam x̄tus est ꝙ auriga x̄tutū. ¶ Quarto debemꝰ ambulare simpliciter ꝑ humilitatē vel pauꝑtatē. nō sicut suꝑbi ꝗ ambulāt in magnis et in mirabilibꝰ sup se. Prouer. xix. Melior est pauꝑ ꝗ ambulat in simplicitate sua:ꝙ diues torquēs labia sua ī mētiēdo/detrahēdo/⁊ adulādo:quasi os habeat retortū. Qđ fit qñ aliud habet in ore:aliđ in corde. Prouerb. x. Qui ambulat simpliciter:ambulat cōfidenter:qꝛ qui nichil portat/nō timet latrones. Tales enī de facili ꝑmittūt transire pauperes. Uñ quidam phs ad diuitias suas. Submergam vos ne mergar a vobis. Qui ambulat simplr. i. qui deū habet ductorē. Paruulis enī datur pedagogus:sed cum creuerint dimittunt soli. Sic suꝑbi derelinquūtur a deo:vbi hūilibꝰ datur

ductor deꝰ.ps.Si nō humiliter sentiebā rc.r sequit.Sicut ablactatꝰ sup
matre sua rc.¶Quinto debemꝰ ambulare sollicite p intētiōis rectitudi
nē:vt scʒ sollicite r diligēter attendat hō q̄ q̄cq̄d facit/totū ad honorē dei
referat.Michee.vj.Indicabo tibi o hō q̄d sit bonū:et quid dn̄s requirat a
te.Utiq̄ facere iudiciū de teip̄o.Unicuiq̄ em̄ nostrū dedit deꝰ auctoritas
tem iudicandi in tra ꝑpria sibi cōmissa p litteras patentes Apl̄i.ij.Cor.
xj.Si nosmetip̄os dijudicaremꝰ:nō vtiq̄ iudicaremur.Si em̄ ꝓferat hō
sententiam sue condēnationis in confessione:deus ꝓferet sententiam ab
solutionis in peccati remissione.Non ergo expectemꝰ q̄ de nobis fiat iu-
diciū sicut de latronibꝰ.ps.Feci iudiciū r iusticiam.r sequit.Quare non
tradas me calūniantibus me.Sed in auctoritate Michee subdit.Diligi
te miam.s.cū ꝓximo.Multi em̄ faciūt opa mie/q̄ tn̄ nō diligunt miam.qr
cū tristicia r murmure faciūt: cū tn̄ hilarem datorem diligat deꝰ.ij.Cor.
ix.Qualem em̄ vultū on̄dis ꝓximo/ostendet tibi deꝰ:sicut q̄ arridet spe-
culo r speculū ei.Dicit ēt diligere miam et non facere:vt nullꝰ possit ex-
cusari.Licet em̄ non oēs possint facere:oēs tn̄ possunt diligere.et sequit.
Et sollicitum ambulare cū deo tuo:vt.s.sollicitꝰ sis placere ei/ nō mūdo.
Ualde em̄ securū est in oibꝰ habere rectā intentionem. Non em̄ de facili
cadit hō in pctm̄/dū seruat rectitudinem intentionis.Si em̄ porrigis deo
manū in operando.s.intentione placendi ei/deꝰ porriget tibi manū ne ca
das.sicut fecit petro in mari dū eēt sup plancā penitentie : q̄ p mare signi
ficat.¶Sexto debemꝰ festinanter ambulare p desiderij feruorem ꝓpter
quattuor.Primo ꝓpter temporis breuitatem.Eph.v. Redimētes tp̄s:
qm̄ dies mali sunt.Sicut em̄ dr̄ Apoca.xxj.Dedit ei deꝰ tp̄s ad pniam:r
tn̄ mundꝰ occupat totū tp̄s:vt nō p̄tereat vix aliqua tp̄is particula i qua
nō vacet sollicitudinibꝰ scl'i:ꝓcessibꝰ/vanitatibꝰ/diuitijs r delitijs.Redi
mendū igit est tp̄s nobis datū/inueniendo oportunitatem ad seruienduʒ
deo qm̄ dies mali sunt:nō q̄dem malicia culpe/sed pene.qr miserijs/cala
mitatibus/r angustijs pleni sunt:et qr malicie mundi totaliter occupan-
tur.Scd̄o ꝓpt nunciorꝫ iam ad nos missorꝫ diūsitatē.Quadruplici nūcio
nos deꝰ inuitat.Primo p litteras p̄dicatiōis. Scd̄o nutu bn̄ficiorꝫ tp̄a-
liū.Tertio viua voce interne inspiratiōis.Et quarto p nūcios tribulatio-
nū q̄ nec ad horā pmittunt nos q̄escere:qr mala q̄ nos hic p̄mūt/ad deum
nos ire compellunt.Tertio ꝓpter expectantium dignitatem.ps.Me ex
pectant iusti rc.Un̄ dictū est sctis Apoca.vj.Sustinete modicū donec im
pleat nūerꝰ frʒ vrorꝫ.Si rex expectaret aliquē in aliq̄ loco: quō festinaret
ille ad occurrēdū sibi?Multo magis qr oēs scti nos expectāt debemꝰ fe-
stiare.more pegrini q̄ socios suos p̄cedētes vult attingē.Quarto ꝓpt de
liciarū ad q̄s vocati sumus varietatē patā:sicut solēt festinare paupes et
currere ad magnā distributionem.Clamat ei dn̄s.Uenite ad me oēs q̄ la
boratis r onerati estis:r ego reficiā vos.Matth.xj. Et iterꝫ Matth.xxij.
Oia pata sunt venite ad nuptias.Propter ista q̄ttuor festinemꝰ ingredi
in illā requiē.Heb.iiij.Ideo dr Baruch.iiij.Ambulate filij ābulate.Bis
dr̄ sicut solet dici viatoribꝰ vt festinēt.Sic ḡ festinemꝰ igredi cū veste nu-
ptiali.¶Propt qd̄ apl's triplicē tunicā iterdicit.Pria est ebrietatis et
gule.cū dt.Nō i comessatiōibꝰ r ebrietatibꝰ.Et ista tunica ē maculata ta-
be crapule.Ebrietas ei ita tegit aiaʒ/vt ēt hō pdat sensuʒ r intellectū. Si
cut ei ip̄a cibi r potꝰ supfluitas inducit tenebras corpales:ita r sp̄ūales.
Sūt ei q̄dā velut ribaldi cū taxillis sua vestiméta ludētes:et affligūt post
eas egestate et miseria i die frigoris,Sic iebriati vino carnalis ꝯcupiscētie

E
Uestimētū.
Qꝛ triplicē
vestē debe-
mꝰ exuere.

amittũt vestẽ innocẽtie baptismalis vel grẽ: q̃ a nuptijs agni ĩhonesti re-
pellẽtur in tenebras exteriores. Dormitãtibꝰ ⁊ ebriosis solẽt hostes ex i-
prouiso irruere. Nos aũt sumus vndiqꝫ obsessi ab ĩimicis nr̃is. s. carne: q̃
dormit nobiscũ: mũdo q̃ nõ est nobiscũ: ⁊ dyabolo q̃ nos circũeũdo obsidet
vt deuoret. ¶ Scd̃a tunica quã interdicit Apl̃s est lutosa et crotosa luto
luxurie. Jõ subdit apl̃s. Nõ in fornicatõibꝰ ⁊ ipudicitijs. Ancille quoti-
die impediũtur ad decrotandũ tunicã lutosam: ⁊ ab aĩa tua nõ vis lutũ lu
xurie ⁊ puluerẽ imũdicie tollere. Jn vigilia natalis in domo tua oĩa erũt
mũda: ⁊ nichil erit in ea teip̃o imũdiꝰ. Periculũ est ne tibi cõtingat sicut
cuidã diuiti: q̃ cũ Dyogeni ph̃o oñdisset oẽm domũ suam ornatã auro/ar-
gento/⁊ tapetibꝰ p̃ciosis: nesciẽs Dyogenes vbi spuere/spuit in faciẽ eiꝰ
dicẽs. Nichil imũdiꝰ in domo q̃ꝑ diues ip̃e. ¶ Tertiã tunicã diruptam/
dissutam/⁊ infumatã (q̃ est tunica inuidie ⁊ ire) interdicit Apl̃s cum sub-
dit. Non in cõtentionibꝰ ⁊ emulatiõibꝰ. Laceratᷣ vestis charitatis per in
uidiã ⁊ iram: imo ip̃a aĩa tristicia laceratᷣ. Opꝫ g̃ istas exuere tunicas ad
clamorem et doctrinã Apl̃i: et induere dñm iesum xp̃m. vñ sequitᷣ. Jndui
mini dñm iesum xp̃m. Que verba dũ legeret beatꝰ Augu. nõdũ ad fidez
cõuersus librũ clausit: quia nõ intelligebat eam: modo aperiamus ea.
F ¶ Ad qd̃ faciendũ notandũ q̃ꝛ inueniũtur quattuor modi vestimentorũ.
Vestimẽtũ. Primũ est purgatiuũ. Mulieres eñ cũ volunt abluere vasa et domũ pur
Quattuor gare se solẽt induere vilibꝰ vestimẽtis. Qd̃ indumentũ dr̃ esse cõfessio. vt
mõis vestiũ qñ homo cor suũ vult a p̃ctis purgare induat confessionẽ q̃ ex vilibꝰ p̃ctis
indui debe cõtexta vilitatẽ hoĩs ostendit: ⁊ per eã se homo vilem dicit et reputat. p̃s.
mus. Cõfessionẽ ⁊ decorẽ induisti amictus lumine sicut vestimẽto: q2 post cõfes-
sionẽ decorẽ grẽ induit: vt postmodũ lumine glĩe induatᷣ. ¶ Scd̃m indu-
mentũ est quo vtitᷣ ad se ornandũ. qd̃ est xp̃o cõformari/et vitã eiꝰ imita-
ri. de q̃ in epl̃a. Jnduimini dñꝫ iesum xp̃m. Si ei ƀuo gloriosuꝫ est veste re
gali indui: gloriosius est xp̃iano xp̃i exẽpluꝫ imitari. Ephe. iiij. Deponite
vos ƀꝫ p̃stinã ꝯũsationẽ: ⁊ induite nouũ hoĩem q̃ ƀꝫ deũ creatꝰ est. Jn ma-
gnis ei festiuitatibꝰ vestes solẽt renouari corpoꝝ: multo plus aĩe vestes
q2 festa ꝓpᷣ aĩas nõ ꝓpᷣ corpora instituta sunt. Jdeo celebraturi natal'
dñi festiuitatẽ debemꝰ querere cũ ieiunijs/et oõnibus/⁊ abstinentijs ve
stes aĩe p̃ciosas. Coll'. iiij. Deponite veterem hoĩem cũ actibus suis. i. ha
bitũ vitioꝝ cũ actibꝰ ⁊ malis cõsuetudinibꝰ. Et sequitᷣ. Jnduẽtes nouuꝫ
hoĩeꝫ. i. mẽtẽ cũ h̃itu ꝟtutũ. Sꝫ mõ fit oppositũ: q2 appropiquãte festo nõ
dimittitᷣ ꝯsuetudo blasphemãdi deũ: imo aliqui in illã dementiã adducti
sunt: vt nõ debito modo credãt se facere festũ natalis nisi nocte illa sacra
cũ taxillis ludãt. Alij circa festum illd̃ debita sua plus q̃ꝑ alio tp̃e repetũt:
vt vltra sortem aliquid habeãt in illo die: vel vt vanitatibus maioribꝰ in
tendãt: ⁊ vxores eoꝝ carioribꝰ induantᷣ. Ubi pauper ꝓximus q̃ agitatur/
vix illo die hꝫ vnde panem comedat. Jmitemur igitᷣ xp̃m induendo con-
uersationem eius. Licet eñ sancti sint imitandi: specialiter tamen sanctꝰ
sanctoꝝ. Nam cũ datᷣ optio alicui accipiendi tunicam de quocũqꝫ panno
voluerit: semꝑ eligit meliorem. Cõuersatio aũt xp̃i inter oẽs p̃ciosior fuit
iõ eligibilior. ¶ Tertiũ indumẽtũ est quo ꝯtra aeris intẽperiem vtimur:
G vt bona capa/vel mantello: q̃bꝰ homo se defendit a frigore. Hec est patien
Patiẽtia. tia q̃ tutatᷣ tp̃e tribulationis virtutes aĩe ne ledantᷣ. Prouer. vl. Fortitu-
Ad duo bo do et decor indumentum eiꝰ. Duo eñ facit patiẽtia q̃ꝛ ꝓ nulla aduersita-
na facit pa- te inique agit: et sic dicitᷣ fortitudo. Secundum q̃ꝛ nec deserit bonuum vir
tientia. tutis: et sic dicitᷣ decor. Sed multi habent patientiam de tam vili panno

qd̄ nō tenet guttam aque sed cito penetrat.q2 ad primū verbū iniurie vel ad modicā iniuriā impatiētes sunt.qui si haberēt patiētiā de bono pāno: aqua iniurie nō trāsiret ad cor.Alij vero habēt patiētiam de tam vili pāno qd̄ nō durat p mēsem:immo nec qn̄q per diem.Patiētia aūt de bono pāno diu durat.In cuius signū vestimēta filiorū israel nō sunt attrita in deserto.Alij sunt qui faciunt indumētum de patiētia/sed nō nisi ad os:cum tamen vsus cōis fere mēbris oib⁹ vestimētum faciat preterq̄ ori.Hi sunt qui patiētiam habēt in ore/alios afflictos docētes patiētiam hr̄e: cū tamen ipsam nō habeāt.Similes vēditorib⁹ pannoꝝ:qui nō ad se induendū habēt eos/sed ad vendēdum alijs.De quib⁹ Job.iiij.Ecce docuisti plurimos vacillantes cōfirmauerūt sermones tui.Nūc aūt venit sup te plaga et defecisti.Ubi est fortitudo tua ⁊ patientia tua? Quartum indumētum est quo vtitur homo ad impugnādum.⁊ istud est virtutes vitijs repugnātes.Ephe.vj.Induite vos armaturā dei:que est asperitas vite.j.Pe.iiij. Xp̄o in carne passo:⁊ vos eadē cogitatione armamini.Hāc em̄ viā ostēdit xp̄s.sicut faciūt theutonici pegrināntes ad sanctū Michaelem:qui ponunt aceruum lapidum ad ostēdēdum rectam viam.Uia per quā iuit xp̄s fuit lapidosa ⁊ dura.ideo qui vacāt delectationibus ab ea deuiant.Inde dicit Apl̄s.Nō i comessatiōib⁹ ⁊c̄.In cuius signum dn̄s volēs deducere filios israel in terram ꝓmissionis deduxit eos per desertum:quod fuit asperrima via.Ideo induamur dn̄m Jesum ⁊ cōformemur ei:si velim⁹ peruenire cum ipso ad vitam eternam.Amen.

¶ Sermo octauus.⁊ primus de sancto Andrea p thema. A

Venite post me.Mathei.iiij.Hec verba dirigebat dn̄s Petro et Andree fratribus:qui et christū sicut in vita ⁊ in morte secuti sunt.q2 ambo patibulo crucis sicut ⁊ xp̄s suspensi sunt. Et sicut coram toto populo appensi sunt:sic ⁊ vult ecclesia eoꝝ passiones coram oculis nostris suspendi ꝓpter tria:ꝓpter que res aliqua suspenditur. Suspendi. Propter tria res aliqua suspēditur. Primo suspēditur ad terrorem peccātium:vt in latronibus patet.Sic voluit dn̄s q̄ amici sui in patibulis suspenderent:q̄uis iudicio populi essent innocētes.vt cognoscāt peccatores q̄ si dn̄s suis amicis non pepcerit quin eos cruciatib⁹ exposuerit:quāto min⁹ pctōrib⁹ ⁊ trāsgressoribus suoꝝ mādatoꝝ.Hiere.xlix.Ecce quib⁹ nō erat iudicium vt biberēt/ biberūt:scȝ sancti.⁊ tu quasi inocēs relinqueris? Non eris innocēs/sȝ bibens bibes.Scd̄o pendūtur in documētum et exēplum.Sicut in domib⁹ filioꝝ suspēdūtur clipei ⁊ arma parētū strenuoꝝ/ vt eoꝝ filij sequātur pclara eoꝝ gesta:quoꝝ illa sunt in memoriā suspensa.Ait em̄ August.q̄ legere vitas martyrū maxime ꝓuocat ad deuotionem/teneritudinem cordis/et sanctitatem vite ducēdam.Tertio in testimoniū.Sicut baculi ⁊ potantie in ecclesijs i testimoniū miraculoꝝ/sic vita sctōꝝ in ocl̄is xp̄ianoꝝ exponit in testimoniū fidei:ita vt nullo modo vertat in dubiū qn̄ miracula ⁊ i vita et post mortē fidē nostrā predicāt.Ita q̄ (vt dicit Guil.parif.) nō solū viui sed etiā mortui eā predicāt.Et ad ostendendum q̄ eoꝝ merita nō solū eis/ sed etiā nobis qui eoꝝ facim⁹ memoriā ꝓsunt.Eoꝝ em̄ merita reponūtur in thesauro eccl̄ie p necessitatib⁹ nostris.Hui⁹ aūt thesauri custos est maria:q̄ quocūq modo ab eccl̄ia pingatur:vt plurimū pingitur portare thesaurum istum.Quādoq em̄ tenet xp̄m paruulum:qn̄q tenet ip̄m mortuū et vulneratum.Ipse est autem in quo sunt oēs thesauri scientie ⁊ sapiētie dei abscōditi.Collo.ij.Nos ergo pauperes ab ea queram⁹ elemosinā:que in manib⁹ suis thesaurū tenet.vt de laudib⁹ sui familiaris Andree aliqd

possimus dicere. Et vt nobis impartiat verbum: ꝛ vobis coꝛ et affectū ad
B
exequēdum illud / presentemus ei supplicationem: dicētes Aue.
Venire.
De tribus hoim gñibꝰ dr Venite post me.
¶ Tribus hoim gñibus dici solet venite post me. Primo viā ignoꝛātibꝰ.
Sic discipulos vocat xp̄s dicēs. Venite post me: qꝛ ego sum via / vos non
potestis deficere. Venite post me: qꝛ errare nō possum. Alij scti errare po=
tuerūt: sed nō xp̄s. ideo sequēs eū nō errat. Joh. viij. Qui sequitur me nō
ambulat in tenebris. Ideo etiā oēs nos vocat vt post eū eamus. ꝛ hoc per
Apl̄m suū. j. Petri. ij. Sequamini vestigia eiꝰ. quasi dicat. Non poteritis
seduci si sequamini eū. Quia eñ pctōꝛes sunt in hoc mūdo i tenebris / opꝰ
hñt ductoꝛe xp̄o qui eis clamat. Venite post me. ¶ Scd̄o hoc dicit timēti=
bus vie asperitatē / vel aliqd̄ periculū transeūdū. sicut solet fieri in trāseū=
do pōtem arctū: vel aquā ꝓfundā: vel locū lutosum. Tales si habēt securū
ductoꝛē timere nō debēt. Xp̄s est talis ductoꝛ. Cū eñ occurrit aliqua dif=
ficultas / vel malus passus: tunc manum extēdit auxilium impēdēdo. p̄s.
Adhesit aia mea post te: me suscepit dextera tua. Et iteꝝ p̄s. Tenuisti ma
nū dexterā meā: et in voluntate tua deduxisti me. Et sic nō debemꝰ timere
asperitatē vie huiꝰ scl̄i: tribulationes / tētationes ꝛ calamitates si sequa=
mur eum. Ipse eñ semper extēdit manum suam adiuuādo nos.
¶ Tertio hoc dr̄ seruis a dñis suis. Nō eñ iustū est vt seruus p̄cedat dñm
suū. Ideo vult dñs seruos suos sequi volūtatē suā / nō ꝓpriam ipsoꝝ. Pro=
pter qd̄ repꝛehēdit Petrū Matth. xvj. qñ dixit ei. Absit hoc a te dñe. vbi
dñs loq̄bat de passione sua futura. et Petrus sequēs ꝓpriā volūtatē vole
bat nō ita esse. Cui dñs. Vade retro sathana. Volebat eñ ꝙ dñs crederet
cōsilio serui. ꝛ sic antecedere eū in ꝯsulēdo. Glo. sup illud p̄s. Auertātur re
troꝛsum. Petrus precedēdo / sathanas sequēdo / xp̄i discipulꝰ fuit. Ideo
timēdū est p̄latis q̄ precedūt: qꝛ dñs coꝝ nunq̄ curauit de pōpis ꝛ diuitijs
post quas currūt prelati nostri tpis. Itaq̄ sic monet dñs discipulos suos.
Primo tanq̄ ignoꝛātes vt veniāt post eū ad suscipiendā doctrinā. qꝛ ipse
doctoꝛ ꝛ magister. Ac si diceret. Si ignoꝛatis viam: venite post me: ego do
cebo eam. Si timetis pericula: venite post me: ego in eis vos iuuabo. Si
michi volueritis seruire: ego vos premiabo. venite post me.
¶ Ad tria legimus beatum Andream vocatum a xp̄o. Primo ad eiꝰ fa=
miliaritatē. Secūdo ad apostolatus dignitatem. Tertio ad eterni regni
hereditatem. Duo prima manc. Tertium post meridiem declarabitur.
¶ Primo itaq̄ vocatꝰ est ad xp̄i familiaritatē. Joh. j. Stabat Johānes et
ex discipulis eiꝰ duo. Stabat eñ Johānes cū discipulis. ꝛ Jesus ambula
bat cū discipulis suis. vñ Math. iiij. dr̄. Ambulās iesus iuxta mare. Et de
C
Positio.
De q̄ttuoꝛ differētijs positionū.
discipulis ait Joh. xv. Posui vos vt eatis. Logici eñ dicūt quattuoꝛ esse
hoim positiones: scʒ accubitum / sessionem / stationē / ambulationē. Ois eñ
in loco positꝰ aut iacet / aut sedet / aut stat / aut ambulat. Cū iacet hō / oēs
partes coꝛpoꝛis quiescūt. Cū sedet / inferioꝛes partes eius quiescūt: q̄ sedi
innitunt. supioꝛes vo ipsa sui erectione laboꝛāt. Cū aūt stat / totꝰ laboꝛat
hō erigēs se: q̄ naturaliter pōdere suo ad ima refert. Cū vo ambulat / ad=
ditur laboꝛi grauis ex motu fatigatio. Scd̄m hūc modū sunt q̄ttuoꝛ hoim
status in eccl̄ia. Primꝰ est maloꝝ: quoꝝ statū nō distinguimꝰ: qꝛ multipli
cati sunt sup nūeꝝ. et coꝝ cōfusio distictionē nō admittit. Isti sunt iacētes
id est i mūdo quiescētes: q̄ totā spem ꝛ iocūditatē ponūt in icerto diuitiaꝝ
quoꝝ deꝰ vēter est. nec posuerūt deū adiutoꝛē suū. Scd̄s est bonoꝝ cōiuga=
toꝝ: q̄ bene vtūtur licitis. Sed tales diuisi sunt: qꝛ ptim seruiūt deo: ptim
mūdo. Honoꝛāt eñ dñm de sua substātia operibꝰ mie intenti: faciētes sibi

amicos de mãmona iniquitatis.Sz etiã solliciti sunt de vxore ꝛ liberis: de agris ꝛ vineis ꝛc̃.intãtũ ꝙ cũ hac sollicitudine trãseũt portantes secũ ligna/fenũ ꝛ stipulam.j.Cor.iij.Et qꝛ partim delectant̃ in mũdo: partim in bonis opib⁹ exercẽt/nõ sedere dicũtur:qꝛ in supiorib⁹ laborant:ꝛ in infimis quiescũt.Hi sunt q̃s cõmẽdat apl's Roma.xij. Sollicitudine non pigri quo ad infima:spũ feruẽtes/dño seruiẽtes quo ad supiora.Talis erat andreas priusq̃ btõ iohãni baptiste iũgeret:domũ suã sollicite ꝛ honeste ꝓcurans:sicut facere solent ciues honesti. Tertius est cõtẽplatiuoꝝ q̃ꝝ cõuersatio in celis est:q̃ spem in deo ponũt:in mũdo aũt pressuras habẽt. q̃b⁹ viuere in mũdo mors est ꝛ mori lucrũ.Militãt em̃ ꝛ laborãt sup terrã: et sup ip̃os pedũ articulos innitẽtes:in nullo p̄terq̃ pedib⁹ terrã tangentes (q̃ necessitatis est) quadã superioris aure leuitate reficiunt̃:lz stent ĩ fame/ꝛ siti/et frigore:in nuditate ꝛ vigilijs multis.Sic fuit Andreas cũ Johãne qñ stabat cũ eo ei assimilatus in vita:nõdum tñ peregre ꝓfectus ad laborãdũ in vinea xp̃i. Quartus ṽo gradus est p̄latoꝝ q̃b⁹ incumbit ambulare.i.inter p̄dicta hoim genera discurrere:nũc vni increpationem/ alteri exhortationem/alteri cõsolationẽ tanq̃ annonam ṽbi dei erogare. His dixit dñs.Jte in orbem vniuersum p̄dicate euangeliũ. Sic dictũ est beato andree.Prius igit̃ dixit dñs discipulis cũ essent adhuc iperfecti. Sedete hic donec vadam illuc ꝛ orem.s.ꝓ vobis vt sitis pfectiores. Jterum dixit eis.Surgite postq̃ sederitis q̃ mãducatis panem doloris.i.sollicitudinis.Et iterũ.Sedete in ciuitate donec induamini virtute ex alto. Stantib⁹ etiã dr.State in vijs vr̃is/viriliter agite/cõfortet̃ cor vestrum/ sustinete dñm.Modicum em̃ et iam videbitis me.Ambulantib⁹ ṽo promissa est requies.de qua Mat.xix.Sedebitj ꝛ vos sup sedes duodeci ꝛc̃. Qualis fuit andreas cũ ambulans iesus iuxta mare vocauit eũ. Primo itaq̧ ad familiaritatẽ suã ꝓpt̃ duo.Primo qꝛ erat vir honeste ꝯũsatiõis: etiã virũ honestũ coluerat.s.iohãnẽ baptistã/de sua salute sollicitus.Erat em̃ ei⁹ discipulus.Sed quãti putas estimat̃ habitare aut cõuersari cũ homine sctẽ ꝯũsatiõis et doctrine.ps.Cũ sctõ sctũs eris. Carbo mortu⁹ cũ viuis positus facile accẽdit̃.Scd̃o qꝛ libenter audiebat de xp̃o loqui inq̃rens sollicite de salute sua.Cũ ei p̄dicasset iohes:ecce agn⁹ dei. audito h̃ ṽbo secutus est dñm cũ suo ꝯdiscipulo.s.iohãne euangelista:vt ꝓbabiliter credit̃.Sz pius dñs in eos respiciens interrogauit q̃d q̃rerẽt/nõ quẽ q̃rerẽt:qꝛ iam de ꝑsona sua erant illustrati.Sed quesierũt habitationem suã vt possent ibidem ire/et ab ip̃o instrui.Et dñs ad eos.Uenite ꝛ videte.Licet em̃ dñs ꝓprietariam nõ haberet domũ.iuxta illud Matth. viij. Fili⁹ hoïs nõ hz vbi caput reclinet.Habebat tñ domũ vel locatam vel sibi accõmodatã:vel quam tanq̃ in hospitio habitabat.Ecce itaq̧ p̄mã vocationẽ hoꝝ aploꝝ:in qua dũ andreas audiuit a iohãne.Ecce agn⁹ dei.Andreas q̃ erat oĩm sicut agn⁹ mitissim⁹ cum agno cucurrit. qꝛ oẽ sile ad sibi sile cõiungitur.Propter quã mititatẽ grãm dei ꝛ hoĩm acq̃siuit. Sicut em̃ adamas attrahit ferrũ:sic mansuetudo corda hoim.Ezech.iij. At adamãtẽ dedi faciẽ tuam.Talis erat Moyses.de quo Eccli.xlv. Dilect⁹ deo et hoib⁹:cui⁹ mẽoria ĩ bñdictiõe.Et hui⁹ cã habet̃ Nũeri.xij.Erat em̃ moyses mitissim⁹ hoĩm q̃ morabant̃ ĩ terra.Propt̃ hoc andreas amicus dei appellatus est:q̃ ꝯtradicẽte pp̄lo iudici fuit crucifixus.Jñ dr̃ Eccli.iij. Fili ĩ mãsuetudine opa tua fac:et sup gl'iam hoĩm diligeris. Andreas autez inter truces ꝛ crucẽ/ꝛ iiurias mãsuetissim⁹ fuit:qꝛ cũ pateret̃ nõ cõminabat̃.Multi em̃ dicũt̃ mites:sz qñ iniuriant̃ pdũt patientiam.Si null⁹ eẽt

D Andreas. Quõ vocatus est ad xp̃i familiaritatem.

ventus: arbor q̃ vento mouet̃ ꝓpter hoc nõ diceret̃ imobilis. Nec lignũ qd̃ nõ ardet igne absente/ diceret̃ incõbustibile. Sic nec homo dicit̃ mansuetus si nõ irascat̃ quando nulla fit ei iniuria. Bernardus. Sunt quidã mites dum eis fit vel dicitur quod placet sine eorum arbitrio. Patebit autem q̃ longe sint a mansuetudine: si leuis oriatur occasio.

E Andreas. Q̃ bñ vsus est xp̃i familiaritate.

¶ Hac aũt familiaritate bñ vsus est ad tria. Primo ad xp̃m: eo q̃ audiẽs eũ eẽ agnũ agn⁹ cucurrit ad agnũ. Sup quo Chrisosto. Multi nõ ita cito conuertunt̃ ad xp̃m cũ aliqd eis magnũ ꝛ excelsum p̃dicat̃: vt cũ quid speculatiuũ tractatur: s3 citi⁹ cũ audiũt ip̃m predicari benignũ et amicũ hominib⁹: aut aliqd aliud ad salutẽ ptinens. Scd̃o ad seip̃m: q2 illic fuit ad audiendũ verbũ xp̃i vsq3 ad horam decimã serotinã: vt d2 Joh. j. Et forte illo die non cõederat: q2 res illa sibi cordi erat: q2 de salute sua agebatur. Chrisosto. Multis quidem carni seruientibus tp̃s qd̃ est post escã non est aptũ ad quippiã necessarioꝝ: eo q̃ corpus escis grauet̃. Johes vero cui⁹ isti erant discipuli: eos escis vacare nõ docuerat. Ex quo sequit̃ q̃ auditu ri v̄bũ dei post prãdiũ/ paucũ debẽt prãdere. Tertio bene vsus est q̃ ad p̃ximũ: q2 imediate iuit ad fratrẽ suũ petrũ: Et dixit ei. Inuenimus messyã q̃ d2 xp̃s. In quo designat̃ Andree pietas: q̃ de thesauro inuento vult alios participes fieri. Volebat ei vt qui erant germani carnẽ/ essent germani fide. Et vt dicit actor de vita xp̃i. sicut Stephanus fuit prim⁹ martyr: ita andreas p̃mus xp̃ianus. imo nec suffecit ei nisi ẽt adduceret eũ ad xp̃z Et ita s̃m eũdem actorẽm cõsueuit eccl'ia dum ministrat sacramentũ baptismi habere aliquos q̃ puerum adducant ꝛ presentent baptismo: q̃ dicũtur patrini. Et sic andreas iunior etate petro quodãmodo fuit patrinus petri: quando eum presentauit christo. Isti vero discipuli Johãnes sc3 et andreas in crastinum redierunt ad propria.

F Vocare. Q̃ vocati ad eccl'iasticã dignitatem debent plures h̃re ꝯditiões.

¶ Scd̃o vocauit eũ dñs ad apostolicam dignitatẽ. Nã altera die ambulabat iesus iux̃ mare galilee: ꝛ post familiaritatẽ vocauit eos. Sic p̃lati nr̃i tp̃is p̃mo ad sui familiaritatẽ nõnullos vocant/ deinde ad beneficia. Et q̃ sic vocãtur deberẽt eẽ eiusdẽ ꝯditionis cum andrea. Primo debẽt eẽ honeste cõuersationis: nõ macquerelli/ nõ ribaldi/ nõ gulosi: non aleatores. Scd̃o debẽt libẽter audire loqui de deo: ꝛ inq̃rere de salute sua. Nõ fit oppositũ: q2 si q̃s bene sciat mẽtiri/ bibere/ iocari/ ludere/ ꝛ facere bñ ridere ep̃m: talis est beneficio dignus. Si tales de sua salute nõ sint solliciti: quõ erũt solliciti de salute subditoꝝ: cũ tñ debeant onus supportare p̃lati. Tertio debẽt esse sicut andreas soliciti adducere gregem dei ad xp̃m: cum tñ nũc magis disgregẽt ip̃m p malã vitã et exemplum. Ideo cum tales ordinãt̃ ꝛ fiũt curati nõ fiũt piscatores hoi3 s3 p̃bẽdaꝝ/ ꝛ mercatores bñficiorũ. Deberẽt ei p̃lati facere sicut fecit xp̃s: q̃ visis his trib⁹ cõditionib⁹ in andrea fecit eũ apl'm suũ. Vñ tres ex scripturis sacris iueniũt̃ modi eligẽdi: electio/ subelectio/ ꝛ preelectio. Electio est qñ de multitudine bonoꝝ et maloꝝ eligunt̃ bõi. iuxta illd̃ Matth. xiij. Elegerũt bonos in vasa sua: malos aũt foras miserũt. Eligit̃ ei de aceruo g̃nũ: ꝛ de torculari oleũ sepatur. Subelectio est qñ de bonis electis eligunt̃ meliores. Preelectio est qñ d̃ meliorib⁹ optimi eligunt̃. In hũc modũ ꝛ ordinẽ elect⁹ est aarõ ꝛ filij ei⁹. Prio dñs ex oĩ natiõe q̃ sub celo est/ filios israel elegit in ppl'm peculiarẽ sibi. De his aũt subelegit filios leui: q̃ tãq̃ mĩstri sp̃ales ĩ tabernaculo deseruirẽt. De qb⁹ nichilomin⁹ p̃elegit aarõ ꝛ filios ei⁹ in sacerdotes: q̃ p̃cib⁹ ꝛ oblatiõib⁹ suis indignationẽ dñi in ppl'm placarẽt. In hũc modũ elegit dñs andreã. Prio de malis. i. de mũdo ad suã familiaritatẽ euocans.

Scdo inter euocatos primū aplm ordine tpis ipm cōstituēs. Tertio ꝑeligens eū in cena tpe passionis: qñ fecit eū cū ceteris paucis aplis sacerdotē et epm. Ad hūc modū eligit dñs quos in ꝑlatos ordinat. Prio eos eligit cū p aquā ꝛ spm sctm ab vberib⁹ infidelitatis separat. Subeicgit/cuz in sortem vocauit eos i ordinē clericat⁹ ꝓmouēs: tōsura quadā eos separans a cōi grege fideliū. Preelegit aūt cū posuit eos sup capita hoim dispēsatores familie sue: vt dēt eis cibū in tpe/qđ est maximū. Ad eleuationē ei manuū eoꝝ/regū et reginaꝝ capita inclinant: et oīs eccl'ia eos pñs ꝯfitet ꝛ expectat itercessores. Vocauit itaq; eos dicēs: vēite post me. Licet ei vocari a xpo sit magne dignitatis: iux illud Apoca.xix. Btī q ad cenā nuptiaꝝ agni vocati sunt: tñ vocari ore ꝓprio saluatoris/nō solū ad societatē futurā sz ēt pñtē/ꝛ ad hoc vt p ipos ceti vocarent: lōge maioris est dignitatis. Sz qret andreas. Quid g ex hoc erit nobis? Rñdebit. Faciā vos fieri piscatores hoīz: ita q capietis eos in ꝓfūdo maris hui⁹ mundi vel maris. i. amaritudinis pcti ꝛ infidelitatis: ꝛ adducetis ad lumē fidei Mirabil' valde piscatio. Pisces cū capiūtur cito moriūt: hoies cū capti sunt ꝑdicatiōis ꝟbo poti⁹ viuificant. Pisces capiūt vt deuorēt: hoies ꝟbo vt nutriāt i fide. Pisces cū capiūt postq̄ cōesti sūt pit eoꝝ mēoria: homines capiūt: vt sint i mēoria etna. ¶ At illi relicti rethib⁹ ꝛ naui secuti sūt eū: vt ꝑlati dimissis trenis amaritudib⁹ ꝑdicatiōi euāgelij intēderēt. Vñ Nu.x. qñ ꝑncipes et capita mltitudis cōuocādi erāt/vnico sono tube pulsabat. Sz qñ ppl's cōuocabat vel ad ꝓficiscendū excitabat: tūc tubaꝝ sonit⁹ in lōgū ꝓtēdebat: ꝛ qñq; grauis/et qñq; intercisus fieri iubebat: ad denotādū q ꝑncipes ꝛ capita mltitudinū. s. ꝑlati/iudices/ꝛ reges facili⁹ debēt tubis. i. ꝑdicatiōibus obedire q̄ alij: ita q vna vox deberet sufficere ad tales vocandos: vbi vox tube ꝓlixior et vocatio ꝛ monitio diuturnior et grauior necessaria est ad excitandū ppl'm ad virtutes ꝛ ad opa bona/qr boni supiores cito ꝛ faciliter obediūt: vbi duri et rustici rurales difficili⁹ ad bona opa ire volūt. Sic petrus et andreas ad vnicū tube sonitū relicti rethibus et patre secuti sunt eum. Modo ecōtrario fit: qr sicut auis satura ad manum dñi sui nō vult redire: sic nec isti ad dei volūtatem terrenis satiati/quibus ex toto implicantur.

G Vocare. Nota vocati ad dignitatem cito debēt obedire ꝟbo dei.

¶ Sed qrit cur piscatores ꝛ nō senatores magis elegit dñs? Rñsio q h fuit duplici de cā. Pria ne attribueret illa electio mūdane sapientie. Vñ Augu. de ꝟbis dñi. Dñs ꝓ salute nr̃a piscatores magis voluit eligere q̄ senatores: qr si senator elect⁹ eēt/diceret. Dignitas mea electa est. Si diues/diceret q diuitie. si impator/q potestas. si orator/q eloquētia. si philosophus/q sapiētia. Pauperi dictū est. Seqre me: qr ei vacu⁹/mltū erat in eo qđ ipleret. Tā largo fonti vas imane admouēdū erat. Hec Augu. Scda cā: qr dyabolus p piscationē hūanū gen⁹ decepat: iustū fuit vt piscatione decipet. Prio em tētauit piscari in celū dicēs Esa.xiiij. Ponā sedē meā ad aqlonē/ꝛ silis ero altissimo ꝛc. Sed inuadēs alienū/qđ suum erat amisit ꝛ eiect⁹ est. Ezech.xxvi. Eleuatū est cor tuū in decore tuo: in terram ꝓieci te. Scdo piscat⁹ est in paradiso: et q̄si hamo ꝛ esca p gulā cepit primos parentes. Abachuc.j. Totū in hamo subleuauit. Sagena ei⁹ fuit penalitas/rethe culpa. Sagena oia retinet: sic et penalitas. rethe nō oia: vt pisciculos minutos. Sic penalitatis sagena oēs cepit etiā xpm: sed nō rethe originalis culpe: quā xps nō habuit nec maria: nec cessauit piscari vsq; ad aduētū xpi: qr totā aquā reputauit suā. i. totū ppl'z. Apoc.xvij. Aq multe ppli mlti. donec veniret xps q ipm cepit: sicut exponit Gregorius sup

H Eligere. Nota piscatores nō senatores elegit dñs.

illud Job.xl. In oculis suis quasi hamo capiet eū An extrahere poteris le-
uiathā hamo? Uirga fuit btā virgo. linea/gn̄atiōis successio. caro/esca. ha
mus/diuinitas: et cepit cete magnū. Hec est linea gn̄ationis xp̄i deserui-
ens ad capiēdū dyabolū. Esa. xxvij. In die illa visitabit dn̄s sup leuiathā
in gladio duro grādi et forti. Nō em̄ credebat ꝙ tā grādis gladius posset
in tam parua vagina: diuinitas in hūanitate paruula. Et sequit. ⁊ occidet
cetū q̄ est in mari. cetū. s. q̄ absorbuerat om̄s pisces: q̄ absorbuit ēt ionā. i.
xp̄m. Qn̄ aūt cetus capit: tota regio replet. Sic corpus dyaboli diuisum
est in multa frusta ⁊ in corporatū est xp̄o. Aliꝰ ei est vēter/aliꝰ oculꝰ/ aliꝰ
auris/aliꝰ manꝰ dyaboli. Job. xl. Cōcident eū amici: et diuidēt negocia-
tores: quales fuerūt petrus ⁊ andreas: q̄ diuiserūt spolia eiꝰ in eccl̄ia/ vn̄
per eos decorata est ecclesia. Psal. Speciei domus diuidere spolia.
¶ Deinde inuenit iohānē ⁊ iacobū ⁊ alios duos fratres reficiētes rethia
sua et vocauit eos. Multos hꝫ deꝰ q̄ reficiūt rethia sua: paucos q̄ piscari
volūt. In quo notant duo. Primo ꝙ rethia reficiūt doctores q̄ nō cessant
docere sꝫ nō piscant. Docēt em̄ subtilia nec vtilia. Esa. xxix. Confundant
q̄ operant linū ⁊ texentes subtilia. Et hoc iō: q꞉ rethia eoꝝ rupta sunt per
scissurā ⁊ discordiā. Rupta q̄dē: q꞉ doctrina est sine vita: iō nichil capiūt ⁊
minꝰ credit eis. Vn̄ potest eis dicere xp̄s qđ dr̄ Esa. lij. Propt vos nomē
meū tota die blasphemat inter gētes. Et plerūq꞉ ꝯtingit ꝙ tales loco pi-
scis capiūt ranas vel colubres: q꞉ sua vita mala sibi malos associāt: et sic
plerūq꞉ eludit xp̄s: q̄ suo sanguie emit iactū rethis illiꝰ. Scđm documen-
tū est ꝙ ex istoꝝ artificio ꝯcludit eoꝝ pauptas. Si ei habuissent q̄ngētas
libras annui redditꝰ: nō refecissent rethia sua. Et cū andreas ⁊ petrꝰ mit
terēt rethia sua i mare: signū erat ꝙ nō viuebāt supra cōmune: sꝫ cōitas ex
eoꝝ artificio viuebat. ¶ Sꝫ circa hoc q̄rit Chriso. cur dn̄s duas fraterni
tates vocauit a p̄ncipio: q̄re nō ita accipiebat dn̄s hoies diūsarū cōditio-
nū et regionū. Videt em̄ ꝙ ꝑ hoc maiorez ⁊ ad plures traxisset amicitiā.
Rn̄det Crisost. ꝙ sup vnā fraternitatē. s. moysi et aaron posuit dn̄s initiū
et fundamētū vet͛is testamēti. Sup duas aūt fūdauit testm̄ nouū: q꞉ abū
dātior erat gr̄a et maior charitas noui q̄ veteris. Ideo cū simꝰ fr̄es i xp̄o
voluit geminare fraternitatē. Sil͛r parua erat eccl̄ia ⁊ ꝯgregatio in vete
ri testamēto: iō ad fundandū illud sufficiebāt duo bona pilaria. Dn̄s aūt
voluit dilatare eccl'iam suā: iō fundauit eā sup q̄ttuor firmas bases. Cum
aūt magis ac magis dilatata est eccl̄ia: tūc oportuit multo plures habere
colūnas/ vt sunt quattuor doctores eccl̄ie et prelati et ceteri doctores.

¶ Sermo secundus de sancto Andrea.
et in ordine. ix. per thema.

A Sequi. De multiplici seque la hoiz.

RElictis rethibꝰ ⁊ naui secuti sūt eū. Matth. iiij. Hoies errātes
de nocte mltū gaudēt ad aspectū lumis vel clamoris: et liben-
ter illuc ꝓperant: vt dirigātur in viā suam. Errabāt ḡ in mari
huiꝰ mūdi hoies in tenebris ambulantes dū supuenit lux mū-
di xp̄s pplo ambulanti in tenebris ⁊ in regione vmbre mortis.
iuxta illud. p̄s. Nescierūt neq꞉ intellexerūt/in tenebris ambulant. emit-
tens vocē dū vocauit suos apl̄os: et emittens radios sue lucis ⁊ doctrine
dicēs. Qui sequit me nō ambulat in tenebris. Oēs em̄ ābulant i mari hu
ius mūdi: ⁊ nemo quiescit: et multi relinquūt iter rectū et ambulāt ꝑ vias
tenebrosas ⁊ obliquas: ⁊ hoc ꝓpter multitudinē viarū: q꞉ nescit hō quam
viam eligere. Poeta. Ipse stat incertus: et nescit quo sit eundū. Cū videt
ex omni parte viator iter. Ne ergo q̄s erret post multitudinem ambulan-

tium:ponat se in via Christi ambulātis iuxta mare.vñ videt suos electos et clamat eis.Venite post me:nō post carnē:nō post mūdum:nō post dyabolum.Sunt eñ qui sequunt carnem.vt ille de quo Prouer.vij.dicitur ꝙ mulier meretrix iuuenē irretiuit multis sermonibꝰ ꝛ procaci vultu blāditur ei:et statim sequit eam quasi bos ductus ad victimā.Primo quidem sequitur lente quasi bos ductus ꝛc̄.Secūdo letus quasi agnus lasciuiens: et postea festinꝰ quasi auis festinās ad laqueum.In quo perpēdendi sunt periculi gradus.Primo iugulat et nescit.Secūdo sagittatur et nō exurgit.Tertio victimat/occiditur et perit.Jugulatur affectione:cum noxia gutturis videntur esse suauia.Sagittat in occasionis acceptione.vt in risu vel verbo ocioso meretricis.occidit in ꝑpetratione.Sūt etiā qui sequūtur mūdum/nō quidem iuxta mare mūdi ambulātes/sed in mari illo sese proiꝫciētes vbi mergūtur tēpestatibꝰ seculi.iuxta illud Psal.Veni in altitudinem maris:et tempestas demersit me.Mūdus eñ mare dicit ꝓpter inquietudinē.Esa.lvij.Cor impij quasi mare feruēs qꝺ quiescere nō pōt. Sicut eñ in mari nō est quies sed sepissime tempestates:sic in mūdo angustie vndiꝙ/inuidie/lites/discordie/tribulationes/dyabolice tētatiōes. Jdeo dñs opprobrijs ꝛ malis mūdi satiatꝰ volens a mūdo recedere dicebat discipulis.Jn mūdo pressuram habebitꝭ:in me autem pacem:sed cōfidite ego vici mūdū.Joh.xvj.quasi diceret.Videte qualiter ego recedo de mūdo.quomodo vulneratꝰ toto corpore aspsus sanguine:ꝛ velut ribaldꝰ de taberna eiectus ꝛ verberatꝰ:ideo fugite mūdum ꝛ venite post me.Sūt et qui demonē sequūtur:qꝛ sicut ille voluit exaltari:sic tales de se p̄sumūt in dignitatibꝰ qbꝰ sunt indigni exaltari.qui aliquādo ascēdūt p̄sumptione sui ꝛ postea cadūt in p̄cipitiū inferni ꝛ deiectionē sui.ps.Ascendūt vsꝙ ad celos ꝛ descendūt vsꝙ ad abyssos.De his tribꝰ dicit in Psal.Hoc mare magnū ꝛ spaciosum manibꝰ:illic reptilia quoꝝ nō est numerꝰ.Reptilia que corpus trahūt per terram sunt luxuriosi:vt anguille q̄ luto infiguntur Et hi sunt innumeri in oī statu/sexu/conditione/etate/natione.vt merito dici possit qꝺ Gene.vj.Omnis quippe caro corruperat viā suam.Superbiam vero ostendit in mari huius mūdi.cū subdit aīalia pusilla cum magnis.ibi sunt supple:qꝛ pusilli pisces sunt preda magnorum ꝛ ex eis nutriuntur.Sic in mūdo pauperes a diuitibus opprimūtur.Abachuc.j.Facis hoīes vt pisces maris.Auariciā insinuat cū dicit spaciosum manibꝰ.s.hominū vsurpātium aliena.Et vere latum est mare talibus manibus.quia Hiere.vj.A minori vsꝙ ad maximū oēs auaricie student.a sacerdote vsꝙ ad leuitam.et ex hoc habent manus adūcatas ad rapiēdum.Sed mūdus peribit ꝛ concupiscētia eius:id est substātia rerum que diligūtur ꝛ rapiūtur.Et sicut boni manibꝰ sanctoꝝ angelorum.i.operibus tenent ne offendant:sic mali manibus demonum:id est operibus portant ad iferos.Sed vt ait Psal.Dñs nō derelinquet eum scꝫ electum:in manibꝰ suis scꝫ demonis:qꝛ si incurrit peccatū aliquod habet nauem penitētie qua poterit exire de manibꝰ demonum.Et propterea electos suos dñs petrum scꝫ et Andream vocauit de mari:vt sequerent eum.Vocat ꝛ nos si sumꝰ digni.si sumus electi et filij dei.Propter qꝺ vt ea vocatione digni efficiamur:ad matrem nostram mariam recurramus:dicentes Aue.

B Mare. De reptilibus maris.

¶Ex sacris scripturis quadruplex legit mare.s.inferiꝰ/supius/interiꝰ/ et exteriꝰ.Mare inferiꝰ est ifernus.Psal.Trāsferent mōtes i cor marꝭ.i. demones ꝛ superbi.Exo.xiiij.Equum.i.peccatorē:et ascēsorē eius.i.dyabolum circūducentem peccatorē freno erroris ꝓiecit ī mare.Apoc.xviij.

C Mare. De quadruplici mari.

Sustulit vnus angelus fortis lapidẽ quasi molarẽ magnũ.i.durũ et obsti-
natum peccatorem ⁊ misit in mare. Sed mare supius respectu inferni est
mũdus iste qui tumet ꝑ superbiã. fremit ⁊ tumultuaꝛ per iram et maliciã
fluctuat ꝑ curas ⁊ sollicitudines: spumat ꝑ gulam ⁊ luxuriam. omnia in se
recipit et nõ redundat ꝑ auariciam. maior piscis minorẽ deuorat ꝑ violẽ
tiam ⁊ rapinam: mortuos eijcit ⁊ viuos attrahit. Qui enim mundo moriꝛ
contẽnitur ⁊ eijcitur ab ipso. Nã mũdus meretrici assimilaꝛ. que quãdiu
eius amator habet q̃d expẽdat blandiꝛ et attrahit. deficiẽtibus expensis
contẽnit ⁊ expellit. Vix em̃ cor hoĩs quietatur in mũdo: vero tamẽ iona.i.
christo ꝓiecto in mari reddita est tranquillitas. Viuẽtibus em̃ in mundo
in quibꝰ est xp̃s: illic tranquillitas cõscientie inueniꝛ. Sed mare interius
dicitur cor hoĩs furore turbidũ: rixis ⁊ litigijs amarũ: elatione tumidum:
fraudibus obscurum: curis inquietũ: ventis quattuor affectionũ scȝ gau-
dij/amoris/spei/⁊ timoris cõcussum: totum hoiem et eius interiores habi
tus virtutum reddẽs fetidum. Mari em̃ assueti fetorem eius nõ sentiunt.
Ita quidã assueti pctĩs fetorem eoꝝ nõ sentiũt: sed stercoribꝰ delectantur.
Vel mare dici põt peccatoꝝ amaritudo. de quo Psal. Congregãs sicut in
vtre aquas maris. Qđ fit dũ in vtre memorie amaritudines pctõꝝ cõgre
ganꝛ ad plãgendũ. Quartũ vero mare est mare materiale ⁊ exteriꝰ: circa
quod ad litteram ambulabat dñs dum vocauit petrum ⁊ andreã/⁊ statim
iuxta thema ꝓpositum: relictis rethibus ⁊ naui secuti sunt eum.

D Aranea. De rethibꝰ aranearũ.

¶ Circa qđ p̃mo dicemꝰ q̃ rethia reliquerũt. Scđo modo quõ eum secuti
sunt. Circa primũ dicẽdũ est ꝙ duo sunt rethiũ gña. Quedã sunt quibꝰ ve
nanꝛ musce: ⁊ illa sunt aranearũ. Alia quibꝰ venãtur pisces ⁊ bestie: ⁊ illa
sunt piscatorũ et venatoꝝ. Primis rethibꝰ venãtur aranee muscas.i.supꝰ-
bi honores ⁊ vanitates. Talia em̃ sunt musca grauissima. de qua Exo.viij.
dicitur ꝙ suis aculeis infestabat egyptios. Sic supbus grauis ad portan-
dũ/sua auctoritate infestat pauperes et debiles: ita vt vix eos valeãt por-
tare. Nec mirũ: qr angelus sua natura agilis/supbia tamẽ onustus nõ po-
tuit nec a celo nec a terra portari/quin descẽderet ĩ abyssum. Sic homini
ex sua natura graui supbo tamen/continget. imo nõ est mirabile si alijs sit
importabilis: cum etiã sibijpsi sit grauis. Job.ix. Factꝰ sum michimetipsi
grauis. Secũdo ꝯparatur aranee: qr aranea paruum caput habet: pedes
multos ⁊ magnos: ⁊ tota est in ventre. Sic supbi parum aut nichil habent
sapiẽtie: vt videre poteris in nostris iuuenculis episcopis: qui sicut gnani
parui capitis et ideo stulti: assumunt sibi exercere officia gigantũ ⁊ sapiẽ-
tum.i.apostolorũ Petri ⁊ Andree ad que non possunt. Habent insup pe-
des multos ⁊ magnos.i.affectiões ascẽdẽdi ad ardua multas ⁊ magnas
vł magis habent hoies potentes eis cõfederatos progenie/affinitate/di-
uitijs/potentia/aut amicitia. quibus tanq̃ pedibus portanꝛ: ⁊ vsq; ad pi-
carum nidum volant. Insuper totũ habet aranea in ventre: qr vt suis sta-
tibus et maiestatibus satisfacere valeãt supbi/omnia deuorant. Propter
que in ꝑsona eorum dicit Psal. Anni nostri sicut aranea meditabũtur.i.
anni vite eorum ad modũ araneaꝝ texũtur. Non sic fecit andreas/qui vsq;
ad hunc diẽ texuit rhetia doctrine: quibꝰ capta est tota achaia (que est la-
cedemonioꝝ terra) et christo acquisita. In qua nõ grauis aut durus vt su-
perbi apparuit: sed mitissimus/lenis/⁊ misericors: ita vt in ea etiã ꝯtinuã
misericordiã dicaꝛ influere. Nam ſm Grego. turoneñ. in lib. de miraculis
martyꝝ. c.xxx. Btũs Andreas in die solẽnitatis sue ex tumulo suo mãna in
modũ farine vel olei cũ odore nectareo inundat. ꝑ qđ anni sequẽtis ferti-

litas ostendit. Si exiguū profluxerit: exiguū terra pfert fructū. si copiosum/copiosum. Ferūt tumulū aliqñ ita exūdasse: vt vsq ad mediū basilice pflueret riuus. Hec in achaia puincia agūtur in ciuitate patras. Cū autem oleū defluxerit/tantū ibi odorē prestat: vt putares multoꝝ aromatuꝫ sparsam eē cōgeriē. Ex hoc em̄ vnctiōes facte seu potiones languentib⁹ sepe cōmodū prestāt. Hec Gregori⁹ turoñ. Tertio cōparat supb⁹ aranee: qr texit fila ꝛ in ip̄is filis se suspendit. Sic supbi subtiles hn̄t dolos ad capiendas muscas. i. honores et dignitates sibi imeritas: q̄ tamen tele vel fila nō pn̄t repellere frigus. i. sentētiam diuinam quin statim eos deijciat. ps. Deiecisti eos dū alleuarent. Facile em̄ dissipat tela. i. opus qd faciūt: sicut opus aranee p modicū flatū venti dissoluit: vt vult Grego. in moralibus sup illud Job. viij. Spes hypocrite pibit: et sicut tela araneaꝝ fiducia ei⁹. Sed ꝛ aranea in ope suo mirabiliter vexat: qr se euiscerat vt telam ordiat. Sic talis se totaliter cōsumit vt velut idolū tanq̄ bonus/ tanq̄ sciēs et sapiens falso honoretur: et tamen nichil inde lucrat. immo de hmōi filis ꝛ operibus funiculos aggregat: vnde in patibula inferni suspendatur. Matth. vj. Exterminant em̄ facies suas affligendo se: ꝛ nichil inde lucrantur nisi humanam laudē vel gloriam: q̄ nichil valet. ps. Tabescere fecisti sicut araneā aīam eius. Unde Ambro. sup. iii. ps. Nō vana/nō inania sequamur: ne araneaꝝ telam texere videamur. Albert⁹. viij. tractatu de animalib⁹: de malis accidētibus apū dixit q qñ in fauo earū nascunt aranee corrūpuntur apes vna cum melle. Sic vbi debet eē mel. i. dulcedo sp̄ualis vite nascuntur cogitationes ꝛ solicitudines male circa honores et temporalia acquirenda: q̄ quasi araneaꝝ tele corrūpūt mel: qr pro dulcedine sp̄ualis vite non est nisi amaritudo maxia hui⁹ mundi: et perimunt apes id est ip̄e anime pter vanitates inutiles/vt modo videmus in ecclīasticis et religiosis viris pter hmōi oēm perire deuotionē. Modo em̄ educunt fila sicut aranee: dū distrahūtur p varia desideria. Telā texūt inutilem: dū laborant ppt rē trāsitoriā. Seip̄os euiscerāt: dū varijs cogitatiōibus cōsumpti: animi virtutē eneruāt. Scda rethia sunt quibus venant pisces ꝛ bestie. Et hec lꝫ ad lrām reliqrint apostoli/tn̄ ad meliora rethia qb⁹ scꝫ capiunt hoies velut pisces ꝛ bestie/trāsierūt. Est em̄ rethe p̄dicationis qd p rethi materiali susceperūt: instar rethis materialis. Rethe em̄ materiale p̄mo texit. deinde laxat in capturā. Tertio siccat: et si fractū est postea reficit. Deinde plicat ꝛ in locū suū reponit. Sic de p̄dicationis rethi. Nā materiā vñ confectū est rethe istud ptulit moyses: qñ verā doctrinaꝫ et diuina mandata ꝛ traditiones in vnū cōgessit. Joh. j. Lex p moysen data est. Ex hac materia postmodū pphete antiqui quasi diuersas maculas texuerūt: dū varias de xp̄o pphetias et sententias ptulerunt. Osee. xij. In manibus pphetaꝝ assimilatus sum. Hec rethia postmodū apostoli laxauerūt in capturā: qñ in oēm terram exiuit sonus eoꝝ. vbi interdum ip̄a rethia rūpebant pre multitudine piscīū. Primo qr ibi mali cū bonis: ibi palea cū grano/zizania cū tritico/loliū cū frumēto/amurca cū oleo/fex cuꝫ vino/fermētū cū azimo/scoria cū argento/plūbū cū auro/malus cū bono: cham cū sem in vna archa/hysmael cū ysaac in vna domo: ꝛ in rebecce vtero esau cū iacob/ꝛ nūc nō est discretio. Sꝫ cū veniet ad litt⁹ iudicij fiet segregatio: ꝛ erit tūc vētilabrū in manu dn̄i: ꝛ vētilabit areā suam ꝛ ꝯgregabit triticū in horreū: paleas aūt cōburet igni inextinguibili. Matth. xiij. Elegerūt bonos i vasa sua: malos aūt foras miserūt. Rūpebat itē rethe pre multitudie piscīū: cū inter xp̄ianoꝝ multiplicem heretici intrauerūt. Sed

E Rethe. De rethib⁹ qb⁹ piscant anime.

ea refecerūt apostoli. Andreas p̄dicando: paulus scribēdo epl̄as / iohānes euāgeliū: nō q̄rētes q̄ sua sunt sʒ q̄ xp̄i iesu. Nō em̄ rethia aquam retinent sed pisces. Sic nec sancti viri illi lucrū tp̄aliū querebant: sed q̄ xp̄i Jesu. Siccabant aūt hec rethia ad solem iusticie xp̄ʒ: si qd pulueris glorie inanis in p̄dicatōe inhesisset. Jn iudicio aūt plicabit rhete: cū tunc nō erit necessaria doctrina. Esa. xxxiiij. Celum vt liber plicabit. Hiere. xxxj. Nō docebit tūc vnusq̄sq̄ ꝓximū suū: et vnusq̄sq̄ fratrem suū dicēs. cognosce dominū. Oēs em̄ me cognoscent a maiore vsq̄ ad minorē. j. Cor. xiij. Siue ꝓphetie euacuabūtur / siue lingue cessabunt / siue scientia destruet. Et ita beatissimus apostolus Andreas de p̄mis fuit q̄ misit rethia sua in mare / et cepit homines: vt patet in legenda sua / q̄ magnam Grecie partem ab idolatria ad fidem reuocauit.

F
Prelatus.
Q̃ p̄latus tendere dʒ ad lucrum animaꝝ.

¶ Scd̄o vidēdū est quō secuti sunt. p̄mo ambulantem / scd̄o vocantē / tertio officia tribuentem. Prio ꝗ secuti sunt dn̄m ambulātē iux̄ mare. i. ecclesiā. Esa. xxiij. Erubesce sidon. i. synagoga ait mare. i. eccl̄ia. p̄s. Cōgregans sicut in vtre aq̄s maris. i. in vnitatē eccl̄ie multitudinē ppl̄i. Gen. j. Cōgregatiōes aq̄ꝝ. i. ppl̄oꝝ appellauit maria. Jd̄o petit p̄s. transferant montes in cor maris. i. apostoli in amorē cordialē gentiū. Juxta autē mare cepit dn̄s venari petrū et andreā. Erant ei aues aq̄tice in aq̄s victum querentes. Vn̄ d̄t Auicēna lib. de aīalibꝰ: q̄ aquila qn̄ vult rapere aliquā auem aquaticam: ꝑ acumen sui aspectus in medio aere existens videt motus illiꝰ auis īfra aquā: et dū ascēderit ad supficiē aque statim rapit ip̄aʒ. Sic dn̄s q̄ est aquila maris: qn̄ cepit venari in mari huiꝰ seculi vidit corda natātiū in hoc mari: ⁊ motus singuloꝝ / ⁊ sic aues ascendētes sup aquā mox rapuit: quando paupes diuitias ⁊ delicias huiꝰ mundi relinquētes: petrū. s. et andreā ad se vocauit. p̄s. De celo respexit dn̄s. i. de hoīe assumpto: vidit oēs filios hoim. i. oēs pertinentes ad filiū hominis ꝺm glo. Jbi conformiter ad dn̄m piscari debēt p̄lati: aīas quidē non lucra tp̄alia: q̄ nō sunt nisi musce vel papiliōes: in quibꝰ multi prelati modo piscant: iurgia et plebiscita ꝓ terrenis sectantes: aīas suas et sibi subditoꝝ perdentes. Dicit em̄ Suetonius lib. de. xij. cesaribꝰ: q̄ Augustus Cesar p̄liū suscipiēdū negabat: nisi maioris emolumenti spes q̄dam ostenderet. Nā minima cōmoda mīmo sectari debent discrimine. Similes (ait) tales sūt aureo hamo piscantibus / cuiꝰ hami abrupti dānū nulla captura compensari posset. Sic qui in mari huiꝰ mūdi lucra terrena venantur. Nā hamus aureꝰ est aīa rōnalis: q̄ ꝑ amorē tp̄aliū incuruat ad ea. Jste vero hamus abrumpitur: qn̄ q̄s ꝓ lucro tp̄ali aiam suā ꝑdit: et lucrū tp̄ale ad se aiam totalit̄ trahit: vt sit vir diuitiaꝝ / et non sint diuitie ip̄ius viri. et seruꝰ mām̄one: et nō dn̄s. Jstud em̄ dānū nulla captura recōpensari potest. Mat. xvj. Quid ꝓdest homini si mundū vniūsum lucret: aīe vero sue detrimentū patiat.

G
Andreas.
Quō multiplicit̄ secutus est dn̄m

Scd̄o secuti sunt dn̄m vocantē ad se eos: quē cōtinuo secuti sunt. Primo ardēter. Canis em̄ nobilis natura talis est / q̄ qn̄ sentit p̄dam ardēter eā ꝓsequit. Sic petrꝰ et andreas sentientes p̄dā suā. s. dn̄m iesum: ita ardēter secuti sunt eū q̄ ꝓpter hoc se fecerunt crucifigi: ⁊ ita allecti ea fuerūt q̄ postea de nullo alio curauerūt. Sic paulꝰ postq̄ raptus est in paradisuʒ ita allectꝰ est q̄ postea de rebꝰ huiꝰ scl̄i nō curauit. Oneratꝰ ei vel ligatꝰ aut aliter occupatus nō p̄t aliū velocit̄ seq̄. Sic oneratꝰ fimo carnalitatis ligatus ad aratrū cupiditatis: ⁊ occupatꝰ negociis honoris: nō pōt sequi xp̄m. Non sic petrus et andreas qui relictis rethibus et naui secuti sunt eum. Secundo secuti sunt eum gaudenter ad modum boni canis q̄ vadit

cum mgro suo: et discurrens per campos sepe redit ad eum: ita vt aliquando pro quinque leucis quas perambulat magister eius/ quindecim faciat leucas hac illac discurrendo pre gaudio quod habet de sequendo magistrum suum. Sic isti sancti apostoli ita gaudentes fuerunt sequi dominum: vt nichil esset eis impossibile, adeo vt quod ipsi domino visum est onerosum/ et triste/ et dolorosum: scilicet crucem pati. hoc isti anhelantes et gaudentes suscipiebant. Tertio secuti sunt eum perseueranter. Erant enim animalia sancta que non reuertebantur cum ambularent. Ezech. j. Naute dum sunt in mari: semper sunt in motu et periculo. Ideo multum desiderant attingere terram stabilem et esse in portu: nec cessant quousque contigerint. Sic isti in mari huius seculi non cessauerunt post Christum currere: quousque ad terram et portum glorie applicuerunt. Et nos similiter a cursu bonorum operum cessare non debemus: quousque portum salutis attingamus. iuxta documentum Senece. In freto viximus/ moriamur in portu. Sed multi assimilantur piratis: qui nunquam vellent terram attingere sed semper in mari esse et viuere: vt transeuntes illic possent depredari et occidere. Sic multi celum non curant sed semper depredari et nocere ceteris. de quibus Psalm. Pro nichilo habuerunt terram desiderabilem. s. celum. Isti duo apostoli vsque in finem vite terram xpi desiderabilem secuti sunt: vsquequo eam perfecte possederunt. positi in possessione eius per traditionem crucis in manibus eorum/ sicut per traditionem alicuius rei solide quis ducitur in possessionem alicuius beneficij vel dominij. Quarto secuti sunt eum prudenter siue sapienter. Nam non omni spiritui credentes/ beato Johanni baptiste adheserunt: qui eis ostendit Christum dicens. Ecce agnus dei. Inde secundum Alexan. de halis. in. iiij. parte. graduale quod dicitur in missa significat vocationem istorum apostolorum quando secuti sunt Christum. Ideo cantatur immediate post epistolam: quia post predicationem iohannis qui per epistolam significatur: isti discipuli secuti sunt christum. Predicatio enim euangelij per xpm/ secuta est predicationem iohannis. Sapienter enim inter cautes et cespites ambulandum est. Inde sapienter christum mundi pericula secuti sunt. Duplici enim pede gradimur: dextro videlicet et sinistro. Dexter/ charitas est et amor eternorum. sinister/ cupiditas et amor terrenorum. Primus pes nunquam illaqueatur: quia vel non est vel liber est. quia. j. Cor. xiij. Charitas non est ambitiosa/ non querit que sua sunt. Ideo super istum pedem sicut et isti beati apostoli debemus incedere. Nec timendum est de casu: quia charitas omnia suffert/ et nunquam excidit. Saltem si non possumus sustinere laborem illum vt vno tantum pede ambulemus sicut illi sancti viri: saltem pedem istum sinistro preponamus. Secundum enim philosophum. ii. de animalibus. Multa animalia preponunt pedem dextrum cum ambulant. Non minores ergo bestijs: charitatem cupiditati: et amorem eternorum amori terrenorum preponamus. Pes autem sinister facile capitur et illaqueatur. Psalm. In laqueo isto quem absconderunt scilicet demones: comprehensus est pes eorum. Cupiditas enim excecat. Ideo qui cupiditati innititur non potest videre laqueos vt eos declinet. et intantum excecatur vt etiam laqueos quos alijs parat non videat. Ideo in tali casu oportet vti astutia vulpina. Dicitur enim in lib. de naturis rerum de vulpe: quod si capiatur in pedica pedem proprium abscindit: et sic liberatur. Sic eos oportet facere qui merito propter sui dolositatem vulpi comparantur: vt per confessionem et satisfactionem prescindant pedem illum vt euadere possint manus venatorum. consilio saluatoris qui dicit. Math. xviij. Si pes tuus scandalizat te: erue eum et proijce abs te. Melius est tibi ad vitam ingredi debilem etc. Quinto secuti sunt eum audacter: quia Andreas letus et gaudens ibat ad crucem: et de longe videns salutabat eam. Nec mirum si salu-

N
Gradi.
De duplici pede quo gradimur spiritualiter.

tabat eā:q̄r olim crux fuerat terra inuia ⁊ inaq̄sa plena draconibꝰ/bestijs
et latronibꝰ.Erat em̄ locus malefactoꝝ.Nūc xͦo terra fecūda est:q̄r canit
eccl̄ia.Nulla silua talem ꝓfert fronde/flore/gemine:ita vt locū feraꝝ fece
rit dn̄s locū voluptuosum ⁊ desiderabilē:vt diceret beatꝰ Andreas.salue
crux.Et que priꝰ erat inaq̄sa facta est irrigua:ita vt de latere dn̄i in cruce
effluerét sanguis ⁊ aqua.Esa.xxxv.Scisse sunt in deserto aque et torrētes
in sollicitudine:⁊ que erat arrida in stagnū:et sitiēs in fontes aquarum.

I
Crux.
Differētia crucis xp̄i/ petri/⁊ andree.

¶ Differūt tn̄ crux Christi/Petri/⁊ Andree ſm tres dispositiones situs
crucis iuxta ecclesie representationē.Nā passus est xp̄s stans et erectos
habēs oculos ꝯuersos ad terram.Quā dispositionē ⁊ situm dat charitas
q̄r in hoc notatur ꝙ ex sua charitate ꝑ nobis passus est:terrenos aspiciēs
pro quibꝰ patiebat̄.Petrus xͦo supinus crucifigit̄ leuās oculos ad celū.
Quā dispositionē dat obedientia.Discipulꝰ oculū hȝ ad magistrū ancilla
ad dn̄am.Psal.Sicut oculi ancille in manibꝰ dn̄e sue:ita oculi nostri ad
dn̄m.Sic subditi in cruce debēt esse p̄latis obediēdo.Andreas xͦo iacens
sup̱ latus crucifigit̄.Quā dispositionē dat spes in patientia.Spes em̄ de
cruce facit sibi lectū ⁊ locū voluptatis.Lectꝰ ei locꝰ est quietis ⁊ soporis.
Talis erat Job.Job.xxxiiij.Quis vt Job qui bibit subsannationē sicut
aquā.Spes de cruce facit sibi dormitoriū.Vñ de pacis martyribꝰ dicit̄.
Obdormiuit in dn̄o.Sicut ⁊ ille qui dicebat.In pace in idip̄m dormiam.
Dormitoriū sibi faciūt de cruce quicūq̄ crucē nō portāt in angaria sed in
delectatione.sicut ⁊ btūs Andreas:qui ad crucē veniebat gaudēs:⁊ ab ea

K
Andreas.
De q̄nq; officiis a xp̄o collatis andree.

deponi nolebat:donec obdormiret in dn̄o.¶ Tertio secuti sunt eū bn̄ficia
et officia ꝯferentē.Cōtulit em̄ btō Andree quinq̄ officia.Primo fecit eū
primiceriū suū:qn̄ ip̄m ante oēs apostolos vocauit.Petrus/Andreas/et
Philippus tres erāt apl̄i de eadē patria:quos q̄si p̄mitias ad se vocauit.
Et q̄r illi tres erāt agni:ideo sicut agnꝰ xp̄s fuerūt in patibulo crucis im-
molati.Ceteri xͦo apl̄i sicut oues fuerūt morsibꝰ lupoꝝ laniati.Ideo prio
collegit agnos.deinde oues.Scd̄o fecit Andreā nunciū ad vocādū petrū
Tertio fecit eum cōsiliariū suum:quādo de turba satiāda cū eo quasi cōsi
lium habuit.Philippus em̄ diffidebat:sȝ Andreas ꝯfidēs miam dei ꝓuo
cabat dicēs.Est puer vnꝰ hic ⁊c̄.et adhuc ꝓuocat:miraculis sup̱ infirmos
ostendens quāti sit apud deū meriti.Vnde Grego.turoneñ.li.de martyri-
bus.c.xxx.Mūmolus cū theodeberti regis francorū tēpore ad iustinianū
imp̱atorē pergēs.Cōstātinopolim nauigio veheret̄:ad vrbē patras deue-
nit:⁊ tunc calculosus effectꝰ:diuersis doloribꝰ arctatꝰ febre pene cōsumit̄
et q̄si mors prestolabat̄.Querunt̄ medici:munit̄ testamētum sigillis.Cui
tūc ciuitatis ep̄s ait.Frustra q̄ris remediū alibi q̄ a celesti medico:q̄ sine
herbis morbos ꝓpria virtute depellat.Et cum quererent nuncij quis ille
medicus?Rn̄dit episcopꝰ ꝙ Andreas.Quo audito rogat infirmꝰ se por-
tari ad apl̄i sepulchrū.Cūq̄ pauimento ꝓstratus fideliter precaret̄:circa
mediū noctis oēs qui aderant sopor obtinuit.Statimq̄ infirmꝰ conatur
vrinā eijcere.vocansq̄ vnū puerorū vasculum postulat.Cūq̄ vrinam nitit̄
eijcere:lapidē magnū emisit:qui tā validus fuit:vt cadēs in ip̄a q̄ parata
fuerat cōcha sonū emisit.Et tūc ablata febre et cōmuni dolore naui restau
ratur incolumis.Hec Grego.Quarto fecit eū portarium suū.Nā quidā
gentiles.Joh.xij.volebāt videre Jesum:⁊ dixerūt philippo.Et philippus
dixit Andree.Et isti portarij nūciauerunt in palatio regis:⁊ sic portā ape
ruerunt:vt gentiles intrarent ad xp̄m:immo impedientes intrare prohi-
bebat andreas.Nam (vt ex eius legenda habetur) septē demones in for-

ma septē canum dum Andreas in ciuitate patras predicaret iuxta viā in sepulchris qnꝙ habitātes: trāseūtes lapidib⁹ obruebāt. Sed ꝛ nauigio venientes vt p̄dicationem beati Andree audirēt/naufragia ab ipsis patiebant. Quos vt abijceret/rogauerūt Andream ciues vrbis illi⁹: q̄ ꝓtinus ad preceptum ei⁹ eiecti sunt. Per quos canes intelligi possunt detractores: et p numerū septenariū septē detractionis spēs: que sunt septē capita draconis. de quo Apoc̄. xij. Prima est occulta mala publicare. Scđa audita mala cū augmento ꝓferre. Tertia crimina falsa iponere. Quarta bona occulta negare. Quinta bona manifeste vitupare. Sexta bona in malum cōuertere. Septima bona imiscere malis: vel mala sua alienis addere. vt cū se accusat ꝛ defectus suos dicit detractor: vt de alijs malis q̄ subiungit meli⁹ ei credat: ꝛ vt ex compassione loqui videatur. Philip. iij. Videte canes: videte concisionem. Quinto fecit eum cōmilitonem suum et assessorem in patibulo crucis. de quo satis superius dictum est.

¶ Dominica secūda aduentus Sermo primus.
Et in ordine decimus. per thema.

A

Erunt signa in sole ꝛ luna ꝛ stellis. Luce. xxj. In p̄cedēti dn̄ica mater eccl'ia mētionē fecit de aduētu xp̄i in carnem: quō tunc venit cū mansuetudine ꝛ mia. iuxta illud. Ecce rex tuus venit tibi māsuetus. Hodie scđm ꝓponit qn̄ ventur⁹ est ad iudiciū cū terrore ꝛ iusticia. Ut q̄ noluerit obuiare venieti xp̄o ꝓpter eius bn̄ficia: saltē vel terrore cōcutiat. Hinc. iij. Ethicoꝝ dicit Arist. ꝙ legislator maxie intēdit ad penas ꝛ premia. Sūt em̄ nōnulli q̄ etiam ꝓpter bn̄ficia nunꝙ ſ3 solo terrore ducūtur: q2 terror fortius monet ꝙ̄ premium. Queādmodū canis solo metu baculi absterret a cibo viso ip̄o baculo erecto. Et fur a furādo solo custodū metu auertit. Sic̄r nauigātes vidētes imminere tēpestatem merces eijciūt. Sic tales sarcinas pctōꝝ deponūt: eis predicata tēpestate futuri iudicij: ꝛ demersione in ꝓfundū abyssi. Qui xo pfectiores sunt mādata dei cōplēt ꝓpter amorem dei. Sic̄ boni filij ꝓpter amorē ꝛ reuerētiam pr̄is: q̄ alliciūtur ex bn̄ficijs ei⁹. Sic aues nobiles ad carnē rubeā ostēsam veniūt. Sic boni carne xp̄i sanguinolēta on̄sa ex passione sua: ad eū citato cursu veniūt. Et hoc est qđ dic̄ thema ꝓpositū. Erūt signa in sole ꝛ luna. Signum in sole iusticie magnū appuit in icarnatione. Apoc̄. vi. Sol fact⁹ est q̄si saccus niger. Sacco em̄ nr̄e hūanitatis operuit lucē sue diuinitatis. Sed signa i eo fuerūt maxia quiꝗ plage ei⁹: q̄si quiꝗ ciuitates refugij. Heb. xij. Accessisti ad sanguinē xp̄i meli⁹ loquētē ꝙ̄ abel qui clamabat vindictā: hic aūt miam. Sic̄r in luna appuit signū. q2 sequit in loco allegato. Luna facta est tota sic̄ sanguis. Per lunā intelligit Maria. de qua canit eccl'ia. Pulchra vt luna. q̄ pctōres illuminat i nocte hui⁹ seculi. Sed cōuersa est i passione in sanguinē: qn̄ gladius passiōis trāsuerberauit aiam ei⁹. i. in dolorē ꝛ amaritudinē ꝯuersa est. Post qđ signū apparuit i ea signū dulcedinis ꝛ ꝯsolationis: qn̄ cōsolabatur neophitos. i. de nouo cōuersos ad fidē. vt vult Ignati⁹ sancti Johānis euāgeliste discipulus in ep̄la ad eandē virginē: cui⁹ cōsolationē reqrentes dicem⁹ Aue.

Aduētus. De duplici aduētu xp̄i.

B

¶ Tres inueniūtur gradus signoꝝ precedētium xp̄i aduentū ad iudiciū. Quedā sunt ꝓpinqua iudicio ꝛ consummationi seculi: que signabūt paucitatē annorū ante dn̄i aduētum. de quib⁹ mane dicet. Scđa erunt ꝓpinquiora: q̄ signabunt paucitatē mēsium: vt erit solis/lune/ꝛ stellarū obscuratio. Tertia erunt ꝓpinquissima: que signabunt paucitatem dierum/vel horarum/vel momētorum. vt erit signum filij hois in celo/ꝛ horrēda tuba.

Iudiciū dei De tribus gradib⁹ signoꝝ precedētium vl'e iudicium.

C
Judicium.
Octo signa
propinqua
iudicij.

Et de istis duobus ꝯformiter ad euangelium erit sermo postmeridianus.
¶ Circa primū notādū ꝙ octo signa ꝓpinqua inuenient̄ p̄cedere iudiciū.
iuxta dicta Christi in euāgelio. ⁊ Pauli in epl̄is. Primū erit discessio. ij.
Thessal̄. ij. Nisi venerit discessio primū ⁊c̄. Qd̄ tribꝰ modis intelligi pōt.
Primo de discessiōe a romano impio. Qd̄ nūc luce clariꝰ appet. qꝛ roma-
no impatori nulli aut pauci obediūt: lꝫ tpe apl̄i maxie vigeret ip̄m iperiū.
Qd̄ primū videt̄ defecisse: qñ tpe Eraclij imperatoris fere tota orientalis
eccl̄ia defecit ab eo. Scd̄o pōt intelligi de discessione ab vnitate eccl̄ie. vel
ab obediētia romani pōtificis. Et hoc iā factū est multotiēs: ⁊ adhuc tēpo
ribus nr̄is. Tertio pōt intelligi de discessione a fide catholica. nō quidem
vniuersaliter: ſꝫ in multꝭ locis. Qd̄ videmꝰ iam factū in Asia ⁊ in Africa:
que iam defecerūt a xp̄o. Luc. xviij. Qñ filiꝰ hoīs vēturꝰ est: putas ne inue
niet fidē in terra? Qd̄ pōt exponi dupl̄r. Uel de fide. i. credulitate ad deū.
et talis nūc negligētia p̄latorū quasi tota videt̄ in supstitionē et malā fidē
cōuersa. ⁊ hoc insinuātibꝰ opibꝰ malis populi. Per fumū camini cognosci
tur ꝗs et quātus ignis in domo lateat. Sic ꝑ opa mala q̄ exterius parent
cognoscit̄ infidelitas populi. Uel pōt intelligi de fide. i. de fidelitate ad ꝓ-
ximū. Et hoc nūc vbiqꝫ apparet: ita vt manifeste verificet̄ dictū saluatoris
Abundabit iniquitas: ⁊ refrigescet charitas multoꝝ.
¶ Secūdum signum est bella maxia et seditiones. Jnde dn̄s Marci. xiij.
Exurget gens cōtra gentē. i. familia cōtra familiā. Ut nunc apparet in ꝓ-
cessibus ⁊ odijs que vltra modū multiplicātur: ⁊ magnitudine ⁊ multitu-
dine ꝓpter cautelas aduocatoꝝ et ꝓcuratoꝝ: ita vt Agareni nūc melius
videātur viuere q̄ꝫ xp̄iani: ꝗ talibꝰ nō ita vacant sicut xp̄iani. Subtilitati-
bus em̄ ⁊ adinuentionibꝰ ita deducūt pauperes: vt ad egestatē cito perue-
niant. Esaie. xix. Ue vobis texentibus subtilia. Et sequit̄. Et regnū aduer
sus regnū. i. ꝓuincia cōtra ꝓuinciam. Quādo vna pars ⁊ modica mēbro-
rum vexat̄: tunc medici facile apponūt remedium. Sed quādo per totum
corpus intus ⁊ extra grassat̄ infirmitas. i. quādo familie ab intus pugnāt
et ab intra vndiqꝫ inimicitie manifeste: vix talibꝰ adhibet̄ remediū. Et li-
cet hec bella ⁊ seditiones a longis tēporibꝰ cōtigerint: nō tamē ita radica
ta/nec ita grādia/aut ita suffulta terribilibꝰ instrumētis: sicut nūc adinue
nit humana crudelitas. Qd̄ apparet in tormētis ⁊ machinis q̄ solo audi-
tu horrorem incutiūt: ⁊ naturam que solebat esse cōseruatiua vite/faciunt
esse horrēdissimū vite tortorē. eo ꝙ ignis et cetera elemēta que data sunt
vel ad cōsistentiam vite humane: vt terra et aqua. vel in cōseruationem: vt
aer ⁊ ignis quoꝝ alter per aspirationem ⁊ respirationem cōseruat viuen-
tem: alter disponit cibos ad eius nutritionem: nunc ordināt̄ in horrēdā
supra q̄ꝫ dici possit nature destructionē: ita vt natura innaturalis esse vi-
deatur ⁊ denaturata. Preterea nō solēt augeri tormēta nisi augeātur de-
licta. Sed ista tormēta validiora sunt nunc q̄ꝫ prius: ⁊ de die in diem robo
rant̄ ad exterminium vite humane. ita vt in his modo confidant reges et
principes. nō in robore aut ꝯsilio ꝓborum viroꝝ a quibus deberēt dirigi.
Sed videāt hi qui deū nō timēt: ne sicut lapis emissus ab istis tormentis
quotquot inuenit cōfringit. Sic lapis ille angularis quem reprobauerūt
edificātes: supra quem ceciderit ne cōfringat illū. p̄s. Tanq̄ꝫ vas figuli cō
fringes eos. etiam quātecūqꝫ fuerint potentie. Non dico tamen quin pos-
sint ad tuitionem reipublice cōstrui huiusmodi tormenta. Sed malum est
in talibus confidere: quia sepe deus aliter q̄ꝫ per ea operatur: q̄ꝫuis aliter
existiment reges et principes.

D
Bellum.
De bellis ⁊
machinis
bellicis.

¶ Tertiũ signũ erit tẽpestas. Erũt ei tũc horrende tẽpestates: tales quales nõ fuerũt a pncipio. Marci.xiij. Terroresq̃ de celo ⁊ signa magna erũt. Triplex aũt ex scripturis inuenit̃ tẽpestas. Quedã tẽtatiõis q̃ interior est: de qua ps. Exaudiuit me in abscõdito tẽpestatis.i.in occulta tẽtatiõe diaboli. Job.xxxvi. Morietur i tẽpestate aia eoꝝ.i.i tẽpestate ꝯsciẽtie. de qua ps. Eripe me dñe a pusillanimitate spũs ⁊ tẽpestate. In fine em̃ qñ morit̃ hõ vel ẽt dũ viuit ⁊ tẽpestate ꝯsciẽtie agitat̃: ita pusillanimis efficit̃: vt q̃ solo ṽbo cõfessiõis tẽpestatẽ illã absorberet/ẽt nec audet ꝓpter erubescentiã pcti mutire. Scḋa est ꝑsecutiõis. de qua Esaie.xxxij. Erit vir sicut q̃ se abscõdit a vẽto: ⁊ celat se corã tempestate. Talis erit ista ꝑsecutio tp̃e antixp̃i: qñ iusti erũt iter malleũ ⁊ incudẽ.i.inter iniquos flagellãtes ⁊ deũ ꝓbãtẽ: q̃ erit tãta: vt si possibile sit moueant̃ electi. Quid ḡ dicendum de motu impioꝝ: nulli dubiũ q̃n cedent antixp̃o. Prouerb.x. Quasi tempestas trãsiẽs nõ erit impius: iustus aũt quasi fundamentũ sempiternũ. Et hec ꝑsecutio erit exterior. Tertia ṽo tẽpestas erit in die iudicij: q̃ erit exterior ⁊ interior: qñ impij a vento q̃ exibit ab ore iudicis: tãq̃ puluis ꝓijcientur a facie terre in infernũ. Et tũc illo vento mouendi erũt celi et terra. Naum.ij. Dñs in tempestate veniet: et in turbine vie eius.

E Tẽpestas. De triplici tẽpestate futura.

¶ Quartum signũ erũt terremotus magni ꝑ loca. Sicut tp̃e nr̃o vidim⁹ apud auernos frequẽtes terremotus accidisse: etiã vt magne eccl̃ie subito ruerẽt: ⁊ alie a fundamẽtis mouerent̃. Tũc aũt erũt tã horrẽdi terremotus: vt etiã pctõres a celo tẽpestatib⁹/⁊ a t̃remotib⁹ agitati: se videbũt indignos q̃ celũ aut t̃rã inhabitẽt. Terremot⁹ aũt (vt vult Arist.ij.metheororũ) causat̃ ex inclusiõe vẽtoꝝ ĩfra viscera t̃re: q̃ petẽtes exitũ ⁊ interius cõmoti ⁊ nõ iueniẽtes/t̃rã cõmouẽt. Jdõ dicũt naturales q̃ qñ est terremotus fere null⁹ ad extra sentit̃ vẽt⁹: q2 tũc oẽs inclusi sunt ĩfra terrã. Sicut aũt de⁹ ꝓducit vẽtos hũilitatis de thesauris suis: q̃ vẽti inclusi infra terrã cordis hũani/mouẽt ip̃i⁹ cordis terrã ad penitẽtiã: sicut in die pẽthecostes spũs inclusus in cordib⁹ deicidaꝝ.i.q̃ occiderũt xp̃z/ mouit eos ad cõpũctionẽ ⁊ pniaz: sic ꝑ oppositũ dyabol⁹ vẽtos suꝑbie ꝓducit de thesauris suis: q̃ inclusi in t̃ra cordiũ suꝑboꝝ cõmouẽt t̃rã bellis/seditiõib⁹/iurgijs ⁊ ꝓcessib⁹. Et nisi his vẽtis mouerent̃ alti et suꝑbi in seculo: nõ fieret iste terremotus. Job.xxvij. Tollet eos ventus vrens.

F Terremotus. De natura terremot⁹.

¶ Quintum erunt pestilẽtie grãdes: quales nõ fuerũt a pncipio: tam ex corruptione terre ꝓpt̃ abũdãtiã pctõꝝ. iuxͣ illd̃ ps. s̃m aliam lr̃am. Infecta est terra in sanguinib⁹.i.in pctis: ⁊ ꝯtaminata est in opib⁹ eoꝝ: q̃ etiã ex corruptiõe aeris. Tũc em̃ angel⁹ septimus.i.vltim⁹ effundet phialam ire dei in aerem: ⁊ babylon.i.ciuitas maloꝝ tũc bibet de ira indignationis dei. Apoca.xiij. Nec solũ tũc i corporib⁹ vigebit pestilẽtia: sz etiam in aiab⁹: qñ sedebunt in cathedra pestilentie: q̃ suo exẽplo alios peccare docebũt. Est em̃ pestilentia infirmitas cõtagiosa: que in scripturis signat malũ exemplũ/malam doctrinã/⁊ malum iudiciũ. Jdeo tunc in cathedra pestilẽtie sedebũt ⁊ modo sedẽt mali p̃lati in magno numero/mali doctores et mali iudices. de q̃bus Michee.iij. Principes ei⁹ in munerib⁹ iudicabãt: ecce malos iudices. Et sacerdotes ei⁹ in mercede docebãt: in mercede.s.iniq̃tatis: ecce mali p̃lati. Et ꝓphete ei⁹.i.doctores i pecũia diuinabãt. Hoc nũc cõiter fit: ⁊ q̃si iure hr̃ditario hr̃e se dicũt nr̃i reges ⁊ pncipes: vt in cathedra xp̃i sedere faciãt stultos/marmousetos/simias/et viros oino ignaros ⁊ dyabolicos filios belial: nescientes dominum neq̃ officium sacerdotũ ad ppl̃z.j.Regũ.ij. Faciẽtes de cathedra xp̃i cathedrã antixp̃i: ⁊

G Pestilẽtia. Quõ in cathedra pestilentie sedẽt tria hominũ gña.

H Pestilẽtia Quõ cathedra pestilentie sup q̃tuor pedes collocatur.

de cathedra sapientie cathedrã pestilẽtie. Nõ audebat btũs petrus Alexãdri⁹ martyr (vt habet ex legẽda sua) stare i cathedra xpi q̃ est platorꝫ: ꝑpter nimiã influentiam de excelsis: ita ꝙ lumẽ internũ sup eũ descendens vix ferre poterat. Isti ꝟo ꝓsumũt ambulare in magnis et i mirabilib⁹ sup se. Et hoc ideo qꝛ cathedrã q̃ deberet eẽ xpi sup q̃ttuor malos pedes collocãt. Quorꝫ pmus malicia. scd̃s cõtẽptus dei. terti⁹ irreuerẽtis. quartus astutia ꝛ malũ ingeniũ. Propter pmũ. s. maliciã malũ amant ꝛ saporẽ accipiũt in malo qd̃ faciũt: qd̃ tñ sciũt eẽ malum: instar dyaboli q̃ ex malicia opat. Sꝫ ibi nõ stant: qꝛ postmodũ ad cõtẽptũ dei accedũt: qꝛ timẽt si illi aliter facerẽt ꝙ fauorẽ principũ nõ haberent: q̃ cõiter diligũt bonos gaudissores/iocũdos socios/adulatores/hystriones. Ideo opꝫ ꝙ i dei ꝯtẽptũ assimilent eis. Aliter iacturã paterent i suo statu/vel honore/ vel fauore: vel in suis parentib⁹ et notis q̃ exaltant in sc̃lo. Sed qꝛ possent desinere facere illud malũ ꝓpt pudorẽ mũdanũ: supuenit irreuerẽtia qñ nec deuꝫ timẽt nec hoies. ꝛ exide ꝓcedit astutia ꝛ malũ ingeniũ ad abutẽdũ dignitate eccl̃iastica ad aiaꝝ sibi subiectaꝝ pditionẽ. Quo q̃dẽ nũc cõiter abuti videmus vbiq̃. Qd̃ ideo dicim⁹: vt q̃ se sentiũt scabiosos sibĩpis medeãtur.

I Pestilẽtia Princeps Quõ pncipes de cathedra sapientie faciũt cathedrã pestilẽtie.

Sed et pncipes q̃ sibi vsurpãt illã potestatẽ faciendi de cathedra xpi cathedrã dyaboli: thesaurizãt sibi irã dei nõ solũ in futuro: sꝫ etiã in presenti. ps. Oẽs pncipes q̃ dixerũt hereditate possideamus sanctuariũ dei: de⁹ me⁹ pone illos vt rotã. Ecce pmã plagã ire dei sup eos: qꝛ sicut rota ẽ instabilis sꝫ sp volubilis: sic regnũ eoꝝ instabile erit bellis ꝛ seditiõib⁹ agitatũ: et cõsequẽter ab eis diuino iudicio ablatũ. Scd̃a plaga subdit cũ dr̃ Et sicut stipulam ante faciẽ vẽti. qꝛ sicut ventus eã tollit in altũ: nec amplius apparet/aut supest aliq̃d de illa stipula: sic tales a facie vẽti ire dei sic agitãt ꝙ post eos nichil ꝓlis aut sobolis remanet. Prima plaga inficiunt Angli: q̃ nõ obstãte martyrio btĩ thome: q̃ ꝑ eccl̃ie libertate obĩjt: nichilomin⁹ de eccl̃ia oĩmode disponũt: iõ nunq̃ a tp̃e illo vel vix tertius heres gauisus est: q̃n fuerit turpiter vel eiectus vel occisus. Scd̃a plaga afficit nos: q̃ qꝛ ei in malis prelatis auferim⁹ ꝓlem ꝛ filios in xp̃o iesu. iõ iuste puamur ꝓle. Tertia plaga q̃ eos afficit est sicut ignis q̃ cõburit siluã Silua regni est minor ppl̃s: qꝛ sicut silua inhabitat lignis: ꝛ inter ipsa ligna inueniũtur fere q̃ venant ꝛ lacerant a venatorib⁹: sic regnũ inhabitatur a minori ppl̃o: in medio cui⁹ inueniũt fere. i. maliuoli: vt fures et homicide: quos in hac silua psequit iusticia ciuilis. Talis autem silua comburit a pncipibus qñ exactiõibus magnis spoliatur. Quarta plaga subditur. Et sicut flãma cõburens mõtes. i. pncipales ecclesie et pfectos: ita vt in ea nichil pfectiõis inueniat. Hi sunt mõtes q̃ suscipiũt pmo lumen solis: vt postea descendat ad valles. de quibus ps. Suscipiant montes pacem ppl̃o: et colles iusticiam. Hos montes ꝓcul abĩjcit tyrannus vi ꝛ violentia introducẽs ignaros. de q̃bus ps. Quasi in silua lignoꝝ securib⁹ exciderũt ianuas ei⁹ in idipm: in securi ꝛ ascia deiecerũt eam. Ianue eñ ꝑ quas intrat in paradisum sunt sancti doctores zelãtes aĩas. de quib⁹ ps. Postq̃ locut⁹ est de fundamẽtis eccl̃ie i montib⁹ sanctis. i. in sc̃tis viris subdit. Diligit dñs portas syõ sup oĩa tabernacula iacob. i. doctores qui faciũt itrare ppl̃m in eccl̃iam dei ꝛ in paradisum. Sꝫ mõ in securi ꝛ ascia id est vi et violẽtia deĩjciũtur a cathedra xp̃i. in qua reponũtur ꝑ eis viri ignari sciẽ xp̃i. q̃ sic dt saluator Mat. xxiij. Nec intrãt nec alios sinũt itrare volẽtes/malo exẽplo ꝛ mala doctria. Nũc (proh dolor) luna regit ꝛ illuminat solẽ: ptãs secularis ecclesiasticam: ꝛ celũ est deorsum ꝛ t̃ra sursum.

¶ Sextū signū remotū erit fames. Multiplex autē fames inuenit̃. Quedam corpalis cibi. Et hec erit valde pniciosa circa finē seculi. Et hoc ideo qꝛ tūc refrigescet charitas multoꝝ.i.diuitū:qui sunt de multitudie dānatoꝝ.iuxta illō ps. Inter multos erāt mecū. Hi tūc taliter sibi reseruabūt diuitias ꝙ paupib⁹ nō erogabūt.cum tñ tp̄s famis elegerit de⁹ ad diuitū probationē.ita ꝙ tēpus qꝺ malū est paupibus bonū est diuitib⁹:si eo sciāt vti.quib⁹ dicit̃ Eccl'i.xiiij. Nō te p̄tereat pticula diei bona. Alioquin erit qꝺ dicitur Thren.j. Uocauit aduersum me tp̄s:vt pterat electos meos.i. diuites ꝛ clericos:q̄ abscōdūt frumētū in fame. Insanus reputaret̃ q̄ frumentū abscōderet cū seminare deberet. Prouer.xj. Maledict⁹ qui abscō dit frumenta in pp'lis.nec vnq̄ tam bñ vendit̃ sicut qñ illo frumēto meret̃ vitā eternā. Sed cogim⁹ dñm vt sit nob talis q̄les ei sum⁹. Nolum⁹ ei dare in paupe: ꝓpter qꝺ a nobis retrahit manū suā:vt ostēdat qm̄ si ꝗm merita nr̄a nobiscū ageret:oīa a nob bona subtraheret. Ait em̄ Malach.j. De manu vr̄a factū est hoc. Et ibidē.iij. Inferte decimā i horreū meū. Quid horreū dñi:nisi vēter paupeꝝ:et ꝓbate me sup hoc si nō aperuero vob catharactas celi:ꝛ effundā vobis bn̄dictionē ad abundātiam. Scđo inuenit̃ fames auaricie ꝛ cupiditatis:q̄ tūc tāta erit vt ꝯsurgāt filij in parētes ꝛ ecōtra:ꝛ fratres i fratres.ꝛ hoc refrigescēte charitate ꝓpter abūdātiā iniq̄tatis.i.inequalitatis substātie. Si em̄ tūc erit insatiabilis ocul⁹ cupidi:q̄d de manuū ꝛ alioꝝ mēbroꝝ insatiabilitate dicem⁹? Tertio inuenit̃ tūc fames audiēdi v̄bū dei:q̄ erit i solis electis q̄rētib⁹ aīe sue pastū. Sed tūc in destructione mundi implebit̃ qꝺ in destructione hierl'm.illud Threñ.iiij. Paruuli.i.humiles electi petierūt panem:ꝛ non erat qui frangeret eis.

¶ Septimū signū erit insurrectio pseudo ꝓphetaꝝ ꝛ pseudo xp̄i:q̄ falsam doctrinā seminabunt in falsis signis/ꝓdigijs ꝛ ostētis:ita vt si possibile sit moueātur electi. Propter qꝺ modo i nouissimis tpib⁹ multū debēt vigilare p̄lati sup gregē suū:ne nouis miraculis ꝛ falsis doctris seducat̃. Facile em̄ seducit̃ plebs. Hec aūt signa falsa sunt argumēta sophistica cōtra fidē: qꝛ sicut istis falsis credit̃ facile:ita dicet̃ a p̄ncipio eccl'ie fuisse signa falsa et p̄sentib⁹ sil'ia:q̄b⁹ facile fidē adhibuit pp'ls. Propterea hm̄oi veniēt ad dñm in die iudicij dicētes. Dñe i noīe tuo ꝓphetauim⁹:et v̄tutes multas fecim⁹. Quib⁹ rñdebit. Amen dico vobis:nescio vos. Discedite a me operarij iniq̄tatis. Matth.vij. Sup quo Greg.ij.mora. Hac sn̄ia dat̃ intelligi ꝙ in hoīb⁹ charitas ꝛ hūilitas/nō autē debeāt v̄tutū signa venerari. Hinc Aug.lib.lxxxiij.q. Intelligim⁹ q̄dā miracula etiā sceleratos hoīes facere: qualia sancti facere nō possunt.qui non ideo potioris loci apud deū arbitrādi sunt. Nō em̄ acceptiores erāt apꝺ deū magi pharaonis q̄ pp'ls isrl': qꝛ nō poterat facere pp'ls ille qꝺ illi faciebāt. Nec em̄ sine iusta rōne est ꝙ nō dat̃ hec ptās bonis sic̄ malis. Cuius rōnē subdit. Ideo em̄ nō oīb⁹ sc̄tis ista tribuunt̃:ne pniciosissimo errore decipiātur ifirmi:existimātes i talib⁹ factis esse maiora dona q̄ in opib⁹ iusticie q̄b⁹ eterna vita cōpatur. Propterea dñs a talib⁹ ꝓhibet gaudere discipl'os dicēs. Nolite i hoc gaudere ꝙ sp̄us subijciunt̃ vobis:ꝫ gaudete ꝙ noīa vr̄a scripta sunt i celis. Luc.x.

¶ Octauū signū est apparitio antixp̄i:quē licet dicāt aliqui iā aduenisse: scꝫ ip̄m Mahumetū spurcissimū porcū:qꝺ ꝓbabile videt̃. Tamen vt dicitur.j.Joh.ij. Multi erūt antixp̄i. Tūc em̄ erit tanta ptās:vt nullus valeat predicare verbū dei:obstātibus trāslationib⁹ et libris inutilib⁹ qui tūc in memoria recitabūtur. Inde Eccl'es vltimo. Memēto creatoris tui anteq̄ obtenebrescat sol.i.sacerdotiū.ꝛ luna.i.regnū ꝛ lumē legis. Qꝺ tūc frau-

k Fames. De multiplici fame que erit in fine seculi.

l Miracula. Q̄ miracula q̄ nūc fiūt sunt argumēta sophistica contra fidem.

m Antixp̄s. De apparitione antichristi.

dibus sicut nunc videm⁹ obtenebrescet: et stelle. i. doctores vt dicit Guil. parisi. anteq̃ predicatores oĩno deficiãt: qui rememorationẽ creatoris faciant: qꝛ deficiẽtib⁹ p̃dicatorib⁹ deficiet oĩno memoria dei. Prouer. xxix. Cũ defecerit ꝓphetia dissipabit popul⁹. Et sequit. Et tenebrescẽt vidẽtes per foramina. i. doctores q̃ nõ plena luce: neq̃ totaliter veritatem predicabunt: sꝫ quasi p foramina. j. Cor. xiij. Ex parte eñ cognoscim⁹: ⁊ ex pte ꝓphetamus. Tũc eñ deficiet sñia doctoꝝ. Esaie. l. Induam celos tenebris. Et eiusdem. xxix. Peribit sapiẽtia a sapiẽtibus: ⁊ intellectus prudẽtium abscõdetur. Unde sm abbatem Joachim. in his diebus sunt hoĩes sapiẽtes in noticia littere ad querẽdũ noticiã spũalem ei⁹. Nunc eñ apta sunt horrea eloquioꝝ dei. Nũc sunt septẽ anni vberes: quos p̃dixit Joseph: in quibus adhuc licet p̃dicare verbum dei: ⁊ recondere triticum in cordibus electoꝝ: donec superueniat fames illa valida antixp̃i: in qua nõ licebit serere aut colligere messem. Sed hoc tantũ erit in cibum: qḋ dabit ꝓ velle suo spũs dei viui loquẽs ⁊ aperiẽs ora mutoꝝ: vt ꝓferant de horreis cordium pioꝝ cibũ domesticis dom⁹ sue. Scriptũ quippe est de doctorib⁹ illius tẽporis. Docti in pp̃lo docebũt plurimos. Et paulopost subdit: Queadmodum ꝑsequẽte Saule fugit Dauid in geth ad gentes: ⁊ persequẽtibus iudeis apostoli ad gẽtiles transierũt. Sic transituri sunt ad infideles p̃dicaturi verbum salutis: qꝛ falsi christiani viros spũales ꝑsequẽtur: et indignos se iudicabunt regno dei. Hec abbas Joachim.

¶ Sermo Secũdus dñice secũde aduẽtus postmeridianus per thema supradictum. Et in ordine. xj.

A
Aduentus. De differẽtia inter primũ et scḋm aduentum.

Lata est differẽtia inter primũ et secũdũ xp̃i aduẽtum: qꝛ in p̃mo aduẽtu descẽdit cũ omni dulcedine sine strepitu/ cũ humilitate et mãsuetudine. Zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus. Ideo pauci cognouerũt eum. Joh. j. In ꝓpria venit: ⁊ sui eum nõ cognouerunt. Esaie. j. Cognouit bos possessorẽ suũ: ⁊ asinus presepe dñi sui: populus autẽ meus nõ cognouit iudicium dñi. i. iudicium quod fecit pater de filio ꝓ nobis. Judei aũt et mũdo dediti seculares homines pauptatem fugiebant ⁊ diuitias appetebãt: honorabãt potẽtes et paupes abĳciebant. Dñs autẽ venit in pauptate ⁊ humilitate: nõ querẽs gloriam suã/ sed gloriã patris. ideo despexerunt eũ nolẽtes recipe. Alius autẽ veniet in noĩe suo in põpa ⁊ supbia quẽ recipiẽt. Et hic modus etiam vsq̃ nũc obseruat: qꝛ paupes abĳciunt ⁊ diuites audiunt ⁊ introducunt. In scḋo vero aduentu cũ furore/ grãdine/ tẽpestate/ ptãte/ et maiestate magna veniet. ps. Deus manifeste veniet: de⁹ noster ⁊ nõ silebit. In p̃mo pauci cognouerunt eũ. In scḋo (vt dr Esaie. xl.) videbit oĩs caro pariter qḋ os dñi locutũ est: penas. s. et p̃mia. In p̃mo facies hoĩs. in scḋo facies leonis. Utinã g̃ nunc faciẽ eius videam⁹: p̃ncipaliter nũc ip̃m terribilẽ: vt postea pacatũ videre possim⁹. ¶ Scḋa differẽtia est: qꝛ in p̃io descẽdit ad extinguendũ ignẽ et incẽdiũ cõcupiscẽtie et pcti. Tantus eñ fuerat ardor pcti vt p̃io immiserit dñs ad ei⁹ extinctionẽ inũdationẽ diluuij. Scḋo pluuiã predicatiõis ꝓphetaꝝ. ps. Tenebrosa aqua in nubib⁹ aeris. Greg. Obscura scia in ꝓphetis. Tertio ipẽmet descẽdit sicut pluuia in vellus in nocte natiuitatꝭ ei⁹: q̃ nocte hac pluuia extincti sunt oẽs sodomite. Quarto aquã et sanguinẽ de fontib⁹ sui corpis. Unde Johãnem ⁊ Jacobũ volẽtes insultare samaritanis: qꝛ noluerãt xp̃m recipere: dure reprehendit Luc. ix. dicẽs Nescitis cui⁹ spũs estis. In scḋo veniet vt accẽdat ignẽ ad ꝯburẽdũ pctõres. Dañ. vij. Aspiciebã donec throni positi sunt: et antiquus dierũ sedit.

Et sequit. Fluuiꝰ igneꝰ rapidusqꝫ egrediebat a facie eiꝰ. Veit em̄ p̄mo sic
pluuia: vt germinet tra nr̄e paupertatis illa pluuia irrigata. Tūc aūt sic grā-
do ad sterilitatē ad dissipādos malos. p̄s. Altissimꝰ dedit vocē suā: grādo
et carbones ignis. ¶ Tertia differētia: qꝛ in p̄mo vēit miaꝫ exercē: i scd̄o
reqrere ꝟitatē in iudicio. p̄s. Uniūse vie dn̄i mia ⁊ ꝟitas. Glo. magr̄i sen-
tētiaꝝ. In p̄mo aduētu viā mię tenuit: i scd̄o ꝟitatē reqret. Ubi ḡ tūc erit
insipiēs: q̄ dixit i corde suo ꝟitatē n̄ reqret? Est em̄ xp̄s sic apis h̄ns mel in
ore. s. in p̄mo aduētu: ⁊ aculeū in scd̄o. ¶ Quarta differētia est ex p̄te nun
cioꝝ vtriusqꝫ aduētꝰ. Nā an̄ p̄mū aduētū misit nūcios ꝓphetas cū lr̄is et
intersigniis. s. scp̄turaꝝ testimoniis / ⁊ figuris: ⁊ tn̄ ppl̄s isrl̄ nō cog̃uit eū.
Esa. xlij. Et q̄s cecus nisi fuꝰ meꝰ? ⁊ q̄s surdꝰ nisi ad quē misi nūcios me-
os? In scd̄o veniet cū horrēdis signis: tuba. s. p̄cedēte ⁊ horribilit̄ sonan
te. Si ḡ non possis excitari a pctō ad mansuetudinē et hūilitatē xp̄i: si nec
ad miam ⁊ pietatem. si non ad doctrinā: saltē furor eiꝰ / tēpestas / fulgur /
ignis / terror / iudiciū / tuba ⁊ horrendū tonitruū te excitare debēt. Sic em̄
sonꝰ lire vel musica melodia nō mouēt equū / aut asinū nō demulcēt: sꝫ ex-
citant ad cursum vehemēti sono tube. Sic mlt̄i tp̄ibꝰ nr̄is facti sicut mu
lus ⁊ equus q̄bus nō est intellectꝰ: adeo absorpti sunt deliciis ⁊ in pecca-
to obstinati: q̄ ꝓpt̄ suauitatē deliciaꝝ sp̄ualiū ⁊ suauitatē dulcedinis iesu
ad bōa opa nō mouent. Id̄o vt excitent necessaria est vox terroris et toni-
trui iudicioꝝ dei in auribꝰ eoꝝ. Job. xv. Sonitꝰ terroris sp̄ in auribꝰ im-
pii: annūciādo finē illiꝰ q̄d desiderat. iux̄ illud Ezech. vij. Uenit finis: finis
venit. s. oīꝫ desiderabiliū eiꝰ. Si aūt ista te nō excitēt / credo q̄ dormies in
sempitn̄ū. Inde Hiero. dicebat q̄ siue dormiret / siue vigilaret sp̄ videbat
sibi illa tuba sonare in auribꝰ suis. Ne igit̄ iudiciū incurramꝰ / miam dei
q̄ramus in tp̄e oportuno. Q̄d fiet meritis Marie: cui dicemus Aue.
¶ Nota q̄ ita est de iudiciis dei sicut de tonitruo. Q̄n em̄ fiunt chorusca- **B**
tiones ⁊ magni tonitrui sonitus: tunc sequit̄ fractio arboꝝ / vstio ⁊ fetor. **Iudicium**
Choruscatio tn̄ s̄m magis vel minus ondit ꝓximitatem ictus ⁊ periculi. **dei.**
Propter quam cām p̄cedēt iudiciū dei choruscatiōes. i. signa iudicii. de **Quare iu-**
q̄bꝰ Eccl̄i. xxxij. Ante grādinē preibit choruscatio. p̄s. Alluxerūt fulgura **diciū prece-**
orbi terre: vidit ⁊ cōmota est tr̄a. Post quā signoꝝ istoꝝ choruscationē se- **dēt signa.**
quit̄ illud tonitruū. Ite maledicti ⁊c̄. Hoc fulgure frangent magne arbo
res supboꝝ: ardore cremabit auaricia: fetore cruciabit luxuria. id̄o timen-
da sunt ista. p̄s. Tu terribilis es: et quis resistet tibi? Auditum fecisti iu-
dicium: terra tremuit et quieuit: scꝫ ab iniquitate. Ideo eccl̄ia ꝓ filiis su-
is timēs de ictu tonitrui huiꝰ / p̄mittit signorum choruscationē vt sibi ca
ueant: dicens illud euangelicum. Erunt signa in sole et luna ⁊ stellis.
¶ Mane diximus de signis remotis a iudicio: nunc autem de signis ꝓ-
pinquis: et secundo de signis propinquioribus.
¶ Circa p̄mū q̄runt tria. Primo vtrū ante iudiciū debeāt aliq̄ signa iu- **C**
dicii apparere? Et videt̄ q̄ nō. qꝛ signa ad manifestationē alicuiꝰ ordinā- **Iudicium**
tur. Sꝫ aduētus xp̄i ad iudiciū dꝫ esse occultus. Iuxta illud. j. Thessal̄. v. **dei.**
Dies dn̄i sicut fur in nocte ita veniet. igit̄. Rn̄det̄ p̄mo q̄ ꝯueniēs est ꝓpt̄ **Q̄ꝛ ꝓpt̄ q̄n**
q̄nqꝫ hec signa p̄cedere iudiciū. Primo vt terreant mali: vt q̄ deū nō dili **qꝫ ista signa**
gūt / saltem offensum timeāt: ⁊ q̄ bn̄ficiis nō plectunt / saltem timore cōcu / **p̄cedūt iudi**
tiant. p̄s. Timebunt gētes q̄ habitant terminos a signis tuis. vel termi- **cium.**
nos vite: vel t̄minos mūdi. ita q̄ si renuāt ꝯuerti nullā habeāt excusatōeꝫ.
Propt̄ea q̄busdā malis sola vexatio dabit intellectū. Esa. xxviij. Et tiore
cōpulsi reuertent ad dn̄ꝫ. Sicut habet in p̄s. Cū occideret eos q̄rebāt eū

et reuertebant ꝛc̃. Scđo apparebũt vt futurũ malũ nũcient. Grego. Multa debẽt mala p̃cedere: vt malũ sine fine valeãt nũciare: ꝛ sic p̃muniẽt icautos. Mala ei q̃ ex improuiso ꝛ subito accidũt: magꝭ ĩpatos pturbãt ꝛ ꝯfũdũt. p̃s. Dedisti metuentibꝰ te significationẽ: vt fugiant a facie arcꝰ: vt liberent dilecti tui. Et in h̃ dñs iusticiã suã tẽperat mĩa. Nũq̃ ei voluit magnã exercere vltionẽ q̃n se misericordẽ ostẽderet. Nã legit deꝰ q̃ttuor magnas fecisse punitiões. s. diluuium: subuersionẽ pentapolis / pharaonis et exercitus eius submersionẽ: et subuersionem hierl̃m: s; ĩ his oibꝰ vsus est mĩa: p̃mittẽdo signa magna furoris sui. Moriturꝰ ei pr̃ / filijs minꝰ cautis predicit futura mala. Sic nobis ꝛ discipulis suis moriturus ista p̃dixit. Tertia causa est vt consolent iustos ĩ tribulatõibꝰ q̃s in p̃nti sustinẽt: q̃ q̃si nulle sunt respectu eaꝝ q̃ vẽture sunt: q̃n arescent hoies pre tiore. Job. xl. Memẽto belli: ꝛ vltra ñ addũcias loq̃. i. vt d̃ p̃nti flagello nõ murmures cogita quãte future sũt in fine mũdi tribulatiões. Nec mirari opꝫ qꝛ hoi ad senectutẽ deueniẽti multa sunt incõmoda. nũc laborat gutta / nũc lapidicinis: nũc dolore capitis: nũc defectu sensuũ. Sic erit in fine mũdi ꝛ senectute eiꝰ. Quarto vt se oñdant oẽs creature patas ad vlciscẽdũ creatorẽ de inimicis eiꝰ. Ut eñ d̃t Greg. Qꝛ in multis deliquimus: in multis ferimur. Oĩa eñ q̃ ad vsum vite accepimus: ad vsum xp̃timꝰ culpe. Sicut eñ rege mouẽte exercitũ ꝯ inimicos suos totũ fremit regnũ: volẽs in hoc regi cõplacere. Sic cõformiter ad irã iudicis tota creaturarũ vniũsitas armabit. Esa. xxiiij. Erubescet luna ꝛ ꝯfundet sol videre. s. tantam maloꝝ multitudinẽ q̃ tũc vigebit. Quinto vt pfecti viri q̇ mortem hñt ĩ desiderio ꝛ vitã ĩ patiẽtia: q̇ desiderãt dissolui ꝛ eẽ cũ xp̃o: q̇ mũdi destructionez nõ metuũt / qꝛ mũdũ nõ diligũt: de aduẽtu iudicis quẽ desiderant / ĩter aduersa gaudeãt. Sicut eñ antiq̇ pr̃es sub lege desiderabãt primũ aduentum: ita sancti viri in tp̃e gratie scđm considerãtes quanta dedit in p̃mo: et q̃ maiora iuxta infallibilia ꝓmissa sua daturus est in scđo. Dico secũdo q̃ dñs non est de nocte venturus ad iudicium: sed in luce clarissima sicut ascendit. Sed ideo dicitur venire sicut fur in nocte: qꝛ ignoratur tempus determinatum: quod per huiusmodi signa cognosci non poterit.

D Judicium dei. Quõ sol et luna obscurabunt.

¶ Scđo q̃rit vtrũ sol et luna obscurabunt? Et videt q̃ non: qꝛ lux est qualitas solis naturalis. Sed in aduẽtu iudicis corpora celestia sua naturali nõ p̃uabunt qualitate: imo vt videt ampliori claritate dotabunt. iuxta illud Esa. xxx. Erit lux lune sicut lux solis: ꝛ lux solis septẽplicit: g̃ nõ obscurabunt. R̃ndet p̃mo q̃ sol ꝛ luna obscurabunt: qđ põt intelligi q̃drupliciter. Primo ad litterã q̃ sol realiter obscurabit p retractionem radiorum eiꝰ: ꝛ nõ sicut modo fit in ecclipsi. Et ita luna q̃ recipit lumen a sole nõ dabit lumẽ suũ. Et differet hec eclipsis ab alijs in tribꝰ. Primo cuz alie sint particulares: ꝛ sup aliquã plagã t̃re tm̃: hec erit vl̃is vl̃ia mala futura representãs. Scđo qꝛ diu durabit: alie xp̃o parũ. Tertio qꝛ nõ fiet p lune interpositõez vt solite eclipses. Si eñ fieret sicut moderne / ñ eẽt hec eclipsis ponẽda iter hec signa. Tã seuera ei erit iudicij sñia ꝛ vĩdicta: vt eã sol respicere nõ audeat. Aug. Merorẽ diei iudicij ꝛ tormẽta pereũtiũ neq̧ sol / neq̧ luna / neq̧ astra respicere poterũt: s; velut ĩ passiõe splendorẽ suũ retrahẽt. Quõ g̃ miser pctõr sustiere potis tuũ iudiciũ ꝛ dãnatõez: opprobriuz et ꝯfusionẽ / ꝛ ꝯuitia q̃ tibi a xp̃o dicẽt: q̃n celestia lumia ex horrore ꝯcutiẽtur: vt patuit de illo ĩ vitꝭ patrũ: q̇ raptꝰ ad iudiciũ ꝯuitia m̃ris sue iã defuncte sustiere nõ potuit. Scđo ad sensum allegoricũ intelligit f̃m Rich. iiij. sen. dis. xlviij. et f̃m expõnem Bede. q̃ sol obscurabit quo ad maioris

lucis supuētiōez.s.xp̄i:τ corpoꝝ gloriosoꝝ:qꝛ maius lumē offuscat min⁹. Et tūc sicut sole oriēte nō apparēt stelle:nec lux cādele de die:sic nec adueniēte claritate corpis xp̄i:τ sic dicēdū est de luna.Sol tñ ꝗ añ iudiciū ꝑdet lumē suū:i aduētu iudicis ip̄m recuꝑabit. Tertio ad sēsū moralē ꝑ solē intelligūt eccl'ie p̄lati obscurati in vita ꝑ cupiditatē.de qb⁹ Apoč.vj.Terremot⁹ fact⁹ est magn⁹:τ sol fact⁹ est niger tāq̄ sacc⁹ cilicin⁹. Nā p̄lati ꝗ instar sol' deberēt illūinare/inflāmare/fecūdare τ purgare subditos ꝑ sui cōtinuā ifluētiā puertēt notabil'r statū suū:nec ifluēt aliqđ i subditos:sꝫ istar sacci retiebūt τ icludēt sua cupiditate illa de qb⁹ deberēt paupes recreari.Et tūc fiet t'remot⁹ magn⁹:qꝛ gleba t're:aurū scꝫ τ argētū intm̄ trāsmutabit':ꝙ trāsibit in affectus p̄latoꝝ:ita ꝙ affect⁹ eoꝝ erit sacc⁹ ei⁹.ps. Repleti sūt ꝗ obscurati sūt t're.s.p̄lati obscurati.Uel ꝑ solē obtenebratū ſm Chriso.i q̄dā omel'.itelligit' ꝙ noticia xp̄i silebit. Sicut ei tēpestas suscitat nubila ꝗ operiūt solē:sic ipioꝝ ꝑsecutio suscitabit trāsgressionē peccatoꝝ τ malā doctrinā τ p̄dicatōis obstaculū:τ tūc xp̄i doctrina obscura erit τ rara. Per lunā x̄o itelligit' eccl'ia ꝗ erit obscura:vel nō dabit lumē suū ꝓpt' tria. Prio ꝓpt' carētiā miraculoꝝ ꝗ tūc ñ fiēt.Scđo ꝓpt' carētiā doctrine.ij.Thessa.iiij.In nouissimis dieb⁹ discedēt q̄dā a fide:attendētes spiritib⁹ error꜒ τ doctrine demonioꝝ in hypocrisi loquētiū. Uñ Chriso.Sicut hō circa finē multas patit' fantasias:sic mūdus in exitu multos patiet' errores.Tertio ꝓpt' defectū charitat꜒.ij.Timo.iij.In nouissimis dieb⁹ istabūt tp̄a piculosa:τ erūt hoies seip̄os amātes.i.ꝓpriā vtilitatē τ nō frat'nā charitatē:qꝛ Mat.xxiiij.Tunc abūdabit iniq̄tas:τ refrigescet charitas multoꝝ.Quarto ad sensum anagogicū p̄t itelligi ꝙ xp̄o veniēte ad iudiciū erūt signa in sole:signa.s.passiōis sue ꝗ demōstrabit tā bōis ad glīaꝫ q̄ malis ad dānatōeꝫ.Erūt ēt signa furor꜒ i eo:qꝛ tūc obscurabit' reprobis lumē grē τ ꝯsolatōis:qđ tūc auferet' ab eis.Nāle q̄ppe ē ſꝫ astrologos solē eē i signis:sꝫ insolitū est τ stupēdū signa eē i sole: maius.s.i minori:qꝛ tūc icuruabit' altitudo τ hūiliabit' sublimitas viroꝝ.Esa.ij. Prio ꝗ erit signū arietis in sole:qñ clemētiā suā quā nūc ondit cōmutabit in furorē.Dicūt ei nāles ꝙ aries ꝑ vnā anni medietatē dormit sup vnū lat⁹:et ꝑ aliā sup aliđ.Sic xp̄s vsq̄ in diē iudicij sup lat⁹ dextrū sue mie iacuit: sꝫ tūc x̄tet se sup lat⁹ sinistrū sue iusticie pctōres in sinistra collocādo.Daniel'.viij.Uidi τ ecce aries vn⁹ stabat.Et sequit':τ vidi arietē vētilātē cornib⁹ ꝯ oriētē τ ꝯ occidētē τ ꝯ aq̄lonē τ ꝯ meridiē:τ oēs bestie.i.pctōres nō poterāt resistere ei:neq̄ liberari de manib⁹ ei⁹:qꝛ tūc null⁹ poterit effugere iusticiā ei⁹.Scđo erit taurus in pctōꝝ trituratiōe:qñ separabit cornibus suis τ potētia oues ab hedis:qñ istar tauri pede suo puluerē diuidet a vera t'ra/ipios a bonis.Esa.xlij.Triturabis mōtes τ ꝯminues τ pones quasi puluerē colles.Tertio erit gemini i duplici punitōe. s. corpis τ aīe. Esa.xl.Suscepit de manu dñi duplicia ꝓ oib⁹ pctis suis:iux' imp̄cationē Hiere.xvij.Duplici cōtritiōe cōtere eos dñe de⁹ me⁹.Quarto erit cācer in ei⁹ a pctōrib⁹ elōgatōe:qꝛ tūc lōge a pctōrib⁹ sal⁹.qm̄ Mich.iij.Clamabūt ad dñm τ nō exaudiet eos:τ abscōdet faciē suā ab eis i tp̄e illo. Quinto erit leo i pctōꝝ ꝯuocatiōe τ discussiōe.Amos.iij.Leo rugiet:τ q̄s nō timebit.Prouē.xix.Quasi fremit⁹ leōis:ita τ regis ira.Osee.v.Quasi leo rugiet:τ formidabūt filij maris.Leo eñ maxie rugit:qñ famē patiēs desiderat saturari.Sic xp̄s famē patit' qñ desiderat saturari vīdicta.vt velut alter samson ꝓ amissiōe duoꝝ luminū vite.s.τ doctrie q̄ apđ ingratos amisit:vnā recipiat ꝯdignā vltionē finalē. Tūc ei erit i cane:τ dies canicula=

E Judicium dei.

Quō signa erūt in sole nō sol in signis.

res et magni ardoris exercebit: quē leonē ꝛ canē timebat dd dicēs. Erue
a framea de⁹ aīam meā: ꝛ de manu canis vnicā meā. Vñ ſꝫ astrologos: qñ
sol itrat leonē (q̄ est dom⁹ ei⁹ ꝓpa) apparet maxie xtutꝭ ꝛ ptātis i attrahē
do sursū vapores siccos: ꝛ icēdēdo eos ꝛ hūidos ꝯūtēdo in pluuiā. Sic sol
iusticie qñ tp̄e ordiato a pr̄e intrabit ꝓpā domū (mediā. s. aeris regionē i
qua iudicabit orbē) appebit tūc maxime maiestatꝭ ꝛ ptātꝭ attrahēdo pul
ueres: hoies. s. de tumulis suis sic̄ sol vapores de t̄ra: aliquos in pluuiā la
chrymaꝝ ꝯūtēdo q̄s dānabit: alios exaltādo ad celestia igne charitatꝭ icē
dēdos ꝛ glorificādos. Sexto erit xgo ꝑ influētie subtractiōez: qñ pctōres
opib⁹ steriles reddēt. Sicut em̄ ꝑ subtractōez radioꝝ solis t̄ra sterilis ef
ficit: sic ꝑ subtractionē influētie diuine oia opa q̄ fecerūt sterilia erūt: nec
erit āpli⁹ tp̄s operādi: sꝫ ois eoꝝ pnia quā tūc abūdant hēbūt: oino steril
erit. Job. xv. Cōgregatio hypocrite steril. Septio erit libra in meritoꝝ pō
deratōe. Tūc em̄ librabūt merita singuloꝝ. Prou. xvj. Pōd⁹ ꝛ statera iu
dicia dñi sunt. Atinā tūc in pctōrib⁹ saltez eq̄librū repiat vel eq̄noctiū vt
noꝝ pcti diē meriti nō excedat. Tūc librabūtur opa regū et inueniet ma
ne techel/phares/multomagis opa minoꝝ. Octauo erit scorpio in finali
stimulatiōe. Nā ille q̄ nobis hucusq̄ facie clemētie sue blandit: tunc acu
leo finali velut cauda ꝑcutiet. iij. Reg. xj. Pr̄ meus cecidit vos flagellis:
ego aūt cedā vos scorpiōibus. Nono erit sagittari⁹ in snie ꝓlatōe. ps. Ar
cum suū tetēdit ꝛ parauit illū: ꝛ in eo parauit vasa mortis. Deutero. xxxij.
Sagittas meas cōplebo in eis. O qualis sagitta a manu oipotētꝭ emissa:
q̄ penetrabit corpus ꝛ animā directe trāsiēs ad cor. Decimo erit piscis in
maritudib⁹. Jone. ij. Prepauit dñs piscē grādē vt deglutiret ionā. Tūc
em̄ i abyssis pēaꝝ sic̄ pisces in abyssis aq̄ꝝ enatabūt. Undecimo erit aq̄ri
us in penaꝝ inūdatōe: qñ pluet dñs sup pctōres laq̄os: ꝛ tūc descendēt q̄si
plūbum in aq̄s vehemētib⁹. Nā q̄ hic noluerīt torrētē penitētie ptrāsire:
aq̄s intolerabilib⁹ penaꝝ infernaliū inuoluēt. ps. Torrētē ptrāsiuit ani-
ma nr̄a: forsitā ptrāsisset aia nr̄a aquā intolerabilē. vbi alia lr̄a hꝫ aquam
sine suba: q: eis peius erit q̄ piscib⁹: q̄ inueniūt subam ꝛ nutritionē in aq̄.
Jlla aūt aq̄ nō erit nisi ad destructōez sube eoꝝ in penaꝝ nutritionē. Duo-
decimo erit capc̄orn⁹ in sua impiali sublimatōe: q: tūc cū electꝭ in impia-
li fastigio celos ascēdet. Sic em̄ dr̄ in ps. Cornu eius exaltabit in glr̄ia. et
iteꝝ. j. Reg. j. Dabit impiū regi suo sez pater: ꝛ sublimabit cornu xp̄i sui.

F
Judicium dei.
Quō stelle cadēt de celo.

¶ Tertio q̄rit vtrum stelle cadēt de celo? Videt q̄ nō: q: sm̄ astrologos ꝛ
phos: stella maior est t̄ra: ꝛ silr̄ nec est ḡuis nec leuis: ꝛ sic cadere nō p̄t: nec
celū est corruptibile: ꝓpt̄ qd̄ a celo separi nō p̄t. Rn̄sio sm̄ glo. dr̄ q̄ cadēt
de celo: q: luie suo videbūt ꝓuari supueniēte maiori claritate. Et h̄ videt
sentire Aug. xx. de ciui. dei. xxiiij. c. dicēs eē tropicā locutiōez. Sꝫ hec glo.
Matth. xxiiij. nō videt rōnabilis: q: pari rōne possent dici q̄tidie cadere d̄
celo: cū q̄tidie ꝑ solis ortū desināt appere. Jō alit̄ dicēdū est q̄ scꝫ ꝑ appa-
rētiā quātū ad vulgi opinionē. Nā añ supnaturalē ꝓductionē ignis con
flagratiōis: gn̄abit ꝑ actionē corpoꝝ celestiū tā vehemēs caliditas ꝛ sicci
tas: q̄ erūt cōgrua dispositio ad p̄dicti ignis ꝓductionem: q̄ desinet gn̄ari
arcus nubiū q̄ ꝓducit in roratiōe nubis: ꝛ alie imp̄ssiōes hūide: vt videt
dicere magr̄ in hysto. schola. Et sic tūc gn̄abūt imp̄ssiōes ignite i tāta mul
titudine q̄ apparebit inspiciētib⁹ q̄ sint stelle de celo cadētes: ꝛ mirabilit̄
discurrēt in aere: vt vicinū aduētū iudicis denūciēt ad terrorē maloꝝ. Sa
pien. v. Jbūt directe emissiōes fulgurū: q: habebūt stelle ille volantes co

mas et caudas igneas. Et de hoc plus tractabit in sequētib⁹ sermonib⁹. G Crux. Quō signū filij hois apparebit in celo.

¶ Tertio videndū est de signis ꝓpinq̄ssimis q̄ sunt duo. Primū erit signū filij hois.s.crucis in celo:nō quidē crucis lignee. Sed ₰m Criso.erit lumē cōdēsum i aere ad instar crucis:⁊ ꝑ hoc intelligunt alia signa victorie xp̄i: vt lācea ⁊ claui. Et hoc fiet Prio vt dicit Hiero.vt videāt iudei i quē pupugerūt. Canit eīm eccl'ia.hoc signū crucis erit in celo:cū dn̄s ad iudicandū venerit. Esa.xlix. Ecce leuabo ad gētes manū meā:⁊ exaltabo ad celos signū meū. Et ₰m Crisost.hoc erit:vt ꝑ se se cōdēnent iudei:sicut q̄s lapide vulneratus lapidē ostēdit vel vestimēta sanguie madefacta i testimoniū iniurie facte. Scd̄o ₰m Criso.hoc apparebit ad denūciandū aduētū eius: q̄r sicut rege ingrediēte ciuitatē exercit⁹ antecedit:q̄ signa atq̧ vexilla regalia anteferēs annūciat regis introitū:sic dn̄o tūc descēdēte de celis p̄cedet exercit⁹ angeloꝝ/q̄ signū crucis deferētes vel ōndētes:regi ingressum terris tremētib⁹ nūciabūt. Tertio q̄r sic milites familie p̄ncipis ad exaltationē vexilli ei⁹ ꝯgregant:sic ad eleuationē crucis xp̄i in die iudicij ꝯgregabunt oēs crucesignati:q̄ thau signū h̄nt i frōtib⁹ suis:q̄rū suꝑliminaria rōnis nō tāget angel⁹ mal⁹. Et tūc implebit illud Esa.xj. Leuabit dn̄s signū in natiōib⁹:⁊ cōgregabit dispsos israel. Quid ḡ dicem⁹ in die iudicij: quādo dn̄s oībus ostendet vexillū militie xp̄iane ꝑ nostra pctā amissum:et per nostrā negligētiam nō recuperatū:vt qui ꝑ gulam ꝑdiderunt crucem penitētie:⁊ mūdi delicias ⁊ honores. Sicut eīm per signū cognoscit tabernaꝛ:sic per crucē tunc cognoscent beneficia dei perdita.

H Tuba. Quid sit nouissima tuba.

¶ Scd̄m signū ⁊ ꝓpinq̄ssimū inter oīa erit nouissima tuba.de q̄.j.Thessa.iiij. Dn̄s i iussu ⁊ in voce archāgeli ⁊ in tuba dei descēdet de celo.⁊ mortui qui in xp̄o sunt resurgēt p̄mi.que tria ₰m Rich.de me.v.in.iiij.di.xliij.sic distinguūtur:q̄r xp̄s i suo descēsu iubebit pulueres seu ꝑtes quascūq̧ corporum mortuorū recolligi ꝑ ministeriū angeloꝝ:et hoc cum dicit in iussu. Scd̄o p̄cipiet ex illis pulverib⁹ recollectis corpa reformari:et reformatis corpibus vniri aīas:q̄ duo fient ꝑ virtutē diuinā:⁊ hoc preceptū notat cū dicit in tuba dei. Et hoc est qd̄ dicit idē apl's.j.Cor.xv. Oēs resurgem⁹ in momento/in ictu oculi/in nouissima tuba. Canet eīm tuba:⁊ mortui resurgent icorrupti. Si ei in datiōe legis i descēsu dn̄i sup mōtē synai.Exo.xix. audita sunt fulgura ⁊ horrēda tonitrua ⁊ clāgor buccine ad terrēdū populum:cū tn̄ dn̄s tūc mitis ⁊ exaudibilis appereт:non est mirū si tunc audiet cōsimis sonit⁹ ꝟtute diuina vel angeloꝝ fact⁹:aduētū terribilis iudicis annunciās. Tertio archāgeli q̄ fuerint custodes ꝓuinciaꝝ:in singulis ꝓuincijs quas custodierūt/clamabūt fortiter ⁊ sensibilit sono articulato ⁊ mediāte aliq̄ creatura sensibili formato:q̧ oēs corā iudice ꝯpareāt corpaliter sentētiam diffinitiuā ⁊ irreuocabilē audituri:⁊ illa vox notat cū dicit:⁊ in voce archāgeli. Et de his amplius dicet in sermonibus sequētibus.

¶ Sermo.iij.de eadem dn̄ica ⁊ in ordine.xij.per thema.

A Aduentus. Quō dn̄s i suo p̄io aduentu exercuit summū opus iusticie.

Leuate capita vr̄a ecce appropinquabit redēptio vr̄a. Luc.xxj. Q̄uis dn̄s visus sit i p̄io suo aduētu exercere sūmū op⁹ iusticie: q̄r reddidit q̄cq̄d hō debuit:⁊ hoc fuit pl⁹ q̄ hō reddere potuit Ip̄e ei incarnat⁹ ⁊ passus qd̄ egit ꝓ nobis reddidit.iuxta illd̄ p̄s. Dn̄s retribuet ꝓ me. Debuit eīm hō oīmodā seruitutē inquātū fuit ꝯtēptor libertatis se subijciēs pctō:ꝫ xp̄s ꝓ nobis oēm obediētiam reddidit:nullā aliā debēs. Uerūtn̄ magi in illo aduētu declarata est eius mīa:quippe q̄ expressiora exhibuit mie opera q̄ iusticie. Agnus eīm duplicē habet etatē. In p̄ma pulcher est et delectabilis/māsuet⁹/lactans

vbera mr̄is:⁊ de ipso tūc fit victima. Sic xp̄s miam suā oñdit:cū ꝓ nobis occisus/spoliatꝰ/⁊ nudatꝰ fuit. Hiere.xj. Ego q̄si agnꝰ māsuetꝰ q̄ portatꝛ ad victimā. In scđo xp̄o aduētu magis appebūt opa iusticie:vt sicut in primo aduētu soluit debitū ꝓ hoie qđ soluere nō poterat hō:ita in scđo exiget ab hoie debitū qđ ineternū soluere nō poterit. Erit em̄ tūc in scđa etate sicut aries assumēs cornua ⁊ fortiter feriēs. Tunc em̄ agnꝰ fiet aries vndiqꝫ vētilans a quattuor ꝑtibus terre. Dañ.viij. Sicut em̄ dñs deduxit populum suū ꝑ desertū in colūna nubis ꝑ diem ⁊ in colūna ignis ꝑ noctē:ita in fide incarnationis ⁊ iudicij vēturi suos ꝑducet ad terrā ꝓmissionis padisi:per amorē.s.quo assimilatus est nobis in carne:⁊ per timorē iudicij nos attrahens.p̄s. Expādit nubē in ꝓtectionem eoꝝ:et ignē vt luceret eis ꝑ noctē. In die em̄ p̄ñtis vite inuētꝰ est pluuiosus ⁊ misericors.in nocte vero iudicij qñ veniet sicut fur in nocte.j.Thessa.v. Erit igneus/seuerus/iustus et rigidus Ipse em̄ est qui ꝓm diuersas ꝑsonas et diuersa tēpora diuersificat seipsum. Est em̄ nunc nubes miam pluēdo:tunc ignis iusticiā exercēdo et exequēdo:ita ꝙ tibi ꝓprie dici pōt illud. Eccli.xv. Apposuit tibi aquam ⁊ ignem. Inde eccli.xxiiij. Ego in altissimis habito:⁊ thronꝰ meꝰ in colūna nubis ad pluēdū miam.et Deutero.xiiij.dicitꝛ. Deꝰ noster ignis cōsumēs est:nunc quidē pctā/tunc autem pctoꝝ subiecta. Curramus igitꝛ ad miam ne offendamus ad iusticiam et mie reginam imploremus dicētes Aue.

B

Iudiciū dei De tribꝰ citatorijs ad iudiciū ꝑticulare et de tribus citatorijs ad iudiciū vl̄e.

¶ Duplex dicitꝛ esse dei iudiciū. Primū ꝑticulare in quo aia sola premiū aut penā ꝓ opibꝰ recipit. Scđm vniuersale in quo corpꝰ cū aia. Ad primū vocātur hoies successiue ꝓm mūdi cursum. Ad scđm oēs simul ⁊ subito vocabuntꝛ et venient in ictu oculi. Ad vtrunqꝫ vero iudiciū tribus citatorijs euocātur. Ad primū vocantꝛ tribꝰ citatorijs. Primū est ifirmitas. Scđm senectus cui velit nolit homo cogitꝛ appropinquare. Et ꝯditio illius est ꝙ velit/nolit/hō semꝑ illi magꝭ appropinquat:⁊ nunꝙ illū dimittit/quousqꝫ approximet ad citatorē. Tertiū et ꝑemptoriū qui est mors corꝑalis. Cuiꝰ conditio talis est/ꝙ cū hoiem apprehēderit/nunꝙ prece vel p̄cio dimittet illum:ſꝫ sine mora in illo statu in quo illū app̄henderit:corā summo iudice representat. Sunt tñ multi fatui quos apprehendit predictꝰ citator et tñ de citatione eius nō timent nec ꝯsiderant:nō obstāte ꝙ vident capita eoꝝ canescere:dorsa sua curuari:dētes cadere:oculos caligare:aures surdescere:que oia ostēdunt tertiū citatorē ad eos deuenisse. Scđi iudicij.s.generalis sunt citatoria tria. Prima citatio facta ē per ꝓphetas sctōs:de qua Prouer.j. Vocaui ⁊ renuistis.extēdi manū meā:⁊ nō fuit q̄ aspiceret. Despexistis oē cōsilium meū ⁊ increpationes meas neglexistis. Ego quoqꝫ in interitu vr̄o ridebo ⁊c̄. Scđa fuit ꝑ apl̄os et alios fideles p̄dicatores. De quibꝰ Luc.xiiij. Misit ꝓuos suos hora cene dicere īuitatꝭ vt venirēt:⁊ fere oēs renuerūt. Tertia citatio erit futura ꝑ signa.⁊ hec ī tres citatiōes diuiditꝛ. Nā vna erit dilatoria mltū q̄ erit ꝑ signa remota a iudicio. Scđa erit modicū dilatoria ꝑ signa ⁊ ꝓdigia ī sole/luna/⁊ stellis. Tertia erit ꝑemptoria ꝑ signū filij hoīs ⁊ tubā. Math.xxv. Media nocte clamor factꝰ est:ecce spōsus venit:exite obuiā ei. Et Joh.v. Oēs q̄ in monumētꝭ sunt audiēt vocē filij dei:⁊ ꝓcedēt q̄ bona fecerūt in resurrectionē vite. Et ꝓpterea ipsis suꝑ hoc gaudētibꝰ dicit saluator. Leuate capita vr̄a.ecce ⁊c̄. De his tribꝰ vltimis citatorijs determinabitꝛ matutino sermone ⁊ etiā postmeridiano.

C

Iudiciū dei Prima ad vl̄e iudiciū citatio est mūdi infirmitas.

¶ Pria igitꝛ ad iudiciū vl̄e vocatio citatoria ē mūdi ifirmitas. Nā mūdꝰ videtꝛ iā decrepitꝰ et duci fantasijs:sicꝫ solēt decrepiti duci. Nūc ei reuelatiōibꝰ talibꝰ q̄libꝰ initunꝛ:alij adulatiōibꝰ:alij doctris nouis/varijs/⁊ ge=

grinis: et noua placent: vetera displicent. cũ tñ vetus aurũ sit meli⁹ nouo. Hec aũt mundi maioris infirmitas/ex minoris mũdi.s. hois infirmitate cognoscit. Primũ signũ corpalis infirmitatis ẜm medicos est qñ calor innaturalis supabũdat i hoie vel diminuit calor naturalis: sic corporis xp̄i mystici. de quo.j.cor.xij. Vos estis corpus xp̄i. calor naturalis est charitas q̄ añ finẽ mũdi diminuet: et inaturalis calor malicie et ire supabũdabit iuxta illd Mat.xxiiij. Qm̃ supabũdabit iniqtas.i.calor inaturalis refrigescet charitas.i.calor naturalis. Qd̃ ptz ex duob⁹. Primo ex pigricia ad bñ operandũ. Scd̃o ex pugna hoim ad alterutrũ. Sicut em̃ medici p tactũ pulsus cognoscũt qñ calor naturalis in infirmo est diminut⁹: scz qñ sentiũt pulsum eẽ debilem et remissum: et qñ pcipiũt pulsum eẽ nimis fortẽ sciũt p hoc in corpe hũano hũores eẽ pugnãtes et se alternatim cõsumẽtes: sic ex hoc q̄ tardi sunt hoies et remissi ad charitatis opa: signũ est q̄ in eis calor diminuit charitatis. Grego. Probatio dilectiõis exhibitio est opis. Et ex quo hoies magis q̄ prius insurgũt vnus contra alium et se alterutrũ ꝯsumũt ꝓcessib⁹ et iurgijs: signũ est infirmitatis mũdi: et q̄ est iã ꝓpe interitũ. Scd̃o qr sicut infirm⁹ appropinquante morte surdescit nec audit aliquẽ sibi loquẽtẽ: nõ obstãte q̄ plures sibi q̄ ante loquant: sic i signũ q̄ mũdus est iã ꝓpe finẽ: hoies mũdani surdescũt ab auditõe Vbi dei: nõ obstãte q̄ iã in plurib⁹ locis sit abũdãtia p̄dicatiõis plusq̄ p̄orib⁹ tẽporib⁹ cõsuetũ sit. De quo.ij. Timo.iiij. Erit tp̄s cũ sanã doctrinã non sustinebũt: sed ad sua desideria coaceruabunt sibi magistros rc̃. Tertio qr sicut statura hois infirmi morte appropinquãte inclinat versus terrã: sic iã mũdus in signũ ꝓximitatis finis ei⁹ quasi oẽs hoies hz inclinatos ad terram.i.cupiditatẽ et terrenas affectiões. iuxta illud Hiere.viij. A minimo vsq₃ ad maximũ oẽs auaricie student. Quarto qr sicut infirm⁹ morte appropinquãte fetet et incipit corrũpi: sic appropinquãte fine mũdi q̄si totũ genus humanũ fetebit et corrũpet peccatis: vt de illis tunc verificet illd̃ p̄s. Corrupti sunt et abhominabiles facti sunt in studijs suis: nõ est q̄ faciat bonũ rc̃. Et mirabile est quõ tã stulti erunt homines q̄ citati coram iudice terribili voluntarie contra seip̄os testes adducent mala scz opera: et bonos testes.s.bona opa: q̄ pro seip̄is starent in iudicio: invia per peccatũ interficiũt. Quinto sicut in homine infirmo morte appropinquante macule nigre erũpunt et manifeste apparent: sic signũ ꝓximitatis interitus seculi erit: q̄ in oĩbus mundanis apparebũt ad extra quasi nigre macule omniũ viciorũ: ita vt vix aliquis erubescat de suis peccatis: sed potius ea gaudeat publicare et manifeste defendere: vt sic videatur inter falsos christianos sicut inter sodomitas. De quibus Augu. de verbis dñi. ser.x. Tãta ibi nefandissime turpitudinis consuetudo erat: vt iam nequitia reputata esset iusticia: et prohibitor potius reprehenderetur q̄ factor.

¶ Sed circa hoc q̄ri posset si circa finẽ mũdi erunt multi electi? Qz sic videt ex p̄s. Adhuc multiplicabunt in senecta vberi. Cum igitur tunc erit mũdi senect⁹: sequit q̄ tũc multũ multiplicabunt electi. Rñsio. duplex est mũdi senectus. Vna vber et abundans: alia infructifera et sterilis. Tp̄e primi aduẽtus xp̄i fuit senectus mundi vber et abundans: qr in oẽm terram et a quattuor angulis terre tunc collecti sunt electi ab ap̄lis et discipulis xp̄i. Quã q̄dẽ senectutẽ vocãt ꝓphete nouissimos dies. sicut Esa. ij. dr̃. Erit in nouissimis diebus preparat⁹ mons domus dñi rc̃. Et Hiere. xxiij. In nouissimis dieb⁹ intelligetis consiliũ eius. Et hiere.xxx. In nouissimo dierũ intelligetis ea. Et Mich.iiij. Erit in nouissimis dieb⁹ p̄pa=

D Judicium dei. Si in fine mũdi erunt mlti electi.

ratus mōs dom⁹ dñi. Et q̄ de illa senecta intelligat/ ondit q̄d in textu al-
legato sequit. Et bñ patiētes erūt vt annūciēt: q̄z tūc ad annūciandū v̄bū
dei ꝛ multiplicādū filios in xp̄o: sicut paul⁹ faciebat dicēs Gal. iiij. Filioli
mei quos iteꝝ pturio donec formet xp̄s in vobis: op⁹ erat patiētia: nō solū
vt possiderēt aīas suas: sꝫ ēt gētilū ꝛ iudeoꝝ ad fidē de nouo ꝯūsoꝝ: ꝛ vsq̄
ad mortē certarēt ꝑ fide. Sꝫ est alia senecta circa finē mūdi: q̄ magis dr̄
etas decrepita subsequēs senectutē p̄cedētē. Sicut ei decrepitus decliat
versus terrā dorsum/ spatulas ꝛ vultū: et fit ad oē opus inutilis: et deficit
sensu rediēs q̄si ad puerilē etatē: sic in fine mūdi i illa decrepita etate oēs
ad auariciā declinabūt sicut nūc videm⁹: ꝛ inutiles fiēt ad bōa opa sic̄ ex-
perimur: instar pueroꝝ iudicātes magis pomū q̄ aurū: terrena q̄ celestia
¶ Dr̄ scd̄o q̄ in fine mundi erit multitudo reproboꝝ/ ꝛ paucitas electoꝝ.
Alioq̄n mūdus nō interiret stāte plurima electoꝝ multitudine. Vñ ꝛ scti
viri q̄ in desertis degebāt tp̄e Cōstantini magni suis meritis dicebant su-
stinere mūdū. Si em̄ in sodomis īuenti fuissent decē electi: ꝑpt eos sup-
stes fuisset sodoma. Odo cluñ. lib. ij. Finis scl̄i ꝑuersiores iuētur⁹ est. Pri-
mo vt illi⁹ ruinis digne cōprimant. Scd̄o vt illoꝝ meritis versa vice rerū
ordo ꝯfundat: vt sicut oēm vite ordinē ꝯfudeꝛt: inde in vniuerso sequatur
ois ꝯfusio reꝝ. Tertio hoc erit ꝑpt imissiōes ꝑ angelos malos: q̄z tūc do-
minus semitā ire sue faciet: vt cor p̄orib⁹ demeritis aggrauatū iuste per-
mittat subsequētib⁹ malignoꝝ spirituū tētatōib⁹ falli. Vñ i Apocrisis dr̄
Cū cōpleti fuerint mille āni soluet sathanas: q̄z videlicet vel ad vtilitatē
electoꝝ vel ad detrimētū reproboꝝ: tāto acri⁹ q̄ antea fecisset/ totis viri-
bus i finem scl̄i se exercere ꝑmittit: quāto soluta bestia vehemētior est q̄
ligata. Tūc ei fit ferūētior ad seuiciā: quāto se viciniorē sentit ad penam.
Et iam videt mysteriū opari iniq̄tatis: ex eo q̄ ois ordo religiōis aut xp̄ia-
nitatis imutatus est: nec impietas iam erubescere dignat: sed iniquorū
multiplicitate roborata caput vbiq̄ locoꝝ extulisse videt. Hec Odo cluñ.
Vñ in apocrisis Esdre. angel⁹ loquēs esdre: volens ostēdere q̄ quāto mū-
dus amplius senescit: tanto hoīes sunt corpore minores ꝛ virtute debi-
liores ꝛ moribus nequiores: introducit exemplum de muliere que in iu-
uētute filios fortiores generat q̄ in senectute: ꝛ ibidem dicit q̄ mūd⁹ iu-
uenis meliores ꝛ maiores hoīes ꝑduxit q̄ mūdus senex: ꝛ q̄ tp̄a p̄ora me-
liora fuerūt q̄ p̄ntia: ꝛ q̄to iualidū sclm̄ senescet: tāto multiplicabunt mala.

E
Judicium
dei.
Q ꝑpt se
ptē cōgruū
fuit hec si-
gna p̄cede-
re iudiciū
dei.

¶ Scd̄a citatio min⁹ dilatoria ad iudiciū vniuersale erit ꝑ signa propin-
qua: que erunt in quadruplici differentia. Nam quedam apparebūt i ce-
lestibus: alia apparebunt in natura elemētari: tertia in natura humana:
quarta in natura angelica: et de singulis suo ordine dicetur.
¶ Primo ḡ apparebūt signa in celo: q̄z erūt signa in sole ꝛ luna ꝛ astris.
Et q̄ ꝯueniēter hec signa p̄cedēt: ꝑbat multis rōnib⁹ Rich. de mediavilla
in q̄dā expositōe text⁹. ij. senten. dis. xliij. Pria ratio. Sicut cōtingit i mi-
nore mūdo sic in maiore/ cū maior sit ꝑpt minorē. Et Gen. xxv. Maior ser-
uiet minori. Sꝫ in mīore mūdo: scꝫ in hoīe ꝯtingit q̄ turbato suo nobilissi-
mo. s. aīa turbāt reliq̄ ipi⁹. s. corp⁹ ꝛ hūores ei⁹: ḡ turbato nobilissimo vni-
uersi ꝯuenit vt alia ei⁹ ignobiliora turbent. Sꝫ nobilissimū vniūsuꝫ est ho-
mo: q̄z ꝯstitut⁹ est sup oīa opa dei. p̄s. Cōstituisti eū sup opa manuū tuaꝝ:
ḡ turbato eo nō mirū si turbent corpora celestia. Chrisost. Moriēte p̄fa-
milias tota dom⁹ ei⁹ turbat ꝛ ois familia plāgit: ꝛ ꝯscissis tunicis nigris
se operiunt vestimentis. Sic ꝛ hūano gñe ꝑpter quod hec omnia creata
fuerunt circa exitū cōstituto: vniuersa celi mysteria lugent et candore de-

posito ꝓ luculẽtis vestibus tenebris vestiẽtur.Scḋa ratio:a principio mũ
di turbatis moribꝰ hoīs fuit turbulentia in elemẽtis maioris mũdi:ita ꝙ
turbatio elemẽtoꝝ ꝯcomitat̃ turbulẽtiã morũ.Cuiꝰ signũ est.ꝙ qñ nõ fuit
turbulẽtia moꝝ in hoībus (lȝ fuisset ĩ angelis) añ pctm̃ hoīs nulla fuit ele=
mentoꝝ ꝑturbatio.ğ cũ in fine mũdi erit summa ⁊ maxīa turbulẽtia moꝝ.
iuxta illḋ Matth.xxiiij.Abũdabit iniq̃tas ⁊c̃.et Ezech.vij.Fac ꝯclusionẽ
q: terra plena ẽ iudicio sanguinũ:⁊ ciuitas plena ẽ iniq̃tate:seq̃tur ꝙ erit
maxīa turbatio elemẽtoꝝ et creaturaꝝ.Sed hoc nõ nisi attigat celũ ⁊ ciꝰ
ornatũ.ğ tunc ornatꝰ celi q̃ est lux/ ꝓ tp̃e peribit.Sicut em̃ in laborantibꝰ
acuta tũc est infirmitas grauissima cum est curationi ꝓxima:sic ĩfirmitas
culpe in humano gñe tunc erit grauissima:cũ erit termino et fini ꝓxima.
Tertia rõ.Maior mũdus innouabit̃.iuxta illḋ Apoc̃.xxj.Uidi celũ nouũ
et terrã nouam.Primũ em̃ celũ et p̃ma terra abijt.et sil̃r mũdus minor.s.
hõ:nec ĩnouabit̃ mũdus nisi ĩnouato hoīe.Roma.viij.Expectatio creatu
re reuelationẽ filioꝝ dei expectat.Absit em̃ vt seruꝰ prius renouet̃ ꝙ dñs.
Cum igitur dñs non innouet̃ nisi prius intereat:multo magis nec seruus
Ergo sicut in dño.s.homine precedit sepatio sue forme nobilissime a cor=
pore glorificationẽ suam:sic maioris mũdi glorificationẽ precedet quedã
mors q̃ est separatio sui nobilioris (qḋ est lux) a residuo sui.ergo ista lumi=
naria priuabũtur luce ante sui glorificationẽ.Quarta ratio in signũ iniu=
rie illate deo in morte xp̃i sol obscuratus est:⁊ tunc hec iniuria nõ fuit nisi
depressio dei ad summã cõtumeliam pene.ergo si aliquãdo fiet deo maior
iniuria supramodũ erit maiꝰ illius iniurie signũ.nõ tantũ in sole ꝫ etiã in
alijs stellis.Sed in infinitũ est maior iniuria maximũ pctõrẽ eleuare se su
pra deitatẽ/ꝙ deitatẽ hũiliari vsq; ad maximũ pene:q: inter deũ ⁊ pctõrẽ
qui nichil est maxīa est distantia:⁊ maior ꝙ inter deũ et penam.Sed tunc
maximꝰ peccator extollet se supra deũ.ij.Thessal̃.ij.Quoniã nisi venerit
discessio primũ:⁊ reuelatus fuerit hõ peccati filiꝰ ꝑditionis:q̃ aduersat̃ et
extollit̃ supra omne qḋ dicit̃ deus aut colit̃:ita vt in tẽplo dei sedeat:ostẽ=
dens se tanꝙ ip̃e sit deꝰ.Fiet ergo maior iniuria xp̃o in fine mũdi ꝙ facta
sit in eiꝰ passione:igit̃.Quĩta ratio.Uis regitiua mũdi minoris prio ⁊ ma
xime ostẽdit iram suã in membro sibi ꝓximo scȝ in corde.deinde in ptibꝰ
exterioribꝰ et remotioribꝰ.Eccl̃i.xiij.Cor hoīs immutat faciẽ suã.Hester
xv.Rex sedebat sup soliũ regni sui indutꝰ vestibꝰ regijs auroq; fulgẽtibꝰ
et p̃ciosis lapidibꝰ eratq; terribil̃ aspectu.Cũq; eleuasset faciẽ suã ⁊ ocl̃is
ardẽtibꝰ furorẽ pectoris ĩdicasset:regia corruit.Ergo hec vis regitiua p̃ci
pue oñdit irã suam ĩ organo exteriori nobiliori.s.in ocl̃is.ğ ⁊ vis regitiua
maioris mũdi.s.xp̃s irã suã/maxīe vẽturꝰ ad iudiciũ Prio oñdet ĩ corpe
mũdi sibi ꝓximo.s.in celo ⁊ partibꝰ illis vniuersi quaꝝ ꝑfectio est lux.s.in
stellis turbãdo eas:sicut ira in hoīe oculũ turbat.p̃s.Turbatꝰ est a furore
oculꝰ meꝰ.De qua iudicis ira Psal.ex tunc ira tua:q̃ tãta erit vt nõ v̓bis
sed potiꝰ talibꝰ inuisis possit exprimi.p̃s.Quis nouit ptãtem ire tue ⁊c̃.
Et Job.xiiij.Quis michi hoc tribuat vt in ĩferno ꝓtegas me ⁊c̃.Est em̃
ꝓm astrologos idem planeta nũc beniuolꝰ:nũc maliuolꝰ:nunc bonũ:nunc
malũ effectũ habẽs ꝓm ꝙ intrat aliud et aliud signũ.Alium effectũ habet
sol in cane.id est in diebꝰ canicularibus.aliũ in leone.alium in libra.alium
in v̓gine ⁊c̃.Specialiter dies caniculares sunt periculosi.Sic piculosus
dies iudicij:quãdo sol iusticie erit planeta maliuolꝰ:q: malos male ꝑdet
dicẽs.Ite maledicti.Tũc sol erit ĩ cane ostẽdẽs irã caninã:tũc ĩ leone ostẽ=
det ferocitatẽ leoninã.Quẽ canẽ ⁊ leonẽ timebat dauid dicẽs.Erue a fra

mea.i.sentētia mala deus aiam meam:et de manu canis vnicam meam. Libera me de ore leonis.i.a maledictione q̄ procedit ab ore ei⁹. Cepit aūt planeta esse beniuol⁹:cū introiuit i signū.i.in vterū ꝟginis gloriose.a quo mie tēpus incepit. Sole em̄ existēte in ꝟgine colligunt fruct⁹:ꝛ refrigeratur estus. Sic in vtero illo collect⁹ est fruct⁹ quo vtūtur angeli ꝛ aie beatorum. De quo ꝓsa ecclesie. Fruūtur nec fastidiūt:quo frui magis sitiūt. Sexta ratio. Sicut iā dictū est:pari fine terminari debent maior ꝛ minor mūdus:sed hō moriens laborando in extremis:cū verba amisit loq̄tur signis. Sic mūdus in fine signis huiusmodi loq̄tur vniuersis hoib⁹. Beda. Appropinquāte fine mūdi elemēta q̄si pauida nutāt ꝛ tremūt ꝑpter iudicis seueritatem. Sicut em̄ in sole ꝛ luna fuerūt signa xp̄i nascētis:sic̄r ꝛ signa ipsi⁹ morietis:sic in eis erunt signa iudicantis. Sicut em̄ oīs creatura fuit xp̄o nascēti cōgratulās/morienti cōpatiens/sic iudicāti cōiudicās. In sole fuit aduēt⁹ xp̄i.qn̄ ſm hystorias duo soles apparuerūt:q̄ postea i vnū cōuenerūt:qꝛ sol diuine ꝛ sol hūane nature in vnitatem ꝑsone cōuenerunt. Sic forte in luna fuit.sic in stella que magos adduxit. Sic xp̄o morieti sol et luna cōpatiebant. Signa ꝟo xp̄i nascētis pretēdebant leticie vultū:signa morietis formā tristicie:signa ꝟo iudicātis spēm seueritat̄ iudiciarie. Septima ratio. Cōgruit vt sicut mūdus incepit a tp̄e qn̄ nō erat nox neq̄ dies:sic desinat in tp̄s consil̄e. Sic erit ante finē scl̄i:qꝛ dies nō erit ꝑpter carētiā lumis:neq̄ nox ꝑpter p̄sentiā solis i hemispio nostro. Zach.xiiij. Venietq̄ dn̄s de⁹ noster:ꝛ oēs sancti cum eo.ꝛ sequit̄:et in die illa nō erit lux sed gelu ꝛ frig⁹:ꝛ erit dies vna q̄ nota est dn̄o:nō dies neq̄ nox.ꝛ in tēpore vespi erit lux. Sic ei an̄ destructionē egypti fuerūt tenebre dēsissime: sic ante destructionē mūdi. vt dicit Lactātius libro diuinarū institutionū.

F Judiciū dei De signis ſm allegoriam.

¶ Signa aūt ista i sole et luna possunt ad allegoriā exponi de ꝓtāte secularī ꝛ eccl̄iastica. Est em̄ eccl̄iastica quasi sol vt presit diei.i.spūalib⁹ intēdat secularis quasi luna nocti.i.tēporalibus. Et sicut cōtra naturā est si sol luceat de nocte:sic cōtra suam naturā est:si potestas eccl̄iastica se transferat ad administrationē tp̄alium spūalibus neglectis. Act.v. Nō est equū nos derelinquere verbū dei:ꝛ ministrare mēsis:sicut legit̄ factū.ij. Mach.iiij. Sacerdotes iam nō circa altaris officia dediti erāt:sed contēpto tēplo et sacrificiis neglectis:festinabāt participes fieri palestre.i.schole pugnādi. vel discēdi tp̄alia acquirere.i.ꝓcessus ꝛ litigia scire dirigere.ꝛ derelinquere circa aias officium. Hoc tamen est signum mōstruosius q̄ luna vult esse supra solē.et illuminare ꝛ dirigere spūalia:ꝛ facere p̄latos in eccl̄ia dei de minimis intellectu/sapiētia/ꝛ vita/ꝛ etate. Eccl̄es.x. Est ꝛ malum qđ vidi sub sole quasi ꝑ errorē egrediēs a facie p̄ncipis:positū stultū in dignitate sublimi.ꝛ diuites sedere deorsum. Sed ꝛ obtenebrescent he due ꝓtātes in sctitate:eo q̄ in eis tyrānia vigebit:ꝛ ideo cessat ab eis reuerētia:q̄ quōdā eis accessit ex sctitate ꝛ sapiētia. Ꝓtās etiam eccl̄iastica nubib⁹ ep̄atuū/ prebendarū/beneficiorꝫ/ꝛ diuitiarꝫ obscurabit̄:et luna cōuertet̄ in sanguinem.i.ad ꝯsanguineos suos inutiles.dū plurimi edificabūt syon i sanguinibus.i.ꝯsanguineis:moti affectu carnali nō corā virētibus. Caro autem et sanguis regnum dei nō possidebunt. Hos deplorat hieremias Threno. Sederūt in terra:ꝯticuerūt senes filie syon.i.prelati q̄b⁹ cōmissa est ecclesia:sederūt in puluere cupiditatis:ꝛ ꝯticuerūt canes nō valentes latrare. Vel potest intelligi q̄ luna.i.virgo maria ꝛ tota sanctorꝫ ecclesia nō dabit lumen fatuis ꝟginibus querētib⁹ de oleo pro suis lampadib⁹.i.cordib⁹ extinctis charitate. Est em̄ cor hoīs in modū lampadis formatū.deorsum

strictum: supius amplu: vt de sursum influentiā recipiat. Tunc autem hec luna vertet in sanguinē. Sanguis em antea in lac puertebatur: qr ex mia dei et sctor intercessione vindicta puertebatur in dulcedinē. Tunc aūt lac vertet in sanguinē. i. dulcedo in vltionē. ps. Thronus eius sicut sol in cōspectu meo: et sicut luna pfecta ineternum. s. ecclesia sine macula et ruga: et testis in celo fidelis ad testificādū cōtra malos de vita/adiutorio/et gratia eis collata. In celo. s. aereo vbi cū xpo iudicabunt in nubib9 celi. Uocatur aūt hec ecclipsis gnalis quattuor noib9 in scriptura. Primo solis obscuratio ad designādum subtractionē corporalis vite. Et hoc Matthei. xxiiij. Scdo vocat solis erubescētia: ad designādum infectionē crimialis culpe: que tūc manifestabit publice. Esa. xxiiij. Erubescet luna: et confundet sol. Tertio vocat Apoc. vj. solis denigratio: ad denotādum pnationē vtriusqz stole. s. corporis et aie: illor scz qui nō dealbauerūt stolas suas in sanguine agni. Quarto dr obtenebratio: ad denotandū illationē infernalis pene: qr tūc pctor mittet i tenebras exteriores. Jone. ij. Sol et luna obtenebrati sūt. ¶ Stelle silr cadēt de celo: qd pōt multipliciter itelligi. Prio qz a virtute celesti tūc cadēt in aere multe stelle comate et caudate: q comete appellantur multo maiores et horribiliores qz que solēt apparere: et in magna multitudine: qsi de celo cadere videātur in supma regione aeris. Si em cometes vni9 denūciare solet fm Astrologos mortes/bella/pestes et alia mala: quāto magis horridiores comete et numero et magnitudie innumera mala denūciabūt. Et ista expositio satis videt textui ppiqua. Scdo fm Albertū stelle cadēt a sua naturali xtute: qr tūc nō plus influēt in hec iferiora causando sic solēt varios effect9. Tertio ad sensum anagogicū: stelle. i. angeli tāta velocitate descēdēt de celo ad assistēdū iudici et cōprobādū sentētiam et inferēdum penā: qz pro velocitate ad instar cadētiū se habebūt Matth. xxv. Exibūt angeli et sepabunt malos de medio iustor. et hoc erit tempore iudicij. Quarto p stellas moraliter intelligunt iusti: qui tēpore psecutionis cadent a xtute vel fide. et qui deberent vigere sanctitate religionis in ipsis cessabit ois sanctitas: et per psequēs ois reuerētia et honestas q sunt effectus sctitatis: et domus religionū. Ubi olim de9 in domib9 religionis cognoscebat: tunc cognoscet in ea tyrānus. Uñ et Apoc. vj. Stelle de celo ceciderūt sup terrā sic ficus emittit grossos suos cū a vēto magno mouet. Quinto intelligi pōt qz stelle. i. minores populi cadēt de celo ecclesie. i. de bona puersatione: qr sicut dicit Crisost. Cū occidit sol in mōtib9/necesse est qz occidat in vallibus. Si em mōtes. i. maiores de eccl'ia sint obtenebrati: necesse est etiā hoc ptingere i vallib9. i. subditis. Ideo i sacra scriptura nō sine mysterio et notabili documēto vix iuenit aliqd scriptū de obscuratiōe solis/quin subsequat statim lune et stellar obtenebratio: qruis solē fecerit deus sine macula/nō lunā: qr debēt irreprehēsibiles esse plati et sine macula sicut sol: qrvis i subditis multa inueniat impfectio. In scriptura tñ tripliciter dicunt stelle de celo cecidisse. s. Per caudā draconis. Apoca. xij. Per terremotū. Eiusdem. vij. Et per cornu hyrci. Dañ. viij. Sic antixps quosdā decipiet p miraculor operationem. et istos trahet per caudā: quia sicut cauda operit bestie turpitudinem: sic falsa miraculor opatio operiet antixpi iniqtatem. Uel cauda erunt ministri ei9 qui talia faciēt signa: qui sequētur antixpm sic cauda sequtur corp9 bestie. Esa. xix. Propheta docēs mēdacium ipse est cauda. Et eiusdem. vij. In vna die dispdet dñs caput et caudam: antixpm scz cum fautorib9 suis. Scdo per donor largitionem et hos deijciet per terremotū. Glo. super illud Dañ. x. Terrā diuidet gra-

G Eclipsis. Eclipsis generalis quō ab alijs eclipsibus differat.

H Judiciū dei Quō intelligit qz stelle cadēt de celo.

J Judiciū dei Quō tripliciter stelle dicunt de celo cecidisse.

tuito. Quos antixp̄s suo fro͛re nō poterit subiugare / subiugabit auaricia. Tertio p tormētoꝝ illationē: quos deijciet p cornu. Greg. Robustos quidē antixp̄s interficiet: ⁊ eos qui mēte iusti sunt corporaliter vincet.

¶ Sermo quartus huius dn̄ice secūde ⁊ postmeridianus per thema precedēs. et in ordine. xiij.

A Aduentus. Quō xp̄s i primo aduē tu fuit dul= cis: in scd̄o erit rectus.

Criptū est in p̄s. Dulcis ⁊ rect⁹ dn̄s. Dulcis in p̄mo aduētu: rectus in scd̄o. vt dulcedo ad miam: rectitudo ad iusticiā ptineat. Bern̄. lib. de gradib⁹ hūilitatis. Dulcis est dn̄s: qꝛ perire nō patitur. rectus: qꝛ punire nō obliuiscit. Dulcis q̄dē mel afferēs in p̄io: sꝫ aculeū in scd̄o. Bern̄. in q̄dā sermone de aduētu. Apis q̄ pascit inter lilia: q̄ floridā inhabitat angeloꝝ patriā: ad ciuitatē nazareth que flos interp̄tat aduolauit: ⁊ ad suauē ppetue v̄ginitatis florē aduenit: et vbi aduenit ibi isedit. Hmōi apis mel ⁊ aculeū nō ignorat: q̄ miam ⁊ iudiciū deo cātat. Inde subdit p̄s. Propter hoc legē dabit dn̄s deliquētib⁹ in via. legē. s. clemētie ⁊ remissiōis pctoꝝ. Prouer. vlt. Lex clemētie in lingua ei⁹. Sꝫ hoc solū deliquētib⁹ dū sunt i via: qꝛ si puenerint ad terminū ⁊ lege clemētie abusi fuerit: sub lege rectitudis ⁊ iusticie i scd̄o aduētu cadēt vbi tūc acule⁹ post mel ostēdet / tūc ei erit rect⁹. Ferrū incuruatū nō potest vuln⁹ pfundi⁹ inferre: rectificatū v̄o pfunde penetrat. De⁹ ferro ꝯparat. Dan̄. ij. Ferrū domat oīa. Illō fuit icuruatū in p̄io aduētu i carne mortali ⁊ passibili: pnus ⁊ inclinat⁹ ad nr̄am miseriā p exhibitionē mie: ideo tūc nō venit vulnerare. Sꝫ i scd̄o aduētu i carne ipassibili adueniēs rect⁹ ⁊ rectificatus: p exhibitionē iusticie pfundū vuln⁹ infliget: qꝛ nō solū corp⁹ reprobi ferrū ptrāsibit: sꝫ etiā aīam. Greg. home. de ascēsione. Hoc nob ppēdēdum est ꝙ is q̄ placid⁹ ascēdit / terribilis veniet: et q̄cq̄d nob māsuetissime p̄cepit: cū districtione exiget: qꝛ tāto tūc ad iudiciū districtioꝛ veniet / q̄to nob an̄ iudiciū miam ꝓrogauit. Habet eī de⁹ man⁹ duplices: clemētie. s. ⁊ iusticie. In manib⁹ clemētie sunt ipi̇̄ p p̄nti. In futuro de hmōi manib⁹ trāsferent in man⁹ iusticie. Ideo p̄s. Uides qm̄ tu laborē ⁊ dolorē cōsideras: vt tradas eos i man⁹ tuas. Cōsiderat eī de⁹ nūc laborē ⁊ dolorem q̄ iusti affligunt ab ipi̇̄s: vt q̄s nūc supportauit i manib⁹ clemētie: postea tradat in man⁹ iusticie. Illa eī lex iusticie silr̄ inueniet iustū ⁊ impiū puniēdo et premiādo. Exo. xij. Eadē lex indigene ⁊ colono. Indigene. i. ipio alieno a patria celesti: et colono. i. eiusdē habitatori. Hāc legē tunc asportabit ex vtero matris ecclesie triumphātis cū venerit. sicut legē clementie attulit ex vtero matris Marie. Ad quā pro mia recurremus: dicētes Aue.

B Judiciū dei De q̄ttuor gn̄ibus vi= dētium si= gna futura.

¶ Uidētiū ista signa quattuor tūc erūt hoīm gn̄a. Nā q̄dā erūt mali: q̄b⁹ vexatio dabit intellectū: ⁊ terrore cōcussi reuertētur ad dn̄m ⁊ cōuertent. sicut scriptū est. Cū occideret eos q̄rebāt eū et reuertebant ⁊c̄. In q̄ videt quāta i oīb⁹ q̄b⁹ videt de⁹ irat⁹ mia appebit. Cū iratus fueris mie recordaberis. Scd̄m gen⁹ erit reproboꝝ: q̄ timebūt ⁊ desperabūt dicētes mōtibus cadite sup nos: ⁊ collib⁹ operite nos. Initiū em̄ doloꝝ hec: qꝛ ibi incipiet ifern⁹ eoꝝ. Deut. xxxij. Ignis succēsus est i furore meo: ⁊ ardebit vsq̄ ad iferni nouissima. Tertiū gen⁹ est impfectoꝝ: q̄ licet boni / videntes tn̄ hec timebūt ⁊ pniam agētes purgabunt. Uidebūt em̄ ꝙ dn̄s his signis et nos dolores p̄nūciabit: ideo meli⁹ agēt. p̄s. Timebūt gētes q̄ habitāt termios a signis tuis. Quartū gen⁹ erit pfectoꝝ: a q̄b⁹ pfecta charitas foras mittit timorē: q̄ desiderabūt dissolui ⁊ esse cū xp̄o: q̄ in his signis deū glorificabunt: et finē belli p pace eterna ppinqua desiderabūt. Ad q̄d eos inuitat saluator p v̄ba pposita. His autē fieri incipiētib⁹: leuate capita vestra ⁊c̄.

C
Judicium dei.
De signis et natura elemētari.

¶Mane dictū est de signis celestib⁹:restat ꝑ illa scd̄a citatiōe dicere de
trib⁹ aliis signis.Et p̄mo de signis in natura elemētari.vn̄ subdit.Erit i
terris pressura gētiū pre cōfusione sonitus maris ⁊ fluctuū. Qd̄ multipli
citer intelligi pōt.Primo ꝙ erit p̄ssura quātū ad statum rusticoꝝ:q̄ p ter
ram figurant:⁊ hoc ꝓpter vexatiōes ⁊ exactiōes que eis a potentib⁹ scl'i
inferent.Esa.xxiiij.Confractione confringet terra.Et hoc sepe contigit i
ppl'o:⁊ maxīe ante machometū:et plus an̄ antixp̄i aduētū.Job.xlj.Faciē
suam p̄cedet egestas.Scd̄o poterit cōtingere hec pressura ex elementari
cōmotiōe.qꝛ s̄m Hiero.fugient homines et latitabūt in cauernis petraꝝ:
tātaqꝫ ibi erit hoīꝫ cōpressio ꝙ se mutuo suffocabūt.Et hoc causabit ex q̄t
tuor.Primo ex agitatiōe maris ⁊ fluctuū:q̄ causabunt sonū horribilē: et
ex eleuatiōe maris supra mōtes:⁊ clamore beluarū q̄ morient in mari.ex
q̄b⁹ oīb⁹ gn̄abit horribilis son⁹.Erit ei tūc durū gen⁹ aculei:q̄ stimulabū
tur gētes:qꝛ i terris erit pressura gētiū.Erit ēt nouū gen⁹ p̄coni:quo men
tes excitabunt:qꝛ pre ꝯfusione sonit⁹ maris ⁊ fluctuū. Scd̄o causabit ex
igne:qꝛ mare videbit ardere.ij.Pet.iij.Elemēta mūdi calore soluent.i.
videbūtur solui:⁊ tūc fugiēt hoīes.Tertio erit cōmotio t̄re vehemētissi=
ma:cū castra cadēt/palacia ⁊ ciuitates:⁊ ꝓpt hoc fugiēt. Quarto erit ve
hemēs aeris cōmotio p fulgura/choruscatōes ⁊ tonitrua:ex q̄b⁹ oīb⁹ cau
sabit aeris obscuritas:⁊ tūc hoīes hec fugiēdo se cōprimēt:⁊ hec tribula=
tio maxie vigebit circa terras maritimas.Vn̄ dicebat q̄dā p̄r i vitis pa=
trū:ꝙ si possibile eēt ꝙ hoīes viderēt aduētum iudicis:celos scissos:deum
iratū:⁊ ea q̄ p̄cedēt iudiciū/oēs morerent.Jnde oēs hoīes ad hmōi aduē
tū morient.Grego.in omē.Audiuisterti⁹ fratres audistis ꝙ subito turbi=
ne ānosa arbusta sunt eruta:destructe dom⁹:euerse eccl'ie:hoīes ad vespe
rū sani:i ip̄a nocte repētina morte defuncti sunt.Si cū aerē mouit t̄ra nō
substitit:q̄d faciet cū celū ⁊ oēs creaturas cōmouerit? Vn̄ erit q̄druplex
gētiū p̄ssura.Pria tyrānoꝝ.Scd̄a hereticoꝝ.Tertia hypocritaꝝ.Quar
ta antixp̄i.Hic Dan̄.vij.Videbā in visiōe noctis:⁊ ecce q̄ttuor bestie ascē
debāt d̄ mari.Pria q̄si leena:ista est tyrānoꝝ crudelitas.Scd̄a q̄si vrsus.
ista est hereticoꝝ v̄sutia.Tertia est q̄si pard⁹:⁊ ista est varietas ⁊ dol⁹ hy
pocritaꝝ ⁊ falsoꝝ fratrū.Quarta terribilis ⁊ fortis nimis:et ista sig̃t an=
tixp̄m:cui⁹ t̄pe erit talis tribulatio q̄lis nō fuit ab iitio scl'i:qꝛ ille q̄ttuor
tribl'atōes ꝯfluēt i vnā.Tertio erit signū i natura rōnali:qꝛ arescēt hoīes

D
Judicium dei.
De signis i natura ra=tionali.

pre tiore ⁊ expectatōe eoꝝ q̄ supuenient vniūso orbi.Qd̄ intelligi pōt vel
sp̄ualiter p subtractionē deuotiōis:vel t̄paliter arescēt vigore sue corpora
lis v̄tutis:ita vt fiant velut amētes pre timore maloꝝ adhuc restātium:
qꝛ nec natio nec ꝓuincia ab his angustiis excludet. Et sic nō inuenietur
locus ipio:⁊ iplebit illud p̄s.Quesiui eū ⁊ nō est inuent⁹ loc⁹ ei⁹.quasi di=
ceret.Quesiui impio locū in mūdo ⁊ nō inueni.Nā iudicio iminente/ ce=
lū tonitruis ⁊ fulgurib⁹ expellet ipios:aer turbinib⁹:mare tēpestate: ter=
ra cōmotiōe:vt in toto mūdo locū nō inueniēs:sepeliat in flāma ignis de
uorātis.Exēplo eoꝝ q̄ regē terrenū offenderūt.Nemo est q̄ non velit regi
cōplacere:⁊ cōplacēdo a suo hospitio hostes ei⁹ eiicere.Sic appropinquā
te termino mūdi oia a se pctōres expellent.Et si dicat.j.Thessa.v.Cū di=
xerit pax ⁊ securitas repētin⁹ eis supueniet iterit⁹.Nō eēt aūt pax ⁊ secu
ritas si hoīes p hmōi signa p̄cedētia ita terrerent.Sed hoc soluit Augu.
in epistola ad Esitiū:dicēs ꝙ ista pax ⁊ securitas erit tūc malis qui bonos
ꝑsequent:sed nō bonis:et ideo istud dictum ad bonos referri debet. hoc
enī ꝑuipendent mali. Vel pōt dici ꝙ ista ariditas erit p aliqd̄ t̄ps an̄ diē

iudicij. Et post illud tp̃s credẽt hoies ab illis malis eẽ imunes. Et tũc illis supueniet repẽtin⁹ interitus. Et hec ariditas nõ solũ in hoib⁹ erit: sʒ ẽt in alijs creaturis: arguẽs ignẽ cõflagratiõis cito aduenire: q̃si oia eẽnt arida igni pata. Uel arescẽt hoies i die iudicij: qñ nõ hẽbũt thesauros cupidi: ꝛ supbi honores. Uulgo dꝛ ꝙ totus hõ arescit: qñ nõ hʒ quod appetit.

E Angelus. Quõ virtutes angelice mouebũtur.

¶ Quarto apparebũt signa i natura ãgelica. Uirtutes ei celoꝝ mouebũtur. Ac si diceret. Nõ est mirũ si cõmoueanꝭ hoies: qñ ꝟtutes celoꝝ q̃ sunt firme ꝛ stabilis cõditiõis ex admiratõe vẽturoꝝ ꝯcutienꝭ. Hoc aũt intelligi põt multipl'r. Primo ꝭm Richar. de me. vil. ꝙ tũc angeli mouebuntur ad faciẽdũ facta insolita: p modicũ tp̃s añ aduentũ eius faciẽtes facta maioris admiratõis q̃ vnq̃ fecerint: vt reuocẽt ferreas mẽtes in deũ. Sicut legũtur fecisse terrores i aere. ij. Mach. v. Qñ p quadragita dies vise sũt p aera acies seu equites discurrẽtes q̃si cohortes armate: et ꝯgressiones fieri horribiles. Qđ sil'r visum est ante destructionẽ hierusalẽ. vt refert iosephus lib. de bello iudaico. Et sup ciuitate Januensi pauloante q̃ caperet ab Agarenis: vt refert Uincẽti⁹. Scđo ꝭʒ Anselmũ angeli mouebũt: qꝛ tũc dimittẽt ministeria sua opari cessando mouere corpora celestia: et hoc ideo qꝛ tũc nõ amplius fient gñationes. Sicut eñ figulus p rotã motã cõponit qualẽ potũ voluerit: sic dñs per motum celorum: qui tũc desinet. Hiere. xviij. Sicut lutum in manu figuli: sic vos in manu mea dič dominus. Tertio mouebũt motu admiratiõis vidẽdo motus accidẽtes p̃ter ordinẽ nature: et iudiciũ ois creature. ¶ Causa aũt hui⁹ admiratiõis multiplex erit. Primo: qꝛ ibi videbũt assistere totum orbem: etiã oẽs angelos in cõspectu terribilis iudicis. Scđo: qꝛ videbũt horribileʒ punitionẽ de suis cõsortib⁹. s. angelis demonib⁹. Tertio strictissimã discussioneʒ q̃ fiet a seuero iudice. Quarto totum orbem ardere. Chrisost. Si q̃s esset supra montẽ ꝛ videret vnam magnam ciuitatem ardere terrore cõcuteretur: quãtomagis si totũ orbem ardentẽ videat? Quarto mouebũtur ad vindictã maloꝝ faciẽdã: qñ exibũt angeli ꝛ sepabũt malos de medio iustoꝝ. Matth. xxiij. q̃ timenda erit illa separatio. Nec mirũ si tunc moueanꝭ: qꝛ ꝭm Chrisost. Si qñ rex ꝭrenus ꝓcessurus ꝯ aliquẽ in expeditionẽ mãdat ppl'os: dignitates oẽs mouentur: exercit⁹ excitanꝭ: et tota ciuitas feruet: quãtomagis rege celesti exeũte iudicare hostes suos capitales? Quinto ꝭm Guil. pik. cõmouebunꝭ angeli sancti ad custodiã hoim vel regnoꝝ deputati: et hoc ad vltionẽ reproboꝝ: vel transeũdo ab eis ꝛ derelinquendo eos. Sič legim⁹ añ destructionẽ hirl'm fuisse auditas voces i tẽplo: q̃ putabanꝭ esse angeloꝝ dicẽtiũ Trãseam⁹ ab his sedib⁹. vñ Eccl's vi. Cõmouebunꝭ custodes dom⁹. Sexto ꝭm eundẽ ꝟtutes mouebũꝭ. i. viri prudentes. Jnter ꝟtutes ei prudẽtia ꝛ circũspectio sũt q̃ p̃uidẽt hostes ꝛ hostiuʒ iacula ꝛ ãnũciãt: ꝛ iõ sunt q̃si custodes dom⁹: de quo allegatum est. Commouebũtur custodes domus. Jsti viri prudẽtes ita mouebunꝭ a suo sensu ꝙ vix sciẽt i tãtis adũsitatib⁹ dare cõsiliũ: ꝛ iõ seq̃ꝭ. Et nutabũt viri fortissimi. i. vt si fieri p̃t moueanꝭ electi q̃ dicunꝭ viri fortissimi: qꝛ robur cõsistẽdi i mũdo daꝭ ppl'o: qb⁹ seclusis nõ ampli⁹ eẽt ppl's. Nã tãta tũc erit psecutio: vt ẽt ꝭm tex. ociose sint molẽtes i minuto nũero. i. p̃dicatores ꝛ doctores ociosi erũt: qꝛ tũc videbũt doctrinã poti⁹ scãdalũ cõcitare sibi ꝛ auditorib⁹ q̃ ꝓdesse. Et tũc poti⁹ lachrymis/luctui ꝛ orõni vacare tũc eligẽt nõ videntes alia via occurri posse tot malis q̃ erũt in illis dieb⁹. Juxta illđ Threñ. iij. Bonũ est cũ silẽtio p̃stolari salutare dñi. Ponet in puluere os suum: si forte sit spes. Sedebit solitarius et tacebit. Hec Guil. parik.

¶ Tertia citatio et pereptoria erit per signa propinquissima: quorum primum erit signum filij hois. Sed dicet quis istud signum filij hois non esse crucem: sed aliquod aliud ipm representans. Ad quod dicitur que crux erit signum filij hois. Quod probatur primo: quia illud est signum filij hois quod magis declarat ipsum esse filium hois. Nichil aut magis declarauit eum esse talem que mors: quam nullus vnque euasit nisi filius hois. Ideo licet esset filius dei quod per miracula comprobat per crucem moriendo se filium hois esse designauit. Scdo quia sicut per signum cognoscit taberna: et per vexillum rex. sic per crucem cognoscit triumphus xpi: que reprobis erit in confusionem qui perdiderunt eius meritum: et electis in gloriam: quia per ipm triumphauerunt: igitur per tale signum crux intelligitur. Tertio quia signum istud tanto honore dignatus est honorare dns: vt etiam nec hebreos ab angelo interfectore voluerit esse liberos cum vellet exterminare exercitum egypti: nisi per signum thau.i.crucis. non in abscondito vel in obscuro positum/ sed in superliminaribus domorum: et tunc in frontibus hoim reponere iussit: ita que per cruces ostiorum indicauerit totam sibi domum mundi cessuram: et per cruces frontium totum sibi hoiem per crucem vendicaturum: et sic per crucem totum orbem iudicaturum: quia in cruce sibi data est ois ptas in celo et in terra iudicandi. Propter quod Apls cum dixisset. Humiliauit se factus obediens vsque ad mortem: mortem autem crucis. subdit. Propter quod et deus exaltauit illum etc. vt in noie Jesu omne genu flectatur etc. Et sic per crucem oia iudicabit: et oia sibi flectent genua: celestia/ terrestria/ et infera. Quarto quia et si crux dnm torserit ipsi tamen gloriam peperit. de qua Apls. Uidimus Jesum propter passionem mortis gloria et honore coronatum. Cum ergo non apparebit glorie signum: cum in maiestatis gloria precipua apparebit: veniens ad visitandum orbem et curare plagas eius. Sicut enim antea per crucem curauerat vulnera eius: tunc similiter curaturus est. Uenit autem medicus primo visitans infirmum vt morbum cognoscat. scdo cum medicinalibus curans. tertio si medicina non sufficit/ cum ferreis instrumentis secturus Sic dns genus humanum tripliciter visitauit. Primo in paradiso hoie vulnerato ex morsu serpentis antiqui: venit vt statum eius cognosceret dicens. Adam vbi es? Non quesiuit de loco sed de statu vulnerati. Job.vij. Uisitas eum diluculo.i.mane prime etatis. Scdo venit cum medicinalibus: prius quidem corrosiua apponens in lege veteri: deinde in lege euangelica continente sacramenta quedam quasi quedam vnguenta: quibus vulneratus continue vteretur/ apposuit. Et sic vinum et oleum infudit samaritanus vulnerato: quod desiderabat natura humana dicens. Uisita nos in salutari tuo. Tandem cum instrumentis ferreis venturus est: vt carnem mortuam et membra putrida prescindat: quia cum signis passionis/ cruce/ clauis/ et lancea: vt insanabilia membra abscindat et proijciat. Esa.xxxvij. In die illa visitabit dns in gladio suo duro/ grandi/ et forti.

F Crux. Judicium dei. De citatione peremptoria per signum filij hois.

¶ Secundum signum propinquissimum erit nouissima tuba. Circa quod queruntur duo. Primo quare dicitur nouissima. Scdo ad quid deseruit. Ad primum respondet Hieronymus ad Marcellam. Quomodo dicitur nouissima tuba: nisi alie precesserint? In apocalypsi autem Johannis septem describuntur angeli cum tubis et vnoquoque clangente. primo videlicet/ scdo/ tertio/ quarto/ quinto/ et sexto: quid per singulos actum sit indicatur. Nouissimo autem.i. septimo resonante mortui suscitantur. Uel aliter secundum eundem in epla ad Cromatium et Heliodorum. Tube priores sacrate leguntur in libro numerorum: que ante hostias personabant: et ad cultum diuinum populum vocabant. deinde descendit sermo diuinus resonante illa tuba que dixit. Ego vox clamantis in deserto. Nouissima vero tuba erit archangeli: quando descendet dns de celo. hec Hiero. Ad scdm dicitur que in antiqua lege tube ad quattuor ordinabantur. Primo ad mouendum castra hebreorum. Scdo ad bella. Tertio ad conuocandum principes vel populum ad festa.

G Tuba. De tuba quare dicitur nouissima: et ad quid deseruiet.

Quarto ad conuocādum populum ad epulādum. vt habetur ad longum Numeri. x. Sed q2 epule ptinēt ad festa: ꝛ castroꝝ motio ad bella. ideo sub duob⁹ mēbris pōt vsus hui⁹ tube corpalis cōprehēdi. Ad quoꝝ instar vnū erit ad inuitādum electos ad festū nuptiarū agni et ad epulū sempiternū. Scdm erit ad bellum qn̄ armabit orbis contra insensatos. Ideo nil mirū si tunc canet tuba. Iuxta illō saluatoris Matth. xxiiij. Mittet angelos cū tuba ꝛ voce magna: ꝛ cōgregabūt electos ei⁹ a qttuor vētis: ꝛ a summis celorū vsq ad termios eoꝝ. Zacharie. ix. Deus in tuba canet: ꝛ vadet in turbine austri. Turbo aūt austri vadit ꝯtra aquilonē. i. cōtra malos in quib⁹ refriguit charitas ad dissipādum eos. O terribilis tuba que petras scindit: aperit sepulchra: et cōfringit vincula mortis: ꝛ de ꝓfundo inferni assignat animas suis corporibus citius in opere q̄ sagitta transit in aere.

H Judiciū dei Quō vēiet in ptāte et maiestate magna.

¶ Cum autē hec signa apparuerint: tunc appebit dn̄s veniēs in potestate et maiestate magna. Quādo rex venit ad bellum / cōmuniter venit habitu mutato: quādo vero ad regnum in habitu ꝓprio. Sic xp̄s cū venit ad triūphum crucis venit habitu mutato: q2 habitu inuētus vt homo. Stetit em̄ vbi preses pylat⁹ sedebat. Sed in iudicio veniet ad regnū in habitu ꝓprio claritatis eterne / in potestate ꝛ maiestate magna: sedens vbi preses suus erit stans. Et tūc sui electi q̄ hic inuenient viui: simul ibunt obuiam xp̄o in aera. vbi sedebit i nubib⁹ aeris. Et hic erit locus dexter potior ꝛ nobilior in quo stabunt oēs electi: q̄ tunc vel morient subito ꝛ subito suscitabūtur. vel ſm aliam opinionē sic moriētur q̄ viui de mortalitate ad īmortalitatē transferētur. Reprobi aūt stabunt in terra q̄si a sinistris. s. in minus nobili loco. Beati qui inueniētur parati ire obuiā ei: qui custodierint vestimēta sua ne nudi ambulēt: ꝛ hoc contra frigora infernalia. de quib⁹ Job. xxiiij. Trāsibunt ab aquis niuium ad calorē nimium. Hi sunt electi de quib⁹ sapientia dicit Prouerb. vlt. Nō timebit domui sue a frigorib⁹ niuis: ꝛ hoc ideo q2 oēs domestici ei⁹ vestiti sunt duplicib⁹. Miles in bello vestit duplici veste. s. armatura ferrea exteri⁹: ꝛ sub armis molli ꝛ decoro vestimēto. sicut ouis duplicē habet vestem: pellem sc3 et lanam. Sic milites ꝛ domestici xp̄i exterius penitentia / patientia / et honesta cōuersatione vestiri debent. intus aūt decoro ꝛ glorioso habitu charitatis ꝛ ceteraꝝ virtutum. postmodū cum xp̄o duplicem stolam: corporis. s. et anime habituri.

I Judiciū dei Q dies iudicij desiderabilis est iustis.

¶ Sed q2 bonus medicus volens egro dare potionē amaram / eam melle vel zuchara tēperat: vt cā valeat eger recipere. Sic dn̄s medens peccatoribus dat eis gustare potionē amaram iudicij: sed postmodum tēperat eā spe fruct⁹ futuri. Dicit em̄ medicus. hec medicina terribilis est et amara: sed absq dubio eā subsequit sanitas. Et hoc est quod subdit. His aūt fieri incipiētib⁹ / respicite ꝛ leuate capita vestra: ecce appropinquabit redēptio vestra. q. d. Post tenebras illas sperāda est lux. post psecutiones pax eterna. post pctōꝝ captiuitatē redēptio etna. Job. xvij. Rursum post tenebras spero lucem. Nec mirū si iubet dn̄s electos gaudere de destructione scli. Primo q2 via eoꝝ laboriosa finit. Greg. in home. Quid est vita mortalis nisi via? et q̄lis sit fratres mei ppendite. In labore vie lacessere: ꝛ tn̄ eādē viā nolle finire. Ideo iusti tūc letāter exeūt: q2 tūc a laborib⁹ requiescunt. Scdo quia eorū inimicus destruit. mūdus em̄ odit electos. Joh. xvij. Ego dedi eis sermonem meū: et mūdus eos odio habuit. Et ibidem. Quia de mūdo nō estis: ꝓpterea odit vos mūdus. Ideo Eccli. lj. Vir iustus petit in tpe supboꝝ nō derelinqui sine adiutorio: ꝓpter multitudinē inimicorū: et querit tēpus electorum, de quo Sapiētie, iij. In tēpore erit respectus

illoꝝ:scz in tempore iudicij. Nunc em̃ est tp̃s dyaboli et membroꝝ eiꝰ qui
ex diuina ꝑmissione facultatem habent affligendi iustos. Et hoc tp̃s pes=
simũ/et maxime finale in quo sathanas ꝗ nunc ligat̃/soluet̃. vt dr̃ Apoca.
xx. Tertio qꝛ appropinquat amicus iustoꝝ. Grego. in ome. Qui deũ dili=
gũt ex mundi fine gaudere iubentur:qꝛ eũ quem amant mox inueniũt:dũ
transit is quẽ nõ amauerũt. Ideo dicit̃ eis. Leuate capita vestra exẽplo
natantium:ne submergamini in mari huius mundi. Si em̃ caput est ex=
tra aquas ⁊ totum corpus intra:non ꝓpter hoc submergit̃ homo. si autẽ
caput intra et totum corpus extra/submergitur. Sic si homo sit inter di=
uitias multas sꝫ cor nõ est ibi non est periculum. p̃s. Diuitie si affluãt/ no
lite cor apponere. Si aũt sit in diuitijs cor/dato ꝙ non habeat eas/ peri=
culum est. Cor enim subleuandum est a temporalibus sicut vitis in palo=
subleuat̃ ne putrescat in terra:et vestis subleuatur ne luto inquinet̃. Cor
aũt inquinat̃ ⁊ putrefit in terrenis positum. Diligamus itaqꝫ animã no=
stram/ad minus sicut vestem vel vitem nostram. Quarto quia appropin=
quat redemptio bonoꝝ ex oibus malis. Tunc em̃ erit perfecta redẽptio:
non tantũ anime sed etiam corporis:quando mortale hoc induet imorta=
litatem. In p̃mo aduentu redemit aiam:nõ auro vel argento/sed sangui=
ne suo:qꝛ si auro redemisset/putari potuisset ꝙ aia bono temporali cõpara
bilis esset. Esa.lij. Sine argento redimemini. Ideo nichil aia p̃ciosiꝰ. Ni
chil em̃ in mundo est:nec delicie/nec diuitie/aut honores ꝓ quibꝰ si de=
derit homo aiam suam:q̃n sit vltra modum deceptus:et vltra mediũ iu=
sti p̃cij. Propter qđ facile poterit a malo cõtractu in curia mie releuari:
dũmodo nõ currat tp̃s prescriptionis. Sed multi sunt vt dt̃ Chrisostomꝰ
qui iam in fine diei sunt:et continuo in pctis dormierũt:⁊ nõdum leuaue=
runt caput. In talibus currit tp̃s prescriptiõis. ¶ Probat autem dñs ꝙ
appropinquat redẽptio electoꝝ ex ficulnea et ceteris arboribus: dicens.
Uidete ficulneam ⁊ oẽs arbores cũ ꝓducũt iam ex se fructũ ⁊c̃. hoc est di=
cere. Sicut ex pullulatione fructuũ/florum ⁊ folioꝝ arboꝝ ꝓpe esse estas
cognoscit̃:sic ex ruina mundi q̃ est fructus eius:et etiam ex signis predi=
ctis ꝓpe adesse cognoscit̃ iudex. ¶ Et si quis diceret. Dñe adhuc multꝰ
erit tp̃is fluxus quousqꝫ hec signa fiant. Rñdet. Amen dico vobis:non p̃=
teribit gñatio hec.s.xp̃ianoꝝ vel etiã iudeoꝝ:vel sexte etatis mundi: do=
nec oia fiant. Semꝑ em̃ durabit generatio iudeoꝝ vsqꝫquo conuertantur R
in fine scl̃i. p̃s. Cõuertent̃ ad vesperam.s.mundi: et famem patient̃ vt ca= Judeꝰ.
nes:qui cibum quem euomuerũt iterum resumũt. Sic iudei xp̃m quem Quõ iudei
blasphemijs et improperijs euomuerũt et eiecerunt/in fine mundi cũ ap= ꝯuertent̃ i
petitu resument. ¶ Et si iterũ dicat quis. Quare magis dñs cõparat sy= fine scl̃i.
nagogam ficulnee q̃ꝫ alteri arbori? Dicitur ꝙ hoc iõ est:qꝛ ficus pene post
oẽs arbores vernat:et difficile frigus post ficũ vernantẽ accedit. Sic post
cõuersionem iudeoꝝ ꝓpe erit estas.i.eterna serenitas:et celi et terre de=
siderata nouitas. Et ad horum confirmationem subdit. Celum et terra
trãsibũt:verba aũt mea nõ trãsibũt.q.d. Facilius est ꝙ tota natura subuer
tatur q̃ꝫ ꝙ intellectꝰ v̾boꝝ meoꝝ effectu nõ impleatur. Celum aũt ⁊ terra L
transibunt:nõ q̃dem ꝑ essentiam/sed per ymaginem quam nunc habent. Judicium
j. Coꝝ.vij. Preterit figura huius mundi. p̃s. Ip̃i peribunt:tu autẽ ꝑma= dei.
nes. Per essentiam em̃ in sui natura semꝑ stabunt. Eccl̃es.j. Terra autẽ Quõ celuz
ineternũ stat. Sic transibunt q̃n erit celum nouum et terra noua. quãdo ⁊ t̃ra trãsi=
(secũde Petri.iij.) adueniet dies domini vt fur:in quo celi magno impe= bunt: ⁊ xp̃i
tu transient:elementa vero calore soluentur: et terra et que in ipsa sunt verba non.

omnia opa exurētur:et inouabunt celi ⁊ terra. Licet em̄ null⁹ hō de sacco veteri possit nouū facere:hoc tamen de⁹ poterit. Sic em̄ transibūt ꝑ effectū:vt celū nō amplius moueat:⁊ terra nō dabit amplius fructus suos sicut solebat. ¶ Et si vlterius dicat. Quō ṽba xp̄i nō trāsibūt. Primo dr̄ i p̄s. Usq3 in gn̄atiōe ⁊ gn̄ationē ṽitas ei⁹. s. trāsibit:ḡ verba eius trāsibūt. Scd̄o dicitur in p̄s. Ois homo mēdax. verba autem mendaciȷ̄ pereūt: cū igit xp̄s sit homo/ei⁹ verba cito peribūt. Respōdet p̄mo ꝙ trāsire vt ad ꝓpositū dupl'r accipit. Uno modō ꝓ moueri de vno loco ad aliū. iuxta illud p̄s. Dū ꝑtransires in deserto terra mota est. i. dum veritatem predicando a iudeis/ad gentes transijt verbū dei:tūc terra gentiū mota est ad fidē: et fructū fecit. Sic ꝑ Paulum transijt veritas ad gentes ita vt a hirl'm vsq3 ad illiricū mare totū repleuerit verbo euāgelico. Roma. xv. Et sic trāsijt veritas a gn̄atione iudeoꝝ in gn̄ationem gentium. Alio modo accipit trāsire vt idem est ꝙ perire. Et sic verba xp̄i non transibūt:q2 lȝ ṽba hoīȝ nō diu durēt,ſȝ trāseāt cū tp̄e ⁊ obliuioni cōtradant. iuxta illud p̄s. Diminute sunt veritates a filiȷ̄s hoīm. Nec sp̄ ṽitates ⁊ ꝓmissiones hoīm adimpleant. iuxta illud p̄s. Mendaces filiȷ̄ hominum in stateris. Tamen verba xp̄i neq3 ꝓmissiones ei⁹ peribunt. p̄s. Ueritas dn̄i manet ineternum. Et iterum. Folium eius nō defluet. i. non peribit:aut nō frustrabitur: aut non manebit infructuosum vel ociosum. Unde in aliquibus arborib⁹ folia cū fructib⁹ deficiūt. Q2 aliqui ita extranee cōditionis sunt ꝙ neq3 verbo neq3 ope dignant ꝓximū suū cōsolari:vt auari de nullo nisi de terrenis cogitantes:neq3 de celestibus:neq3 de ꝓximo loquūtur:neq3 ꝓ eis q̄cq̄ operant. Joh. iiȷ̄. Qui de terra est de terra loquit. Alie sunt arbores a q̄bus fruct⁹ perit nō folia:vt mali doctores q̄ dicūt bona fieri debere ⁊ non faciūt. Alie sunt arbores a q̄b⁹ fruct⁹ ⁊ folia cadūt in hyeme:vt amici tp̄e ꝓsperitatis ⁊ nō aduāsitatis De q̄b⁹ poeta. Si fueris felix multos numerabis amicos. Tp̄a si fuerint nubila:solus eris. Sola arbor xp̄i est:q̄ omni tp̄e folia ⁊ fructus habet:nec vnq̄ defluūt. Oia em̄ q̄cūq3 faciet semper ꝓsperabuntur. Dicitur scd̄o ꝙ quadrupl'r pōt intelligi ꝙ omnis homo sit mendax. Primo excessiue loquendo. Et sic loquitur dauid dicēs. Ego dixi in excessu meo:ois homo mendax. q2 preuiderat deū hoīem ⁊ semꝑ fore veracem. Scd̄o dr̄ ois homo mendax. i. variabilis. sicut de⁹ verax. i. immutabilis. Roma. iiȷ̄. Est aūt de⁹ verax:ois aūt homo mēdax. Tertio dr̄ ois homo ex se mēdax ſȝ ex deo verax. iȷ̄. Coꝝ. iiȷ̄. Nō sumus sufficientes cogitare aliq̄d ex nobis quasi ex nobis. Joh. xȷ. Hoc aūt nō dixit a semetipso: sed cū eēt pōtifex anni illi⁹ ꝓphetauit. Bern̄. Omne verū a quocūq3 dicat a sp̄ū sctō est. Quarto dr̄ ois homo mendax. nō a mendacio sed a menda. i. macula. q2. ȷ. Joh. ȷ. Si dixerimus q2 peccatū non habemus ip̄i nos seducimus:et veritas in nobis non est.

M
Mēdaciū.
Quō ois
homo est
mēdax.

¶ Sermo quintus hui⁹ dn̄ice secunde aduentus. et in ordine decimusquartus. ꝑ thema sup ep̄lam.

A
Sacra scriptura.
Utrū liceat scrutari mirabilia de scp̄tura sacra.

Quecūq3 scripta sunt/ad nostrā doctrinā scripta sunt. Rom̄. xv. Querere q̄s posset an licitū sit aut expediat multū scrutari ⁊ effodere mineralia doctrine sacre. Et videt ꝙ non: q2 ꝓuerb. xv. Scrutator maiestatis opprimet a gloria. Non igit expedit illa scrutari. In oppositum arguitur ꝑ thema ꝓpositum. Scrutāda ei sunt q̄ ad nostrā doctrinā ⁊ eruditionē scripta sunt. Hoc aūt ita est ⁊ ita iubet saluator. Joh. v. Scrutamini scripturas in quib⁹ putatis vitā eternā hr̄e. Rn̄det p̄mo ſȝ Ric. de me. vil. in quadā expōne tex. sn̄iarū

q̄ scrutatores secretoꝝ dei reprehendūtur non oēs:sed qui inepti sunt ad cōprehendendū. Nō em̄ uobis inuidet de⁹ sciam secretoꝝ suoꝝ sicut psuasit serpēs p̄mis parētib⁹. Geñ.iij.dicēs. Scit em̄ de⁹ q̄ in q̄cūq; die cōcederitis ex eo aperient oculi v̄ri:ꝛ eritis sicut dij sciētes bonū ꝛ malū:q̄si deus inuideret eis sciam ipaꝫ. Cui⁹ snie concordabat symonides poeta quem reprehēdit Aristo.j.metha.dicēs oēm inuidiā a deo relegandā esse. Qui em̄ huiusmodi secreta cōprehendere nō possunt:cū scrutari nitunt excecantur. p̄s. Defecerūt scrutātes scrutinio. Et nisi liceret eis qui comprehendere possunt scrutari de deo:nō diceret p̄s. Decliate a me maligni:ꝛ scrutabor mandata dei mei. Et iterū.scrutabor mirabilia de lege tua. Sūt ei sacre scripture vasa mortis his q̄ inde hauriūt venenū praue intelligentie:de q̄b⁹ p̄s.in eo scꝫ arcu sacre scripture parauit vasa mortis. Alijs sūt vasa aque saie salutaris:q̄ in mineris sacre scp̄ture effodiētes:aliq̄ñ aurū: aliq̄ñ argētū:aliq̄ñ es:sufficit etiā si ferrū iuenire p̄nt.i.aliq̄ñ p̄ciosas sentētias a ꝓfunditate scp̄turaꝝ extrahūt:aliq̄ñ mediocres: aliq̄ñ minores ꝺm eoꝝ capacitatē. Dicitur scd̄o q̄ in sacra scriptura ꝛ maiores itellectu et sil̄r minores inueniūt q̄d hauriāt. In ea em̄ (vt d̄t Augustin⁹) p̄ot vadare agnus:ꝛ natare elephas. Sunt em̄ passus faciles ꝓ minorib⁹. vbi faciliter transeūt:ꝛ sunt difficiles vbi etiā sapiētes vix trāsire p̄nt. Propt̄ ea dies diei eructat verbū.i.secreta mysteria his q̄ intelligentia pollēt eructant:ꝛ nox nocti indicat sciam.i.minora minorib⁹ ꝺm eoꝝ capacitatem indicant.j.Coꝝ.iij. Nō potui vobis loqui quasi spiritualib⁹ sed quasi carnalibus. Heb.v. Facti estis quib⁹ lacte opus est:nō solido cibo. Obscurauerat em̄ sermo diuin⁹ eoꝝ mentes q̄ dixerūt:durus est hic sermo: et q̄s p̄ot eū audire. Inde preceptū est Esa.viij. Liga testimoniū.i.obscure scribe:ꝛ ꝓpter eos q̄ indigni sunt ꝛ ꝓpter exercitiū pfectoꝝ. Inde Dañ.xij. Signa librum ꝛ claude sermonem. Pertransibunt plurimi:et multiplex erit scientia.j.Coꝝ.x. P̄res n̄ri oēs sub nube fuerūt.i. sub scripturarum obscuritate. p̄s. Qui operit celū nubibus.i.celum scripture figuris ꝛ enigmatibus:et parat terre pluuiā.i.minorib⁹ q̄ terrenis occupant pluuiaꝫ doctrine:vt illi scꝫ maiores abyssos:isti pluuiā ingrediant. Ideo pfectis et magni ingenij viris extendit celū sicut pellē.i.sacrā scripturā ad omnē intelligētiā tam litteralē q̄ mysticā.sicut pellis capre extendi p̄ot ad omnem differētiā positionis.j.Coꝝ.ij. Sapiētiā loq̄mur inter pfectos. Inde in sacra scriptura apposuit dn̄s ad exercitiū magnoꝝ ingenioꝝ in principio vtrorūq; testamētoꝝ difficillima ad itelligēdū: vt in p̄ncipio veteris creationem mundi:ꝓhibitionē ligni:locutionē serpentis:et ꝓpt̄ hoc irā dei sup humanū genus. In nouo generationē et̄nā:vt null⁹ p̄sumat ad sacrā scripturā se cōuertere:nisi captiuet intellectū suū in obsequium fidei. Impfectis aūt sufficit doctrina facilior. Roṁ.xiiij. Qui infirm⁹ est/olus māducet.i.minora sibi incorporet et ei sufficiāt. Joh.iiij. Neq; i quo haurias habes:et puteus altus est. Dr̄ tertio q̄ etiā a magnis ingenijs ꝛ multū exercitatis vix enodātur sacre scripture difficultates. Geñ.iij. In sudore vultus tui vesceris pane tuo.s.sacre scripture. Cū magno labore fodit puteos ysaac:vt aquā limpidā iueniret. Geñ.xxvj. Nec sol⁹ fodit eos sꝫ cū alijs:q̄r ad hāc fossionē plurimū valet multoꝝ exercitiū. Mat.xj. Regnū celoꝝ.i.sacra scriptura vim patit̄:ꝛ violēti rapiūt illud. Ideo q̄ parui est intellect⁹ dicat ill̄d Luce.xvj. Fodere nō valeo.i.ingeniū ꝓfunda scrutandi nō habeo. Inde liber sacre scripture ab Ezechiele dr̄ inuolutus: et hoc multis difficultatibus, Ab esaia dicitur signatus:ita q̄ non quilibet

B
Sacra scriptura.
Quō differēter exercitant i scripturis maiores et minores.

C
Sacra scriptura.
Quō sacre scp̄ture sūt difficiles.

intrare potest eius intelligentiā: a Daniele dr̄ clausus: qꝛ nemo potest eū aperire: nisi leo de tribu iuda. Grego. Sacre scripture vilesceret auctoritas: nisi auditorē qnq̄ stimularet difficultas. Et sic in scripturis mlta ponūtur obscura ne vilescerent ꝛ ne indignis aperirent: ꝛ vt inuestigantes gratius inuenirent. Et iter̄ Grego. Plerūq̄ in sacro eloquio aliqd obscure dr̄: vt deo mirabiliter disponēte multipliciter exponat. Esaie. xj. Replebit terra sciētia dn̄i q̄si aque maris. Aquis marinis eam comparat: quia qui addit scientiam/addit et dolorem. Eccl'es. j. Pro cui⁹ laboris et doloris subleuamine mariā requirem⁹ salutātes eam ꝛ dicētes Aue.

¶ In textu presentis dn̄ice qnq̄ sacre scripture vtilitates legūtur. Quarum p̄ma est illuminatio ꝛ eruditio doctrine. Secūda solidatio patiētie. Tertia consolatio in aduersitate. Quarta erectio in spem celestis glorie. Quinta est iocūda laudatio maiestatis diuine.

D Scriptura sacra. Quō scriptura sacra hoiem illuminat.

¶ Prima igit̄ sacre scripture vtilitas est illuminare singulos ꝑm capacitatē suā. ps. Declaratio ꝑmonū tuor̄ illuminat: ꝛ itellectū dat paruulis. Et iter̄ ps. Preceptū dn̄i lucidū illuminās oc'los. s. mentis. Est ei scriptura sacra speculū manifestās occulta: ꝛ hoc iō qꝛ multa vident̄ in speculo q̄ aliter videri nō possunt. Si q̄s em̄ vellet me a dorso ꝑcutere: nō possem videre aut michi cauere nisi tenerē speculū. Silr̄ lr̄a q̄ videt̄ modica extra speculū/in speculo apparet grossior. Ex quo ꝯtingit q̄ littera q̄ videt̄ deleta ꝛ legi nō pōt: bene legitur mediāte speculo: maxime qn̄ speculū respicit de ꝓpe. Sic scp̄tura sacra facit hoiem cauere a fraudibus et tentationibus hostis: q̄ retro ꝑcutit. Similiter peccata q̄ apparent modica et leuia ostendit quātū sint grauia: ꝛ pctā oblita q̄ legi nō poterant facit recognoscere ꝛ confiteri. Ostēdit em̄ hoc speculum cuilibet quātū sit pulcher vel turpis sp̄ualiter: ꝓpt̄ qd̄ de ꝓpe. i. libenter ꝛ cū diligētia debem⁹ illd̄ intueri. Et sic cōsulit Luce. ij. Uideamus hoc verbum qd̄ fecit dn̄s: ꝛ ostēdit nobis. Nō pōt esse bonus clericus: nisi qui diligenter et libenter studet in libro suo. Non em̄ sufficit subtilitas ingenij ꝛ auiditas audiendi. Sic ꝑsona q̄ non est diligens de audiendo/addiscēdo/et studēdo qn̄ est in sermone: nō est bene sapiens in his q̄ sunt ad salutē. Sunt em̄ siles fatuis scholarib⁹: qb⁹ pater qnq̄ facit specialem gratiā. Pre alijs enim aliquē diligit: ꝓpter qd̄ eum mittit Parisi⁹ ad studēdū et dat ei expensas et libros. Ille aūt sicut fatuus lz vadat ad scholas: tn̄ nō studet in libro nec attendit ad magistrū: sz vage respicit ꝑ fenestras ꝛ indicat transeuntes per vicū. Iste clericus fenestralis redit stultior de parisi⁹ q̄ venerit: qꝛ nichil aliđ egit: nisi tp̄s ꝑdere ꝛ pecuniā expēdere. Sic pr̄ celestis multis ostendit signū dilectiōis: habens em̄ filios ꝛ filias: de hoc qd̄ acq̄siuit cū labore passionis sue dedit tibi ita libere: q̄ forte habes reddit⁹ de qb⁹ potes viuere honeste vel ex p̄rimonio crucifixi vel aliunde: vt libēter studeres i salute anime tue orādo deū ꝓ te ꝛ parentib⁹. Nec est modica gr̄a: qꝛ si forte ancilla tua haberet tantā libertatem vacādi deo ꝛ orōni sicut tu: pl⁹ faceret in vna die q̄ tu in vna septimana. Caro ei veteris arietis lardo multo farcita lz assata: nō tn̄ a magnis dn̄is ꝓpt̄ ei⁹ duriciā pōt cōedi ꝛ incorporari. Sic aia taliū lz multꝫ bn̄ficijs sit farcita: tn̄ adeo est dura ꝛ i pctis obstinata: q̄ a deo nō pōt incorporari. Scđo dicitur q̄ est speculum in quo videt̄ deus: ꝛ qui in ea studet: ꝛ ꝓximus. Uidetur em̄ in ea deus vt credatur. ps. Uiderunt te aque deus: viderunt te aque. Oculus enim videt: et non nisi per eum videtur. Sacra autem scriptura oculus est in quo ꝛ per quem omnia videntur. Ideo nil mirum si per eam videat̄ deus. Secundo

E Sacra scriptura. Quō sacra scp̄tura est speculum.

per eũ videm⁹ nosmetipsos. Similis em̃ est hõ (vt vult Jacob⁹ in canonica. Jaco.j.) consideranti vultum natiuitatis sue in speculo: considerãdo scilz vnde nati: quales nati: et ad quid nati. Unde nati quãtũ ad vilitatẽ materie vt hũiliemur: q̃les nati quãtũ ad fragilitatẽ nature vt timeam⁹.s. nati immũdi pctõ: ad q̃d nati quãtum ad dignitatẽ glorie: vt ad bonũ operãdũ propter eã habẽdam incitemur. Cõtra tñ aliquos qui in scripturis sacris non inueniũt nisi subtilitates infructuosas et v̄ba ornata ꝛ seipsos nõ vident. De quib⁹ Prouer.xix. Qui tantum v̄ba sectatur/ nichil habebit.i. nichil de spũalibus diuitijs possidebit. Suspecta em̃ sunt folia sine fructu: quia tali veste scilz foliorum induti erant exules paradisi. Prouerb.xiiij. Ubi plurima v̄ba ibi freq̃ter egestas. Jnde Paulus.j.Cor.ij. Nõ veni ad vos in sublimitate sermonis. vnde Petrus Cantor. Scriptura sacra arbor est plures hñs fructus q̃ folia. Folia tñ habet quib⁹ teguntur pmissa et cõminatiões dei. Tertio in ea videtur pximus. Jn lumine em̃ stans nõ solum seip̃m sed etiã qui iuxta sunt videt. Est em̃ scriptura sacra lucerna quedã mittẽs de se q̃ttuor radios iuxta q̃ttuor sensus lr̃ales. ps. Multitudo sonit⁹ aquarũ. Nulla em̃ sciẽtia alia ab ista habet multitudinẽ sonituũ. Jpsa est enim vox de qua Apoc.j. Uox eius quasi vox aquarũ multarum. Ezechiel.j. Audiebã sonum alarũ cherubin quasi sonũ aquarũ multaꝝ: et quasi sonũ sublimis dei. Cherubin interp̃tatur plenitudo scientie. Ale eius spirituales sensus ꝛ sublimes. Est em̃ sc̃ptura sacra abyssus. de qua Psal. Adaquauit eos velut in abysso multa. Abyssus ei abyssum inuocat.i. vna eius intelligẽtia aliã. Currus em̃ igneus helye q̃ttuor habebat rotas.i. sacra scriptura ferens intellectũ ad celestia quattuor hz sensus. Est enim lucerna. de qua Psal. Lucerna pedibus meis v̄bum tuum. Jn qua lucerna est primo testa littere. Scd̃o oleũ/ moralitas.s. que mentis oculos magis exhilarat. ps. Ut exhilaret faciẽ ei⁹ in oleo: hec est moralitas. Per hoc q̃ dñs discipulos refecit in sup̃cilio mõtis: intelligamus si volumus refici delicijs eterne dulcedinis oportet nos ascẽdere ad culmen v̄itatis. Quasi lichnus est allegoria q̃ aliquãtulum aspera est sicut lichnus. Durum nãq̃ videtur vt per dauid qui abstulit vxorẽ vrie intelligatur xp̃s: et per vriam q̃ in illo innocẽs fuit: intelligatur dyabolus. Tanq̃ ignis est anagogia: q̄r ignis semp alta petit: et anagogica expositio semp ad eccl̃iam triũphãtẽ refertur. vt per hoc q̃ archa noe requieuit in mõtib⁹ armenie: designatũ est q̃ ecclesia post vite presentis fluct⁹ requiescet in mõtibus eternitatis. Jn hac lucerna moyses apposuit testã: qui legis litterã dedit: q̃ neminẽ ad p̃fectum adduxit. Joh.j. Lex p moysen data est: pphete apposuerũt oleũ qui hoib⁹ predicabãt arguẽdo ꝛ instruẽdo illos: ꝛ scripturã ad mores hoim cõuertebant. Matth.xxiij. Ecce ego mitto ad vos pphetas ꝛ sapiẽtes ꝛc̃. Lichnũ apposuit xp̃s: qñ dñi venit plenitudo tẽporis venit ad oues q̃ perierant domus israel: et de se p̃dicta cõpleuit dicẽs. Joh.xix. Cõsummatũ est: qd̃ scz fuerat de me p̃dictum. Jgnẽ postea apposuerũt apl̃i et sacri expositores et doctores: q̃ ad triũphãtẽ ecclesiã oia hmõi referũt: vt queram⁹ que sursum sunt: nõ que sup terram.j. Johã.iij. Filioli nõdum apparuit q̃d erimus. cũ aũt apparuerit: similes ei erimus. Moyses potum petenti pp̃lo exhibuit solũ aquã: xp̃s mr̃e petente vinũ exhibuit: q̄r moyses lr̃alem sensum dedit dñs in matre iã incarnat⁹ vinum delectabile sensus interioris littere. quẽ de littera fecit sicut de aqua vinum. Littera quippe vna est in qua cõtinẽtur tres sensus distincti: quasi sit trinitas sensuum in vnitate lr̃e. Que sic differũt: nam littera est palea, sensus mystici granum. Jnde Matthei.xij.

Sacra scriptura. De q̃ttuor sensib⁹ sacre sc̃pture.

dicitur q̄ apl'i vellebāt spicas et manib⁹ cōfricabāt:vt separarēt medullā a cortice. In veteri testamēto nō reputabat aial mūdum nisi qđ ruminat et findit vngulā littere ꝛ spūs. In quo notādi sunt doctores q̄ male rumināt ꝛ findūt sensum lr̄alē a mystico:q̄ f̄m petrū cātorē iuxta mores suos et volūtatem illū leuigātes exponūt. Qui grauiter peccāt:qꝛ os dn̄i nō sane et sincere interrogāt. de quib⁹ Esa. dicit. Caupones tui miscēt aquā vino. Qui eñ p̄cepta sacre scripture quib⁹ debet auditores corrigere ad illoꝝ voluntatem emollit:sensu suo imixto vinū corrūpit. Unde vinū tuū mixtū est aqua. Esa. j. id est sacra scp̄tura praua expositione. Scđo differūt:qꝛ lr̄a legis obseruata dicit fex. p̄s. Uerūtamē fex ei⁹ nō est exinanita:qꝛ remanet adhuc apud iudeos lr̄alis obseruātia legis. ij. Coꝛ. j. Uelamen positū est sup cor eoꝝ vsq͂ in hodiernū diem. Respectu hui⁹ fecis vinū dicit spūalis intelligētia. de qua Joh. ij. Uinum nō habent. Illi eñ adhuc potabant fecē istā:quib⁹ ait apl's. Gal'. v. Si circūcidimini xp̄s nichil vobis p̄dest. Quam fecē docet abijcere moyses vino mystico p̄pinato cum ait. Nouis supueniētibus vetera proijcietis. Leui. xxvj. Prius quidē manet vinum cum fece mixtū:sed fece remanente in fundo/vinū remanet defecatū. Sic spūalis intelligētia dudum erat mixta cum fece littere:qn̄ erat tenebrosa aqua in nubibus aeris. Et qꝛ illi antiqui nō gustabant vinū defecatū:non poterāt aspicere nisi in visu noctis. Nōne vinū erat mixtū cum fece:quādo Ezechiel nō tantū videbat rotam interiorē sed rotam in medio rote quasi vinū spūs in fece littere. Sed postq̄ velū templi. i. velamen littere scissum est a summo vsq͂ deorsum:ꝛ scti moderni reuelata facie gloriā dn̄i cōtēplātur:fex lr̄e resedit in fundo:qꝛ tantū subseruit spūali intelligētie:ꝛ vinum spūs remāsit defecatū. Joh. vj. Spiritus est qui viuificat ꝛ caro nō p̄dest quicq̄. Sed sicut fex in fundo cōseruat vinum/sic littera spiritū. Est enim quasi corpus in quo est spiritus vite. Hinc est q̄ iudei xp̄m foris in littera querūt/nō intus vbi sunt mysteria. Matth. xij. Ecce mater tua scꝫ synagoga:ꝛ fratres tui. s. iudei foris stant tantūmodo in littera:ꝛ querūt te ibidē et nō inueniūt:imo magis elongant. p̄s. Qui videbāt me foras/fugerunt a me. Actuū. v. Putas ne intelligis que legis:quasi dicēs nō. Legunt eñ et nō intelligunt. Intēdunt enim iudei cum Esau foris venationi rerū tēporaliū et vsuraꝝ:et domū spūalis intelligētie nō intrant. p̄s. Oculos habent et nō videbunt:aures habēt et nō audient. quib⁹ dicit Matth. xxij. Erratis nesciētes scripturā neq͂ ꝟtutem ei⁹. Sunt eñ pueri abrahe expectantes cū asino. i. stoliditate sua ad radicem mōtis:nō valentes in altum asdēdere:qꝛ in altū allegorie ascēdere nō possunt. Ideo scriptū est Eccl'i. xxix. In lapide luteo lapidabit piger. i. per populū gētilē scripturarū interioribus vacātem cōfundetur iudeus. Discipuli eñ xp̄i erant intus ꝛ thomas cum eis. Joh. vlti. quia in interiorib⁹ sacre scripture ambulant cum dn̄o:et ei benedicūt nō corpus sed anima scripture et interiora eius. iuxta illud p̄s. Benedic anima mea domino:et omnia q̄ intra me sunt ꝛc̄. Ideo mensa sacre scripture vbi multa sensuū fercula cōtinentur:facta est iudeis in laqueum. Psal. Fiat mensa eorum in laqueum.

G Sacra scriptura. Quō apud iudeos sola remanet litteralis obseruātia legis.

¶ Secūdo vtilis est scriptura ad edificādum patiētiā. Docet eñ scriptura patiētiam esse loricam. Sap. v. Induet p̄ thorace iusticiam. i. pro lorica patiētiam qua repelluntur et excipiuntur sagitte Sagitte dn̄i infixe sunt in me. quarū indignatio ebibit spm̄ meū:ꝛ sagitte persecutionum. Job. vj. tentationū. p̄s. A sagitta volāte in die. i. a tētatione clara sicut dies. Hac lorica munitus has sagittas reppulit thobias:qn̄ sagitta dyaboli vsq͂ ad

H Sacra scriptura. Quō scriptura patiētiam docet.

oculos puenit:qñ cecitate pcuſſus eſt.Sȝ qꝛ lorica patiētie munit⁹ erat:
hec ſagitta vſqȝ ad cor eius nō potuit penetrare:etiā cū parentes ei⁹ irri
derēt eū.Scdo docet eſſe tectū.qꝛ Eccl's.x.In infirmitate manuū pſtilla
bit domus.Indiget em̄ tectū domus cōtinua reparatiōe:qꝛ p oēm rimu=
lam diſtillat aqua pluuie:niſi ſtatim obſtruat.Sic patientia eſt ſpūale te
ctū q̄ oēs tētatiōes ⁊ tribulationes ſuſcipit:vt in pace ſint cetere virtutes
q̄ domū ꝯſcie inhabitāt.Ideo debet continuo reparari:quēadmodū ſaga
cilicina in tegumento arche.Sȝ ſepe iſta patiētia deberet reparari p ſcri
pturā ſacrā a p̄latis:⁊ tñ ip̄imet cedūt pluuijs:imo ip̄i doctores q̄ deberēt
reparare iſtud tectū:ip̄i ſunt p̄mi q̄ veritatē ip̄ius ſcripture nō audēt tp̄e
et loco cōfiteri.Et hoc ꝯtingit multis de cauſis.Prio ppt timorē.ꝯ qd̄ Predicator. I
Hiere.j.Ne timeas eos neqȝ facies eoꝝ verearis.Inde moyſes arguit a
dño.Exo.iiij.Pro eo ꝙ ſe voluit excuſare timens faciē pharaonis dicēs. Cauſe mlte
Quis ego ſum vt eā ad pharaonē:⁊ reducam filios iſrael de egypto.Sed ppt q̄s p̄di
Exo.iiij.Irat⁹ eſt ei dñs ꝑ eo ꝙ lingue tarditatē ⁊ ipedimētū allegabat. cator nō au
Audacter em̄ eūdū eſt in officiū p̄dicatōis:q̄tiens dñs miſerit.Nō eſt qd̄ det dicere
timere debeat tanti regis nūcius:regis ſui l̄ras deferens ſigillo regis cō= veritatē.
munitas.He ſunt l̄re ſacre ꝑ quaꝝ teſtimonio ⁊ cōfirmatiōe xp̄s dei cha=
racter/figura ⁊ ymago cruci appēſus eſt.He ſunt teſtamētū qd̄ appēſiōe
tanti ſigilli:⁊ tāti teſtatoris morte cōfirmatū eſt.Heb.ix.Scdo ppt cupi
ditatē tacēt v̄itatē.Deutero.xvj.Mūera excecāt oc'los ſapiētū.Hi ſūt q̄
ne perdāt annonā ſuā non audēt dicere v̄itatem.Hi ſunt iudas/q̄ ne pde
ret penſionē:fecit vt interimeret v̄itas.Fict⁹ eſt q̄ videt ſapientiam q̄re=
re vel infundere:⁊ tñ ex corde querit diuitias.Greg.In doctrina ſua mor
tem inuenit:qui in verbis vite vitā nō q̄ſiuit.Tertio ppter adulationeȝ.
Oſee.iiij.Peccata ppl'i mei comedent:⁊ ad iniq̄tatem eoꝝ ſubleuabunt
aias eoꝝ.Hi ſunt q̄ ne magnatib⁹ diſpliceāt:v̄itatē abnegāt.Hi ſunt vē=
ditores olei ad q̄s mittūtur fatue v̄gines:q̄ oleū adulatiōis ꝑ ſuis q̄rūt
opib⁹ remunerandis:q̄ oleū veritatis vendunt p̄cio deperdite veritatis.
Quarto ppter ignorantiā p̄dicatoꝝ.Qui natare neſcit/nō debet paſſui
ꝓfundo appropinquare.Sic q̄ non eſt in ſcripturis doctus nō debet paſ=
ſus ſacre ſcripture difficiles p̄dicare:ne forte inuoluatur ꝓfunditate ſer=
monis.Qꝛ em̄ moyſes nōdū erat doctus in agendis diuinis:iō cū vult ac
cedere ad viſionē illam magnā q̄ erat in rubo videndā dictū eſt ei: ne ap=
propies huc.Inde p̄ceptū eſt Ezechieli volumen comedere priuſq̄ p̄dica
ret.Ezech.iij.Comede volumē iſtud ⁊ loq̄re filijs iſrl'.Rectus ordo. Pri=
us quidem incorporare p ſciam:et poſtea de plenitudine alijs eructare p
doctrinā.j.Timo.iiij.Attende tibi ⁊ doctrine qualiter doceas.p̄s.Spiri
tu p̄ncipali cōfirma me:et tūc docebo iniquos vias tuas.j.Eſdre.iiij.Me
mores ſumus ſalis qd̄ cōedim⁹ in palatio regis.i.ſapiētie quā audiuim⁹
in ſcholis:memores ſcȝ ad docendū ⁊ multiplicandū ſcientie talentū.de q̄
Sap̄.vij.Quam ſine fictione didici p̄mo:⁊ poſtea ſine inuidia cōmunico.
¶Tertia ſcripture vtilitas ꝙ cōſolat tribulatos.Ideo ſubdit apl's: vt p K
patientiā ⁊ cōſolationē ſcripturarū ſpem habeam⁹.p̄s.Tribulatio et an= Sacra ſcri
guſtia inuenerūt me:qñ eas nō q̄rebā.Sed ſubdit remediū cū dr.Māda= ptura.
ta tua meditatio mea eſt.i.tūc meditatio mandatoꝝ q̄ in ſcriptura conti= Quō ſacra
netur/eſt michi in adiutoriū.Nec mirū ſi ſcriptura conſolationē inducit. ſcp̄tura cō=
Primo qꝛ ſponſus cōiter delectat et cōſolat in ſponſa.Veritas autē ſcri ſolat tribu=
pture eſt ſponſa nr̄i intellectus.Sap̄.viij.Queſiui eam michi ſponſam aſ latos.
ſumere:⁊ amator fact⁹ ſum forme illi⁹.Sicut em̄ noſter affect⁹ cum omni

L
Sacra scriptura.
De differẽtia scie diuine et mũdane.

falsa voluptate fornicat̃:sic intellectus nr̃ cũ oi alia vana scientia: que ad istam nõ ordinat̃.Scientia eñi legum humanarũ quasi meretrix questuaria ꝓstat ꝑ tp̃alis lucri mercede:lꝫ sit speciosa quãtũ ad xbi splendorem. Similiter sciẽtia mũdana ꝓ vano fauore ⁊ aura populari prostat.Hiero. Philosophꝰ popularis auro vile mancipiũ.de qua.j.Coꝝ.viij. Scientia inflat.Sed veritas sacroꝝ eloquioꝝ gratuita est.Esa.lv. Omnes sitiẽtes venite ad aquas:et qui nõ habetis argẽtũ ⁊c.Qui aũt p̃ponũt leges sacre scripture:hi sunt Naamã syrꝰ:q̃ iordanem.i.sacram scripturã cõtemnens/farfar ⁊ Abana fluuios damasci.i.mũdanas sciẽtias p̃ferebat:cum tñ sint multiplicit̃ sacre scripture p̃ferẽde. Nam lex diuina imaculata est et cõuertens aias:hec occasionaliter subuertit ꝓpt̃ subtilitates nimias: que in iure reprobari debent.Scdo q2 illa terrena:ista celestis de sursum descẽdens a patre luminũ.Jaco.iij.Illa mobilis mutat̃ ⁊ arctat̃ ſm mutationes tẽpoꝝ:lex aũt dei manet ineternũ.p̃s. In eternũ dñe verbũ tuũ ꝑmanet in celo.Hiere.ij.Duo mala fecit populus meus.Me dereliquerũt fontem aque viue:⁊ edificauerũt cisternas q̃ continere nõ valent aquas: quia mutantur iura ſm mutationes hoim ⁊ tempoꝝ. Tertio q2 sacra scientia est limpida ⁊ pura.Sap̃.vij.Sapiẽtie emanatio est claritas dei sincera:candor lucis eterne:speculũ sine macula. Ecõtra sapiẽtia mundana est aqua turbida.Hiere.ij.Quid tibi vis in via egypti: vt bibas aquam turbidã.Quarto q2 sacra lex pacifica est ⁊ quieta.Esa.viij.Aque syloe q̃ fluũt cũ silentio.p̃s.Pax multa diligentibus legem tuam .ecõtra ista tumultuosa plena ranis.p̃s.Dedit terra eoꝝ ranas.Quinto sacra scriptura solidam veritatem ostendit:secularis vero vel decipit vel in nube et mari ostendit.Uñ nunc multi fabri ferrarij vadũt ad philisteos.i.ad seculares et litigiosas scientias:vt exacuent ferrũ ingenij ⁊ eloquentie instrumẽta. j.Reg.xiij.Mallẽtes ĩ fabrica philistinoꝝ ferramẽta sua exacuere q̄ in fabrica sacre scripture:q̃ cũ in alijs scientijs fere totũ tempus expẽdãt:modicum tp̃s:feces scꝫ senectutis theologie reseruant.ij.Macha.ij. Stultũ est ante hystoriã effluere:⁊ in ip̃a hystoria succingi. Alie eñi scientie sunt quasi prohemiũ ad p̃ncipale negociũ salutis qd est theologie:ad qd multo tempore quasi oẽs currũt negligentes scientiam salutis.de q̃bꝰ Ruth ij.Ne transeas ad agrũ alienũ.Multi nichilominus p̃clari ingenij trãseunt ad agrũ Justiniani dicentes dño.Recede a nobis: scientiam viarum tuarũ nolumus:Ac si dicerẽt cũ iudeis:tu discipulus illius sis.s.xp̃i:nos discipuli Justiniani sumus. Et hoc maxime cõtingit in nostris iuuenibꝰ p̃latis:q̃ cum deberent scire sacram scripturã ⁊ p̃dicare:ad leges trãseũt/ vt bona tẽporalia cõseruent/⁊ aias in infernũ ire dimittant.Saccus plenus furfuris:vix aut nũq̄ potest quicq̄ simile suscipere. Nostri ergo prelati nõ deberent istis secularibus negocijs ⁊ scientijs hmõi implicari : nec sugere aut lactare mãmas egyptie: quas Moyses lactare noluit: vt dicit Josephus. Sed matris sue.s.ecclesie:que mamme sunt sacre scripture. Sunt eñi aque egyptioꝝ in sanguinem conuerse . Qui sanguinem istum lambunt:de sanguine vident̃ viuere:cum tamen prohibitum sit comedere sanguinem.Si ergo tulimus farinam de egypto conspersam sclarij scie et in pallio veteris ꝯuersatõis:cessare dꝫ postq̄ ventum fuerit ad mãmã sacre scripture.Unde de hac sciẽtia mũdana dicitur in p̃s.Quoniam nõ cognoui litteraturã.i.scientiam legũ et mundanaꝝ aliaꝝ: quas bonũ est scire sꝫ non vt vxorẽ intellectus habere qd est cognoscere: vt vxor talis cognoscatur:dũ proles ⁊ fructus temporaliũ in ea queritur: ideo dicit quo=

niam nõ cognoui litteraturam. Non dicit quoniã non habui: sed nõ habui vt vxorem sꝫ vt ancillam: qꝛ tales sciẽtias ptrãsire licet. Sed ad eas sicut ad sponsas declinare ⁊ ibi permanere periculosum est. Cogitare eñ semꝑ de mũdanis ⁊ nichil de salute sua: valde ꝑniciosum est. Propter hoc magi declinãtes ad herodem nõ steterũt ibi: sed cito discesserunt/cum interim nõ viderent stellam.i.gratiam vel spũalem intelligẽtiam. Ideo dicit Judicũ.v. Qui ꝑcusserit cariath sephe (que interpretatᷣ ciuitas litterarũ: vel potius littere ciuitatũ: per quas scꝫ reguntur ciuitates) dabo ei axam filiam meã/id est spũalem intelligẽtiam. Datur enim ei qui ꝑ contẽptum percurrit sciẽtias sclᷣares. Olim eñ cornua moysi stabant in capite.i.duo testamẽta scripture sacre in capitibus prelatorum eminebãt.nunc auulsa cornua portãt reliquiaꝝ portitores ad deosculãdum vt dicitᷣ: quod tamen fabulosum est cornua huiusmodi esse. Sic officiariũ prelatorum portant ea auulsa: dicẽtes se esse doctores ⁊ sufficientes ad cõducendum populum in viam salutis: ⁊ habere vtrãqꝫ testamẽti doctrinã. qđ tamen fabulosum est. Sexto ſm Guillᷣ.parisᷣ. Cetere sciẽtie a sacra scientia sunt anus decrepite deformes: terrenoꝝ consideratione curue: ⁊ infructuosa eloquentia tumide ⁊ inflate. Diuina sapiẽtia puella est humilitate eloquij gracilis: supnorum cõsideratione rectissima: ⁊ oĩno nichil habens terreni coloris. Ue illi qui amore tante speciositatis nõ capitur. Ue illi qui anus istas deformissimas ei ꝑ̃tulerit: sine qua non est calefactio. Psal. Ignitũ eloquium tuum Et Deutero.xxxiij. Jn dextera eius ignea lex. Mortui eñ et frigidi sunt: qui in sinib⁹ huiusmodi vetularũ dormiũt: et (vt verius dicam) putrescũt. Ideo ꝓhibitum est Deutᷣ.xx. Non succides arbores fructuosas ad faciẽdas machinas. Arbores fructuose sunt preclara ingenia in artib⁹ liberalib⁹ erudita ⁊ exercitata: q̃ facile pñt ꝓficere in sacra scriptura. Machine sunt aduocatoꝝ lingue: qꝛ machinis ciuitates ĩpugnantᷣ: ⁊ linguis aduocatorũ maloꝝ turbantᷣ. Ideo ps̃. Precipita dñe ⁊ diuide linguas eoꝝ: qm̃ vidi iniq̃tatẽ supportatã ⁊ cõtradictionẽ in ciuitate. Ideo aplᷣs.j.Coꝝ.vj. Jubet ad hmõi officia seculariũ causaꝝ ꝯstitui ꝯtẽptibiles q̃ sunt ĩ ecclᷣia.

¶ Quarta vtilitas est q꜡ eleuat ĩ spẽ etᷣnoꝝ. Sic eñ ad pacẽ tꝑalẽ dirigit scĩa iuris: sic ad pacẽ etᷣnã scripture sacre scĩa. Ideo dicit aplᷣs: vt ꝑ cõsolationẽ scꝑ̃turaꝝ spem habeam⁹. Ecclᷣi.xxiiij. Qui elucidãt me vitã etᷣnã habebũt. Et si dicatᷣ quõ doctorib⁹ tale premiũ ꝓponitᷣ vt elucidẽt doctrinã scripture: cũ vnus eorũ dicat. Jn corde meo abscõdi eloq̃a tua: vt nõ peccẽ tibi. Si ad vitãdum pctm̃ abscõderit eloquia dei: quõ ꝓmittitᷣ premiũ eis qui ea ꝓponũt in publicũ? Rñdetᷣ q꜡ sacramentũ scꝑ̃ture sacre debet abscõdi ꝓpter multa. Primo ꝓpter canes.i.hereticos q̃ detrahũt ei. ps̃. Redime me a calũnijs hoĩm ⁊c̃. Sic ei heretici mãmas ecclᷣie que sunt sacra scriptura stringũt. vt dicit Cãtor parisᷣ. q꜡ pro lacte sanguinẽ eliciũt ⁊ aq̃s vnius moris quib⁹ deberem⁹ ambulare in domo dei cum cõsensu/faciunt aquas cõtradictionis: quib⁹ et sibi inuicem cõtradicunt ⁊ deo ⁊ ipsis aq̃s. Psal. Conuertit flumina eorũ in sanguinem.i.in carnalẽ sensum ⁊ expositionẽ. Jnde rogabat Psal. Juxta eloquiũ tuũ da michi ĩtellectũ: nõ infra nõ cõtra: nõ supra: sicut illi q̃ volant cũ symone mago. qui volãdo posuerũt os in celũ: ⁊ lingua eoꝝ trãsiuit ĩ terra: qꝛ fauore freno de scꝑ̃turis tractãt Meli⁹ eẽt eis cũ btõ martino celũ respicere q̃ꝫ in celũ os ponere Mat.xv. Nõ est bonũ sumere panẽ filioꝝ ⁊ mittere canib⁹. Scđo ꝓptᷣ porcos.i.lubricos q̃ immũde viuẽdo ꝯculcãt v̄bũ dei. Matth.vij. Nolite mittere margaritas ante porcos. Eloquia ei. dñi casta vas castũ ⁊ mũdum req̃rũt. Nec

M Sacre scripture. Quõ scꝑ̃ture sacre eleuant hoĩem in spem etᷣnorum.

N Sacra scriptura. Quib⁹ debent abscõdi eloquia dei.

enim deus vinū illud nouū in vtres veteres ⁊ fetidos immitteret. Hiero. Ama sciētiā scripturaꝝ: et carnis vitia nō amabis. Tertio ꝓpter incapacitatē et ruditatē auditoꝝ. Ideo preceptū est in lege. Exo. xxj. Ut operiatur os cisterne ne bos vel asinus cadat in ipsam. Sacra scriptura cisterna est. cuius interiora secreta nō debēt bobus ⁊ asinis apiri: sed poti⁹ ꝑ simplicem expositionē aliqualiter opiri. Alias si per scrupulū erroris ibi periclitenꝭ et cadāt: de morte ⁊ dānatione tenebiꝭ ꝗ eis delinquēdi occasionē dedisse videꝭ. Quarto ꝓpter assiduitatem ne vilescat. Aug. super eplam ad hebreos. Predicatio si rara sit/non sufficit: si assidua/vilescit. Quinto propter obstinationē illoꝝ quib⁹ exhibeꝭ doctrina. Cassiodor⁹. Gen⁹ obstinationis est obstinatis p̄dicare. Insanum est rigare petram vt mollescat. Propter quod ablata est intelligētia scripturaꝝ iudeis ⁊ data gentibus. Matth. xxj. Auferet a vobis regnū. i. scriptura ꝑ quā habeꝭ regnū: ⁊ dabitur genti faciēti fruct⁹ eius. Act. xiij. Quia repulistis xbū dei ⁊ indignos vos iudicastis vite eterne: ecce cōuertimur ad gētes. Sic iacob surripuit bñdictionem Esau: ⁊ obtinuit p̄mogenita sua: vt ꝑciperet hereditatē celi. Esa. j. Uerbū dñi misit in iacob. i. in aplos ⁊ alios discipulos a quibus receptū est: ⁊ cecidit in israel: q̄ nō seruaꝭ a iudeis ipsum repellētibus.

O
Sacra scriptura.
Quō scriptura sacra docet laudare deū.

¶ Quinta vtilitas est iocūda diuine maiestatis collaudatio. Sicut enim sacra scriptura laudatur a dño. iuxta illud Psal. In deo laudabo verbū: in dño laudabo sermonem: sic sacra scriptura vbiqꝫ laudat dñm. Laudant enim opera artificem suum. Opus enim domini est scriptura sacra. Esa. j. Os enim dñi locutum est. Psal. Semel locutus est deus: duo hec audiui. Duo em̄ testamenta ex vno ore dei processerunt. hec enim est vox dñi confringentis cedros. i. superbos: secans eos medios vt ad cor possit xbum peruenire. Hoc est verbum salomonis qḋ obseruabat dicens Eccles. viij. Ego os regis obseruo. Ac si diceret. Alij obseruēt stellas: alij auguria: alij alias vanitates ⁊ insanias falsas: vt ex eis sue vite cōsulant: ego os regis obseruo. i. scripturam per quā michi omne qḋ necessarium et salutare est loquitur rex regum. De quo Esa. viij. Nunquid nō populus a deo suo requiret visionem pro viuis ⁊ mortuis: ad legem magis ⁊ testimonium. s. requiret: q̄ ad diuinos et phitones. Esa. xxx. Ue filij desertores vt faceretis consilium ⁊ non ex me: vt ordiremini telam ⁊ non ꝭm spiritum meū. Et sequitur: ⁊ os meū non interrogastis. Propter quod subdit apostolus paulus in epistola. Deus autē patientie ⁊ solatij. i. qui per scripturā docet patientiam ⁊ per eam nos ꝯsolatur: det vobis idipsum sapere in alterutrum ꝭm iesum christū: vt vnanimes vno ore honorificetis deum et patrem dñi nostri iesu christi. Ab ipso enim procedit ista sapientia ⁊ intellectus: ⁊ non ab alio. Est enim māna quod pluebat dñs antiquis patribus: sed quibus volebat. Sunt insuper horrea frumēti que aperit verus ioseph in egypto huius mūdi ad necessitatem populi: sed quibus vult. Eccles. j. Ad locum vnde exeunt flumina scripture. s. a deo/reuertūtur per laudem et gloriam ipsius: vt iterum ab eodem fluant. Propterea iubet apostolus gētiles laudare deum pro doctrina ⁊ scriptura que a iudeis transiuit ad eos: vt patet ex allegato pluries psalmo in eadem epistola.

A
Hereditas
Tres cōditiones reqsite ad hereditatē celi ꝑcipiēdā.

¶ Sermo. xv. in ordine. et prim⁹ de sancto Nicolao ꝑ thema.

ET vos similes hoibus expectātibus dñm suum quando reuertaꭍ a nuptijs. Luce. xij. In quib⁹ verbis ꝓpositis dñs tres conditiones designat reqsitas ad hoc q̄ eius possideaꭍ hereditas. Prima tangitur cum dicitur. Uos sitis similes hominibus. hec est man-

suetudo. Nã Arist.j.politice dicit q hõ est aial natura mãsuetũ. Ideo cõtra hois naturam est q sit in eo crudelitas. Hoc em̃ magis accedit ad naturam bruti. Ideo instar beati Nicolai qui a crudelitate mortis iuuenes eripuit/sitis similes hoib⁹.i.mãsueti.qr ps. Mãsueti hereditabũt terrã. Scda tangit cum dr. Expectãtibus dñm suũ. Oportet em̃ esse expectãtes sicut q̃ habent grãm expectatiuã super aliquo magno bñficiorũ collatore: oportet q expectẽt tẽpus vacationis bñficij. Dñs aũt singulis dedit grãm expectatiuã futuri bñficij: ꝛ hoc gratis. nec opꝫ tp̃s vacationis expectare: qr in padiso locus vni⁹ nõ impedit alteri⁹ locũ. Vacauerũt tñ multe p̃bende in celo per ruinã angelicã. Si ep̃s aliquẽ vocaret ad p̃bẽdas/cito curreret. Xp̃s autẽ vocat ad has p̃bendas ꝑ pauco precio.s.pro bonis opib⁹: et tamẽ nemo vult pro hmõi operari. Qui autẽ opabat̃ pro illis habẽdis dicebat illud ps. Expectans expectaui dñm: ꝛ intendit michi. Quia vero multi exapectãt mũdanos honores ꝛ premia: ꝛ hic querũt suã remunerationẽ: ideo subdit̃ tertia ꝯditio q scꝫ expectet eum qñ reuertat̃ a nuptijs. Postq̃ em̃ dñs in nuptijs gauisus est ꝛ multa exposuit: post hoc ponit rationẽ cum seruis suis sup villicatione ꝛ debitis eoꝝ. Sic postq̃ se totum exposuit ad sibi ꝯiungẽdum inseparabiliter naturã humanã: oportebit cum eo cõputare de honoribus/dignitatib⁹/scientia/eloquẽtia/diuitijs ꝛ alijs donis gratuitis. Multi em̃ nũc bñ expectãt eũ: cũ eis aperit manũ. ps. Cõfitebit̃ tibi cum bñfeceris ei. Sed quando veniet dñs a nuptijs ad iudiciũ stricte ꝯputabit cũ illis. Dicit̃ em̃ Prouer.vij. Abijt via longissima scꝫ in celũ sacculũ pecunie secũ tulit.s.suam humanitatẽ. in die plene lune reuersurus.i.quãdo electis plena erit ecclesia: ꝛ tunc a singulis rationẽ reqret. Vel sacculum pecunie.i.mariam: que fuit sacculus in quo posuit domin⁹ omnes thesauros suos: vt in illo sacculo nos indigẽtes requiram⁹ de thesauris altissimi. Ut igitur de eis participemus: dicamus Aue.

¶ Expectãdus est dñs ad tria. Primo ad corpis sustẽtationẽ: vt pulli parentes expectãt nec nidũ exeũt: cõtenti cibo quẽ eis parẽtes administrãt. Sic a deo expectare debem⁹: nec nidũ fidei xp̃iane: nec mãdatorũ ecclesie exire debem⁹ vt tpalia acqramus. ps. Oia a te expectãt: vt des illis cibũ in tpe oportuno. Sed dicet aliqs. Ero ergo ociosus: ꝛ nichil opabor expectãs q dñs michi ministret cibũ. Ad hoc dr q hoc nõ vult dñs. Bern. Piger a deo sibi credit subueniri: qui in hoc mũdo vigilare precepit. vult em̃ dñs laborẽ tuũ. ps. Uides qm̃ tu laborẽ et dolorẽ cõsideras. Et quãtũcũq laboraueris ꝛ sollicit⁹ fueris de necessarijs habẽdis/si mãdata dei ꝛ eccl'ie nõ fueris transgressus: nidũ tuum nõ existi.i.ab alio q̃ a deo nõ quesiuisti. Sed si pro tpalib⁹ acquirẽdis mendacia/periuria/furta/rapinas/adulteria ꝛ similia ꝯmiseris: nidũ tuũ existi. de quo Job.xxix. In nidulo meo moriar.i.ad tẽporalia nõ trãsibo ꝓpter diuitias acquirẽdas. Sic nec exiuit Nicolaus: nõ querens per mẽdacia a populo suo frumẽta ad satiãdũ eius famem: sꝫ precib⁹ ꝓmittẽdo tantũdẽ reddere in portu ad quẽ tẽdebãt sperans in diuino auxilio. Scdo expectãdus est ad ꝯputandũ. Sicut receptores dñoꝝ facere solẽt in termio anni. Si em̃ alicui eẽt assignata dies aduẽtus dñi sui: in quo sub capitali sentẽtia haberet respõdere de oibus factis suis ꝛ expẽsis: ꝛ nesciret diẽ illam neq horã: nec cibis nec potib⁹ vacaret: semp sollicitus quõ rñdere posset. In iudicio xͦo dei dies assignat̃ nobis: nõ ad caput perdẽdum tãtum vel hereditatem terrenã: sed ad perdẽdum corpus et animã et hereditatẽ eternã si male egerimus: ꝛ nescimus diem vel horam. Insanus est ergo qui illã diem non precogitat/ꝛ delicijs vacat

B
Expectare.
Ad tria expectandus est dñs.

C
Accidia.
Qꝫ pigro nõ succurrit̃ a dño.

Luc.xij. Estote ⁊ vos parati: quia qua hora nõ putatis filius hoīs veniet. Sic aūt expectauit Nicolaus / ꝙ nūq̄ delitijs vacauit: imo a papilla cepit summa ꝓmereri gaudia. Nõ sic eū imitātur multi: q̄ expectant dn̄m sicut monachi abbatē comedēdo ⁊ deliciādo. Cogitent tales ꝙ porcus vel bos versus natale pinguis efficitur: merito de morte eiꝰ citius tractatur. Sic Matth.xxiiij. In diebus Noe erant ante diluuiū comedētes ⁊ bibētes et ad nuptias ducētes: ⁊ subito venit ira dei ⁊ diluuium ⁊ tulit oēs: ita erit aduētus filij hoīs. Tertio expectādus est ad aīe retributionē: vt mercēnarius mercedē pro labore expectat. Hoīes de nuptijs venientes solent esse suis amicis iocūdiores et largiores: ideo cito qđ volunt ab eis impetrāt. Inimicis aūt eorū crudeliores: sunt eñ vino pleni. Sic dn̄s de supnis nuptijs adueniēs facturꝰ est. ps. Excitatus est tanq̄ dormiēs dn̄s: ⁊ tanq̄ potens crapulatꝰ a vino: et ꝑcussit inimicos suos in posteriora ⁊c̄. Oportet ergo eū expectare nõ vt inimicos / sed vt amicos. Queādmodū fecit Nicolaus: qui eū diu expectās tāta ab eo obtinuit vt nõ solū ꝓ se magnitudinē glorie: sed etiā multitudinē miraculoꝝ infinitam ad auxiliū et subsidium pctõrū meruerit. Ideo vt eū imitemur nobis dicit. Et vos siles hoibꝰ ⁊c̄.

D

Nicolaus. Quomodo ad quatuor terios beatus Nicolaus rõnem reddidit.

Apl̄s.j.Cor.iiij. dicit oīa quecūq̄ habemꝰ / a deo illa accepisse. Quid eñ inquit habes quod nõ accepisti? Ita vt bona nature / fortune / ⁊ gratie: oīa ab eo suscepimus: de quibꝰ coram deo ratio reddēda est. Quidam vero hanc rationem reddere susceperunt ad vnum terminū: vt qui in infantia decedunt. Alij ad duos: vt in iuuētute moriētes. Alij ad tres: vt moriētes in virili etate. Alij ad quattuor: vt moriētes in senectute. Quia igit̄ btūs Nicolaus obijt senex: ideo sibi credita accepit ad q̄ttuor terminos: quare in presenti sermone dicemus qualiter se preparauit ad reddēdam rõnem coram deo in singulis terminis de sibi a deo creditis.

E

Nicolaus. Quomodo custodiuit thesaurum virginitatꝭ.

¶ In infantia ḡ accepit a deo ꝑuilegium maxie gratie. Post baptismū quidem signum maxie virginitatis / castitatis / et abstinentie. Ut scilꝫ cum infans esset / vbera matris nõ nisi semel quarta et sexta feria contingeret. In qua etate multū videtur se ꝑparasse ad rõnem reddēdam. Priocustodiendo thesaurū sibi datū ne perderet. Data eñ erat sibi caro / sꝫ mūdata per baptismū: quam vnxit myrrha amaritudinis penitentie ieiunādo tūc bis in hebdomada / preseruādo eam a putredine luxurie. In quo dānātur miserrimi q̄ dicunt se nõ posse cõtinere. infantia eñ Nicolai eos cõdēnat. Si subtraherēt ligna foco sicut fecit beatus Nicolaus: ⁊ exēplo eiꝰ ꝯdirēt suum corpꝰ myrrha penitētie / oēm luxurie tētationē superarēt. Paruus enim dolor facit obliuisci aut diminui leticiā maximā. Eccli.xj. Malicia vnius hore obliuionem facit luxurie maxime. Unde in vitis patrum. cum quidā tentaretur a spū fornicationis ponebat digitos suos in igne: ⁊ cum combureret̄ nõ poterat sustinere. Tunc dicebat. Quõ fornicabor vt ꝓ fornicatione sustineā ignem ꝑpetuum: quādo in solis digitis nec ad momētū pati valeo ignem temporalem? Cõtra tales adducetur btūs Nicolaus in testimoniū. Dicunt eñ se nõ posse abstinere a cibis inflāmantibꝰ eos: quibus dicet̄. Iste infans abstinuit adhuc impotēs: ⁊ tu potēs ⁊ virilis abstinere nõ potuisti? Scđo se preparauit ad reddēdam rõnem multiplicando thesaurū dn̄i sui. Ab infantia eñ thesaurizare cepit dn̄o cū dētibꝰ. Sicut faciunt lombardi qñ sunt ad ꝓprios sumptꝰ. q̄ diues / q̄ auarus fuit btūs Nicolaus: quādo sic iuuenis bonorū operū fuit thesaurarius. Uult enim Arist.iiij. ethicoꝝ. ꝙ auaricia quāto in hoīe sene senescit: tanto iuuenescit. Quāto igitur putatis auariciam bonoꝝ operum in eo creuisse: q̄ sic a iu-

uentute auarus esse inchoauit? Pro qua compensanda nūc videt̄ miraculorum multitudo quasi infinita: sicut in collecta eius canit ecclesia.

F Auaricia. Si auaricia sit in iuuene laudabilior q̄ ꝓdigalitas.

¶ Sed dicet aliq̄s. Si beat⁹ nicolaus laudatur de auaricia bonoꝝ operꝝ nūquid iuuenis silr̄ laudari dꝫ exemplo ei⁹: ꝛ silr̄ de auaricia tp̄aliū sicut et spūalium? Et videtur q̄ non: quia radix mali in oī adolescente dānabilis est. Radix aūt oīm maloꝝ est cupiditas. j. Thimo. vj. ergo. Dicit̄ p̄io q̄ adolescēs magis laudandus est de auaricia bonoꝝ operū q̄ꝫ de ꝓdigalitate et effusione: q2 nō pōt adolescēs multa opa fecisse/aut multā doctrinā hausisse vnde ꝓdigus fiat. Primo em̄ opꝫ studere cū magno labore: postea doctrinā effundere. Primo haurire aquā de puteo sapiētie q̄ alt⁹ est: q̄ꝫ eā alijs effundere. Paru⁹ institor vł merceri⁹ tenere bācā nōdū pt̄. Sed cū (iuxta illud Hester. x.) paru⁹ fons creuerit i fluuiū ꝛ in lucē solēq̄ꝫ cōuertet̄: tūc iam senex poterit illā effundere. Et ad hāc iuuenū auariciā debēt refamiliari rectores reipublice: vt iuuenes discāt. s. reformari bonis morib⁹: q2 sicut corp⁹ sequit̄ vt plurimū aīe affectiōes ꝛ f̄m eas dispõnit̄: sic f̄m directōeꝫ aīe bene disposite tp̄alia optime diriguntur. Dr̄ scd̄o q̄ auaricia in iuuene q̄ est temporaliū/excusabilior est q̄ꝫ ꝓdigalitas eoꝝ: q2 ꝓdigalitas nutrit luxum ꝛ voluptatē: ad quā maxie ꝓcliuis est adolescētia: nō magis ɔ̄ria bone vite et minus sanabilis in iuuene. Facili⁹ em̄ laxat̄ venter dur⁹ q̄ꝫ restringat̄ laxat⁹ dissinteria. Tertio q2 sibi cōmissuꝫ officiū in tali etate strenue gubernauit ad magnificentiā ꝛ honorē dn̄i sui. Dedit em̄ nobis dn̄s officiū regendi terrā corporis nr̄i: ꝛ manutenēdi eā ī obediētia sua: vt faciam⁹ in ea iudiciū ꝛ iusticiā. Sic beat⁹ nicolaus corpus ꝛ aīam suā ab infantia sua fecit subdi dn̄o suo: ꝛ ad honorē ip̄ius maxīmā in eis iusticiā faciebat. iuxta illud ps̄. Honor regis iudicium diligit. Modo vero de custodia corporis rara est opinio: nisi forte apd̄ magnates q̄ magnā habent ꝓ corpore suo custodiā: sꝫ de aīe custodia nullū est v̄bū. Plures inueniuntur corporis custodes: sed nulli aīe. Hanc aūt disciplinam accepit sibi Nicolaus duplici ex causa. Primo ne contra sp̄m ei⁹ se quereret̄ rebellio. A carne em̄ incipit tentatio: vt patuit in p̄mis parentib⁹ Gen̄. iij. Et in xp̄o. Matth. iiij. Ideo illic incepit Nicolaus fortificare castellū vbi erat periculū. Scd̄o q2 vulgo dr̄: mane surgere fac̄ optimā dietam. Canti. vij. Mane surgamus ad vineas. Ideo mane iuuētutis cepit penitentiam facere: vt posset inde facil.⁹ vite dietam consummare. Eccli xxxix. Iustus cor suum tradidit ad vigilandum diluculo ꝛc̄.

G Nicolaus. Quō potuit hr̄e illud donū abstinētie in sua iuuētute.

¶ Sed q̄ri posset vnde potuit tāta sanctimonia et tātū gratie priuilegiū in hoc infante inueniri: vt tā magnifica abstinētie opa faceret: cum etiam oēs q̄ baptizant̄ infantes (vt doctores dicunt) equalem gr̄am baptismalem cōsequant̄? Respondetur p̄mo triplici hoc ratione potuisse fieri. Primo ex diuino instinctu quo tunc agebatur infans: vt videretur qualis eēt futurus q̄ sic abstinēs in infantia iam videbat̄ in supernis delectari: Esa. xj. Delectabit̄ infans ab vbere. Dū enim pendebat ad vbera matris aspirabat ad mensam eterni patris. Prophetabat in cunis qualis esset in celis. Qui iam terrenas delicias abnuebat: q̄si ad celestes aspirabat. Prophetabat in cibo liquido/scilicet lactis materni: quid acturus esset in solido cibo xp̄i. Bene enim viuebat anteq̄ꝫ sciret viuere: qui ieiunabat anteq̄ꝫ sciret comedere: et docebat alios/non doctus ab aliquo. Erubescant ergo senes frangere ieiunia: que obseruabat beatus Nicolaus in etatis teneritudine: qui per hoc q̄ aspernabatur vbera nature / signabat se aspirare ad vbera gratie. Psal. Exitus matutini ꝛ vespere delectabis.

id est si in exitu matutine etatis que est infantia vel pueritia delectaberis in dño: consequés est vt in senectute delecteris in eo: quãtomagis q̃ iã in matutina etate tante delectationis p̄sagiũ fecit. Scḋo hoc ꝓtulit esse ex merito parentum: q̃ (ẜm ꝙ scribit in ei⁹ legẽda) erãt deo deuoti: dñm rogãtes vt eis donaret sobolem qua de⁹ ip̄e venerari posset. Ideo lʒ in baptismo ex merito xp̄i tãtũdẽ habuerit ex gr̃a quãtũ ceteri infantes: tñ ꝓpter merita ⁊ deuotionẽ parentũ potuit sup̱uenire istud gr̃e priuilegium Erat eñ fili⁹ nõ tam nature q̄ gr̃e: iõ consequens erat vt gr̃a dei in eo existens p̱ aliqḋ insigne miraculũ demõstraret. Sic samuel fili⁹ p̱ merita habit⁹ puer obsequebat dño. Sic beati ambrosij infantis mellificabãt apes in ore: p̄sagiẽtes quãta eẽt futura ei⁹ doctrina. Modo ṽo pauci sunt parẽtes q̃ dñm corde efflagitẽt ꝓ tali ꝓle suscipienda. Immo si forte dñs eis dederit infantem aliquem: q̃ postea deuotus a iuuẽtute toto corde sequatur dñm: paruipendũt eũ parẽtes: dicũtq̧ eũ nimis esse deuotũ: non satis mundanũ: non satis ꝯsecutũ ciuilitatem inter gẽtes: comestorem eẽ ymaginũ: ruminatorem crucifixi/somniatorem. Et si forte velit studere sacre doctrine nõ patiẽtur: qr̄ p̱ illam nõ lucraret panem suum: neq̧ p̱ eam ascẽditur sup̱ mulam: neq̧ portatur frenũ aureũ: sʒ oportebit eũ vacare mundanis ⁊ lucratiuis scientijs. Neq̧ desinet pater nisi fili⁹ ei⁹ non solũ corpore sed etiam aĩa repñtet eum: vt sicut ille deformis est vita/sic fili⁹ erit pulchrior si sit ip̄o deformior/⁊ seculo maxime deditus. Similes bufoni q̃ miserat filiũ suũ ad generale bestiarum capitulum: qui obuians lepori velociter currenti ad dictum capitulum/rogauit leporem vt portaret calceos filio suo: q̃ pre deuotione ⁊ celeritate eũdi ad capitulum eos dimiserat: et hoc vt honestius incederet inter alias bestias. Cui lepus. Et q̃s est filius tuus? Ad quem pater. Est pulchrius animal qḋ videbis in toto capitulo. Cui lepus. Est ġ cign⁹. Cui bufo. Nõ: qr̄ turpissimos hʒ pedes. Est ergo (inquit lepus) pauo. Non inq̄t bufo. Uocem eñ hʒ horribilem: nec bñ cõsonantẽ. Quis ergo est/ait lepus. Rñdit pater bufo. Ille est quẽ videbis habere talem dorsum/talem ventrem/talẽ musellũ/tale corp⁹ quale me vides hr̃e. Sicut bufoni videt pulcherrima bestia q̃ sibi assimilatur/ sic tales filios suos pulcherrimos ⁊ honestissimos reputãt: si in fraudib⁹/ subtilitatib⁹/rapinis et hmõi videant sibi esse similes. Similis ei similẽ sibi q̄rit. Et sic vir mũdanus de puero q̃ se dat deo: vult eũ oib⁹ virib⁹ dare mũdo. Si itaq̧ dederit tibi de⁹ filiũ cui aliquã bonã aspirationẽ dederit: ne eũ impedias. Q̄ꝫ si dixeris iuuenes hmõi multa indiscrete agere ⁊ vouere: quare nõ videt malũ eos reprimere. Preterea planta q̃ cito post trãsplantationẽ fructũ facit/nõ est magne duratõis: ⁊ cito fructu siccabitur ⁊ carebit. Ad hoc dr̄ ꝙ sepenumero in iuuenib⁹ sunt aliq̃ indiscretiones ⁊ multa fatua: q̃ debẽt prudẽtia parẽtũ dirigi aut anullari. In ipsis eĩ bon⁹ est zelus/sʒ non semp̱ est bona discretio: cũ tñ zelus ⁊ discretio sit cõiũgi debuissent. Et qḋ deficit in prudẽtia ꝓpter etatis inexperientiã: debet supplere prudentia parentũ. Qui cũ vident eos in bono ꝓposito/nec debẽt ex toto eos ꝓhibere ꝓpter timorẽ dei q̃ forte vult tales sibi ĩ posterũ refamulari: nec etiã ex toto p̱mittere eos agere ẜm zelũ et deuotioneꝫ eoꝝ. Ieiunia eñ q̃ tales faciũt: ex parentũ discretione fieri debent. Unde in vitis patrũ dixit q̄dam senex ꝙ si videret iuuenẽ q̃ vellet cũ duob⁹ pedibus saltare in paradisum: et iam in ip̄am immisisset vnũ pedem: aliũ retraheret: vt cũ discretione illuc intraret. Ad qḋ est exemplũ de iohãne abbate in collationib⁹ patrũ: q̃ dum triduo ieiunaret nullatenus cõedendo

et iam ꝓpter debilitatē non posset opus assiduū exercere: vidit ethiopem paruulū sibi dicētem ꝙ sibi ieiunauerat/nō deo. Et ideo licet vita Nicolai in abstinētia sit admirāda: nō tñ imitāda. Quā rationē tāgit Scotus.iiij. sentētiarū.dist.iiij.q.vij. Scđo huius abstinētie causa potuit esse bonitas sacerdotis ipm baptizātis/et etiā patrinoꝝ assistētium: qui suis precibus hoc infanti impetrauerūt. Propter quod male faciūt qui eos per pueros ignorantes/aut per viros male famatos de sacro fonte leuari faciunt. Qui eñ eum taliter leuat/testis est huiꝰ et fideiussor ꝓ nouiter baptizati fide: et sibi iniungit ꝙ in absentia parētū eū doceat fidē. Quō ergo ad hoc pōt obligari infans vel puer: qui in curia laica nōdum posset obligari?

¶ Sermo scđs de eodē per thema precedēs.⁊ in ordine.xvi.

Si sit es iubemur esse hoibus/necessariū est nos scire quid sit hō. Quod duabꝰ diffinitionibꝰ notificari solet. Primā dat scriptura sacra. Quid est (inquit) homo? et respondet ꝙ memor es.ita ꝙ nichil est homo: nisi ꝓ tanto ꝙ est in memoria dei.ps. Sicut vulnerati dormiētes in sepulchris quoꝝ nō es memor ampliꝰ: et ipsi de manu tua repulsi sunt. Vulnerati eñ pctō ⁊ dormiētes in fetidis sepulchris cōsciētie male repulsi sunt a manu et ꝓtectione dei q̄si nichilū sint: sicut cadauer putridū. Et hoc ideo qꝛ nō est dn̄s eorū memor: vt eos reducat ad vitā. Sicut fecit in petro: qui si lapsus fuisset ab eiꝰ mēoria: iā in nichilū redactꝰ esset. Ideo si q̄ratur q̄d est hō: dicitur ꝙ memor es eius. Scđa diffinitio est phoꝝ dicētium ꝙ hō est aial rōnale/mortale/gressibile/bipes. Logici aūt dicūt ꝙ cū res nō cognoscaꝛ nisi per suā diffinitionē: qui ignorat vnā particulā ignorat rē ip̄am: et ꝓpter harū ꝑticulaꝝ ignorātiā multi nesciūt se hoies. Qui aūt ignorāt genꝰ hois: nesciētes ꝙ sint aialia. qui maxie videnꝛ errare: cū ignorent qđ sibi ⁊ aliis est cōmune. tales sunt supbi: qui ignorāt se eē aialia. Cū eñ aial sit corpꝰ aiatū: debēt scire ꝙ habent aiam corpi alligatā: et per ꝯsequēs sic depressam ꝙ nō licet eis dicere cum p̄mo angelo peccāte. Ascēdam in celum. Quia eñ sp̄us angeli qui erat absolutus a carne in tantā prorupit elationem/ꝙ vsq₃ ad dei equalitatem tentauit ascēdere. Ideo fecit deus hoiem in quo esset sp̄us alligatꝰ et sic ꝓpter corpus a tali retraherꝛ conatu: et ꝓpter dignitatem aie non nimis inclinareꝛ deorsum: s₃ se teneret quasi i medio inter supremū ⁊ infimū/in quo medio virtus humilitatis ꝯsistit. Et qꝛ primis parētibus data sunt corpora nimis leuia: quia carētia inclinatione deorsum ad peccatum et ad penā: ideo in eis tātum preualuit inclinatio spiritꝰ ad sursum: vt ipi similes deo esse vellent. Et ideo facta sunt eorū corpora magis grauia et ponderosa: vt magis deorsum traherēt. Nam Sapieñ.ix. corpus qđ corrumpitur aggrauat aiam. Ergo qui supbiūt/hanc alligationē cum corpe non sentiunt: imo vidētur ignorare ꝙ sint animalia. Sicut Seneca narrat de Alexādro epl̄a.xcvi. ꝙ cum in obsidione cuiusdā vrbis grauiter vulneratus esset: ⁊ sagitta et graui dolore vexareꝛ: ait militibꝰ. Oēs me dicunt Iouis filium: sed vulnus hoc hoiem me clamat. Ideo silr deus supbiētis hois cōditionē deiecit: vt de Nabuchodonosor legiꝛ qui ꝓpter hoc mutatus est i bestiā: vt sibi videbaꝛ. Glo.ibi: qꝛ de magnitudie opis sui tumuit supra hoies: factus est infra hoies. Scđam particulā.s. se esse rōnales vidētur ignorare q̄ vacāt totaliter carni: ⁊ illi parti aie q̄ nobis ⁊ brutis ꝯmunis est: nō rōni q̄ nos a brutis distinguit: vt lubrici. Tulliꝰ lib. de senectute. Impedit ꝯsiliū voluptas: rōnis inimica: mētis oculos ꝑstringit: nec habet vllum cum ꝟtute commercium. Ideo.j. Thimo.vj. O homo dei fuge.

A

Homo. Quid est homo.

Tertiã particulã ignorãt qui se credũt esse immortales: vt cupidi, de qbꝰ
Hieronymꝰ in ꝓlogo biblie. Facile cõtẽnit oĩa q̃ se semꝑ cogitat moritu-
rum. Cũ igiẗ isti nichil velint cõtẽnere vel relinq̃re: videtur ꝙ nõ cogitent
se in breui morituros. Ideo relinquũt alienis diuitias suas: imo (qđ mira
bilius est) nec sibiipsis ꝯcedunt necessaria quibꝰ vita sustẽtatur: sȝ videtur
imaginari ꝙ sine cibi adminiculo possit vita cõseruari: q̃si iã essent imor-
tales. Eccl'es. vj. Est ⁊ aliud malũ qđ vidi sub sole: ⁊ quidem frequẽs apud
hoies. Uir cui dedit deꝰ diuitias ⁊ substãtiam ⁊ honorẽ: et nichil deest aie
sue ex oĩbꝰ q̃ desiderat: nec tribuit ei potestatẽ deus vt comedat ex eo: sed
homo extraneus vorabit illud. Quartam particulã. s. esse gressibilẽ igno-
rant ociosi: qui carent sensu ⁊ motu. Peccator aũt maxime ociosus nõ ha
bet operationes homini debitas. p̃s. In labore hoim nõ sunt: ideo perdi-
derunt humanã speciẽ. Operationibꝰ eñi distinguunẗ species. Et q̃diu q̃s
habet opationẽ debitam speciei / iudicamꝰ ipm̃ in tali specie esse. Marci
viij. Uideo hoies q̃si arbores. Hec eñi sunt plante opera: cibari. in sublime
crescere. florere. virescere. que talibꝰ ꝯpetũt. Sed dicit phs lib. de vegeta
bilibꝰ. ꝙ vnũ opus aialis plus valet q̃ꝫ omne opus plante. q̃to magis vnũ
opus hois? Ergo opibus credite: ⁊ credetis ociosos nõ esse hoies. Nõ eñi
gradiũtur de ope in opus: et de virtute in ꝟtutem. Quintã particulam. s.
esse bipedem ignorant qui quadrupedes sunt vt bestie vel multipedes
vt musce ⁊ aranee. Tales sunt q̃ nec deũ nec ꝓximũ diligũt: sed multipli-
cibus effectionibꝰ nũc in istũ / nũc in illũ vindicãt ⁊ vlciscunẗ. Ambulemꝰ
igiẗ bipedes cũ eo qui bipes nobiscũ ambulauit. s. pede diuinitat, ⁊ pede
hũanitatꝫ: quã assumpsit in ꝟgis vtero. Ad quã recurremꝰ: dicẽtes Aue.

B
Uigilia.
De q̃ttuor vigiliis euãgelicis.

¶ Uigilãt qui expectãt dñm suũ a nuptiis reuersurum. Propter qđ dñs
illos btificat: quos secũda / tertia / et quarta vigilia inuenerit vigilantes.
Has quattuor vigilias optime cõpleuit beatꝰ Nicolaus. Nã prima vigi-
lia est ab infantia vſq; ad adolescẽtiã: quã (vt mane diximꝰ) laboriosa ab-
stinẽtia deduxit. Scđa vigilia est ab adolescẽtia vſq; ad virilẽ etatẽ. Ter-
tia a virili etate vſq; senectutem. Quarta ꝟo a senectute vſq; ad mortem.
Que assumpte sunt ex mõ vigilãdi quõdã i exercitu obseruato. In cuius
quarta vigilia senes ad vigilãdũ ordinabãtur. Has vigilias cõpleuit bea-
tus Nicolaus / se preparãs ad reddendũ ꝓ singulis rationem. Aliter etiã
possunt discerni he quattuor vigilie. Prima est cũ quis penas eternas ꝯsi
derãs timore tãtũmodo se a peccato subtrahit: quã preterit euãgelista: qr
nõ est meritoria / licet bona. Scđa est cũ gratia illustratꝰ quis sinistro oclo
gehẽnam: dextro patriã respicit. Tertia cũ iam serenata cõsciẽtia dulcedi
ne patrie totꝰ accẽditur. ita ꝙ etiã si nulla ꝓponeretur gehẽna: nõ minus
se illesum seruaret a culpa. factꝰ iam cicada noctium: que cõpetit maxie cõ
templatiuis. Quarta ꝟo vigilia est vigilãtium pastorꝝ supra gregẽ suum.
quibus p̃mo nunciatus est xp̃s natus. Unde ianitori precepit vt vigilet.
Has tres vigilias vltimas multũ obseruauit beatꝰ Nicolaus. nũc contẽ-
platiue: nũc actiue deseruiẽs expectando dñm suum. ideo de illis erat de
quibus thema dicit. Et vos similes hominibus ⁊c̃.

C
Mane.
De mane iuuẽtutis quõ debet exerceri.

¶ Postq̃ꝫ mane dictũ est qualiter se preparauit beatꝰ Nicolaus tempo-
re infantie ad reddẽdum rationem de talentis sibi tũc cõmissis: nũc dicẽ-
dum est quõ se preparauit ad satisfaciẽdum ꝓ aliis terminis seu etatibꝰ.
¶ Scđo igiẗ se p̃parauit btũs Nicolaus reddere rõnem de thesauro sibi
dato tẽpore adolescẽtie vel iuuẽtutis / ea etate adhuc duobꝰ modis thesau
rũ ipm̃ mltiplicãs. Prio mutuãdo ad vsurã: vt veniẽs dñs vtiq; cũ vsuris

exegisset illud. Sed an dñs velit q̄ cõcedat̃ mutuũ ad vsurã? Dico q̄ sic: sʒ sibi nõ fratri. Si das tḧalia ꝓpt̃ eũ cẽtuplũ accipies ⁊ vitam eternã possi debis. Matth. xix. Sicut mutuat aliqs alteri vigiti aureos tali pacto q̄ rome i tali bãca reddet multo plures: sic qui dat pauperi vt ei in paradiso reddat. Sic nicola⁹ legit̃ fecisse trib⁹ puellis: q̄ ꝓpter seruandũ thesaurũ dñi in eis repositũ: scʒ castitatẽ ⁊ pudicitiã: et ad releuãdam inopiam patris eaꝝ: trina vice aurũ p fenestras dom⁹ ꝓiecit. Erat em̃ tũc clericus fenestralis: nõ sicut nostri scholares fenestrales: q̄ p fenestras student vt videãt eũtes et redeuntes. Iste vo p fenestras videbat inopiã ⁊ pditionẽ futurã puellaꝝ/ nisi occurrisset: imo tãte charitatis extitit q̄ vt aliis possʒ ministrare: dũ nil haberet/ mẽdicabat vt patuit i fame myꝛeoꝝ: qñ a nautis triticũ accepit tali cõditiõe q̄ in portu ad quem applicare debebãt tãtũdẽ inuenirẽt sicut p̄us anteq̄ ab ip̄is q̄cq̄ acciperet. Multi tñ cũ dant volũt videri. Ip̄e aũt latẽter hoc faciebat ne dei gl̃iam furaret̃: op̄is boni sibi assumẽs vtilitatẽ: ⁊ deo suã relinquẽs gloriã. Scd̃o labore suo adaugebat thesaurũ mane surgendo ad opera dei. Quolibet em̃ mane p̄m⁹ inueniebat̃ in eccl̃ia orans. Signũ em̃ amoris est qñ frequẽtat̃ dom⁹ amici imo s̃m Chrisosto. ꝓpriũ est boni filij vt veniens in ciuitatem p̄mo currat ad domũ paternã. Sicut solebat xp̄s qñ ingressus in hierl̃m p̄mo ibat in templũ. In hoc etiã boni serui officiũ cõplebat. Bon⁹ em̃ seru⁹ mane surgit ad opa: ⁊ p hoc cõmẽdabilior reddit̃. iuxta illd̃ p̄s. Mane astabo tibi. Astat mane iuuẽtutis deo operãti i eo: ⁊ deũ adiuuat q̄ opat̃ oĩa in oĩbus. Multi tñ in iuuẽtute Nicolaũ nolũt imitari bonũ vultũ facientes: et dicũt q̄ in senectute postea bñ opabunt̃: illi sil̃es q̄ q̄ttuor iumẽta habens: et onera ad que portãda vix sufficerẽt: debiliori ex ip̄is vellet ea imponere: seniũ aũt debilissima est etas. Exẽplũ in vitis patrũ de Arsenio abbate: cui dictũ est. Egredere ⁊ ostendã tibi opa hoim. Et egressus vidit ethiopẽ nigrũ cũ securi scindentẽ ligna. Et cũ grãdis eẽt coꝝ sarcina/ tẽtabat leuare: ⁊ pre g̃uitate nõ pot̃at. Iterũ cedebat alia ligna ⁊ addebat sarcine. Talis est homo pctis onerat⁹: q̄ sp̄ grauiora addit cũ oporteret ea deponere. Quidã em̃ habebat asellũ pulchrũ/ cui nolebat imponere iugũ ꝓpt̃ pulchritudinẽ: q2 diligebat eũ. Tãdẽ cũ asell⁹ vẽit ad senectutẽ amittẽs pulchritudinẽ voluit sibi onera iponere. Asin⁹ aũt nec potuit nec voluit: q2 iugũ ferre nõ erat assuetus: ⁊ sic pdidit seruitiũ asini sui in iuuẽtute ⁊ senectute. Et posito q̄ tales deo s̃uiãt i senectute: nichilomin⁹ deũ reputãt ioculatorẽ vel clamatorẽ veterũ drapelloꝝ vel calceoꝝ. Dãt ei sibi veterẽ pellem suã. Ideo bonũ est cũ beato Nicolao mane cõuerti ad dominum.

¶ Q2 igit̃ cet̃os ad eccl̃iam p̄ueniebat: voce lapsa de celo dign⁹ ep̄atu iudicatus est. Prou. xxij. Uidisti hoiē velocẽ in ope suo: corã regib⁹ stabit. Cõfundent̃ em̃ in iudicio tardi oleũ nõ habẽtes: ⁊ ianuã clausam ĩuenientes. Et q̄uis assentire nollet: q2 assẽsiões hmõi i corde suo ñ disposuerat: sicut multi disponũt mõ ep̄ari in muneribus et amicis ⁊ bñficioꝝ multitudie in recõpensatõeʒ ⁊ emptionẽ ordinatoꝝ. Tales em̃ plãtant̃ a mundo: Nicola⁹ vo a deorũ fecit fructũ magnũ. Hiere. xij. Plãtasti eos et radicẽ miserũt: ꝓficiũt ⁊ faciũt fructũ. Quos ei plãtat diis fructificant. Iohan. xv. Posui vos nõ vt sedeatis vt claudi: nõ vt iaceatis vt porci: nõ vt circueatis vt vagi: nõ vt retrocedatis vt ebrij: sʒ vt eatis ⁊ fructũ afferatis et fructus vester maneat. Causa aũt quare eũ sic vocauit ad ep̄atum multiplex est. Prima: q2 dereliq̄rũt cũ sapiẽtia mũdi ⁊ sapiẽtia carnis. Sapia quidẽ mundi q̄ stultitia est apud deũ: qñ bona mundana dispersit et dedit

D Nicolaus. De causis vocatõis nicolai ad episcopũ.

pauperibus:vbi hmõi sapientia solet ea colligere. Hec em̃ in modũ pr̃is se habet:qꝛ sicut pater vult filiuꝫ vbiqꝫ discurrere vt possit p̃dia ꝛ diuitias cõgregare:sic hec sapientia ĩ mũdanis agit. Sapientia xᵒo carnis q̃ mors est eũ ab vberibꝰ mr̃is dereliqt:qñ iã incipiebat eã domare: q̃ in modum matris se habet:q̃ puerũ dũ mittit ad scholas eum delicate nutrit:et sollicita est pro nutrimento eius. Ideo poterat dicere Nicolaus illud.p̃s. Qm̃ pater meus:scꝫ sapientia mundi:et mater mea.s.sapiẽtia carnis:dereliquerũt me:dñs assumpsit me in ep̃m. Scd̃a ratio fuit:qꝛ beatus Nicolaus in pecunia numerata soluerat vacãtiam illiꝰ ep̃atus summo pontifici deo:qꝛ puellis illam ministrauerat:ideo nil mirum si deꝰ fecit eũ ep̃m. Nõ em̃ põt deus minꝰ q̃ nr̃i summi põtifices:nũc annatis ꝑsolutis decem vel duodecim milium aureorum huiusmodi instituere episcopos.

E
Prelatus. Si iuuenes eligi debeãt i ep̃os

¶ Sed circa hoc orit̃ difficultas. Cũ decreta antiqua dicant laicũ nõ debere eligi in ep̃m:qꝛ q̃ non fuit discipulꝰ/ eligi nõ dꝫ in magistrũ. nec qui nõ obsecutus est sacerdoti in aliquo gradu/ eligi ĩ summũ sacerdotẽ. vt dicit decretũ Innocẽtij.dist.lxj.c.miserũ.quõ Nicolaꝰ ex laico electꝰ est in ep̃m. Et Arist.dicit.ij.Thopi. Nemo iuuenes eligit in duces:qꝛ nõ cõstat eos eẽ prudẽtes. Ad p̃mũ rñdet decretũ q̃ eccl̃iastice ꝓhibitiões ꝓprias habent causas:q̃bus cessantibus cessant. Qꝫ em̃ laicus in ep̃m nõ eligeretur hec fuit causa:qꝛ vita laicalis eccl̃iasticis doctrinis nõ erudita nescit exẽpla religionis de se aliis prestare:q̃ in seip̃a exꝑimẽto nõ didicit. Cum igit̃ btũs Nicolaꝰ merito sue ꝑfectionis vitã clericalẽ trãscẽderit: merito rata fuit eiꝰ electio. Ad scd̃m dr̃ p̃mo q̃ hoc nõ debet trahi in consequẽtiã.s.q̃ fuerit electus iuuenis in ep̃ꝫ:qꝛ hoc fuit speciali prerogatiua dei: q̃ in sanctis suis est mirabilis. Dr̃ scd̃o q̃ et si beatꝰ Nicolaꝰ fuit iuuenis etate/erat tñ senex moribꝰ. Deꝰ aũt neminẽ euocat ad talem statuꝫ quin sibi det sufficienter sapientiam ad regendum populum:vt dicit Nicolaꝰ de lira hoc dicere hebreos suꝑ p̃s. Dñs illuminatio mea. Dñs autẽ elegit Nicolaũ:ideo dedit ei sapientiam ad dirigendum populũ:sicut ꝛ Salomoni adhuc puero dedit: qꝛ ip̃m ad regnũ vocauerat. In sancta enim ecclesia dñs sanctos p̃ueniebat in benedictionibꝰ dulcedinis inspirando eis vitam et doctrinam:et sic ad episcopatum vocabat. Nũc vero preuenitur deus ꝑ p̃ncipes et reges q̃ eos instituũt:q̃ si possent eis infundere spiritum sapiẽtie ꝛ intellectus forte tolerarentur:sed ip̃i hoc nõ possunt. Ideo ip̃i regnauerunt et non ex me:p̃ncipes extiterũt ꝛ non cognoui. Antiquitus dicebant ep̃i. Dñs fecit nos ꝛ non ip̃i nos. sed mõ fiunt non gratia dei:sed gr̃a regis et summi pontificis.

¶ Tertio in virili etate cepit thesaurizare deo Nicolaus:ꝛ ꝓ termino illo sua cõpota ordinare. Debet em̃ p̃latus thesaurizare deo depredãdo hostem:rapiendo aĩas de manu inimici:dicẽs illud qd̃ scribit̃.j. Regũ. xvij. Pascebat seruꝰ tuus pr̃is sui gregẽ:ꝛ veniebat leo vel vrsus : tollebatqꝫ arietẽ de medio gregis:ꝑseq̃barqꝫ eos ꝛ ꝑcutiebã:eruebãqꝫ de ore eoꝝ. Sic fecit Nicolaꝰ eripiẽdo aĩas sua p̃dicatiõe ꝛ orõne de manibꝰ ĩimici. Prio subũtẽdo tẽpla idoloꝝ in q̃bꝰ decipiebant̃. Nũc aũt in tẽplis idola erigũtur:q̃ nõ clamãt ĩ gutture suo/sꝫ ĩ gutture alieno.s.vicarioꝝ q̃s ꝯstituerũt:neqꝫ ꝑ se p̃dicant:neqꝫ cantant:neqꝫ orant/sꝫ ꝑ ꝓcuratorem : ideo ꝑ ꝓcuratorem paradisum obtinebũt. Scd̃o hoc apparuit in suscitatione mortuoꝝ:vt patuit in filio sue hospite suscitato. In die eĩ sue consecrationis in ep̃m sua hospita gaudens de exaltatione sui hospitis.s. Nicolai:cito occurrẽs dimisit filiũ iuxta ignẽ. q̃ rediẽs ĩuenit eũ mortuũ ꝛ adustuꝫ/

dyabolo volente festũ ei⁹ turbare:quẽ prece sua suscitauit. Quãtũ putas paratus erat eripere oues suas de manu inferi:q̃ etiã in terra ⁊ mari a periculis maris liberabat eos corporaliter vt patuit in nautis ꝑiclitantibus:q̃bus dixit. Ecce assum. Hoc etiã pat et in elemosinis suis:qꝛ totum erariũ parentũ paupib⁹ distribuit. Nõ eñ thesaurizabat thesauros in terra:sicut nunc tp̃is faciũt ꝑlati.p̃s. Prodijt quasi ex adipe iniq̃tas eorũ: qꝛ abũdãtia bonoꝝ tp̃aliũ reddit eos oĩ voluptate plenos. Ab initio fuit ecclesia fons paruus sicut hester ꝑ pauꝑtatem ⁊ hũilitatẽ:ꝫ creuit in aq̃s plurimas diuitiaꝝ ⁊ voluptatũ. Et qñ fons ille paruus erat:purus erat ⁊ clarus reddẽs ymaginẽ inspicientib⁹ eũ sicut speculũ. Sed nũc fons iste turbatus est:qꝛ maior cura est in tp̃alibus dirigẽdis q̃ in aĩabus curandis. Bernard⁹. Cadit asina ⁊ est q̃ subleuet eã:perit aĩa / ⁊ nõ est q̃ req̃rat eã. Nicola⁹ aũt parat⁹ erat subleuare aĩas ⁊ de eis reddere rõnem. Qñ cẽsuũ receptores reddũt rõnem si recepta nõ excedat missã / bñ actũ est.si aliter/male. Nos oĩa a dño recepim⁹ mẽbra/tp̃s ⁊ tp̃alia:⁊ credo q̄ in seruitio dñi misim⁹ pauca. Vix de septimana vnũ diẽ reddim⁹ deo: ⁊ de die vix duas horas vt eamus ad eccl'iam ad cogitandũ de deo:⁊ de tp̃alibus multis vix de pane bucellã ꝓ deo damus:⁊ de mille ꝟbis q̃ de ore procedũt vix q̃ttuor ad deũ ꝑtinẽt. Quid plura? In nobis sunt lõge plures recepte ⁊ q̃si infinite respectu missarũ:⁊ qđ plus est a deo seruitiũ recepim⁹ ita q̄ ꝓ triginta trib⁹ annis q̃bus in labore ⁊ pauꝑtate ꝓ nobis fuit : vix possumus ꝓ eo vnã abstinẽtiã facere. Quid ꝰ faciẽt q̃ cũ eo nunq̃ cõputauerũt? Timeo valde ne eis dicat' illa sentẽtia. Matth.xxij. Mittite eũ i tenebras exteriores. Amẽ dico vobis:nõ exibitis inde donec reddatis vsq; ad nouissimũ quadrantẽ. Et quia talis in tenebris positus nichil hꝫ aut habebit imperpetuũ:ideo inde imperpetuũ nõ exibit. Sequamur ꝰ astutiam vulpis q̃ ꝑ gressus bestiarũ citatarũ ad spelũcã leonis et per vestigia earũ:qꝛ nullã redire videbat:citatus ⁊ ip̃e caute respondit. Ego illuc nõ ibo/nisi sciam bene quomodo. Ita et nos p̃parare debemus ad instar Nicolai:vt illuc euocati cum deo computare valeamus.

¶ Quarto in senectute preparauit se optime seruando iura / franchisias ⁊ libertates dñi sui. Primo seruãdo gregẽ dñi sui tanq̃ veteran⁹ miles ⁊ bñ emerit⁹. Corrigens abusus in curia laica:dũ tres innocẽtes i ea morti adiudicatos liberauit:⁊ si'r tres Cõstãtini milites: q̃ se si'r auxilio ei⁹ supposuerũt. Sed ⁊ errores eccl'ie extirpauit. Primo extirpando fanum diane:ex quo irat⁹ dyabol⁹ nautis oleũ obtulit quo liniri deberẽt parietes eccl'ie mirree. Sꝫ beat⁹ Nicola⁹ apparẽs eis iussit oleũ i mare ꝓiici: quo ꝓiecto incepit ꝑ mare ardere. Scđo extirpãdo hereticos. Dr̃ eñ iã senex Niceno cõcilio interfuisse:vbi arriũ cũ sua heresi dãnauit.

¶ Sed hic orit' q̃stio. cũ btũs nicola⁹ sub ꝑsecutione diocletiani ⁊ maximiani floruerit ep̃s:⁊ cũ maxime fame põtifices tũc vbiq; trucidabantur et in loco ep̃atus sui:vtputa in asia et cilicia maxie viguerit illa ꝑsecutio: cũ ille esset tãte auctoritatis ⁊ fame quõ nõ est assecut⁹ martyrũ palmam. Tũc ei rome ꝓpt' ꝑsecutionẽ vacauit sedes plusq̃ sex annis. Rñsio. Dr̃ q̄ hoc potuit fieri ꝓpter tria. Primo noluit dñs eccl'iam suam ita turbari qn in ea remaneret aliq̃s bon⁹ pastor tãq̃ eccl'ie firmamẽtũ. Vñ in ꝑsecutione facta sub achab ⁊ iezabel vbi fere oẽs ꝓphete interfecti sũt:helyas inter eos ꝑfectior reseruat⁹ est.iij. Regũ.xix. Scđo qꝛ potuit eẽ q̄ lꝫ ꝑsecutio in illa p̃ria vehemẽter grassaret':nõ tñ vbiq;:qꝛ iuxta dictum saluatoris Matth.x. Si vos ꝑsecuti fuerint in vnam ciuitatẽ fugite in aliam.

¶ Nicolaus. Quare beatus nicola⁹ nõ fuit martyr cũ fuerit tp̃e ꝑsecutõis tyrãnoꝝ.

Ideo Nicolaus remanebat in mirrea ciuitate vel ad recipiendũ ꝓfugos
xp̄i ne perirent: vel ad custodiendũ gregẽ suũ ne veniret in direptionẽ: q̄
scriptũ est. Percutiã pastorẽ ⁊ dispgent oues. p̄s. Diripuerũt cũ oẽs trã-
seũtes viam: posuisti firmamẽtũ ei⁹ formidinem. Direptio enĩ ecc̄lie q̃nq
ꝓcedit ex crudelitate tyrannoꝝ: et nõ ex defectu prelatoꝝ: ⁊ cũ corporib⁹
sepe diripiũt tp̄alia sed nõ aĩe. Aliq̃n ex defectu p̄latoꝝ ꝓcedit: qui sunt
formidines nec morib⁹ nec ṽtutib⁹ solidati: tũc diripiũt dyaboli aĩas ser
uatis corpore et tp̄alib⁹. Ait enĩ dyabolus illud regis sodomoꝝ. Genes.
xiiij. Da michi animas: cetera tolle tibi. Tertio hoc potuit eẽ ꝙ multos
de amicis suis noluit de⁹ martyrio coronari ad ostẽdẽdũ ꝙ nõ soli marty
res sunt amici dei: sꝫ etiã sancti confessores q̃ sua et alioꝝ deflent pctã: et
ꝙ etiã ad tantã gloriam et ad tantum meritum peruenire possunt: sicut ⁊
quidam martyres ꝑuenerant: vt patuit in iohanne euangelista ⁊ in basi
lio magno: qui fuerũt tempore multarum persecutionum.

S
Nicolaus.
Quõ inter
sctõs Nico
laus ẽ ma-
gni meriti.

¶ Itaq̃ vir dei post multos agones dicens. In manus tuas cõmẽdo ⁊c̄.
Cum angeloꝝ allocutione celos penetrauit: inter oẽs sctõs maximi repu
tatus meriti. Qđ ꝓbat. q̄ꝛ Eccli. xvj. Omnis mia facit vnicuiq̃ locum.
Ita ꝙ s̄m Guill. parif. in paradiso mia assignat loca: vt qui eam meli⁹ lo
cauerũt in hoc sc̄lo melius locent in altero. Sed ip̄e fuit maxĩe pius ⁊ mi
sericors: vt ptꝫ ex multis q̃ in legenda sua tradunt. Fuit enĩ misericors ad
seip̄m in infantia castigans carnem suam: sicut dicimus matrem miseri-
corditer agere cũ filio: q̃n castigat eũ. Vñ potuit dicere illđ Job. xxxj. Ab
infantia mecũ creuit miseratio. Scđo in subuẽtione paupis p̄ris ⁊ suaruꝫ
filiaꝝ. Tertio in subuentione morti dãnatoꝝ ⁊ in subuẽtiõe famis ⁊c̄. Se
cũdo hoc ptꝫ ex oleo fluente ex membris ei⁹: ita vt sicut fuerat totus mi-
sericors: sic totũ corpus in oleo nataret: qđ refrigeriũ infirmis p̄stat. Fuit
enĩ de prudẽtib⁹ ṽginib⁹ q̃ sumpserũt oleũ secũ: non q̃dẽ oleũ adulatiõis
qđ prebent vẽditores olei. de quo p̄s. Oleũ pctõris nõ impinguet caput
meũ. Hoc vnguẽto q̃s vngit vt in pctõ forti⁹ succendat et in futuro forti⁹
cõburat. Qđ oleũ detulerat dyabolus ꝑegrinis quibusdam nauigantib⁹
apparens in similitudine cuiusdã matrone nobilis: tradens pixidem in
qua dicebat eẽ p̄ciosum vnguẽtum: rogans vt inde linirent parietes ec-
clesie sctĩ Nicolai: q̃b⁹ Nico. apparẽs precepit vt vnguẽtũ in mare ꝓijce
rẽt: quo facto exarsit mare. Sic vnguẽtũ adulatõis vbiq̃ cõburit ⁊ ecc̄liaꝫ
et mare amaritudinis penitẽtie aut aduersitatis: ita vt ⁊ in ꝓsperis ⁊ in
aduersis oleũ illud ardeat ⁊ oĩa vastet. Tertio hoc patet ex infinitis mira
culis. Nõ ei cessat nũc adhuc iuuare suos: ita ꝙ adhuc relucet ei⁹ mia sup
miseros: de quo dicere possumus: scitote q̄ꝛ mirificauit dñs sctm̃ suũ: dñs
exaudiet ⁊c̄. Job. xxix. Petra fundebat riuos olei. Erat enĩ petra sibi. i.
dur⁹ ꝑ austeritatẽ: sꝫ alijs fundebat riuos olei. i. cõpassionis ⁊ in vita ⁊ in
morte ⁊ post mortẽ: Vñ Petr⁹ Cluñ. Quidã vir sctũs ĩ or̃one ꝓstrat⁹ in
die veneris sctã rapt⁹ vsq̃ ĩ diẽ pasche de raptu reuersus dixit ꝙ viderat
quẽdã religiosũ magne pñie suffocatũ a dyabolo ĩ potu in q̊ solebat exce-
dere mẽsurã trahi ad iudiciũ. Sꝫ occurrente btõ Nicolao cui deuot⁹ fue
rat adiudicatus est grauissimis penis in purgatorio. Ideo ad ip̄m maxi
me habem⁹ recurrere. Prĩo q̄ꝛ pius. Ad sanctos maxime q̃ in hac vita
sup afflictis cõpassionẽ habuerũt debemus accedere: q̄ꝛ nũc etiã maiori
charitate abũdãt. Esa. xxxj. Viuit dñs cuius ignis est in syon. i. in hac ec
clesia militante: ⁊ caminus. i. fornax in hierl'm. i. ciuitate supna. Secũdo
q̄ꝛ multũ potens: vt ꝓbat multitudo miraculorum et in vita et post mor-

tem. Non enim diminuta est eius potestas cum omnipotenti assistit.

¶ Sermo Primus de conceptione beatissime virginis Marie. et in ordine. xvij.

Domũ tuam decet sctitudo dñe in longitudinẽ dierum. ps. xcij. Diuites hoies et potẽtes habentes plura domicilia ⁊ maneria: illud speciali⁹ dicũtur habere ⁊ solent ampli⁹ diligere qd abũdantius muniũt et libẽtius frequẽtãt. Scdm quẽ modũ sancti dicũtur ascẽsionẽ suã edificare in celis: q2 illud edificiũ spãliter diligũt: ⁊ sua merita illic premittẽdo illud specialiter premuniũt: ⁊ illuc p sancta desideria frequẽtius tendũt. Habẽt eñ hic ciuitatẽ sed nõ manẽtẽ. Sic ⁊ Paulus qui dicebat nostra conuersatio in celis est. Silr deus ante suam incarnationẽ habuit multa preclara maneria. sicut sarã/rebeccã/hester/iudith ⁊c. et illa multũ diligebat: sed mariã pre oibus dilexit. de qua canit eccl'ia. Elegit eã deus ⁊ preelegit eã. ps. Diligit dñs portas syon. i. fidem marie speculãtis p quã ingressus est in mũdũ: sup oia tabernacula iacob. i. sup omnes aias quas inhabitauit ad tempus. Hinc est q dñs eam multipliciter muniuit ⁊ dotauit priuilegijs. pp̃ter quod canit. ps. Gloria et diuitie i domo eius: iusticia eius manet in seculũ seculi. Glia quidẽ: q2 gaudiũ matris habẽs cu3 v̾ginitatis honore: nec primã similẽ visa est nec habere sequẽtem: sed diuitie. i. virtutes multe ⁊ magne fuerũt in ea. Et si forte alique earũ virtutum post tp̃s in ea virgine per studiosum exercitiũ acq̄site sunt ⁊ deuenerũt: iusticia tñ mãsit in ea in seculũ scl'i. i. iusticia nũq̃ defuit ei. pp̃ter qd creditur absq̃ pctõ originali cõcepta. Vñ possum⁹ dicere dño illud Psal. Sanctũ est templũ tuũ: sed mirabile in eq̃tate. i. iusticia q̃ in ea ab ortu vsq̃ ad occasum mortis remãsit. Ut igit̃ de iusticia ei⁹ aliquid ptractare possimus: ad eam recurram⁹ dicẽtes Aue. **A** Marie conceptio. Q2 domus marie maxime a deo ornata est.

¶ Ad ptractãdũ igr̃ materiã de conceptiõe v̾gis gl'iose m̃ris dei: an ve3 fuerit cõcepta i pctõ origiali/duo sũt ptractãda. Prio q̃d sit origiale pctm̃. ⁊ illud matutio s̾mõe teriabim⁹. Scdo an sit sine originali cõcepta. et illd s̾mõe postmeridiano dicem⁹. Et q2 cognosci non põt q̃ddita originalis pcti: nisi precognoscat̃ ip̃a iusticia origialis q̃ et q̃lis sit: ideo p̃mo de ea tractabim⁹

¶ Originalis iusticia s̾m doctores erat q̃dã virtus grat' a deo data/qua mediãte rõ immediate erat deo subiecta/volũtas rõni/sensualitas volũtati ⁊ rõni/⁊ bruta aialia sensui volũtati ⁊ rõni: ⁊ vinculũ aie cum corpore ea manẽte manebat indissolubile. Sic igit̃ v̾tutis hui⁹ quinq̃ erãt effect⁹ preclarissimi. Prim⁹ erat q ratio imediate subijciebat̃ creatori: sic q nulla inclinatione/nullo errore/nulla difficultate aptũ fuisset liberũ arbitriũ aut etiam ratio auerti ab ipso deo: sed imediate sine quacũq̃ difficultate homo tendebat in deũ cognoscendo ⁊ diligendo eum. Sed contra peccãte hoie cecidit in ignorãtiã agibilium ⁊ difficultatẽ cognoscẽdi deum ⁊ alia intelligibilia. Juxta illd Psal. Mirabilis facta est sciẽtia tua ex me. Glosa magistri senten. i. ex me peccante in primo hoie. Juxta illud Roma. iij. Oẽs in adam peccauerũt: facta est michi mirabilis sciẽtia diuina ⁊ magis q̃ ante difficilis. ideo sequit̃/cõfortata est: nõ per additionẽ scie ad sciam diuinã: ita vt de⁹ sit minus scibilis quantũ est de se. sed pp̃ter debilitatem nostri intellect⁹ ⁊ casum ⁊ infirmitatem nostrã apparet nobis difficilior: ⁊ ita nõ potero ad eam pre debilitate intellect⁹ aspicere. Et huic sentẽtie satis concordat Aristo. ij. metaphisice dicẽs difficultatem scientiarum non ex ipsis scibilib⁹ pcedere sed ex debilitate nostri intellect⁹. A principio eñ seculi faciliter apprehendebat homo diuina et etiam que agenda erant. **B** Originalis iusticia. Quid sit iusticia originalis. **C** Sciẽtia. Q2 difficultas scibiliũ procedit ex nobis.

nunc vō ex lapſu intellectꝰ oīa plena ſunt opinionibus ⁊ↄtradictionibus.
Unde Richardus de ſctō victore ſup illđ.oē caput languidū ⁊c̃.In nobis
poſt lapſum p̄mi hoīs cogitatiões cogitationibꝰ ↄtradicūt/ affectões affe
ctionibꝰ reſiſtūt ⁊ ſurgit gens cōtra gentē ⁊ regnū aduerſus regnū:⁊ inſur
gunt ſepe boni motꝰ cōtra malos:⁊ ecōuerſo mali cōtra malos:⁊ diuidunt
cōtra ſeipſos:imo qđ his oībus miſerabilius boni inſurgūt cōtra bonos.

D Gula. Quõ gula ſepe litigat cum burſa.

Quis em̄ neſciat ꝙ ſepe grauis contētio fiat inter auariciā ⁊ gulā:nō di
co de talēto ſed de ſolo nūmo:dū qđ vna vult expēdi alia p̄cipit reſeruari:
et aliud ſepe loquit̃ iuſticia/aliud mīa.et quod dicit̃ ab vna cōtradicit̃ ab
alia.Hec ille.Sepe em̄ cōtingit ꝙ gula deſiderat qđ burſa dicit eſſe nimis
ſumptuoſum.ideo ſibiȷ̃nuicem ↄ̃dicūt.Bern̄.in quadam ep̄la.Fac burſam
litigare cū gula:⁊ caueas cuius aduocatꝰ exiſtas.Sepius ⁊ nō ſemper pro
burſa ſentētiam feras.Similiter iuſticia vult latronē ſuſpēdi/mīa abſol
ui ⁊c̃.Scđo nō ſolum cecidit ratio in errorem ⁊ difficultatē cognoſcēdorū
ſed etiā in difficultatē eleuandi mentē in deū.Experimur em̄ ꝙ qn̄ cū ho
minibꝰ de noſtris negocíȷ̃s agimꝰ:ſemꝑ mentē ad ea q̄ dicimꝰ intētā eſſe.
Cū aūt ad deū volumꝰ eleuare eam:ſtatim in nr̃a negocia recidimꝰ.Sap.
ix.Corpꝰ qđ corrūpit̃ aggrauat aīam:⁊ dep̄mit terrena inhabitatio ſenſuꝫ
multa cogitantē.Iſte autē caſus ꝓcedit ex caſu primi hoīs.At enim vult

E Oratio. Triplex opinio de cā euagatiōis mentis in oratione.

Ambro.Hō male recedēs a deo cecidit in ſeip̄m.Corpꝰ em̄ (vt vult Guil.
parit̃.)naturaliter eſt ſicut domꝰ anime:aīa ſicut habitator.Cōtingit aūt
quādoqꝫ vt qui debuit in domo ſua habitare pacifice ⁊ quiete:ibidē relige
tur ⁊ captiuus in vinculis tāꝙ i carcere teneat̃.Sic eſt de aīabus noſtris
per corruptionē originalē et caſum iſtū vt cum velint exire et ſe leuare ſu
pra ſe vinculate teneant̃:ſicut auis que ſurſum aduolare nititur ſed ꝑ filū
in pede poſitū retinet̃:ſic aīa nititur in deū tendere ſed per ſollicitudines
tp̄ales q̄ pedem affectionis detinēt/retinetur.Eſt em̄ caſus iſte (vt dicunt
antiqui theologi) ſicut caſus cadētis in lutū lapidoſum in quo mergitur/
vulnerat̃/et inquinat̃ homo.Inquant̃ em̄ aīe noſtre a puritate ſua:vulne
rant̃ multiplici īfirmitate viriū ſuaꝝ:ita vt nō poſſint ſe erigere:⁊ imergū
tur vt lapſi ab adiutorio dei porrigētis dexterā ſuā in lacū miſerie ⁊ lutū
fecis in ꝓfundū tenebraꝝ quātū ad vires app̄hēſiuas/⁊ in ꝓfundū fetulē
tiarū quātū ad motiuas.Et ſi querat̃ quō cadit hō in hoc miſeriaꝝ ꝓfun
dum.R̄ndet guil.ꝙ homo p̄mo cadit in ſollicitudinē ꝓuidēdi corꝑi victū
et veſtitū ⁊ cuſtodiēdi et ꝓtegendi ipſum:ideo cadit in cōſiderationē oīm
moleſtiaꝝ corꝑis vt eas euadat:ꝓpter qđ ſcđo iardeſcit i oēs delicias cor
poris ſibi ↄgruas:Poſtꝙ em̄ oēs moleſtie corꝑis ſuꝑ ip̄am aīam deuolute
ſunt (quaꝝ nullā pateret̃ ſi nō peccaſſet adā:qꝛ nulla eaꝝ eēt) i laq̄os volu
ptatū ſenſibiliū cecidit irretiēda miſerabilr̃ ab eiſdē.Si ei nō fuiſſet illud
pctm̄:ſuſpēſa fuiſſet aīa ad ſp̄ūales delicias:⁊ ꝓpt̃ hoc iſte ſenſibiles ei nō
ſaꝑēt:imo nulle eēnt quātū ad illā.Sicut ecōtrario videmꝰ ꝙ ita deiecta
eſt i delicias ſenſibiles ꝙ interne nō ei ſapiūt:imo nulle ſunt quātū ad eā.
Si em̄ in ſublime rectitudinis remanſiſſet:nec moleſtias a ſenſibilibꝰ/nec
voluptatū laqueos ſuſtineret.Et hoc qꝛ ſpiritualibꝰ delicíȷ̃s occupata ita
illis adhereret:ꝙ ad ſenſibilia niſi ꝓpter neceſſitatem corporis aut aliam
cauſam que internas eius delicias nō euacuaret:ſe nullatenꝰ inclinaret.
Quod apparuit in adā et eua ante peccatū:qui ꝓpter hoc nō cognoſcebāt
ſe eē nudos.Adeo em̄ occupati erāt ſp̄ūalibꝰ:vt q̄d in eoꝝ corꝑibꝰ eēt vel
fieret/nō ſentirēt.Sic̃ ⁊ mō pleriqꝫ adeo occupati ſunt i ſenſibilibꝰ ⁊ corpa
libꝰ:vt q̄d in eoꝝ aīabus ſit vel fiat/prorſus ignorent.Solam em̄ moleſtiā

corporis curare videntur:vt scilz eam fugiant ⁊ voluptates obtineant. Hec Guillẽ.parisiẽ.Et ne hoc videatur incredibile:hoc contingit q̄busdã sanctis viris ex spãli dono dei q̄ ita rapti sunt a sensib⁹:vt quid circa eos agatur ignorent:vt patuit in paulo:q̄ videns archana ṽba nesciebat si in corpore an extra corpus eẽt.Sic petrus in extasi q̄ñ ceciderũt cathene aliud estimabat q̄ fieret.Sic beatus thomas aq̄nas corã beato ludouico murenulam comedit nesciẽs q̄d ageret dicẽs.Cõsũmatũ est post sue difficultatis inuẽtionẽ.Sic sancti viri q̄ carthusiã fundauerũt:multo tp̄e q̄d circa corpus agebatur ignorabãt.Quidam tñ causam huius alienatõis mẽtis in oratione ⁊ deuotione aliã assignãt:⁊ p̄cipue ipse Guillẽ.hoc sepe procedere ex dyaboli artificio qui cognoscit orationem cõtra se ⁊ suas machinationes ad deũ dirigi:iõ quãtũ põt mouendo fantasiã orantis ⁊ ei oñdẽdo varias species impedit quãtum potest intentionẽ orãtis:ne se ex toto ad deũ conuertat:et sic ꝯ eũ nõ preualeat oratio.Vñ in vitis patrum legitur de beato Machario q̄ cũ demoni obuiasset dicenti q̄ ad orationẽ fratrũ accelerabat:tandẽ in choro fratrũ psallentiũ vidit maximã multitudinẽ paruorũ ethiopũ volitare p̄ chorũ:vnus nunc se trãsformabat in mulieris speciẽ:alius in specie latomi lapides dolantis:alius in alia specie. Qd cum vidisset:interrogauit singulos fratrũ quid psallendo cogitassent:et statim comperit illa eos cogitasse quorũ dyabolus speciẽ ingerebat. Qđ aũt hoc permittat de⁹/fit ad humiliationẽ nostram:ne forte presumam⁹ de exauditione aut ip̄a nimia cõtẽplatione contenti:de nobis nimiũ confidamus queadmodũ Adam qui hm̃õi cõtemplatione illectus:ad se nõ respexit:et cũ credidit se securum/cecidit.Quidã tñ hui⁹ alienatiõis in oratiõe aliã videntur assignare causam magis naturalem:q̄r s̄m ph̄m lib.de sensu et sensato:p̄sentia sensib⁹ magis mouent q̄ absentia.Ideo cuz loquimur de re absente facile euagamur:sed cum de negociis nominis agimus q̄ fortiter sensum mouent:non est mirum si non vagemur. Cum autem deo qui sensus nostros sensibiliter non mouet /orando loquimur:nil mirum si fugax animus sepe alienetur.

¶Secũdus hui⁹ ṽtutis effectus erat q̄ volũtatis affectus rõnem rectã prõpte seq̄batur:vt absq̄ difficultate oĩa sua iudicia s̄m eam p̄ferret. Inde Eccle.vij.Fecit de⁹ hoiem rectũ.s.ad iudicandũ.Sed nũc oẽs in iudicando nisi cũ difficultate nr̃as sequimur affectiones.Vbi aũt ratio sequitur affectionẽ (vt vult Seneca) vix rectũ inuenitur iudiciũ:⁊ quadriga boues antecedit/⁊ cecus videntẽ puerũ nititur ducere.i.rationẽ q̄ in nobis ad modũ pueri modica est:vbi nimiũ de affectiõe q̄ ceca est inuenitur. Inde est q̄ oẽs in iudiciis nr̃is afficimur ad cõmoda nr̃a:ita vt s̄m Guillẽ.parisiẽ.inde assumptũ sit illud p̄uerbiũ.Innatũ est filiis ade cõmoda sua diligere.Sic enim homo p̄pter peccatũ tenetur religatus in seip̄o cathena q̄ dr̄ suiipsius amor:quẽ Augu.lib.xiiij.de ci.dei.c.xxviij.posuit fundamentũ ciuitatis babilonice q̄ nõ nisi ad sua et suorũ cõmoda et delicias afficitur aliena negligens.Vñ ps.Factus sum sicut vter in pruina.Sicut eñ vter pruina et gelu constrictus nichil ex se emittere põt:sed intra se retinet oĩa: sic ita obfriguit homo ab amore dei ⁊ p̄rimi sui vsq̄ ad gelicidiũ:q̄ nec amor eius ad deũ dirigitur nec ad p̄rimũ cõpassio/sed oĩa ad se cõuertit:ita vt sicut vilis vter ex pellib⁹ extra domũ ad pruinã deiicitur: sic homo post peccatum coopertus pellibus extra domũ paradisi ⁊ ei⁹ feruorem quasi nulli⁹ valoris ad frigus mentis deiicitur.Scd̃o ex peccato ip̄o facta est voluntas nr̃a prona ad malum magis q̄ ad bonum,Gen,viij.Omnis caro prona est ad

Judicium humanũ. Quõ oẽs i iudicãdo sequũtur suas affectiones.

malum ab adolescētia sua. Sicut em̄ sponte terra ex se gignit herbas no-
ciuas ⁊ inutiles: fructuosas aūt non gignit nisi culta: sic sponte mala ⁊ pri
mi motꝰ mali ex nobis oriunt. Et sicut ex nichilo facti sumꝰ: ita ad nichi
lū ipiꝰ mali nisi manu artificis nr̄i teneamur/ ꝯtinue tendimꝰ. Tenet aūt
nos illa creatrix manꝰ cū vel ad amorē cōpungēdo viuificat: vel ad amo-
rē flagellādo restaurat. Scriptū est em̄. Uisitatio tua custodiuit spm̄ meū.

G
Sensus.
Quō sen-
sualitas do
minat rōni

¶ Tertius illiꝰ ꝟtutis effectus erat ꝙ oēs sensus tā exteriores ꝙ̄ iterio
res ita ordinati erāt vt eoꝝ appetitꝰ ad eoꝝ obiecta tātū se extēderet ꝙ̄tū
recta rō ⁊ electio volūtatis sequēs illā rōnē ꝑmittebat: ⁊ taliter fuiss; sen
sualitas rōni cōformis ꝙ nulla fuissent carnalia desideria subsecuta rōni
difformia. Nūc ecōtrario videmꝰ ꝙ rebellis est pars sensitiua spūi ⁊ caro
adūsat ei ꝑ ꝯcupiscētias bestiales: quas vt plurimū sequūtur hoies. Sūt
em̄ (vt vult Guilł. parif.) aīa et corpus sicut rex ⁊ regnū. Interdū em̄ ꝯtin
git ꝙ q̄ in aliquo regno debuit regnare: in eodē redigatur in ƀuitutē. Sic
et misere aīe nr̄e in corpibꝰ nr̄is seruitute ꝑmunt miserrima ƀuiētes cor
poribꝰ ⁊ corporalibꝰ voluptatibꝰ: nisi hoc ꝑ baptismū ꝓ parte refrigeret:
et ꝑ cū libertatē filioꝝ dei cōsequat. Unde ⁊ post comestionē cibi vetiti sta
tim subsecuta est carnis ꝯcupiscētia: ꝓpt quā verenda sua texerūt. Unde
Augustinꝰ in hyponomicō. Quid indicāt folia fici qbꝰ nō deo auctore s;
pctō pudenda membra texerūt: nisi quēdā pruritū libidinis turpē ex quo
secuta est carnis tentatio? Uult em̄ Damascenus ꝙ spina rose cōiūcta sit
in signū ⁊ memoriā ꝑuaricationis prime: eo ꝙ verecūdus pruritus cōsciē
tiam pungēs voluptati ⁊ delectatiōi coniunctus sit. Isti pruritꝰ sunt fre
mitus gētiū. de quo q̄rit p̄s. Quare fremuerunt gentes. ſm em̄ ysido. it.
ethimolo. Gens est multitudo ab vno ꝑ̄cipio orta. Ideo ꝑ gētes intelli-
gūtur cōuenīēter voluptates carnis que ab vno inobedientie ꝑ̄cipio or-
tū habuerūt. Fremūt autē atrociter adūsus spm̄. Seneca. Quis vnq̄ tā
cōtumeliosus hostis ꝙ̄ in voluptatibꝰ senescere. Iob. xiiij. Posuisti i ner
uo pedē meū. i. affectionis pedē ꝑmisisti neruo sensualitatis detineri q̄si
cōpedibus vt contradicat rationi.

¶ Quartus effectus fuit ꝙ oia aīalia imo oēs creature hoi plenam pre-
stabāt obedientiā. Gen̄. j. Faciamꝰ hoiem ad ymaginē ⁊ silitudinē nr̄am
et p̄sit piscibꝰ maris ⁊ volatilibꝰ celi ⁊ bestijs vniuerseq; terre: ⁊ oī reptili
qd̄ mouet in terra. Nullꝰ vnq̄ rex fuit q̄ bestijs dn̄aret: imo nec vniuerse
terre: nec ita pacificus possessor sicut ille fuit: in cuiꝰ ꝑtāte oia erant p̄ter
vnā arborē: quā tn̄ zelo ⁊ cōplacentia vxoris sue inuasit nō obstante dei ꝓ
hibitione. Sic mō cōtingit regibꝰ ⁊ ꝑ̄ncipibꝰ q̄ zelo regni ⁊ regiminis eiꝰ
quasi vxoris sue zelotipia ducti: vt vult Chriso. in omeł. infinita mala ꝑ-
petrant in subditos: ⁊ velut alter adā mordēt in pomo. Imꝑatores enim

H
Pomum.
Quid signi
ficat ꝑ po-
mū qd̄ i ima
gine tenēt
iꝑatores.

iuxta suarū ymaginū descriptōem aut figurā pomū gerūt i dextera manu
ꝑ quā designat mūdus: quē in dextera. i. in potioribꝰ bonis dirigere de-
bent. Mō aūt nō plꝰ in dextera pomū gerūt s; potiꝰ in ore mordētes et ro
dētes/ imo deuorātes totū mūdū. Si forte morderet pomū i putrida par-
te. i. in raptoribꝰ/ adulteris ⁊ homicidis illud cēt ꝑmittēdū: sed lupꝰ non
rapit lupū: nec leo leonē. Nec est ꝯsuetudo mordere i putrido s; i sano: pu
ta in mercatoriꝰ ⁊ agricolis. Esa. lix. Qui recessit a malo ꝑ̄de patuit. Et
adhuc qd̄ deterius est: q: in morsu pomi maior pars relinquit: nos aūt ita
magnū os ⁊ magnos dentes habemꝰ ꝙ totū pomū deuoramꝰ ⁊ deglutimꝰ
q: totus ꝓbi hoīs labor ⁊ fructus rapit. Ideo nil mirū si deus hec vidēs
suis gladijs nos ferit: ⁊ si nullus sit amplius nunc monarcha qui pomum

teneat:qr pomũ nũc a cũctis comedit. Propter qd pẽsanda sũt mala que subsecuta sunt hũc pomi morsum Prio terra optia paradisi deserta est habitatore. Sic pter exactiões principũ terre deserunt inculte. Eccli.xvj. Ab vno sensato inhabitabit patria:ꝛ a tribus impijs deseret. Scdo subsecuta est subditoꝝ rebellio tã bestiaꝝ ꝙ sensualitatj. Ideo nõ est mirũ si modo sequãtur diuisiões/rebelliones/terraꝝ desertiões post morsum ꝛ deuorationẽ pomi.i.mũdi. In signum tanti dñij qd habuit hõ ab initio (vt vult Guil.altif.in scda pte summe in materia de hierarchijs angeloꝝ) quidam sancti hoies qui macerãdo corpus puenerunt ad statum tantũ grẽ/imperiũ sup bruta habuerũt. Et exẽplificat de btõ martino q precipiebat mergis in flumine ꝛ abscedebãt:gallis tacẽtibus et canebãt:serpẽtib⁹ ne flumen trãsirent ꝛ reuertebant. In vitis patrũ:abbas Paulus manib⁹ suis cõtrectabat aspides ꝛ serpẽtes ꝛ scindebat p mediũ manib⁹ suis nec ei nocebãt. Et cũ qrerẽt ab eo fratres vñ ista grã:dicebat. Si qs possederit puritatem:oia subijcient ei sicut ade in paradiso. In huius etiã signũ (vt quidam dicunt) aialia maiora ꝛ etiam minora nos infestant ꝛ impugnant:vt leones/vrsi/lupi/ꝛ vulpes ꝛ sic de alijs q̃ sunt maiora bruta: ꝛ pulices pediculi ꝛ musce q̃ sunt minora:et hoc in mẽoriã preuaricatiõis pme. Sed in signũ dñij quod dudũ habuimus sup ea:adhuc media animalia sub nostra sunt obedientia.vt oues/boues/canes/equi ꝛc. Unde ꝛ de sctõ Cerbonio legim⁹ ꝙ accusat⁹ apud papam ꝙ missam de nocte cãtaret:venit ad curiã vnum solũ clericum secũ ducens:eo ꝙ esset valde pauper eps. Cũq₃ approrinquaret rome vidit anseres silvestres:quib⁹ precepit vt societatẽ ei facerent ꝛ cum ipso ad curiã pergerẽt:ꝛ vt haberet encenia dño pape presentãda. Cũq₃ anseres sancto viro obedirent ꝛ ante ipm precederẽt:cũ nunciatum esset pape:ab oibus impositis eum absoluit ꝛ ad ppria remisit honoratum. Nec solũ bestie sed ꝛ terra ipsa obediebat/suos fructus spõte ꝛ ad nutum hois pducendo sine cultura. Posuit em̃ deus hoiem in paradiso voluptatis:vt oparetur ɔplendo mãdata dei ꝛ custodiret illũ tanꝙ ppriã hereditatẽ:etiam a demonib⁹ ne illuc intrarent. Sed qr adam deo reddidit spinas iobediẽtie:etiam terra sibi spinas ꝛ tribulos germinat. Habebat etiã super demones potestatẽ:sicut ꝛ multi sancti impaucrũt eis. Nõ enim custodiebat adam paradisum a bestijs:qm̃ adducte sunt ad adam vt vocaret eas noibus suis. Hec ergo erat custodia a demonibus.

Quint⁹ hui⁹ ꝟtutis effect⁹ fuit imortalitas. Impediebat em̃ hec ꝟtus ne mors corpi humano noceret:aut aie ꝛ corpis vinculũ dissolueret:ita vt hõ mãsisset imortalis.i.potẽs nõ mori. Vñ Augu.li.j.de mirabilib⁹.c.iij. Enoch sine morte pene ꝛ totius seculi tpe remotus ab hoim cõuersatione custodit:vt in eo ostenderet qualiter hoies si nõ peccassent:generata ple in vitam spũalem sine morte cõmutarent. Sed nõ est mirabile si subtracto illo impedimẽto secuta est mors:graue quidẽ iugum super oẽs filios adã Eccli.xl. Et nõ solum mors sed etiã oia antecedẽtia ad mortẽ.s.calor/frigus/esuries/sitis/ꝛ infirmitas. Terram ppterea quã a patre nostro adã recepim⁹ tanꝙ hereditariã:cum illis hypothecis velim⁹ nolimus psoluẽdis possidem⁹. Nil mirũ enim si volũtate volũtarie deserente deũ creatorem suum:aia incurrit necessitatẽ deserẽdi corpus suũ. At em̃ dicit Augu. Antea mortalis erat cõditione corpis:imortalis bñficio ɔditoris. Et hoc ostẽdit Augu.p exemplũ:qr sicut pstitũ fuit filijs israel ꝙ in quadraginta annis vestimẽta eorũ nõ veterascerẽt:sic ade pstitũ est vt nõ moreret si nõ comederet de ligno vite:sed ppriis dentibus ꝛ manib⁹ fecit sibi pellicium

I Dominiũ. De dominio maxio qd habuit hõ in paradiso.

K Mors. Quõ homo fuisset imortalis i statu innocentie.

mortis. Sap. j. Deꝰ mortē nō fecit: impij aūt manibꝰ ac ꝟbis accersierunt
illā. Et ꝓpterea deꝰ fecit eis pelliciū ex pellibꝰ aīaliū mortuoꝝ: vt memo:
res eēnt se esse mortalitate vestitos: ⁊ etiā in medicinā: vt insinuaret carnē
eoꝝ contra motꝰ sēsualitatis mortificādam esse. Expedit eñ carnis sup:
biam domare: ⁊ cōtra stimulū eiꝰ calcitrare. Et si dicat̄ ꝙ si quis tūc in illo
statu percussisset aliquem hominē gladio vel lapide tunc fuisset occisus.
Rñdet doctor sctūs in scdo scripto ꝙ quattuor modis res aliqua pōt desi
nere esse. Uno mō qꝛ finita: ⁊ sic res oīs ex natura sua habet periodū deter
minatā / nec pōt multo durare tpe. Scdo qꝛ componit̄ ex cōtrarijs: qꝛ cum
vnū excedit aliḋ: statim agit in illud. ipm corrumpēdo: ⁊ quo ad istos duos
modos originalis iusticia hoīem cōseruabat: ne videlicet ꝑ vetustatem cō
sumeret̄: et ad armoniā ꝯtrarias q̄litates reducebat. Tertio poterat desi:
nere esse ꝑ extrinseca lesiua fortuito supueniētia: puta lapidē vel gladiū: ⁊
sic solus deꝰ illū preseruasset. Nec eñ deus ꝑmisisset penā inferri homini
ante culpā. Quarto ꝑ deꝑditionē humidi radicalis: ⁊ sic ꝑpetuabat̄ homo
per esum ligni vite. Fm tñ Bonauēturam in scdo scpto: lignū vite poterat
longo tpe facere vt homo ex eo comedens viueret. Et ad hoc cōformiter
dicit Glo. sup illo Geñ. iij. Ne forte viuat ineternū: ꝙ enoch et helyas sic
cōseruātur in paradiso terrestri. Multa eñ aromata: vt mirra et balsamꝰ
corpus hoīs diu a putrefactiōe ꝯseruāt: multo fortiꝰ diuina ꝟtus mediāte
illo ligno potuisset cōseruare hoīs corpus ne moreret̄. Nō tamen poterat
lignum illḋ imꝑpetuū seruare: nisi specialiter diuina ꝟtus assisteret. Jdeo
dicit allegādo beatū Augustinū ꝙ illud lignū erat ꝑ̄mo parēti datū tanꝙ
sacramētū. Sacramētū aūt in se nō hꝫ nisi ꝟtutem assistentē. Sic ibi pote
rat esse ꝙ dū comederēt de fructu ligni vite haberēt tunc diuinā virtutem
assistētē: qua mediāte vna cuꝫ fructu comesto deꝑditū restauraret̄. Meliꝰ
tñ dicendū est vt volūt doctores: ꝙ hō post multa tꝑa vite sue ⁊ post multa
merita fuisset de hoc mūdo in paradisum trāslatus: et ꝙ lignū vite ꝑ multa
tꝑa potuisset restaurare deperditū / licet nō per infinita: qꝛ nec hō per tp̄s
infinitū sic durasset. Modo aūt nō transfert̄ hō de paradiso in paradisum:
licet hoc quidā putēt fieri. vt de paradiso deliciarū huiꝰ seculi ad eternas
transeāt delicias: nesciētes qꝛ in vallē hāc lachrymaꝝ eiectꝰ est hō vt luge
ret: ⁊ sic de luctu ad gaudiū transiret. Ubi etiā hic aduertēdū est ꝙ̄ pericu
losa est in regno aliquo ꝑditio iusticie originalis. Sic eñ ꝑ eā aīe regnum
seruabat̄ integrū ⁊ in debita subiectiōe: ꝙ ea ꝑdita facta ē dñā q̄si ancilla
immo ancille seruiēs. Sic in regno ꝑ ꝑditionē iusticie ꝑ quā in regno ori:
ginātur oīa bona: ꝑdunt̄ oīa bona. Tolle solē et terra nō fructificat. Tol:
le iusticie solē q̄ sola īter ꝟtutes in scp̄pturis sol appellat̄: ⁊ oīa destruunt̄.

L
Mors.
Quō in primo statu fuisset homo a morte preseruatus.

M
Justicia.
Quāti periculi est in regno ꝑditio iusticie.

¶ Ex oībus precedētibus colligi potest ꝓ secūda parte peccatū originale
nichil aliud esse ꝙ̄ carētiā iusticie originalis debite inesse: seu ꝯcupiscētiā
carnalē imputabilē: vt dicūt alij. Et hoc peccatū somniauerūt antiqui phi
losophi q̄ dixerūt corpus esse sepulchrū anime ⁊ animā mortuā esse dū est
in corpe: īmo antiqui poete dixerūt corpus esse infernū anime. Uñ macro
bius recitat aīam ex cōiunctione eiꝰ cum corpe inebriari letheo flumine:
qui est inferni fluuius: cuius potatione aīa obliuiscitur veritatis. Et mira
bile est quō ex vna scintilla. i. ex ipso primo peccato processit ignis in toto
mūdo. Unde totus mūdus in maligno. i. in malo igne concupiscētie posi:
tus est. Et de hoc amplius dicetur in sequentibus.

N
Originale peccatū.
Quō poete somniauerūt peccatū originale.

¶ Sermo secūdus de conceptione virginis.
Et in ordine. xviij. per thema supradictum.

Beata trinitas ab exordio seculi edificauerat angelis celũ/q̄ est domus glie:dãnatis infernũ/q̄ est dom⁹ iusticie:hoibus lapsis mũdum/q̄ est carcer miserie ⁊ patria bestiarũ.pisces etiã posuerat in aquis.aues in aere.⁊ stellas in firmamẽto:sʒ nec sibi ipsi dñs pauerat domũ.Ait eñi.i.Paralipo.xvij.Nec eñi mansi in domo ex quo eduxit israel de terra egypti vsqȝ ad diẽ hanc:sed fui semp mutãs loca tabernaculi.Nunqd nõ locut⁹ sum vni iudicũ israel:quare nõ edificastis michi domũ cedrinã?Dñs eñi in antiqua lege habitauit in tabernaculis ⁊ tẽtoriis.i.in aiab⁹ sctõrũ hoim:sed ibi requiẽ nõ habebat ppt frequentẽ pcti lapsum:qr oẽs peccauerũt ⁊ egent glia dei.Rom.iij.Ideo arguebat iudices/rectores/⁊ pastores populi q̄ debebant esse sanctiores:cur nõ edificabant sibi domũ cedrinã.i.per pctm̃ imputribilẽ.Nunc autẽ vidẽs dñs:qr oẽs declinauerũt simul inutiles facti sunt ad hoc edificãdũ:ideo sapiẽtia sua pposuit sibi edificare domũ.Prouerb.ix.Ornatissimã quidem ⁊ de lignis imputribilib⁹ factam.Et qr reges ⁊ magnates dũ sibi edificant domos vel mãsiones/maiori studio et cultiori scemate edificant propriũ thalamũ:⁊ ex parte melioris ⁊ purioris aeris/⁊ a parte orientis/et extra omnẽ infectionem:ideo etiam summũ imperatorem decuit suam domum oibus virtutibus munitissimã facere ⁊ ab omni infectione seclusam.Quod nõ fuisset si in originali cõcepta fuisset.Ut igitur eius ꝟtutum bonis valeamus repleri ⁊ ditari:ad eam cõfugiamus dicentes Aue.

A Domus. De triplici domo quaʒ deus edificauit.

Paralipo c7.5

¶In sacris scripturis legim⁹ dñm triplicẽ domũ.s.celũ/mariã/⁊ eternã btitudinem habuisse.De prima quotidie recipimus bona nature.de scđa bona gr̃e.de tertia bona glie.Celũ ei materiale quoddã cellariũ est a quo nobis effunduntur bonitates naturales:vt calor vitalis/vina/fruges ⁊c̃. Est quoqȝ illa larga man⁹.de qua ps.Aperiẽte te manũ tuã oia iplebũtur bonitate.Sed cũ illđ nõ sufficeret inopie nr̃e/cogitauit dñs aliã facere domũ sibi ⁊ nobis magis accõmodã.Sibi vt ibi hospitaret̃:nobis ꝟo de qua nobis bonitates spũales effunderet:dona.s.gr̃arũ/⁊ vnguẽta ꝟtutũ:q̄ sunt nostrorũ medicamenta morborũ.Inde Berñ.sermo.iij.vigilie natalis dñi. Nichil nos dñs hr̃e voluit:qđ p man⁹ Marie nõ transiret.Edificauit etiã illã domũ vt nobis esset ppinquior ⁊ magis ad manũ q̄ ipm celũ de quo fluũt nobis bona nature:qr magis indigemus bonis gr̃e q̄ nature/quãto aia nr̃a dignior est ⁊ necessarior corpe nr̃o.Dom⁹ autẽ ista est maria:q̄ nobis iãdudũ fuit horreũ frumẽti ⁊ cellariũ vini altaris ⁊ olei mie:⁊ apotheca toti⁹ medicinalis vnguẽti.Propter qđ inanes ⁊ famelici ad dñm dicere pñt.Replebimur i bonis dom⁹ tue.Nã ante aduẽtũ saluatoris in terra erat iopia/fames/⁊ caristia i egypto.i.in mũdo:donec ver⁹ Joseph i beatã virginẽ quasi i granariũ suũ frumẽta ꝯgessit:quib⁹ satiaret̃ egypt⁹ tota.i. mũdus.Istã etiã domũ multũ dilexit de⁹ pater.de qua in figura dixit ad filiũ.iij.Regũ.ix.Sanctificaui domũ istam quã edificasti:vt scʒ ponerẽ ibi nomen meũ in sempiternũ:⁊ erũt oculi mei ibi:qr vbi amor ibi ocl's:⁊ cor meũ cũctis dieb⁹ et nõ vno tpe tm̃:qr vbi est thesaur⁹ ibi est cor.Maria vero thesaur⁹ dñi est/et thesauri sui repositoriũ.Inde dixit fili⁹ illud Esa.lx. Domũ maiestatis mee glorificabo scʒ preseruãdo eã ab oi infectione pcti. Et hoc est quod dicit̃ in themate.Domũ tuam decet sanctitudo ⁊c̃.

B Domus. Idẽ quod prius.

¶Nũc inquirẽdũ est an btissima ꝟgo fuerit in originali ꝯcepta.Et videt̃ q̄ sic.Primo p illud Roma.v.Oẽs in adã peccauerũt.Qui aũt oẽs dixit nullã excipit.Maria igr̃ nõ est excepta.Scđo glo.sup illđ ps.Ecce in iniquitatib⁹ ꝯcept⁹ sum.Nẽo nascit̃ nisi trahẽs pctm̃ ⁊ meritũ pene/nisi tu q̄

C Maria. Utrum maria cõcepta sit in originali pctõ.

de spũ sctõ natus es. Et Hiero. sup illd ps. Erue de manu canis vnicã meã videt dicere ꝙ solus xp̃s sit sine originali cõceptus. Ad hãc q̃stionẽ rñdet negatiue: scꝫ ꝙ pie credẽdum est Mariã matrem dei sine originali conceptam fuisse. Hoc p̄mo põt induci ⁊ persuaderi auctoritate scripture sacre. Et primo per illud Psal. iam ꝓ themate allegatũ. Domũ tuã decet sctitudo dñe. nõ solũ vno die vel anno: sꝫ in longitudinẽ dierũ. i. q̃diu durabit; Sed Maria fuit specialis domus dei: in qua requieuit nouem mensibus. Eccli. xxiiij. Qui creauit me requieuit ĩ tabernaculo meo. Ergo p totam suã durationẽ decuit eã esse sanctã. Fecit aũt dñs omne qd decuit: igitur. Scdo per illud Aggei. ij. Magna erit gl'ia dom⁹ huius nouissime q̃ p̄me. Sed prima domus in qua habitauit dñs a p̄ncipio seculi fuit Eua mulier prima ⁊ Adã. Et illa fuit ita gloriosa ꝙ nunq̃ originale pctm̃ habuit: imo producta est ĩ statu innocẽtie plena gratijs ⁊ v̾tutibus. Ergo hui⁹ nouissime dom⁹ maior erit gl'ia. Sed hoc nõ esset nisi maria creata esset innocẽs. Et hoc est qd iuxta ecclesie cantum de se dicit. Ab initio ⁊ ante sc'la creata sum. i. sicut ab initio seculi ⁊ ante sc'la creabat innocentia: ita ⁊ ego creata sum. Ideo ab ecclesia stella maris appellat: qꝛ sicut illa nescit occasum: sic Maria nullius pcti originalis aut actualis passa est occasum. Et si dicat ꝙ sacra scriptura in multis passibus dicit oẽs natos esse filios ire. Ephe. ij. Oẽs declinasse: ⁊ simul inutiles esse: oẽs in adã peccasse. ⁊ sic ex scriptura cõtrarium inuenit. Rñdetur p̄mo ꝙ summ⁹ impator deus nõ est suis astrictus legibus plus q̃ princeps tpalis: ideo supra legẽ suã potuit aliquã eximere ab imputatione pcti. Non eñ aliud est oẽs in adã peccare q̃ peccatũ patris ade ad pctm̃ filijs imputari. Scdo dicit ꝙ nõ min⁹ priuilegiata est imperatrix celi ⁊ mater xp̃i q̃ regine tẽporales: que sunt p̄uilegiate cõtra seruitutes ciuiles quib⁹ ceteri subdũtur. Cũ etiam a ceteris maledictionibus donatis Eue p̄uilegiata sit: sicut ab illa In dolore pies. ⁊c. cur nõ igit ab ista? Cũ in figura dicat ei. Hester. xv. Nõ ꝓpter te sꝫ ꝓpter oẽs hec lex posita est. Tertio dr̃ s̄m Arist. ethicoꝝ. v. ꝙ leges nõ dant sic vniuersaliter quin in casibus pticularibus cadat exceptio. Sũmus aũt impator ꝓpter minorẽ causam q̃ ꝓpter honorare matrẽ mutauit leges nature ⁊ etiã scripture. Nature cũ ꝓpter Josue solem fecit stare: ⁊ ꝓpter Ezechiã retrocedere: ⁊ tres pueros in igne/ ⁊ cõtra naturã ignis seruauit illesos. Silr̃ cõtra legẽ scripture: cũ in vtero materno Hieremiã ⁊ Johãnẽ baptistã sctificauit, ⁊ Enoch ⁊ Helie tpalem paradisi reddidit hereditatem. Et per hoc solui possent oẽs scripture auctoritates q̃ ad oppositum adduci possent.

D
Marie conceptio.
Quõ soluũtur auctoritates om̃es scripture q̃ dicunt mariam conceptam in originali.

¶ Scdo hoc idem ꝓbari ⁊ persuaderi põt doctoꝝ sacroꝝ auctoritatibus. P̄rio p Aug. li. de natura ⁊ grã: ⁊ recitat a magr̃o. iij. sen. di. v. cũ de pctis agit: nullã volo de ea h̃re questionẽ. s. de maria. q. d. cũ de quorũdam pctis inq̄rit de illa nõ loquor: eo ꝙ oĩ pctõ caruit. Scdo auctoritate Hildefonsi toletani ep̃i dicẽtis. Deniq3 si nõ ĩ vtero mr̃is sctificata fuisset ei⁹ natiuitas colẽda nõ esset. Nũc aũt qꝛ venerationi habet toti⁹ eccl'ie: cõstat eã ab ip̃o pctõ originali fuisse immunẽ: per quã nõ solũ Eue mr̃is deleta est maledictio: verũetiã oĩb⁹ ꝯdonata bñdictio. Nullis ergo delictis cũ nata ẽ subiacuit nec originale pctm̃ ĩ vtero sctificata ꝯtraxit. Tertio auctoritate Anselmi. Nõ credo (inq̄t) amatorẽ esse v̾ginis: q̃ respuit festũ celebrare cõceptiõis. De nullo aũt nisi qd sanctũ est celebrat: igit cõsequẽs est vt ei⁹ ꝯceptio fuerit sctã. Et si dicat ꝙ multi sancti vidẽtur dicere oppositũ: vt beat⁹ Bern. in ep'la ad Ludunen. ⁊ btũs Anselmus in lib. cur deus homo. ⁊ multi alij. Isti autẽ maxime deuoti fuerunt btissime virgini, ergo. Respõdet primo

E
Marie conceptio.
Quomodo soluunt oẽs auctoritates sanctoꝝ et doctoruꝫ qui dixerũt mariam cõceptã in originali.

q̄ de⁹ reuelauit aliq̄b⁹ sctis de ecclia q̄ floruerit in vltimis tp̄ib⁹/ aliquas
veritates vel sacre scp̄ture expōnes quas p̄orib⁹ nō reuelauerat. In figu
ra cui⁹ Exo.xxiiii. Moyses ptim sanguinē effudit: partim in crateres re-
seruauit. q2 sacrar scp̄turarū intelligētia ptim in mūdo iā effusa est: ptim
posteris ad aspgēdū tm̄: ꝛ si nō tā abūde ad effundēdū sic p̄ores. vn̄ Greg.
sup illo Dan̄.xij. Pertrāsibūt plurimi ꝛ mltiplex erit scia. dic q̄ Moyses
sciuit plus q̄ Abrahā. ꝛ plura ei de secretis diuinis reuelata sūt. Exo.vj.
Ego dn̄s q̄ apparui abrahā/ ysaac ꝛ iacob i deo oipotēte ꝛ nomē meū ado
nay nō idicaui eis. ꝛ sic Moyses posterior plura itellexit. Sz ꝛ dauid plu-
ra intellexit de illis q̄ moyses. Iuxta illd. ps. Sup senes itellexi. Sūt ei
doctores moderni i ordie ad alios doctores antiq̄s. Sicut gnani sup hu-
meros gygātū: q2 vidēt ea q̄ illi viderūt ꝛ scp̄serūt/ ꝛ adhuc vltra. Non est
igit mirabile si hāc veritatē nouissimis de ecclia reuelauit: quā p̄orib⁹ nō
oñdit. Dr scdo q̄ nō sunt sp tenēde opiniones doctor/ ꝛ maxime qn̄ appa-
ret ratio: vel auctoritas ecclie: vel reuelatio ad oppositū. Sicut tp̄s fuit i
ecclia in q̄ nō tenebat virginē mariā assumptā fuisse i corpe ꝛ i aia i paradi
sum. qd Hiero. sub dubio reliq̄t: qd tn̄ mō credit. Silr opinio Aug. de pur
gatorio q̄ aliqn̄ credita est/ nūc non tenet. Dr tertio q̄ plati ꝛ doctores tp̄is
hui⁹ tātā hn̄t auctoritatem in exponēdo sacrā scp̄turā sicut p̄ores: lz in eis
nō sit tāta sctimonia. Et h̄ est ꝯ eos q̄ de ista sctā cōceptiōe insaniūt: sctōr
et venerabiliū antiquor doctor multitudinē maximā in sue infamie testi
moniū aduocātes. Est em̄ maius piculū blasphemare ꝛ blasphemādo er-
rare i eā: q̄ nimiū laudādo errare i ip̄az: quā nulla ligua sufficiēter lauda
re pt. Ait ei Hiero. in ser. de assūptōe: q̄ q̄cq̄d pt dicere ligua carnis min⁹
est a laude celi q̄ btā p̄dicat. Dr quarto q̄ viri scti q̄ de hac ꝯceptiōe locu-
ti sunt gn̄aliter loq̄bant: volentes dare intelligere q̄ sine p̄uilegio spāli et
sm cās gn̄ales maria est in pctō sicut et alie mulieres cōcepta. Et in his
q̄ fidē ꝛ religionē xp̄ianā tāgūt: mature sp ꝓcesserit/ absq3 hoc q̄ cito tmi-
narēt veritates dubias: ꝛ in hac materia mag' locuti sunt inquirēdo q̄ ter
minādo. Ideo aliqn̄ vident dicere ꝯria ꝛ non sunt. Et in tali casu pōt tene
ri ꝯ opinionē eor absq3 aliquo errore piculoso. Et iō Ber. in epla ad Lug-
dunen̄. reprehendit eos: q2 hoc festū nimis cito celebrabāt. sicut si fieret mo
do d vno sctō nō canonizato aut nō ꝯsueto sine aucte ecclie romane. Pro
pterea btūs Bern̄. in fine se refert determinatōi ecclie: modo aūt veritas
est magis circa hāc materiā determinata exēplis/ auctoritatib⁹/ reuela-
tionib⁹/ ꝛ ecclesie determinationib⁹/ et fideliū adhesionib⁹ deuotissimis.
¶ Tertio hoc idem ꝓbari pt ex ecclesie auctoritate. Primo ecclia de ea
canit. Felix nāq3 es maria ꝛ oi laude dignissima. Non essz aūt oi laude di
gnissima si illā nō haberet laudē quā habuerit p̄mi parētes: igit. Scdo ca-
nit ꝛ legit ecclia de ea illd Cāt.iiij. Pulchra vt luna. i. vt vniūsalis eccle-
sia. Sz in vli ecclesia iuenit hec pulchritudo fuisse in p̄mis parētibus. Si
igit ita non esset/ nō inuenirent in ea oēs ecclesie pfectōes. Et si dicatur: q̄ f
ecclesia nō videt xp̄i cōceptionē anteferre cōceptiōi Marie: sz q̄ ex equo Marie ꝯce
se habeāt: q2 ābe sunt sine macula originalis delicti: et sic tātus honor ex- ptio.
hibēd⁹ est cōceptioni marie quāt⁹ ꝯceptiōi xp̄i. Sed ad hoc rn̄det q̄ inter Quō diffe-
xp̄i ꝛ marie cōceptionē multiplex est dria: et xp̄i conceptio multiplicit ex rūt christi ꝛ
cellit cōceptōez Marie: lz vtraq3 sine macula fuerit. Primo q2 xp̄s ex mo marie cōce
do sue cōceptionis nō habuit originale pctm̄: neq3 maculā cōtrahere pote ptiones.
rat: maria vero cōtraxisset ex modo sue cōceptionis. Ideo xp̄s sine p̄uilegio
absq3 originali cōceptus est: maria vero cū priuilegio. Lex em̄ de cōtractu

originalis peccati nõ nisi ꝓcreatos ex mare ꝛ femina tãgebat. Scdo quia xp̃s de spũ sctõ ɔceptus est in ṽginis vtero/maria ṽo ex cõi coeũtiũ semie: et modo cõi cohabitãtiũ:ꝛ in vtero corrupte. Tertio qꝛ xp̃s in ɔceptiõe re dẽptione passiua nõ indiguit. maria ṽo indiguit: qꝛ habuit naturã pronã ad labilitatẽ pcti nisi preuenta fuisset sctificatiõe ꝛ grã. Quarto hũanitas xp̃i in p̃io instãti sue ɔceptiõis organizata fuit:ꝛ aĩa in eodẽ instãti corpi cõiuncta:ꝛ vtrũq₃ a ṽbo assumptũ. Ista ṽo tam p̃clara in cõceptione marie nõ fuerũt: quare multũ lata est differẽtia inter xp̃i ꝛ marie cõceptionẽ. De quaꝝ vtraq₃ dr̃ in p̃s. Erue a framea.i.a snĩa data cõtra hoiem ꝓpter primã preuaricationẽ. de⁹ aiam meã quã assumpsi:ꝛ de manu canis.i.dyaboli p pctm̃/vnicã meã.s.matrẽ: que vnica inter mr̃es incorrupta pmãsit.

H Marie conceptio. Testioniũ ĩimici fidei scʒ machometi de ɔceptiõe ṽgis.

¶ Quarto hoc idẽ ꝓbari põt p aduersarioꝝ testimoniũ. Nã machomet⁹ in alchorano suo dixit ꝙ nõ est in filiis hoiũ quẽ nõ tetigerit sathan:excepto xp̃o cũ sctã maria. Tact⁹ aũt iste nõ ali⁹ esse põt q̃ spũalis q̃ est p pctm̃: ẽ ɓm ip̃ʒ xp̃s ꝛ maria fuerũt ab omni pctõ exẽpti. Quid eñ mirꝝ si in creatiõe mũdi vir ꝛ mulier p̃dita sunt gloria ꝛ honore tã corporis q̃ aie: si i reparatione mulier ꝛ vir etiã inueniant tali honore p̃diti. de quo. p̃s. Gl̃ia et honore coronasti eũ. A p̃ncipio eñ duob⁹ his p̃ditus erat hõ: qꝛ p iusticiã originalẽ aĩa (vt dictũ est) erat pfecte deo subiecta: qđ erat valde gloriosum: qꝛ gloria magna est sequi dñm. Eccli. xxxii. Et ip̃m corpus pfecte subiectum erat aie: vt null⁹ motus carnis possʒ insurgere: qđ erat valde honorabile. Nã eius oppositum scʒ carnis ɔcupia est maxime verecũdũ. Hinc p̃mi parentes hoc dono spoliati statim erubuerũt de sua nuditate: ꝛ merito spoliati sunt hoc honore. Nam honor est p̃miũ virtutis. Ethicoꝝ v. Ideo nulli debet nisi virtuoso. Hinc btũs Augu. v. de ci. dei. c. xi. Antiq̃ quõdã virtutem ꝛ honorem ꝓ diis colebant:ꝛ edes cõiunctissimas habebant: in signũ ꝙ via ad honorẽ est virtus: et q̃ carebat vno scʒ virtute/carebat ꝛ reliquo. Ideo i illo statu merito dicebat coronatus gloria ꝛ honore qꝛ corona est signũ regie ptãtis. Et duplex regnũ sibi datũ erat q̃ꝝ vtrũq₃ pacifice possidebat. s. corporis et anime. i. Machab. ii. Imposuit sibi duo dyademata egypti ꝛ asie. Asia interp̃tat sustollẽs dona: et significat animam. Egyptus vmbra: et significat corpus qđ de limo formatum est. Sed cum primũ regnum pdidit erigens se contra illum qui sibi ip̃m dederat: secundum perdidit vt in obedientia dei inobediẽtia corporis puniret. Si illis duobus illa duo regna/corporis scilicet ꝛ anime data sunt: qui in peccatum postea turpiter ceciderunt: non mirum si in principio redemptionis hui⁹ peccati mulieri primum hec duo restituta sunt.

M Originale pctm̃. Duo mala cõsecuta sũt originale pctm̃.

I Marie ɔceptio. Quõ figuris declaratur marie conceptio.

¶ Quinto hoc figuris declarari potest. Prio: qꝛ habet Geñ. i. Dixit domin⁹ fiat lux:ꝛ facta est lux. De q̃ luce ɓm cõem doctoꝝ opinionẽ factũ est corpus solis. Lux est maria: de qua formatũ est corpus veri solis. Lux autẽ inq̃nari non põt/etiã si cloacã ptranseat: nec tenebras secũ patit. Ergo nec maria inq̃nata est dũ p mr̃is vterꝝ ptrãsiũt: nec tenebras originalis peccati secũ passa est. Excepta eñ luce q̃libet alia qualitas corporea aliã habet cõtrariã: q̃ introductionem eius in subiecto retardat: vt sic successiue introducat: sicut calor in aqua inuenit frigiditatẽ q̃ sibi resistit. Unde regula est in p̃hia ꝙ quãto virt⁹ vni⁹ qualitatis est fortior ꝛ magis dominat alteri opposite: tãto ampli⁹ motũ ei⁹ retardat ꝛ impedit. Lux aũt in aere qualitatẽ sibi ɔ̃riã non inuenit: ideo sine mora p totũ aerem se diffundit. Sic excepta maria ois pura creatura inuenit in se ɔ̃rietatẽ quãdã ꝛ rebellionẽ carnis cõtra spiritũ: ꝓpter quã spũs retardat a suo motu in deum.

Ideo quāto maius hz dominiū caro supra spiritū:tāto retardat eū a motu in deū. Inde est q spaciū illud qd est ab oriēte i occidēs.i.a natiuitate vsq ad mortē null⁹ pōt ita prōpte trāsire qn impediat a motu in deū per pctm̄ mortale/vel veniale/vel saltē originale.excepta ꝟ͛a luce Maria q̄ nullum inuenit ꝯriū.de qua Aug. Excepta ꝟ͛gie Maria si oēs scti ꝛ scte dū adhuc viuerēt interrogati fuissent:oēs vna voce clamassent. Si dixerim⁹ qꝛ pctm̄ nō habemus:nosipsos seducim⁹. Et qꝛ maria hāc in se cōtrarietatē nō inuenit:ideo sine retardatione a pncipio.s.a cōceptiōe vsq ad occasum vite in deū trāsiuit. Scđa figura hr̄ Exo.xxxvij.vbi dr. Fecit Beseleel archam de lignis sethim:vestiuitq eā auro purissimo intus et foris. Archa ista est maria quā fecit dn̄s de lignis sethim q̄ sunt cedrina et iputribilia. Esa.xl. Forte lignū et iputribile elegit sibi artifex sapiēs. In illa ei archa repositus est thesaur⁹ redēptiōis nr̄e:panis q̄ nobis pueris q̄tidie dat in altari sacro. Ipsa ē archa federis p quā federant ꝛ iūgunt ima summis. Facta est aūt de lignis sethim.i.corpe ꝛ aīa imputribilib⁹ p pctm̄.et vestiuit eā dn̄s intus ꝟtutibus:ꝛ foris pulchritudine corporali ꝛ aliīs donis q̄plurimis.

¶ Sexto hoc idē ptꝫ p reuelationes factas plurib⁹ de hac sacra ꝯceptiōe Nā abbati Helsino nauigāti ꝟtus celestis apparuit:pmittēs ipm̄ liberādum a naufragio:si festū ꝯceptiōis celebrare vellet. Qđ ꝛ fecit. Et pmissum inde secutū est.s.aeris serenitas.qđ erat ꝟitatis reuelate satis euidēs argumētū. Multe etiā reuelatiōes aliīs facte sunt:q̄ in eccl̄ia Parisiēsi legunt:de qb⁹ breuitatis causa nichil dicem⁹. Erubescāt ppterea nōnulli qui tāte tāq mūde ꝯceptiōi detrahere ꝛ oblatrare nō cessant ꝛ cū blasphemiīs ꝛ cōuitiīs ꝯ eā insanire. Quidā apte q̄ libellos ad hoc faciūt plenos argumētis:q̄ oīa breui solutiōe facillimaq dissolui pñt. Aliī occulte:siles illi de quo recitat Hiero.cōtra Heluidiū hereticū:qui apud ephesum incēdit tēplū diane:qđ apud idolatras erat fanū famosissimū. Et cū pquirerēt singuli qs hoc scel⁹ ppetrasset:psiliīt q̄ incēdiī causa fuerat i mediū dicēs. Ego feci. Ego feci. Interrogat⁹ cur tā nephādū op⁹ ppetrasset/rn̄dit. Ut qꝛ bn̄ nō poterat:oīb⁹ male innotesceret. Cupiēs em̄ celebrare nomē suū in pplis nec hoc ꝟtute potēs:preclaro facinore voluit nomen sibi celebre facere. Sic tales i vanū laborātes:nisi vt male aliīs innotescāt ꝛ appareāt qꝛ bene loquēdo de tēplo dei ꝛ sacrario spūssancti ꝛ predicādo appere non possunt:incendūt ipm̄ tēplū spūssancti dicētes ipm̄ fuisse cōcupiscētie fornace succēsum. Caueāt g̃ sibi ne tales blasphemias in matrē xp̄i pferant Nam dn̄s iiurias matris facile vidicat. Sicut em̄ ille fatu⁹ de quo supra dictū est p decretū senat⁹ ephesini delet⁹ est a scp̄tis ita q vbiq iussum est deleri nomen ei⁹:licet a poetis postmodū fuerit in malicia maxie exaltatū:Ita caueāt qui eiusmodi sunt ne nomen eoꝝ deleat de libro vite.

K Marie conceptio. Qꝛ debent erubescere qui contra cōceptionē Marie sacram insaniunt.

¶ Septimo hoc idē rōnib⁹ suaderi pōt. Prio ꝑm Joh.gerson. Charitas nunq̄ pōt simul eē cū originali pctō:igit si in Maria fuisset origiale pctm̄ seq̄ret q aīa sua p tūc nō fuisset deo chara.ꝛ sic Maria aliqñ fuisset spūaliter mortua/turpis/nō placēs deo/decolorata/nec a deo dilecta:imo dei et angeloꝝ societate idigna:ꝛ ab eis digna separi ppetuo.ꝛ si i illo statu moreret digna subire dānationē eternā:ꝛ cū hoc eēt tenebraꝝ habitatio que debuit portare lucē eternā. Scđo ꝑm eūdē seq̄ret q stella matutinalis in ortu suo obtenebraret:cū tn̄ ex antiquo canat eccl̄ia. Orit vt lucifer inter astra etherea. Hec aūt stella appet vndiq clara ꝛ nusq̄ tenebrosa. Seq̄ret etiā q fōs grē eēt exsiccat⁹:mr̄ vite mortificata:regia mūdi subiecta vilissima ꝛ abhoiabili subiectione. Hec aūt sūt maxia incōueniētia. Minimū ꝟo

L Marie conceptio. Quō sāctitas ꝯceptionis rōnib⁹ suadetur.

sĩ cõueniẽs ꝼm Anselmũ apud deũ est ĩpossibile: igiẗ. Tertio ad idẽ: ꝑcio-
sum xp̃i corpꝰ formari debuit de purissimis Marie sanguibꝰ: vt dicit Da-
mascenꝰ. sed Marie sanguĩes nõ fuissent purissimi si fuissent aliq̃ infectio
ne corrupti: igiẗ. Et si dicaẗ. Dato ꝙ esset maria sine originali ꝯcepta si añ
passionẽ filij sui mortua fuisset: vbi inuẽtꝰ fuisset locꝰ ad quẽ iuisset aĩa eiꝰ?
Nõ in paradiso: qꝛ adhuc clausa erat ianua. Nõ in limbo: qꝛ sine originali
Nõ in purgatorio: qꝛ sine actuali. ergo nõ fuisset inuẽtꝰ locus eiꝰ. Rñdetur
ꝙ descẽdisset in limbũ patrũ siue ĩ sinũ abrahe. Nec ei celi ianua apta est
ꝑ passionẽ preuisam/ sꝫ iam exhibitã ⁊ acceptatã tñ. Scti aũt p̃res in libo
tũc existẽtes fuerãt a pctõ originali purgati: ⁊ tñ clausa fuit eis ianua vsqꝫ
ad solutionẽ pene debite ꝓ pctõ ade. Ita ei determinauerat deus ꝙ licet
acceptaret passionẽ p̃uisam ad remittẽdũ culpã originalẽ oĩ credẽti ⁊ cre-
dituro illã passionẽ: nõ tñ remittebat totã penã illi pctõ debitã. s. carẽtiã
visionis diuine: sed tñ ꝓpter ip̃am exhibitã. Ideo sicut illis sctis p̃ribus
nõ patuit ianua vsqꝫ quo fuit passio exhibita. iuxta illud Heb. x. Habemꝰ fi
duciã in introitu sctõꝝ in sanguĩe eiꝰ. ita ꝓbabile est ꝙ nec Marie. Quar
to ad idem Gen. iij. dicitẗ de Maria ad serpentẽ in opprobriũ ⁊ penã eius.
Et ip̃a ꝯteret caput tuũ. Si autẽ Maria in originali fuisset ꝯcepta: posset
inimicus arguere/ ⁊ ꝯtra eã derisorie allegare. Ecce dñam q̃ ꝯtriuit caput
meũ: sꝫ ego priꝰ calcaui caput eiꝰ ꝑ origiale pctm̃ michi subiecte. Ecce ma
trẽ vr̃i regis: sꝫ illiꝰ prio fuit rex ⁊ dñs ꝑ origiale pctm̃. Absit aũt hec deri
sio a fideliũ mẽtibꝰ. Cessentqꝫ blasphemare q̃ eius dñio eã subiugãt.

A Maria. Q[uod] maria fuit virga ꝑ quã infusa est tyriaca ꝓ gñe hũano cõtra serpentem.

¶ Sermo. xix. in ordine. et. iij. de cõceptione. per thema.

NOn ꝓpter te: sꝫ ꝓ oĩbꝰ hec lex posita est. Hester. xv. Ph̃s Pli-
nius lib. de nãlibus dicit ꝙ in India inueniẗ q̃dã arbor cuiꝰ flo-
res et fructꝰ nõ solũ dulcẽ odorẽ sꝫ etiã saporẽ emittũt. Iuxta p̃-
dictã arborẽ manet serpẽs qui dr̃ atu sus/ q̃ arboris odorẽ multũ
odit. Ideo vt flores ⁊ fructꝰ destruat: ad radicẽ arboris veniens
eã veneno intoxicat. Qđ vidẽtes illiꝰ patrie ortolani tyriacã accipiunt et
in summitate cuiusdã v̾ge ipsiꝰ arboris infundũt: qđ mox venenũ expellit:
et quã prius venenũ infecerat fecũdam reddit. Per istã arborẽ intelligiẗ
homo. Matth. viij. Uidi hoĩes quasi arbores ambulãtes. Inde ph̃s. ij. celi
et mũdi: dicit ꝙ hõ est arbor euersa. Flores huiꝰ arboris sunt bone cogita-
tiones ⁊ bona ꝓposita: fructꝰ sunt bona opa. Nam sicut fructꝰ ostẽdit q̃li-
tatẽ arboris: sic bona opa ꝯditionẽ hoĩs manifestãt. Math. vij. A fructibꝰ
eoꝝ cognoscetis eos. Hec arbor ante lapsum p̃mi hoĩs fructꝰ dulces ꝓdu
xit: vt de ea dici posset illđ Eccli. xxiiij. Flores mei fructꝰ honoris ⁊ hone-
statis. Sed hos fructꝰ serpẽs antiquꝰ sustinere nõ potuit: sed venenũ in eã
posuit ⁊ radicẽ infecit: qñ sua suggestione primũ hoĩem pctõrẽ fecit: ⁊ tunc
arbor illa stetit ĩfecta: ita ꝙ multo tp̃e fructũ portare nõ potuit: qꝛ ꝑ nulla
opa quãtũcũqꝫ bona celũ ingredi potuit: sꝫ gr̃a dei fuit: qꝛ ei maledictionẽ
sempiternã nõ intulit deꝰ: qꝛ tãto tp̃e fructũ in ea nõ inuenit. sicut ficulnee
maledictionẽ dedit: vt nũq̃ fructꝰ ex ea nasceret̃ in sempiternũ. Marci. xj
Et ꝯtinuo aruit. qꝛ hoc ex arboris malicia nõ ab extrinseco ꝓcedebat. Sꝫ
sapiẽs ortolanꝰ pater celestis maliciã ⁊ calliditatẽ serpẽtĩ ꝯsiderãs: tyria-
cã. i. filiũ dei infudit in v̾ga quadã istiꝰ arboris q̃ est maria. de qua Esa. xj.
Egrediet̃ virga de radice iesse: et sic pcti venenũ curauit ⁊ expulit/ arborẽ
ip̃am fecũdam reddẽs: qꝛ nũc põt homo ꝑ fructũ boni opis ⁊ pñie cõsequi
vitam eternã. Ad fructus igiẗ obtinẽdos ab arbore ista necesse est virgã
arboris ꝯtingere: ⁊ sic facere vt declinet ad nos. Aliter nõ possemꝰ eiꝰ fru-

ctus carpere q̄ cōiter crescūt in virga. Uirgā igiť illam aggrediamur vt
ad nos declinet dando fructū suū:τ eā salutando dicamus Aue.
¶ In hoc presenti sermone matutino tractabiť de originali peccato: et
post meridiem si beata virgo in originali concepta sit.
¶ Supposito igiť ex sermonib⁹ p̄cedētib⁹ q̄d sit iusticia originalis. Pri
mo dicēdū est de pctō originali. Circa qđ q̄rūť q̄nq3. Prio si ex scp̄tur] sa-
cris noui τ veteris testamēti possit trahi aliqđ eē pctm̄ origiale. Scđo q̄d
sit lex pcti originaľ. Tertio si tale ac tm̄ fuerit p̄mi hois pctm̄:q̄ sic debue
rit puniri. Quarto quō adā plen⁹ v̄tutib⁹ τ sapia potuit sic ḡuiť errare. B
¶ Circa p̄mū d̄r q̄ ex scp̄tur] sacris p̄t trahi aliqđ eē origiale pctm̄:in q̄ cō Originale.
cipiť hō τ cōiter nasciť:qđ negaueŕt Pelagiani τ Celestiani. Prio h̄ ap- Utr ex scri
paret p scp̄turas veťis testi. Primo p illđ Geñ.xvij. Ois aia cui⁹ caro p̄- pturis tra-
putij circūcisa nō fuerit pibit aia illa de pplo suo.ğ si ppť negligētiā aut hi possit ali
parētū icuriā nō circūcidebať infās i octauo die:si moriebať tūc dānabať: quod eē ori
τ nō p pctō parētūvt clar est:ğ p pctō suo.nō ppť hoc q̄ nō est circūcisus giale pctm̄
q̄ nec se circūcidere poťat/nec dēbat:ğ p pctō ꝯcto. Ex ꝯcupiscētia ei na
scimur oēs:ita vt videať eē mř nr̄a:cū illa sit aut debeat eē ancilla. Pro-
pter hoc oēs nascimur ꝟui:q̄(vt dicūt iuriste)ptus seq̄tur ventrē. Scđo
pt3 p illđ Job.xiij. Quis p̄t facere mūdū de imūdo ꝯceptū semine? Nōne
tu q̄ sol⁹ es? Cū ğ semen hois sit imūdū:seq̄uiť q̄ q̄cūq3 ex eo nasciť:imūd⁹
nasciť:alioq̄n nō mundaret eū de⁹. Uñ τ fact⁹ est p̄m⁹ adam τ scđs adam
in aiam viuētē:nos v̄o in aiam mortuā. Nec hoc est intelligēdū de imun-
dicia corpali:cū eā mūdare poss3 hō:τ sic non sol⁹ de⁹. Tertio p illud Job
xxv. Nūq̄d apparere p̄t mūd⁹ nat⁹ de muliere? q.d.nō.τ p illud p̄s. Ecce
eñi in iniq̄tatib⁹ ꝯcept⁹ sum:τ i pctis cōcepit me mř mea. Glo.mgřl. Intel
ligiť hoc de pctō originali.τ p illđ p̄s. Oēs declinaueŕt siľ. Nō aūt potue
rūt oēs declinare siľ/nisi in adā peccāte. Urtica crescit vltro i fimo:sic pec
catū illđ origiale vltro crescit i limo ade.s.i limo carnis nr̄e:q̄ nob inuitis
insurgūt mot⁹ τ prurit⁹ libidinis. S3 de hoc debem⁹ hūiliari:et sic ad ali
q̄d valet:q̄ de cinere vrtice fit lixiuiū:ita de ꝯsideratiōe hui⁹ miserie con
surgit hūiliatio nr̄a. Scđo illđ idē h̄ēť ex nouo testō p illđ Rom̄.v. Oēs in
adā peccaueŕt. Et iter ibidē. Per inobediētiā vni⁹ hois pctōres cōstitu C
ti sunt multi. Et Ephe.ij. Eram⁹ natura filij ire. ¶ Circa scđm d̄r q̄ origi Originale
nale pctm̄ ꝟ3 aliq̄s doctores est q̄dā q̄litas morbida i aia existēs/inclinās pctm̄.
appetitū sensitiuū delectabiliť aut tristabiliter ad actū interiorē:aľr q̄ sit Quid sit or-
ꝟm rectā rōnē eligēdū:q̄ ab aliq̄b⁹ vocať fomes/ab aliq̄b⁹ ꝯcupiscētia. de rigiale pec
qua Apľs Rom̄.vij. Sētio aliā legē in membris meis repugnātē legi mē catū.τ ē ibi
tis mee. Hec aūt q̄litas añ baptismū iputať ad culpam τ pctm̄:s3 post ba duplex opi
ptismū nō imputať. De origine aūt hui⁹ q̄litatis est apđ doctores contro- nio.
uersia. Nā q̄dā dicūt illā fuisse causatā a morsu pomi vetiti:q̄ cum diuina
maledictōe ppť trāsgressiōe3 p̄cepti q̄si itoxicauit carnē:τ iclinauit eā ad
rebellādū ꝯ spm̄:quā nūc rebellionē satis expimur:vt q̄ noluit dño suo na
turali obedire:sentiat sibi ꝟuū suū ꝯtumacē. vñ Ansel. plāgēs hmōi casu3
in ꝓslogion.c.j. O durus τ dirus casus ille. Heu q̄d pdidit hō τ q̄d inue
nit:q̄d abscessit τ q̄d remāsit. Perdidit btitudinē ad quā fact⁹ est: τ inue
nit miseriā ppť quā fact⁹ nō est. Abscessit sine quo infelix est:et remansit
qđ p se nō nisi miserū est. Mādučabat tūc hō panē angelor:quē nūc esurit
Manducat nūc panē doloris:quē tūc nesciebat. Heu public⁹ luct⁹ hoim:
vňs planctus filior Adam. Hec Ansel. Et vere magnus planctus in quo
plangiť illud celebre τ vniuersale homicidium:quo oēs in adā moriūtur.

Si magnꝰ fuerit luctꝰ egypti. Exo. xiij. qn̄ interfecti sunt oēs p̄mogeniti eiꝰ quātꝰ luctꝰ esse debuit qn̄ interfecti sunt oēs geniti et generandi ex p̄mo hoie. Adeo vt quidā dicūt ꝙ ex eo die sol et luna partem splendoris amiserūt: quasi lugētes illud pctm̄ ⁊ homicidiū graue. Vn̄ Anselmꝰ ibidē. Vn̄ p̄cipitati: quo obruti? A patria in exiliū: a visiōe dei in cecitatē nr̄am: a iocūditate immortalitatis in amaritudinē ⁊ horrorem mortis. Misera mutatio de quāto bono in quātū malū: graue dānū: grauis dolor: graue totū. Hec Ansel. Alij opinant̄ ſꝫ sententiam bt̄i Aug. in hyponomicon. vt Grego. de arimino. ꝙ hic fomes ⁊ infectio ex sibilo venenosi serpentis ꝓcessit. Cum em̄ inobedientes fuerint deo p̄mi parentes: nō fuerūt digni vt eos preseruaret ab infectione quā intulit eis serpēs. Sicut aliqn̄ ex sibilo serpentū ⁊ draconū ita inficiunt̄ hoies vt subito moriant̄. alij aūt grauiter ad interitum vrgeant̄. Quā quidē infectionē postꝙ̄ de paradiso sunt eiecti in posteros trāstulerūt: Qḋ pōt per plura exempla demōstrari. Primo qr

D
Originale pctm̄.
Quō originale pctm̄ traducit̄ in posteros.

appropinquās ad hoiem peste infectū/si eiꝰ anhelitu afficiat̄: statim eadē peste ꝑcutit̄: ⁊ cōsequēter oēs fere de domo sua inficit. Nil mirū ergo si p̄mi parētes infecti ceteros sibi succedētes infecerūt. Scḋm exemplū: qr leprosi cōiter generāt leprosos: ita infecti infectos generāt. Et hoc apparuit in Chayn: q̄ p̄mus in pctis ꝯceptus/iniq̄tatem (vt vult Augu.) attulit ex vtero matris. Est em̄ macula originalis pct̄i lepra q̄dā adherēs aie/ nisi diuina v̄tute incurabilis. Propter qḋ Guilt̄. parit̄. lib. de virtutibꝰ dixit pueros sine baptismo decedētes mitti ad leprosariā ꝑadisi: nec vnꝙ̄ ciuitatem illā ingressuros tanꝙ̄ leprosos: ſꝫ eē a ciuitate paradisi ꝑpetuo resecatos. nō tn̄ patientur penā ignis: vt quidā dicunt. vn̄ Thren̄. iij. De ore dn̄i nō egrediētur bona neqꝫ mala: scꝫ ꝯ̄ pueros sine baptismo decedētes nō egredietur sn̄ia diuina dānās eos ad ignē/aut liberās ad vitā: quia neqꝫ fruent̄ visiōe diuina/neqꝫ penā ignis sustinebūt. Tertiū exēplū: qr si putrescat radix arboris: arescūt oēs rami. Adam fuit radix totiꝰ gn̄is humani: ⁊ iō ad putredinē eiꝰ aruit tota humana natura. p̄s. Aruit tāꝙ̄ testa virtus mea: in qua nichil est humoris gr̄e: ⁊ in puluerem mortis deduxisti me. Exinde ei mors ⁊ incineratio ꝓcesserūt. Et ꝓpt̄ hoc (vt ḋt Guill'. parit̄.) pctm̄ originale ḋr hereditariū: qr quasi hereditatē a parētibꝰ illḋ habemus. Adam ei factꝰ est ex limo: nos ex ꝓfundo limi. p̄s. Infixus sum i limo ꝓfundi: ⁊ nō est sub̄a. Sicut ei piscis in stagno sentit limū: sic pleno gutture sentimꝰ limū ade et nostrū adam. Vulgo ḋr. Nemo est q̄n i eo sit aliq̄d de hoie. Et seq̄t̄. ⁊ nō est sub̄a. s. liberās quousqꝫ supuenit xp̄i substātia de nr̄o assumpta nos liberās. Ideo ḋt p̄s. Et nūc q̄ est expectatio mea ad liberationē nōne dn̄s: ⁊ substantia mea. i. de meo assumpta apud te est. Quartū exēplū si aqua intoxicat̄ in fonte: eadē infectio sentit̄ in fluuio defluente. Sapit etiā vinū dolij corruptionē: pasta modici fermenti fermētationē: ⁊ filiꝰ p̄ris egritudinē: maxime in guttis inossatꝫ. Nil mirū si ade infectionē sentiāt filij eiꝰ. ¶ Scḋo pctm̄ istud dicūt doctores aliq̄ eē carētiam iusticie originalis debito inesse: nō ꝙ illa carētia sit aliq̄d: ſꝫ iusticia illa erat obstaculū quo remoto secuta est illa īfectio. Et iō priuati illo dono nobis et nostre posteritati donato: ꝑuati etiā sumus paterna hereditate/tāꝙ̄ rei lese maiestatis diuine. Sic em̄ videmꝰ agi in secularibꝰ curijs vt ꝓpt̄ forefactū paternū filij eoꝝ ⁊ filij filioꝝ in hereditate nō succedāt. Hier̄. xxxi. Patres nr̄i comederūt vuā acerbā: et dentes filioꝝ obstupescunt. i. p̄res nr̄i p̄mi parētes cōedert̄ morsum amarissimū: quē filij eoꝝ sentiētes ⁊ masticātes obstupescūt. Et quō potuert̄ gustare morsum tam

amarũ:qđ gustatũ attulit mortẽ? Talẽ ei morsellũ cõederꝫ:ꝙ tota posteri
tas eoꝝ nõ põt illũ digerere. Eccl'es.vj. Oĩs labor hoĩs in ore eiꝰ.i.ex ore
eiꝰ ꝓcessit oĩs labor:dũ cibũ vetitũ cõedit. Propter qđ a medico psalmi
sta postulat auxiliũ dicẽs. Dñs opẽ ferat illi sup lectũ doloris eiꝰ.q̇ lectus
doloris est caro infirma. Prouer.xxvj. Sicut ostiũ vertiꝫ in cardie:ita pi
ger in lecto suo.i.in carne. Sicut enĩ cardo ex frequẽti reuolutiõe ostij cõ
sumiꝫ:sic caro ex supflua cura sibi impẽsa. Vñ sequiꝫ vniuersum stratũ eiꝰ
xsasti in infirmitate eiꝰ:qꝛ sensualitas ꝑponiꝫ et dñaꝫ ratiõi. Insup si mi
rabilis fuit iste morsellꝰ/mirabilior fuit mensa:qꝛ maiores fuerunt reliq̄e
ꝙ̃ cibus mẽse:qꝛ in mẽsa fuit solꝰ morsellꝰ pomi:⁊ tñ totũ mũdũ reliquie
eiꝰ impleuerũt. Esa.xxviij. Oẽs mẽse replete sunt vomitu sordiũ:ita vt nõ
esset locꝰ vltra. In quo significaꝫ ꝙ reliquie sunt maiores in pctõ ꝙ̃ fue=
rit eiꝰ refectio.i.delectatio:qꝛ vt ait Gregoriꝰ. Momẽtaneũ est qđ dele=
ctat eternũ qđ cruciat. Propter qđ ecõuerso dñs miraculose fecit vt sil'r
appositis mẽse supabũdarent reliquie:vt dꝛ Joh.vj. de quinqꝫ panibus
et duobꝰ piscibꝰ ꝙ impleuerũt duodecim cophinos:qꝛ vt dꝛ Rom̃.v. Vbi
abũdauit delictũ/supabũdauit ⁊ grã. He due fuerunt reliquie vite: prime
mortis. ps. Saturati sunt filijs.i.abũdauerũt filijs. Miser enĩ et egenꝰ ho
mo cõiter abũdat ĩ multitudie filioꝝ:lꝫ nõ habeat vñ eis ꝓuidere: nisi de
miseria sua. Et ideo dimiserunt reliquias suas paruulis suis: quia satis
abunde eis dimiserunt de sua miseria et afflictione.

¶ Tertio q̃riꝫ vtrũ fuerit tã grauis offensa ꝙ ꝓpter eã tanta in mundo
mala oriri debeãt. Et videꝫ ꝙ nõ debuerit sic puniri:qꝛ hõ nõ est nisi stipu
la et foliũ:qđ ab arbore vetita in paradiso cecidit. Job.xiij. Cõtra foliũ
qđ vento rapiꝫ õñdis potẽtiã tuam:⁊ stipulã siccã pseq̃ris. Grego. Cur tã
ta rectitudine ĩpetis:quẽ sic infirmũ dũ tentaꝫ eẽ ꝯspicis? Scđo videꝫ ꝙ
nõ fuerit ita grauis offensa:qꝛ p̃ceptũ trãsgressum erat paruũ. Si q̇s enĩ
p̃ciperet pueris nõ cõedere fructus ⁊ comederẽt:nõ ꝓpꝫ hoc eẽnt multũ
puniẽdi. Cũ igiꝫ adam in etate p̃ma hoc fecerit/eo scꝫ die q̇ creatꝰ est: vi=
deꝫ ꝙ nõ erat tã graui pena plectẽdus. Cũ ẽt iuxta terẽtij andriã: ꝓ pec=
cato magno filij paululũ supplicij satis sit patri. Ad hoc rñdeꝫ ꝑ aliq̃s ꝓ=
positões. Pria est.maxia fuit ade inobediẽtia. Probaꝫ p̃mo:qꝛ quãto p̃=
ceptũ fuit faciliꝰ ad obseruationẽ:tãto fuit inobediẽtia maior. Vñ Aug.
xiiij.de ciui.dei. Quisq̇s hmõi dãnationẽ nimiã vel iniustã putat:ꝑfecto
nescit quãta fuit ĩ peccãdo ĩiquitas:vbi tãta erat ĩ nõ peccãdo facilitas.
Et hoc ꝓbat q̃si a ꝯ̃rio dupl'r. Primo sicut abrahe nõ ĩmerito magna obe
diẽtia p̃dicaꝫ vt occideret filiũ. (Res enĩ difficillima ĩpata est) Ita et in
paradiso tãta inobediẽtia fuit/quãto id qđ p̃ceptũ est nulliꝰ fuit difficul=
tatis. Si igiꝫ ex mĩa dei hoc obediẽtie factũ abrahe reputatũ est ad iusti=
ciã vsqꝫ in sempiternũ:cur ex diuina iusticia hoc ĩobediẽtie factũ ade ⁊ sue
posteritati nõ reputabiꝫ durãte sclo in penã? Scđo hoc idẽ õñdit Aug. qꝛ
sicut obediẽtia scđi hoĩs scꝫ xp̃i eo p̃dicabilior est q̇ factꝰ est obediẽs vsqꝫ
ad mortẽ:ita ĩobediẽtia p̃mi hoĩs eo detestabilior est q̇ factꝰ est ĩobediẽs
vsqꝫ ad mortẽ. Vbi enĩ magna ĩobediẽtie pena ꝓposita est:⁊ res a creato=
re facilis ĩpata:q̇snã satis explicat ꝙ̃tũ malũ sit nõ obedire in re facili et
tãte ptãtis ĩpio:⁊ tãto terrẽtis supplicio. Scđo hec eadẽ ꝓpositio ꝓbaꝫ:
qꝛ Luc.xij. Seruꝰ sciẽs volũtatẽ dñi ⁊ nõ faciẽs plag͡ vapulabit mlt'. Sꝫ
p̃mꝰ hõ post xp̃ꝫ maximã habuit reꝝ oĩm cognitionẽ:ita vt deꝰ adduceret
oĩa aĩantia ad adã vt videret sue scie expientiã:scꝫ q̇ noĩe vocaret ea iux͞
ꝓpetates suas. Vix aũt vnꝰ doctꝰ cog̃scit ꝓpetates vnius musce: imo sis

E Originale pctm̄. Quõ tam fuit offensa ade grauis vt tã acerbe puniret.

cut dicit Augu. in q̄dā ſmone. Quidā phs multis annis secut⁹ est apē vt cognosceret ei⁹ ꝓpetates. Iste aūt oim ꝓpetates cognoscebat. Nō est ḡ mirū si ita pfecte sciēs voluntatē dn̄i sui ⁊ nō faciens: plagis vapulat ab eo varijs. Scd̄a ꝓpositio: q̄uis res impata fuerit modica: tn̄ impatū est illud ex cā legitima ⁊ ei ad merendū vtilis. Primo q̄ aliq̄ pcepta q̄ tangūt ꝓximū implere nō poterat. Nec ēm tūc pot̄at honorare parētes cū nō haberet: nec colere sabbatū cū oib⁹ diebus erat ei reqes a labore: cum terra spōte dabat fructus suos: nec homicidiū ꝑpetrare: cū sol⁹ eēt cū vxore sua sibi nimiū dilecta: nec furtū facere: cū tūc oīa (p̄ter lignū vetitū) sub sua eēnt ptāte: nec mech⁹ eē poterat / cū sola eēt ei vxor: nec testis iniqu⁹: cū nullū haberet q̄ ei adūsaret. Uoluit ḡ dn̄s tenere quasi locū ꝓximi: vt scȝ aliquā sibi reseruaret hereditatē quā nō ꝯtigeret adā. Ubi aūt p̄ter lignū illō cetera oīa possidebat: nō potuit cōtinere a ligno: qd̄ fuit ḡuissimū in hoīe tāte pfectōis. In quo notat̄ ꝙ rex admistratio adolescētib⁹ ⁊ iuuenib⁹ nō est distribuēda: q̄ facilit̄ eā expādūt / sicͭ facilit̄ eā habuerūt: sicut fecit adam in infantia sua. Secūdo hoc idē ptȝ: q̄ dn̄s dederat ade totius terre dn̄ium ⁊ aeris ⁊ aq̄x: q̄ oib⁹ aiantib⁹ terre / aq̄ ⁊ aeris eū p̄fecit nec vnq̄ fuit tā grādis impator q̄ soli⁹ ſre totū occupauerit dn̄ium: imo nec tertiā partē toti⁹ terre. Hoc aūt ei dedit retinēs lignū in recognitionē feudalē: feudi scȝ totius mūdi. Iure aūt cautū est ꝙ q̄ supiorē nō recognoscit in feudo: feudo p̄uat̄ ⁊ tota ei⁹ posteritas. Hoc ḡ datū erat ei i obediētie meritū: ad ondēdū quāti piculi sit suis supioribus nō obedire ⁊ eis ꝯdicere. Dr̄ tertio ꝙ lȝ in sua p̄ma etate vir ⁊ mulier cōederēt fructū vetitū: ⁊ illud sit pueroꝝ opus: fuerūt tn̄ creati in etate pfecta / scia et v̄tutib⁹ pleni. Dei ēm pfecta sunt opa. Deutero. xxxij. Ideo tanq̄ imprudentes et stulti cōcupierūt fructū illū. Prouer. j. Stulti q̄ sibi sunt noxia cupient. Nā sicut paruuli cū comedūt fruct⁹ inde ḡues morbos icurrūt: sic in prima etate natura hūana fructū vetitū gustauit quē summus medicus vetuerat intermināς mortē: iō non mirū si incurrit grauissimū morbum cōcupiscētiā scȝ que in membris est: de qua tanq̄ de radice oīa mala nr̄a ortum habent. j. Timo. vj. Radix oīm malorum cupiditas. Inde mors exorta: q̄ est extremū terribiliū. Ethico. iij. De qua p̄s. Tu terribilis es ⁊ q̄s resistet tibi? ex tunc ira tua: q̄ videlicet homini in paradiso peccanti iratus dn̄s: semel de mortalitate carnis nostre sentētiā tulit: q̄ ex tūc vsq̄ ad vltimū diē sctī mutari nō potuit. ¶ Uñ tā grāde fuit pctm̄: vt nō soluȝ vir sed etiam mulier grauē inciderit in vindictā. In duob⁹ siquidem. Prio q̄ peccauit in fructu punita est in fructu suo: cū dictū est ei. Multiplicabo cōceptus tuos: ⁊ erūnas ⁊c̄. Scd̄o peccauit suadēdo viro: iō dictū est. Sub viri ptāte eris. Serpēs v̄o in plurib⁹ ⁊ graui⁹ punit⁹ est. Prio quia hoiem deiecit / ꝓstrat⁹ est: cū tn̄ p̄us erectus icederet. Geñ. iij. Sup pect⁹ tuū gradieris. Scd̄o q̄ habuit in ore mēdaciū: habet in ore sibilū ⁊ venenū. Tertio quia per cibum decepit: in cibo punitur. Ideo dicitur ei. Terram comedes ⁊c̄. Quarto q̄ mulierē decepit dictū est ei. Inimicitias ponam inter te et mulierē ⁊c̄. Ipsa cōteret caput tuum ⁊c̄.

¶ Quarto q̄rebat̄ cū adam esset plen⁹ sciētijs ⁊ v̄tutib⁹: quō tam graue mādatū ⁊ sub tā graui pena transgressus est. Quis ēm crederet tā prudētē tāq̄ virtuosum: ꝓpt̄ rē paruā ⁊ pauci valoris in tam dānabilem sn̄iam incidere: in tāta sublimitate ⁊ in loco tā honorabili? Dr̄ p̄mo ꝙ in hoc est mltiplex doctria. Pria ꝙ nō ē ita sapiēs qn (si nō stet sup custodiā suā) statim corruat in stultitiā. Huius habet̄ exēplū in salomone. Hiere. ix. Non

F Originale pctm̄. Quō fuit culpa Ade vtilis.

G Originale pctm̄. Quō ꝓpt̄ pctm̄ i mulierē et serpētē vindicatum est.

H Originale. Quō Adā tā sapiens: tā ḡue mandatū p̄terijt

glorietur sapiẽs in sapiẽtia sua:nec fortis in fortitudine sua:nec diues in diuitijs suis:sed qui gloriat:glorietur se nosse me.Adam aũt de sapiẽtia sua cõfisus ꝛ ad vlteriorem volens ascẽdere:nõ cõfisus in dñ̃o cecidit.Secũda doctrina est ꝙ in loco sanctitatis nõ est tam cõfidẽdum quin homo stet super custodiã suã.Ceciderunt eñ̃ primi parẽtes in ꝑadiso.Grego.Si desit spiritus:nõ adiuuat locus.Bernar.Nunꝙ̃ est securitas fratres neqꝫ i paradiso multo minus in mundo.In celo eñ̃ cecidit angelus sub presentia diuinitatis:adã in ꝑadiso loco voluptatis:iudas in mũdo de schola saluatoris.Ex quo patet ꝙ locus nõ facit hominẽ sanctum sed sanctus locum. Adam in ꝑadiso cecidit.Job in sterquilinio stetit.Tertia doctrina ꝙ plerũqꝫ fit vt offendat deus:ne offendat ꝓximus.Ne eñ̃ mulierem offenderet adam deum offendit.Eccli.vj.Noli fieri pro amico inimicus ꝓximo quãto minus deo.Sic salomon licet nõ crederet deitatẽ esse in idolis:ne tamen cõtristaret vxores deũ offendit.Unde Bernar.Multi dedignãtur aduersus adã ꝙ obedierit voci vxoris sue magis ꝙ̃ diuine:et ipsi quotidie euam carnem suã videlicet audiũt plusꝙ̃ deum.Iterũ Bernar.Fratres si presentẽ videremus adam in eo articulo positum ascẽdẽtibꝰ cogitationibus in cor eius arctari inter ꝓ̃ces vxoris ꝛ preceptum creatoris:nõne clamaremus aduersus eũ dicẽtes.Caue tibi miser:vide ne feceris.Seducta est mulier:ne acquiescas ei.At quid ꝗ quotiens apprehendit nos tẽtatio similis:nõ persuademus similiter nobisipsis.Sicut autem adam delicias suas cõtristari noluit:sic multi carnis sue delicias nolunt ꝯtristare ꝑ aspe ritaem penitẽtie:licet scriptũ sit.Qui amat aiam suam.i.aialitatem perdet eam.Quod eñ̃ in ꝓ̃mis parẽtibus factum legimus/hoc in nobis fieri quotidie videmus.Propterea nõ est mirandum eoꝝ peccatum.Quarta doctrina ꝙ homo in agẽdis suis semꝑ debet ꝓponere deum in conspectu suo.Quia eñ̃ primus hõ licet sapiẽtissimus fuerit:negligens tamen fuit in cõsiderando diuinũ preceptũ ꝛ in recurrendo ad deũ:ꝓpter hoc meruit a dñ̃o derelinqui:et sic in peccatũ cecidit.Eccli.xix.Qui spernit modica paulatim decidet.Ipse eñ̃ a deo derelictus sue nature ꝛ arbitrio:secutus est naturã suam:q̃ nititur in vetitum.Uulgo dicit.Natura filiorum adam nititur in vetitũ.Si forte nõ fuisset vetitum illud lignũ:nec adam nec eua comedissent.Thre.j.Principes eiꝰ facti sunt velut arietes.Sic ꝓ̃ncipes hũani gñ̃is adam ꝛ eua.Nã aries talis est nature:ꝙ dũ ardet stabulũ eius et ꝓhibet a pastore intrare ne ardeat:nichilominꝰ ꝯ ꝓhibitionẽ totis viribꝰ intrare nitit.Sic nos cũ p̃re nr̃o adã ꝯtra noƀ ꝓ̃cepta nãliter nitimur Fluuiꝰ apposito ligno vel alio obice ipetuosiꝰ fluit.Sic ihibitiõe facta magis nitimur eã ifrigere.Narrat aũt ꝙ q̃dã discipulꝰ petũt a mgr̃o suo quõ adã potuit ita excecari ꝙ comederet de ligno vetito:cũ lõge meliora eẽnt i ꝑadiso.Et cũ mgr̃ ei rñ̃deret illõ poeticũ.Nitimur i vetitũ sꝑ cupimusqꝫ negatũ:nõ sat; erat hec solutio:sꝫ eam multũ extortã iudicabat dicẽs:ꝙ si fuisset i loco suo nũꝙ̃ hoc fecisset:ꝛ ꝙ deꝰ ꝑ suo prio ope stultissimũ hoiem cõdiderat.Inter q̃ ꝟba itrauit ille mgr̃ intra camerulã suã:ꝛ auiculã quã in caueola hẽbat:iter duas scutellas magnas ꝛ pl̃chras posuit eijciẽs ide caueolã.Postea vocãs eum intra camerã ostẽdit ei libros suos ꝛ pixides electuariorũ suorũ dicẽs.Uado ad ecclĩam ꝓ vesperis audiẽdis:iterim cogitabo de q̃stiõe tua:vt si q̃d meliꝰ inuenero:tibi satisfaciã cũ venero.Interim hic spacieris:videas libros meos ꝛ electuaria mea.Nolo tamẽ ꝙ tãgas illas scutellas:qr est aliquod secretum inter illas quod volo esse celatum:et sic recessit.Discipulus autem ille reuoluens libros cepit cogitare

I Originale. Quõ natura hois sẽꝑ nitit in vetitum.

quare inhibuisset ei de scutellis: aliis relictis sibi. Et p̃mo cepit mirari q̄d int⁹ lateret: ⁊ tādē cupiēs hoc videre: scutellas apuit: ⁊ auicula illa aduolauit. Et tunc p̃mo cognouit ꝙ vera esset magistri solutio. Quo redeunte preuenit eū dicens ꝙ nō amplius oportebat ip̄m circa questionis sue solutionem laborare: q2 ip̄e experimēto didicerat primā solutionē esse veram. Hec ex libro de dono fortitudinis. Silr̃ Nicola⁹ de lira narrat de quodā qui cētenarius vixerat nec vnꝙ̄ ciuitatē suā exierat: qđ audiēs rex īterdixit ei exitum ciuitatis. Qui cōtinuo tentatus exire nō quieuit/donec rex excūdi vrbē per amicoꝝ intercessionem cōcederet facultatem. Roma. vij.

K
Scientia.
Ꝙ melius est q̄rere bonam vitā ꝙ̄ scientiam.

Occasione accepta pctm̄ per mandatū. s. datum: operatū est in me oēm cōcupiscētiam. Quinta doctrina est ꝙ melius est querere bonā vitā ꝙ̄ bonā sciētiam: ꝙ̄uis in paradiso vtrūq3 lignū debeat īueniri: hoc est in vnaquaq3 domo: maxie religiōis. In paradiso em̄ maxie inter alios fructus notant duo ligna. s. lignū vite: ⁊ lignū sciētie boni ⁊ mali. Et licet vterq3 fuerit bonus: vnus tñ cōcessus fuit: alter interdict⁹ in signū ꝙ nō est nisi duplex genus boni operis. Unū qđ pertinet ad meritū bone vite figuratu3 ꝑ lignū vite: ⁊ hoc cuilibet vti p̃cipitur. Sed scire nulli p̃cipit nisi ꝓ quāto necessarium est ad salutē et bonā vitā. Prouer. xj. Fruct⁹ iusti lignū vite. Curiosi autē scrutatores quoꝝ cognitio ꝓhibet: forte q2 transcēdunt eoꝝ capacitatē: vel q2 ducūt ad malos mores: vt sunt artes magice: vel quia tales doctrie de nichilo deseruiūt nisi ad curiositatē. vt sunt artes ioculatoꝝ: tales peccāt et assumūt de ligno ꝓhibito. Ideo Rom̄. xij. Nō plus sapere ꝙ̄ oportet. Nō legim⁹ adam vsum fuisse ligno cōcesso: s3 tm̄ ꝓhibito: q2 multi negligūt bonā vitam ⁊ querūr sciētiā infructuosam. Sap̄. iij. Uana spes illoꝝ et labores eoꝝ sine fructu. Plus em̄ diligūt scire ꝙ̄ viuere: citi⁹ currentes ad sciam ꝙ̄ ad vitā: poti⁹ appetētes fieri docti ꝙ̄ fieri boni: currentes potius ad rumores audiēdos vel ad ioculatorē ꝙ̄ ad predicatorem: et ad lignum scientie vt adā: ꝙ̄ ad lignum vite. Ideo tales de paradiso. i. de statu salutis facile eijciūtur.

L
Honor.
Quō honores ifatuāt hominem.

Sexta doctrina est ꝙ homo in dignitate cōstitutus (ꝙ̄uis prudens) cōmuniter tamen pro honoris fastigio infatuatur. Sic iudicatus est fatuus adam dū esset in sublimitate rote fortune: sed cū descēdit sapiens effectus est. Primo in asinum trāsmutatus cum sederet ī supremo rote fortune: cum aūt in imo se cōsideraret: de asino in hoiem cōuersus est. A manu figuli q̄ de nouo finxerat illud cecidit vas ⁊ confractū est: ⁊ cum difficultate postea ab eodē reparatum: sed nō in pristinā dignitatē. Homo em̄ cum in honore esset ꝯparat⁹ est iumētis insipiētib⁹: ⁊ silis fact⁹ est illis: q2 cū in honore esset: nō intellexit se ꝑ oīa debere esse subditū deo: ideo se facile casurū ⁊ multa alia ꝑ incōsiderationē pretermisit: nec se cognouit: quousq3 Esa. xxviij. sola vexatio dedit intellectū auditui. Cū em̄ vexatiōes sensit adā q̄s ꝑ pctm̄ incurrit: ꝙ̄ grāde pctm̄ ꝯmiserat tūc sensit: et ꝙ̄ silis erat brutis: ⁊ a quāta sue nature sublimitate descēderat. In quo docemur nō multū desiderare magnos honores ⁊ magnas p̄latiōes: q2 hō cū in honore eēt nō intellexit. Nō em̄ se multū cognoscūt viri honorati. Ut em̄ vult Bernard⁹. Rara est hūilitas honorata. Credūt ei nobiles ⁊ honorati rusticos ⁊ seip̄os eē de duob⁹ adā: vno nobili ⁊ alio rustico. Tum etiā q2 adā cum in honore esset cecidit in pctm̄. Nō legit autē cū esset in terra laboris ad colendū eam deiect⁹: ꝙ ampli⁹ peccauerit. Sic stantib⁹ in stat⁹ altitudine ꝓpinquus est casus: tā a gr̄a in pctm̄: ꝙ̄ a statu in miseriā. Hoc dicit grāmaticus. Prepositioni inquiēs quot accidūt. vnū. q̄d: casus tm̄. Sed quot casus: duo. q̄: accusatiu⁹. s. q̄ accusat corā deo vel hoib⁹. ⁊ abla-

tiuus q̄ aufert eos a dignitate sua spūali aut tp̄ali. Pro quo adūtēdū est ꝙ sex modis hō compat iumētis insipiētib⁹. Primo qꝛ a pncipio comes erat angeloꝝ:cū quib⁹ intrepide cōuersabat:nunc datus est bestijs in socīū. Sciuit eni similia sibus cōuenire:ita vt homo bestias nutriat ꝛ per eas versa vice nutriat. Inde est ꝙ nos nūc ad angeloꝝ aspectū aut colloquiū trepidamus. Grego. In quātā miseriam cecidim⁹:q̄ ad angeloꝝ presentiam formidamus? Hinc de seipō dicit ezechiel. Ezechiel.iij. Ecce gloria dn̄i stabat/ꝛ gloria quā viderā iuxta fluuiū chobar:ꝛ vidi et cecidi i faciē meā. Simile de Daniele legit Dan̄.viij. Scd̄o qꝛ post pctm̄ homo sequtur suas cōcupiscētias sicut bruta. Anselmus. Amissa originali iusticia homo fact⁹ est sicut fera indomita q̄ ruptis vinculis seuit: ꝛ sicut nauis q̄ dimisso gubernaculo in pericula q̄q3 iactat. Sz tn̄ passio i feris nō est culpabilis. tum qꝛ hn̄t hoc a nature sue pductiōe:nec rationem habēt p quā has passiones cohibere possint. Sed in homine culpabilis est: qꝛ non habet hoc a natura sua nisi p vitiū corrupta:ꝛ adhuc rōnem hz p quā eas cohibere potest:et in hoc deterior est homo bestijs ꝛ posterior. Tertio qꝛ expertus erat homo linguā serpentinā ꝛ humanā:et optime nouerat eaꝝ distantiā:cū omnib⁹ iuxta suas pp̄etates nomina imposuerat. Sciebat eni homines linguā debere eē veracē:linguā vo serpētinā versutam ꝛ fallacem:et tn̄ cum se sciret iam deceptuz eē p eā:secutus est illā linguā bestialem qn̄ dn̄o mentitus est:ꝛ suum ausus est infamare auctorem. Ex tūc eni filij Ade ad mendacia pni facti sunt. ps. Uani filij hoīm:mēdaces filij hominū in stateris.i.in ordine ꝛ mensura iusticie. Est eni statera iusticia: eo ꝙ ad equalitatē partes reducit. Sic pmi parentes cōtra iusticie librā iniquitatem quā supra se retorquere debebāt:in suū auctorem refuderunt. Quarto qꝛ ante peccatum distinxerat dn̄s locum et pabulum hominis a brutis. Nam locus ei⁹ erat paradisus terrestris:ꝛ reliqua terre pars ceteris animalibus erat cōcessa:ita vt paradisus essz ciuitas ista rus. Sed cōsummata puaricatione celestis homo mittitur ad ouile pecus:et ad portam paradisi (ne sit facilis spes redeūdi) collocat angel⁹ cū versatili gladio. Silr pabulū arboꝝ ꝛ fructuū parauerat homini:fenū ꝛ herbas iumētis:et sic vtrorūq3 mēse diuise erant. Sed cū ad vitiū puentum est: ad brutoꝝ mensam inuitatus est:cū dictū est ei a dn̄o Gen̄.iij. Comedas herbas terre. Quinto quia assuetus erat homo ante peccatum celestia contemplari:nūc mutatum est studiū:vt ad terrena sicut bruta diuertat: et totuz studiū filioꝝ adam nūc circa terram et terrena cōsiderāda vertat. Job.ix. Nec dimittis me vt glutiā saliuā meā. Saliua sapor est intime cōtemplationis:q̄ nūc non inuenit in homine. In ore autem gustus est:in vētre sacietas. Hec ergo saliua cōtemplationis in aliquos labit:sz vt veniat in vētrē non glutit:qꝛ aliquādo gustam⁹ aliquid modicū de contemplatiōe: sz non saturamur:neq3 lumen ad quod facti sumus/plene intuemur. Sexto ne a mente ei⁹ deperiret ꝙ bestijs silis esset:pelle indut⁹ est bestiali. Primo eni vestitus erat nobilissima cute innocentie:et cum se aut sodalē inspiceret:hoiem intuebat:qꝛ homo erat quem videbat. Modo vo oculis se inspicientibus obijcit pellis brutoꝝ aut lana ipoꝝ:et non nisi: qꝛ similis factus est illis. Cultus eni exterior maxie ordinat ad hoc vt interiorē hoiem pandat. Inde est ꝙ sortiti sunt hoies vt plurimū brutoꝝ noia. Naz supbi vocantur leones:crudeles/lupi:detractores/canes: astuti/ vulpes: stulti/capre:simplices/oues. ꝛ sic de alijs. Et breuiter pene vnicum signū remansit:quo non se totaliter in brutum conuersum existimaret. s. ꝙ cor-

M
Homo.
Iumētum.
Quō sex modis hō ꝯpat iumētis insipientibus.

pus eius remansit erectum. Unde Ouidius. Pronaqꝫ cum spectent animalia cetera terram: os homini sublime dedit: celumqꝫ videre iussit: ⁊ erectos ad sydera tollere vultus.

A
Originale.
Si lex originalis peccati sit inutilis.

¶ Sermo. xx. in ordine. Et. iiij. de conceptiōe virginis gloriose per thema precedens.

Scđm Aristo. ij. politice. Barbare leges ⁊ inutiles pplo debent in meliores ꝯmutari. Cū igiť lex illa origīalis pcti inutilis sit ⁊ barbara nature nr̄e: sequiť ꝙ ex toto debuit a deo anullari. Male igiť ꝯcludit thema. Hester. xv. Nō ꝑpť te: sed ꝓ oib⁹ hec lex posita est. Ad qđ facile rn̄demus ꝙ differt loqui de humanis ⁊ de diuinis legib⁹. Nam hūane leges ſꝫ Aristo. j. ethicoꝝ. Multā variabilitatē hn̄t: ita ꝙ ſm cōditiōes policiaꝝ et hoim varianť: ita vt vno tp̄e sint vtiles: alio tp̄e nō. Sed lex diuina (saltē q̄ est ꝑ diffinitiuā sententiā) mutari nō pōt. p̄s. Que ꝓcedūt de labijs meis: nō faciā irrita. Et iterū. ineternū oia iudicia iusticie tue. Potest tamen quos vult ab huiusmodi lege eximere: sicut et p̄ncipes sciꝫ: qn̄ vltra et preter leges q̄busdam p̄uilegia concedūt. Et sic ab hac lege originalis pcti excepit beatissimā virginē matrē suam: quasi in dicēdo sibi thema ꝓpositū. Nō ꝓpter te: sed ꝓ omnibus hec lex cōstituta est. Sicut eñ vasti regina cōtemnēs regis ꝑsarū imperiū: a sua dignitate deposita est/ et eius loco ordinata est hester: sic ꝓpter cōtemptū p̄cepti dei Eua a dignitate sua (q̄ erat in ornatu originalis iusticie) destituta est: ⁊ ei⁹ loco substituta est maria: ita ꝙ in gr̄a concreata sit. p̄s. Etenī firmauit orbem terre: qui non commouebitur. Parata sedes tua de⁹ ex tūc. Maria est orbis ťre melior isto materiali quē videm⁹.

B
Maria.
Quō Maria dr̄ orbis terre.

Orbis eñ terre idē est qđ circuit⁹ terre. Hic aūt circuit⁹ terre ambit ⁊ in se cōtinet ⁊ claudit infernū: q̄ ſm doctores est in medio terre. Sed circuitus ťre marie ambiuit ⁊ clausit in se verū paradisum. s. xp̄m. Scđo differt hi orbes: qꝛ iste materialis quem videm⁹ frequēter cōmoueť. Sepe ei fit terremot⁹. Sꝫ orbis terre marie nūq̄ motus est ab integritate sua: sed sp integer ꝑmansit. Tertio qꝛ ista terra sepe de dn̄o in dn̄m transit: ita vt sepe cōmoueať ꝓpter varios heredes. Hec vero solū fuit ip̄ius. p̄s. De⁹ in medio ei⁹ nō cōmouebiť. Fuit ei ita repleta gratijs ⁊ virtutib⁹ ex tp̄e sue ꝯceptiōis: vt ex eo tp̄e semꝑ in ea de⁹: qn̄qꝫ corporaliť/ semꝑ tn̄ sp̄ūaliť ꝑmāserit. Jđ sequiť. Parata est sedes tua de⁹ ex tūc: scꝫ ex ꝯceptōis sue tēpore. Terra aūt cadētes adiuuat vt resurgāt. Sic maria pctōres vt a peccato resiliāt. Un̄ de ea canit eccľia. Succurre cadēti surgere qui curat populo. Ad eam igitur vt nos adiuuet recurramus dicentes Aue.

C
Originale.
Qꝫ labor ⁊ dolor cōpetūt hoi ꝓpť originale pctm̄.

¶ Omni homini ex primo parentū casu cōpetit labor ⁊ dolor. Bernar. in sermone. Duo nobis in hereditate reliquerat ille vetustus adā qui a facie dei fugit: laborē. s. ⁊ dolorē: laborē in actiōe/ dolorē in passiōe. In quo similis erat vulturi. De quo philoso. viij. de aialib⁹. Uultur postq̄ de p̄da cōederit. id qđ suꝑfluit de suo cibo seruat: vt inde cibare possit pullos suos: qꝛ nō acq̄rit cibū nisi cū difficultate. Sic p̄mi parētes postq̄ cōederunt cibū vetitū: id qđ superat. s. reliquias: nobis filijs reseruauerūt: q̄ sunt labor et dolor. p̄s. Amplius eoꝝ labor ⁊ dolor. Fuerunt eñ iste reliquie loco panis et potus. Nam ad panem pertinet labor. Geñ. iij. In laborib⁹ comedes ex ea cunctis dieb⁹. Et iterū. In sudore vultus tui vesceris pane tuo. Et. p̄s. Labores manuū tuaꝝ quia mādūcabis. Ad potū ꝑtinebat dolor. p̄s. Potū meū cum fletu miscebam. Fletus eñ et dolor aqua est vino delectationis apposita. Causa aūt quare nos ita exiliter cibauerūt est quia

cibum suū vetitum habuerūt cū difficultate.i.cum pctō.quia ꝑm Augu. contra naturā est:⁊ sic est quoddā violentū et difficile.iuxta illud Sap.v. Lassati sumꝰ in via iniqtatis:ambulauimꝰ vias difficiles.Solus xp̄s est de quo Psal.Tu solꝰ laborē et dolorē cōsiderans.remediū scȝ adhibendo tam in presenti q̄ in futuro.In presenti:qr cōtra panē laboris dedit corpus suū:sine labore ⁊ sine opere humano formatū:quia de spiritu sctō conceptum.Sap.xvj.Panem de celo prestitisti eis omne delectamentū in se habētem.Cōtra potum dedit sanguinē suum.In futuro aūtē se exhibebit finem ois laboris ⁊ doloris.¶ Que quidem pene laboris scȝ ⁊ doloris in xp̄o et maria remāserunt:q̄uis ab earū radice fuerint alieni.Differenter tamen:quia in christo remāserunt ad opus redemptionis cōsummādū:in maria vo ad virtutes habitas ꝯseruādum ⁊ perficiēdum:in nobis autem ad humiliationē et vitiorū extirpationem.Job.xj.Uir vanus in sup̄biam erigitur ⁊ quasi pullum onagri se liberū natum putat.Pullus siue freno nascitur:homo cum freno originalis peccati et legis naturalis.Dum aūt nō attendit miseriā suam:erigitur in sup̄biam/⁊ sibi arrogat libertatē:ita vt mirabili ⁊ inexcogitato artificio de ipso morbo fecerit deus medicinā.

D Labor. Quō differēter labor et dolor fuerūt in xp̄o/ in maria/et in nobis.

Cōsiderans eñ q̄ culpa intulerat penā:excogitauit ꝑ penā tollere culpā. Quod signatū est.j.Macha.iij.in iuda.Qui tulit gladiū apoloni et occidit eum:⁊ erat in gladio illo pugnans cunctis diebus.Gladius pcti mors est et penalitates.j.Cor.xv. Stimulus pcti mors.Postq̄ igitur culpam per passionem occidit:nūc in nobis per gladium penalitatū laborū et dolorū pugnat aduersus peccata:ita vt de peccato.i.de pena peccati dānet peccatū.Roma.viij.Et hoc in nobis nō in virgine gloriosa:de qua thema. Non ꝓpter te sed pro omnibus hec lex constituta est.

¶ Mane diximus de lege pcti originalis ⁊ quid sit ⁊ an sit.Nunc vo dicemus si in illa lege originalis peccati inclusa ⁊ cōcepta fuit virgo gloriosa. Et videtur q̄ sic:qr Joh.iij.Quod natū est ex carne caro est:et qd̄ natum eū ex spū spūs est.Cum igit̄ solus xp̄s fuerit de spū sancto ꝯceptus:⁊ maria de carne sicut oēs alij:decuit vt sola xp̄i ꝯceptio nichil haberet spiritu sancto cōtrariū.Et sic oēs alij sicut nō fuerunt priuilegiati vt cōciperētur de spiritu sctō:habuerunt culpā originalem que repugnat spūi.In oppositum est ꝓpositio ꝓ themate allegata.Ad questionē respōdet̄ q̄ pie credendū est mariā absq̧ originali macula fuisse conceptam.Probat̄ primo auctoritate scripture.Primo per illd̄ Psal.Sctificauit tabernaculū suū altissimus.Quō aūt sctificauit postea exp̄mit dicēs.Deus in medio eius nō cōmouebit̄:sicut in nobis solet fieri:qui dum eū in nostro hospitio recepimus:statim eū reijcimꝰ.Sed in ea nunq̄ ꝯmouebit̄.Et si queras quādo sctificauit.rñdet.Adiuuabit eā deus mane diluculo.Mane quidē quādo lux appet qd̄ fuit i natiuitate eā ꝑficiēdo gratijs et vtutibꝰ.Sed diluculo qd̄ appet ante mane fuit in ꝯceptiōe sua.Nō aūt adiuuisset eā nisi p̄seruādo a macula originali:et gñaliter ab oī labe pcti.igit̄.Scd̄o hoc idē pt̄ȝ ꝑ illud Prouerb.vlti.vbi de forti muliere dicit̄ cuiusmodi fuit ista.Multe filie ꝯgregauerūt diuitias:tu sup̄gressa es vniuersas.Nō aūt fuisset Euā sup̄gressa:q̄ fuit sine originali ꝓducta.Tertio hoc idē pt̄ȝ ꝑ illud Esa.lvij. Ueniat pax et requiescat in cubili suo.Cubile pacis:imo principis pacis fuit marie corpus.Si aūt fuisset labe originali polluta:quō ibi requiesceret pax cū atrocissimis hostibꝰ.s.motibꝰ carnalibus:q̄ ex originali oriunt̄?

E Marie conceptio. Utrum fuerit cōcepta in pctō originali.

¶ Sunt eñ cōcupiscētie hostes nostri pessimi in medio nostri existentes nos assiduo ꝑsequētes tāto ꝑiculosius:quāto magis domestici.Math.xj.

F Concupia. Quō concu

piscentiarū motus sunt nostri atrocissimi hostes.

Inimici hois domestici ei⁹. Narrat iustinus de hānibale ꝙ romanos aggressurus bello nauali in fictiles vtres poni iussit aspides quos incātationibus ceperāt in ꝓxima insula: medioqꝫ prelio in naues hostiū misit. Hoc primū ꝑti aduerse ridiculū fuit: vt scꝫ fictilib⁹ dimicarēt: qui ferro neqrēt. Sed qñ naues repleri ceperūt serpētib⁹: hosti victoriā cōcesserūt. Sic dyabolus seruiuit nobis. Qꝛ eñ nos vincere nō poterat ꝑ potētiā: aggressus est ꝑ maliciā. implēdo naues corporū nostroꝝ serpētib⁹. i. ɔcupiscētijs carnalib⁹: quib⁹ iam multi perierūt. Judich. viij. Exterminati sunt ab exterminatore: ⁊ a serpētibus perierunt. Inde Ezechiel. ij. Subuersores sunt tecum: ⁊ cum scorpionib⁹ habitas. Male igit cum talib⁹ serpētib⁹ in gloriosa v̄gine requeuisset pax eterna. Et ad obiectū ante oppositū dicit ꝙ dñs dicēdo v̄ba illa voluit intelligi ꝙ omne qđ est ex carne caro est: qꝛ gñatio ex carne nō nisi carnem pōt dare. Et sic v̄bum caro factū est: quādo nō opere carnali sed ex carne v̄ginis factum est v̄bum dei in carnē. Quod vero natum est ex spiritu: vt in baptismo spūaliter est genitū et non carnaliter. Maria vero genita est ⁊ opere carnali ⁊ ex carne: sꝫ priuilegiata. ideo ⁊c.

¶ Scđo hoc idem ꝓbatur doctoꝝ auctoritate. Primo Anselmi dicētis. Decebat ea puritate nitere qua sub deo maior neqt intelligi: quā de⁹ pater filio eligebat in matrē. Hoc aūt nō esset si esset in originali cōcepta: qꝛ tūc posset maiorītelligi puritas. s. sine originali ɔceptiōe. Itē alibi dicit. Nō credo esse amatorē virginis: q̄ renuit festū celebrare cōceptionis. De nullo autē nisi de sctō celebratur: ergo cōsequens est vt ei⁹ cōceptio fuerit sancta. Et si dicat. Cū maria originali pctō caruerit: seqtur ꝙ nō indiguit redēptore: iuxta illā apl̄i cōsequētiam. Rom. iij. Oēs peccauerūt: ⁊ egent gloria dei: q̄ ostensa est in redēptione generis humani. Rñdetur ꝙ supposito ꝙ maria sit sine originali concepta: tñ adhuc redēptore indiguit. Hoc deducit Durādus in. iij. dist. iij. q. j. qꝛ licet ille qui nō fuit obligat⁹ nec in se nec in suis parētib⁹ nō indigeret redēptore: qui tñ fuit in suis parētib⁹ obligatus: qꝛ potest impediri ne obliget in sua ꝓpria persona: redēptore indiget. Hoc ei facere est ipm redimere: vt si aliqs impetret ꝙ ꝓles nascitura ex parētibus seruilis cōditionis nō incurreret seruitutē: talis v̄e diceret redemisse ꝓlem a seruitute. Cum igit maria esset obnoxia seruituti pcti originalis in suis parētibus: si fuit impeditū virtute dei ne in sua ꝑsona seruitutē hanc incurreret: vere pōt dici filium dei eā redemisse: ⁊ tanto familiari⁹: quāto redēptio fuit i ipā celeri⁹ inchoata. Et hoc maximū fuit signū dilectionis xp̄i: qui ita excellēter eā sup oēs redemit. Maius eñ est signū dilectionis apud aliquē facere vt nō cadat in lutum: qui tamē casurus erat nisi p̄seruaretur: q̄ꝫ post casum eū extrahere a luto. Sic marie maximū signum amoris exhibuit: cū eam in lutū originale casurā: a casu illo preseruauit. Et si dicat ꝙ maius est dilectionis signū dimittere peccata q̄ꝫ preseruare ab eis. iuxta illud saluatoris. Luc. vij. Cui magis dimittit magis diligit. Rñdet Aug. ꝙ oia nō cōmissa sed cōmittēda nisi esset speciale adiutoriū dei: sunt dimissa ac si essent cōmissa. Ideo excellētius bñficium est p̄seruare a malo: q̄ꝫ ꝑmittere incidere in malū: ⁊ postea ab illo liberare.

B

Marie conceptio.

Si maria ɔcepta fuit sine originali pctō quō indiguit redemptore.

¶ Tertio hoc idē probat ecclie auctoritate: que iādudū festū cōceptionis celebrat: qđ nō esset nisi cōceptio ei⁹ esset sctā et immaculata. Vñ et sacrosancta sinod⁹ basilieñ. hoc determinauit. Anno dñi millesimo q̄dringētesimo tricesimo nono q̄ntodecimo calendaꝝ Octobris in ecclesia maiori basilee: et oibus vere penitētibus ⁊ ɔfessis qui interessent matutino seruitio centum dies indulgētiaꝝ. cōcessit ⁊ totidem in p̄mis vesperis. ⁊ totidem

in scdis.et centū quadraginta his q̄ sermoni interessent.Et si dicat̄:q2 dic̄ Phs.ij.ethicoꝝ.ꝙ virt⁹ est circa difficile:s3 nō est difficile agere vbi nō est bellū ⁊ resistētia.Ubi aūt nō est aut fuit peccatū originale nō est resistētia: quia ibi nō est fomes.Plus aūt et maiori conatu resistit q̄ habet fomitē q̄ qui nō habet:sicut q̄ habet aduersarium q̄ qui nō habet.Ergo maioris et perfectioris v̄tutis est indicium habuisse originale q̄ nō habuisse.

h
Marie conceptio.
Quomodo maria v̄tutes habuerit: cū nihil i se difficultatis haberet:⁊virtus est circa difficile.

¶ Dicit̄ primo ꝙ licet Maria ex minori conatu resisteret tētationib⁹ q̄ paul⁹stimulat⁹stimulo carnis:tn̄ nō ꝓpter hoc paul⁹dicit̄ maria v̄tuosior q2 ꝺm Durādū.iij.sentē.di.xxx.q.ij.Conat⁹ maior qn̄ requirit̄ solū ex pte operātis qui est male dispositus:nō auget meritū.Alioquin plus mereret̄ cōtinēs q̄ tēperat⁹ faciēdo sile opus de gn̄e v̄tutis:q2 op3 cōtinentē plus conari q̄ tēperatū ꝓpter malā ei⁹dispōnem.Hoc autē nō est verū:q2 tunc virtutes magis obessent q̄ ꝓdessent.Sed qn̄ maior conat⁹ habet̄ nō ꝓpt̄ indispositionē operātis/sed ꝓpter difficultatē opis:tūc maior conat⁹ faciēs ꝙ act⁹difficilior sit magis intēsus:auget meritū vt pt3 de dilectiōe inimicoꝝ i ordie ad actū diligēdi amicos.Modo maria maiorē habuit conatum ad opa difficilia q̄ paul⁹:puta ad credēdū altissima fidei mysteria.in sup ad se hūiliādū:q2 ei⁹hūilitas honorata fuit sūma:⁊ sic de alijs.Pauli vero conat⁹ ex sua indispōne ꝓcedebat:igit̄.¶ Dicit̄ scd̄o ꝙ nō obstāte ꝙ maria fomitē nō habuerit:habuit tn̄ maxias tētatiōes ab extriseco.Pt3: q2 q̄ sūt i statu ꝑfecto maxie ipugnant̄ a dyabolo.Probat̄ i xp̄o q̄ fuit ipugnat⁹ab eo ⁊ mistris eius ꝑ totā vitā suā:qui tn̄ fomite caruit.Pt3 etiā in sctis heremitis:q̄ cū maxia abstinētia heremū colebāt:q̄ tn̄ a dyabolo tētationib⁹ carnis maxie agitabant̄.vt p3 in Hieronymo:q̄ nō nisi pellē ⁊ ossa pre magnitudie abstinētie habebat:⁊ tn̄ in eo regnabat luxurie igniculus Maria aūt inter oēs ꝑfectissima fuit:igit̄ nō obstāte ꝙ in carne rebellionē nō habuerit:ab extrinseco nichilomin⁹multa habuit sibi ꝯtraria:per que coronata triūphauit.Quidā tn̄ dicūt ꝙ l3 maria caruerit pctō originali: non tn̄ sequit̄ quin fomitē habuerit:sed sibi non fuit imputatus ad pctm̄: sicut nec nobis post baptismū.Et dicūt ꝙ a cōceptione ꝓpter nō imputationem ipam et dei volūtatem fuit ligat⁹:s3 in cōceptione filij dei vbi fuit scd̄a sctificatio fuit oīno extinct⁹:ita vt quādo itrauit vteꝝ rex gl̄ie rex pacificus dixit Pax vobis.et extūc pax v̄ris inter carnē ei⁹et spm̄ facta est. Sed meli⁹ dicēdum est ꝙ maria fuerit sine quocūq3 fomite:eo ꝙ fomes ex natura corrupta ⁊ vitiata habet originē.Licet em̄ naturaliter an̄ lapsum primi hoīs homo esset mortalis ⁊ passibilis nisi preseruaret̄ auxilijs iā dictis:nō tn̄ naturaliter habuisset rebellē partem sensitiuā rationi:nec ꝓnitatem illā ad malū.Ideo fomes magis sequit̄ vitiū nature q̄ naturā.Ideo si in maria nō fuit vitiū nature:sequitur ꝙ nec sequela ei⁹.Item Joh.xiij Nō est seru⁹maior dn̄o suo.Sed futuꝝ erat vt hoīes nascerent̄ de ecclesia incorrupta et sine fomite:q̄ tn̄ sunt serui xp̄i:ergo xp̄s dn̄s de mr̄e sine fomite.Preterea in terra marie erat pax dei q̄ exuperat oēm sensum.i.oē3 sensualitatē:ergo oēm fomitē.Preterea Maria oīb⁹inclinātib⁹ ad pctm̄ caruit:igit̄ et fomite.Assumptū pt3:q2 quātū terra semināda est bono semine:tāto preparatione indiget:spinisq3 ⁊ nociuis herbis diligēti⁹ emūdari/ne semen perdat̄.Sed terra marie semināda erat semie electissimo: ideo decuit i ea summā ꝑcedere prepatiōnē:vt nulle spine.i.cogitationes mūdiales:aut vrtice.i.cogitatiōes carnales i ea viderent̄.Hiero.i quadā ep̄la.Uasa limo plena liquorē puri elemēti recipe ⁊ ꝯtinere nō pn̄t.Ager spinosus nisi labore cultoris fuerit extirpat⁹ nō nutrit i se iactatū semē s3

I
Maria.
Qꝫ maria multas habuit tentatiōes ab extrinseco.

k
Marie conceptio.
Si i maria fuerit fomes.

suffocat. Sic anim⁹ sollicitudinū plen⁹ x̄bū nō p̄t sustiere diuinū/nisi pri⁹
ipsaꝝ sollicitudinū culparūqꝫ oīm maculas succiderit. hec Hiero. Si hoc
sit veꝝ de x̄bo dei vocalit̄ in aere ꝓlato/mlt̄o magꝭ de x̄bo dei incarnato.

L
Marie conceptio.
Q̄ immunitas Marie ab originali probatur testimoniis et figuris,

¶ Quarto hoc idē ꝓbari p̄t ꝑ iudeoꝝ testimoniū. Nā Bonauētura refert
ū. sentē. q̄ maria ita ī corpe suo erat ordiata: q̄ lȝ eēt mulieꝝ pulcherrima:
vtpote mr̄ speciosi forma p̄ filijs hoīm. oēs tn̄ q̄ eā respiciebāt ab ardore li
bidis refrigerabat. Signū est igit̄ q̄ fomes ille seu ↄcupia q̄ a natura nob
inest/erat ab ea ex dei dono totalr̄ ablat⁹: qn̄ ēt in alijs actionē ei⁹ aufere-
bat. Inde est q̄ mirre cōparat̄. Eccli. xxiiij. Sicut mirra electa dedi suaui
tatē odoris: qȝ sicut mirra īterficit x̄mes: sic ei⁹ sctitas ↄcupias carnales.
¶ Quinto hoc idē figuris demōstrari pōt. Figurat̄ eñ p̄mo. iiij. Reg. xix.
vbi dixit Esaias. Hec dicit dn̄s de rege assyrioꝝ. Nō ingrediet̄ vrbē hanc
nec mittet in eā sagittā. nec occupabit eā clipeus. ꝓtegāqꝫ vrbem hāc/et
saluabo eam ꝓpter me ⁊ ꝓpter Dauid seruū meū. Ista ciuitas regis ma-
gni est Maria: quā nō ingrediet̄ rex assyrioꝝ dyabol⁹ per quodcūqꝫ pctm̄.
Nec mittet in eā sagittā peccati q̄ penetret aīam ei⁹. Hāc ciuitatē vt dicit
pater ꝓtegam ꝓpter honorē meū/et ꝓpter Dauid. i. filiū meū: qui quasi
seruus me⁹ faciet oīa ad q̄cūqꝫ mittā eū. Hui⁹ eñ ciuitatis dn̄s fines po-
suit pacē ⁊ int⁹ ⁊ extra. Scd̄a figura qua figurata est ꝑ archā veteris testa
menti. Aīa eius ꝑ vrnā in qua positū fuit māna. Cū igit̄ vrna illa pri⁹ fuit
impleta q̄ in archa posita: videt̄ q̄ aīa btē x̄ginis pri⁹ fuit īpleta gr̄a saltē
natura q̄ corpi vnita. Et si dicat̄ q̄ in cōceptione x̄ginis nōdū erat aīa sed
multo tp̄e postea: cū iam dictū sit q̄ ei⁹ corp⁹ formatū sit sicut ceteroꝝ cor-
pora. Quō ḡ hoc die celebrat̄ festū cōceptiōis: cū nichil sctitatis tūc in ea

M
Marie conceptio.
Q̄ tribus modis capi potest conceptio,

fuisset: ⁊ necdū ei⁹ aīa creata? Rn̄detur q̄ tripliciter accipi pōt conceptio.
Uno modo ꝑ ministratione materie ꝓlis ↄcipiēde q̄ fit in ↄmixtione semi
nū maris ⁊ femine: ⁊ hec hodie facta est. Scd̄o modo ꝑ ↄfiguratione mē-
broꝝ quā facit vis formatiua seminis vt artifex. ⁊ hec hodie incepit: lȝ nō
fuerit nisi vsqꝫ ad certū tp̄s ↄpleta. Tertio ꝑ infusiōe aīe in corp⁹ organi-
cum: qn̄ ꝓles sm̄ suā spēm ꝑfecta est: ⁊ hec nō est hodie facta. Quia tn̄ se-
men viri est infectū ex maledictiōe data ei. iuxta illd̄ Gen̄. iiij. Maledicta
terra ī ope tuo. i. semē ī opatiōe gn̄atiōis ei⁹. vt vult glo. Aug. Et ex īfectio
ne illa causat̄ q̄litas morbida in aīa qn̄ incipit habitare ī corpe nr̄o. Ideo
hodie credit̄ eē preuēta Maria ab illa infectione et cā pctī originalis: ita
vt cū creata est aīa recepta sit in corpe mūdo. Ideo ↄuenièter hodie plus
q̄ alio tp̄e celebrat̄ ei⁹ ↄceptio: qn̄. s. facta est seminū cōmixtio ⁊ purgatio.
Ūn̄ et illo p̄rio mō ꝓprie d̄r et vulgariter ↄceptio. Tertia figura fuit in ar
cha Noe. Sic eñ in illa oīa aīalia fuerūt pacata: vt lup⁹ ⁊ agn⁹: leo ⁊ ona-
ger ⁊ sic de alijs. sic in ista archa q̄ tulit veꝝ Noe in aq̄s diluuij hui⁹ sclī oīa
fuerūt pacata. s. oēs sensualitatis mot⁹: ita vt nichil rebellionis fuerit in
ea: ⁊ si nichil rebellionis/igit̄ nec originale pctm̄. Inde congrue d̄r ciuitas
quasi ciuiū vnitas: qȝ ibi sensualitatis ⁊ rōnis ꝑfecta cōcordia fuit. Ciues
illi⁹ ciuitatis fuerūt sctē cogitatiōes: deuote affectiōes: feruētia deside-
ria: q̄ oīa tēdebāt ad illd̄ vnū q̄d est necessariū. Luc. x. Et qȝ ciues regendi
sunt ↄsilio: iō isti ciues regebant̄ ↄsilio sp̄ūs scti. Iō in hac ciuitate summ⁹
impator magnifice hospitat⁹ est. iuxta illd̄ p̄s. In pace fact⁹ est locus eius.
¶ Sexto hoc idē ꝓbari pōt per reuelationes et miracula. Unde testatur
magister Hēricus de hassia q̄ lector quidā Paul⁹ nomine negādo beatā
virginē sine originali peccato fuisse cōceptam: coram toto ppl̄o et clero in
cracouia cecidit ⁊ expirauit sermone nōdum finito. et hoc recitat̄ in fasci-

culo temporum. Qꝫ si dixeris in istis asserendis non esse periculum: eo ꝙ de sanctificatione conceptionis eius scriptura nullam fecerit mentionē. Respondetur ꝙ multa sunt reuelata a deo q̄ tamen in scriptura non habentur: et sunt de pie credēdis. Hoc autem ideo potuit esse ꝙ nichil de hmōi sanctificatione scriptum est: vt dicit de Argentina. in. iij. senten. dist. iij. quia non debuit Maria deterioris esse conditionis q̄ Johannes baptista. Sed scriptura tradit Johannem baptistam sanctificatum fuisse in materno vtero. iuxta illud Luce. ij. Replebitur spiritu sancto adhuc ex vtero matris sue. Ideo scripture non fecerunt mentionem de hmōi sanctificatione: qꝛ quilibet fidelis hoc pia mente ꝓ certissimo debet supponere.

¶ Septio hoc idem rōnibus persuaderi pōt. Primo apud oēs tā pħos q̄ poetas naturale est filiū honorare matrem: cum hoc etiam sit de iure diuino. Hoc aūt nō faceret xp̄s matri sue / si eam ꝑmitteret in lutum originalis pcti cadere: cum posset eam preseruare. Posset em̄ ei tunc dici illō p̄s. Exurge in p̄cepto qō mandasti. s. de honore parentum: ergo. Secūdo sic oñdit: qꝛ opus miserationis in deo magis fuit q̄ opus creationis. iuxͣ illud p̄s. Miserationes eiꝰ sup oia opa eiꝰ. Igitur conueniens fuit maiora aut equalia fieri in opere redēptiōis sicut in ope creatiōis. Sed in tali ope natura humana creata fuit munda ⁊ in grā nullis meritis p̄cedentibus: igit multo magis in merito xp̄i fuit cōueniens preseruare totam humanā naturā in aliqua creatura pure humana: ne talis originale pctm̄ cōtraheret. Sed nulla pura creatura fuit a deo magis dilecta q̄ maria: ⁊ in qua voluerit maiora exercere opa: igit. Si em̄ vir ⁊ femina ꝯxerūt originalem culpā vel mortalem q̄ in posteros traducta est: ⁊ hoc in destitutione ⁊ deformatōe humane nature: cōueniens fuit vt in reꝑatione eiusdem inuenirent et vir et femina sine originali pctō. Tertio xp̄s ꝑfectissime mediauit inter deum et mariam: sed non mediasset ꝑfecte / nisi impetrasset ꝙ deus nunq̄ esset ei offensus. Plus enim est placare eum ne ei irascat q̄ postq̄ iratus fuerit: ergo nunq̄ ei deus offensus fuit. Cum igitur deus ꝑ motum interiorem in ipso non offendatur: sed tantūmodo propter culpam in ipsa anima existentem / sequitur ꝙ impetrauerit eam nunq̄ fuisse iniquam: sed absq̄ peccato.

M Marie conceptio. Rōnibꝰ ꝓbat mariā nō fuisse in originali cōceptam.

¶ Et si queratur. Cum Maria fuerit in vtero sanctificata: vel etiā postea (vt creditur) a christo baptisata vel a discipulis: quare non fuerunt ablate ab ea passiones et pene peccati originalis sicut et culpa: cum tamen baptismus dicatur oēm culpam et penam delere: et idem quereretur de nobis qui baptisati sumus. Item cum tales pene infligant propter originale delictum / sequitur ꝙ iniuste sunt marie inflicte que illo peccato caruit. Preterea christus et adam satisfecerunt pro isto peccato: iniustū est igitur ꝙ ꝓ illo pctō iterum penam portemus. Ad hoc respondetur p̄mo ſm Guilł. parił. iij. parte de virtutibus: ꝙ cum ſm aliquos peccatum originale sit carentia iusticie originalis cū indignitate habēdi eam: vel ſm alios fomes cū imputatione ip̄ius ad culpam: et indignitas illa vel imputatio sit quasi caput p̄ncipale illiꝰ pcti: tm̄ cauda. i. seq̄la scꝫ fomes ⁊ pene ꝯsequētes incessanter nos exagitāt: quēadmodum serpens capite contrito caudam atq̄ residuū corporis agitare nō cessat. Sic pestis illa fomitis primos motus incessanter excitat: q̄nis per aquas baptismi caput eiꝰ ꝯtritū fit. iuxta illud p̄s. Tu ꝯtriuisti capita draconū in aq̄s. s. baptismi. Augu. sup. vij. ad Roma. Jacet originale pctm̄ in eis qui renati sunt lauachro salutari vt deiectū atq̄ ꝑēptū nec resurget ad p̄stinas vires vt regnet ⁊ dn̄etur. Aliquid tm̄ seq̄le manet.

O Marie conceptio. Quare non sunt a Maria ablate pene pcti originalis.

Sicut videm⁹ ꝙ ignis extinctus aque supinfusione aliqd caloris vel fu mi retinet post extinctōez: et sicut reliquie febris febre cessante manēt in artub⁹ ab expedito motu retrahētes. Sic rebellio illa ꝛ cetere pene post baptismalē extinctionē remanēt: lʒ tēperenť ꝛ diminuanť: ꝭʒ Pliniū licʒ plūbū dealbari possit ꝛ lauari: nūꝙ tñ pōt a sua imūdicia totaliter ablui ꝓ pter sue materie grossiciē ꝛ ipuritatē: q̄ est argentū viuū imūdū: ꝛ sulphur imūdū ꝛ fetidū. Sic cū sim⁹ creati ex impura materia ꝛ immūda carnis ꝛ sanguinis: lʒ ꝑ baptismū possit ablui spūs: impuritas tñ carnis nr̄e. s. ꝯcu piscētie vilitas nō pōt a nobis penitus amoueri: lʒ possit ꝑ baptismū tem perari / ꝛ quodāmō diminui. Nā ꝛ in pueris (vt vult Guilł. parił.) latet ex tincta lex originalis pcti tāꝙ i cinerib⁹. Sʒ cū supueniūt āni discretiōis puta circa ānū. xvj. vel. xvij. tūc iguis ille reaccēdiť in iuuētute: ita vt q̄ bñ se habueřt in puericia ꝓpť inflāmatā ꝯcupiscētiā vix possint regi ꝛ dirigi ¶ Dr̄ scđo ꝙ duplices sūt pene originali debite. Una ex pte aie. s. carētia gr̄e in pn̄ti / ꝛ gł̄ie i futuro: ꝛ hec totaliť remittiť ꝑ baptismū: qꝛ sicˀ ꝑ gn̄a tionē nālē acq̄riť eē nature: sic ꝑ gn̄atōez spūalē eē gr̄e / ꝛ ꝯn̄ter gł̄ie in fu turo. Alia est pena ptinēs ad vires iferiores ꝛ ad corp⁹. s. carētia rectitu dinis viriū inferiorꝫ: ꝛ passibilitas ꝛ mortalitas corpis. Et hec nō tolliť i baptismo: qꝛ sacřa solū restituūt id qđ est necessitatis ad salutē: ꝛ nō id qđ est dignitatis. Sūt ēt medicamēta salutis aie ꝛ corporis. Sicut eñ amit tēs ꝟginitatē peccādo ꝑ pnīe sacr̄m restaurať ad gr̄aʒ q̄ ē necessaria ad sa lutē: ſʒ nō ad id qđ dignitatis est. s. ad integritatē corpis. sic in baptismo qđ est necessitatis ad salutē. s. rectitudo volūtatis ꝑ gr̄am restituiť: ſʒ non immortalitas ꝛ ceťa q̄ necessitatis non sunt. Sicut bigamus de nouo ba ptisat⁹ nō ꝑdit irregularitatem: ꝙuis restituať ad gr̄aʒ. Nec ēt decuit ꝙ pl⁹ cōferreť reparatis ꝙ̄ reparatori / imo min⁹. Sʒ repatorē oportuit esse mortalē ꝛ passibilē: q̄ mortē nōdū venerat reparare. Sicut tñ hi defectus sublati sunt a xp̄o i sua resurrectiōe: sic in scđo suo aduētu in gn̄ali oim re surrectione ab eodem auferenť. Hec Durandus. ij. senten. dist. xxxij. Ex q̄ ptʒ ꝙ̄ gūis fuerit p̄mi hois casus: qñ opʒ filiū dei bis in carne ↄ̄scēdere ad reparādū dissipata. In p̄mo ad reparādū aiam: que pars erat p̄ncipalior et cui⁹ casus piculosior. in scđo ad reparandū corpus. Posset etiā hic ex emplū adduci de fure ꝛ homicida: q̄ ꝑ penitētiā reparanť ad gr̄am: ſʒ eoꝝ fama nō ꝓpť hoc restituiť. ¶ Dr̄ tertio ꝙ pene iste remanēt in nobis post baptismū ꝓpť multa. Primo vt vult Guilł. parił. ad humiliādū nos. Ni chil eñ (vt dicit) magis aiam humanā humiliat ꝙ̄ pene assidua vilifica tio ꝛ cōtumelia: quas a parte carnis patiť: rememorando illđ quo hō cō paratus est iumētꝭ insipiētib⁹ / ꝛ simis fact⁹ est illis. vñ Alchuin⁹ ait ꝙ ter ra ꝓpter hoc nobis germinat vrticas ꝛ venenosas herbas ꝛ spinas: vt añ oculos semꝑ habeat hō originale crimen ꝛ sue conditionis miseriā. s. ꝙ ꝓ pter eū talia nociua crescāt in terra. Augu. tñ đt ꝙ illa q̄ ꝓducunť a terra ad hois pastū cū laboribus ꝛ penis maximis ꝓducunť: vt cognoscat se ho mo ꝑ pctm̄ nō modo brutis equalem sed etiā inferiorem: qñ terra sponte gignit ꝛ sine labore vtilia bestijs / ꝛ sponte nociua hoib⁹: et vix cū magno sudore vtilia: ita vt magis videať terra brutis famulari ꝙ̄ hoi. Scđo vt đt Guilł. parił. valēt he pene ad incussionē terroris ꝛ iaculoꝝ mortiferoꝝ tā ex pte corpis i infirmitatib⁹: ꝙ̄ ex pte aie in motib⁹: q̄ oia nō solū minanť sepatōez aie a corpe ſʒ ēt a deo: imo ēt ille scītille libidinū minanť non so lū ardorē libidinis in pn̄ti / ſʒ ēt ignis eterni in futuro. Ideo ēt dn̄s ꝯ hoc pctm̄ pugnat igne ꝛ aqua. igne spūs scti: et aqua baptismi. Inde est ꝙ pe

Originale pctm̄. De duplici pena originalis pcti.

Originale. Quare pene iste rmanēt post baptismū.

ne iste ad memoriā reducūt q̄s sit adiutor i oportunitatib⁹ in tribulatiōe: quis sit etiā illius peccati persecutor/et cōsequēter aliorū pctōrū maiorū: qm̄ si punit tam acerbe peccatū originale i oēs hoies/quō puniet mortale in quolibet: qđ maius est originali? Tertio valēt hc pene ad priorꝫ ꝛ sequē tium pctōꝝ medicinā: et maxie libidinis. Ignis em̄ arsuram digiti cōpescit ꝛ dolorem. Et sicut dicit Guil. parif. de scorpione medicina fit ꝯ ipsius percussurā. Et de bufone lapis extrahit: qui cōtra venenū ipsius est saluberrima medicina. Et de dracone carbūculus nobilissim⁹ in fronte existēs de quo nō est dubium quin valeat cōtra venenum ipsius. Sic nō est dubiū quin carnis stimuli et pene valeant ad extinguēdum venenum peccati: et ad infirmoꝝ et infectorū sanitatē. iuxta illud Roma. viij. De pctō dānauit peccatum. Quarto valent ad eruditionē nostram. In cuius figura scribit Judicū. iij. He sunt gētes quas dn̄s dereliquit: vt erudiret in eis israelē: ꝛ postea discerēt filij eoꝝ certare cū hostib⁹: et habere cōsuetudinē preliādi. Iste gentes sunt carnales mot⁹: qui in nobis sunt ex corruptione nature primoꝝ parētum. Rom̄. v. Per vnū hoiem peccatum intrauit in mūdum. In istis em̄ gentib⁹ erudimur in duob⁹. In ipsis em̄ agnoscim⁹ quid sum⁹ ex nobis. Scđo q̄d sumus ex munere dei. Prima doctrina q̄si pria lectio duas habet partes. Nā ex nobis duo habem⁹. Primo ꝓnitatē ad malū. Propter quod apl's dicebat Rom̄. vij. Scio ꝙ nō habitat in me. hoc est in carne mea bonū: qꝛ tota inclinatio mea prona est ad malū. Scđo difficultatem ad bonum. Rom̄. vij. Non qđ volo bonū hoc ago: sed qđ odi malum illud facio. Ideo clamabat illud Rom̄. vij. Infelix ego hō: quis me liberabit de corpore mortis hui⁹? Et seq̄tur cōsolatoria respōsio. Gratia dei per iesum xp̄m dn̄m nostrum. Scđa doctrina duas etiā habet partes fm duo que gratia in nobis opatur. Primū est ꝙ constituit nos in esse honestatis vite. j. Cor. xv. Gratia dei sum id qđ sum. Scđo nos inducit ad exercitiū bonoꝝ operū. Ideo subdit ibidem. Et gratia eius in me vacua nō fuit.

¶ Dicit quarto ꝙ q̄uis Adam satisfecerit ꝓ peccato suo et etiā xp̄s: nichilomin⁹ post remissionē istius pcti adhuc manēt pene pcti. Hoc deducit Guil. parif. per exēplum. Nā benign⁹ paterfamilias cū filium suū postq̄ cōsumpsit diuitias sibi a patre traditas reuertētem ad cor ꝛ penitētem in pristinam gratiā recepit: ꝛ penitētiam ꝛ satisfactionē eius acceptauit: non imputat ei vllo modo preteritā dissipationē: verūtamē diuitias nō statim ei restituit: imo in pauptate detinet ipsum: attendēs ꝙ diuitie sibi fuerūt occasio dissipationis luxuriose: ꝛ ita pauptas erit ei ad humiliationē et custodiā. Nemo em̄ auderet dicere ꝙ pauptas ista infligat in vindictā: etiā si ille paterfamilias vsqꝫ in millesimā generationē sic ꝓtraheret. Sic pater miarū vidēs corruptionē que in carne est ꝛ ceteras penas necessarias esse ad custodiā et humiliationē filioꝝ suoꝝ: seruat eā in eis vsqꝫ in vltimā gn̄ationem. nō vt in vindictā vel plagā: sꝫ in medicinā saluberrimā. Unde primus hō fuit in diuitijs ꝛ delitijs padisi: ꝛ ibi stulte ꝓpter vnū morsum cōsumpsit ꝛ dissipauit hereditatē suam. ideo in valle lachrymaꝝ et paupta tis cū filijs suis deiect⁹ est: ꝛ ei collate sunt multe pauptates ꝛ tribulationes in subsidiū. iuxta illud p̄s. Adiuuit pauperē de inopia: et posuit sicut oues familias. i. sicut iumēta ꝛ bestias terre. Istas quippe miserias imittendo ꝛ infligēdo (vt dicit Guill. parif.) maxie parcit filijs ade: qꝛ ex ipsis non intēdit percutere sed sanare. Ade em̄ et Eue supbie occasio fuit felicitas/ꝛ status/ꝛ sublimitas in qua erāt. Ideo statuit deus ꝓ medicina humiliationē huius miserie: vt cōtraria cōtrarijs curētur. Et hoc est qđ dicit

August. Summa dei ira est cum dñs hic parcit. Hic eñ parcit vt ineternū non parcat. hic non parcit vt ineternum parcat. Et ita nō portant filij primorum parētum penam in vindictā pro eis illatā: sed potius in medicinā: qua discant non imitari peccata parentum.

R
Mors corporalis.
Quinq; rōnes quare mors corporalis nō aufertur ꝑ baptismū.

¶ Unde Guillermus altissi. in. iiij. parte summe quinq; rationes assignat quare dñs non aufert mortē corporalem per baptismū. Prima est quam diximus. s. humiliatio: vt per miseriam humilietur homo qui ꝑ superbiam cecidit. Quam causam ponit Job. vj. dicēs. Sagitte dñi in me sunt: quarum indignatio ebibit spiritum meum. i. superbiam meā. Secunda est incussio terroris: vt homo attendens seueritatē virge dñi/a gladio sibi caueat. i. a pena inferni. que in infinitum crudelior est. Uirga eñ sua percussit dñs primos parētes: ⁊ necessitatē addidit moriēdi ꝓ pmo pctō: qua ꝑcussione percussum est totum genus humanum vsq; ad finem mūdi. Ideo sequitur in auctoritate Job allegata. Et terrores dñi militāt ꝯtra me. Tertia causa est stimulatio: vt hoiem quasi inuitū trahat dñs ad se. Osee. xj. In funiculis ade trahā eos in vinculis charitatis. Quarta: vt hō attendens vite huius miseriam conetur querere meliorem. Unde primus homo creatus est in cāpo damasceno: deinde duct⁹ in paradisum quasi in meliorē terrā: vt de hac vita miserabili trāsiremus ad meliorē. Sed inde ꝓpter peccatū repulsus est: vt cognoscat homo nō nature esse vt sit in paradiso: sed solius diuine gratie. Quinta est ne homines magis appeterent baptizari ꝓpter vitam corporalem perpetuādam q̄ propter spiritualem.

¶ Dicit quinto q; mors/fames ⁊ cetera alia mala (dēpta carnis rebelliōe et cōcupiscētia cōtra spiritū) sunt mala cōsequētia cōditionē nature hoīs: que ei inhesissent: nisi obstitisset originalis iusticia. Ideo qr maria iusticiā originalē nō habuit: ꝓpterea illas afflictiones nāliter sustinuit. Quia nō rebellio cōtra spm̄ ex vitio nature corrupte ꝓcedit: ⁊ in ea nō fuit natura corrupta: ideo nec fomes/nec ꝯcupiscentia cōtra spm̄ in ipsa fuerūt.

¶ Sermo quintus de conceptione virginis.
Et in ordine vigesimusprimus. per thema.

A
Marie conceptio.
Q in cōceptione Marie dedicatū est tēplū corpis sui.

Tota pulchra es amica mea: ⁊ macula nō est in te. Cāticorū. iiij. Si verum sit quod de maria canit ecclesia q; est templum dñi/sacrariū spūs sancti: eo q; dñs eam corporaliter ⁊ spūaliter inhabitauit: ⁊ spūs sanct⁹ in ea dñm Jesum tanq̄ in sacrario induit pontificalibus vestimētis: scz humanitatis nostre in qua sacrificiū obtulit in ara crucis. In quo etiā sacrario posite sunt ꝑciosissime reliquie paradisi: sequitur q; marie sancta cōceptio sit ipsi⁹ tēpli dedicatio. Tunc eñ sanctificauit tabernaculū suū altissimus. Sed longe aliter dedicauit q̄ faciāt pōtifices moderni. Primo qr moderni dedicant et cōsecrāt ecclesiā postq̄ fabricata est: hic aūt simul fundauit eam/⁊ dedicauit/⁊ sctificauit. Secūdo: quia consecrato templo quodā ab aliquo pontifice iuxta sibi delegatam potestatem ꝯfertur indulgētia populo: ⁊ quāto excellētior: tanto ibi maior indulgētia reperitur. Et qr tota trinitas fuit huius tēpli consecratrix: ideo vltra oīm presulum potestatē in ea maxie conferuntur indulgētie. Ad hoc ergo templū in sue dedicationis die rei criminis sicut ad refugiū recurramus: ⁊ vt indulgētiam ipam percipiamus/aliqd de nostro offeramus: cor. s. pium vna cū salutatione angelica dicētes Aue.

¶ In matutino sermone tractabim⁹ qd supest de labe originali/qua oēs sordidamur. In sermone postmeridiano de pulchritudie Marie ⁊ priuilegijs sctitatis eius: quib⁹ tota pulchra facta est. Mane igitur pmo dicemus

infirmitates/miserias/ꝛ incõueniẽtia q̃ nobis attulit originale peccatuȝ.
Scđo quõ traducit in posteros. Tertio cum manus et ora pomũ vetitum
tractauerunt/quare in membris verendis facta est punitio: non in illis.
¶ Ad p̄mũ đr ƀm aristo.i.phisicoꝝ.ꝙ vno incõuenienti dato multa cõtin
gũt:sic ꝙ per illud incõueniẽs qđ accidit p̄mo parenti multa incõuenien
tia in sua posteritate secuta sunt ꝛ infirmitates. ¶ Prima fuit error ꝟtutis
appetitiue:qua bona nobis male sapiũt/ꝛ mala bñ:qua nobis velut filijs
isrł sapiũt allia ꝛ pepones egypti/ꝛ mãna celeste fastidimꝰ. Hac em̃ febre
pcti ita infectũ est palatũ cordis nr̃i:vt oĩa nociua dulcia nobis videãtur:
et saluti nr̃e vtilia amara iudicent. q̃bꝰ ait p̄s. Filij hoim vsq̃quo graui
corde:vt q̃d diligitis vanitatẽ ꝛ q̃ritis mẽdaciũ. Sũt ei q̃ui corde q̃ sic affi
ciunt. Nã põdus aĩe est amor eiꝰ:vt si amat t̃rena/amor trahit deorsum:
si celestia sursum. ¶ Põdus rei valor eiꝰ. Jđo cũ incõparabiliter sint melio
ra et̃na tp̃alibꝰ/ꝛ spũalia carnalibꝰ:plꝰ eis põderãt ꝛ plꝰ amãda sunt. Et
sic cũ in statera cordis nr̃i tp̃alia et̃nis p̃põderãt:dolosa est statera nr̃a et
mẽdax. Dicimꝰ cõiter cũ q̃s aliq̃d alio magis estimat:ꝙ illđ plus alio põ
derat. Jnde p̄s. Uani filij hoim:mẽdaces filij hoim in stateris: q̃bus pre-
ponderãt terrena celestibꝰ. p̄s. Factus sum sicut nicticorax in domicilio.
q̃ odit lucẽ ꝛ diligit tenebras. Sic nos bonũ odimꝰ ꝛ diligimꝰ malũ. Se-
cũda infirmitas fuit error intellectiue virtutis:qua bona iudicamꝰ mala
et ecõuerso. vt ptȝ in delicijs corporalibꝰ:in q̃bꝰ ducimꝰ dies nr̃os: ꝛ deli
cias celestes ꝓ nichilo ducimꝰ/quasi elõgati a stellis. sicut corpa stellarũ
cũ incredibilis sint magnitudis nobis paruissima vident/imo nõnullis
nichil eẽ vident:vt ptȝ i galacia vbi mł̃te stelle nichil iudicant. Sicut em̃
catulꝰ nascit cecꝰ/sic ꝛ nos nascimur ceci ꝛ ig̃rãtes eoꝝ q̃ saluti nr̃e cõue-
niũt:cog̃scẽtes satis facile q̃ nobis obsũt. Jđo paucos videmꝰ ad cogni-
tionẽ diuinoꝝ tẽdere:fere oẽs ad t̃renoꝝ cognitõeȝ ꝛ acq̃sitõeȝ. Est ei iã ꝯ
naturã suã depssus oculꝰ intellectꝰ nr̃i:vt sp̄ ad infima respiciat/et nunq̃
sursum. iux̃ illud p̄s. Oculos suos statuerũt declinare in t̃rã. Tertia ĩfir-
mitas est ꝯtinua guerra iter sensitiuã ꝛ rõnalẽ partẽ. Nã ex eo die q̃ pec-
cauit p̄mꝰ parẽs tã mirabiles insurrexerũt hostes:vt eos oĩno debellare
nõ possimꝰ q̃n semp insurgãt:lȝ eos arcere possimꝰ ne nos cõprehendãt.
Nõ em̃ põt rex in regno suo ita iusticiã exercere/q̃n in nemore lateant la-
trũculi:q̃ tñ eiꝰ timore egredi nõ audẽt. ¶ Pilos carnis radere possumus
nõ eradicare. Sic p̄mos motꝰ compescere/nõ ex toto euellere. Jn visione
Moysi rubus ardebat ꝛ nõ cõburebat. Quia etiã si in monte pfectionis
cõstituat homo/ita vt igniat igne diuino:nõ tñ cõsumit ignis ille spinas:
qꝛ motꝰ carnales adhuc ꝑmanẽt. Unde p̄ceptũ est Leuit.xiiij. ¶ Pilos car
nis sue radere/nõ euellere.i.prauos motus carnis abijcere/lȝ sit impossi-
bile penitus euellere. Non sit g̃ homo quãtũcũq̃ spũalis securus: nec de
castitate p̃sumat:nec quinq̃ sensuũ custodiã paruipẽdat:qꝛ ꝑ eos ingredi
tur hostis. Threñ.iiij. Nõ crediderũt reges terre ꝛ vniuersi habitatores
orbis:qm̃ ingrederet hostis ꝑ portas hierłm. ideo p̄s. Nõ est pax ossibus
meis a facie pctõꝝ meoꝝ.i.rõni ꝛ volũtati q̃ sũt vires aĩe fortiores. He ei
cõcupiscẽtie ꝛ motꝰ eaꝝ refricatio ꝛ mẽoria vsq̃ ad medullã cordis ꝛ ossiũ
penetrãt. Uix ei dediscit ꝯsuetudo ꝛ delectatio pcti. Jnde est ꝙ cõsuetu-
do egyptiaca ferculoꝝ ꝛ cultuũ ꝑ quadragita annos vix potuit obliuisci.
Frenãda ꝓpterea est ista caro. Jturus in p̄liũ in equo eĩno nõ frenato fa-
cile capit. Si bellũ ĩfra vnũ regnũ ꝑiculosum est/ꝛ magis infra ciuitatẽ:
ꝛ magis adhuc ĩfra domũ:intolerabile videt eẽ bellũ qđ infra hoĩem ortũ

B
Originale.
Sex ĩfirmi
tates ex ori
ginali pctõ
ꝓcedẽtes.

C
Cor.
Quõ cor
nr̃m est sta-
tera dolosa.

D
Sensus.
Ut p̄mos
motꝰ repri
mere possu
mus: ꝛ non
oĩno extin-
guere.

E
Carcer.
Quō mise-
rabiliter i-
carceratur
aīa in cor-
pore suo.

est qñ ipemet aduersus se cōsurgit. Nec mirū vt ꝙ bellum egit cōtra dñm
suū: in se sentiat rebellionem: ⁊ ꝙ noluit dñm supiorē in parua re cognosce
re: saltem cōfusus ⁊ ignominia plenꝰ / ipm querat et cognoscat. iuxta illud
ps. Imple facies eoꝝ ignominia. ⁊ querēt nomē tuū dñe. Qui em̄ volunt
reos ignominiose tractare: solēt mala excogitare ad eoꝝ cōfusionē: vt nō
statim moriant̄ / sȝ in dolore viuāt. Inter q̄ pm̄ū est: vt vbi q̄s nobilius glo
riatꝰ est / ibi ignobilius tractet̄. Et si in ppa domo prius delicijs abunda
uit: et in illa et de illa gloriatꝰ est: in illa liget̄ ⁊ captiuet̄: et fiat ei carcer.
Qd̄ factū est in pmo parente. Caro ppa q̄ erat ei domꝰ gloriosa ipi i car-
cerem cōuersa est. vñ Hester. iiij. De ipa domo Aman lignū sublatum est:
quo suspensus est. Carcer iste tenebrosus est quātū ad caliginem rōnis: et
lutosus ppter corruptionē affectionis: vt iam satis dictum est in duabus
pmis infirmitatibꝰ. Scōm est ꝙ in tanta angaria ɔstituit̄ angariatꝰ: ꝙ co
gitur ppriū carcerem reparare sumptibꝰ suis: ⁊ ppriū carcerariū pasce-
re. Eccli. xxix. Pascet ⁊ potabit ingratos. Tertiū est ꝙ in ipo carcere cō-
pedit̄ cōpedibꝰ infirmitatis: de quibꝰ viuēs expediri nō pōt: q̄ sunt sitis /
fames / calor / frigus ⁊c. ps. Humiliauerūt in compedibꝰ pedes eiꝰ. i. affe
ctiones. Threñ. iij. Circūedificauit me vt nō egrediar: aggrauauit cōpe-
dem meū: ita ꝙ ad bñ operandū exire nō valeo. Aggrauant̄ cōpedes quā
do voluptas corruptioni: vel corruptioni pene corruptio culpe additur.
Quartum est ꝙ in ipo carcere bestijs traditur ad deuorandū. i. bestialibꝰ
motibus. Qd̄ significatum est in Daniele: ꝙ missus est in lacum leonū / sȝ
non tetigerūt eū: q2 aduersus iustū inclusum in carcere carnis nō preua-
lent bestiales tentatiōes. Job. v. Bestie terre pacifice erūt tibi: ⁊ scies ꝙ
pacem habeat tabernaculū tuū. Heb. xj. Obturauerūt ora leonū. Nō sunt
tñ quātūcūqȝ iusti securi: quādiu sunt cū bestijs illis. sicut nec securꝰ dor-
miret qui inter leones vel serpentes habitaret. Qd̄ sentiēs clamabat da
uid. Educ de carcere aīam meā: vt cōfiteatur noī tuo. Richardus de sctō
victore lib. de cōtēplatione. Ex fonte originalis pcti modo sordida titilla-
tione caro inflāmat̄: modo feda cogitatiōe animus sordidat̄. Et hec duo
scȝ titillatio carnis et cogitatio cordis / figurant̄ in illis duabus cathenis
petri: q̄bꝰ vinctus stringebat̄ vt surgere nō valeret: donec ruptis vincul̄
diceret ei angelus magni cōsilij. i. gratia surge velociter. Hec Richardꝰ.
Quintum est ꝙ in ipo carcere ad maiorez penam custoditur: sicut quādo
rex cepit maleficū pcipit eū seruari in custodia carcerali donec iudicaue-
rit q̄d agendū: ⁊ qñqȝ educit̄ ad patibulū: qñqȝ de mīa educit̄ ad liberatio
nem. Quod significatur in pincerna ⁊ pistore Pharaonis: quoꝝ alter ad
patibulū ductꝰ est: alter ad regis obsequiū. Sed ioseph cum illis erat in-
nocens. s. xp̄s in carcere corporis nostri solus sine culpa circūdatus infir-
mitate nostra: ⁊ cum eo maria virgo ex puilegio. Quarta infirmitas est i-
curuatio ad ea q̄ infra nos sunt: et declinatio ab his q̄ supra nos sunt. ps.
Miser factus sum ⁊ curuatus sum vsqȝ in finem. Adeo em̄ inclinati sumꝰ
ad ea q̄ carnis et mundi sunt: vt pene aliud non cogitemus. Inde videmꝰ
ꝙ̄ difficile calefactibiles sumus calore spūalis amoris et celestiū deside-
rioꝝ: et ꝙ̄ facile ardeamꝰ ex cōtrarijs. Nec mirū: q2 ex concupiscentia na-
scimur oēs: ⁊ ita (vt videtur) mater nostra est: ⁊ cum illa sit aut debeat esse
ancilla / nascimur serui oēs: quia partus sequitur ventrē. ⁊ per consequēs
non liberi / sed ad inferiora depressi. A quo tamen excipitur dñs sine con
cupiscētia natus: et maria ex priuilegio. Quinta infirmitas paralisis est
que est corporis morbus cum non habeat aīa potestatem mouendi mem-

bra corporis. Et sic vbi nõ põt aia habere potestatem mouendi membra spiritualia/videt eẽ paralisis spiritualis. Qđ manifestũ est i nobis: qꝛ nõ amamus deũ quãtum volumus vel cũ volumus: vel ꝑut volum⁹: imo videt q ipm corpus totum regat et dirigat. Quod eñ corruptum est i parte: tendit ad corruptionem totius: vt patet in pisce et pomo. Sic corpus quod corrũpit aggrauat aiam: et ꝓpter hoc istud peccatum dicitur peccatũ nature. Cõiter dicũt hoĩes peccasse naturam: quando gignit hoĩes senos digitos habentes in pedibus vel manibus: aut gibbosos: aut alijs deformitatibus monstruosos. Sic istud dicitur nature peccatum: quia gignit incuruatos quos debuit gignere rectos: ⁊ bestiales/quos debuit gignere natura spirituales. Licet eñ hõ ex parte corporis ꝓximior sit terre q̃ celo: ex parte tñ anime quodãmodo celestis est ⁊ celo ꝓximior ad qđ tendere debet. Est enim homo magis celestis q̃ terren⁹: quia ab illo magis denoĩatur res qđ est in ipo optimũ et fortissimũ. Anima autẽ fortior est corpore qđ ꝓpter ipsam creatum est. Sexta infirmitas est paupertas et inopia in quã decidit. Alienauit eñ p̃mus parens a se gratiam: ⁊ precio peccati seipm vendidit et omnẽ posteritatem suam. Et hoc ideo: quia cuius est labor/eius est fructus. Cum ergo tota posteritas ade fruct⁹ eẽt velut arboris: eo vendito tota posteritas eius vendita est et alienata a bono: qđ deplorabat Apls ad Romanos. vij. Ego (inquit) carnalis homo venundatus sum sub peccato. i. precio male voluntatis ade subditus peccato. i. concupiscentie ex qua oriunt omnia peccata. Quicquid eñ peccatoꝝ est in dictis/factis/et cogitationibus: a mala concupiscẽtia est. Ideo miserabiliter venũdatus homo clamat ad refugiũ dei dicens. Vendiderunt populum tuum sine precio. s. Adam et Eua: et non fuit multitudo in cõmutationibus eorum: quia illi duo soli omne genus humanum vendiderunt. Et quia hec duplex causa male venditionis assignatur. s. defect⁹ iusti precij vltra medietatem: et q hoc sine consilio actum est: ideo dñ non erat qui redimeret: vt alienatam hereditatem reuocaret et repararet/ nostram humanitatem assumpsit dñs: vt frater noster ⁊ propinquus iure ꝓpinquitatis eã sibi vendicaret: qui factus est in animã viuẽtẽ/ sicut nos i mortuã. Et ita plenus erat hõ miserijs vt diceret Job. ix. Factus sum michimetipsi grauis. i. meipsum portare non possum.

¶ Scđo querebat vtrũ originale pctm̃ a parentibus traducat in posteros? Et videt q non argumẽto iuliani heretici: qꝛ nuptie sunt honorabiles et bone: q̃ nichil ex eis coit et generat mali. Item parentes ꝑ baptismũ mũdati sunt ab originali peccato. quomodo igitur per ipos traducit in posteros? Ad hoc rñdet. Prima ꝓpositio ẜm Alexãdrum de halẽ. p̃ma parte: ex patre et matre nõ peccatorib⁹ nascitur puer peccator. Probat hoc a simili. Nã de grano seminato puro orit granũ cũ palea: ⁊ de acimis verarum arborum nascũtur siluestres et acerbe arbores in fructu. Item August. ex circũcisis generat prepuciatus. Post tñ ablationem peccati originalis nũq̃ vltra reuertitur: sicut nec preputiũ aut palea post ablationem redit. Scđa ꝓpositio. Dato q nuptie sint bone: non tamen sequitur quin ex eis aliquid mali ꝑ accidens oriat: sicut nec sequitur q q̃uis angeli sint boni: q nichil ex eis oriatur mali: et si granũ sit purũ/ q nichil ex eo oriat palee. Unde Aug. de nuptijs ⁊ cõcupiscentia lib. j. Nuptiaꝝ bonũ malo originali non potest accusari: sicut adulterorum ⁊ fornicatorum malum bono naturali quod inde trahitur non potest excusari. Sicut eñ peccatum siue hinc siue inde trahatur a paruulis opus est dyaboli: sic hõ

F Originale. Quõ originale a parẽtib⁹ traducit in posteros.

siue hinc siue inde nascat̄ opus est dei. Hec Aug. Tertia ꝓpositio. A pa-
rentib⁹ ꝑ concupiscētiam ⁊ emissionem seminis traducit̄ originale in po
steros: non ꝓpter eoꝝ peccata particularia sed ꝓpter transgressionē pri-
mam. Probat Alexan. de hal̄. parte. ij. Nam cū ꝓpter peccatum gyezi
dictū sit. Lepra Naamā adherebit tibi ⁊ semini tuo vsq̄ in sempiternū:
ergo ꝓpter pctm̄ ade qđ fuit multo maius nō est mirabile si lepra īfectio-
nis eius adhesit sibi et semini suo vsq̄ in seculū. Et si queratur a quo cau-
satur ista infectio originalis peccati: videt̄ ꝙ non a corpore: quia lux cor-
poralis attingens sordes corporales ꝓpter sui mundiciā nullā contrahit
feditatem: igitur cū anima rationalis incomparabiliter simplicior sit et
purior luce corporali: ⁊ q̄ immediate a deo ꝓducta est. iuxta illđ ps̄. Qui
finxit sigillatim corda eoꝝ: sequitur ꝙ ꝑ contactum corporalem nullā cō-
trahit maculam. Ad hoc dr̄ ſm Durand. ij. dist. xxxj. q. j. ꝙ modus tradu
ctionis originalis est iste. Cum enim natura nichil agat vltra speciē suā:
deficiens a dono qđ ei gratis impensum erat: non potest alteri cōicare do
nū quo caret: ⁊ qđ supra naturā ei collatū fuerat: sed solū cōicat qđ ad na
turam pertinet corruptam et infectam cum carentia doni supernaturali
ter toti nature collati: scilicet rebellionem et concupiscentiam malā. Vñ
Augustinus contra pelagianos et celestianos. Qualis terrenus/ tales et
terreni: ⁊ hoc non nisi ꝑ seminis sparsionem. Semen enim vitiatum erat
et maledictum ab initio: quia maledicta terra in opere tuo: id est in opere
generationis semen. Hec Augu. Vt autem hoc potuerit ex carne vel se-
mine traduci/ varijs similitudinibus ostendit Guill̄. parif. lib. de virtuti
bus. parte. iij. Primo q2 a diuitijs q̄ tam longe sunt ab aīabus nostris ꝑ-
uenit ad eas corruptio auaricie et superbie: quāto fortius ab ipis corpo-
ribus passiones quales inferre possunt corpora eisdez adherebūt? Scđo
dicit Galien⁹ in lib. de elemētis: vt allegat doctor iste: ꝙ flegmatica com-
plexio nullā aīe virtutem iuuat: ita vt eam brutalem faciat: quare hoc nō
faciet corpulentia nr̄a propinquior: vt obtenebret aīam a cognitiōe et re
ctitudine sua? Dicit etiā alibi ꝙ mala cōplexio stimulat aīam: et hoc ma-
nifestū est ad sensum. Videmus em̄ colericos iracūdos ⁊ impatiētes: me-
lācolicos tristes: sanguineos ad gaudiū/ risus et vanitates leues. Si er-
go credit̄ medicis/ manifestum est corpora humana per malas cōplexio-
nes suas ⁊ alias dispositiōes innūerabiles aīas hūanas obtenebrare ⁊ i-
ficere: quāto magis ꝑ naturam suā q̄ interior est corpori ꝙ̄ sua cōplexio?
Manifestū est etiam illud ex separatione corpoꝝ: sicut apparet in extasi vł
raptu aīas cōfortari et dirigi et eas posse q̄ nō possunt in cōiunctione cō-
traria: ⁊ manifestū est eas debilitari ⁊ incuruari ex coniunctiōe corporuz.
Hec Guill̄. Nec est intelligendū ꝙ peccatū patris vel matris transeat in
filios: sed solum simile causat̄. Unde augusti. Transeūt q̄ sunt in aliquo si-
cut in subiecto: sed afficiendo nō emigrando: velut ethiopes/ qui quia ni
gri sunt: nigros gignūt nō suū colorē trāfferentes: sed sui corporis quali-
tate corpus qđ de illis gignitur afficiētes. Et statim sequit̄. Colores vir
garum quas variauit Jacob afficiendo transierūt in aīas pecoꝝ matrū:
atq̄ inde eadem affectione transeundo apparuerūt in corpora filiorum.
Tale vero aliquid in fetibus humanis posse ꝯtingere solin⁹ medicine au
ctor scribit ⁊ exēplo ꝯfirmat. Dionysiū em̄ narrat eo ꝙ ipse deformis eēt:
nec tales filios hr̄e vellet: vxori sue in ꝯcubitu formosam solere picturā ꝓ
ponere: cui⁹ pulchritudinē concupiscēdo quodāmodo raperet ⁊ in prolez
quam concipiebat afficiendo transmitteret. Hec Augu. Ex quibus ma-

nifeste apparet exteriora agere in aiam:et posse trāsmutare fetus interiores:quāto magis ea q̄ sunt in corpore anime coniuncto. Nec est simile de luce corpali:vt vult Alexā.de hall'. Nā lux corpalis cū re feda quā contingit nō ita cōiungitur vt ex illis duobus fiat vnum ꝑm substātiam:quorum alterum ex altero inficiatur. Ex quo patet ꝙ istud peccatū necessario ꝯtrahitur cum infunditur aīa. Unde ꝓpter hoc appellatur hoc vitium multis nominib⁹. Uocatur em̄ vitium nature:quia totam naturā ex semine Ade modo naturali ꝓcedentem (nisi ex speciali ꝓuilegio) vitiat ⁊ inficit. Secūdo vocatur peccatū originale:quia in origine cuiuslibet hoc vitium primū est:⁊ simul oriente natura oritur. Tertio vocaꝛ peccatuȝ hereditariū: quia cum hereditate patris nostri Adam tanq̄ ypotheca possideꝛ:et semp ip̄m possidemus:⁊ si nō culpam:tamen penam ⁊ sequelas eius. Quarto vocatur peccatum necessariū:quia necessitate nō volūtate trahitur. Inde orabat dauid. De necessitatibus meis erue me.i.de peccato ⁊ peccati sequelis necessario cōtractis. Propter qꝺ gratias agebat sperās de ereptione per xp̄m cum dixit. Saluasti de necessitatibus animā meam. Uulgo dici solet. Quod noua testa capit inueterata sapit. Adam vero adhuc existens noua testa humane nature:infectus est. Non est ergo mirum si inueterati ⁊ induti pellem veterem ipsius ade illam sentiant infectionem.

S Originale. Quō istud vitiū multꝭ nominibus noiatur.

¶ Tertio querebatur:cū manus ⁊ ora pomū vetitū cōtrectauerint:quare vindicatū est in membris verendis:cum tn̄ pars illa ad hoc nichil videaꝛ egisse. Respōdet ad hoc Guilꝛ.parꝭ. Primo ꝙ vis gustabilis ⁊ eius vsus ad cōseruationem vite reseruatus est. Et ꝓpter hoc vsus eius moderatus non habet culpam:igitur nec penam. Usus vero ꝟtutis generatiue nō habet illam necessitatē. Propter hoc vsus eius totus a primo motu vsq̧ ad vltimū culpabilis est:nisi matrimonij sacramēto excuseꝛ. Ideo potius in illa parte vindicatū est qua minime lꝫ vti:q̄ in illa q̄ necessaria est. Secūdo dicit Guil.parꝭ.ꝙ magis in partem gn̄atiuam vindicatum est:vt iusticia dei euidēs fieret:⁊ illi peccato retributio cōgruētissima:vt videlicet ꝑ mulierem torqueatur scꝺm vim generatiuā:qui per mulierem peccauit:⁊ ab ea patiaꝛ ardores cōcupiscētiarum acerrimos:quā neglecto dei mandato noluit contristare. Similiter ⁊ ab ea premaꝛ hac seruitute turpissima:cui regēdo ac corrigēdo noluit ab initio sanctissime dn̄ari:et vt eam sequatur et post eam abeat turpissima vrgēte cōcupiscētia:quam post se trahere ad deum debuit:⁊ a suggestione retrahere serpētina. Scꝺam rationem assignat:vt per gn̄ationem pct̄m istud traxisse a primis parētibus reminiscētes:recognoscamus nos filios ire esse natos:⁊ recognoscēdo gratiā redēptiōis ⁊ regn̄ationis/semp illud in corde habeam⁹. Unde Hugo de sancto victore libro de sapiētia.parte octaua.cap.vltimo. Quia in hoc membro per qꝺ humana ꝓpagatio transit signum inobediētie positum est:cunctis per illud transeūtibus manifeste ostensum est:qm̄ cum culpa inobedientie generanꝛ. Ibi ei in hoc ip̄o titulo q̄ in portis inscript⁹ est per quas trāseūt:agnoscūt vnde veniāt aut quo vadāt. Aliam tn̄ solutionē dat Guil.parꝭ. ꝙ etiam oēs alie vires infecte sunt ⁊ punite. Nam vis gustabilis sic punita est:vt ꝑm illam homo fame ⁊ siti crucieꝛ:vis tactiua frigido ⁊ calido et ceteris qualitatib⁹ ⁊ infirmitatib⁹:vis odoratus fetiditate ꝯtinuo descēdēte a cerebro ꝑ nares. Siꝛr prurigo vitiū est in aurib⁹ dicēte apostolo. ij. Timo.iiij. Coaceruabūt sibi magistros pruriētes aurib⁹.i.scalpentes. Est em̄ prurit⁹ in aurib⁹ sepissime ꝓueniēs (vt dicit Guil.) ex illa lepra originalis pcti. Siꝛr in oclis ꝯcupiscētia:ꝓpter q̄s crebro noiaꝛ ꝯcupiscētia

H Originale. Quare nō est vindicatū in tactu/gustu ⁊ visu sicut ī membris generationis.

oculoꝝ.ij. Pet.ij.habētes oculos plenos adulterij ⁊ insanabilis delicti.i.
originalis. Vñ Aug. Nō dicatis vos habere aīos pudicos:cū oculos ha-
beatis ipudicos. Impudicus ei oculus impudici cordis est nūcius. Hinc
de hac oculoꝝ cōcupiscētia recitat liber de oculo morali ꝙ fuit q̄stio mota
in mēsa cuiusdā prelati:cuius erat ꝯcupiscētia sumptuosior an oculorum/

I Cōcupiscē-tia. Quō visus inter oīes sensus ē sū-ptuosior.

an ventris. Respō sum fuit ab oībus ꝙ ventris.iuxta illud Eccli.xvj. Ois
labor hoīs in ore eiꝰ. Sed quidā philosophꝰ presens sup hoc interrogatꝰ,
Sentio (inquit) ꝙ oculi plus cōstant q̄ membrū quodcūq̄ aliud corporis:
quia sex sunt q̄ diuitibus sumptus nimios afferunt:scȝ preciositas vestiū/
equoꝝ/edificioꝝ/librorū/cibarioꝝ/vasoꝝ aureoꝝ et argēteoꝝ. Supfluitas
autem omniū istorum ad nichil aliud inuēta est:nisi ad pascēdum ꝓprios
oculos:et qđ mirabiliꝰ est alienos. Unde Seneca. Non fames magis no-
bis sed ambitio cōstat. Et idem libro de moribꝰ. Iam nō sunt hoīes ad ra-
pinam dentibꝰ et ventre cōtenti:oculis quoq̄ gulosi sunt. Ita eñ bene ve-
stiretur hō veste de scarleto aruernie sicut de scarleto sancti Marcelli:nisi
esset pastus oculoꝝ:et ita cōtenti essent paruis edibus sicut magnis:⁊ asi-
nis sicut mulis:nisi esset pastura oculorū. Ad hoc recitat Helynādus exē-
plū de Guillermo rege anglie filio Guillermi regis et ducis Normanorū:
qui dū vestiret caligas nouas ⁊ ipsi de precio earū petenti respōsum esset
ꝙ quindecim solidos ꝯstitissent. Rñdit dicēti sibi iratꝰ. Fili mulieris vltro
rapiētis virū:cur nō emisti de vna marcha argēti. Iste qui valoris nō sunt
digne regia maiestate. Quo dicto sequēti die allate sunt sibi calige paris
precij.s.quindecim solidoꝝ:cui cum diceretur ꝙ essent precij vniꝰ marche
argenti. Respōdit:tales calige decent regē. Et sic indifferenter calciabat
et vestiebat vestimēta:dūmodo dicerētur esse magni precij. Talis eñ ma-
gis oculis delectabatur in precio. Ex his patet ꝙ nichil corporis fuit qđ
non maculauerit lepra originalis peccati:maxie tamen mēbra gñationis:
quod patet ex indecētibus motibus:qui velimꝰ nolimus nobis accidūt.
Scđo ex hoc ꝙ p̊mi parētes post morsum vetitū cucurrerūt ad folia ficus
ad cooperiēda pudibūda sua:que tunc quādam rebellionem inferebant.
Erant eñ prius vestiti pulchritudine sua:sicut sol vel liliū sua luce vel for-
mositate. Tunc vero in signū furti ꝓbrosa vestimēta acceperūt. Ideo qui
de vestimētis in supbiam attollunt:idem est ac si fur de adustione cauterij
sibi facta propter furtum glorietur. Ecclesiasti.xj. In vestitu ne glorieris
vnq̄. Utilior eñ est in cōflictu lorica ferrea q̄ stola linea vel vestis purpu-
rea:licet oneri sit illa:hec honori.

¶ Sermo.xxij.in ordine. Et sextus de conceptione per
thema immediate precedens.

A Maria. Quō loqui possimꝰ de pulchritudi ne marie.

SI nos velimus loqui de tota pulchra ⁊ sanctificata:oportet nos
a nobisipsis omne pctm̄ expellere:qꝛ Eccli.xv. Non est speciosa
laus in ore pctōris. Sed timendū est ne sil'es simus cornici que
se sepe balneat nec ꝓpter hoc albior efficit. Sic ad dei verbum
audiēdum plures ꝯcurrunt:qđ eo predicatur vt aīa a sordibus
peccatoꝝ lauetur ⁊ fiat placēs deo:sȝ recedūt ita nigri sicut antē:et assimi
lant his de quibꝰ dicit Aristoteles:ꝙ audiūt diligēter medicos sed nichil
inde consiliū coꝝ faciunt. Nos autem nō sic sed cū Psal. dicemus deo. In
multitudine mie tue ītroibo in domū tuam.i.ibo ad domū tuam.s.mariā
in multitudine misericordie sue.vt ea mediāte lauer a pctis meis:dicatq̄
nostrū quilibet. Domine dilexi decorem domus tue.i.audire loqui de de-
core/puritate/et pulchritudine domus tue. Non sicut illi qui inquinant

sacrariũ spũs sancti dicẽtes eam esse in originali conceptam: ⁊ locũ habitationis glĩe tue.i.filij tui q̃ est gloria tua. Prouer.x. Gloria pr̃is fili⁹ sapiens. Ideo sequit̃. Nõ ꝑdas cũ impijs de⁹ animã meã: qui scȝ mentiunt̃ eam esse in originali cõceptam. Ut ergo possim⁹ aliq̃d dicere paupes sensu ⁊ intellectu: ad hospitale dei recurramus: vt ibi nobis de alimento ꝓuideatur: ad virginem scȝ Mariam dicentes Aue.

¶ Sed q̃ri posset quare quotidie fit seruitiũ de beata virgine ⁊ nõ de ceteris sctis: cũ tñ in vita sua nõ legat̃ fecisse aliq̃d miraculũ sic̃ fecerũt scti ad nostrũ adiutoriũ. Cum etiã ceteri scti sint sicut ⁊ illa adiutores nostri.

¶ Responsio ꝙ multiplex põt assignari cã. Prima est: q2 ab ea quotidie cognoscimus habere panẽ nr̃m quotidianũ dñm iesum: quẽ ẜm eccl̃ie representationẽ in ymaginibus tenet in manib⁹ vt nobis eũ ministret. Nõ sic habemus ab alijs sanctis. Ideo q2 quotidie esurimus ⁊ illo pane indigemus: ad eã q̃tidie recurrim⁹/grãrũactiões ꝓ alimẽto reddẽdo: seruitiũ ꝓpriũ de ea/nõ de alijs agendo. Scd̃am rõnem tangit Bonauẽ.iij. sentẽ. dist.iij.in expositione textus: dicens ꝙ hoc ꝓcedit ex fidelium deuotione Nam spiritus sanctus inhabitans fidelium corda deuotionẽ ipoꝝ magis erga eã inflãmat q̃ erga alios sanctos. Quod multipliciter patet. Prio ex multiplicib⁹ ecclesijs in ei⁹ memoriã consecratis Per vniuersalẽ ecclesiã de nullo sancto vel sancta tot inueniunt̃ ecclesie fũdate sicut de beata virgine: nec ita bñ dotate optimis p̃bendis. In signũ ꝙ est mediatrix ad intercedẽdũ ꝓ p̃bẽdis paradisi. Fundatores eñ eccl̃iaꝝ ita dotauer̃t eas vt ꝑ hmõi darent̃ p̃bende paradisi.iuxta illud xp̃i. Date et dabit̃ vobis. Scd̃m signũ est multitudo peregrinationũ que quotidie fiunt ob ei⁹ reuerentiam.ij. Macha.j. Ut tp̃s affuit ꝙ sol refulsit q̃ prius erat in nubilo accensus est ignis magnus: ita vt oẽs mirarent̃. Sol iste Maria est qui quãdiu fuit in via fuit quasi sub quodã nubilo: q2 nec legit̃ tũc miracl̃is claruisse. Sȝ ex quo a filio suo clarificata est post assumptionem suam: feruor in eam deuotionis est accensus: ita vt sub feruore isto sicut ad ignẽ ꝑdices pingues/capiũtur pingues oblatiões. Tertiũ signũ est ex multitudine solẽnitatũ q̃ fiũt in ei⁹ memoriam plusq̃ de quibuscũq alijs sanctis. Quinq eñ solẽnitates ei⁹ cõiter recipit eccl̃ia: lȝ nuꝑ non nisi quattuor. Hanc eñ plusq̃ ꝑ ducẽtos annos nõ recepit ecclesia. In quo notari dȝ ꝙ nõ sunt faciliter recipiende alie solẽnitates: quia ꝓpter tales antiq̃ min⁹ habent̃ in reuerentia. Scriptum est eñ Leuitici.xxvj. Nouis supuenientib⁹ vetera ꝓijcietis. Nec tñ istas nouas adinuentiones reprobo aut approbo. Nõ eñ satis est laudabilis q̃ laudabilis est nimis: ꝑ quã q̃cq̃d boni habemus possidemus. Ideo vidẽs mater ecclesia ꝙ multũ ei debem⁹ nõ satis fuit de ea celebrare quattuor festiuitates: nisi ⁊ supadderet q̃ntã scȝ hodiernã. Nimiũ eñ paupes sum⁹: ⁊ vix ad q̃ttuor termĩos de cẽsu sibi debito satisfacere possum⁹. Est eñ eius natiuitas ꝓ tp̃e autũni: ei⁹ purificatio ꝓ hyemali: eius annũciatio ꝓ verno tempore: assumptio ꝓ estiuo. Ideo q̃ntũ terminũ supaddidit in hyeme ad soluẽdũ qd̃ superest ꝓ possibilitate nr̃a. Tertia ratio põt supaddi q̃ hystorialis est. Nam tartari inuaserũt terras xp̃ianoꝝ: maxie poloniam/hũgariã/ruteniam ⁊ vicinas regiones/in tanta multitudine vt cum vno die occisi essent eorum.xxx. milia sequenti die apparebant bellaturi quadraginta vel quinquaginta milia. Ideo eccl̃ia apud Clarẽmõtẽ cõgregata in generali synodo decreuit: vt singulis dieb⁹ diceret̃ seruitium beate virginis marie: vt stragẽ illam

B Maria. Quare fit seruitiũ de btã Maria quotidie ñ de alijs sanctis.

C Cõceptio. Cõceptio instituta est tãq̃ q̃nt⁹ terminus ad debitũ honorẽ marie persoluẽdũ.

et cladem bellorum pacificare dignaretur: quod et fecit. Nam tartaris inter se diuisis ad sua loca statim remeauerunt. Sic ergo propter adiutorium impensum ecclesie ecclesia seruitium quotidianum in eius decorem celebrat. De qua ipsa canit. Tota pulchra es amica mea: et macula non est in te.

D Maria. Q maria fuit summe pulchra in corpore.

¶ In hoc aūt sermone dicem⁹ de pulchritudine marie intus ⁊ extra iuxͣ thema ꝓpositū: extra in corpe: intus in aīa. Sit igiť pͥma ꝓpositio. Maria inter oēs mulieres fuit corpore pulcherrima. Patet Canť. vi. Quo abijt dilectus tu⁹ o pulcherrima mulierū? Scđo hoc rōne ptz: qꝛ Deut. xxxij. Dei pfecta sunt opa. Sꝫ de⁹ pͥncipaliter fundauit corp⁹ ei⁹: iuxͣ illđ ps. Homo natus est in ea: ⁊ ipe scꝫ ꝗ natus est fūdauit eā altissimus. Congruū igiť erat vt formosissimū opus faceret. Scđo qꝛ fili⁹ assimilať pr̄i vł mr̄i: xp̄s aūt matrē habuit i terris: nō patrē: igiť debebat mr̄i assimilari: sꝫ ipe fuit speciosus forma pre filijs hoim: igiť et illa speciosa pre filiab⁹ hominū. Tertio qꝛ virtutes ei⁹ ex hmōi erant hominibus acceptabiliores. Poeta. Gratior est pulchro veniens in corpore virtus. Et Aristo. Ethico. j. Nō oīno felix est qui specie turpissim⁹ est: maxime ergo felix mulier fuit corpore pulcherrima. Et si dicať ꝙ talis pulchritudo est vana et periculosa: qꝛ Prouer. vlti. Fallax gratia ⁊ vana est pulchritudo: nō ergo debuit esse speciosa. Rñdeť ꝙ sicut de Judith dr̄ Judith. x. Ois hec pulchritudo nō ex libidie sꝫ ex ꝟtute pēdebat. Et ꝙ ita sit huic pulchritudini adiūcta est ꝟtus mirabilis: vt etiā testimonio iudeoꝝ oēs eā videntes quātacūqꝫ libidine inflammarenť statim infrigidabanť: cessabatqꝫ libido: nec vnꝙ ab aliquo male dr̄ cōcupita. Taliter eñi fuit hec pulchritudo compēsata ⁊ talis temperantie ⁊ armonie naturalis: ꝙ non cōmouebat aspicientes ad dissolutam delectationem: sꝫ potius ad castitatem ⁊ deuotionē vt dictū est prius ex Bonauentura. Q aūt cōgruū fuerit vt ei donaret de⁹ talem qualitatē ꝓbari potest multipliciter. Primo qꝛ multū vellet amator feruēs ⁊ zelotipus ꝙ nemo cōcupisceret amicam suam: sꝫ xp̄s fuit zelotes. Exo. x. Ego dn̄s zelotes: ⁊ amator marie. iuxta illud ps. Et cōcupiscet rex decorem tuū. Probabile igiť est ꝙ dederit ei de⁹ talē prerogatiuam. Scđo ad illud arguit de Gersonno: qꝛ ₻m Aristo. natura ita phisionomiā pͥncipū virtuosoꝝ disposuit: ꝙ aspicientes se cōmouet ad tremorez et reuerētiā: vt experiētia docet / sicut et leonis respectus terribilis est. ꝗ similiter cōgruū est ꝙ Maria habuerit faciē cōmouētē ad castitatem ⁊ tēperantiam. Añ et phisionomia xp̄i talis erat ꝙ in ea relucebat exemplar omnium virtutum. Malis apparebat terribilis ⁊ auctoritate plena: ita vt cōmoueret ad bonū tremorem: vt apparuit in die ramispalmaꝝ: quando a templo eiecit maximā vendentiū multitudinē. Nam ₻ꝫ Hiero. ex ei⁹ facie videbať fulgor exire terrens eos. Sic et eodem tempore filij israel eū adorauerunt tanꝙ eoꝝ regem. Sic etiam quādo apparuit quasi furiosus ꝓpter feruorem maximū quē habebat in seruando sui patris honorē inter iudeos qui eum blasphemabant. Et ibi maxime inuehit in eos ꝗ patienter audiunt iniurias dei aut eas dicere non pmittunt quasi non curādo: et suas iniurias et seruoꝝ suorum acriter vindicare volunt. Bonis autem phisionomia christi videbať placēs et amica: ⁊ ad hoc inuitabat eos dicens. Matth. xj. Discite a me qꝛ mitis sum et humilis corde. Sic et dicere possumus phisionomiam Marie cōmouere ad omnē castitatem: omnem lubricam cogitationē extinguēdo. Tertio legim⁹ Exo. xxxiiij. Quādo moyses locutus est deo ꝙ facies sua resplēdebat: multum quidē ⁊ san-

E Maria. Q marie pulchritudo i aspiciētib⁹ eā oēm libidinē auferebat ꝓbať mltipľr

ctum timorē in aspicientibus generans. Quare igitur facies Marie non poterat generare talē sanctum timorē cōtra turpem cogitationem: cui nō solū deus assiduo locutus est: immo ītra ipsam habitauit. immo plus videt dicere Glosa ordinaria sup illud Mat.j. Et nō cognouit eā Joseph donec peperit rc. q ita relucebat vult⁹ eius dū erat a spiritu sancto impregnata: q nō poterat in eam ioseph aspicere: ⁊ illud allegat in quodam argumēto sanctus Thomas in.iij.senten. in materia de trāsfiguratione. et magister Johānes de Gersonno in sua iosephina. Nō mirū si sic vultus eius relucebat: que in vētre solem gerebat. Nil igitur mirū si illam ꝟtutem prius in se habuit. Quarto: qr in opibus nature videmus q basiliscus suo solo respectu hoiem occidit: igit Maria solo respectu suo vir⁹ peccati ⁊ lididinis nō occidet? Uidemus em̄ in quibusdam lapidibus preciosis q quidā eoꝝ naturaliter cōmouent ad delectādum. Jdeo grā ista trāffusa est in mariā quasi quoddam spiramētum odoris cedrini ad occidēdum in intuētibus eam carnales ꝯcupiscētias: que quasi venenosi serpētes in carne serpunt. Odor em̄ et succus cedri fugat ⁊ extinguit serpētes. Maria autem cedro cōparat. Eccli.xxiiij. Quasi cedrus exaltata sum in libano. Quinto experimur hominum vitia palam se in vultu exterius demōstrare vel in modo continendi apud hoies: vt superbia in vultu tumido: luxuria in vultu procaci et nimium iocūdo: timor in vultu pallido: ira in vultu rubicundo: tristicia in vultu lugubri. iuxta illud Job.xvj. Facies mea ītumuit fletu: ⁊ sapiētia in vultu bene disposito. Ecclesiasti.xiij. Ab occursu faciei cognoscitur sensatus. Quare igitur nō poterit pie credi faciem Marie castissimā castitatis habere insignia: vt sicut hec que prius memorata sunt habēt virtutem imprimendi in intellectu videntium indicia cōplexionum suarum: sic marie facies virtutem imprimendi frigiditatē libidinis. Sexto facies helene propter quam dicitur apud aliquos troia destructa sic lubrica erat vt aspici non posset absq incontinentia. iuxta Aristotelem.ij. Ethicoꝝ. dicentem. Senes troiane vrbis dicebāt. Abijciam⁹ helenā: et minus peccabimus. Propter qd consulebant vt ab vrbe troiana eijceretur: quare per oppositum nō potuit deus sicut ⁊ congruebat facere q talem qualitatem haberet Maria: q a nemine propter suam pulchritudinem concupisceretur. Licet alie bone mulieres fuerint male concupite: vt Sara/Rebecca/Susanna/Judith/Agnes/Lucia/et alie multe.

¶ Sed dicet quis. Mulieres multe propter pulchritudinem perierunt. Necesse est ergo eas habere custodiam. Cum igitur maria fuerit pulcherrima corpore: debuit magnam habere custodiam. Dicitur primo q mulier pulchra si sapiens est: nulla indiget custodia: si fatua/etiam nulla indigebit. Quia si omnis sibi custodia adhibeatur: adhuc transibit per foramen acus: quia Ecclesiastici.xxv. Non est malicia super maliciam mulieris. Dicitur secūdo q marie data est maxima angeloꝝ custodia qui eam circūstabant. Patet per illud Canticoꝝ.iij. En lectulum salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis israel. omnes ad bella doctissimi. vniuscuiusq ensis super femur suum propter timores nocturnos. Fuit em̄ iste lectulus paruus in conceptione: in quo debebat requiescere ver⁹ salomon rex pacificus: qui factus est lectus magn⁹ in annūciatione: dum intra sui vteri spacia clausit quem totus nō capit orbis. Sexaginta ex fortissimis israel: id est vidētib⁹ deum scilicet angelis: numer⁹ certus ꝓ incerto. oēs ad bella doctissimi. Jn quo signat eoꝝ prudētia ad resistēdum contra oēs insultus demonū. Uniuscuiusq ensis sup femur suū. i. eoꝝ potestas sem-

F
Maria.
De marie custodia angelica.

per parata est ad prelium ꝓpter timores nocturnos:hoc est nō solū ad re-
pellendū grauiores tētationes sed etiā leuiores vsqꝫ ad venialia:q2 nunq̄
veniale cōmisit. Solet enim fieri timor nocturnꝰ pueris. Scdo decet im-
peratorē et impatricē circūuallari custodia:maxie vbi est in pr̄ia nō tuta:
sed inter hostes. Decebat igit imperatricē orbis circūuallari magna mul
titudine exercitus supernorum cōtra insultus demonū. In quo notantur
principes qui magnā habent gardiam corporis:sed nullam anime.

H
Marie conceptio.
Qꝫ maria sine originali concepta est ꝓbatur multipliciter.

¶ In scda parte tractandū est de pulchritudine spūali ipsius marie. Pro
quo sit cōclusio:ꝙ maria tota pulchra est nō solū in corpe sed etiam in aia
ab oī labe peccati etiā originalis īmaculata. Probat primo auctoritate
Esa.xxxv. Gloria libani data est ei. Gl̄ia libani hec est ꝙ ligna eiꝰ sunt ce-
drina q̄ sunt īputribilia:igitur fuit imputribilis ꝑ peccatū:si hec gl̄ia da-
ta est ei. Inde Canti.iij.de ea dicit. Ferculū fecit sibi salomon de lignis li
bani.i.euectoriū fecit quo verus salomon nouē mēsibus portatus est:sꝫ de
lignis libani incorruptibilibꝰ. Ideo de ea pōt intelligi illud Esa.lx. Non
audiet iniq̄tas in terra tua:vastitas et cōtritio in terminis tuis. Cōgruū
enim erat vt ea nasceret eterni regis filia nō serua vel ancilla. Oēs enim
orti sumus serui:hec sola libera. Oēs cum onere pcti de quo in psal. Sicut
onus graue grauate sunt suꝑ me.s.iniquitates. Ista vo sine onere ꝯcepta
est:que portauit onus qd tulit oē onus:qd quidē onus est ad instar auis:
que dum plures hꝫ plumas/magis fertur sursum. Stat enim huiusmodi
onere nobili onerata maria. Ponit em̄ aristo.j.politice differētiā inter ser
uos ⁊ liberos:q2 seruos natura fecit ad portāda onera:nō autē ingenuos
Scdo hoc idē probat:q2 quos deus elegit ita appropriat ⁊ disponit:vt ad
id qd elegit inueniant idonei.iuxta illd.ij.Cor.iij. Idoneos nos fecit mi
nistros noui testamēti. Beata vgo electa fuit vt esset dei mater:igitur nō
est dubiū quin deus eam ꝑ suam gr̄am ad hoc idoneam reddiderit:iuxta
qd angelus dixit. Inuenisti gr̄am apd dn̄m:ecce idoneitatē:⁊ seq̄tur. Ecce
cōcipies ⁊ paries ⁊c̄. Ecce dispositionem ad cōcipiēdum ⁊ esse matrē dei.
Nō autē fuisset idonea mater dei si aliq̄n pctō deturpata fuisset. Tū quia
sicut honor parētū redūdat in ꝓlem:sic etiam dedecus eoꝝ ꝓlem quodā-
modo inficit ⁊ dehonestat. Tum etiā q2 caro marie ad carnē xp̄i singularē
affinitatē habuit:q2 carnem de carne sua cōtraxit.⁊.ij.Coꝝ.vj. Que cōuē
tio lucis ad tenebras pcti originalis? Tū etiam q2 non solum filiꝰ p̄ris qui
est summa sapiētia habitauit in animo vginis:sꝫ etiam in vtero.⁊ Sap.j.
dicit. In aiam maliuolam nō intrabit sapientia:igit ꝯuenit dicere eā sine
originali fuisse ꝯceptam. Tertio decuit ꝙ sicut mulier mūda tota sumpta
est de viro toto mūdo:sic ⁊ vir totꝰ mūdus de muliere tota mūda. Sic aūt
factum est a principio:q̄n eua ex adam ꝓducta est toto mūdo:igit ita de-
buit fieri in ꝓductione scdi Adam. Vn̄ Aristo.dicit.ij.metheoroꝝ.ꝙ vas
de cera vginea ꝯpositum natans in mari sine sui ꝑforatione suscipit aquā
sed sine amaritudine. Sic maria cuiꝰ vas virgineū posita est in mari huiꝰ
seculi suscipiēs in se aquā sapiētie salutaris:sed sine amaritudine peccati
Qd enim in eā ingressum est dulcedo fuit. Quarto in libro de naturis ani
maliū dicit et ita experimur:ꝙ vellus ouis discerpte a lupo trahit corru-
ptionē:ita ꝙ vestis facta de illo vellere scaturit in vmes. Sic caro nostra
quā dyabolus in p̄mis parētibꝰ quasi lupus dente tētationis sue momor-
derat:in vmes primoꝝ motuū et cōcupiscētiaꝝ scaturire nō cessat. Ideo
nil mirū si dn̄s descēdēs sicut pluuia in vellus.i.in mariā corpꝰ de vellere
eius accipiens/vellus ip̄m a lupi dentibus voluit esse immune:⁊ sic illam

sine originali sceptā. Et hoc magnū vginis priuilegiū: vt illud in sceptio ne sua remaneret qd erat ad penā: & recederet qd erat ad culpā. vnde ps. Uenite & videte opa dñi q posuit pdigia sup terrā: auferēs bella vsqz ad finē terre. Sicut em maximū fuit pdigium q tēpore natiuitatis dñi bella nō erāt in terra: sic fuit qñ in terra vginis oē bellū ablatū est. Est ei maria velut fenestra vitrea in archa Noe: ad quā aque diluuij nō intrauerūt / sed sola lux p eam intrauit: q totam archā illuminabat. Sic per eā nō transie- rūt aque pcti: sed sola lux q illuminat oēm hoiem veniētē in hūc mūdum. ¶ Sed posset quis dicere. Quō primi parētes incurrerunt tenebras pcti cum eo tpe quo comederūt apti sunt oculi amborū: nō ergo obtenebrati? Respōsio. Quadrupliciter apti sunt oculi primorz parētum. Nō em erant antea ceci: sz ideo apti sunt Primo: qz visu tale qd pceperūt qd nō ante. s. discōueniētiam nuditatis sue corporalis. Prius em nulla erat in genitali- bus mēbris discōueniētia: nec erubescebāt: sicut nec pueri suā nuditatem: Scdo apti sunt oculi interioris cognitiōis: vt cognoscerēt q grauiter deū offendissent. Latebat hoiem quantitas diuine offense. de qua dr Gen.v. q tactus erat dolore cordis intrinsecus: donec in eos vindicatū est. Grego. Qui stult9 est i culpa / sapiēs erit i pena. Culpa oclos claudit / qs pena ape rit. vt patuit in Lazaro: & diuite epulone. Tertio apti sunt ocli interiores id est riui scupiscētiarz. Erāt em in eis prius sicut in pueris mot9 scupiscē tie clausi & repressi: sz tūc apparere ceperūt: & mēbra vidētes cōtra se erigi / erubuerūt. Naum.ij. Porte fluuiorz aperte sunt: et tēplū vsqz ad solū diru ptum est. Porte sunt scupiscētia carnis & cōcupiscētia oculorz. Porta ad voluptatē cōcupiscētia carnis: porta ad vanitatē cōcupiscētia oculorum. Fluuij em sunt transitoria vanitas: & fluxa voluptas. Dū porte iste aperiū tur: templū dei. i. aia dissipatur & destruit. Quarto apti sunt oculi interio res: vt se viderēt oibus vtutibus eē nudatos. Qd deflens vitiata ppago per psalmistā ait. Cogitaui dies antiquos &c. Usurpās em lignum vetitū tūc discretionē misrrie et beatitudinis habuit: nouitqz homo p experiētiā malū qd añ nō nisi per speculationē nouerat. Per speculationē em & pru- dentiā bonū scitur & sentit: malū scitur sed nō sentit. Tenebat em bonū: sz nō sentiebat malū. Per experiētiam mali malū scitur et sentit: bonū scit et amittit. Homo em lapsus cogitauit dies antiquos / et annos eternos in mēte habuit: qz per experiētiā deprehēdit bona q pdidit / et mala q inue- nit: & quātum distarent dies antiqui. i. antiquati & veteres & mēsurabiles merito pcti. iuxta illud ps. Ecce mēsurabiles posuisti dies meos: & substā tia mea &c. ab annis eternis quorz dulcedinē iam prelibauerat: plenius si staret adhuc fruitur9: & ab aiali vita in spūalē transferēdus. Modo tñ nec ista cogitam9. Sum9 ei sic de filijs isrl reedificātib9 tēplū. legit. j. Esdre. iij q qdā flebant q primi tēpli magnificētiā viderāt. Alij gaudebāt q tātūmo do pñtis tēpli & nō antiqui statum attēdebāt. Ita q statum pme sditionis nostre attēdunt: dū ssiderāt a quāta felicitate ceciderint / merito lugent. et exules ac miseros se reputāt. Qui vo tm pñtia ssiderāt: & exiliū patriā reputāt: in hac miseria exultāt: nec multū de dānis preteritis curāt. sicut qui nat9 est in seruitute / nō multū curat de libertate. & q semp fuit in tene bris / nō multū curat de luce. Qui aūt preterita nō recolūt / nec pñtia cōsi- derant / nec futura puident: merito iumētis assimilātur insipiētib9. Prio qz nō cōsiderāt (vt dictū est) sicut nec iumēta dies antiqs. Si em diligēter dies nre antique dignitatis cōsiderarem9: libēter ad recuperationē amisse dignitatis / imo multo maioris aspirarem9: & annos etne felicitatis i mēte

H Oculus. M plurib9 modis apti sunt ocli p- morū parē- tum.

haberemus. Et sic accubarem⁹ inter duos terminos attēdēdo statum pri-
me cōditionis nostre ⁊ future. Quinto hoc idem deduci pōt: quia via oīs
iniq̄tatis est originale peccatū: quam viam petebat a se tolli qui dicebat.
Uiam iniq̄tatis amoue a me. Nūq̄ eñi cōtingit viam fieri per cāpos ali-
cuius vbi nō debet esse via: ideo petit a iudice viam illā amoueri. Serpēs
antiquus fecit viā per hoīem. Job. xix. Latrones fecerūt viā ꝑ me: q̄cq̄d
pulchrū ⁊ bonū est ꝓdētes. Supra eñi petrā trāsiēs serpēs ibi dereliquit
vestigiū. Hec est via colubri supra petrā. i. hoīem quā difficilem reputauit
Salomon. Ridiculum autē est dicere et pias aures offendit: matrē dei in
se suscepisse serpētis vestigiū: et in ea fuisse viam iniq̄tatis: igit̄ pie credē-
dum est ipsam sine originali cōceptam. Sexto pie credit̄ Mariā in mortis
occasu ita p̄uilegiatā q̄ ab omni dolore fuerit aliena: vt vult Hieronym⁹.
Ergo et in ortu ei⁹ ab omni causa doloris alienā: que est culpa originalis.
Celum eñi duos habet polos tāq̄ duas extremitates: que sunt stabiles et
immobiles: ⁊ totū residuū qđ est inter duos polos iugiter circuit ⁊ rotat̄.
Sic vita nostra duos hʒ terminos imobiles: principiū et finē: ortū ⁊ mortis
occasum. Unus est oīb⁹ introit⁹ ad vitā per portā valde arctā: ⁊ sim̄r exit⁹
per portā arctiorē: q̄r per quē locū exeat aīa non videt̄. Sed mediū qđ est
inter istos duos terminos: scʒ transitus vite / miseriis / tribulationib⁹ / mo-
lestiis corporis / angustiis aīe / tentationib⁹ ⁊ laborib⁹ cōtinuo agitat̄. qđ insi-
nuat Job dicēs. Hō nat⁹ de muliere: breui viuēs tēpore. ecce duos termi-
nos. Replet̄ multis miseriis. ecce mediū. Primus ingressus est cū pctis.
exitus cum maximo periculo. Hec aūt duo ex priuilegio ablata sunt a matre
dei. De secūdo nullus dubitat. De primo autē pie credēdum est.

I

Originale. Quare animā preciosam iungit deus corpori corrupto

¶ Et si dicat̄. Cū sapiētissim⁹ de⁹ aīam humanā tam nobilē creaturā tāq̄
sibi dilectā corrūpēdā presciat ex cōiūctione ad corp⁹ corruptū: vt q̄d eam
sibi iūgit vel sociat? Quis ei sapiēs liquorē p̄ciosum sibiq̄ carū in vas cor-
ruptū mitteret: ex cui⁹ corruptiōe ipm esse corrūpēdū p̄nosceret? Quis sa-
piēs limo ⁊ fimo gēmā immitteret? Preterea īfundēdo aīam tali corpori vi-
det̄ de⁹ eē cā tanti mali. s. originalis pcti. deo aūt auctore nēo fit deterior.
Ad hoc rñdet Guil. parisi. in loco allegato: q̄ nō ad hoc vt corrūpat̄ ex car-
ne carni ꝯiūgit aīam de⁹: sʒ mag̃ vt caro ei seruiat ⁊ ministret de ipsa cor-
ruptione carnis ad multas vtilitates. Eadē eñi q̄stio fieri posset cur deus
creauit quos malos ⁊ dānādos fore p̄sciuit. Ad hoc rñdet Aug. q̄r sciebat
de malis eoꝝ q̄d boni esset factur⁹. Ut vinum optimū in vas vbi acredine
corrūpēdū est sciēter ⁊ prudēter mittit̄ a p̄refamilias: vt ibi acredine cor-
rūpat̄. Scit eñi q̄d boni de acredine illa eliciat. Acredo ei necessaria ē ad
salsamēta / ꝯdimēta / ⁊ medicinā. Sic malicia reproborū vtilis ē ad bonoꝝ
cōdimēta / medicamēta / ⁊ mlťiplicia eoꝝ incremēta. Malicia ei reproboꝝ
oēs martyres fecit. ⁊ patiētie ⁊ hūilitates pene oīa merita ex ea sunt. Hec
Guil. Ad scđm rñdet Richar. de me. vil. in quadā expositone text⁹ sniarū:
q̄ deus nō est causa illi⁹ originalis pcti / sed culpa primi parētis: licet deus
nō cōferat grām. Nā si erigam⁹ corp⁹ opacū in lumine solis efficit̄ vmbra
ad quā vt efficiat̄ necessario ꝯcurrūt duo: lux solis / ⁊ erectio corporis opaci.
sʒ lux solis nō est cā vmbre. Absurdū eñi eēt dicere lucē eē cām tenebrarū
et cām p̄uationis lucis: sʒ illius cā est erectio corporis opaci. Sic delinquēt̄
culpa nō iusti iudicis snīa vel iusticia est causa originalis delicti. Et si dñs
snīaꝝ) ꝓpter hoc dñs aīam limo sociauit vt ostēderet̄ qualis erit ꝯiūctio:
vbi spūs spūi diuino cōiūget̄: si tāta ꝯiūctio ⁊ amor est inter spiritū ⁊ lutū.

¶ Dominica tertia aduentus. Sermo primus.
et in ordine vigesimustertius. per thema. A

N Olite iudicare ante tempus.j.Cor.iiij.Dñicis precedentib⁹ Aduẽtus.
nos hortat̃ ecclesia ꝑparari in occursum dñi.iuxta illō Amos De ꝑpara-
iiij.Preparare in occursum dñi dei tui.Et ne forte ad exterio tione ad ad
ra ita distrahamur vt nr̃e cõsciẽtie de apparatu non ꝓuidea- uentũ dñi.
mus:ꝑ Paulũ suũ alũnũ nos iubet de alienis:sꝫ tãtũmõ d his
q̃ ad nos spectãt nichil curare dicẽs.Nolite iudicare añ tp̃s.i.nõ alienis
negocijs:sed tãtũmodo vr̃is intendite.Et hoc iõ qꝛ vulgo dr̃ ꝙ in curia re
gis vnusq̇sqꝫ ꝓ se agit.Ventурus itaqꝫ est rex noster in scd̃o suo aduentu i
quo quilibet ꝓ se stabit/nõ pro alio.Tũc ei vniuscuiusqꝫ cã agitabit̃.Pro
pter qd̃ solliciti eẽ debem⁹ de nr̃o negocio/nõ de alieno.Scd̃o: qꝛ priores
reges diẽ natalis sui celebrare solebãt:vt de Pharaone ⁊ Herode legit̃.
Tũc em̃ ꝓ regũs amicis magnũ agebat̃ cõuiuiũ/⁊ cuꝫ magno apparatu.
Diem natalis sui acturus est de ꝓximo rex regũ:in quo sinceris mentib⁹
preparat nobile cõuiuiũ sacramentale vel saltem spirituale.Ideo ad istd̃
cõuiuiũ nos q̃ sumus vocati tanq̃ regis amici/debemus eẽ parati:ne for
te sine veste nuptiali ad id veniam⁹:vt cũ opprobrio obmutescẽtes eijcia-
mur:sicut stultus ille de quo in euãgelio legit̃.Si em̃ longe añ nuptias ꝑ-
parant̃ ad eas viri ⁊ mulieres in ꝑcioso ornatu:quãtomagis ad nuptias re
gis regũ qñ diuinitas nr̃e nupsit humanitati?Si tũc laudant̃ bene vesti
ti q̃ tantũmodo pascũt oculos vendentium:quãtomagis tũc erit laus vni-
cuiqꝫ a deo:dum videbuntur xp̃iani tunc ornati virtutib⁹ vt oculos xp̄i ⁊
angeloꝝ pascant:q̃ delectant̃ in virtutum ornamento?Tũc operiri habe-
mus veste charitatis ex vellere agni imaculati cõtexta.i.ex amorib⁹ ⁊ be
neficijs xp̄i.q̃.j.Pet.iiij.operit multitudinẽ pctõꝝ.i. omnem turpitudi-
nem nr̃am.Sic se parauit Maria ad ꝑmũ eius aduentum:vt de ea cantet
ecclesia.Ornatam monilib⁹ filiã hierusalem dñs cõcupiuit.Ecce quomo
do pauit oculos xp̄i.Et sequit̃.Et videntes eam filie syon.i.angeli btis-
simã predicauert̃.Ecce quõ oculos angeloꝝ pauit.Ecce Hester ornatam:
quam pre alijs mulieribus verus Assuerus concupiuit.Sic ꝰ eius adiu-
torio ꝓ viribus nos cõponamus:⁊ vt ita fiat/eã salutemus:dicẽtes Aue.
¶ In curia parlamenti/et quasi cõiter in qualibet curia duplex assignat̃ B
tp̃s.Anũ vacationis:aliud iudiciũ. Tp̃e vacationis non fiunt ordinarie Judicium
iudicia:neqꝫ iudicant̃ cause forenses:et hoc ꝓpter duo.Primo:qꝛ tũc se humanũ.
natores ⁊ dñi curie mittũtur ad negocia populi/regis/et regni ꝓsequen De duplici
da.Scd̃o:qꝛ tũc agricole ⁊ viticole ⁊ rurales hoĩes vacãt ad frumenta in tp̃e.s.vaca-
horreis recõdẽda/⁊ ad vina locãda in cellarijs:quo tp̃e nõ pñt ad forũ iu- tiõis ⁊ iudi
dicij cõueniri:q̇bus cessantibus supuenit tp̃s iudicij.Sic dñs duplex cõ- cij.
stituit tp̃s.Anũ vacatiõis a iudicio:s̃m qd̃ dicit Luce.vj.Nolite iudica-
re et nõ iudicabimini.Et isto toto tp̃e.i.toto tp̃e vite nr̃e vacandũ est sibi
et deo.Juxta illud qd̃ iubet i ps.Uacate et videte qm̃ ego sum deus.Et h̃
ideo primo qꝛ ꝑlati maiores et minores mittunt̃ ad negocia populi dei:
ad ꝓcurandũ.s.salutem aiarum tanq̃ fideles ministri et dispensatores.
Juxta ꝑncipium epl̃e hodierne.Nec habẽt alios iudicare:nisi vt vices ge
rũt dei iurisditiõe:vel in cõfessiõis sacramẽto.Scd̃o:qꝛ nunc tp̃s est recõ
dendi in horrea celi bona opa nr̃a:⁊.vinũ amoris delectabile.Qd̃ consu-
lit dñs.Mat.v.Thesaurizate vobis thesauros nõ deficiẽtes in celis.Iõ
nũc vacãdũ est a iudicio ꝓximi sui.Aliter fieret ꝯ institutionem ⁊ ordina
tionẽ celestis curie.Nã ⁊ dñi parlamẽti si arrestis curie ꝯuenirent: ꝯuiter

in eis vindicaretur. Tu aũt fidelis christiane dñs es parlamẽti / si tu sis dñs lingue tue. Sis igit dñs lingue tue: vt nõ cito et indiscrete ꝓferas iudicium de ꝓximo tuo. Qꝫ si oppositũ feceris: cõtrauenis arresto curie celi in quo dicitur. Nolite iudicare ante tempus.

C Judicium humanum. Utrũ sit sp illicitũ d ꝓximo suo iudicare.

¶ Circa hũc sermonem tractabit vnica questio: videlicet. Utrũ sit semp illicitũ de ꝓximo suo iudicare? Et videt ꝙ nõ: qꝛ de his q̃ vt in plurib⁹ sũt possum⁹ iudicare. sed vt dt Aristo. ij. thopicoꝝ. Hoies vt in plurib⁹ sunt mali ꝛ in paucioribus boni: igit possum⁹ de eis iudicare. In oppositum est thema propositum. Nolite iudicare ante tẽpus quoadusqꝫ veniat dominus: sed nõdum venit: igitur nec iudicandum est.

D Judicium humanũ. Multiplex distictio iudiciorũ humanoꝝ.

¶ Pro huius questionis solutione notanda est prima distinctio ꝙ iudicium de ꝓximo duplex est. Unũ est iudiciũ mentale: qñ diffinitio manet in mente iudicantis: et in nullo ledit / aut realiter tangit diffamãdo eũ de q̃ iudicat. Aliud est reale iudiciũ qd̃ p vocẽ exprimit et quo tangit ꝓxim⁹: vel quo ad psonam / vel opa ei⁹ diffamando ipm. vel quo ad substantiã ei⁹ ei subtrahẽdo. Scda distinctio ſm Aristo. ij. ethicoꝝ. Quedam sunt opa q̃ statim noiata inuolutam habent maliciam: q̃ nullo modo bona intentione fieri possunt: et hec dicũt mala ſm se: vt sunt adulterium / periuriũ / blasphemia ꝛc̃. Alia sunt opera de se indifferẽtia: q̃ possunt et bene ꝛ male fieri / vt comedere / bibere / ridere ꝛ solatiari. Et adhuc ista sunt duplicia Quedam sunt ignota / aut qꝛ occulta / aut qꝛ dubia. Alia vo sunt certa et certitudinaliter cognita. Quib⁹ suppositis circa hanc questionem terminandam quattuor ponem⁹ cõclusiones. Prima pclo. Judicare de ꝓximo suo ꝙ sit malus: siue tale iudiciũ sit mẽtale / siue vocale tãgẽs psonã in reb⁹ occultis / incertis / et dubijs. siue illa sint ſm se mala: siue indifferentia est oino illicitũ. Ratio est: qꝛ talia nũq̈ sunt debita materia iudicij do nec sint notoria. Et io qꝛ oia sũt deo notoria / hmõi sunt mat̃ia debita diuini iudicij. Nulli aũt iudici lꝫ alteri⁹ subditũ iudicare. vj. q. iij. iudiciũ. Tales sunt ceci nõ vidẽtes trabẽ in oculo suo: ꝛ festucã in oculo ꝓximi respicientes suo oculo assimilati qui alios videns seipm nõ videt. Sũt ei sicut bacul⁹ in aqua positus q̃ videt fractus ꝓpt radioꝝ i aq̃ refractionẽ. Sic cordi peruerso ꝛ vitiato oia vident fracta et vitiata. Eccl̃s. x. Stult⁹ i via ambulans cũ ipe sit insipiẽs oẽs insipientes existiat. Cadũt aũt sub iudicio humano facta notoria: sed et vbi vehemẽs est suspitio / põt cadere iudiciũ. Est em̃ quoddã iudicium suspitionis qñ ex re visa vel audita de ꝓximo subito orit suspitio: ꝛ ſm quosdã hoc nullũ est pctm̃. Aliud aũt est iudiciũ leuis credulitatis: qñ aliquis in dubijs malũ existimat de ꝓrio: nõ tñ asserẽdo / sꝫ leuiter credẽdo: ꝛ hoc est veniale. Sed est et iudiciũ diffinitiõis qñ alıqs i dubijs certã ꝛ determinatã sniaꝫ dat in malo: ꝛ tale iudiciũ ꝓhibet dñs ꝛ apl̃s. Uñ q̃dã glo. sup apl̃m. Si suspitiões vitare nõ possum⁹ qꝛ hoies sum⁹: iudicia tñ ꝛ diffinitiuas / firmasqꝫ sentẽtias cõtinere debem⁹. Sol⁹ em̃ de occultis hꝫ iudicare de⁹. Jdo si quis de eis firmiter iudicet: q̃ sunt diuine auctoritatis vsurpat. Fluuius se tenens iter ripas vtilis est ad portũ et lotionẽ: sed exiens dãnose dissipat vias / corrodit flores / euellit arbores. Ripa iudicij est certa cognitio sue ꝓprie iurisditiõis pura in iudice quo ad exteriora: ꝛ in seipo quo ad interiora. Sꝫ hodie riuus iudicij ita exit ripas / dissipat vias moꝝ / rodit flores ṽtutũ / euellit arbores psõas magnas oia subũtẽdo. Si qs aũt vsurparet auct̃tẽ alicui⁹ iusticie / cito i eũ vindicaret. De⁹ vo sue iusticie iura bñ obseruabit in eos vidicãdo q̃ sibi subtrahũt. vñ. vj. q. j. dicit papa Anacletus. Si omia in hoc

seculo vindicata essent:locū diuina iudicia nō haberēt. Ubi em̄ deus plenam habet iurisditionē/seculi huius iudices nō habēt nisi mediā/de exterioribꝰ tm̄modo iudicādo. Uoluit tñ dñs suam plenā iusticiam haberi in mūdo:vt de exterioribꝰ iudicarent pncipes:de interioribꝰ sacerdotes.
¶ Scḋa cōclō. De manifestis q̄ sunt ꝑm se mala reale ⁊ vocale iudiciū qḋ tāgit ꝑsonā est oīno illicitū. Fallitur em̄ iudiciū opinatiuū tribꝰ de causis Primo familiaritate. Cōstat em̄ ꝙ nobis familiariores ⁊ viciniores sunt iudicio nostro imꝑfectiores:q̄uis in rei ỽitate sint ceteris meliores. Unde poeta. Nimia familiaritas parit cōtemptū. Hinc de quadā domicella frācie dicit̄ ꝙ dum militē virū suū sub quodā incognito habitu semel videret in quodā facto armorū strenuissime se hr̄e/ip̄m de strenuitate supra modū cōmēdabat/nesciēs q̄s esset. Tandē ꝯperiēs ip̄m esse virū suū:strenuitatē quā primitus cōmēdabat cepit contēnere. Ecce quō iudiciū illiꝰ mulieris precedēs familiaritas turbauit. Talis em̄ pōt dicere illḋ.j.Cor.x. Libertas mea iudicat̄ ab aliena cōsciētia. Quisq̧ em̄ alteriꝰ plusq̄ sui abhoiat̄ vermes ⁊ pediculos:⁊ plus sordidas alterius q̄ sui vestes:⁊ plus alterius sputū q̄ suū. Scḋo ip̄m ipedit amoris quātitas. Seneca. Amor iudicium nescit. Illud em̄ qḋ amat̄/semꝑ meliꝰ q̄ sit iudicat̄. Sicut res ꝓpinquior iudicat̄ esse maior ⁊ hoc falso:q̄ distās. Ut luna q̄uis mior sit oībꝰ stellis: qꝛ tñ ꝓximior videt̄ et credit̄ esse maior. Et vnū granū rotūdū videt̄ esse duo si cū duobꝰ primis digitis imediate tangat̄. Sic semꝑ fit ꝙ ille q̄ nobis per cognitionē et amorē ampliꝰ proximat̄/a nobis maior ⁊ melior iudicetur. Nam si oculus cordis ad ꝯsiderationē bonoꝝ alicuiꝰ persone per affectionem excessiue se dirigat:illud quod nō est nisi vnum credet esse duo:qꝛ ipsum iudicabit in duplo meliorem q̄ veritas reqrat. Quod videt̄ in multis prelatis:qui cognatos ⁊ nepotes iudicāt meliores:ideo faciūt ip̄os in dignitatibꝰ potiores. Quādo em̄ parua ⁊ minuta lr̄a videtur mediāte aliquo grosso medio:vt cristallo/seu vitro:grossior ⁊ apparētior ab his q̄ visum habēt debilē iudicat̄:q̄uis in ỽitate littera semꝑ eadem perseueret. Sic prelatus vel iudex habēs visum discretionis debilē:cū videt mediāte aliquo grosso medio.i.mediāte carnali affectione:ab ip̄o grossior/melior/et ꝑfectior iudicatur:q̄uis in se paruus/imꝑfectus/⁊ modicus cognoscatur. Quibꝰ ita carnaliter iudicātibꝰ dicit saluator Ioh.viij. Uos ꝑm carnem iudicatis. Tales nō in pondere et mensura iudicāt.de quo ait dñs ꝑ Esa.xxviij. Ponā iudiciū in pōdere. De his que vēduntur ad pondus nō pōt haberi certitudo nisi ad mēsurā. Pōdus certissimū est volūtas ⁊ iudicium dei qḋ errare nō pōt. Hodie ỽo iudiciū nō est in pōdere/sed in affectu q̄ habet̄ ad ꝑsonam:ita ꝙ quādo vult iuxta pōdus ꝓprie voluntatis ꝑsonam abijcere mēsurat ad paruū pōdus:quādo exaltare ad magnū:⁊ nō ꝑm iudiciū dei qḋ ꝑm affectū hoim nō variat̄. Tertio veꝝ iudiciū impedit odij grauitas. Sicut em̄ res q̄uis in ỽitate sit magna/rōne distātie multo tiens iudicat̄ parua. Ille etiā q̄ est in naui in mari iudicat circūadiacētia littora moueri q̄ in veritate nō mouētur/sed ip̄e in naui existens mouetur et agitatur. Sic qui in mari.i.in amaritudine tristicie cōtra aliquē agitātur:illos q̄ in veritate sunt stabiles ⁊ magni.i.viri nobiles et ꝑfecti ī moribus iudicāt illos eē mobiles ⁊ paruos.i.impfectos ⁊ incōstātes/⁊ a quātitate ỽtutum oīmode destitutos. Talibus pōt dici qḋ dicebat pylatꝰ iudeis. Accipite eū vos:⁊ ꝑm legem vestrā iudicate. Tales reprehēdunt̄ in psalmo. Usq̧quo iudicatis iniqtatem:et facies pctōꝝ sumitis. Malū em̄ est ꝑm apparētiā ita iudicare:qꝛ sepe fit ꝙ ille qui exteriꝰ apparet ex ali-

E Iudicium humanū. Quō iudicium humanū tribꝰ de causis fallit

quibus accidētib⁹ esse malus:est intus in ꝯsciētia optimus.Si em̄ ossa ex
apparētia exteriori iudicarētur int⁹ esse sicut extra durissima:nō crederē-
tur intus esse medullosa:qꝛ sepe fit ꝙ qui exteri⁹ videt esse dur⁹ ꝛ indeuo-
tus/intus est in corde ꝛ in cōsciētia optim⁹/ꝛ medulla charitatis ꝛ gratie
plenus.Hec tn̄ cōclusio fallit in trib⁹ casibus.Primo quādo fit iudicium
publica auctoritate ab eo cui ex officio incūbit.Tali em̄ auctoritate p̄cipi
tur oib⁹ mortalib⁹ subesse.Ad hoc em̄ maxie intēdūt legislatores:vt dicit
iij.Ethicoꝝ.vt puniāt malefactores:qđ sine iudicio facere nō possunt.vn̄
Guil.parif.de fide ꝛ legibus.dicit ꝙ iudices sunt cirurgici dei/scindētes
mēbra putrida a re publica/ne cetera mēbra inficiātur.Rom̄.xiij.Nō sine
causa gladiū portat.Scđo hoc pōt fieri ꝓ doctrina ꝛ eruditiōe.Sicut pa-
terfamilias cognoscēs aliquē periculosum in cōuersatione/pōt moderate
docere filiū suū ne quouismodo ꝓpter ei⁹ maliciā cū eo cōicet:nō tn̄ reue-
lando ꝑticulariter ei⁹ maliciā:qꝛ hoc videret nō ex amore iusticie/ſ3 ma-
gis odij ꝛ vindicte ꝓcedere.Tertio hoc pōt fieri ꝓ emēdatiōe ꝛ correctio
ne.Ut mulier prudens magr̄o filij sui reuelat mala q̄ nouit vt puniat.Sic
veniēs ad iudicē cōquest⁹ de ꝓximo q̄ cōtra eū male egit.ꝛ hoc correctiōis
causa ꝛ nō aliter:qꝛ si in istis intermisceret mala intētio:hoc esset illicitū.
¶Et si querat.Quō cognoscā ꝙ ego loquor bona affectione iudicādo de
ꝓximo?Rn̄detur ꝙ in hoc oportet sequi regulā beati Gregorij in homelia
loquētis de phariseis insultātibus xp̄o.Ait em̄ ꝙ vera iusticia h3 ꝯpassio-
nem/ꝛ falsa indignationē.Si em̄ quis de alio malū dicat ꝛ compatiat ei:
sentiēs in se vnā dulcedinē et cōpassionē circa illū de quo malū dicit:et ꝙ
cū tristicia dicat illud ac si de seipo loqueret:ꝛ ꝙ mallet silere q̄ꝫ loqui/nisi
eē vtilitatꝫ necessitas:ꝛ de hoc nō tenet longū sermonē eo ꝙ sibi displicet.
tunc signū est bone affectiōis.Sicut cirurgicus nō delectat in trūcando/
rescindēdo/ꝛ ꝯmouēdo plagā alteri⁹:nisi ꝓ quāto indiget:ꝛ cū pietate pla
gam ligat ꝛ vngit.Signa vero sunt in cōtrarium:dum in sua loquacitate
delectatur et ꝓlongat maliciā:ita ꝙ verbis nō pōt addi finis.immo assi-
milat aque molēdini:q̄ obice remoto (vulgo dicto lesuentail) nō respicit q̄
collet vel decidat:nec est finis fluxus illius aque. Et ideo hec loquacitas
sepissime male agit:quia ex ira/odio/ꝛ detractione frequēter hoc agitur.
Aristo.ij.rethorice.Ira/amor/ꝛ odiū peruertūt iudiciū.Et qn̄qꝫ hoc fit ex
loquacitate trāseundo tp̄s.vel curiositate sciēdi noua ꝛ rumores:ꝛ hoc est
vitiosum:qꝛ tale vbū nō solū ociosum est de q̄ opꝫ reddere rōnē/ſ3 etiā sepe
nocet alteri⁹ fame:qꝛ ibi fit sermo de absentib⁹ aliter sepe q̄ꝫ si eēnt p̄ntes.
Sic rana coaxat ꝛ clamat in luto vel paludib⁹:ſ3 stati tacet cū q̄s ei appro
ximat.Scđo qꝛ audiētes sepe cadūt in falsa ꝛ temeraria iudicia de ꝓximo ꝛ
in īdignationē ꝯ eū et ei⁹ statū ꝛ vitā:ꝛ sic garrulatio cadit ī detractionē.
¶Tertia cōclo.De his que ſm se mala sunt et aperta:iudiciū qđ mētem
nō transit nō est malū.Si em̄ viderē hoiem actu adulterantē/aut blasphe-
mantē et iudicarē in meipso ip̄m tūc esse malū:nō peccarē.Si tn̄ iudicarē
tunc ꝓpter hoc ip̄m determinate fore malū in tp̄e futuro:vel etiā damnā-
dū:tūc esset peccatū/etiā in spiritū sanctū:qꝛ hoc est michi penit⁹ occultū:
et etiā in momēto sp̄us sanctus pōt eum facere bonū:vt patuit in Paulo
blasphemo:ꝛ Magdalena peccatrice.De hmōi tn̄ quos sic videt male age
re debet iudicare cū pietate.Bern̄.Caue aliene vite eē curiosus explora-
tor vel temerari⁹ iudex.Et si q̄d ꝑuerse ꝛ perperam ab eo factū deprehē-
das:nec sic iudices ꝓximū/magis aūt excusa intentionē.Si opus nō pu-
tas bonum:puta ignorātiā/vel surreptionē/vel casum.Et si omnē dissi-

F
Judicium humanū.
Quō p̄t ꝑci pere homo ꝙ bono affectu loq̄tur.

mulationem rei certitudo recusat: dicito apud temetipm. O q̄ vehemens nimis fuit illa tētatio. Quid de me illa fecisset: si in me siliter accepisset ptātem: Hec Bern. Exemplū ad hoc de sene in vitis patrū. Cui cū delatū esset de pctō fratris vt puniret: cepit flere dicēs. Ille hodie: et ego cras. In hoc silis api: que amaros succos et venenosos in mel dulce cōuertit. Quicqd in bonū cor cadit sicut in bonā terrā: totuz bonū et dulce efficit. Sed ecōuerso in corde inuidi vel odiosi qcqd cadit instar aranee conuerti tur in venenū. de quo ps. Tabescere fecisti sicut araneam aiam eius. Ita q̄ aia ei9 tabida est ꝛ venenosa sicut aranea oia in venenū cōuertēs. Eccli xj. Bona in mala cōuertēs insidiat: et in electis ponit maculā. Latro vel let q̄ oēs essent sibi similes. Chrisosto. Ois homo fm se alterum iudicat. Quarta cōclusio ꝑ sequenti sermone relinquetur discutienda.

¶ Eadem dñica tertia Sermo secundus. et in ordine. xxiiij. ꝑ themа precedens.

In hoc maxie distant oculi carnis ab oculis mētis: q̄ oculi carnis seipos videre nequeāt: sed alia cōspiciūt. ecōtrario ocli mētis de se nō de aliis infallibiliter iudicare pñt. Ideo q̄ alios nō seipos iudicāt: oclos mētales i carnales ꝯuertūt. de qb9 Job x. Nūqd oculi carnei tibi sunt. Tales em̄ plures hodie inueniūtur. de qb9 Aug. ix. cōfessionū. Curiosum est genus humanum ad cognoscendū vitā alienā: desidiosum ad corrigendā suam. Et Bernar. lib. meditationū. Multi multa sciūt: et seipos nesciūt: alios inspiciūt: ꝛ seipos deserūt. Gregori9 nazāzenus. Nichil suaui9 videt hoib9 q̄ aliēa loqui ꝛ aliena curare: sz a cōposite mētis arbitrio videtur alienū. Isti sunt sicut scholaris fatuus: q̄ habens librum litteris latinis conscriptum: quē bene itelligeret: ꝛ in eo studendo multum ꝑficere posset: ꝛ tñ in eo nūq̄ conspicere vellet: sed in libro greco vel hebraico sibi penit9 incognito quotidie musitaret. Tales etiā vidētur speciem humanam exuere: et diuinam speciem induisse: dū dicūt se cordiū secreta videre cū tñ dicat. j. Cor. ij. Quis scit hoim q̄ sunt hois nisi spūs hois q̄ in ipo est? Et vere stulti sūt: qr vt dt Tulli9. lib. de tusculanis questionib9. Propriū est stulti aliena vitia curare: ꝛ suoꝝ obliuisci. Assimilant em̄ furib9 q̄ archas aptas negligūt. i. cōsciētias ꝓprias q̄ eis apte sunt ꝛ note: ꝛ archas clausas. i. alioꝝ cōsciētias q̄s nō videt q̄rūt. Seneca. Fures signata q̄rūt: apta ꝑtereūt. Assimilant etiā hmōi dormientib9. Qui em̄ dormitat ad se claudit oculos dū caput inclinat: sed ad aliū oculos aperit dum caput erigit. Qui aūt vult de aliis bene et recte iudicare: discat ambulare cū deo. Sicut discit gradari9 suus gradatim ambulare. Cū em̄ gradari9 sic discit ambulare: due corde ponūtur in pedib9 ei9 sic disposite q̄ vna laxat pedē: alia restringit. Sic volens bene iudicare ꝛ cū deo ꝓficere: dz habere duas cordas in arcu suo. s. miaꝫ de ꝓximo: ꝛ iudiciū de seipo: verba sua ꝛ facta diiudicādo. Corda mie debet laxari ꝛ extendi: corda xo iudicii ad seipm restringi. Hoc docet Michee. vj. Indicabo tibi o homo qd sit bonū: ꝛ qd dñs requirat a te. Utiq̄ facere iudiciū ꝛ diligere miam: ꝛ sollicitū ambulare cuꝫ deo tuo. Ezech. j. dicit: facies hois ꝛ facies leonis. Facies hois debet ꝓxio: facies leonis sibimetipi in rigore iudicii. Qr ei dyabolus est sicut fur: q̄ dū sol9 est peregrinus libēter eū aggredit: iō bonū est vt secū hēat pegrin9 duos bonos comites. s. miam ad ꝓximū in iudicādo de ipo: ꝛ iudiciū ad se: ꝛ sic secure cātabit i via. iux̄ illd ps. Miaꝫ ꝛ iudiciū cātabo tibi dñe. q̄ vt cātare valeam9 ad reginā mie vt apd regē iusticie ꝓ nob itercedat ꝯūtamur di. Aue.

A Oculus. Dña inter oculos corporis ꝛ oculos mētis.

B Iudicium humanū. Et in iudicio hūano debent esse de corde.

C Judicium humanū. Q͡z male iudicat hō in quadruplici cā.

¶ Male iudicat homo in quadruplici cā. Primo in cā sui in aie ꝛ carnis litigio dando cōtra aiam sentētiā ꝛ carni acq̄escēdo. Esa. v. Expectaui vt faceret bonū: ꝛ ecce clamor. et subdit quomodo. Ve (inq̄t) q̄ cōsurgitis mane ad sectandā ebrietatē et potandū vsq̄ ad vesperā ꝛ vino estuatis. et sequit. Et opus dn̄i non respicitis. i. opus aie. Instar puerorꝫ q̄ nō iudicant aliq̄d. esse bonū nisi qđ placet eis. Et q̄ istud iudiciū sit iniustū ptꝫ: q꞉ est ꝯ ius scriptū in veteri testō. Eccl̄i. xviij. Post cōcupiscētias tuas nō eas: ꝛ a volūtate tua auertere. Et ꝯ ius scriptū in nouo. Gal. v. Spū ambulate et desideria carnis nō pficietis. iō ps. Si vere vtiq̄ iusticiā loq̄mini: recte iudicate filij hoim. ꝛ sequit. Iniq̄tates manus vr̄e ꝯcināt. Scđo male iudicat in cā dei ppōnēdo deo trena ꝛ eū postponēdo. Ocul' em̄ vidēs rē a remotis/iudicat eē paruā: sꝫ vo de ppe/magnā. Pctōres vo q꞉ a deo ꝛ celesti premio plurimū elōgati (q꞉ longe a pctōribus salus) deū ꝛ hmōi pmiū paruipēdūt: et terrena q̄b' ppinqui sunt/magnipēdūt. Nūeri. xxiiij. Dixit Balaam hō cui' obscurat' est ocul': q̄ cadēs aptos hꝫ oculos. s. ad terrā. Uidebo eum. s. deū: sꝫ nō modo. Intuebor eum: sꝫ nō ppe. Pctōres siq̄dē deiecti ad tpalia p amorē: oculos ad terrena apertos habent/et ad celestia obscuratos: ac deū quasi pcul aspiciunt. Ideo ipm non sm magnitudinem eius iudicantes contemnūt. Sed ecōtrario sunt qui contēplant celestia: q꞉ temporalia a se distantia reputāt exigua. In quorꝫ persona dr̄ Esa. xxxviij. Attenuati sunt oculi mei: suspicientes in excelso. De auaris aūt dr̄ Hiere. xxij. Edificabo michi domū latam et cenacula spaciosa: ꝛ sequitur. Tui em̄ oculi et cor ad auaritiam: a quibus celestis domus q̄si pcul aspicit: ꝛ inde parua cōtēnit. cū tn̄ dicat Baruch. iij. O q̄ magna domus dn̄i: et ingens locus possessiōis ei'. Sed ecōtra celestis homo illā domū magnā reputat cū ps. Et ego cognoui q̄ magn' est dn̄s. Et iterꝫ. q̄ magna multitudo dulcedinis tue dn̄e. Terrena aūt eis vident parua. Hier. iiij. Aspexi terram ꝛ ecce vacua erat ꝛ nichili. Tertio male iudicat i causa pximi iudicando ditiorem/meliorē ꝛ honorabiliorē: vt canis ioculatoris meli' vestitū ceteris peligit. Jacobi. ij. Si introierit in cōuentū vestrū vir aureū anulū habēs ꝛc̄. nōne iudicatis apud vosmetipos/et facti estis iudices cogitationū iniquarꝫ? q̄ aūt sit prauū istud iudiciū ptꝫ: q꞉ a supiori ꝛ magno iudice quassabit in magnis assisijs. q꞉ Esa. xj. Non sm visionē oculorꝫ iudicabit: neq̄ sm auditum auriū arguet: sed iudicabit in iusticia pauperes: ꝛ arguet in eq̄tate p māsuetis terre. vt patuit in diuite ꝛ lazaro. Luce. xvj. Ideo Hieronym'. Nolite iudicare sm faciem sicut illi iudicabant dicentes. Prōptuaria. eorꝫ plena ꝛc̄. et sequit. Beatū dixerunt ppl'm cui hec sunt. Sꝫ fallit hec opinio: q̄m magis beatus ppl's cui' dn̄s deus eius. Quarto in causa proximi ꝛ suijpius. Proximi quidē cōsciētiam iudicando: ꝛ suā nō. Roma. ij. Inexcusabilis es o homo oīs q̄ iudicas. In quo em̄ aliū iudicas: teipꝫ cōdēnas. Et mirū est q̄ pctā sua sibi pxima nō vident cōtra naturā visus: ꝛ remota pximi vident. Et hoc iudiciū phibet apl's p vba pposita. Nolite iudicare ante tempus.

D Judicium humanū. Quō licitū est iudicare de pximo.

¶ Nunc ad questionem ppositā tres cōclusiones posuim': supest quartam addere cū expositiōe epl'e hodierne. Quarta igit cōclusio talis erit. De manifestis operibus q̄ tn̄ indifferentia sunt: q̄ bene et male fieri pn̄t: non sine graui pctō pt fieri certū iudiciū: siue mentale/siue vocale: q꞉ tā cito deberent illa iudicari bona sicut mala: immo iudicia maxime trahi debent in meliorē partē cū iudicat de pximo. Incertū em̄ est quo aīo ista fecit: ideo de illis non est certitudinaliter iudicandum: sed hoc derelinqui

debet iudicio dei q̄ oīa nouit. Pōt tñ circa hoc haberi aliqua mala suspi-
cio vel aliqđ leue iudiciū:qꝛ hic est hūana tētatio sicut đt glo.hoc tñ meliꝰ
eēt vitare.Et in tali casu custodiat se hō ne aliū diffamet ꝓpt talē suspi-
cionē.Hāc aūt ꝯclusionē maxie ꝓseqtur apl's in epl'a cū đt. Nolite iudi-
care ante tp̄s.Et ꝙ ita sit ꝓbat sex rōnibꝰ.Pria rō tangit ibi/sic nos exi-
stimet hō vt ministros xp̄i ꝛ dispēsatores ministerioꝝ dei. Ac si diceret:
xp̄s in hūc mūdū nō venit iudicare.Inde est ꝙ de duobꝰ ꝯtēdētibꝰ Luc.
xij.đt.Quis me ꝯstituit iudicē iter vos.ꝛ Matth.ix.Discite q̄d est miam
volo.i.hic tātūmō veni facere miam/ꝛ nō iudiciū:sed ip̄e venit iudicari.
Et Joh.viij.Vos ŝm carnē iudicatis:ego nō iudico quēquā.Nos autē de
bemus eē serui eiꝰ et ministri ꝛ dispēsatores fideles ī dispēsando bona da
ta nobis in honorē sui:ꝛ si nō sumꝰ tales/tñ tales existiari debemꝰ ab ho-
minibus:iō debemꝰ post eū ambulare vt simꝰ eiꝰ imitatores. Sed ip̄e nō
venit hic iudicare sed iudicari.igit nō debemꝰ ꝓximū iudicare sed magꝭ
patienter hoim iudicia sustinere:sicut dicit Ambrosiꝰ lib.de officijs.Opꝫ
eē cōtētū grauitatē moꝝ suoꝝ.Nec eñ talis dꝫ estimare plus ponderis ī
alieno esse cōuitio q̄ in suo testimonio.Et si querat vtrū q̄s posset iudica-
re de interioribus cordis alterius:qꝛ sciētia inuēta nō est inutilis: sꝫ Ari
stoteles scripsit librū de phisionomia:per quē legit in facie hois cuiꝰ cōdi
tionis sit:ꝛ ad hoc est scriptura Prouē.xxvij.Quō in aq̄s resplendēt vul-
tus ꝓspicientiū:sic corda hoim manifesta sunt prudētibꝰ:igit hō pōt co-
gnoscere occulta cordis alterius/et de his iudicare.In oppositū đr.j.Re
gū.xvij.Hō videt ea q̄ patēt:deꝰ aūt intuet cor.Et Act.j.Tu solꝰ nosti cor
da filioꝝ hoim.Pro solutione questionis dicit Primo ꝙ homo iudicare
potest ꝑ phisionomiā hois ꝛ ꝑ opa eius quasi ex quadam cōiectura ꝛ p̄sū-
ptione de inclinatiōe hominis:hoc docet scriptura. Eccl'i.xix. Ex visu co-
gnoscitur vir:ꝛ ab occursu faciei cognoscit sensatus.Et Prouerb.xx.Ex
studijs intelligitur puer.i.p̄sumitur.Inde Aristo.j.Ethico.dicit ꝙ pue-
ros btificamꝰ in spe.i.ex opibꝰ iudicamꝰ futuros bone vite ꝛ felices:ꝛ h̄
iudicio p̄sumptiōis ꝛ cōiecture.Et illa manifestatio qua corda dicunt eē
nota prudētibus:nō est nisi quedā noticia ŝm cōiecturā:ꝓpt quā non de-
bet homo ꝓcedere ad iudiciū ŝꝫ certitudinem.Silr habet Matth.vij.ꝙ
a fructibꝰ eoꝝ cognoscetis eos.Et hoc loquēdo de hypocritis q̄ apparent
exterius boni ꝛ interius sunt mali:de q̄bus saluator cōcedit iudiciū.Sed
ꝑ fructus intelligit dñs iudicia manifesta vl' pctā:vt videt dicere glo.sup
illđ Roma.xij.Mādūcātē nō iudicet.Et ad vtriusqꝫ ꝓbationē est exēplū
ex vitis phoꝝ.Nā cū q̄dā phisionomus ꝑ artem suam iudicaret de singu-
loꝝ cōditionibus pinxerūt discipuli hypocratis faciē eius sup viuo:por-
tantesqꝫ illi phisionomo effigiē eiꝰ interrogauerūt de magr̄o q̄ iudicauit
eū eē furē/latronē/lubricū cū pluribꝰ alijs malis cōditiōibꝰ: q̄bꝰ auditis
voluerūt ip̄m verberibꝰ afficere dicētes ip̄m eē mentitū/deceptorē ꝛ fal-
lacem.Et redeūtibꝰ illis cū interrogati eēnt ab hypocrate quenā de eo p̄
sagisset:ꝛ narrassent audita quō eū latronē/blasphemū/ꝛ lubricū iudicas-
set.Rñdit.Sum:sꝫ cōtineo.Ex q̄ ptꝫ ꝙ de inclinatiōibꝰ cōiecturare pñt ꝑ
lineamēta ꝛ ꝯtractiōes figurales faciei hois:nō tñ de operibꝰ eiꝰ certitu
dinaliter iudicare.Scđa rō tāgit ibi:hic q̄rit inter dispensatores vt fide-
lis q̄s inueniat:qꝛ qui aliū iudicat dꝫ eē īmunis a delicto. Ambrosiꝰ sup
Bti imaculati.et recitat.iij.q.vij.Judicet ille de alterius errore:q̄ nō ha
bet qđ in seip̄o condēnet:ne cū de alio iudicat:de seip̄o sentētiā ferat. Et
dicat illi qđ scribit Luce.xix.De ore tuo te iudico ſue nequā.Sic depre-

E
Judicium humanū.
Sex rōnes ex epl'a ꝙ ñ est iudican dū de ꝓximo.

F
Judicium humanū.
Utrū quis possit iudicare de iteriorıbꝰ cordis ꝓximi.

hensus est Alexander magnus:q̄ cum interrogaret aliquē piratā nomie
diomedē i materia crimis cur furaret nauicl'as mercatoꝝ suoꝝ sibi ⁊ suo
exercitui escas deportantiū:libere multū rn̄dit ꝙ qꝛ furabat paruas na=
ues pirata dicebat:ipe xo alexāder qꝛ magna regna furabat ꝑpt hoc im
perator appellabat. Qd audiēs Alexāder se ita libere rep̄hēsum ꝯtinuit
a vindicta:eūq; suū domesticū fecit. In hac aūt vita nemo mūdus a crimi
ne.j.Joh.j.Si dixerim⁹ qꝛ pctm̄ nō habemus:ipi nos seducim⁹.Vn̄ ⁊ hic
q̄rit inter dispēsatores vt fidelis q̄s inueniat:q̄si dicat nullus. Null⁹ igit
ex ꝓpria auctoritate dꝫ sibi de altero vsurpare iudiciū.Signū em̄ est ꝑuer
se mentis sic alterū iudicare.Sap̄.xxvj.Semp p̄sumit seua ꝑturbata con
scientia.s.de aliјs iudicare.Vitiū em̄ oculi facit ip̄m male de aliјs rebus
iudicare.Virga recta oculo infirmo videt curua.ocl'is sanguie plenis vi=
dent celū ⁊ alie res vise rubee.existētib⁹ i naui mota vident mōtes moue
ri:cū tn̄ i xitate stēt imoti.Sic fum⁹ malicie existēs in oculis mētis men
tem ꝑuertit.Sic frenetic⁹ in parietib⁹ iudicat esse ymagines:q̄ tn̄ sūt in
tus in fantasia sua i cerebri cōcauitate.Sic mali iudicāt de negocijs alio
rū ſm suā malā opinionē:⁊ qd in se sentiūt/in aliјs esse credūt.Ad hoc est
exēplū in vitis patrū.Cū senex ꝓbatissim⁹ grauissimā ⁊ lōgissimā incur=
risset infirmitatē:nec haberēt fr̄es vn̄ ei subuenirēt:q̄dā ancilla dei habi=
tās i ciuitate rogauit patrē monasterij:vt ei⁹ curā ei cōmitteret.Qd cū
fecisset:⁊ ad ei⁹ cellā deportatū reuerenter tractaret:⁊ necessaria ei loco
xp̄i ministraret:et hoc ꝑ triēniū:hoīes corporei mēte ceperūt male iudi=
care de sene ⁊ virgine.Senex aūt hoc audiēs rogabat deū vt virgini re=
tribueret ⁊ suspitionē tolleret.Cūq; in ei⁹ obitu mlti fr̄es ꝯuenissent: ro=
gauit eos vt baculū suū supra sepulchrū suū plātarēt dicēs ꝙ si radices mi
serit ⁊ fructū fecerit ꝙ scirēt ꝯsciaꝫ suā mūdā a famula dei. Qd cū factuꝫ
fuissꝫ eo mortuo bacul⁹ frōduit ⁊ floruit:⁊ suo tp̄e fructū fec̄:⁊ subdit Hie
ro.Ad hoc miraculū mltј de vicinis vrbib⁹ veniētib⁹:nos ip̄i vidim⁹ mira
culū ⁊ cū ip̄is glorificauim⁹ deū.Tertia rō tāgit ibi.Michi aūt ꝑ mīmo
est vt a vob̄ iudicer aut ab hūano die:qꝛ rōnabilis hō nō dꝫ tp̄s suū occu=
pare in reb⁹ inutilib⁹ ⁊ nullius valoris:alioq̄n fatuus reputaret:sꝫ iudi=
cia humana de ꝓximo in rebus incertis/dubijs/aut occultis nulli⁹ sunt
reputatiōis apud deū ⁊ hoīes.ꝑpt qd dicebat paul⁹.Michi aūt ꝑ mini=
mo est vt a vobis iudicer.i.nō multū curo de iudicio vestro.Sn̄ia em̄ a nō
suo iudice lata nō tenet.Gen̄.xlix.Dan iudicabit ppl'ꝫ suū nō alienū:igit
nō dꝫ hō facere iudicia ista cū sint temeraria ⁊ inutilia.Minor aūt huius
rōnis ptꝫ:qꝛ tales iudicant cito ⁊ indiscrete ⁊ iaudita parte.Propter qd
vulgo dr:de fatuo iudice ꝓcedit breuis sn̄ia.In quo iudicio deus hꝫ ma=
gnū interesse:qꝛ talis sepe iudicat qd dei est/esse dyaboli:sicut q̄ deuotuꝫ
hoīem iudicat hypocritā.De⁹ autē ab illa sn̄ia appellat:⁊ semel dicetur.
Male iudicatū ⁊ bn̄ appellatū.Primo qꝛ hoc iudiciū fit sine examinatōe
testiū.s.ꝯscie ꝓximi et dei quē te nō lꝫ examinare.Cū em̄ q̄dā monachus
beatū Basiliū iudicaret esse suꝑbū:qꝛ magnū apparatū in ep̄atu suo vide
bat hr̄e:dictū est ei ab angelo ꝙ de eo nō iudicaret:qꝛ plus delectabatur
monachus ille iudicans in suo catulo q̄ꝫ ille in suo ornatu.Scđo qꝛ de in=
certis iudicāt tāq̄ꝫ de certis:qꝛ qui hodie optim⁹ est cras forsitan fiet pes=
simus.j.Cor.x.Qui stat videat ne cadat:et ecōuerso:qꝛ hodie pessimus
est:cras p̄t fieri summ⁹:vt paul⁹ q̄ deo operāte fact⁹ est de saulo paul⁹/de
lupo agn⁹/de ꝑsecutore p̄dicator:⁊ Matthe⁹ d telonеario euāgelista:ecō
tra iudas de apl'o dyabol⁹.Rom̄.ix.Vasa ire apta in iteritū fecit de⁹ va=

G
Judicium humanū.
Signū peruerse mētј est de aliare male iudicare.

H
Judicium humanū.
Judicare d occultis est inutile ⁊ dānosum.

sa glorie q̃ preparauit in gloriã. Tertio qꝛ qđ optime fit deo iudicãte iudi
cio hoim male fit: vt factũ Osee sumẽdo fornicariã. Osee.j. Et factũ Sãso
nis sumẽdo de filiabꝰ philistinoꝝ. Quarto qꝛ beate trinitati iniuriã faciũt
eiꝰ potẽtiã/cognitionẽ/⁊ clemẽtiã vsurpãdo. colligẽtes mala in vasis suis
et bona foras mittẽtes cõtra doctrinã xpi. Quinto qꝛ sic iudicãdo laqueũ
sibi acq̃runt dãnationis. Sufficit vnus laqueꝰ ad strãgulandã auẽ: ⁊ vnũ
foramen ad submergẽdum nauẽ: et vnũ malũ iudiciũ ad se damnãdũ. Lu-
ce.xviij. Phariseꝰ aliũ iudicans: licet gulã/cupiditatẽ/et alia mala obtu-
rasset: vnico tñ iudicio se p̃cipitauit. Stultũ eñ est habenti mortuũ suũ ire
ad flendũ alienũ. Sexto qꝛ more capre ioculatoris stulte iudicãt: qꝛ meliꝰ
vestitum parẽtibus ⁊ amicis excelsiorẽ vrbis iudicant: nudũ vero talibus
nichilũ. Fatuus est aũt qui empturus equũ nõ magis cõsiderat equum ꝙ
sellam vel frenũ. Sic qui hoiem ex veste p̃ciosa vel exteriori cõuersatione
ꝯsiderat: qꝛ frenũ ex auro nõ meliorat equũ: ⁊ sub vili sarpilena latẽt mer-
ces p̃ciose: et sub pictura aurea lignum putridũ. Quarta ratio tangit ibi:
sed neq̃ meip̃m iudico. Michl michi ꝯscius sum: sꝫ nõ in hoc iustificatꝰ suꝫ
Et sic formari põt ratio. Nullus alius a deo me sic põt iudicare sicut ego:
qꝛ nullus sic me nouit sicut ego: sed ego me nõ possum bñ iudicare. i. assere
re esse iustũ: qꝛ nichil michi cõscius sum. i. nullius peccati ꝯscientiã habeo
de quo nõ peniteã: aut de quo remordeat ꝯsciẽtia: vel qđ cõmisisse credam:
nec ꝓpter hoc iustificatꝰ sum. i. iustus apud deũ. Psal. Delicta ꝗs intelli
git. q. d. nullus: ꝓpter hoc rogat ab occultis meis mũda me. Et tñ nõ ha
bere remorsum ꝯsciẽtie alicuiꝰ criminis est argumẽtũ maius qđ hõ possit
habere in hac vita de iusticia sua: ergo a fortiori nec aliꝰ. Exemplũ ad hoc
de sctõ heremita Agathone q̇ veniẽs ad extrema vite stetit tremẽs et im-
mobilis: ⁊ cum a fratribꝰ ei diceret. Tu times pater. ait. In vitate timeo
Et cum iterũ ei dixissent fratres. Nunq̇d confidis in opibus tuis? Rñdit
Nõ vtiq̃: sed in dño meo: qꝛ alia sunt hoim/alia dei iudicia. Quid ḡ queri
mus de alioꝝ cõscia iudicare: q̇ de nostra nõ possumꝰ? Chrisostomꝰ. Si cu-
piditate iudicãdi iudex essevelis: sedẽ ego tibi ostẽdã q̃ magnũ questũ tibi
cõferet: ⁊ nulla criminis sorde maculabit. Sedeat mẽs atq̃ cogitatio tua
iudex in aiam: atq̃ ꝯsciam tuã adducas oia delicta: scrutare ⁊ singuloꝝ pe
nas: ⁊ dicas tecũ assidue: q̃re hoc atq̃ hoc fecisti? Et si q̃rat. Si hõ põt iudi
care de occultis cordis sui? Et videt ꝙ non: qꝛ dicit apl's in epl'a hodierna
neq̃ meip̃m iudico: vbi glo. Periculosum est nob̃ de occultꝭ cordis nr̃i vel
alioꝝ iudicare. Tãta ei ꝓfunditas credẽda ẽ in ip̃o hoie: q̃ etiã lateat ip̃m
hoiez. Et h̃ oñdit p petrũ q̇ dixit. Et si oẽs scãdalizati fuerit i te: ego nunꝙ
scãdalizabor: q̇ tñ scãdalizatꝰ est. Ad oppositũ. j. Coꝝ. ij. Quis scit hoim q̃
sũt hois: nisi spũs hois q̇ in ip̃o ẽ. Si ḡ sciat q̃ sũt i ip̃o: de ipsis poterit iu-
dicare. Scđo ibidẽ đr: spũal' hõ oia iudicat: igr̃. Rñdet alex. de hall'. i scđa
pte ꝙ duplex est iudiciũ: q̇ddã examiatiõis q̇ põt et dꝫ hõ iudicare occulta
cordis sui p̃ñtia et p̃terita. iuxta illđ. j. Coꝝ. xj. Si nos ip̃os iudicaremꝰ: nõ
vtiq̃ iudicaremur. Aliđ est iudiciũ diffinitiõis đ re p̃ñti: ⁊ de re futura: qñ
ꝗs diffinitiue sentẽtiat. Si de re futura: aut de eo qđ ptinet ad fragilitatẽ
suã vt ẽ labi i pctm̃ vel eẽ variabilẽ ⁊ sic de aliꝭs: ⁊ sic satꝭ de se certã p̃t ꝓ-
ferre sñiam. Aut eiꝰ qđ ptinet ad vtutẽ: vt ꝙ tũc sit bonꝰ vel vtuosus: ⁊ sic
vix aut nũꝙ põt de se ferre sñiam. Hierc. xvij. Prauũ cor hois ⁊ inscruta-
bile: ⁊ quis cognoscet illđ? Ego dñs scrutãs corda. Tãte eñ tenebre posite
sunt sup faciẽ abyssi. i. cordis hũani: vt nec etiã hõ ꝓpriã possit scrutari cõ
scientiã. Prouerb. xx. Quis põt dicere mũdũ est cor meũ: purꝰ sum a pec-

J
Judicium
humanũ.
Quõ p̃t ꝗs
iudicare de
occultꝭ cor-
dis sui.

cato:⁊ post pauca. Quis hoīm pōt intelligere viā suā? Si de pn̄ti fiat iudi
ciū discretionis: aut q̄tū ad factū ⁊ opus: ⁊ sic certā pōt dare sniam ꝙ opꝰ
factū est bonū malū vel īdifferēs. Si quo ad ꝑsonam an sit bona vel mala
pōt iudicare ꝙ sit mala: sꝫ nō diffinitiue de bono: nisi hoc fuerit a dn̄o datū
spāliter: sicut qn̄ dixit apl's. Certꝰ sum ꝙ neq̄ mors neq̄ vita neq̄ pn̄tia
neq̄ futura sepabūt nos a charitate q̄ est in xp̄o iesu. Dicit̄ scd̄o ꝙ spūalis
homo iudicat oīa q̄ ad salutē suā pertinēt sufficiēter iudicio examiatiōis.
Nec est ꝯtrariū ei qđ dixit apl's. Sꝫ neq̄ meip̄m iudico. i. nō me diffinio esse
bonū: etiā si nō habeā cōsciētiam mali. Pōt tamen hō habere certitudinē
cōfidētie de futuris: ⁊ si nō certitudinē iudicij. iuxta illud. j. Joh. iij. Si cor
nostrū nō reprehēderit nos: fiduciā habemꝰ ad deū ꝙ q̄cq̄d petierimꝰ acci
piemꝰ. Uel posset sic formari ista q̄rta ratio: qꝛ nullꝰ nisi lr̄atus et doctꝰ in
eo qđ vult iudicare nō debet se de iudicio ītromittere. Un̄ ⁊ q̄dā papa scri
psit Roberto frācoꝝ regi ꝙ rex sine litteris est asinus coronatꝰ: sꝫ nos non
sumꝰ litterati in litteris cordiū alienoꝝ. Inde est ꝙ dicit paulus. Sed neq̄
meip̄m iudico: etiā in litteris cordis mei indoctꝰ: quare de alioꝝ factis nō
habeo iudicare. Quinta ratio subdit̄ cū dicit̄. Qui autē me iudicat: dn̄s
est. Que sic formari pōt. Ille iudicare nō debet q̄ auctoritatē iudicādi nō
habet: sꝫ nō habes auctoritatē iudicādi de ꝓximo: igit̄ de ipso iudicare nō
debes. Minor ꝓbat̄: qꝛ hoc solius dei est. Unde apostolꝰ Qui me iudicat
dn̄s est: ergo vsurpas eiꝰ officiū. Secūdo qꝛ scribitur Johā. v. Pater non
iudicat quēquā. s. seorsum a filio: sꝫ om̄e iudiciū dedit filio. Si ergo pater
non vsurpat sibi soli iudiciū: a fortiori nec tu debes. Tertio qꝛ vult dn̄s vt
quilibet ꝓximꝰ se opponat ꝓ proximo suo iudicio dei: vt ptꝫ de Moyse Exo.
xxxij. se opponente ꝓ populo quē dn̄s volebat delere. Ezech. xxij. Quesiui
de eis virū q̄ se interponeret sepē et staret oppositꝰ cōtra me et nō inueni.
Uult em̄ dn̄s vt per preces et suffragia tua subleuet̄ frater tuus cōtra iu-
dicium dn̄i: et tn̄ tu preuenis eiꝰ iudicium. Unde cū quidā frater grauiter
infirmatus putaret̄ obijsse: q̄dā fratres astātes ceperūt de eo male iudica
re mala eiꝰ opa recitādo: q̄ ex extasi subito rediēs ait. Parcat vobis deꝰ

K

Judicium humanū. Quare iudiciuꝫ hois est fallax et mendax.

fr̄es. Ego iudicio dei assistēs nō solū demones habui accusatores: sꝫ ⁊ vos.
Quarto: qꝛ iudiciū dei verax est: iudiciū hois mēdax. Rom̄. iij. Deꝰ verax
oīs aūt hō mēdax. Et rō est: qꝛ res nō p̄t ꝑfecte cognosci nisi nude ⁊ imedia
te tāgat̄. Jō Gen̄. xxviij. Ysaac volēs tāgere filiū suum ⁊ cognoscere dixit:
Accede huc fili mi vt tāgā te. Qꝛ tn̄ nō tetigit eū nude ⁊ imediate sꝫ me-
diāte pelle pilosa q̄ erat īuolutꝰ: nō cognouit eū. Judiciū aūt mūdi nō acci
pit ꝑsonas nude et imediate sꝫ mediāte exteriori habitu vel affinitate vel
cognatiōe. Jō frequēter a mūdo iudicat̄ magnꝰ: q̄ apđ deū est puus. Cū ei
ſm Aug. in spūalibꝰ idē sit magnū ⁊ bonū: q̄lꝫ apđ deū tā magnꝰ ē q̄ bonꝰ.
Mudus ei sibi appet q̄libet: nō aūt mūdo: iō fallax ē iudiciū eiꝰ / nō dei. hie
ronymꝰ ad pāmachiū. Nō eque īimici audiūt ⁊ amici. Qui īimicꝰ est: etiā
nodū in scirpo q̄rit: amicus q̄q̄ praua recta iudicat. Scribūt scl'i lr̄e: amā

L

Judicium humanū. Quod nō debēt subditi de suis superioribus iudicare.

tiū ceca eē iudicia. Hec Hiero. Quinto: qꝛ sic iudicādo deo facis iniuriā:
cum a seruo prius ꝓcedit sentētia q̄ a dn̄o. Et adhuc quod pessimū est: su-
munt hoies auctoritatem iudicandi de suis supioribus: ita vt in quolibet
cōuiuio dentibus lacerentur. Sed talibus male cōtinget. Cham inebria-
ti patris pudēda derisit: ⁊ maledictionem pro se et sua posteritate retulit:
quanto magis de patre spirituali? Maria contra moysen locuta: lepra ꝑ-
cussa est. Exodi. xxij. Dijs non detrahes: et principi populi tui nō maledi-
ces. Hoc disputat Gregoriꝰ vigesimoquinto moraliū. Magna (inquiens)

cautela subditis cauendū est:ne superiorꝝ vitam iudicare presumāt. Habent em̄ illi iudicē suū deū:q̄ p magistros vitā iudicat plebiū: p semetipꝫ facta examinat magistrorꝝ:Quis ꝛ subditi quos modo magistri discutere vel negligūt vel nō possunt:ei⁹ iudicio reseruentur. Nā p̄latos a se solo iudicādos inuit:cū cathedras vēdētiū colūbas sua manu euertit. Si aūt rectores mali sint:subditi seipos ꝛ non illos tm̄ accusent:q2 eorꝝ culpa est q̄ talib⁹ subijciunt. Dabo (inq̄t dn̄s) eis regē in furore meo. Itē et regnare facit hypocritā ꝓpter pctā ppl'i. Unde in scripturis de solis p̄latis legit vita pōderata ꝛ diuine sentētie p ꝓphetas vt cōmuni⁹ ad reges et principes referunt. Hec Grego. Sexta ratio tangit ibi:quousq3 veniat dn̄s q̄ illuminabit abscōdita tenebrarꝝ ꝛ manifestabit cōsilia cordiū. Q2 temerariū est de aliquo iudicare quousq3 merita cause cognoscant:s3 nūc non est possibile cognoscere determinate q̄ sunt boni vel qui mali: quoadusq3 veniat dn̄s q̄ reuelabit cogitationes cordiū:igit nūc temerariū est iudicare Est em̄ hoc signū venenosi cordis. Gen̄.xlix. Fiat dan q̄ interpretat iudiciū:qd̄ fugiendū est:sicut coluber in via cōmuni seculariū:ꝛ sicut cerastes in semita religiōis:q2 in neutro debēt talia fieri iudicia. Quoadusq3 veniat dominus q̄ illuminabit abscondita tenebrarum.

¶ Eadem dn̄ica tertia Aduentus. Sermo.iij. et in ordine.xxv.per thema.

Veniet dn̄s qui illuminabit abscondita tenebrarꝝ: et manifestabit ꝯsilia cordiū.j.Corꝝ.iiij. Qui recessit a deo salutari suo:multū d3 desiderare vt ad eū reuertat et veniat:ad cuius desideriū augendū multa valere p̄nt. Primū vt cogitet quē reliq̄t. Siq̄dem patrem suū negauit:et reliquit liberatorē suū. Deut.xxxij. Deū q̄ te genuit dereliquisti. Naturalis est amor filij in patrem:et naturalis dolor de eius offensa:et maxime de offensa patris celestis. Augu. Amand⁹ est genitor:s3 p̄ponēdus est creator. Magnū est opprobriū negare dn̄3 suū: maxime a quo oia bona sua q̄s obtinet:et a quo victū h3 et vestimentum. Dyabolus autem nō h3 festucā quā possit homini dare:sed dn̄i est terra ꝛ plenitudo eius. Ideo Josue.xxiiij. Absit a nobis hoc scelus vt recedam⁹ a dn̄o. Multū dolere debet:q̄ se recessisse videt ab eo qui morte ꝓpria eū a morte et'na liberauit. Eccl'i.xxix. Ingratus sensu dereliquit liberantē se. Scd̄o vt cogitet causam quare dereliquit eum. Hiere.ij. Quid inuenerunt in me patres vestri iniquitatis:q2 elongauerunt se a me ꝛ ambulauerūt post vanitatē ꝛ vani facti sunt? Propter em̄ stercus ꝛ vilissimū peccati fimū dereliquit aurū. Tertio cogitet q̄d cū eo reliq̄rit:q2 oē bonū. Osee viij. Proiecit isrl' omne bonum. Unde Luce.x. Ille q̄ incidit in latrones spoliatus est:ꝛ fili⁹ ꝓdigus bona sua dissipauit. Perdiderūt em̄ oē delectabile ꝛ honestū bonū. Hiere.ij. Me dereliquerunt fontē aque viue:ꝛ foderūt sibi cisternas.i.creaturas in q̄b⁹ delectati sunt: nec tm̄ in eis iuenit pseuerās iocūditas:ꝛ iō subdit:dissipatas q̄ ꝯtinere nō valēt aquas. Aqua em̄ voluptatis est quasi aqua corrupta ꝛ mortua q̄ inuenitur in creaturis tanq̄ in cisternis:ꝛ tm̄ adhuc illa aqua voluptatis cito absorbet. Quartū vt cogitet cui adheserit. Joh.vj.dixit petrus iesu. Dn̄e ad quē ibim⁹ nisi sup.ad te:ꝛ tm̄ dyabolo adheret. Grego. Stultū est fuire dyabolo offenso: qui nullo placat obsequio. Bernar.in psona dn̄i. Quid cause est q̄ inimico meo vestroq3 potius seruire vultis q̄ michi? Quintū est vt cogitet q̄d dyabolo adherēdo inuenit:q2 oēm miseriā. Osee.vij. Ue eis q̄ recesserūt a me. Nō est sine miseria quē vermis ꝯsciētie mordet:q̄ in spinis vitiorꝝ iacet:

A Reuerti. Multa iducere debēt pctōrē vt reuertat ad dn̄m.

qui cõtinue sup̱ se onus dyaboli hꝫ. Esa.iij. Dicite iusto qm̄ bene: et p̱ consequens iniusto semp̱ est male. Hiere.xvij. Dn̄e oēs q̄ te derelinquūt confundent. Sextū est vt cogitet ꝙ nisi adueniat de⁹ nō recedet dyabol⁹. p̄s. Ad nichilum deductus est in cōspectu ei⁹ malign⁹. Nec em̄ simul eē p̄nt Esa.xxviij. Coangustatū est stratū ei⁹: ita vt alter decidat: ⁊ palliū ei⁹ breue vtrūqꝫ op̱ire nō pōt. Cor em̄ hoīs ita arctū est: vt nō nisi alterū. s. vl' deū vel dyabolū capere possit. Recipiam⁹ igit intra cor nr̄m dn̄m: sicut ⁊ maria in cor ⁊ in vterū: ad quā recurrentes dicamus Aue.

¶ In hoc s̄mone p̄mo videbit q̄d in p̄mo aduētu suo in carnē reuelauerit dn̄s. Scd̄o q̄ ⁊ quāta reuelabit in scd̄o aduentu: scꝫ ad iudicium.

¶ Pro p̄mi expeditione nota ꝙ dn̄s in p̄mo suo aduētu septem reuelauit p̄us abscōdita. Primū est abscōdita erat sui ꝯsilij ꝓfūditas sup̱ salute generis humani. Esa.xix. Ubi nūc sunt sapiētes tui annūciēt tibi ⁊ indicent q̄d cogitauerit dn̄s sup̱ egyptū. i. sup̱ humanū gen⁹. Sꝫ illud abscōditum reuelauit nobis in sua incarnatōe. Prio ip̄m p̱ facti euidētiā ꝓpalando. Irritabat em̄ dn̄m p̱ suos errores ⁊ idolatriā gen⁹ hūanū: ⁊ ex adūso de⁹ irritat⁹ nūc diluuiū/nūc gladios suos vibrabat ꝯ ipꝫ. Et sicut dr̄ Job.ix. Nō erat q̄ arguere possꝫ vtrūqꝫ ⁊ ponere manū ī ambob⁹: donec ip̄e dn̄s cogitaret d̄ pace dicēs p̱ Hieremiā. Hier.xxix. Ego cogito cogitatiōes pacis ⁊ nō afflictiōis: faciēsqꝫ nuptias filio suo copulauit nām humanā cū diuina: vt eēt ip̄e de⁹ ⁊ hō: ⁊ in eo cōp̱romittere volēs de pace dixit q̄d ī p̄s. Ponā in salutari. Cui ꝯcordās hūana natura ait. Fiducialit agā ī eo: et sic dn̄s manū misit ī ambob⁹: ⁊ hoc necessariū erat. Nā tripl'r hō degradatus erat ꝓpt p̄uaricatōis sue culpā. Prio a gl'ia incorruptōis fact⁹ mortalis: cui dictū erat/q̄cūqꝫ hora cōederis ⁊c̄. Scd̄o a p̄rogatiua dignitatis qn̄ detract⁹ ab illa sublimitate silitudis dei cecidit ī silitudinē iumēti: qn̄ hō cū ī honore eēt nō ītellexit: sꝫ cōp̱at⁹ est iumētis ⁊c̄. Tertio cecidit ab abūdātia plenitudis: qn̄ de loco voluptatis in q̄ erat posit⁹ eiect⁹ est ī t'rā laborꝫ ⁊ vallē lachrymarꝫ: euacuat⁹ ab illa abūdātia bonorꝫ: qn̄ dictū est ei. Maledicta t'ra in op̱e tuo: in laborib⁹ comedes ex eo. Sꝫ noluit dn̄s ī ira ꝯtinere mīas suas: q2 s̄ꝫ diuitias bonitatis sue restaurauit vniuersa. iuxͣ em̄ illud triplex dānū accepit hō a deo triplex ꝓmissum. Prio ꝓmissum recuperāde imortalitatis. Esa.xxvj. Uiuēt mortui: interfectiqꝫ mei resurgēt. Scd̄o ꝓmissū recuperāde dignitatꝫ. Esa.lvj. Dabo eis ī domo mea ⁊ in muris meis locū: ⁊ nomē meli⁹ a filijs ⁊ filiab⁹ ⁊c̄. Tertio ꝓmissū recuperāde btitudis. Esa.lxiiij. Ocul⁹ nō vidit absqꝫ te de⁹ q̄ p̄parasti diligentib⁹ te. Et hec tria tāgunt Esa.xj. Ecce v̄go ꝯcipiet ⁊ pariet filiū. In m̄re dei habem⁹ signū ⁊ arras incorruptiōis: cū maria v̄go incorrupta ꝯcepit ⁊ p̱māsit: ⁊ subdit: ⁊ vocabit nomē ei⁹ emanuel q̄d est nobiscū de⁹: intelligit ip̄a dei dignitas nobiscū p̱manere. Et tertiū cōpletū habet ī ꝓle cum dr̄. Butyrū ⁊ mel cōedet: vbi de electiōe bonorꝫ ad btitudinē loquit ꝓpheta. qn̄ de⁹ butyrū hūanitatis: q̄d est p̄ciosissimū in lacte sic p̄ciosissimā inter ceteras hūanitatē assumēs: etiā mel diuinitatis sibi īcorporauit: qm̄ mel sursum descēdit vt in ea hūanitate deitas ip̄a sciat reprobare malos et eligere bonos ad et'nā hr̄ditatē. Scd̄o hoc idē reuelauit p̱ ap'los suos apti⁹ h̄ manifestādo. Hoc ei est illd̄ abscōditū de q̄ ap'ls. Ephe.iiij. Michi aūt sctōrꝫ mimo data est gr̄a hec. Et sequit q̄ sit dispēsatio sacramenti abscōditi a scl'is in deo. Et Col.j. Mysteriū q̄d abscōditū fuit a scl'is et generationib⁹: nūc autē manifestum est sanctis eius. Et Roma.vlti. Potens est vos confirmare iuxta euangeliū meū et predicationem iesu xp̄i s̄m re-

B
Remediū. Misericordia.
Triplex remediū attulit dn̄s ꝯtra triplex dānū pcti ade

uelationem mysterij temporibus eternis taciti.qđ nunc patefactum est.
¶ Scđm abscōditum a nobis erat sue visionis iocunditas. Pctā em̄ nr̄a
fecerant murū inter nos et deum nostrū.iuxta illud Esa.xlix. Iniquitates
nostre diuiserūt inter nos ⁊ deū. Abscōderunt em̄ faciē eius a nobis iuxta
sentētiam quā dedit dauid absalon. Reuertatur i domū suam:⁊ faciē meā
nō videat.ij.Reg.xiiij. Unde et Moysi dixit.Exo.xxxiij. Posteriora mea
videbis:faciē autem meā videre non poteris. Multi em̄ reges et ꝓphete
vt ait saluator. Luce.x.voluerunt videre q̄ vos videtis:⁊ nō viderūt. Sed
in natiuitate sua nobis reuelauit illam faciē suā nube carnis tectā vt ocu=
lis nostris illā contēperaret.de qua reuelatione Exo.ij. Uidēs.s.deus pa
ter eum:id est filium suū elegantē:q̄ ipse est splēdor glorie ⁊ figura substā
tie eius:abscōdit eū trib⁹ mēsibus:id est trib⁹ tēporib⁹:scʒ tēpore nature
institute:tēpore legis nature post peccatū:⁊ tēpore legis scripte. Sed cuʒ
iam celare nō posset ꝓpter generis hūani necessitatē:sumpsit fiscellā scir=
peam.i.virginē mariā elegit ⁊ liniuit eam bitumine charitatis interi⁹:et
pice castitatis in corpore exterius:posuitq̄ intus infantulū et exposuit eū
huius mūdi tribulationib⁹ et penis sed nō culpis. Iste em̄ sunt ripe huius
maris magni scʒ mūdi:culpa videlicet ⁊ pena:⁊ ipm̄ manifestauit filie pha
raonis.s.ecclesie. Et hic est mirabilis modus manifestandi:q̄ absconden
do se manifestauit. Propter quod dicebat ꝓpheta.Esa.xliiij. Uere tu es
deus abscōditus de⁹ israel:id est vere tu es deus qui te abscōdendo in car
ne teipm̄ fecisti visibilem. Istius autem absconditi illuminationem desi=
derabat Psal.cū diceret. Deus misereat̄ nostri ⁊ bn̄dicat nobis:illumi=
net vultum suum super nos. Et iterum. Ostende nobis faciem tuam ⁊c̄.
Si ergo voluerimus ipsam beatissimā faciem nunc absconditam videre:
ostēdamus ei primū faciem conscientie nostre. Uult em̄ eā primū videre.
iuxta illud Canti.ij. Ostēde michi faciem tuam. Facies enim tua decora
tunc primū cum ostenderis eam. Puero lachrymāti ostendit nutrix faciē
suam. Lachrymabitur puer iesus in die natiuitatis sue:sicut solent infan=
tes recenter nati:nec poterit melius pacari q̄ illo die ostendendo sibi fa=
ciem conscientie nostre mundatam.

C Peccatū. ¶ pctā faciūt diuisionē iter nos et deum.

D Manifestare. ¶ deus se manifestauit abscondendo se.

¶ Tertium abscōditum erat scripturarū ṽitas sub nubilo scilicet figura.
Omnia em̄ in figura cōtingebant illis.j.Cor.x. Sed istud abscōditū reue
lauit. Primo in figurarum adimpletione. Gratia em̄ et ṽitas per Jesum
christum facta est:id est reuelata. Joh.j. Ille em̄ fuit clauis dauid:q̄ ape=
rit ⁊ nemo claudit. Aperit siquidē librū sacre scripture qui clausus ⁊ signa
tus erat.qui Esa.xxix. Datus est populo iudeoꝝ sciēti litteras:nec potuit
legere:q̄ signatus erat ei. Sed postmodū populo gentili nesciēti litteras
datus est:⁊ illi aperuit sensum vt intelligeret scripturas. Scđo per suam
predicationem. Job.xxviij. Profunda fluuioꝝ scrutatus est:⁊ abscondita
produxit in lucē. Matth.xiij. Aperiā in parabolis os meū:eructabo abscō
dita a cōstitutione mundi. Ecclesiasti.xxiiij. Doctrinā quasi ante lucanum
illumino oībus. Ante lucanū:id est ante auroram:q̄a dum adhuc tenebre
errorū erant sup̱ terrā effudit doctrinā in abūdātia. Tertio p̱ predicatio=
nem apostoloꝝ et sanctoꝝ doctorū subsequētium. Sicut em̄ in candelabro
templi erant infusoria extinctoria ⁊ emunctoria.vt dicitur Exodi.xxv. Et
Zacha.iiij. Sic in sacra scriptura voluit dn̄s esse infusores:id est exposito
res doctos:q̄ qui natare nescit:nō debet appropinquare passui ꝓfundo.
Sic indoctus in scripturis nō debet scp̄ture passus difficiles enodare:ne
forte inuoluat̄ ꝓfunditate ſmonis.vn̄ ⁊ Moysi adhuc indocto in diuinis

E Scriptura sacra. Soli docti debēt se intromittere ꝺ scriptura sacra exponēda.

agẽdis dũ voluit accedere ad vidẽdũ visionẽ magnã dictũ est: ne appropies huc. Qui vero docti sunt/ad exponẽdũ eã apti sunt. Inde Grego. sup illud Job. Habet argentũ venarũ suarũ pncipia. Qui norũt eruere de minerijs vbi vena diues arriserit: plus impẽdũt operis ⁊ laboris: ⁊ dũ pfundius occulta rimant: copiosiori redũdantia metalli materia ministrat: vt tandẽ palam appareat quod prius in abditis fodicine latebat. Sic quãto scriptura copiosior inuenit: tanto intellectꝰ doctoꝝ insudat ad inueniẽdũ. Scdo voluit esse extinctoria. Extinctores eñ fuerũt mallei hereticoꝝ: qui extinxerũt doctrinã eoꝝ: vt Hilarius/Augustinꝰ: ⁊ sic de alijs. Isti erãt sagittarij quoꝝ sagitte acute transibãt in corda inimicoꝝ regis. Directe eñ sagittas emittebant in doctrinã inimicoꝝ dei. Insup ⁊ valide: quia aliter

F

Scriptura sacra.

Predicator.

Nota pdicatores sunt emũctoria scripture sacre.

emittẽde sunt sagitte ꝯ armatos: aliter ꝯ nudos. Armati erãt heretici rõnibus ⁊ auctoritatibꝰ: nudi vero erãt ppli gẽtiles ⁊ alij pplares. Tertio voluit esse ibidẽ emũctoria. Hi sunt pdicatores vbi qui sciũt emungere/ et separe pciosa ⁊ difficilia a minoribꝰ ⁊ minus pciosis: vt maioribꝰ maiora: minoribꝰ minora pdicẽt. Est ei liber sacre scpture scriptꝰ intꝰ ⁊ foris. Apoc. v. Intus quãtum ad sensum spũalem: foris quantũ ad litteralẽ: dũ maiores spũali: minores simplici pdicator pascit historia. ps. Mõtes excelsi ceruis id est spũalis intelligẽtia refugiũ est pfectis ⁊ pfectis. petra. i. simplex historia refugiũ ẽ erinacijs: in q simplices reqescũt. Vel pdicator q hz separe ea que sunt scripture quo ad mores: ⁊ que sunt ad speculationẽ fidei apta.

¶ Quartũ absconditũ erat vie veniẽdi ad celũ cõpẽdiositas. Quot enim circuitꝰ fecerũt filij israel priusq intrarẽt terrã pmissionis: vt patet vbiq in Exodo ⁊ libro Numeroꝝ: vt de ipsis bene dicat ps. Errauerũt in solitudine in inaquoso: viã ciuitatis habitaculi nõ inuenerũt: de quo abscõdito dicit Job. iij. Viro cuius abscõdita est via: ⁊ circũdedit eũ deus tenebris. Sed istud abscõditũ reuelauit nobis in sua cõuersatione. Tunc eñ exemplũ dedit nobis: vt quẽadmodũ ipse fecit: ita et nos faciamꝰ. De cuiꝰ abscõditi illuminatione dicit Luce. j. Visitauit nos oriẽs ex alto: illuminare his qui in tenebris sedent. Psal. Vniuerse vie dñi mia ⁊ veritas. Breuis est via mie: breuior via veritatis et iusticie. Breuis via p penitẽtiã per quã cõsequimur miam: sed multo breuior p baptismũ: quãdo innocẽtie vite et veritati iusticie restitutus/statim euolat ad celum.

¶ Quintũ abscõditum erat ipsius ad hoiem mia ⁊ charitas. De hoc qrebatur qui dicebat. Vbi sunt mie tue antiq dñe: et q dicebat. Dñe in celo mia tua: et veritas tua. i. seueritas iusticie vsq ad nubes. i. pctõres. Nubes eñ fumi sunt valde volubiles. Sic pctõres sunt fumi ad oẽ malũ vertibiles. Psal. Sicut deficit fumꝰ deficiẽt. Sed istud abscõditũ reuelauit pmo in sua incarnatione: qñ sibi hoiem inseparabiliter vniuit. Dilectio eñ dicit qsi duo ligãs: amantẽ scz cũ amato. Sic amor deũ sic vniuit homini vt nunq separet ab eo. Vt eñ diligeret magnꝰ Alexãder a psis: postq subiecit eos vi armoꝝ: habitu eoꝝ se vestiuit: vt eoꝝ amorẽ ⁊ obediẽtiã ⁊ corda sibi attraheret. Sic fecit deꝰ nobis. Scdo in sua passione: qñ nõ fuit qui se abscõderet a calore eiꝰ. j. Joh. iiij. Apparuit charitas dei ĩ nobis: qm misit filiũ suũ vt viuamꝰ per eũ. Johã. xv. Maiorẽ hac dilectionẽ nemo hz ⁊c. Inde dicit in Psal. Non abscõdi miam tuã et veritatem tuam a cõsilio multo: quãdo in cõsilium iudeorum in sua passione euocatus est.

¶ Sextũ abscõditũ erat in limbo hũani generis captiuitas. Esa. xlij. In domibꝰ carceris abscõditi sunt: facti sunt in rapinã: nõ est qui eruat in direptionẽ: nõ est qui dicat redde. Istud abscõditum reuelauit ad limbũ de-

scendendo:et sanctos patres educendo.Esaie.ix.Populus gentium qui ambulabat in tenebris ⁊c̃.Ecclesiasti.xxiiij.Penetrabo inferiores ptes terre:et illuminabo omnes sperantes in domino.

¶Septimũ absconditũ erat vite eterne iocũditas.Mat.xiij.Sile est regnũ celoꝝ thesauro abscõdito in agro.qd abscõditũ manifestauit i resurrectio ne:⁊ etiã in trãsfiguratione.Vñ dicedat Johãnes q̃ trãsfigurationi interfuit.Annũciamus vobis vitã eternã que erat apud patrẽ:et apparuit nobis.j.Joh.j.Cuius abscõditi illuminationẽ desiderabat Paulꝰ ephesijs qui dicebat Ephe.j.Pater glorie det vobis spiritũ sapiẽtie ⁊ illuminationis i agnitionẽ eiꝰ:⁊ illuminatos oculos cordis vestri:vt sciatis q̃ sit spes vocationis eiꝰ:⁊ que diuitie glorie hereditatis eiꝰ in sanctis.Hec septem abscondita reuelauit dñs in p̃mo aduentu:nõ quibuscũq͂ sed tantum humilibus.Quod habetur Matth.xj.Confiteor tibi pater dñe celi ⁊ terre: qui abscondisti hec a sapiẽtibus ⁊ prudẽtibus:⁊ reuelasti ea paruulis.

¶Scdo in secũdo aduẽtu.s.ad iudicium septem reuelabit.Primo hostis astutiam ⁊ calliditatem:que modo est abscõdita.Job.xviij.Abscõdita est in terra pedica eius.et p̃s.Insidiat̃ in abscõdito quasi leo in spelũca sua. Eccles.vij.Fecit deus hoiem rectum:⁊ ipse immiscuit se infinitis q̃stionibus.ppter astutias hostis antiqui/que dicuntur questiones:q̃ de eis in die iudicij oportebit rñdere.Eccles.viij.Tẽpus ⁊ respõsionẽ cor sapiẽtis intelligit.i.quid et quãdo rñdere debeat.s.in futuro iudicio.Cor vero stulti neutrum intelliget.Esa.iij.Vultus eorũ respõdebit eis.hoc est ipsa operũ euidẽtia respõdebit.Sap̃.vj.Ipse interrogabit opa mea.Optimꝰ disputator erit:qui ibi laudabiliter respondebit.Seneca.Optimũ oratorem te reputo:si qd rectũ est tibiipsi suaseris.Ve illis q̃ presentiũ bonoꝝ fallacijs paralogisant:q̃ in illa extrema disputatione/eterne mortis illatione cõcludent.Ve illis qui tũc argumẽtis malicie sue/⁊ increpationibꝰ auersionis sue vel nesciẽt vel nõ poterunt respõdere.Hiere.ij.Arguet te malicia tua:⁊ auersio tua increpabit te.Hi sunt q̃ errores pro veritate:⁊ falsa bona pro veris.i.presentia p futuris.veritatem ⁊ que veritatis sunt reijcientes: merito sequitur eos quasi de falsis ⁊ incõueniẽtibꝰ receptis:⁊ veris ⁊ cõueniẽtibus negatis ignominia ⁊ opprobriũ.Prouer.xxix.Viro qui corripiẽtem se dura ceruice cõtemnit:repẽtinus ei superueniet interitꝰ.Prouer. xviij.Impius cũ in pfundum venerit pctõꝝ/cõtemnit ⁊c̃.Et ibidem.Nõ recipit stultus verba prudẽtie.Et ideo cõtra tales dicit dñs in p̃s.Loquar propositiones ab initio:q̃ a bñficio creationis incipiet dicens.Quid tibi debui facere ⁊ nõ feci?Berñ.Proponet ei legẽ naturalẽ a principio:et leges diuinas quas cõsequẽter dedit:⁊ hoc p maiore ppositione:⁊ assumet transgressiones p minore:⁊ exinde concludet eternam dãnationem.Hoc aũt abscõditum manifestabit in aperta ipsius condẽnatione.j.Thessa.ij. Tũc reuelabit̃ ille iniquus:quem dñs Jesus interficiet spiritu oris sui:et destruet illustratione aduẽtus sui.Tunc eñ decipula eiꝰ que sub folio delectationis nũc abscondit̃/manifestabit̃.Job.xviij.Abscõdita est in terra pedica eiꝰ:et decipula eius super semitam.Sicut eñ laqueus sub grano: sic sub delectatione venenũ abscõdit:et maxie in via qua ambulamus.p̃s. In via hac qua ambulabam.i.in quo pnior eram ⁊c̃.Aucupes eñ solent laqueos ponere:vbi frequentant aues.

¶Scdo reuelabit suã inuisibilẽ potestatẽ:que specialiter fuit abscõdita in passione.iuxta illd Abacuch.iij.Cornua.i.brachia crucis i manibꝰ eiꝰ ibi abscõdita est fortitudo eiꝰ.Et Esa.liij.Abscõditꝰ est vultꝰ eiꝰ terribilis

G
Judicium futurum.
Respõdere
Nota in iudicio futuro oportebit rñdere iudici.

H
Dyabolus
Abscõdere
Nota dyabolus nũc abscõdit decipulã sub delectatione.

scʒ qꝛ tũc apparuit humilis ⁊ mitis: vñ nec reputauimꝰ eũ. Sʒ istud abscõditũ reuelabit in terribiliũ signoꝝ ostẽsione: qñ erũt signa in sole/luna/et stellis: qñ videbũt filiũ hois veniẽtem in nubibꝰ celi cuʒ potestate magna et maiestate. Tunc em̃ sicut serpẽtes de cauernis suis eiecti huc ⁊ illuc q̃si stupefacti vagãtur. Sic reprobi tũc de edibꝰ sepulchroꝝ eiecti: perterriti et stupefacti nullũ apud se cõsiliũ habebũt q̃ fugere debeãt a facie ire dei. Tunc em̃ (vt dicit Guil. parif.) euanescẽt oĩa regna mũdi. j. Coꝝ. xv. Dein de finis: cum tradiderit regnũ deo ⁊ patri: ⁊ euacuauerit oẽm principatũ et ptãtem. sicut sol in ortu suo oĩm stellaꝝ lumina euanescere facit. Esa. ij. Exaltabitur deus solus in die illa: et humiliabit̃ oĩs altitudo viroꝝ.

¶ Tertio reuelabit iusticie sue eq̃tatẽ: que fuit abscõdita in sue mĩe exhibitione vsq̃ ad tp̃s illud tp̃s miserẽdi ⁊ annꝰ benignitatis. Sed cũ acceperit tp̃s iusticie/ipse iusticias iudicabit. Sʒ istud abscõditũ reuelabit ĩ iudicij sui districtione. Esa. lvj. Iuxta est salꝰ mea vt veniat: ⁊ iusticia mea vt reuelet̃. Tunc em̃ reprobi districte iudicabunt̃. p̃s. Ut lutũ platearũ delebo eos. Sicut in aduẽtu principis lutũ tollit̃ de plateis ciuitatis: ⁊ proijcitur in locũ immũdũ: sic in aduẽtu dei tollent̃ impij de medio iustoꝝ. Mat. xiij. Exibũt angeli ⁊ separabũt malos de medio iustoꝝ: ⁊ mittẽt eos ĩ caminũ ignis. In p̃io aduẽtu armauit se armis mĩe. p̃s. App̃hẽde arma ⁊ scutũ: ⁊ exurge ⁊c̃. In scd̃o armis iusticie. Sap̃. vij. Accipiet armaturã ʒelꝰ eiꝰ: et armabit creaturã ad vltionẽ inimicoꝝ: ⁊ pugnabit ꝯ̃ insensatos orbis terrarũ. immo ⁊ celestiũ: qꝛ Apoc̃. xix. Exercitꝰ qui in celo sunt seq̃bant̃ eum.

I
Reuelare.
Quare dñs
ĩ iudicio re
uelabit me
rita bonoꝝ.

¶ Quarto reuelabit bonoꝝ merita ⁊ sanctitatẽ in ipsoꝝ apta remuneratione. Tũc em̃ erit vnicuiq̃ laus a deo. Primo qꝛ nũc nõ apparẽt merita bonoꝝ: qꝛ ea abscõdũtur ꝑ humilitatẽ. iuxta ꝯsiliũ dñi Mat. vj. Ora patrẽ tuũ in abscõdito. Ideo oportebit ea in iudicio ꝑ deũ ꝯmẽdari. Iuxta illud Col. iij. Mortui em̃ estis: ⁊ vita vestra abscõdita est cũ xp̃o in deo. Cũ autẽ appuerit xp̃s vita vr̃a: tunc ⁊ vos appebitis cũ ipso in gl̃ia: quã reuelabit ꝓpter opa abscõdita: ⁊ q̃ abscõdũt iusti ab adulatoribꝰ ⁊ laudatoribꝰ: sicut semen in terra ne volucres celi. i. adulatores illud ꝯsumãt. sicut trutãnus primã elemosinam vt scd̃am accipiat/sicut denariata a malis pagatoribꝰ. Scd̃o hoc faciet ad cõsolãdũ bonos: q̃ nũc apud mũdũ nullꝰ sunt põderis sʒ solũ mũdani ⁊ mũdũ diligẽtes. Abacuch. j. Impius preualet aduersus iustũ. Apud xp̃o deum mali nullꝰ sunt põderis: sed sunt sicut puluis quem proijcit vẽtus a facie terre. Et sicut puluis pre multitudĩe ⁊ vilitate nõ numerat̃: sic tales ꝓ vilitate vite ⁊ multitudine inter electos nõ numerabũtur. vñ Nũe. j. Masculi ⁊ fortes precipiũtur numerari: qꝛ apud deum soli electi ⁊ eoꝝ opa numerabunt̃. j. Pet̃. j. Probatio fidei vestre multo preciosior auro qd̃ per ignem ꝓbatur: inueniet̃ in laudem ⁊ gloriam ⁊ honorẽ in tẽpore retributionis. Hinc Prouer. vlti. Purpura ⁊ byssus. i. ornatus opeꝝ bonoꝝ indumẽtum eiꝰ: et ideo ridebit. i. ꝯsolabit̃ a deo in die nouissimo. Si em̃ iuxta psal. laudatur peccator in desiderijs aĩe sue/⁊ hoc a mundo: quãto magis iustus a deo? Iuxta illud Prouerb. vlti. Laudẽt eum in portis. i. in iudicio quod solebat fieri in porta/opera eiꝰ. Tertio laudabit eos deus/magnificiẽdo iustos qui propter eum hic fuerunt oppressi. p̃s. Apud te laus mea in ecclesia magna. s. in cõgregatione omnium iustoꝝ. Apud em̃ hoĩes laudari nõ est magnum. Immo vt dicit Augu. de verbis dñi. De cuiꝰ puritate cõscientie ꝓcedit aliquid/tanto est laudabilꝰ: quãto laudes humanas minus desiderat. Sed sic viuere vt apud deũ sit laus tua/hoc maximũ est. Nam s̃m Aristote. j. rethorice. intendere debet quis

K
Laudari.
Ab hoĩe
laudari nõ
est magnũ:
sed solum a
deo.

apud quos laus fiat.qz (vt dicit Socrates)nō est difficile athēienses in-
ter atheniēses laudari.Sic hoīem ab hoīe laudari nō est difficile: qz ex le
ui occasione & affectione poti⁹ q̄ rōne mouent hoīes ad aliquē laudandū
Sed apud deum & angelos laudabilem esse est difficile:qz nō competit ni
si virtuoso.Uirtus aūt est circa difficile.ij.Ethicoꝝ. vñ Uegetius.Sicut
nefas est non meruisse laudari:sic crimen est sine meritis fuisse laudatū.
Hinc et Ambrosius.Laudanti adulatio nocere pōt:et laudatū elatio tē-
tare.Lauda ergo post periculū:pdica securum.Lauda nauigantis felici-
tatem:sed cum venerit ad portum:scilicet in nouissimo die.
¶ Quinto reuelabit reproboꝝ maliciam in eoꝝ publica et apta reprehē-
sione:qñ dicet.Esuriui/et nō dedistis michi manducare &c. Tūc hypocri-
sis/fraus/& simulatio manifestabunt.Propter qd dr Eccli.j. Ne fueris
hypocrita in cōspectu hoim:et subdit cām.Ne adducas aīe tue inhono-
ratione/et reuelet deus absconsa tua:& in medio synagoge elidat te.Tūc
etiam turpitudo luxuriosoꝝ reuelabit:et hoc dicebat Nathan.ij.Regum
xij.Tu fecisti abscōdite:ego vero faciam verbū istud in conspectu oīs isrl.
de quo Eccli.xxiij.Oīs qui transgredit lectum suum contemnens in ani
mam suam et dicens:quis me videt:quem vereor:delictoꝝ meoꝝ non me
morabitur altissimus.Et sequitur.Et nō cognouit qz oculi dñi multo pl⁹
lucidiores sunt sup solem circūspicientes oēs vias hoim:& hominū corda
intuentes in abscōditas partes.Et subdit.Hic in plateis ciuitatis vindi
cabitur:& vbi non sperauit cōprehendet:et est dedecus oib⁹ eo q non in-
tellexerunt timorem dñi.Tūc ostēdetur qd nō latet in cordib⁹ adulato-
rum:et reuelabit odiū.Prouer.xvj.Qui operit odium fraudulenter re
uelabitur ei⁹ malicia in ꝯsilio.i.in iudicio.Tūc etiā reuelabunt thesauri
abscōditi auaroꝝ:vt erugo eoꝝ sit eis in testioniū ad eoꝝ damnationem.
Jacobi.ij.Tūc apparebit q melior est elemosyna q̄ thesauros auri cōde
re.Thobie.xij.Et tūc nichil pderūt thesauri impietatis.Prou.x. Tunc
vt dr Job.xx.Apertum erit germen dom⁹ illi⁹ qd creuit in terra inculta
Tunc vt dr Sopho.j.In die illa erit vox clamoris a porta pisciū:& vlula-
tus a scda.Prima est oculoꝝ q̄ aperiunt ad concupiscendū. Scda auriū
p delectatione cantilenarum.In futuro cum aperientur libri/ymago an
tiquoꝝ scelerum exhibebit ante oculos reoꝝ.Et tunc erit clamor a pma
porta:sz inutilis.sicut cum capta est ciuitas fit clamor populi capti:sz iu-
tilis.Sed erit vlulatus a secunda porta.s.aurium:qz tunc illicita que au
dierunt ad memoriam et confusionem reuelabuntur.
¶ Sed qrit vtrū in die iudicij oia tā bona q̄ mala in libris oiū ꝯscientiaꝝ
legent?Et videt q nō:qz mala bonoꝝ delecta sunt p penitentiam et chari-
tas operit multitudinem pctoꝝ.Et bona maloꝝ delecta sunt p culpā. Qd
aūt deletum est in ꝯscientia iam non est in ea scriptum:igitur in ea nō le-
gent talia.Scdo.si reprehēsibile est in hoīe denudare amici secretū:cum
de⁹ sit fidelior amicus q̄ quicūq3 homo:seqtur q non denudabit peccata
amicoꝝ:maxime cū de⁹ cōminet in penā denudare pudenda alicui⁹.i bo
nis aūt aberit oīs pena.Tertio.tūc malis eēt solatiū:si legerēt mala bo-
noꝝ.Solatiū eñ & excusatio est alicui cū videt multos se socios hre i sce-
lere.In oppositū est Aug.xx.de ciui.dei.dicēs.Uis diuina aderit qua fiet
vt oia ad memoriā reuocent.Et Greg.Uni⁹ mētē ab alteri⁹ oculis corpu
lentia nō abscōdet.¶ Pro rñsione sit pma Ueritas. Oia tā bona q̄ mala le
gent in ꝯsciētūs tā bonoꝝ q̄ maloꝝ:qz sm Aplm Roma.ij.Erunt cogita-
tiōes accusantes & defendentes in die qua iudicabit dñs occulta cordiū:

L
Reuelari.
Qz oia tā
bona q̄ ma
la reuelabū
tur in vltio
iudicio.

male quidē accusantes:bone vero defendētes. ⁊ sic bone ⁊ male patebūt. Et hoc fiet vt dt Bonauē.iiij.dist.xlj.ad ostensionē diuine iusticie ꝺm statum illum/et mie ꝺm statum pteritū:qꝛ ꝓpter ostensionē iusticie in retribuendo memorabunꝰ bonoꝝ et maloꝝ in qbus finaliter pmanserūt: quia hec sola digna sunt retributiōe.Sed ꝓpter ostēsionē mie de pterito memorabūtur tūc mala bonoꝝ a qbꝰ sunt misericorditer liberati: ⁊ bōa maloꝝ que in eis misericorditer opatus est deus:q solem suū facit oriri sup bonos ⁊ malos.Tūc ei xtus diuina hoc demōstrabit sicut lux differētias coloꝝ.j.Coꝛ.iij.Opus vniuscuiusqꝫ manifestū erit:dies ei dñi declarabit ¶Scda xitas.Mala bonoꝝ ⁊ bona maloꝝ deleta sunt quātū ad penas ⁊ pmia:nō quātū ad notā vel silitudinē impressam in aīa.Sicut patet ī eo q amisit charitatem ⁊ recordaꝰ se eā habuisse:adhuc remanēt ieo species charitatis.Unde glo.sup illud Roma.ij.Cogitationū accusantiū ⁊c.Sciendū ꝙ illa die cogitationes accusabūt aīam ⁊ defendēt:nō ille q tūc erūt sed iste q modo in nobis sunt:quarū note ⁊ signacula relinquūtur in corde nr̄o:velut viscera q in occulto nūc sunt posita. Hinc qdā dicūt ꝙ sicut cicatrices corporales in martyribus remanēt ad gloriā:sic cicatrices spirituales in penitētibꝰ:qꝛ vicerūt culpā/sicut martyres penā.Et dato ꝙ similitudo illa deleaꝰ qd difficile est:tn̄ xtute diuina repabiꝰ ad dei gliam vidictā maloꝝ ⁊ laudē bonoꝝ. Si ei debeat ibi iusticia dei q ad pmia ⁊ penas sūme declarari:sequiꝰ ꝙ oīa merita ⁊ demerita ibi sūme debeāt manifestari.¶Tertia xitas.Tā videre mala bonoꝝ ꝙ ēt bona eoꝝ erit reprobis i penā:qꝛ vidētes mala bonoꝝ p pniaꝫ deleta seipos arguēt de negligētia:ꝙ ꝓ tpali ⁊ modica pnia sua deleuissent scelera:ꝓ qbꝰ eis remanet pnia eꝰna:et videntes bona bonoꝝ seipos cōdēnabunt ꝙ nō silia fecerūt.Uidebūt in alijs reprobis mala et suū inde iudicabūt opprobriū:quia in opprobriū sunt ꝓpter ipa.Uidebunt bona bonoꝝ:⁊ exinde inuidebūt et tristabuntur de perditione eorum/et ꝙ non similia fecerunt.

¶Quarta xitas.Reprobis et si cōplaceāt bona q fecerūt:qꝛ scient se minus punitos ꝙ si ea nō fecissent:illa tn̄ cōplacētia nullū in eis poterit generare gaudiū:qꝛ a pēa pfecte possessi erūt:⁊ qꝛ ea pdiderꝰ.vn̄ boetiꝰ.Sūmū infortuniū genꝰ est fuisse felicē.¶Quita xitas.Nō tristabūꝰ boni de malis q feceꝛt.Prio qꝛ h diuina xtute fiet:q potēs est in igne separe lucē a caliditate:vt dt Basiliꝰ sup illud ps.Uox dñi itercidētj flāmā ignis Sic a mali cogitatōe sepabit tristitiā.Scdo hoc erit ꝓpꝰ dignitatē statꝰ. Sicut ei angeli scti et si nos amēt/tn̄ ꝓpꝰ mala nr̄a nō tristanꝰ:eo ꝙ sunt absorpti a gloria:sic sancti de qbus ps.Absorpti sunt.s.a gloria iuncti petre.i.xp̄o.Tertio hoc fit ꝓpter modū cōsiderandi illa mala:qꝛ nūꝙ recogitabūt illa absolute:sꝫ semp in cōsideratiōe ad deū liberantē.Et hec consideratio nō generat tristiciā sꝫ magꝭ gaudiū:sicut letaꝰ qs de euasiōe periculi.hec Boñ.Grego.iiij.mora.versus finē exponēs illd ps.Mias dñi i eternū cātabo.Quō mias in eternū cātat si se miserū fuisse ignorat?Et si miserie trā facte nō meminit:vn̄ largitati eiꝰ misicordie laudes reddit? ¶Sexta xitas.Nō erubescēt iusti de eoꝝ malis oibꝰ reuelatis:quia ꝺm phm.iiij.ethicoꝝ.erubescētia est timor inglorιatōis in expectatōe iudicij hoim.Tūc aūt in bonis nō cadet timor ille:qꝛ pfecta charitas foras mittit timorē.Scdo ex pte vidētiū:qꝛ nullꝰ sctūs ibi aliū vitupabit aut spernet sꝫ potiꝰ deū laudabit/attēdēs xtutē dei i tali pmāsisse.Exēplū i magdalēa cuiꝰ pctā publice recitamꝰ:nō tn̄ facimꝰ ei ꝯtumeliā:qꝛ n̄ recitamꝰ ad eiꝰ ignominiā sꝫ ad laudē dei ⁊ suā.Nec ipa d hoc erubescit:qꝛ nec de

M Judicium futurū. Nō tristabūꝰ boni de malis q fecerūt in iudicio.

N Judiciū futurū. Nō erubescēt boni de malis eorū reuelatis i iudicio.

ipsa cogitam⁹ tāq̄ de meretrice:sȝ tāq̄ de nobilissima dn̄a a multis malis erepta.Ad hoc etiā est exēplum de bono cōfessore ꝛ de penitēte:qꝛ bonus cōfessor feruētius diligit eū qui clari⁹ veri⁹ et fidelius sua pctā et ignominias detegit:maxie dum attēdit peccata penitētis dissolui per miam dei: et hoc ibi multo magis appebit qn̄ oēs cogitationes erunt ordinatissime. Tertio qꝛ cum hō oia sua secreta sine verecūdia ꝯmunicet amico:ꝛ ibi oēs iusti erim⁹ amicissimi:qn̄ vnus aliū sicut se diliget:quō vnus de alio erubesceret.Immo sicut dicit Ansel.sicut hō tūc gr̄as aget ꝓ se deo qꝛ liberatus a periculo peccatoꝝ suoꝝ:sic ꝛ socius eius ꝓ illo gratias reddet.

¶Sexto reuelabit reprobis gehēnalis pene acerbitatē ipsoꝝ punitione que modo est abscōdita ab eis.Luce.xix.Si cognouisses ꝛ tu:ꝛ quidem in hac die tua que ad pacē tibi:nunc aūt abscōdita sunt ab oculis tuis:qꝛ venient dies in te ꝛc̄.Deut.xxxij.Uua eoꝝ vua fellis ꝛc̄.et sequit.Nōne hec abscōdita sunt apud me ꝛ signata in thesauris meis? Glo.interli.in futuro iudicio reuelāda.Amos.v.Reuelabit quasi aqua iudiciū:et iusticia quasi torrens fortis.i.tanta erit abundātia penarū sicut aque:ꝛ tātus impetus sicut torrētis.In pena eñ illa claudetur eis celum ne intrent.scdo infernus ne exeant:quando dicent aperi nobis/ꝛ dicet non noui vos.

¶Septimo reuelabit bonis singulariter sue visionis iocunditatē/et premioꝝ eternitatē.Tunc eñ Joseph expulsis egyptijs ostēdet se fratribus precipiēs astātibus.i.angelis bonis vt oēs mali egrediātur foras/ꝛ null⁹ intersit agnitioni mutue.vt dicit Gen.xlv.quādo dicet.Tollat impi⁹ ne videat gloriam dei.Tunc dicent mali illud Esaie.xxvj.Abscōdisti faciem tuam a nobis:ꝛ allisisti nos in manu iniquitatis nostre.Sed istam faciem reuelabit nobis Apoca.ij.Qui vicerit dabo ei māna abscōditum:qd tunc demonstrabitur quādo dn̄s separabit agnos ab hedis:quādo in torculari vinum ab acinis:ꝛ oleum ab amurca separabitur:manentibus sub torculari acinis ꝛ amurca:ꝛ vino sollicite reposito in doliis.

¶Eadem dn̄ica tertia aduētus Sermo quartus.Et in ordine.xxvj.factus Parisius in ꝓcessione rectoris.

A Consilium. Qꝫ visus ē deus hoiez fecisse ꝛ reparasse cuȝ consilio.

VEniet dn̄s qui illuminabit abscōdita tenebrarū:ꝛ manifestabit cōsilia cordium.j.Cor.iiij.Magna certe res est de hoie:quē sic dn̄s appreciatus est.ps.Quid est homo ꝙ memor es eius:aut filius hois qꝛ reputas eum.Nam cū cetera oia fecerit dn̄s sine cōsilio.iuxta illud Esaie.xl.Quis adiuuit spiritū dn̄i:aut quis cōsiliarius ei⁹ fuit?Uoluit tn̄ hoiem quasi cum ꝯsilio facere:cū cōsilio refacere:et cū ꝯsilio defacere.Primo eñ dum creatur⁹ esset hoiem ait Gen.j. quasi ꝯsultādo.Faciamus hoiem ad imaginem ꝛ similitudinem nostram. Scdo ꝓ recreatione faciēda q̄si opus esset magno ꝯsilio:missus est ad nos angelus magni cōsilij/ꝛ admirabilis ꝯsiliarius.de quo Esa.ix.Et vocabit nomen ei⁹ admirabilis ꝯsiliarius.Hoc fuit ꝯsiliū quo decreuit dn̄s vt cōtereret assyrium.i.dyabolū de terra.Esa.xiiij.De hoc etiā dicit Esa.xxviij Cōsummationem ꝛ abbreuiationē audiui a dn̄o exercituū sup vniuersam terrā.i.verbū cōsummatū et abbreuiatū:quādo verbū caro factū est:ꝛ habitauit in nobis.Sequit eñ.Et hoc a dn̄o deo exijt vt mirabile faceret cōsiliū:et magnificaret iusticiā.Tertio dū veniet dn̄s ad iudiciū ad destruēdū et perdēdū malos:hoc nō faciet sine ꝯsilio.Esaie.iij.Dn̄s ad iudiciū veniet cū senioribus populi sui.In hoc multū edocemur nichil agere pcipitāter ꝛ sine ꝯsilio:nichil destruere precipitāter:ꝫm illud Eccli.xxxij.Oia fac cum consilio:et post factū nō penitebis.Et maxie corā prelatis/principi-

B Consilium. Qꝫ nichil faciēdū est sine ꝯsilio.

bus/et administratorib⁹ alicui⁹ magne cõitatis debet esse solidũ cõsilium
et hoies oculati. Licet em̃ stella q̃ est axis mũdi parua sit/et sup eã voluat
celũ:tñ circa se habet septẽ micãtes plyades. Ita licet plerũq̃ prelat⁹ vel
princeps sit parue intelligẽtie:opz tamẽ ad supplẽdũ defectũ habere ante
se plures sciẽtie lumine prepollẽtes. Astant em̃ semp throno dei cherubin
qui interpretãtur sciẽtes. Throno em̃ põtificali vel regio debẽt semp asta
re viri litterati:qui quidẽ sunt velut ocul⁹ regni/ad ostẽdẽdum viã in agẽ=
dis ꝛ fugiẽdis. Inde ꝯsiderãtes reges ꝛ principes q̃ necessaria sit littera=
torũ viroꝝ multitudo i regnis:soliti sunt plurimũ colere/et suis ꝑuilegiis
decorare vniuersitates/in quib⁹ studio litterarũ vacat:ita q̃ ista vniuersi=
tas Parisiẽsis dicit filia ꝑmogenita regis Frãcie. et vtinã magis ipsa sit
filia regis summi/digna consequi hereditatem celi/ꝛ priuilegia paradisi.
Hoc autẽ fiet si debite excoluerit verã sapiẽtiam ꝛ increatam. Ipsa est em̃
que dedit hoibus potestatẽ filios dei fieri. Sed ad hoc plurimũ operatur
Maria:vtpote materulioꝝ gratie/mater filiorũ mie:quia mater eius qui
non ex operibus iusticie que fecimus nos:sed ſm suam miam saluos nos
fecit ꝛ faciet. Ad quam recurremus dicentes Aue.

¶ Quia in themate fit mentio q̃ dñs in secũdo aduentu. s. in iudiciũ/ma=
nifestabit consilia cordium:ideo in presenti sermone dicemus q̃ multiplex
sit consilium. Itaq̃ dicemus q̃ primum est cõsilium quod debet quis au=
dire. Secundum est quod debet fugere. Tertium est quod debet tegere.
Quartum est quod debet detegere.

C Consilium. De mltipli ci differẽtia cõsiliorum.

¶ Primũ cõsilium qđ debemus audire:istud est de salute aie nostre:quã
salutẽ operari poterim⁹ si multoꝝ bonoꝝ virorũ cõsilia sollicite inq̃ram⁹:
quia Prouer. xxiiij. Ibi salus vbi multa cõsilia. Si em̃ magni viri nõ solũ
vnius medici cõsilio vtunt/sed multoꝝ vt salutem corporis cõsequantur:
multo magis debem⁹ vti ꝯsiliis plurimoꝝ pro salute spũali. Causa em̃ que
per vni⁹ cõsiliũ perdit:p cõsiliũ alteri⁹ lucrat. Pmo igit debem⁹ credere
bono cõsilio ꝓpter salutẽ nostrã:qz salus. Scđo ꝓpterea qz nichil constat.
Dicit em̃ deus. iij. Reg. j. Accipe ꝯsiliũ a me:ꝛ salua aiam tuã. Medici em̃
et aduocati care vẽdũt cõsilia sua:sed nõ deus. Nã dicit accipe:nõ constat
nisi accipere. Vulgo dr. Bonũ forũ trahit argẽtũ de bursa:ꝛ sic debet quili
bet accipe ꝛ facere illud bonũ forũ cõsilii:salua aiam tuam. Qui em̃ vnicã
habes:nec plus hre potes:nec pdere nisi velis. Inde et cõiter soli docto=
res theologi qui sunt cõsiliarii aie dicunt magistri nostri:qz sunt cõmunes
oibus:sunt a cõmuni quet:ꝛ nichil cõstat eoꝝ cõsilium:sed coꝝ cõsilio ha=
bito sufficit dicere grãs. Nõ sic de doctorib⁹ medicine vel decretoꝝ:qz nõ
sunt nostri:sed oportet eorũ cõsilia emere magno precio:ꝛ implere manus
coꝝ auro vel argẽto. Alias nõ oporteret reuerti scđa vice. Tertio qz p hoc
sapiẽtiores efficimur. Prouer. j. Audiẽs sapiẽs sapiẽtior erit. ꝛ alibi Pro
uer. Audi consiliũ meũ ꝛ suscipe disciplinã:vt sis sapiẽs in nouissimis tẽpo
ribus. Sũt em̃ qui semp volũt dare cõsiliũ ꝛ nunq̃ audire. Sed tales deci
piũtur. iuxta illud Esaie. xlvij. Defecisti in multitudine cõsilioꝝ tuoꝝ. Nã
canale nõ põt effundere aquã/nisi prius eã receperit. Sic nec dare cõsiliũ
nisi qui prius audierit. Et ꝓpterea posuit dñs aures sup linguã:vt prius
audias q̃ loquaris. Dedit insup duas aures ꝛ vnã linguã:vt discam⁹ plus
audire q̃ loqui:vt sis sapiẽs in nouissimis:qz tpe illo debet esse hõ sapiẽs:
qñ habet oia nouissima sua ordinare. Sicut qñ qs habet ꝯdere testamẽtũ
suũ:tũc em̃ debet prius ꝓuidere de salute aie sue:ꝛ cõsequẽter de aliis.

D Consilium. Propt mlta debem⁹ credere bono cõsilio.

¶ Sed q̃res. A quo q̃rem⁹ et audiem⁹ cõsiliũ? Respõdeo a ministris xpi:

ideo debēt discere bñ cōsiliari:vt faciant ꝙ verificet dictū apl'i in ep'la ho
dierna de ipis.Sic nos existimet hō vt ministros xp̄i.i.facere sicut ille fe
cit ꝗ dedit bonū cōsilium.iō vocat admirabilis cōsiliari⁹.Esa.ix. Et quia
forte dicet ꝙ nō crederet ei:rñdet ꝙ fili⁹ dꝫ credere patri. Nō em̄ creden
dū est ꝙ pater decipiat filiū:iō dr̄. Pater futuri sc'li. Nos autē cū sim⁹ fi-
lij futuri seculi:debemus illi tanꝙ patri nr̄o credere:maxime ꝗ nutrit nos
non rebus suis/sed ꝓp̄a carne ⁊ ꝓpria doctrina:non ꝑ os alienū tradita.
Sed nūc panci sunt imitatores xp̄i.Hic iam q̄rit inter dispensatores:vt
fidelis ꝗs iueniat.Volūt modo aliqui esse dispēsatores anteꝙ sciāt volū-
tatē pedagogi vel magistri.Volūt em̄ ad p̄lationes ⁊ curas aiarū extolli
et nesciūt facere sicut ostendit eis magister ille ꝗ dicit. Vos vocatis me
magister et dñe:⁊ bene dicitis . Et inde modo sunt multi mali dispensato
res:qui ꝑdunt collegia ⁊ eccl'iam xp̄i:et paucos habent scholares. Sunt
autem quattuor modi scholariū.Quidā sunt magni portioniste: quidam
parui:ꝗdā cameriste:⁊ ꝗdā martinete.Antiquitus oēs fere currebāt ad
collegia xp̄i ꝓpt bonos dispēsatores:vt magna multitudo eēt de magna
portione:q̄ est duplex.s.bone vite et doctrine.Et illi ita magna auiditate
comedebant ⁊ vorabant ꝙ ad martyriū currebant. Postea dispēsatores
tales fuerunt ꝙ bonā doctrinā vel bonam vitam habuerūt:in altero autē
deficiebāt.Nichil aūt dat qđ non hꝫ:iō subditi erant de parua portione:
et inde refrigescebat charitas. Nūc xp̄o nec habēt vitam nec doctrinā:ni-
chil est in eoꝝ dispensa:ita ꝙ cōuenit huic tēpori illa hieremie lamētatio.
Threnoꝝ.iiij.Paruuli petierunt panem:et nō erat ꝗ frāgeret eis. Par
uuli eoꝝ interierūt fame:consumpti sūt a sterilitate terre.Ideo nulli aut
pauci sunt portioniste.Non em̄ hn̄t vñ subditis ministrēt:sed opꝫ ꝙ a pau
peribus theologis mutuēt:⁊ tamen nichil inde volūt eis soluere:sed ma-
gis irridēt et detrahūt.p̄s.Mutuabit peccator et non soluet. Vult autē
magister diues ⁊ liberalis ꝙ scholares sui sint bene pasti:⁊ tñ non habēt
dispensatores sui vnde eos pascant.Oportebit ergo recurrere ad magi-
strum qui semꝑ habet abūdanter vt repleat in bonis desideriū nr̄m:q₂ ab
eo nichil cōstabit portio.Immo d't Esa.lv.Venite emite absꝗ argento et
absꝗ vlla cōmutatione vinū et lac.Insuꝑ et ip̄e emit nos ꝓmittendo por
tionē illā supiorē.de qua p̄s. Portio mea dñe sit in terra viuētiū. Nūc au
tem postꝙ nō sunt portioniste:opꝫ ꝙ sint cameriste vel martinete.Sꝫ pau
ci sunt ꝗ sint cameriste:q₂ pauci sunt ꝗ sciūt se regere ⁊ facere sibi portio
nem:pauci ꝗ habeāt doctrinam ⁊ ꝑ eā sciāt se regere:multi aūt sunt mar-
tinete.Fedāt em̄ nidos suos ⁊ incessanter discurrūt. Nam fere oēs modo
ad feda ⁊ stercora Pauli discurrūt. Nec mirū:q₂ sui p̄lati sunt ēt marti-
nete nō martini:ꝗ nūꝙ aut vix intrāt eccl'iam suā/sꝫ sunt neapoli:q₂ infe-
cti morbo neapolitano:⁊ fedāt totā eccl'iam sua mala vita.Antiquit⁹ so
lebāt denidificari:sꝫ nūc nidificant.Olim s'm p̄s.cedri libani quas plāta
uit de⁹.i.nobiles ⁊ magni p̄ncipes ⁊ p̄lati a deo euocati ⁊ plātati florebāt
in eccl'ia:sꝫ modo illic nidificant nō magne aues sꝫ passeres parui. Atꝗ
vtinam essent martini.Sunt etiam dispēsatores qui malam vitam cū bo
na doctrina miscent.de quib⁹ dicit Esaias Caupones tui miscent aquā
vino:⁊ ꝓpter hoc se plangunt ⁊ conqueruntur portioniste.
¶ Secundū cōsiliū est qđ debem⁹ fugere:⁊ illud est cōsiliū impiorum. de
quo p̄s. Beatus vir ꝗ non abijt in consilio impioꝝ. Nō em̄ p̄ōt bñ fieri qđ
malo fit cōsilio. Nam sicut ex malo ouo malus pullus:sic ex malo consilio
malum procedit opus.Esaie.lix.Quod confotum est ouum erūpet in re-

E Scholaris De quadruplici genere scholarium.

gulum.i.fetus malus in mēte erūpet in prauū opus:qr de radice colubri egredief regulus.Inde vt ait Valeri⁹.lib.ij.c.ij.Dux Carthagineñ.prauo ꝯsilio bella gerēs/ēt si ꝓspera fortuna secuta fuisset:mādato tñ senat⁹ cruci affigebaf.Ideo Eccli.xxxvij.Monet sapiēs:a ꝯsilio maligno serua aiam tuā.Cōsiliū carnis ꝛ mūdi debem⁹ fugere:qr sunt duo mali ꝯsiliarij sicut cōsiliū qđ Balaā dedit Balach.Cōsiliū carnis est q̄rere voluptates: q̄ tñ fugiende sunt.Eccli.xviij.Si prestes aīe tue cōcupiscētias suas faciet te in gaudiū inimicis tuis.Vñ ꝓuerbiū erat antiquū vt dr.ij.Regū.xx.Qui interrogāt:interrogēt in abela.Abela interp̄taf lugens.Erat ei loc⁹ cōsilij vbi luct⁹:nō vbi gaudissores.Hoc est ꝯsiliū senū ꝯ susannā.Daniel.xiij.Cōmiscere nobiscū.Per susannā em̄ q̄ se lauabat i pomerio itelligif aīa fidelis q̄ se lauat i ardore pnīe.Senes caro ꝛ sensualitas q̄ dicūf senes ab effectu:qr eneruāt cito hoīem/et reddūt hoīem impotētem ac si esset senex.Hoc ēt est ꝯsiliū vagao.Judith.ij.qr cū dixisset Olofernes ad Vagao.Vade ꝛ suade hebreā illā vt spōte cōsentiat habitare mecū.Intrauit Vagao ad iudith:et dixit.Nō vereaf bona puella intrare ad dñz meū. Cōsiliū mūdi est multiplicare diuitias/spoliare innoxios/vindicare iniurias ꝓprias.Hoc est cōsiliū qđ dederūt adolescētes Roboam regi.iij.Regū.xj.De quo dz dicere ql̄z nr̄m cū Jacob.Geñ.penul. In cōsiliū eoꝝ non veniat aīa mea.Cōsiliū dyaboli est appetere honores et dignitates. Hoc est cōsiliū Achitofel.ij.Reg.xvij.qui interp̄taf ruina fratris mei: qr frequēter tale cōsiliū est occasio ruine ꝛ lapsus in varia pctā. Nam sepius ꝛ facili⁹ cadūt subleuati ad honores q̄ existētes i basso ꝛ hūili statu:ꝛ quāto status eoꝝ altior:tāto casus grauior.Plus ei abest a casu q̄ est sup trā et minus ledif si cadat:q̄ q̄ est sup ecclīam vel cāpanile. Predicta ꝯ cōsilia sunt fugienda.Nā si cōsulerem alicui q̄ quadrigā poneret in stabulo: et equū in luto:fugiendū esset cōsiliū meū.Sic cōsulūt caro et mūd⁹ q̄ corpus bñ tractef ꝛ aīa relinquaf in luto pcti:ꝛ multi eoꝝ ꝯsilia sequūtur.de q̄b⁹ Job interrogādo ꝛ admirando ait Job.xxj.Quare impij viuūt super terrā sublimati cōfortatiq̄ꝫ diuitijs.i.quare impij paupib⁹ vitā tollūt.Aliter em̄ sublimat mūdus:aliter de⁹.Mūd⁹ res nulli⁹ valoris sublimat: vt plumas ꝛ paleas:ꝛ res valoris dimittit in vase:sicut aurū granū ꝛ fructū. Sed ecōuerso deus facit:qr paleas dimittit et fructū eleuat:et iō dr Esa. iiij.Erit fructus terre sublimis.Silr in nullo confortanf mūdani nisi i diuitijs.Si ei habeāt litē/guerrā aut īfirmitatē cōfortanf i pecunijs vñ aggregāt sibi aduocatos/aut medicos:ducūt in bonis dies suos: tenēt tympanū ꝛ organū qđ flat:qr flatu adulatoꝝ delectanf:et credūt hr̄e voluptatē sibi i mr̄imonio copulatā indissolubiliter.Sz mētita est iniq̄tas sibi: qr in pūcto ad inferna descēdūt.Et subdit Job. Cōsilium eoꝝ lōge sit a me. Propterea de isto cōsilio nō curat apl's dicēs.Michi aūt ꝓ minimo est vt a vobis iudicer/aut ab hūano die.sed neq̄ꝫ meip̄m iudico.Qui aūt me iudicat dñs est.Quasi diceret illud Eccl'es.viij.Ego os regis obseruo.i.timeo iudiciū dei in quo iudicabit:ꝛ ꝓferet sn̄iam ꝯ malos:et sua vereor cōsilia:nō impioꝝ q̄ detrahūt/iudicāt et obloquūf.Illa em̄ nō obsuo nec curo.¶Tertiū ꝯsiliū est qđ debemus tegere qñ tp̄s est:ꝛ possum⁹ detegere opportunitate occurrente.Et p̄mo sunt opa nr̄a bona q̄ a spū sctō procedūt q̄ est spūs cōsilij:ꝛ illa debem⁹ tegere et abscōdere.Primo vt femella pauonis abscōdit oua a pauone q̄rēte illa vt sue vacet libidini.Et iō dr in figura Matth.ij.q̄ maria fugit in egyptū:ne herodes occideret puerum.i.ne dyabolus faceret pdi meritum operis. Sz mlti sunt vt strutio.

F
Consilium. Cōsilia mūdi/carnis ꝛ dyaboli sūt fugienda.

G
Sublimare. Q̄ differēter sublimant ꝛ eleuāt mūdus et de⁹.

H
Abscōdere: Q̄ dbem⁹ abscondere bōa nr̄a mlr̄ tipliciter.

de quo Job.xxxix. Dereliquit oua sua in terra: et post obliuiscit pes cō culcet ea: aut bestia agri cōterat. Scdo vt semen ne volucres celi.i. adulatores cōsumant. Matth.xiij.& Mar.vj. Attendite ne iusticiā vestrā faciatis corā hoib⁹. Tertio vt lumen in manib⁹ ne vēto inanis glīe extinguat. Job.xxxvj. In manib⁹ abscōdit lucē. Quarto vt trutan⁹ pmā elemosynā vt aliā accipiat. Et iō Luc.xviij. Phariseus iactās se de bonis opib⁹ suis nō habuit elemosynā sꝫ publicanus. Quīto vt thesaur⁹ in via ppt latrones. Grego. Depdari desiderat: q thesaurū publice portat i via. Sexto vt qs nares ab anhelitu leprosi ne corrūpat. In figura hui⁹ Exo.iiij. Manus moysi i sinu ei⁹ erat sana: extracta leprosa & alba vt nix q modico tactu exterminat. Sꝫ qdā vt negociatores ad fenestrā nobilitatē & sciāꝫ ondunt. Vn ptꝫ eā habeāt advēdēdū: qlis putabat ille cui dr Job.xxvj. Prudētiā ondisti plurimā. Septio vt denari⁹ a malis pagatorib⁹: qr fm Grego. valde bona sua vilipēdūt: q ad remunerationē hoiem sufficere credūt. Secūdo celāda sunt 9silia & secreta socialia amicoꝝ qn tps est. Nā Prou.xj. Qui ambulat fraudulenter reuelat archana: q aūt fidelis est celat amici cōmissū. Sicut em̄ celū celat & occultat nobis glīaꝫ: ita eā nō videmus: lꝫ ab eo multas cōsolationes recipiam⁹: sic dꝫ celari cōsiliū vt non videat & vt a 9siliario 9solatio reportet. Et in hoc adhibēda est bona custodia cordi: vt sit sicut illd de quo Eccli.xxij. Cor cōfirmatū in cogitatiōe cōsilij nō dissoluet. Sicut aūt sera nō hñs bonas gardas non bn̄ firmari pōt: sic nec cor hoīs hñs malā gardā.i. malā linguā. Et quēadmodū d re dissoluta vident interiora: sic in corde nō hñte bonā serā lingue vident oia q intus latēt. Tale fuit cōsiliū dñi nr̄i iesu xp̄i sup salute gñis humani qd fuit sacramētū abscōditūꝫ a scl̄is. Sacramētū illud de quo angel⁹ ad thobiā eiusdē xij. Sacramētū regis abscōdere bonū est. Et ppterea dicebat paul⁹. Nolite iudicare ante tempus quoadusqꝫ veniat dñs. Erit em̄ tūc tempus reuelandi omnia abscondita: et omnia consilia cordium: non autem nunc.

¶ Quartū cōsiliū qd debemus detegere est 9siliū dyaboli/ mala desideria/ cogitatiōes praue in cōfessiōe. Si aliqs diceret michi in cōsilio velet me occidere: nō deberē illd celare sꝫ deberē illud dicere illi q possꝫ michi succurrere. Sic qn dyabolus michi 9sulit pctm̄: debeo sacerdoti illud dicere. Eccli.xxv. Q speciosum est pbr̄is cognoscere consiliū. Talib⁹ ei est cōfessio facienda. Sꝫ mirū est aliqui sciēter eligūt malos cōsiliarios et ignorantes. Mirabile em̄ eēt qs quereret viā a ceco: & certe talis male dirigeret. Vn debem⁹ detegere pctā nr̄a: nec ea abscōdere. Primo sicut nec ignē. Ignis em̄ in stupis cito inflāmat & totū cōburit: nec postea facile extinguit. Sic nec pctm̄ diu absconditū. Prou.vj. Nunqd potest quis abscōdere ignē in sinu suo: vt vestimēta ei⁹ non ardeāt? Scdo sicut nec latrociniū positū in domo sua. Tales em̄ sunt rei sicut ipi fures. Job.xxxj. Si abscōdi sicut homo peccatū meū: et celaui in sinu meo iniqtatem meā. Tertio sicut nec infirmitatem. Que em̄ in pncipio sanari potest faciliter diu abscōdita fit insanabilis. Prouer.xxviij. Qui abscondit scelera sua non dirigetur. qui autem confessus fuerit ea miam consequetur. Ista bn̄ considerauerat ps. qui ait. Delictum meum cognitum tibi feci: et iniusticiam meā nō abscōdi. Et certe si nunc nō detegam⁹ ea: veniet dñs in iudicio & ad confusionē nr̄am illuminabit tunc abscondita opera tenebrarū: et manifestabit cōsilia cordiū. Tunc em̄ vbi erit laus bonis a deo: erit nobis cōfusio inexplicabilis: si inueniamur cum pctō abscondito. Hec predicta sunt que debent discere scholares in ista vniuersitate & ope complere:

I Peccatū. Q debemus detegere pctā i confessione multipl̄r.

et tunc de ea verificabitur illud ps. Adiuuabit eam deus vultu suo: deus in medio ei⁹ non cõmouebit. Quõ em̃ in medio vteri vniuersitatis cõmoueret dñs: vbi de ignorantib⁹ generant sciẽtes: de asinis hoies? Dat em̃ bona mater suis alũnis butyrũ et mel: vt sciant reprobare malum ⁊ eligere bonum. Et hoc faciũt boni filij/ nõ adulterini.

¶ Sermo quintus tertie dñice aduentus. et in ordine xxvij. per thema euangelij.

A
Johannes baptista.
De laude iohãnis baptiste ẜz q̃tuor virtutes cardinales.

Beatus q̃ nõ fuerit scandalizatus in me. Matth. xj. In p̄nti aduentu nõ sine cã recitant q̃ pertinent ad laudẽ regis aduenientis. Et qr laus p̃cursoris laus est regis (Gloriosus em̃ est deus in sanctis suis.) Ideo in hac tertia dñica legit euãgeliũ in quo laudat ei⁹ p̃cursor: in cui⁹ laude cõtinẽt quattuor cardinales virtutes. Primo fortitudo: cũ negat arũdini sil'is. Scd̃o temperãtia: cũ ab eo mollicies vestiũ remouet. Tertio prudentia: cũ dicit esse plusq̃ propheta. Quarto iusticia: cũ dr̃ eẽ angelus missus ad preparandũ viam ante xp̃m. Ad iusticiã em̃ ptinet fidele ministeriũ. Matth. iij. Sic decet nos implere oẽm iusticiam. He v̈tutes sunt vere diuitie: qr ab his hz homo preciositatem suam. Se em̃ habent in hoie sicut v̈tutes in gemmis: q̃ nullius precij sunt sine virtutib⁹. Plus em̃ valet vn⁹ lapis preciosus q̃ multi magni cõmunes. Sic vn⁹ homo habẽs v̈tutes istas q̃ multi nõ hñtes. Eccli. xvj. Melior est vn⁹ timens deũ q̃ mille filij impij. Scd̃o qr ab hmõi hz homo q̃ tp̃alia sint ei bona. Seneca. Nichil est hoi bonum sine se bono. Tp̃alia ei q̃ nõ hz gr̃am sunt materia infirmitatis et ruine: iõ nõ sunt ei bona: sicut sanguis nõ est bon⁹ hoi qñ est ei infirmitatis materia. Ei autem qui hz gr̃am et ẜm gr̃am ip̃am illis vtit: bona sunt tp̃alia. Indigentes ergo ista gr̃a ad illã recurram⁹ cui⁹ medio acq̃ritur dicentes. Aue.

¶ In hoc sermone dicet ẜm euãgeliũ quõ dñs duo destruit scãdala. Primo scãdalũ euacuat discipulorum iohannis q̃ in eo erant scandalizati. Scd̃o aufert scandalũ populi qui poterat scãdalizari de doctrina iohannis.

¶ Quia igit discipuli iohãnis nõ credebant de xp̃o q̃ eẽt fili⁹ dei: immo nec q̃ maior ip̃o iohãne: iõ hoc vidẽs iohãnes cũ eẽt in vinculis herodis misit ad eũ discipulos suos ad tollendũ scandalũ ip̃m. In quo notat q̃ q̃ curijs regũ ⁊ p̃ncipũ deseruiũt sunt oẽs in vinculis: nec audent p̃fiteri veritatẽ. Cũ achior locutus est veritatem in conspectu olofernis: irati sunt oẽs magnates ip̃i⁹. Judith. v. Et iõ Eccli. xxxij. Docẽtur aulici q̃d agere debeant: vt inde aliquod officiũ aut aliquã bonam pensionẽ ꝯsequantur. Audi (inq̃t) tacẽs simul et querens: qr nisi quereret nichil haberet ꝑpter multitudinẽ querẽtiũ: ⁊ sequit. In medio magnatorum loqui nõ presumas: qr loquendo forsitan nimiũ diceret de v̈itate. Est em̃ veritas aqua q̃ mixta vino mẽdacij quo potant maiores: sepi⁹ reijcit. ps. Ueritas de terra orta est. s. cordis nr̃i: sicut fons de terra orit. Fuit aũt iohes in vinculis positus duplici de causa. Prima fuit occasionalis. s. correctio herodis: nõ q̃dẽ in palam facta sed sepissime clã et in occulto. Scd̃a fuit p̃ncipalis quã tangit Josephus: ne ppl's eũ exaltaret in regẽ. Poterat em̃ dicere herodes. Forte iste ad quẽ sic cõcurrit ppl's est ille quẽ pater meus voluit zelo regni interficere ⁊ non potuit sed euasit. ¶ Multiplicia autẽ vincula inueniuntur quibus ligatur iohannes. i. quilibet homo. Prima sunt vincula nature. s. penalitates ⁊ miserie q̃s natura nobis infligit. Et ẜm Augu. cõpedes ⁊ vincula ista magis aggrauat hõ quãto diuitias vltra necessaria sibi magis accumulat. Qui ei multa possidet: in m'ltas miserias inci-

B
Uincula.
Exñtes in curijs plerũq; sunt in vinculis ne dicãt v̈itatem.

C
Uincula.
M'ltiplicia sunt vicl'a q̃b⁹ ligat iohãnes. i. q̃libet hõ.

dit vt apparet in regibus & pncipibus. Secūda vincula sunt christi prece pta.s.quib⁹ non solū vinculat⁹ erat iohānes: sed etiam doctrina sua & vita ceteros p virib⁹ alligabat. Hec nō sunt rūpēda: qr nō sunt vincula seruitu tis sed poti⁹ sanitatis quib⁹ vulnera ligant pctōꝝ. Eccli.vj. Vincula illi⁹ alligatura salutaris. Et ideo qui vincula ista disrūpit: signū est q furiosus sit vel demoniacus: sicut ille de quo Luc.viij. Ruptis vinculis agebat a demonio in desertū. A dyabolo em̄ et contra rōnē est ista pceptorū fractura. Psal. Ad alligādos reges eoꝝ in cōpedibus. Quib⁹ voluit iohānes alligare regē herodē nec potuit. Sicut em̄ vincula materialia ligāt hoiem ne possit ire quo velit: sic pcepta mētē ne possit ire post ↄcupiscētias & desideria sua. Tertia vincula sunt pctōꝝ vincula: de quib⁹ Psal. Funes pctōrū circūplexi sunt me: & hec sm vitioꝝ varietatē multiplicant. Quidā ei vinculant cupiditate: q ligat cor & bursam. Diues em̄ qui paupi denegat elemosinā: nōne corde & bursa ligat: nōne ipe est iohānes in vinculis? Nec solū cor & bursam ligat: sz etiā qnqꝫ os: qr pter officia & bnficia quidā sic vinculant q cū magnatib⁹ deberēt dicere vitatem tacent: habētes sicut catulus os in ore ad rodēdum: pter qd loqui nō audēt: & ibi inuenit iohānes in vinculis. Nō sic iohānes qui pter vitatem regi dictā vinct⁹ est materialibus vinculis. Ligant em̄ cupidi / sicut asini mercatoꝝ: q capistris suis qnqꝫ taliter inuoluūtur q a comedendo coercent. Ita vinculū tenacitatis et auaricie sic hoies ligat: q de bonis ipsis ad satietatē comedere nō sunt ausi. Nō sic paulus q dicebat. Ephe.vlti. Pro quo legatione fungor in cathena ista: ita vt in ipso audeā put opz me loqui. Aliqn vinculant carnalitate q ligat corp⁹ et carnē: in sansone ligato a dalida figurati: q tondent p depaupationē: cecant per obstinationē: incarcerant per malā ↄsuetudinē Eccles.vij. Inueni amariorē morte mulierē: vincula sunt man⁹ illi⁹. His vinculis nō erat alligat⁹ iohānes: qb⁹ ligat leno cū meretrice sua sic masti nus cū licissa: sz vt dissolueret vicula illa meretricia / alligat⁹ est. Aliū tepiditate viculant & pigritia. de q Mat.xxij. Ligatis pedib⁹ & manib⁹ mittite eū &c. Sic ei hō ligat⁹ nō pōt se mouere nec fugere / nec laborare: sic q vitio desidie sunt ligati ad nullū bonū op⁹ se mouere pnt. Qui ei stertit in lecto nec venit put dz ad dei seruitiū. nōne iohānes est i vinculis? Prelat⁹ ludēs ad tallos / nec faciēs ad qd tenet: nōne ipe est iohānes i viculis? Artifex q artē suā nō exercet vt comedat panē sed ludit & inebriat: nōne ipse est iohānes in vinculis? Et gnaliter cū aliqua gra aliquo vinculo carnis / mūdi vel pcti ligata tenet ne pficiat: tūc iohānes in vinculis tenet: vt pꝫ in plurib⁹ locis videm⁹. Rom.j. Qui vitatē dei in iiusticia detinēt. Hec aūt vincula qnqꝫ sunt soluēda / qnqꝫ rūpēda: qnqꝫ pscindēda. Hiero. Si nō potes soluere / rūpe. si nō potes rūpere: icide. Si in pnti ruperis vicula culpe rūpent in futuro vicula pene. Soluta vincula manēt integra & adhuc pōt quis illis ligari. Rupta vo nō sunt apta ad ligādū: nisi reuniant ptes & inodent: pcisa vo in minimas ptes oīno sunt ad ligādum inutilia. Soluit hō a pctis / cū ea ad tps dimittit: sed semp remanet iclinatio & prōptitudo ad peccādū qua facile iteꝝ ligat. Rūpunt aūt cū p ↄtraria opa pctis qdāmō destruit ↄsuetudo: nichilomin⁹ opib⁹ bonis derelictis renodant: & sic iteꝝ ligāt hoiem. Sed cū ↄsuetudine bonoꝝ operū totalr dissoluitur ↄsuetudo ↄria pctōꝝ: tūc pscindunt pctā in minutias: vt nichil remaneat qd ampli⁹ ligare possit. Et valde vituperabile est talib⁹ vinculis hoiem arctari: quia vincula peccatoꝝ sunt tele araneaꝝ. Esaie.xxix. Telas araneae texuerunt: que nō dicā pulsu aut aliquo distractu sed sola voluntate rumpunt. Quis

D Vincula. Q vincula pctōrū sunt soluēda / rūpēda / vel pscindenda.

autem dubitaret eis posse teneri inuitum? Qui autẽ se tenere eis patiunt non dubiũ est eos nõ esse musculis fortiores. Et valde erubescẽdum est homini filiis arancarũ vinctũ teneri: nec ab his se explicare: aut ea disrumpere posse. Non enĩ fortitudine vinculoꝝ tenetur sed infirmitate ⁊ peruersitate voluntatis: ⁊ tandẽ ab arancis dyabolicis tales se deuorari patiunt.

¶ Misit autẽ duos ex discipulis suis vt interrogarẽt eum. Tu es qui venturus es ⁊c. non ꝙ dubitaret de christi aduentu ad inferos: licet hoc velit Gregorius: sed magis ad tollẽdã dubitationẽ suoꝝ discipuloꝝ: q̃ pro magistro suo zelantes inuidebant christo. Unde iohãni dicũt illud Johã. iij. Rabbi qui erat tecũ trans iordanẽ cui tu testimoniũ perhibuisti: ecce hic baptizat: et oẽs veniunt ad eũ: sicut ⁊ Josue zelauit ꝓ moyse. Numeri. xj. cum heldab ⁊ meldab ꝓphetarẽt in castris: licet enĩ helyseus. iiij. Regũ. ij. Nõ dubitauerit helyã in celũ raptũ: tñ ad tollẽdam dubitationẽ filiorum prophetarũ et ad instãtiam eorum misit qui quererent helyã in mõtibus. Mirabile enĩ esset ꝙ tantus ꝓpheta ⁊ plusꝙ̃ ꝓpheta nesciuisset ꝙ alij ꝓphete priores viderũt: vt de zacharia eiusdẽ. ix. Tu autẽ in sanguine testamẽti tui emisisti vinctos de lacu in quo nõ erat aqua. i. de inferno. In hoc sunt similes iohãni multi: qui in latitudine ꝓsperitatis ambulãtes: bene dicunt veritatem: sed in carcere ⁊ periculis aduersitatis positi nõ audent eam ꝯfiteri: sicut iohãnes in latitudine deserti ostendit xp̃m venturum et digito demõstrauit: in carcere ꝟo positus visus est dubitasse. Petrus in prosperitate palã ꝯfessus est xp̃m esse filium dei: q̃ in domo anne negauit. Duo autẽ discipuli missi ad inuestigãdam ꝟitatẽ de xp̃o/ possunt dici abstinentia ⁊ deuotio orõnis. De abstinẽtia dicit. Eccl'es. ij. Cogitaui in corde meo abstrahere a vino carnem meã: vt animũ meũ trãsferrẽ ad sapientiã. Et in daniele similiter legit de pueris: qui ꝓpter abstinẽtiam parati fuerunt oẽm suscipere sapiẽtiam. Daniel. j. De oratione dicit Augu. ꝙ orõne

E melius soluũtur dubia ꝙ̃ inquisitione aliena.

Miracula. ¶ Respõdit Jesus. Ite renũciate iohãni que vidistis ⁊ audistis. Illa enĩ

Miracula testimoniũ perhibẽt de me. Ceci vident ⁊c. Hec aũt miracula que realiter

xp̃i ꝟa. s. ꝙ operat' est xp̃s: nũc velut simia effigiat mũdus. Nã apud mundanos ceci

ceci videãt/ in spũalibus/ optime vidẽt in tẽporalibus: qꝛ qui nichil sciunt de his q̃ ad

surdi audi= salutem aĩe pertinẽt: bene tẽporalia dirigũt. Talpa infra terrã existẽs se

ant ⁊c. quõ bene dirigit: extra ꝟo nichil oĩno agere nouit. Sic multi in terrenis habi

effigiat mũ les de celestib' nichil curãt. Multi aduocati bñ sciũt ꝓcessus dirigere: cũ

dus. autẽ ad mortẽ venerint iam pene in aliud seculũ positi: de sua salute nichil oĩno ꝓcurare sciunt. Scđo surdi audiunt. Surdus enĩ est in causa pauperis iudex vel aduocatus: qui ad sonitũ auri vel argenti ꝓtinus audit: ⁊ in iniuria optimũ intelligit ius. Tertio claudi ambulãt: qui quidẽ duplices sunt. Quidã ex vtraq̧ parte claudicãt: vt adulatores qui ad vtrãq̧ partẽ tendunt: nũc sentẽtiã pro vna parte ꝓferentes ⁊ dicẽtes: hic bñ nobiscum nũc ex alia siliter: q̃si vulgari sermone dicẽtes. Il fait bon deca: il fait bon dela. Isti raro curant aut recte icedũt: nisi forte ponat amplastrũ i aurib': ita vt eis denegetur audit' siue claudat auris audientiũ ad blãdicias eorũ. Alij sunt ex vno latere claudi: q̃ qꝛ i iure suo claudicãt: data iudici pecunia stati recte incedũt. Quarto mortui resurgũt. i. q̃ deberẽt morti adiudicari ꝓpt eoꝝ forefacta resuscitant ꝑ pecuniã. Inde est ꝙ malefactores nõ cito puniunt nec cito i eos vidicat: qꝛ forte iteri veniũt amici nõ solũ hoĩes ſꝫ denarij aurei vt ꝓ eis itercedãt. Propt qđ absq̧ vllo tiore mala vbiq̧ facile ꝑpetrant. Eccl'es. viij. Qꝛ nõ cito ꝓfert ꝯ malos sñia filij hoim absq̧ vllo

timore perpetrāt mala. Quinto pauperes euāgelizant:eo ꝙ diuites raro audiūt aut sequūtur euāgeliū sʒ magis paupes. Sermo em̄ dei vt frequētius audit a paupib⁹ ꝛ magis i eo ꝓficiūt: q̄ a diuitib⁹. Prio qꝛ pauperes liberiores sunt a curis hui⁹ scl'i:ꝛ alteri⁹ felicitatis facili⁹ inuestigatores:cū hic sint in cōtinua miseria:vbi diuites p̄nti vtunt felicitate. Hinc Thobias eiusdē.ij.filij sctōꝝ sumus:et vitā illā expectamus: quam de⁹ daturus est his q̄ fidē suā nunq̄ mutāt ab eo. Inde est ꝙ Matth.xix. Cū audisset adolescens verba xp̄i de sequēdo eū relictis omnib⁹/abijt tristis ꝛ merens: vbi paupes piscatores relictis omnib⁹ secuti sunt eū. Hoc tamē dixit dn̄s discipulis iohānis:vt se oñderet illū esse messiam in prophetis ꝓmissum de quo lōge an̄ ꝓphetauerat. Esa. eiusdē.lxj. paupibus euāgelizare misit me. Scd̄o qꝛ de paupe paupes loquūtur:diuites nunq̄ libēter audiūt loqui de paupib⁹:xp̄s aūt est pauꝑ:iō nō libēter audiūt loqui de xp̄o diuites ipi:nec de v̄bo xp̄i. Tertio qꝛ d̄r vulgo ꝙ duo trutanni nūq̄ se inueniūt in eodē ostio. Diues aūt in affectu semꝑ q̄rit tp̄alia et satis est ꝙ illa h̄eat:iō reliquit paupi ꝙ cogitet a deo spūalia ꝛ euāgelizet

¶ Sʒ q̄rit quō poterat esse Johānes in carcere vinct⁹ ꝛ tn̄ habere discipulos. Vincti em̄ in carcere cōiter priuant hoim cōicatione. Dr̄ ad hoc ꝙ cū maxia cā (vt dictū est) quare incarcerat⁹ est iohānes fit ne popul⁹ eum constitueret in regē:credendū est herodem vitasse ne Johānes in carcere predicaret. Expediebat em̄ orto sole lunā tēdere ad occasum ꝛ luciferum obtenebrari. Pauci tn̄ ꝑmittebant ad Johānem accedere. Tyrāni enim timent sanctos viros:ꝛ sub clamide alicuius mansuetudinis aut rectitudinis suā q̄nq̄ exercent crudelitatem. Propterea ꝑmisit herodes discipulos suos ad eum accedere: ne crudelitatem in eum videret exercere. Et beatus homo qui non fuerit scandalizatus in me.

¶ Sed hic q̄rit quō dn̄s btificauit eos q̄ nō sunt in ipo scādalizati. Cum Esa.viij.dictus sit lapis offensionis ꝛ petra scādali? Ad q̄d petra scandali:nisi ad offm̄ suū qd̄ est esse ruine occasio:si ḡ sit ruine occasio non videt iniquū ruere in ipo dn̄o q̄ dedit occasionē. Rn̄det ꝙ scādalū ꝑm Origenē sup librū Nūeri.xxv. Nichil aliud est nisi sicut in via ponit aliqua pedica vel deceptio vel lapis vel aliquid aliud offensiuū. Sic scādalū est dictū vl' factū min⁹ rectū p̄bēs occasionē ruine:ita ꝙ sicut ad ipactionē pedis cōtra lapidē q̄s ruit corporaliter:sic spūaliter q̄s ruit ad dictū vel factū alterius:inquātū sua admonitiōe/inductiōe/vel exēplo intēdit aliū ad peccādū inducere. Et istud est scādalū datū ꝛ actiuū ꝛ nō solū acceptū ꝛ est grāde pctm̄. Scd̄o mō scādalizat q̄s aliū:q̄n facit aliquod opus quod ex se inductiuū est alterius ad peccandū:q̄uis non intendat:vt si ante filiū suum vel filiā suam q̄s suū matrimoniū frangat:vel si ante eos cōmittat vsuram: quasi docens eos q̄d in futurū agere debeāt:vel si blasphemet coram eis: et talis peccat:nō tn̄ nouo pctō/sʒ aggrauet:nec tn̄ ita grauiter peccat sicut q̄ p̄mo modo scandalizat. Et sic ꝓuidendū est nobis ne quēquā scādalizemus:imo ꝑm doctrinā xp̄i cauere debemus:ne sub nobis aut sub vmbra nr̄i aliquē habeam⁹ q̄ alt'i p̄beat occasionē ruine. Chrisost. Vult xp̄s vt nō solū de periculo nr̄i pcti curem⁹:sed etiam circa ꝑtinētes ad nos:ne aliq̄d turpe agat:vt puta si habeas amicū q̄ res tuas bn̄ dirigit quasi proprius oculus/aut ꝓcuret res tuas quasi ꝓpria manus esset:si eū cognoueris aliq̄d turpiter agere:ꝓsce eū abs te:qꝛ scandalizat te. Non em̄ solum pro nostro pctō sed etiam ꝓximorꝝ quos ꝓhibere possumus:dabimus rationem. Si em̄ iudex qui est reipublice oculus vel manus ad procurandū

F
Scādalū.
Quid sit scandalū:et an xp̄s scandalizauerit

et tutādū ius subditoꝝ scādalizat te:ꝓijce eū abs te. Pedes aūt dicūtur ppl'i basse cōditiōis q̄ furant̄ ⁊ illico suspendūtur. Man⁹ defendētes sunt gētes armoꝝ et nobiles. Ocul⁹ aūt raro tangit̄:qꝛ nō ꝑmittit se tāgi. Si tn̄ tangat̄ vel cruat̄:nō sit ille strabo vel monocul⁹ q̄ rēpublicā totā respiciat:aut q̄ per cautelas ⁊ ad suū cōmodū dirigat. Sꝫ modo oculus ꝓfundatus in caput.i.bn̄ sensatus ⁊ doct⁹ ⁊ q̄ recte aspicit:citi⁹ eijcit̄: qꝛ boni iudices ⁊ directores vix tolerant̄. Nec ꝓpterea debēt ppl'i in ip̄is scādalizari siplures habeāt diuitias:aut splēdidi⁹ epulēt̄:qꝛ sicut natura mittit capiti oculis et supioꝛib⁹ partib⁹ hominis nobili⁹ et purius nutrimētum:sic tales debēt honesti⁹ sustētari. Et istis duob⁹ modis nūq̄ xp̄s scādalizauit:nec ꝓpterea dr̄ lapis offensiōis et petra scandali. Tertio dicit̄ q̄s aliū scādalizare iproprie loquendo:qn̄ preter intentionē operantis et cōditionē op̄is:aliq̄s male dispositus inducit̄ ad peccandū:et istud est scādalū phariseoꝝ:vt puta qn̄ quis inuidet bonis alioꝝ:q̄ bona agit non dat ei occasionē ruine:vt qn̄ q̄s ex veritate doctrine p̄dicata quia reprehenditur in sermone/assumit occasionem male loquendi vel cogitādi:sicut ex doctrina xp̄i ⁊ miraculis scandalizati sunt pharisei ex malicia sua. ⁊ ideo dicit xp̄s. Beatus est qui non fuerit ⁊c̄.

¶ Sermo sextus eiusdē.iij.dn̄ice aduentus:⁊ in oꝛdine.xxviij.per thema precedens.

A Johannes baptista. Qꝛ dignus erat vt esset p̄cursoꝛ xp̄i

SI beatus est q̄ nō fuerit scādalizatus in xp̄o/credēdo scꝫ ip̄ꝫ eē vere redēptorē mūdi:beatus etiā est q̄ nō fuerit scādalizat⁹ in iohāne:credēdo videlicet ip̄m esse vere p̄cursorē xp̄i. Primo qꝛ hoc honore dign⁹ erat iohānes:quē rex ip̄e xp̄s sic voluit honorare. Hoc em̄ asserit in euāgelio allegando illō Malachie ꝓphete. Ecce ego mitto angelū meū ante faciē tuā q̄ p̄parabit viam tuam ante te. Sc̄do dicit inter natos mulierū nō surrexisse maiorem Johanne quo fit vt inter ceteros esset maxime dign⁹ tanto officio. Tertio ōndit eū btē trinitati assimilari:⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝙ eēt potissime dign⁹ vt in hoc excellētissimo ope trinitatis.s.redēptione generis humani famularet̄ trinitati p̄currendo ⁊ p̄conizando illud. Sc̄dm em̄ Aug. in rebus ꝑ tp̄s oꝛtis nulla maioꝛ gratia apparuit q̄ꝫ ꝙ de⁹ fieret homo/⁊ hō deus:et sic nullū op⁹ ad extra est ope redēptiōis excellētius. Primo quidē ōndit xp̄s ꝙ assimilet̄ trinitati in potentia cum dr̄. Sed q̄d existis in desertū videre. Arūdinē vento agitatā? In hoc est sil'is p̄ri cui attribuit̄ potentia. Potens erat iohānes ventis tentationū resistere. Non sic impij non sic:sed tanq̄ puluis quē ꝓijcit ventus a facie terre. Job.xxj. Erunt sicut palee ante faciē venti. Sc̄do assimilat̄ in bonitate:ibi hoīem mollib⁹ vestitum. In hoc est similis sp̄ui sancto cui bonitas appropriat̄. Johānes em̄ amorē et suauitatem bonoꝝ tp̄aliū cōtēnebat:dicēs cū dauid. Michi adherere deo bonū est:ponere in dn̄o deo spem meā:nec vlla carnis mollicie alliciebat̄:q̄ dulcedine sp̄ussc̄ti trahebat̄. Nā gustato sp̄ū desipit oīs caro. Tertio assimilat̄ in sapientia:ibi ꝓphetam. In hoc em̄ erat sil'is filio cui sapientia appropriat̄ ſm Bedā plusq̄ ꝓpheta fuit qui nō tantū futura dixit sed etiā demōstrauit. Non ergo erat iohannes mutabilis aut flexibilis vt arundo:sed fide/spe/⁊ amore firmus fuit in deo. Eccl'i.xv. Firmabit̄ in illo et nō flectetur. Et in eodē.v. Nō te vētiles in omnē ventū. Et eiusdem.xxvij. Stult⁹ vt luna mutat̄. Nec etiā more curialiū erat iohannes delicate nutritus ⁊ vestitus. Sciebat em̄ impossibile esse de delicijs huius mundi ad delicias eternas transire. Sed nec erat de numero insipientium qui dicūt in corde suo

non est deus. Non de numero illorum quibus exprobrat dn̄s. Hiere.viij. Turtur et irundo et ciconia custodierunt tēpus aduentus sui: populus aūt meus non cognouit iudicium dn̄i. Illud videlicet iudicium qd fecit dum venit in terrā: quo iudicatus est pnceps huius seculi et eiectus foras cum omni suo vitiorum exercitu. Illud autem optime cognouit Beatus Johānes vtpote pphēta et plusq̄ pphēta: et ideo dicebat de christo. Ille est qui baptizat in spiritusancto et igni. Per baptismū autem expellit dyabolus cum pompis suis. Et ppterea in principio sue predicationis hortabatur populū parare viam dn̄o venturo in carnem. Inter omnes autē qui se preparauerunt ad christum suscipiēdum maria amplius se preparauit: adeo vt non solū in mente sed et in vtero eius hospitaret: et ex hoc cōijciendum est q ipsa melius nouit modum se preparādi q̄ alij quicunq;. Ut ergo nos instruat quomodo preparari debeamus ita vt mereamur christum suscipere et sic digne eius aduētum celebrare: ad eam recurremus. (Ipsa enim est doctrix discipline dei et electrix operum illius. Sapien.viij.) presentātes ei angelicum illud oraculum Aue.

¶ Mane diximus quomō dn̄s abstulit scādalum discipulorū iohānis qui erant sup doctrina eius scandalizati. Nunc dicemus primo quomō abstulit scādalum populi sup doctrina et vita iohānis: quod poterat oriri ex eo q confidēter multum de principibus locutus fuerat: vnde vinctus erat in carcere. Secūdo qui sunt qui solent faciliter scandalizari.

¶ Quo ad primū abstulit dn̄s scandalum ppli circa iohānem laudādo eū et ostēdendo esse irrephensibilē in vita et doctrina. Primū scz q esset irreprehensibilis in vita declarat ex duobus que faciunt vitā irreprehēsibilē: scz ex eo q quis declinat a malo: et ex eo q facit bonum. Qd autem declinaret a malo seu immunis esset a peccato patet ex duob9. Primo qr iohānes nō erat arundini similis. Peccator autē arūdini in multis assimilat. Primo quia arūdo radicem habet in luto vel fluido non in terra solida. Sic peccator nō habet intētionis vel amoris radicem in terra viuētiū: sed in re trāsitoria qd est principium oim malor. Augustinus. Amor mūdi est totum et solum malum hoīs. Radicem in solido voluit figi deus cum dixit Primū querite regnum dei. Radix ostēdit de qua terra sit arbor. Multū timēdum est homini qui inuenit radicem cordis sui fixam in re trāsitoria. Primū est si nimis profunde fixa sit vt res illa deo preponatur: et si illam plus diligit q̄ deū pro illa deū negat. Hoc em̄ ab hoie colit quod pre ceteris diligitur. vt dicit Augustinus sup illud. Quorū deus venter est. Ideo bene dicit Matth.v. Beati paupes spiritu: qr scilicet parū fixerūt spm̄ in terrenis istis. Secūdum est si radicem cordis in multis rebus trāsitorijs posuit: sicut ille q multas habebat possessiones. Mat.xix. Occasione hui9 dicit dn̄s verbum illud. Diues difficile intrabit in regnū celor. Si funiculus triplex difficile rūpitur: multo fortius funiculus decuplex. Tertiū est si diuturnitate tēporis radices corroborate sunt. Non em̄ transfert arbor postq̄ senuit: sic nec hō recedit a peccato vel saltē vix: si 9suetudinē habuerit in eo. iuxta illud Hiere.xiij. Si mutare pōt ethiops pellem suam: aut pardus varietates suas: et vos poteritis bene facere cū didiceritis malū. Secūdo arundo exterius habet nitorē: interius vacuitatem. Sic fm Augustinū Cū iniquis oia pulchra sint: ipsi soli remanēt turpes. Tertio arundo habet debilitatē: ideo nō est securū ei inniti. Sic nō est in pctōre cōfidēdum lz sit potēs. Hiere.xvij. Maledictus q 9fidit in hoie. Esa.xxxvj. Ecce cōfidis sup baculū arūdineū cōfractū istū sup egyptū: cui si innixus fuerit

B Arundo. Qd peccator arūdini cōparatur.

homo intrabit manū eius ⁊ perforabit eā. Quarto arūdo de facili mouet.
Sic pctōr ad oēm ventum tētationis mutat. Eccl'i.xxvij. Stultus vt luna
mutat. Quinto arundo habet lanuginem ꝓ fructu: sic peccator in fine nō
inuenit fructū operū suoꝝ. Sap.v. Spes impij quasi lanugo q̄ a vēto tolli-
tur. Rom.vj. Quē fructū habuistis in illis in quibꝰ nūc erubescitis? Johā
nes autē arundo nō fuit: qꝛ radicē amoris in mūdo nō habuit: nec vacuus
sed repletus spūsancto ex vtero matris: nec flexibilis ad malum: quia nec
mors cū a veritate deuiare fecit: nec glia qua xp̄s reputari potuit. Elegit
em̄ solide subsistere in se: ne inaniter raperet supra se: nec fuit sine fructu:
cū habuerit tres aureolas: qꝛ fuit vgo predicator ⁊ martyr: ⁊ mentē fixam
habebat in celo. Phil.iij. Nr̄a ꝯuersatio in celis est. Scdo Johānes decli

C

nabat peccata carnaliū. Non em̄ erat mollibus vestibus aut delicate nu-

Mollicies. De triplici mollicie.

tritus sicut carnales. Triplex aūt reperiri pōt mollicies: scꝫ vestium/cibo-
rum/et vboꝝ. De pma dicit Treno.iiij. Qui nutriebant in croceis ample
xati sunt stercora. De scda dr ibidē. Qui vescebant voluptuose interierūt
in vijs suis: ita ꝙ ad patriā paradisi nō venerūt. Assueti ei in delicijs cū in
peregrinatione vinū non inueniūt nec panē triticeū: egrotant ⁊ moriunt.
Ideo dicit Eccl'es.x. Prosperitas stultoꝝ perdet illos q̄ nesciūt in ciuita-
tem pgere: quia ꝓpter ꝓsperitatem p̄cedētem qn̄ veniunt in viā dn̄i aspe

D

ritate deficiūt. De tertia dicit Esa.iij. Popule meus q̄ te beatū dicūt ipi

Adulator. Qr adulatores sunt fugiēdi.

te decipiūt. Et ꝓuer.xxvij. Qui bn̄dicit alicui voce grādi maledicēti simi
lis est. Sicut em̄ auis īplicata rethi se nō pōt explicare: ita pauci possunt
laqueū adulationis effugere. quin in verboꝝ suauitate ⁊ laudum vanitate
colletent. Sed mirū est quō nō cauent adulatores: cū sint maledicti. Hie-
re.xx. Maledictꝰ hō qui nūciat pr̄i suo natꝰ est tibi puer masculꝰ. i. adula-
tor q̄ nunciat illi q̄ male fecit ꝙ puerū masculū genuit. i. ꝙ virile opus cō-
pleuit: sicut cū aliq̄s fornicationē vel adulteriū cōpleuit dicit ei ab adula-
tore: ꝙ viriliter fecisti ex quo cū tam pulchra cōmixtus es. Et sic adulato-
res venenū vulneribꝰ infundūt ne vulnerati sanent: mortui sepeliūt mor-
tuos ne resuscitent. Osee.ix. Egyptꝰ cōgregauit eos. i. tenebre peccatorū
cōgregauerūt pctōres: mēphis (que interpretat ex ore) id est adulatio vo-
cis sepeliet eos. Itē assimilant adulatores locuste: qꝛ bona multoꝝ et ma-
xime p̄ncipū ⁊ magnatū deuorant ⁊ cōsumūt: ⁊ ideo de talibꝰ qui recipiūt
adulatores dicit Psal. Dedit erugini fructus eoꝝ: ⁊ labores eoꝝ locuste.
Nulla autē istaꝝ mollicieꝝ Johānem maculauerat. Nō prima: qꝛ nō erat
vestitus purpura ⁊ bysso: sed pilis cameli ⁊ zona pellicea circa lūbos eius
Nec secūda: qꝛ non pdices aut phasianos aut huiusmodi cibaria delicata
sed locustas ⁊ mel siluestre edebat. Nec etiam tertia: qꝛ nullius vitia adu
lando palpabat: sꝫ cōstāter rep̄hēdebat pctā oim etiā maiorū: sicut phari-
seorū quibꝰ dicebat. Matth.iij. Genimina viperaꝝ q̄s vos docuit fugere
a vētura ira? silr̄ herodis dicens ei. Nō licet tibi habere vxorē fr̄is tui.

E

¶ Scdo nō solū iohānes declinabat pctā sed etiā opa excellētia faciebat.

Johānes baptista. Qr iohes baptista fuit angelus.

Et hoc ostēdit xp̄s cum ſm ꝓphetiā malachie cōparat eū angelo. Itē iohā
nes fuit angelꝰ. Prio pure et caste viuēdo: in cuiꝰ signū dicit xp̄i amicus.
Joh.iij. cū dicit. Amicus aūt spōsi q̄ stat ⁊ audit eū: gaudio gaudet ꝓpter
vocem sponsi. Et ideo scribit Prouer.xxij. Qui diligit cordis mūdiciam
propter gratiā labioꝝ habebit amicū regē. Silr̄ habuit exteriorē puri
tatē: qꝛ fuit vgo et magne abstinētie. Matth.xj. Uenit iohānes neq̄ mā-
ducās neq̄ bibēs ⁊c. Et linguā suam qua debuit p̄nūciare saluatorē adeo
custodire voluit ꝙ in desertum fugit: ne leui saltem maculare vitā famine

posset. Noluit etiã vanitatẽ mũdis illis oculis inspicere quib⁹ visur⁹ erat saluatorẽ. Deo etiã vacauit sicut angeli. Mat.xviij. Angeli eorũ semꝑ vident faciẽ p̃ris mei. Ideo elegit habitare in deserto vt meli⁹ cõtẽplationi celestiũ intẽderet. Hiero. O desertũ familiari⁹ deo gaudẽs. Ministerium etiã ad modũ angeli ad pp̃lm habuit. Sũt em̃ angeli administratorũ spũs in ministeriũ missi ꝓpter eos qui hereditatẽ capiunt salutis. Hebreoꝝ.j.
¶ Scd̃m aũt ꝙ esset Johãnes irreprehẽsibilis in doctrina ostẽdit dñs cũ dicit eũ esse ꝓphetã et plusꝙ̃ ꝓpham. Nã ꝓpheta nõ loquit̃ a semetipso sed ꝑ instinctũ et inspirationẽ spũs sc̃ti: q̃ est spũs veritatis/ ⁊ mẽtiri nõ põt nec doctrinã falsam suggerere. Propterea dicebat dauid ꝓpha. Lingua mea calam⁹ scribe velociter scribẽtis.i. spũs sc̃ti. Et.ij. Petri.ij. Spũ sc̃tõ inspirati locuti sunt sc̃ti dei hoĩes. Non ergo debebãt iudei scandalizari nec de vita nec de doctrina Johãnis: q2 tale scandalũ fuisset passiuũ ⁊ nõ datũ s3 acceptũ. Scãdalũ aũt passiuũ vitare nõ tenemur/ s3 bñ actiuũ: ita ꝙ sum me cauere debemus ne ꝑ dicta vel facta n̄ra demus directe ⁊ immediate occasionẽ ruine in peccatũ. Et hoc ostẽdit̃ multipliciter. Pꝛio exẽplo xp̃i qui magis elegit se ⁊ suos discipulos tributarios esse ꝙ̃ tributa petẽtes scãdalizare: vt p3 ꝑ q̃stionẽ factã Petro ꝓ eis q̃ exigebant didragmã. Mat. xvij. In quo docet̃ hõ quãtũcũq3 liber vel nobilis q̃nq3 cõtra libertatẽ/ nobilitatẽ vel dignitatẽ ꝓpꝛiã multa dissimulare ⁊ facere: vt sic alioꝝ offendiculũ euitet̃: ⁊ ne sit litiũ causa ⁊ discordie: q2 ve homini illi ꝑ quẽ scãdalũ venit. Scd̃o exẽplo sc̃toꝝ virorũ: vt patuit in Eleazaro q̃ poti⁹ elegit mori ꝙ̃ adolescẽtib⁹ malũ exẽplũ relinq̃re.ij. Macha.vj. Et ad hoc nos monet scriptura. Rom̃.xiiij. Ne ponatis offendiculũ fratri vel scãdalũ. Magnã em̃ iniuriã facit opifici q̃ destruit op⁹ suũ: honoꝛẽ facit ei q̃ nitit̃ illud cõseruare ⁊ augere. Sic q̃ custodiũt se a scãdalo alioꝝ. Rom̃.xiiij. Que edificationis sunt inuicẽ custodiam⁹. Noli ergo ꝓpter escã destruere op⁹ dei: noli cibo tuo illũ ꝑdere ꝓ quo mortuus est xp̃s. Et.j. Coꝝ.viij. Uidete ne licẽtia vestra offendiculũ fiat infirmis. Et seq̃tur. Peribit in tua cõsciẽtia frater pro q̃ xp̃s mortu⁹ est. Scd̃o ad hoc nos mouet vinculũ charitatis qd̃ est mẽbroꝝ xp̃i vnio. Unũ em̃ mẽbrũ cauet periculũ alteri⁹. Rom̃.xiiij. Si ꝓpter cibũ frater tuus cõtristat̃: iam nõ ſm charitatẽ ambulas. Ideo pax multa diligẽtib⁹ legẽ tuã.s. charitatis: ⁊ nõ est illis scãdalũ. Tertio ꝓpter nocumentũ multiplex. Pꝛio q2 offendit deũ quẽ facit blasphemari aliũ scãdalizãdo. Esa.lij. Dñatores tui inique agũt dicit dñs: iugiter tota die nomẽ meũ blasphemat̃. Hic a Nathã correct⁹ est Dauid: eo ꝙ i homicidio Urie fecerat blasphemari dñm scãdalizãdo pp̃lm. Scd̃o tales apostatare faciũt a deo. Hieroboã em̃ fecit duos vitulos aureos: quoꝝ alterũ posuit in dan: alterũ in bethel. et factũ est i scãdalũ in israel ⁊ i peccatũ apostasie ⁊ idolatrie. Isti vituli signãt scãdala duoꝝ maloꝝ.s. principũ terrenorũ et p̄latoꝝ. Tertio ꝑ mala eoꝝ exẽpla reddunt̃ sacra dei loca officia ⁊ sacramẽta cõtẽptibilia ⁊ abhoĩabilia. ps. Corrupti sunt ⁊ abhoĩabiles facti sunt i studijs suis. De q̃b⁹ Ezech.viij. Uiolabũt archanũ meũ et intrabũt i illõ emissarij et cõtaminabũt. Hec sunt idola abhoĩabilia depicta i pietibus ⁊ i circuitu tẽpli ꝑ totũ. Ezech.viij. In vitis patrũ et in historia tripartita lib.vi. legit̃ ꝙ beatus Anthoni⁹ vidit burdones occupãtes eccl̃ias ⁊ altaria calcibus cõcultãtes ⁊ euertẽtes: ⁊ dñm dicẽtẽ. Abhominor altare meũ. Per qd̃ significabat̃ arrianos hereticos debere subuertere ecclesiã: ⁊ sacerdotes ꝑ mala exẽpla debere sacra loca ⁊ sacramẽta reddere cõtẽptibilia ⁊ abhoiabilia i ocl̃is ituẽtiũ eoꝝ malã vitã. Quarto hoc scãdalũ actiuũ nocet sc̃tis

Scãdalũ. Qꝫ debemus vitare scandalum actiuum.

viris:quos malū exēplū affligit.ps.Tabescere me fecit zelus me⁹.Aug. Pctā maloꝝ frixoria sūt bonoꝝ.j.Coꝛ.xj.Quis scādalizat̄ ⁊ ego nō vroꝛ? Sūt eñ hmōi siles buboni circūdato laqueis aucupis: quē de die ponunt aucupes iter laqueos:ad quē accedētes auicule capiunt̄ in laqueis circū-positis exēploꝝ maloꝝ.Quinto scādala ista ituētē ea faciūt duꝝ stupidū ⁊ insensibilē.instar mōstri meduse:de q̄ dicūt poete q̄ q̄ viderunt lapides q̄si diriguerūt.Instar etiā sirenū:de qb⁹ dr a poetis q̄ faciūt hoīes ita attētos cātui ⁊ oꝛnatui suo q̄ ꝑpterea se ꝑiciūt i maris ꝑiculis.De qb⁹ Hiero.dicit q̄ erāt meretrices q̄dā in insulis q̄ oꝛnatu suo meretricio nauigātes et eis itēdētes hoīes reddebāt stupidos ⁊ mēte captos.Vñ ꝼm ysidoꝝ.Oīs serpens nāliter frigidus venenū frigidū infundit:nec nocet nisi cū sanguinem tāgit:et tūc p venas discurrēs hoīem stupidū reddit:⁊ sui frigiditate caloꝛem naturalē fugās obrigescere faciēs hoīem occidit.Sic pctōꝛ dum venenū mali operis infundit:dū in aspiciēdo illud homo delectat̄:fugato caloꝛe charitatis moꝛit̄.Exo.xv.Obriguerūt oēs habitatoꝛes chanaam. Et sequit̄.Fiant immobiles q̄si lapis.Inde tenebre egypti.i.mala exēpla reddūt hoīes immobiles.Exo.x.Scādalū aūt passiuū nō vitauit xp̄s nec Johānes.Vñ cū discipuli dixissent xp̄o predicāti ꝯtra phariseos.Scis q̄ꝛ pharisei hoc v̄bo scādalizati sūt.rñdit.Sinite illos:ceci sūt ⁊ duces cecoꝝ

B Scandalū. Que opera bona sūt dimittēda ꝓpter scādalum: et que non.

¶Querit̄ ḡ vtrū ꝑpter ꝓximi scādalū bona sint dimittēda:vt p̄dicatio/iusticia ⁊ sic de aliīs:et v̄itas silenda? Et videt̄ q̄ sic:q̄ꝛ coꝛrectio fraterna (vt dicit Aug.in de ciui.dei)dimittēda est ꝑpter scādalū.Sicut Dauid p totā vitā dimisit Joab impunitū ꝓ duob⁹ homicidiīs p eū factis.Silr elemosinaꝝ largitio ⁊ punitio pctōꝝ ꝑpt̄ ꝑiculū scismatꝭ.Ad hoc dr p̄io ꝼm Tho.ij.ij.q.xliij.art.viij.q̄ duplicia sūt hoīs bona.q̄dā tp̄alia:q̄dā sp̄ualia. Spiritualiū aūt q̄dā sunt de necessitate salutis:vt subuenire paupi in necessitate:diligere ꝓximū:coꝛrigere eum fraternaliter.⁊ sic de aliīs.Et ista nullo mō sunt ꝑpter scādalū dimittēda:q̄ꝛ null⁹ dꝫ moꝛtaliter peccare vt alteri⁹ pctm̄ impediat:q̄ꝛ ꝼm oꝛdinē charitatꝭ plus debet hō sue aīe salutē diligere q̄ alteri⁹.Alia sunt superogatiōis:q̄ nō sunt de necessitate salutꝭ et tūc aut tale scandalū oꝛit̄ ex malicia.sic̄ si in solēnitatib⁹ q̄s ꝯfiteat̄/aut recipiat coꝛp⁹ xp̄i:vel dicat hoꝛas suas deuote:⁊ ali⁹ scādalizet̄ vocans eū hypocritā.⁊ tale op⁹ nō debet dimitti ꝑpter scādalū:q̄ꝛ illd̄ ex malicia ꝓcedit.Aut illud ꝓcedit ex ifirmitate/vel ignoꝛātia/vel ex suspiciōe:⁊ illd̄ docet dñs vitare.Mat.xviij.et Apl's Roma.xiiij.et.ij.Coꝛ.viij.Sic̄ si q̄s deuotione mot⁹ aliqua signa in ecclesia/vel mot⁹ faceret publice vnde aliī scandalizarent̄:vel vadit ad aliquā ꝑegrinatiōnē vel domū:vbi foꝛte facit aliqua opa superogationis:vt dare elemosinā:vel visitare infirmos:⁊ ali⁹ propter hoc de ip̄o male suspicat̄ et iudicat:tūc si hoc ꝑcipiat debet ab illo cessare:quousq̄ ali⁹ infoꝛmet̄ per eū:vel per aliū de veritate rei.Qꝫ si nō velit quiescere/debet nichilomin⁹ perseuerare:q̄ꝛ tūc nō ex ignoꝛātia/sed ex malicia scādalū ꝓcedit.Si aūt bona sunt tēpoꝛalia/aut sunt nr̄a:⁊ tunc aliquādo ꝑpter scādalū vitādū sunt penes alios dimittēda ad tēpus/nec tūc repetēda:maxie si scādalum oꝛiat̄ ꝑpter ignoꝛātiam vel infirmitatē: quousq̄ sedet̄ scādalum ⁊ admonitione erudiat̄.Si aūt sint nobis ꝯmissa: sicut bona eccl'ie prelatis cōmittūtur:⁊ bona reipublice rectoꝛib⁹ eiusdē: tūc talia nō sunt ꝑpter scandalū dimittēda.Sicut si q̄s per maliciā bona ecclesie vel pupilloꝝ sibi vsurpare velit:tūc tutoꝛes et ꝓcuratoꝛes tenent̄ ea seruare ⁊ defendere:nec ꝑpter scandalum dimittere.¶Dicit̄ scd̄o ꝼm eundem q̄ ꝑpter scādalum nō debet dici falsitas:q̄ꝛ nō sunt facienda me-

la vt inde eueniāt bona. Rom. iij. Potest tñ veritas ad tps nō doceri vel ta
ceri sic expedit Amos. v. In tpe illo prudēs tacebit. qr tps malū est. Ubi
tñ ꝓpter veritatē dicēdā maius bonū oriri ꝙ scādalū nasci crederet / imo
putaret emergere magna vtilitas / dz dici veritas: vt patet in pdicatoribus
culpantibus pctā / in quo pauci scandalizant scādalo accepto: et tamē mul-
ti inde ꝓficiunt. Ubi tamen maius scandalū oriret / taceēda esset. Poeta.
Et qñqz nocet oia vera loqui. Sicut sepe multi de pncipibus et suis supiori
bus obloquūtur / nec inde meliorant: sed magis plebei docent inde con-
tra eos oblatrare. Non tamen sunt dimittenda eorum peccata a predicato-
ribus quin contra ea reclamēt: sed hoc fiat prudenter. Nec eñ predican-
da sunt pctā minorum: vt plebis q̄ sunt minora: et omittēda peccata maiorū
q̄ sunt grauiora: ne simus de illis de quibus Matth. xxiij. Qui excolant
culicē et glutiunt camelum. i. extra collum cordis expellunt peccata par-
ui ponderis: et nullam de maioribus conscientiam faciunt.

¶ Circa scōm aduertendū est ꝙ quatuor gña hominū vt plurimū scāda-
lizari solent. Primo et maxime inter oēs supbi: qui iuxta eorum iudiciū si nō
honorent vt appetūt / iudicāt se despici: iō scandalizant. ps. Opprobrium
abūdantibus et despectio supbis / contingit scz si nō honorent. Sic scanda-
lizatus est Amā Mardocheo nō assurgēti ei. Hester. iij. Inde Prou. xvj.
Ante ruinā exaltabit spūs. Sicut eñ fortis ventus magnas arbores ꝙ-
uis videantur fortiter radicate ruere facit / sic vētus dyabolice tētatiōis
qñqz a statu gratie ruere facit hoies sublimes: q̄ alios excedere videbant
dignitatibus vel virtutibus: qr nō bñ fundant in humilitatis fundamento:
vt qui de seipis nimiū presumunt / et alios corruentes contemnūt. Pro-
uerb. xvij. Qui in ruina letat alterius nō erit impunitus. Matth. vij. Ue
nerūt flumina et flauerunt venti: et irruerūt in domū illā et cecidit: et fuit
ruina illius magna. Scdo faciliter scādalizant q̄ magna felicitate potiunt
et ꝓtinus ruūt. Sic scandalizati sunt discipuli dñi: qui in ꝓsperitate stan-
tes cū xpo / in tribulatione defecerūt. Sic mali de quibus saluator in psona
dyaboli dicit. Uidebam sathanā sicut fulgur de celo cadentem. Luce. x.
Fulgur eñ in ruendo non solum vsqz ad terrā cadit: sz etiam se ꝓfundat
infra terrā. Sic peccator de altitudine dignitatis vel ꝓsperitatis finali-
ter ruit: nō solū ad terram sed etiam infra terram vsqz in infernū. Et sicut
in ruina magnorum edificiorum fit magnus strepitus et tumultus: sic in ruina
taliū clamat et tumultuat: loquit et murmurat totus mūdus et scādali-
zatur. Hiere. xlix. A voce ruine eius cōmota est terra. Et hoc maxime pro-
pter offensam et dei iniuriam. ps. Irritauerūt eū in adinuentiōibus suis: et
multiplicata est in eis ruina. Adinuentiones sunt quibus grauāt pplm et
ledūt ꝓximū. Et de talibus cū eis contingit infortuniū: iudicat ppls ꝓpt
hmōi adinuentiones hec accidere. Nichilominus tales q̄ diuitiis abun-
dant nō multū patiunt scandalū: qr catto assimilant: q̄ cū ab alto cadit sp
sup pedes suos recte cadit. Sic illi amicis et pecunia vndiqz appodiati:
vix aliter ꝙ sup suos pedes cadūt. Tertio facile scandalizant subditi qbus
president mali. Prou. xxviij. Regnātibus impiis ruine hoim / tam malorum
vt patuit in regibus israel q̄ sua malicia ruere faciebāt pplz i idolatriam:
ꝙ etiā bonorum q̄ mlta patiūtur ab impiis: quos dñs in fine cōsolabit faciē
do iudiciū et iusticiā. ps. Iudicabit in nationibus iplebit ruinas: cōqssabit
capita. s. malorum in tra multorum. i. reprobōrum q̄ mlti sūt vbi electi sūt pauci.
Quarto facile scandalizant qui ab altitudine virtutis in foueā malorum
ꝓfundā cadūt. Sic scādalizati sunt iudas et discipuli q̄ ab altitudie fidei

Nō scādalizari. Quattuor gña hoiz solēt scandalizari.

lapsi sunt in infidelitatē.quidā ꝓ semꝑ/vt Judas:aliȷ̇ ad tp̄s/vt ceteri discipuli.Et istud scādalū aliqn̄ est alicuiꝰ boni cā:qꝛ scādalizatis sepe aperit oculos intelligentie:vt Petrus scādalizatꝰ in xp̄o et ceteri discipuli post scādalū seip̄os cognouerūt.Sic Balaam Nūeri.xxiiij.Uir cuiꝰ obturatꝰ est oculꝰ,et sequit᷑.Cadit ⁊ aperiunt᷑ oculi eiꝰ.

De sancto Thoma apostolo Sermo primus. et in ordine.xxix.per thema euangeliȷ̇.

Infer digitū tuū huc:et mitte manū tuā in latꝰ meū:et noli eē̄ incredulꝰ/sꝫ fidelis.Joh.xx.Per v̄ba p̄dicta q̄ dixit dn̄s beato Thome hortat᷑ nos in hac solēnitate mater eccl'ia ne simus beneficiȷ̇s dei incarnatōis videlicet ⁊ natiuitatis increduli:sꝫ ꝑ verā fidē p̄paremꝰ hospitiū cordis nr̄i dn̄o vēturo:sicut beatus Thomas p̄parauit habitaculū seu palatium Gondoforo regi Indie. Un̄ fides nos incitat ad tria hodie cōsiderāda:vt meliꝰ p̄paremur:q̄ (ƀm Bernar.in sermonibꝰ)in sctōꝝ solēnitatibꝰ cōsiderare debemus:exēpluꝫ sancti:eiꝰ auxiliū:et cōfusionē nr̄am.Primo cōsiderandū est quō beatus Thomas tandē ꝑ fidem verā et charitatem placuit deo:⁊ ꝑ quā viam ad gl'iaꝫ ꝑuenit:qꝛ ꝑ varias tribulationes ⁊ penalitates.Illa ei est via ascēdēdi i celū:hec est regula gn̄alis a qua nullꝰ vnq̄ȝ sanctꝰ fuit exceptꝰ.Nā Hester.viiȷ̇.Oēs q̄ dn̄o placuerūt ꝑ multas tribulatiōes trāsierūt fideles

A Thomas. Tria sūt cō siderāda in solennitate bti Thome et ceterorū sanctorꝝ.

Sꝫ nō sufficit ista cogitare mēte:sꝫ opꝫ iferre digitū suū illuc.i.sil'ia opari sicut btūs Thomas:et se p̄parare ad sil'ia patiēdū vt ad sil'eꝫ gl'iam ꝑueniamꝰ.Dicebat ei Scipio affricanꝰ nichil eū magꝭ aiare ad v̄tutē q̄ȝ suoꝝ maioꝝ exēpla:q̄ꝝ ymagines in foro depictas videbat.Un̄ Paschasiꝰ diaconus in ep'la ad Euagiū pbr̄m.Oꝫ sctōꝝ exēpla multū cōmoueāt ad virtutē:videt᷑ isinuare Mathathias morti appropinquās/filiȷ̇s suis hereditario iure sctōꝝ exēpla derelinquēs:q̄ꝝ certaminꝰ admirādis excitati aiās suas ꝓ legibꝰ dei/sctitatꝭ feruore cōtēpsert̄.Tātū ei eis ꝓfuert̄ facta maiorū:vt armatos p̄ncipes aperta fide deterrerēt.Hinc Augu. Qō nobis beatus martyꝛ imitādū ꝓposuit in sua passiōe:hoc attēdere/hoc iplere vere est martyris solēnia celebrare.Scd̄o si secuti fuerimꝰ beatū Thomam debemꝰ ab eo auxiliū sperare:et oratione ⁊ obsequio illud impetrare.Solēt ei hoies benigni sequētes se iuuare:cū ad locū difficilem transeūdū veniūt.Sic btūs Thomas dabit auxiliū et porriget manū:sicut pater solet porrigere filio suo existēti i passu ꝑiculoso.Et p̄sertim qꝛ ip̄e expꝰtꝰ est ꝑiculū/cū videlicet ruit in infidelitatē:et ideo paratior erit ad succurrēdū nob̄ Propt̄ea ei dicebat Apl's xp̄m citiꝰ nobis misertur ū:qꝛ ip̄e circūdatus fuit ifirmitate/carnis scꝫ et penalitatis:nō pcti.Heb.iiij. Nō ei hēmꝰ pōtificē q̄ nō possit cōpati infirmitatibꝰ nr̄is.Tētatū aūt ꝑ oia ꝓ sil'itudine absq̄ȝ pctō.Un̄ recitat Epyphaniꝰ magnꝰ Hieremiā cū eēt in egypto orōne sua fugasse aspides ⁊ cocodrillos q̄bꝰ antea vastabat᷑ egyptꝰ:et ƀꝫ hebreos adhuc cocodrilli de puluere eiꝰ fugātur ⁊ aspidū ꝑcussura sanatur. Et dicit idē se audiuisse a senioribꝰ viris q̄ ex stirpe ptholomei descēderāt q̄ȝ Alexāder magnꝰ ad ꝓphete tumulū veniēs:et loci mysteriū cognoscēs trāstulit corpus eiꝰ i alexādriā ip̄ꝫ gl'iose sepeliēs:⁊ ex tūc cocodrilloꝝ et aspidū q̄ ciuitatē ifestabāt/cessauit rabies.Sic puluis bti thome.i.mēoria ⁊ oratio eiꝰ oēs demonū tētationes ⁊ tribulatiōes mūdi ꝓfugabit:si sincero corde iterpellet᷑.Tertio cōsiderāda est cōfusio nr̄a.Cū ei btūs thomas nr̄i sil'is fuerit/et ex eadē materia sicut ⁊ nos:et nō de ferro vl' calibe plusq̄ȝ nos/cōfundi debemꝰ qꝛ nō cū inseq̄mur/sꝫ ocio torpescimꝰ:⁊ ma-

xime cū primo habeam⁹ plura exēpla ꝛ adiutoria sctōꝝ ꝙ tunc haberent. Scđo q: via paradisi est longe ampli⁹ trita ꝙ tūc esset. Usqꝫ adeo em̄ nunc trita est vt vir stultus erret p eā. Hinc est ꝙ inducit nos dn̄s ad ꝯsiderādū cōfusionem nr̄am: cū precipit ꝓphete Ezech.xliij. Dic filijs isrl' vt metiantur fabricā: et cōfundant ab iniq̄tatibus suis. Si em̄ metiamur fabricam in qua fabricatū est supra dorsum bti Thome: certe tūc inueniemus occasionem ꝯfusionis nr̄e: ꝙ ita delicati sumus vt paucissima refugiamus pati pro xp̄o. ꝛ ista cōfusio erit adducēs glīam. Eccl'i.iiij. Sed p̄cipue metiēda est fabrica illa in qua fabricatū est corpus xp̄i.s. beata v̄go: q: nec illa q̄dē expers fuit tonsionū pressuraꝝ et tribulationū: immo in passione xp̄i aiam eius doloris gladius ptransiuit. At aūt meli⁹ capiamus mēsurā eius: opꝫ nos illi appropinquare p deuotionē cordis ꝛ orationē. Nō vt melius fiat/ offeremus ei salutationē angelicā que sibi maxie grata est: dicētes Aue.

¶ Juxta thema nostrū tria dicem⁹. Prīo q̄liter s̄m iussionē xp̄i debem⁹ cū btō Thoma inferre man⁹ et digitos in lat⁹ eiusdē xp̄i. Scđo ꝙ nō debemus eē increduli sꝫ fideles/hoc est ꝯstāter et pseuerāter seruātes fidē xp̄i: sicut fecit btūs Tho. Tertio ꝙ debemus cū eodē esse fideles a fidelitate/ hoc est cōseruātes fidelitatē ad xp̄m: sicut boni serui ad dn̄m. De duobus primis disseret in sermone p̄senti. De tertio autē in subseq̄ti sermone.

¶ Quo ad primū duo iubet dn̄s. Primo scꝫ inferre digitū in loca clauoꝝ Scđo mittere manū in lat⁹ ei⁹. Jn manib⁹ opatio: in digitis discretio significat. Manus em̄ hꝫ discretā ꝛ distinctā figurā digitorū. Per ista ḡ nobis innuit ꝙ nō sufficit facere opus bonū/nisi illō fiat cū discretione. Et ideo precipit Leuit.ij. Om̄e sacrificiū.i. oē opus bonū sale discretiōis cōdies. Jnferre aūt digitū in loca clauoꝝ ꝛ mittere manū in lat⁹ xp̄i nō est nisi facere opationē ꝯformem illi quā fecit dn̄s: dū et clauis pforari/ꝛ latus suū ꝓ nobis apiri voluit.s. opari ex amore ꝛ dilectione xp̄i. Ois em̄ xp̄i actio nr̄a est instructio. Bn̄ ergo p opatiōes nr̄as tāgim⁹ xp̄m qn̄ per illas vnimur xp̄o p amorē ꝛ charitatē ei⁹. Que em̄ se ꝯtingunt q̄si vnū effici vident. Et s̄m illō.j.Coꝝ.vj. Qui adheret deo.s.p amorē vn⁹ sp̄us cū eo efficit. Talis aūt opatio ꝓcedens ex charitate ꝛ amore xp̄i nō pōt esse nisi discreta. Et certe rōnabile est ꝙ ille a nobis diligat q̄ tāta ꝓ nobis sustinuit: q̄ iuxta illud dictū.j.Joh.iiij. Prior dilexit nos. Nam q̄ clam gygātē illū fortissimū pfodissent ꝛ tenuissent: nisi hoc charitas voluisset? Aut q̄ lancea latus eius pforare potuisset: si nō illō charitas dei erga nos iperasset? Hinc ipse dn̄s aiebat. Osee.xj. Jn funiculis Ade traham eos: in vinculis charitatis. Et Hiere.xxxj. Jn charitate perpetua dilexi te: ideo attraxi te miserans. Mittamus ergo manus ꝛ digitos in latus xp̄i aptum: et ptingamus vsqꝫ ad cor eius: ita vt omnia opa nostra ꝓpter eius amorē fiant. Cor em̄ sedes est amoris. Et sic dicat vnicuiqꝫ nostrū illud Canti.iij. Ad animā deuotam directum vulnerasti cor meū soror mea sp̄osa in vno oculoꝝ tuorū: id est in opere ꝓcedente ex discretione ꝛ amore mei. Oculus nempe ꝛ rerū discretiones seu differētias nobis ostendit: ꝛ amorem ad eum ad quē frequēter subleuat: q: vbi amor ibi oculus: ꝛ ita designat amorē discretum quē habꝫ anima sctā ad xp̄m. Uel per latus xp̄i intelligi pōt btūs Tho. ꝛ ceti sancti qui deo tāꝙ latera eius adheserūt. Horū opationibus debemus actiones nr̄as ꝯformare: si eas volum⁹ deo gratas inueniri. Hoc em̄ est eos manib⁹ et digitis tāgere: opari sicut ꝛ illi opati sunt. Hec sunt latera a q̄b⁹ nobis cōtinue ꝓfluit bn̄dictio.s. boni exēpli ꝛ suffragioꝝ. Job.xxxj. Si nō bn̄dixerūt michi latera ei⁹, et iō ipa assidue tāgēda sunt ꝛ opib⁹ bonis ꝛ orōnib⁹

B Thomas. Quid sit inferre digitū in loca clauoꝝ xp̄i: vt iubebatur thome.

Itaq; manus significat opationem: sicut etiã ptz ex illo ps. In die tribula
tionis mee deũ exqsiui manibꝰ meis. Et rursum ex illo. Bñdictus dñs deꝰ
meus q docet manꝰ meas ad preliũ. Duplex aũt est manꝰ: dextra. s. et sini-
stra. Dextra vo fortior est sinistra: ⁊ ideo ꝑ dextrã significantur opa forti-
tudinis: ꝑ sinistrã autem opa mansuetudinis ⁊ mie. Utraq; hec opa exer-
cuit btũs Thomas. Opera. s. fortitudinis: cũ viriliter stetit ante reges et
presides ꝓpter nomẽ dñi: paratꝰ oĩa tormẽtoꝝ gña ꝓ fidei ꝯseruatione for
titer sustinere. Opa autẽ mãsuetudinis et mie habuit ⁊ exercuit. Primo
corpalia: cum pecuniã sibi a rege Indie datam distribuit paupibꝰ. Scdo
spũalia: cum verbũ dei pplo predicabat: exhortãs vt in mãsuetudine susci
perent insitum vbum diuinũ: qd posset saluare aĩas eorũ. Discretionem
etiã (que ꝑ digitos notatur) in oĩbus suis opibus habuit: ita vt posset dice
re illud Cãti. v. Manus mee distillauerũt mirrã primã: ⁊ digiti mei pleni
mirra probatissima. i. opatione penali discreta. Uñ in qualibet manu sunt
quinq; digiti. i. qnq; gradus discretionis in oĩ ope obseruandi. Primꝰ est
dijudicatio: qua discernimꝰ inter licitũ ⁊ illicitũ. Geñ. j. Diuisit lucẽ a te-
nebris: ⁊ in lege maledicit aĩal qd nõ ruminat et vngulã nõ findit. Ideo. j.
Coꝝ. xv. Si nosipos dijudicaremꝰ: nõ vtiq; iudicaremur. Ecce ꝙ vtile di-
iudicatiõis officiũ qd nos ĩ ꝯspectu iudicis a iudicio absoluit. Hũc discre-
tionis gradũ habuit btũs Thomas: cũ lz sensualitas refugeret ĩmanitatẽ
populi Indie: ita ꝙ suggereret ei illuc nõ ire: iudicauit tñ magis parendũ
eẽ xpo mittẽdi dicẽs illi. Tu es deꝰ meꝰ / et ego seruꝰ tuꝰ: fiat volũtas tua.
Scds gradus est deliberatio. Et hic discernit inter cõmodũ ⁊ incõmodũ.
Nõ eñ oĩa que licẽt / expediũt. ij. Coꝝ. x. Oĩa michi licẽt: sed nõ oĩa expe-
diũt. Et ideo dr. Prouer. iiij. Palpebre pcedant gressus tuos. Palpebre
scz discretionis. Ut sicut oculis corpalibus discernis inter viã cõuenientẽ
et nõ cõueniẽtem: ita oculis discretionis ponas discrimẽ inter expediens
et nõ expediens. Et ad hoc faciẽdũ multũ cõfert vti ꝯsilio. Ideo suadet sa
piẽs. Eccli. xxxij. Oĩa fac cũ cõsilio: ⁊ post factum nõ penitebis. Hũc discre
tionis gradũ habuit btũs Tho. dũ acqeuit ꝯsilio ⁊ reuelationi spũs sancti
mittẽdo thateũ vnũ ex. lxxij. discipulis ad regẽ Abagarũ cõuertãdũ: dum
etiã ꝗuis sciret licitũ eẽ fabricare palatiũ materiale regi: iudicauit tñ eẽ
magis expediẽs fabricare spũale in paupibꝰ reuelãdis. Dũ silr iudicauit
eẽ magis expediẽs Migdonie ⁊ Regine vt abstinerẽt a thoris viroꝝ suoꝝ
ꝙ ꝙ manerẽt cũ eis. Tertiꝰ gradꝰ est dispositio. Et hic discernit ĩter ordia
tũ ⁊ inordinatũ: qꝛ si licitũ sit ⁊ expediẽs: adhuc est ĩ rebꝰ vtilibꝰ q mõ et q
ordine facere vel dicere debeamꝰ. ps. Iocũdus hõ qui miseret ⁊ ꝯmodat:
disponit smones suos ĩ iudicio. Sicut solet bonꝰ seruꝰ disponere ⁊ ordina
re cõpota sua vt reddat rõnẽ dño suo. Et ideo dicit aĩa sctã Cãti. ij. Intro-
duxit me rex in cellam vinariã: ordinauit in me charitatẽ. Sic ordinauit
btũs Thomas oĩa opa sua: vt nichil diceret aut faceret nisi cũ debito ordi
ne: quasi disponẽs opationes suas in numero / põdere ⁊ mẽsura. ꝙ bñ ordi
naret dicta sua seu pdicationes ptz ex legẽda. Facta etiã sua apparẽt mul
tũ ordinata ex modo quo ꝓcessit ad cõuersionẽ Gondofori regis ⁊ populi
eiusdẽ: et ex multj alijs. Quartꝰ gradꝰ est dispẽsatio inter oportunũ ⁊ im-
portunũ. Postꝙ eñ gerẽda disposuimꝰ / et q ordine fiãt: sepe ꝓ vario eoꝝ
q emergũt euẽtu / dispẽsationi locꝰ est: qꝛ sm oportunitatẽ occasionũ aliqd
de ꝓpositi tenore ⁊ dispositiõis ordie necesse ẽ demere vel mutare. Sene-
ca. Sapiẽs nõ sõniat / sz aptat se tpi. Sic eadẽ est manꝰ cũ in pugnũ ꝯstrin
gitur ⁊ cũ in palmã extẽdit. Ideo dicit. Mitte sapiẽtem ⁊ nichil ei dicas.

C
Digitus.
Discretio.
Quinq; di-
giti in ma-
nu signant
quinq; gra
dus discre-
tionis.

q̄ꝛ sicut habet Eccli.viij.Omni negocio tp̄s est ⁊ oportunitas: et rn̄sionē
eoꝝ sapiēs intelligit.vn̄ Poeta.Cōsiliū resq̄ʒ locusq̄ʒ dabit. Et hinc est ꝙ
legislator politicꝰ nō dʒ semꝑ cogere ad obseruationē rigoris legū suarū:
ſʒ qn̄q̄ʒ dʒ vti epikaia ⁊ dispensatione ſm ꝙ locus/tp̄s ⁊ mores hoim illud
expostulāt.Sic sciebat btūs Tho.se aptare tēpori/loco ⁊ moribꝰ hominū
q̄bꝰ p̄dicabat et cū q̄bꝰ cōuersabat:edoctꝰ ad hoc a spū sctō.Quintꝰ gra=
dus est moderatio inter moderatū ⁊ imoderatū.In oībꝰ em̄ q̄ ordinate ⁊
circūspecte agimꝰ/modū ꝯgruū tenere debemꝰ.Oratiꝰ.Est modus i rebꝰ
sunt certi deniq̄ʒ fines.Quos vltra citraq̄ʒ neq̄t ꝯsistere rectū. Et iō apl's
hortat ad Phil.iiij.dicēs.Modestia vr̄a nota sit oībꝰ hoibꝰ. Sic i oibus
suis opibꝰ modū congruū obseruabat btūs Tho.tam quo ad se ꝙ quo ad
alios:vt ptʒ ex legēda.Primꝰ aūt hoꝝ digitoꝝ dr̄ pollex:q̄ꝛ ceteris pol=
let ⁊ p̄cedit:⁊ dimidia manꝰ dr̄.Sic diiudicatōis examē oīa p̄cedit:q̄ꝛ nisi
sit licitū nō pōt eē expediēs/qđ ꝑtiet ad deliberationē:nec ordinē recipit/
qđ ꝑtinet ad dispositionē:nec recōpēsationē admittit/qđ ꝑtinet ad dispēsa
tionē:nec mēsurā/qđ ꝑtinet ad moderationē.Vn̄ Matth.xxij.Pria q̄stio
est an liceat cū q̄rit.Licʒ cēsuʒ dari cesari an nō.ecce diiudicatio.Ondite
inq̄t:ecce deliberatio.Reddite q̄ sūt ⁊c̄.ecce dispositio.Scđs dr̄ index:q̄ꝛ
indicat deliberatio q̄d p̄ferēdū q̄d eligēdū.Mich.vj.Indicabo tibi o ho=
mo q̄d sit bonū:⁊ q̄d dn̄s req̄rat a te.Iō secūdū locū hʒ: q̄ꝛ nō deliberamꝰ
nisi de licitis.Tertiꝰ est dispositio:q̄ꝛ nō nisi de licitꝭ ⁊ vtilibꝰ ordinamꝰ:⁊
mediꝰ dr̄:q̄ꝛ rector mediū locū tenere dʒ:cuiꝰ est alioꝝ officia ordiare.Vn̄
et dn̄s sꝑ mediꝰ fuit:q̄ꝛ inter duos latrones/inter discipulos: et in iudi=
cio inter bonos q̄s a dextris/⁊ iter malos q̄s a sinistris ꝯstituet. Quartꝰ
est dispēsatio:q̄ꝛ q̄ recte deliberauimꝰ ⁊ ordinauimꝰ occasiōe oportunita
tis exitu meliori mutamꝰ.Et bn̄ dr̄ medicꝰ:q̄ꝛ sic̄ illiꝰ digiti leuior est ta=
ctus ⁊ leuīꝰ palpādo infirmis mēbris medet:ita dispēsatio dū ꝓ emergē
te oportunitate de rigore ꝓpositi subtrahit/q̄si medicꝰ īfirmitate ꝯsulere
videt:q̄ꝛ sic̄ dici solet.Fragilitas nr̄i corꝑis nō patit tātā manere cēsurā.
Sic̄ ⁊ Aug.suis fecisse legit in.c.illo.Certe ego q̄ statuerā ⁊c̄.Meliꝰ inq̄t
volo hr̄e claudos ꝙ nullos.Et apl's.j.Coꝝ.ix.ait.Factꝰ sum infirmis īfir
mus/vt īfirmos lucrifacerē:oībꝰ oīa factꝰ suʒ vt oēs facerē saluos. Qui=
tus digitꝰ est moderatio q̄ dr̄ auricularis:q̄ purgādis auribꝰ accōmoda=
tiꝰ adhibet.Et tūc auris vere purgat cū in oībꝰ agēdis obediētie debitꝰ
modꝰ suat.Hinc Prouer.x.scribit.Qui moderatur sermones suos pru
dētissimꝰ est.¶ Nō aūt mirū si dn̄s vult nos īferre digitos discretiōis in
latꝰ suū/hoc ē oꝑa nr̄a cū discretiōe facere.Nā primo discretōis magna ē
nobilitas.Scđo multa est necessitas.Primū ptʒ tripl'r.s.exēplo/hystoria
et auctoritate.Pmo quo ad exēplū.Nā i oībꝰ nobilis vocat q̄ est de ma=
gno gn̄e quātū ad naturā et locū:et cū ēt est potēs i oꝑe ad habendū ma=
gnā familiā ⁊ ad ducendū maximū exercitū.Mʒ si iste cōditiones faciunt
nobilitatē i hoībꝰ:ptʒ ꝙ discretio hʒ maximā nobilitatē in ꝟtutibꝰ ⁊ mo=
ribus.Pmo q̄ꝛ quātū ad locū et naturā.De nobiliori em̄ loco non p̄t eē ꝙ
de celo et deo.Mʒ aūt discretio sit a deo patet ꝑ hoc qđ apl's enumerans
dona q̄ a deo dant.j.Coꝝ.xij.Inter alia dicit:alij discretio spirituū.Scđo
totā ꝟtutū familiā nutrit:⁊ bonoꝝ meoꝝ exercitū ducit et ordinat.Vnde
Bern̄.suꝑ cātica.Discretio inq̄t ꝟtuti ordinē tribuit ⁊ modū.Est igit non
tā ꝟtus ꝙ virtutū moderatrix ⁊ ordinatrix ⁊ affectuū doctrix. Tolle hāc
et virtus vitium erit. Ecce sine ista nutrice viuere non possunt virtutes:
nec sine isto principe regi vel duci:quia ista omni militie virtutū in pugna

D
Discretio. De nobilitate ⁊ necessitate discretiōis.

contra vitia modū imponit: sine quo modo in bello vincunt. Discretio q̄ nō tantū est virt⁹ sʒ auriga ꝟtutū. Precedere itaqꝫ dʒ iudiciū discretio: sicut auriga bigā. Sic em̄ in ꝓcessiōe post cereū fert crux. Crux em̄ pnie dʒ sequi lumen discretiōis. Sicut aūt solet cōtingere tp̄e veris ꝙ stultus ortolanus volēs deponere brucos ⁊ locustas a plantis suis / tāto ipetu ⁊ violētia ramos excutit ꝙ flores ⁊ fructus ꝓ locustis eiicit. Sic q̄ mot⁹ vitiorꝝ vult sine discretione excutere p penitentiā nimiā: qn̄qꝫ bona nature ⁊ gratie pdit: vt possit dicere illud. p̄s. Excussus sum sicut locusta: ⁊ genua mea infirmata sūt a ieiunio. Et ita cōtingit circa materias aliaꝝ virtutū: si homo se in illis sine discretione exerceat. ¶ Scđo ptʒ p historiā nobilitas discretiōis. Quidā em̄ vir magn⁹ requisitus a Ludouico rege Frācie vt scriberet optimū ꝟbū qđ vn̄q̄ didicerat. Scripsit in vna magna pelle sigillata hoc verbū / modus. Rex ꝟo chartā aperiēs: ⁊ existimans se delusum vocauit magistrū illū: q̄ cum ostēdisset nullam virtutē valere sine modo / placauit eum. Modus autem totam suam nobilitatem habet a discretōe. Sicut patet p hoc qđ dicit Petrus rauēnas in quodam sermone. Discretio inquit virtutibus modū imponit: sine qua virtutes sunt vitia. Nam si assit timor ⁊ non discretio / transit in desperationē: si dolor / in amaritudinē: si amor / in adulationem: si spes / in presumptionem: si leticia / in dissolutionem: si ira / in furorem. ¶ Tertio huic discretionis nobilitati consonant auctoritates iuris canonici dicētes discretionem esse matrem omniū virtutum: sicut expresse patet. j. q. v. c. presentium. et extra de offi. custo. c. j. ¶ Secundum scʒ necessitas discretionis ꝓbatur. Nam sicut nautis necessarium est sup mare habere acum et lapidē. Ipsis etiam intrantib⁹ in obscura nocte portum / necessariū est eis lumen. Unde in aliquo portu de ꝯsuetudine habent sp de nocte duo luminaria infra vitrum inclusa sup altas columnas: ne naues arctum portum intrantes frangant: vel in ripas impingant. Sicut em̄ operarius inutiliter sine arte laborat: nec peregrinus velociter ⁊ recte sine ductore vadit. Ita necessaria est transeūti p mare huius mūdi discretio: ⁊ veniēti ad portū mortis luminare maius icreatum: ⁊ luminare minus discretio spirituū. Nec labor ⁊ peregrinatio ist⁹ vite ē vtilis et expediēs / nisi quātū ad illos q̄ exercitatos hn̄t sensus q̄ ad discretōeʒ boni ⁊ mali. Hinc hugo. lib. v. didascalicon. Qui sine ordine et discretiōe opat / laborat q̄dē: sʒ nō ꝓficit. Aspice duos pariter siluā trāseūtes: ⁊ hūc q̄dē p deuia laborātē: illū ꝟo recti itineris cōpendia cogentem: pari motu cursum tendūt / sed non eq̄ pueniūt. Propt̄ea dicebat abbas. Moyses. Quia Saul discretionis oculū nō habuit: ideo velut toto corpore tenebrosus etiā ipso deiectus est regno: dū lucerne sue tenebris et errore decept⁹ credidit acceptabiliora deo sacrificia sua q̄ p̄ceptis Samuelis obedire: atqꝫ ex illa pte magis causam offensiōis incurrit: ex q̄ repropiciandā sibi sperauerat diuinam maiestatē. Idem Achab post triūphuʒ sibi dei fauore cōcessum cōpulit credere meliorē esse miam suā q̄ dn̄i seueritatē consecutionē p̄cepti: et queadmodū ipi videbat crudelis imperij. Qua consideratione mollitus dū mauult cruētā victoriā clemētia tēperare: ob indiscretā miam velut toto corpore reddit⁹ tenebrosus irreuocabili morte dānat. Ex p̄dictis apparet q̄ nobilis ⁊ necessaria sit ꝟt⁹ discretiōis: ad quā nos cū btō thoma mystice hortabat dn̄s dicēs thome. Infer digitū tuū huc ⁊c̄. ¶ Pro scđa pte adūtēdū est q̄ dn̄s ad istar boni ortolani pusq̄ plātaret bōas herbas fidei i corde bti thome voluit extirpari malas herbas ifidelitatis: ⁊ iō hortabat eū dicēs. Noli eē icredul⁹ sʒ fidelis.

Qz em̄ esset xp̄s verus ortolanus sp̄ualis oñderat antea p apparitionem qua apparuerat beate marie magdalene i specie ortolani corporalis. Jo han.xx.p hoc insinuās se venisse vt extirparet ⁊ eradicaret de corde eiusd omnē dubietatē infidelitatis. Sic ⁊ voluit vt p̄us remoueret infidelitas et incredulitas de corde bti thome: vt sic eēt capax receptōis fidei. Neqꝫ em̄ p̄nt simul se cōpati fides ⁊ infidelitas: cū sint cōtraria. Nolebat ḡ dn̄s discipulū suū remanere in infidelitate: sꝫ tñ dereliq̄rat eū ad tp̄s. Primo propter nos: vt discipulus dubitans ⁊ palpans testis fieret vere resurrectiōis. Uñ Grego. in homelia octauaꝝ pasche. Egit miro modo supna clementia: vt discipulus dubitans dū in magistro suo vulnera palparet carnis: in nobis vulnera sanaret infidelitatis. Plus em̄ nobis thome infidelitas ad fidē q̄ꝫ fides credētiū discipuloꝝ ꝓfuit: qꝛ dū ille ad fidē palpādo reducit: nostra mēs omni dubitatione postposita in fide solidat. Hec ille. Scd̄o vt ip̄e suā recognosceret infirmitatem: ⁊ postmodū in fide feruētior resurgeret. Sicut em̄ nutrix volens discere puero ad ambulandū solet se ab eo paululū elōgare: ita ꝙ q̄nqꝫ ꝓpt imbecillitatē mēbroꝝ cadit in trā ex eo ꝙ nō se appodiat nutrici: subito tñ releuat a nutrice: sic dn̄s q̄ dicit Osee.xj. Ego q̄si nutrici⁹ ephraim portabā eos ī brachijs meis: dimiserat ad horā btm̄ tho. vt disceret ābulare in fide: sꝫ qꝛ nimis īnix⁹ est ꝓp̄e prudētie ⁊ opinioni nō se appodiādo xp̄o: nec credēdo v̄bis ei⁹ q̄ aliq̄n predixerat de sua resurrectiōe: iō cecidit in pctm̄ infidelitatis: sed tñ cito subleuauit eum dn̄s oñdendo ei manus ⁊ latus et dicendo. noli eē incredulus: sed fidelis. et ita bene docuit eū ambulare in fide: vt non solū ip̄e fidē incōcusse teneret: sꝫ etiā alios in ea verbo p̄dicatiōis ⁊ exemplo instrueret. Jn signū q̄qꝫ firmissime fidei quā habuit de resurrectione: posuit in simbolo articulum resurrectionis. Jn hoc etiam fecit dn̄s ad instar boni p̄ncipis. Queādmodū em̄ rex vel p̄nceps pmittit q̄nqꝫ militē sibi dilectū sustinere belli pericula ⁊ capi ab inimicis suis: sed nichilomin⁹ eū tādē liberat soluēs p̄ciū redēptōis ꝓ eo: vt miles ille feruenti⁹ regē suū diligat: eiqꝫ fidelius seruiat: sic dn̄s pmisit ruere btm̄ tho. sꝫ postea liberauit. p̄s. Qm̄ non dereliq̄t dn̄s sctōs suos: in eternū cōseruabunt. Et Esa. liiij. Ad p̄uctū i modico dereliqui te: ⁊ in miserationib⁹ magnis cōgregabo te. Oñdit em̄ dn̄s btō Tho. suam magnā miam: q̄n ne periret / voluit p se venire: ⁊ eū tactu sui lateris ⁊ manuū manifestatione erigere et congregare in numerū electoꝝ suoꝝ: addēs ad hec verbū suū ⁊ dicēs noli eē incredul⁹ sed fidelis.

¶ Nō sine cā aūt volebat dn̄s: vt. b. tho. eēt fidelis ⁊ fidē haberet. Nā inter cetera maxie fides deo placet: imo sine fide impossibile est placere deo. Et hoc ꝓpter quattuor. Primo qꝛ fides est illud qd̄ attrahit deum ad se. Multū placet illud nobili qd̄ inducit eū ad desponsandū mulierē adulterā. Jta est de fide / p quā maiores nostri lꝫ fornicati fuissent in idolis ⁊ adinuentionibus suis: desponsati tñ sunt xp̄o in baptismo. Osee. ij. Desponsabo te michi in fide. Fides em̄ anulus est qui ponit in digito. i. in rōne: q̄ sicut digit⁹ oñdit q̄d f̄m fidē agēdū sit. Uñ lꝫ multi habuerint aliquas virtutes morales tēperātiā / fortitudinē / volūtariā pauptatē ⁊c̄. nō tñ xp̄ꝫ habuerūt: qꝛ nō iueniebat in eis fides. Plures em̄ pagani deum amāt / magnis olocaustis honorant: in multis virtutū exercitijs xp̄ianis p̄ualent: sꝫ qꝛ fide carent / frustra laborant nec vitam ꝯsequētur eternā. Hec nempe est q̄ sola viuā ꝓcreat ex sponsa sobolē: sine qua alie virtutes steriles sunt et abortiue. Nā ⁊ Abachuch. ij. Just⁹ me⁹ ex fide viuit. Hic ⁊ August. sup Johānē. Sicut in radice arboris nulla apparet pulchritudinis spēs: ⁊ tñ

E
Thomas apostolus.
Quare dominus pmisit beatum tho. dubitare de resurrectiōe.

F
Fides.
Qz fides ꝓpter q̄ttuor multū placet deo.

quicq̄d est in arbore pulchritudis vel decoris ex illa ꝓcedit: sic q̄cq̄d merati/q̄cq̄d pulchritudinis aia susceptura est ex fidei fundamēto procedit. Hec est in quam p̄mo cōplacet spōsus: qꝛ oculi dn̄i respiciūt fidem. Inde est ꝙ fide marie ꝓuocatus xp̄s hūanitati nr̄e despōsatus est. Scd̄o qꝛ fides nobiles ꝛ magnos in seruitutē dei redigit. Multū placeret miles regi q̄ oēs sibi rebelles subijceret ꝛ ad pacē cōuerteret. Sic et fides q̄ tyrannos reges ꝛ ꝑsecutores ad xp̄m cōuertit: sicut ꝛ thomas indoꝝ regē ꝛ indos crudelissimos ppl̄os ad fidem ꝛ xp̄i subiectionē cōuertit. Un̄ sicut cū a rege accipim⁹ terrā aliquā iuramus fidē ꝛ homagiū ei facim⁹: sic in baptismo fidē deo ꝓmittimus ꝛ ita sibi subijcimur. j. Jo. v. Hec est victoria q̄ vincit mundū fides nr̄a. Fides em̄ est sicut vexillū regis qd̄ ponit in arce muri in signū dn̄ij. Sic fides in arce mētis ꝯ tētatiōes dyaboli ꝛ tyrānoꝝ. Nā ꝑ hāc martyres vt. b. tho. fulciti sunt cōtra impet⁹ tyrānoꝝ. Et sicut in hoīe laborante extremus calor oīm membroꝝ recurrit ad cor vt ad castrū nature vt ibi se saluet: sic quodāmodo in hoīe multipl̄r tribulatiōib⁹ et passiōib⁹ concusso vigor ceterarū virtutū currit ad fidē ꝛ se defendit vt patet in martyrib⁹. Tertio: qꝛ fides deū ad hospitandū secū allicit. Preparat em̄ hospitiū cordis: sicut facit tabernari⁹ q̄ domū mundificat ꝛ herbis p̄parat vt alliciat trāseūtes. Act. xv. Fide purificās corda eoꝝ. Ideo btā v̄go ꝑ fidē suā allexit xp̄m vt veniret in mētē ꝛ in vterū ei⁹: cui poſſat dici illd̄ Matth. xv. O mulier magna est fides tua. imo dt Augusti. ꝙ beatior fuit maria v̄go ꝯcipiēdo fidē xp̄i q̄ ꝯcipiēdo carnē xp̄i. Quarto qꝛ fides oīa p̄ter deū ip̄m ꝯtēnit. Multū placeret viro vxor illa q̄ oēs p̄ter ip̄z ꝯtēneret ꝛ eū seq̄ret: qd̄ facit fides. Heb. xj. Fide moyses grādis fact⁹ negauit se eē filiū filie pharaonis: magis eligēs affligi cū ppl̄o dei q̄ t̄palis pc̄ti h̄re iocūditatē: maiores diuitias estimās thesauro egyptioꝝ improperiū xp̄i. Sic ꝛ. b. tho. ꝑ fidē oīa p̄ter xp̄m ꝯtēpsit. Un̄ ꝛ in vexillo fidei sicut alter Alexāder adijt extremas indoꝝ ꝑtes. Ille cū militū maxia multitudine: iste sol⁹ cū abane: ille armat⁹ armis multiplicib⁹/iste fide. Nam Heb. xj. Sancti ꝑ fidē vicerūt regna: ille vi ꝛ violentia occupauit eam: iste vero sanctis opib⁹ et sermonib⁹ et elemosinis: ille tyrānide/iste bn̄faciendo. ¶ Sed quō dr̄. b. tho. ꝑ fidē vicisse: q̄ in bello occisus est. Nō em̄ victor est q̄ occidit sed q̄ occidit. Un̄de ꝺm August. Differētia est inter bellū mūdi et dei: siue eoꝝ q̄ pugnāt ꝓ his q̄ mūdi sunt et ꝓ his q̄ dei sunt. In bello mūdi cōiter q̄ morit vincit: in bello dei q̄ corporaliter morit pro iusticia vincit. Hiero. Apud xp̄ianos nō est miser qui patitur sed q̄ iniuriam facit. Ratio est: qꝛ ille vincit q̄ de bello reportat intentionē suam: ille vincit qui ab intentione deficit. Beatus aūt tho. in hoc bello intentionē reportauit/nō tyrān⁹. Qd̄ ptꝫ: qꝛ. b. tho. intēdebat ꝑ suā mortem eccl̄iam fūdare illuminare et augere: qd̄ et cōpletū est. Intētio tyrāni erat extinguere ꝛ annichilare fidē: qd̄ non est factū. Inde. ps. Sicut crassitudo t̄re erupta est sup terram: dissipata sunt ossa nr̄a secus infernū. Hoc em̄ canit ecclesia ac si diceret. Ossa nostra. i. viri fortes secus infernū. i. iuxta viroꝝ infernaliū volūtatem dissipata sunt. i. multis modis martyrizata: sed hoc fuit ad vtilitatē eccl̄ie. Licet em̄ essent eis cōtēptibiles: tn̄ apud deū verū agricolā fuerūt sicut crassitudo terre erupta sup terrā: que lꝫ vilis sit: tamen facit fructificare terrā. Sic. b. Tho. terram ecclesie suo sanguine incrassauit et bonis temporalibus et bonis exemplis et virtutibus et meritis amplissimis. Hec autem omnia fecit per fidem christi: ad quā cū hortatus fuerat christus dicens. Noli esse incredulus sed fidelis.

H Thomas apostolus. Quō vicit tho. ꝑ fidē: qui tn̄ occisus est.

¶ De beato Thoma apostolo Sermo.ij.Et in ordine.xxx. per thema.

A
Fidelis.
Q deus est fidelissimus suis creaturis.

Noli esse incredulus sed fidelis.Johã.xx.Non est mirum si dñs precipiebat thome vt ipse esset fidelis ꝛ fidelitatẽ seruaret.Nã rationabile est vt seruus sit fidelis:quãdo habet dñm sibi fidelem.Deus aũt suis creaturis fidelissimus est.Et ꝓpterea dicit ps.ꝙ oĩa opa eius sunt ĩ fide.i.in fidelitate fundanẜ.Primo enĩ est fidelis in cõmissis:qꝛ si ei cõmiserimus thesaurũ nostroꝝ bonorum operũ custodiẽdum:fideliter ipm seruabit ꝛ restituet nobis tpe oportuno. Vñ de tali fidelitate assecuratus apl's dicebat.ij.Timothe.j.Scio cui credidi ꝛ certus sum qꝛ potẽs est depositũ meũ ſuare in illũ diẽ.Et.ij.Timo.vlti.Reposita est michi corona iusticie:quã reddet michi in illa die iustus iudex.Et ex isto dꝫ erigi ꝛ sursum attolli spes nr̃a.Sic ei est fidelis ꝙ nullus sperauit in eo ꝛ ꝯfusus est.Scd̃o est fidelis in ỽbis.ps.Fidelis dñs in oĩbus ỽbis suis.ꝛ Mat.xxiiij.Celũ ꝛ terra trãsibunt:ỽba aũt mea nõ transient. Ex hoc aũt dꝫ roborari fides nr̃a:vt credamus oĩbus q̃ locutus est:ꝛ dicamus cum apl'is.Johan.vj.Dñe ad quẽ ibimus:verba vite eterne habes. Tertio est fidelis in ꝓmissis.j.Cor.x.Fidelis deus q̃ nõ patieẜ vos tẽtari supra id qđ potestis. Que enĩ promisit oĩa cõpleuit/que videlicet ꝓmissa fuerant in veteri testamẽto:licet sibi difficilia ad cõplendum.Et ꝓpterea in passione dixit cõsummatum est.Joh.xix.Hoc est cõsummata sunt oĩa que implẽda ꝓmiseram ꝓ salute generis humani.Et ex hoc debet accendi erga eum charitas nostra:vt dicamus cum apl'o Roma.viij.Quis nos separabit a charitate dei?Vñ et ꝓpter hoc ꝙ dñs impleuit ꝓmissa fideles inuenti sunt ꝓphete:et qui istam cõsummationem ꝓmissionis nõ credebant ab eo redarguti sunt dicente.O stulti et tardi corde ad credẽdum in oĩbus que locuti sunt ꝓphete.Jnter quos erat et ipse beatus thomas. Primo quidem infidelis in seruando depositũ sibi a dño ꝯmissum:hoc est animã suam ne a peccato cõtaminaretur.Peccauit enĩ dubitãdo in fide. Et iõ hortabaẜ apl's timotheũ.j.Timothe.vj.O timothee depositũ custodi.Scd̃o infidelis in verbis.i.ostendens infidelitatem suam ex ỽbis suis per hoc videlicet ꝙ dicebat.Nisi videro in manibus eius fixuram clauoꝝ nõ credam.Tertio infidelis in ꝓmissis:quia ꝓmiserat cũ petro ꝛ ceteris apostolis mori cum xp̃o.Hinc et ipse dixit Joh.xj.Eamus ꝛ nos ꝛ moriamur cum illo.Et tñ ipse fugit necessitate passionis imminente.Nõ sic maria que corde ꝛ corpore xp̃m vsq̧ ad mortẽ secuta est:cui dicemus Aue.

¶ Restat dicere in presenti ẜmone quomõ beatus Thomas postq̃ apparuit ei Christus post resurrectionem suam optime seruauit fidelitatem ad xp̃m.Et hoc in tribus.Primo quidẽ in obediẽtia.Secundo dispensando bona dñi sui.Tertio in aduersitate nunq̃ deserendo dñm.Laudatur enim seruus ex tribus scilicet quãdo est promptus ꝛ obediens/quãdo fideliter dispensat bona dñi sui ꝛ ad honorem eius/et quãdo nec aduersitate frangitur quin dñm suum vbiq̧ comitetur.

¶ Quãtum ad primũ:licet ex diuisione apostoloꝝ beatus tho.accepisset parthiam tanq̃ sedem episcopalẽ in qua haberet euãgelizare ỽbum dei:sicut dicit.iij.lib.hystorie ecclesiastice.c.j.et etiam.x.lib.c.x.placuit tamẽ dño eum mittere ad indos conuertendos.Primo ergo obediuit beatus tho.xp̃o mittenti eum ad indos populos infideles q̃ erãt in extremis partibus terre:vt testificareẜ eis de fide eiusdẽ.iuxta illud Act.j.Accipietis virtutem superuenientis spiritus sancti in vos:ꝛ eritis michi testes.

B Thomas apostol⁹. Quomodo fuit ỽe obediēs.b.tho. qui dixit domino. mitte me quo vis p̄terq̄ ad indos.

¶ Sed videt̄ q̄ nō fuerit vere obediēs sed multū pusillanimis:qꝛ dn̄o iniungēte sibi officiū p̄dicationis ad indiā recalcitrauit ꝛ rn̄dit. Dn̄e mitte me quo vis preterq̄ ad indos. Videt̄ eñ fuisse de illis q̄ nolunt acceptare onus nisi ſm bn̄placitū suū:ita q̄ opꝫ supiorē q̄rere ab eis sicut dn̄s a ceco. Quid vis vt faciam tibi. Rn̄detur p̄mo:nō erat pusillanimitas:sed ꝓprie infirmitatis recognitio. Ex se eñ ad cōuersionem gentis indoꝝ se impotentē experiebat̄:qui cū dei adiutorio facile oīa poterat. Libēter eñ passasset vnū vicariatū vel vnū ꝓcuratoriū ad resignādū illud officiū sibi cōmissum:scꝫ epatū totius indie. Nō sic modo:sꝫ querit̄ passim. Dn̄e mitte me:nō curat̄ dūmō habeat̄ episcopat⁹. Multi eñ se ingerūt p ambitionē aut carnis affectionē seu symoniā. de quib⁹ Hierc.xxiij. Non mittebā ꝓphetas illos ꝛ ipsi currebant nō loquebar illis ꝛ ipsi ꝓphetabāt. Nā debe rent expectare dn̄i preceptum ꝛ tunc ire ad populū. sicut dicit̄ Ezechiel.j. Aialia ibant et reuertebant̄ in silitudinem fulguris choruscātis:qꝛ cum doctrina ꝛ lumine vite debēt viriliter dissipare oēm maliciā quā attingūt Bene tñ ageret̄ cū illis q̄ querūt:si a dn̄o mitterent̄. Nā sicut dicit Nico. de lyra sup dn̄s illuminatio mea:nunq̄ dn̄s eligit hoiem ad dignitatē aliquam:quin sibi ꝯferat qđ vtile ꝛ necessarium est ad exequēdū illud officiū Et hoc bonū eēt p̄ncipib⁹ qui vi ꝛ violētia introducūt p̄latos:si eis necessaria ad executionē tanti officij possent elargiri. Dicit̄ scđo q̄ sensualitate cōpulsus ỽba illa ꝓtulit:qꝛ gens illa indoꝝ remotissima/crudelis et non multū sensata erat:sed cū dn̄s perseuerarit in iussione:tūc cessauit sensualitas. In hoc videt̄ dn̄m suū imitatus:q̄ considerata acerbitate sue passionis orabat dicēs. Pater si possibile est trāseat a me calix iste agens ibi ꝑtes sensualitatis:sꝫ dn̄abat̄ nichilominus rō:ꝓpterea subiūxit:verūtamē nō mea volūtas sꝫ tua fiat. Sic eñ.b.tho.cū se prius excusasset:postmodū intellecta dei volūtate ait. Dn̄s me⁹ es tu:ꝛ ego seru⁹ tu⁹. fiat volūtas tua

¶ Cū ergo ꝑgeret.b.tho.ſm p̄ceptū dn̄i ad indiā:appuit dn̄s abane quē miserat gōdofor⁹ rex indie vt inueniret artificē peritū ꝛ expeditū ad edificādū sibi palatiū ope romano:ꝛ p̄ntauit ei.b.tho.tanq̄ opariū exptissimū.

C Thomas apostol⁹. An fefellit dn̄s abanē dādo ei thomā pro lathomo corporali.

¶ Sed nūq̄d fefellit dn̄s abanē et gōdoforū ꝑ eq̄uocū dando eis lathomū spūalem dū quererēt corpalem? Rn̄detur q̄ nō:qꝛ non fallit qui dat alteri melius q̄ petat:vt si q̄s peteret plumbum ꝛ alius ꝓpinaret aurū. Sic dn̄s querēti lathomū tēporalem dedit meliorē scꝫ spūalē. Hic certe erat optimus artifex:et quasi alter Beseleel (Nam Beseleel interp̄tat̄ vmbra dei: qꝛ sub vmbra orationū ꝛ meritorū bti thome q̄si sub vmbra dei ꝓtegimur ab aduersis) quē impleuerat dn̄s spū et sapientia in omni opere ad excogitandū quicq̄d fabrefieri potest ex auro ꝛ argento ꝛ ere ꝛ marmore ꝛ gēmis ꝛ diuersitate lignoꝝ. Exodi.xxxj. hoc est ad inueniēdū prudēter modū quo in fide christi instrueret̄ populus cuiuscūq̄ cōditionis esset:ita videlicet vt sciret ꝓferre de corde suo doctrinā congruam ỽtuosis ꝛ doctis viris:qui per aurū/argētū/es ꝛ gēmas designant̄:per quā animarent̄ ambulare de ỽtute in ỽtutem:vt etiam sciret insculpere legē christi stilo diuini eloquij in cordib⁹ duris ꝛ marmoreis aut ligneis.i. mediocriter dispositis Huic autē btō tho. sicut Beseleel dederat dn̄s sociū ooliab qui interp̄tat̄ tabernaculum meū pater hoc est beatū thateū vnū ex.lxxij. discipulis:in cuius corde pater celestis posuerat tabernaculū suū inhabitādo spūaliter per gratiā iuxta illud Apoca.xxj. Ecce tabernaculum dei cum hoibus et habitabit cum illis. Immo vt dicit Crisosto. in homelia epyphanie. Beatus tho. cōuertit tres reges:qui cōiuncti sunt ei in predicatione.

¶ Scđo inuēt⁹ est obediēs sctūs Tho.q̄ cōformiter ad reuelationē dei misit ad regē Abagarū.b.thateū:vt instrueret illū i fide xp̄i ꝛ doctria euāgelij. Nō sic moderni p̄lati et archidiaconi mittūt ad curas paupes i villagijs dyocesum ꝓ salute ppl̄i ꝛ instructiōe ei⁹ in via v̄itatis:ſ3 poti⁹ vt impleant bursas suas. Iste aūt est Abagarus rex ad quē legit̄ scripsisse dn̄s qui nunq̄ alibi legitur scripsisse nisi in terra:hystoria habet̄ in eusebio in hystoria ecclesiastica lib.i.cap̄.xv.xvj.et.xvij.

¶ Scđo fuit fidelis.b.tho.p̄mo fideliter dispensando bona tp̄alia sibi cōmissa. Bona ei q̄ habuit a Gōdoforo rege bn̄ exposuit ad honorē dei: dando videlicet ea paupib⁹ mēbris xp̄i:sicut patet ex hystoria legende ei⁹.

¶ Sed esset obiectio:quō erat licitū btō tho.pecuniā sibi datā a rege ad edificandū palatiū distribuere paupibus. Credo q̄ reges nō q̄rerēt tales apostolos receptores ꝛ lathomos. R̄ndet̄ p̄mo q̄ ſm theologos vbi duo p̄ncipes sc habēt sicut superi⁹ ꝛ inferi⁹:ꝛ ambo p̄cipiunt diuersa nō se cōpatiētia:semꝑ faciendū est sup̄ioris p̄ceptū si sit licitū. Sic itaq̄ dn̄s preceperat tho.vt iret ad indiā ad fabricandū palatiū/nō q̄dē tp̄ale: q̄ illud nesciuisset facere:ſ3 sp̄ūale:ꝛ p ꝯn̄s tūc cessare debuit p̄ceptū regis iferioris. Nō sic h̄nt facere receptores regis:q̄ non habēt tale p̄ceptum. D̄r secundo q̄ hoc potuit dn̄s rōnabilit̄ facere:q̄ talis Gōdoforus multa vi rapuerat a populo:sicut illi de q̄b⁹ Esa.i.d̄r. P̄ricipes tui infideles/socij furū. Ipi eñ nō p se faciūt ſ3 p officiarios suos q̄ habent partē in lucro: ideo sunt socij coꝝ in furto. Unde ita est de p̄ncipibus ꝛ eoꝝ officiarijs sicut de magnis mastinis et paruis circa cadauera. Licet eñ vtriq̄ canes comedant:magni tamen semꝑ volunt habere maiorē partem. Sic p̄ncipes nō permitterent officiarios suos comedere populum:nisi ipsi haberent maiorem partem in preda. Quia ergo rapuerat ab eis cōueniens fuit p apostolū fieri restitutōnē:ꝛ de bn̄ acquisito ꝛ sibi debito edificare eccl̄ias ꝛ nō de rapina:q̄ d̄r Eccl̄i.xxxiiij. Qui offert sacrificiū ex substātia pauperū quasi q̄ victimat filiū in cōspectu p̄ris sui. Sciebat aūt q̄ mia edificet i celis:ita vt quot dam⁹ elemosynas pauperibus:q̄si tot lapides mittam⁹ ad edificādū nobis soliū i celo. Hinc Esa.xxvj. P̄repabit̄ in mia soliū. ꝛ p̄s. Qm̄ dixisti in eternū mia.i.p miam edificabit̄ in celis. Sciebat ēt q̄ nullū bonū datū paupib⁹ manet irremūeratū. Nā illō ꝓmittit xp̄s Matth.x.dicēs. Quicūq̄ potū dederit vni ex minimis istis calicē aq̄ frigide tantū in noīe discipuli/amen dico vobis nō pdet mercedē suam. Ipe etiā reputat miam paupib⁹ exhibitā sibi exhiberi. Matth.xxv. Qđ vni ex minimis meis fecistis:michi fecistis. Scđo fuit fidelis.b.tho.i dispēsando bōa spiritualia sibi credita. P̄rio eñ fuit fidelis i dādo bn̄dictionē sp̄ōso ꝛ sp̄ōse quos iuenit nuptias celebrātes in q̄dā ciuitate media iter cesareā a qua discesserat ꝛ indiā ad quā pgebat:q̄ sic fructificauit vt ambo cōtinētiā seruarēt:ꝛ altera.s.pelagia v̄ginitatē ꝓfiteret̄ ꝛ martyriū subiret:alter vero dionysius noīe fieret ep̄s p̄dicti loci Scđo fuit fidelis in exercēdo officiū predicatiōis sibi commissum. Nam ſm ysidorū lib.de obitu sanctoꝝ p̄dicauit parthis et medis et persis/hircanisq̄ et bractianis:et intrans orientalem plagam et interna gētium ibi predicationem cōpleuit. Et adeo efficaciter predicauit:vt vno die in regno Gondofori regis indie conuerterentur nouem milia hominum/exceptis paruulis et mulieribus.

¶ Tertio fuit fidelis beat⁹ tho.dn̄o:q̄ fideliter comitat⁹ est eū nec deseruit fidē ei⁹ q̄bu scūq̄ aduersitatib⁹ occurrētib⁹:seruans illud xp̄i preceptū Apoca.ij. Esto fidelis vsq̄ ad mortem. Unde multa pro xp̄o sustinuit.

D Thomas apostol⁹. An peccauit Tho.dā do pecuniā Gondofori paupib⁹.

Cum em̄ nollet ad iussum regis reducere reginā ꝛ migdoniā ad thoros virox suox: tūc rege p̄cipiēte iussus est p̄mo ambulare sup laminas ardētes sꝫ tn̄ ibi fons erupit et ignē extixit. Scd̄o missus est i fornacē: sꝫ tādē illes⁹ exiuit. Tertio cū idolū cōminuissꝫ gladio trāsuerberat⁹ est a p̄ncipe idoli

E Thomas ap̄ls. Quō fuit ꝺe patiēs: q̄ ip̄cat⁹ est mortē sꝫ p̄cutiēti i maxilla.

¶ Sꝫ videt̄ p̄mo ꝙ nō fuerit semꝑ fidelis imitator doctrīe ꝛ patiētie xp̄i. Nā cū xp̄s dicat. Si q̄s te p̄cusserit i vna maxilla p̄be ei ꝛ aliā. Matth. v. et Luc. vj. Ip̄e nihilomin⁹ in prādio nuptiali ꝓ vna p̄cussione maxille imprecatus est mortē dicēs se nō discessurū a prādio: quousqꝫ canis afferret manū ei⁹ q̄ illū p̄cusserat: qd̄ et factū est. R̄ndet̄ p̄mo: illud videt̄ apocrifum ꝛ a manicheis cōscriptū: q̄ fidē nr̄am mēdaciis obnubilare nitunt̄: sicut sentit Augu. Scd̄o hoc dictum est ꝓphetice: vt cōtigit de illo ꝓpheta de quo. iij. Reg. xx. q̄ p̄dixit cuidā nolēti eū p̄cutere ꝙ leo de silua eum percuteret et occideret. Tertio hoc potuit dicere deprecatiue vt puniret̄ peccatum eius in hoc seculo: et vt ceteri eius exemplo auerterentur ne similia in sanctos dei perpetrarent: sicut etiam fecisse videtur Helyseus quando maledixit in noīe dn̄i pueris ei illudētib⁹ ꝛ clamantibus ascēde calue / ascēde calue. iiij. Reg. ij. Et in hoc fecit sibi miaꝫ: quia forte si diutius vixisset plura mala ꝑpetrasset: et grauius dānatus fuisset. Vn̄ bn̄ est malis quādo breuiantur dies eox: quia simul breuiatur et malicia: ꝛ hoc sepe et misericorditer facit dn̄s ſm illud p̄s. Viri sanguinū et dolosi non dimidiabūt dies suos. et Sapien̄. iiij. dicit̄. Adulterine plātatiōes nō dabunt radices altas: nec stabile firmamentū collocabunt.

F Thomas ap̄ls. An recte fecerit separādo vxores a maritꝭ infidelib⁹.

¶ Scd̄o videt̄ ꝙ nō recte fecerit seꝑando migdoniā a carissio cognato regis: et reginam a rege: cū eēnt inter hm̄ōi m̄rimonia cōsummata: et dicat apostol⁹. j. Cor. vij. Saluabit vir infidelis ꝑ mulierē fidelē. R̄ndet̄ p̄mo: nō est multū securū hoīes diuersi cultus habitare simul: sicut fidelē cum infideli. Quod patet: q꞉ cū fides nostra cōtineat aliqua credibilia q̄ sunt supra rōnē naturalem in q̄b⁹ captiuandus est intellectus in obsequiū ei⁹: et cū hoc reuocet ab his q̄ corpus ip̄m delectāt: alie aūt leges talia nō cōtineāt ꝛ indulgeāt voluptates corporales: facile posset seduci is q̄ amplexus esset legē xp̄i. Nā Sap. ix. Corp⁹ qd̄ corrūpit̄ aggrauat aīam: ꝛ deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitātē: nec sinit corpus aīaꝫ ip̄aꝫ assurgere ad ea q̄ sunt supramūdana ꝛ supnaturalia. Et Gen̄. viij. Prona est natura humana ad malū ab adolescētia sua: magisqꝫ mouēt bona mūdi presentia q̄ꝫ absentia q̄ repromittunt̄ in celis. Vn̄ sicut ille q̄ diutius habitauit in carcere tenebroso nō pōt oculis fixis clare videre solem: sic nec nos q̄ habitamus in corpore mortali tāq̄ꝫ in carcere: possum⁹ facile cōspicere splēdorē lumis fidei nr̄e. Et maxīe hoc eēt p̄iculosum illi q̄ vellet habitare inter infideles q̄ dominarent̄ terre: sicut contingebat in ꝓposito. Inde p̄cipit̄ Leuit. xix. filiis isrl̄ vt aīalia diuersi gn̄is sil̄ habitare nō faciant. Disparitas em̄ cultus ꝛ religiōis est sepe nociua fideli. Precipiebatur etiā ibidē illis ne sererēt agrū diuerso semine. Sic nec serēdus est lectus matrimonialis hoīb⁹ diuersarū sectarū: q꞉ sicut vnū semē ꝛ maxīe illud qd̄ est inutili⁹ facile aliud suffocat: sic infidelis fidelē. Et ꝓpterea dicit̄ Eccli. xiij. Quid cōicabit cacabus ad ollam? aut q̄ cōicatio hoī sancto ad canem? Nō em̄ bene trahit̄ currus a bobus disparib⁹: ꝛ id̄ precipit̄ Deutero. xxij. Non arabis in boue simul et asino.

¶ Dicit̄ scd̄o ꝙ vbi eēt hoī ꝓbabile ꝙ altera pars cōuerteret̄ ad fidē: ꝛ videret ꝓbabiliter nullū sibi iminere p̄iculū fidei vel pc̄ti: tūc sequendū eēt ꝯsiliū ap̄li dicētis. Si vir ifidelis ꝯsentit habitare cū muliere fideli: nō di

mittat virũ. Et ſm hoc Aug. exponẽs ṽba apoſtoli dicit licere relinquere infidelem ſed nõ expedire: vt cauet. xxviij. q. j. c. iam nunc: ⁊ aſſignat duas rationes. Pria eſt vt infidelis querat in xp̃o. i. vt cõuertat ad fidem xp̃i. Secũda eſt ne ſcãdalizẽtur infideles: et ꝓuocentur ad paſſim dimittẽdas vxores ſuas. Nõ aũt ſic erat in ꝓpoſito. Conſtabat eñi apl̃o ꝙ nunꝙ conuerterent rex ⁊ cariſius ad fidem xp̃i: dato ꝙ eis redderent ꝓprie vxores Unde ſi nõ poſſit altera pars habitare cũ pari niſi in cõtumeliã creatoris: nõ debet cõmorari cum ea. Matrimonia eñi infideliũ licet ſint legitima ⁊ licita: nõ tamẽ rata: vt dicit magr̃ in. iiij. diſt. xxxix. et diſſolui pñt cũ vnus ſuſcipit fidem altero nolẽte eam ſuſcipere. Uel ſi ſint rata vt dicit Scotus in eadẽ diſt. tamen hoc eſt intelligẽdum niſi ſuperueniat fortius vinculuz cum quo iſtud nõ poſſit ſtare: cuiuſmodi eſt noua obligatio ad deũ ꝑ fidei ſuſceptionẽ: quãdo alter cõiugũ nollet cõmorari cũ cõuerſo ad fidem abſꝗ impedimẽto illius fidei ad quã magis tenet ꝙ ad vinculũ cõiugale. Tunc autem per predicationẽ beati thome impletũ eſt illud ṽbum xp̃i. Matth. xxiiij. Due molẽtes in mola: vna aſſumet et altera relinquet. Mola ei molitur cõiugat⁹ qui habet tribulationẽ carnis: ⁊ multis oportet eũ placere. Nam in vno matrimonio vna mola. ſ. regina aſſumpta eſt ad fidem xp̃i: et rex relictus eſt ſuo errori: in alio mr̃imonio aſſumpta eſt migdonia ⁊ cariſius relictus. Et hec occultiſſimo ſuo iudicio fecit ille cui⁹ iudicia abyſſus multa: cũ hoc ꝙ mulieres predicte ſe diſpoſuerũt libẽter audiẽdo verbum dei ex ore apl̃i. Sic et nos diſponam⁹: vt meritis beati thome ſalutem cõſequamur. Ipſe eñi (ſi fecerimus qđ in nobis fuerit) facile obtinebit pro nobis grãm. Nã abyſſus. i. btũs thomas qui interpretat abyſſus / inuocat abyſſum. ſ. miſericordiaꝝ dei ꝓ eis qui fideliter ad eũ recurrunt.

¶ Dominica Quarta Aduentus Sermo primus. Et in ordine. xxxj. per thema epiſtole.

A Aduẽtus. Q̃r afferuntur nob̃ boni rumores per aduentum xp̃i.

Petitiones veſtre innoteſcãt apđ deũ. Phil. iiij. Boni rumores letificãt cor. Et ꝓpterea dicit Prouerb. xij. Meror in corde viri humiliabit eum: ⁊ ſermone bono letificabit. Cordi aũt deuoto non poſſunt dici meliores rumores ꝙ de eius pace ad deũ et ſalute: ⁊ captiuo ꝙ audire noua de ſua redemptione: infirmo ꝙ audire noua de ſua ſanitate: ⁊ depoſito ab officio ſuo ꝙ audire ꝙ rex paratus ſit oẽm petitionẽ ſuam exaudire: ⁊ ad mortem dãnato ꝙ de ſua gratia ſuperueniẽte. Nos aũt dãnati ſumus ad mortẽ per primũ parẽtem: infirmi peccatoꝝ infirmitate: captiui nõ inueniẽtes redẽptionẽ: qꝛ terra noſtri corporis ſterilis erat ⁊ nulli⁹ boni capax. Nunc aũt veniũt rumores ꝙ venit redẽptor q̃ apportat gratiã pro oĩbus captiuis ⁊ paratus eſt exaudire omnes orõnes veſtras ⁊ req̃ſtas. Et ꝓpterea ſm thema petitiones veſtre innoteſcãt apđ deũ. Ille eñi eſt redẽptor ⁊ mediator noſter de quo dicit in euãgelio. Medius veſtrũ ſtetit: quẽ vos neſcitis: hoc eſt vadatis audacter ad curiã: vos habebitis optimũ mediatorẽ. quẽ tñ nũc nõ cognoſcitis impediẽte malicia cordis vr̃i. Et adhuc vt nichil nobis deeſſet: qꝛ mulieres ſunt cõiter benigne ⁊ mites ⁊ facili⁹ patet ad eas acceſſus ꝙ ad viros: cõſtituit nobis dñs mediatricẽ mariã: in cui⁹ etiã domo familiariter hoſpitat⁹ eſt: ꝑ hoc nobis inſinuãs ꝙ medio ei⁹ facile ſuſcipiet ſupplicatiões noſtras. Inde dicit Eſa. xix. Dñs aſcẽdet ſuꝑ nubẽ leuẽ. i. veniet in vterũ virginis: in q̃ familiariter hoſpitabit: que virgo nunꝙ fuit onuſta onere peti. ſed fuit nubes aquoſa ⁊ nobis rorida: ⁊ illo medio confringet ſimulachra egypti. i. tẽpla idoloꝝ noſtri cordis tenebroſi in quib⁹ collocat demon: que

sunt peccata:quibus confractis poterimus libere presentari domino et desideria cordis nostri ab eo obtinere. Ut igitur ipsa sit nobis propitia et mediatrix eam salutabimus.

B Aduētus. Propter multa debem⁹ citi⁹ adire xp̄m tpe aduēt⁹ q̄ alias.

¶ In epistola nostra quinq̧ rōnes assignat apostol⁹ cur nunc in die natalis debem⁹ adire regem plus q̄ alio tēpore. Prima tangit ibi. gaudete in dn̄o semp:iterum dico gaudete:q₂ in die natalis sui p̄nceps cōiter est let⁹: ideo parat⁹ ad ɔcedēdum quicq̄d petit. Legit de assuero cū esset let⁹ post cōuiuium q̄ dixit Hester. Etiā si dimidiā regni mei partē petieris ipetrabis. Hester. v. Sic dn̄s in die natalis nō modo dimidiā regni partē s₃ totū regnū suū/etiā seip̄m parat⁹ est dare. Si ei pharao pincernā in suo officio restituit i die natalis sui:putas ne te in tuo officio restituat a quo cecidisti per pctm̄? Sed op₃ q̄ nō sis rechignat⁹ in aīo tuo:et q̄ vxor tua cōscientia tibi nō rechignet:q₂ si ita sit displicebit p̄ncipi nec admittet petitionē tuā Ideo dixit gaudete:sed op₃ iterum q̄ ista petitio sit rōnabilis: q₂ nisi ita sit:non transiret per curiam cancellarie dei:ideo subdit. Modestia vestra nota sit oibus hoibus. i. sanctitas ⁊ iusticia in requirēdo nota sit oibus habentibus de ea iudicare. Si em̄ quereres vindictā de tuo proximo:statim cancellaret petitio tua:q₂ queris in grauamē proximi. Si honores ⁊ tēporalia:etiam q₂ forte queris in detrimētū tui quasi fatuus. Si prebēdas ⁊ prelaturas ⁊ grossas abbatias tres aut quattuor:nec etiā dabit:q₂ hoc nō esset in honorē dei:ideo oportet q̄ supplicatio et requesta sit rationabilis. Scd̄a causa:quia dn̄s prope est/imo est in nobis:si non sit defectus nostri. Joh. j. Et habitauit in nobis. Ideo cū minoribus sumptib⁹ et expensis poterim⁹ obtinere qd̄ querim⁹. Tertia causa:nichil solliciti sitis:q₂ illo die factus est frater noster in assumptione carnis nr̄e. Si ego haberē fratrem meū imperatorē:ego de nullo me plus sollicitarē nisi de tenēdo me in grā sua. Ego em̄ satis haberem castra/villas/possessiones/⁊ officia. Ideo dicit apl's. Nichil solliciti sitis. i. nō tantā sollicitudinē capiatis de mūdanis: sed tm̄ solliciti sitis de manutenēdo vos in grā xp̄i. Ipse em̄ est iperator summ⁹/satis h₃ pro vobis ad ꝓuidēdū vobis. Quarta est:sed in oī orōne et obsecratione petitiones vestre innotescāt apud deū:q₂ tunc puer nascetur nobis. Puero autē ꝓmittēdo parua/ip̄e dat magna cū modica orōne et obsecratione. Ideo dn̄o xp̄o tunc securū erit suas petitiones porrigere. Quinta est:q₂ nō indignatus s₃ pacificus:⁊ tūc clamabit pax ab angelis. Ergo dūmodo velimus pacē cum eo facere:iuxta cōsilium apostoli:⁊ pax dei que exuperat omnem sensum custodiat corda ⁊ intelligentias vestras: secure petitiones nostre innotescent apud deum.

¶ Mane dicemus de petitione ⁊ interrogatione facta iohāni sup aduētu christi in carnem. Et post prādium quō debemus nos preparare ad ipsum suscipiēdum ⁊ conseruandum in mente:vt facilius ab eo orationes nostre exaudiātur. Itaq̧ mane dicemus duo. Primo de testimonio iohānis de seipso. Secūdo de testimonio quod fecit de christo.

¶ Quo ad primū omībus existimātibus de iohāne ne forte ipse esset xp̄s Luc. iij. in lege ꝓmissus. Tum q₂ cognoscebāt tēpus xp̄i imminere. Secūdo ꝑpter baptismi nouitatē. Tertio ꝑpter mirabilē eius ortū. Quarto ꝑpter vite sanctitatē que ducebat eos in admirationē:ita vt ppl's tot⁹ sequeret eum et doctrinā ei⁹:imo crudeles p̄ncipes:puta herodes audito eo multa faciebat. O vbi sunt modo hoies ecclesiastici illi⁹ tēporis:q̄ propter sctitatem timebātur ⁊ reuerebant a regib⁹ et tyrānis. Unde legitur de Ambrosio q̄ excōicauit theodosium magnum ⁊ eiecit eum de ecclesia.

O vbi sunt nūc tales Ambrosij: tales Johānes.i.pleni grā: qui estimētur
ab oib⁹ nō quidē esse xp̄s sꝫ in eis esse xp̄s. Illi erāt ꝛ loquebātur ꝓ ppl'o:
erāt murus ꝛ apud p̄ncipes ꝛ apud deū. Ezech.xvij. Quesiui virū qui fa-
ceret sepē: ꝛ qui se opponeret murū cōtra me/ ꝛ nō inueni. Sed nūc est cau
sa nō se opponēdi sicut Johānes se opponebat. Johannes nō timebat He-
rodem: qꝛ non habebat ab eo officiū: nec habebat terram: nec herbā. Nec
p̄hariseos timebat: quib⁹ dicebat. Genimina viperaꝝ: qꝛ nō querebat offi
cia vniuersitatis: nec prebēdas: nec laute viuere. Pro oī distributione p̄-
bendarū locustas ꝛ mel siluestre edebat. Nūc aūt passim currit post officia
et bn̄ficia: ideo nil mirū si timeātur p̄ncipes ꝛ prelati. Forte dices ꝙ mira
cula faciebat: et ꝓpterea ppl's eū sequebat. Sed hoc falsum est: qꝛ Johā-
nes quidē nullū signū fecit. Joh.x. Modo sunt tot sacerdotes ꝛ prelati: ꝛ
nō pōt inueniri vn⁹ iohānes. Credo ꝙ de q̄stionib⁹ theologie nō opꝫ modo
mittere ad iohānem sicut tūc: qꝛ multi sunt qui nō habēt caput oneratum.
Magis aūt existimabāt de Johāne q̄ꝫ de iesu ꝙ esset xp̄s ꝓpter duo. Pri
mo ꝓpter habit⁹ ꝛ vict⁹ asperitatē: qꝛ xp̄s ferebat vestes cōes/ nō aūt iohā
nes. Xp̄s panē et vinū cū pctōrib⁹ mādūcabat: iohēs xͦo mel ꝛ locustas: et
pctōres vitabat. Scd̄o ꝓpter gn̄is nobilitatē: qꝛ xp̄m de fabro genitū cre
debant/ ꝛ de paupere matre natum: iohānem xͦo ex genere sacerdotali.

Johannes baptista.

Cur timet Johannes a p̄ncipib⁹ et non nūc prelati.

¶ Pharisei itaqꝫ audita fama ꝛ opinione turbaꝝ de Johāne/ moti cōtra
eū ꝙ sibi officiū p̄dicādi ꝛ baptizādi vsurpasset absqꝫ traditione ꝛ ꝯcessiōe
pōtificū: miserūt ad eū ab hierosolymis sacerdotes ꝛ leuitas: vt interroga
rent eū. Tu q̄s es? Mira res est. Cū em̄ ꝯsuetū est de rure mittere ad ciui-
tatem ꝓ cōsilio a sapiētib⁹ postulādo: hic de ciuitate vniuersitas sapiētes
et doctores ad heremū mittit. Sꝫ hec mutatio dextere excelsi ad signādū
ꝙ sapiētia diuina a ciuitate recederet/ ꝛ ad desertū gētiū qui fuerūt nostri
predecessores trāsiret: imo ꝛ iā ciuitas hierl'm deserta erat bonis morib⁹.
Sic timeo ꝙ a ciuitate ista vbi est lumē doctrine sacre ꝙ nō trāseat ad ex-
teros ꝛ dissipet ꝓpter pctā nostra. sicut videmus modo multa parua stu-
diola vbiqꝫ cōgregari in eius dissipationē: ꝛ que sunt magis causa erroris
q̄ꝫ doctrine sane. Mittūt ad xp̄m ignaros/ puta herodianos: qꝛ ꝓpter ge-
nus xp̄i nō multū de eo suspicabant: sicut modo fit. Hoies em̄ nūc laudant
propter suā nobilitatē/ ꝓpter suas diuitias ꝛ vestes/ ꝛ ml'titudinē officio-
rum et bn̄ficioꝝ. p̄s. Laudat pctōr in desiderijs aie sue: ꝛ iniquus bn̄dicit.
Sed ad Johānē mittūt legisperitos ꝛ sacerdotes q̄b⁹ ꝯpetit interrogare
et scire scripturas. Tales itaqꝫ missi/ lꝫ essent de maioribus de eccl'ia: tn̄
se ostēdebāt nichil scire. Sciebāt em̄ ꝙ q̄si tota scriptura canit xp̄m nasci-
turū ex stirpe regali: iohānē xͦo cognoscebāt eē ex sacerdotali. Ex quo seq̄-
tur ꝙ erāt indocti de q̄rendo talē questionē. Sed tūc tp̄is sacerdotes erāt
auaricia ditati/ sup̄bia inflati/ mūdanis implicati. ideo magis sollicitabā
tur de lucro q̄ꝫ de scripturis sacris. Sicut modo prelati et eccl'iastici magis
sollicitant de amassando pecunias/ et beneficiū sup̄ beneficiū/ ꝛ implicari
negocijs guerre ꝛ scl'arib⁹: q̄ꝫ aiaꝝ saluti ꝛ scripture sacre quā tenent sci-
re. Missi aūt erāt ab hierosolymis q̄ erat locus cathedralis tā pontificum
q̄ꝫ regum: vt si esset xp̄s q̄ est vere pōtifex ꝛ rex israel ad suā cathedralē ve-
niret sedem ꝛ etiam regalē. Ad quā venit xp̄s vt rex in die ramis palmaꝝ:
et vt summ⁹ pōtifex dū seip̄m obtulit. Volebāt em̄ (vt dicit Chrysostom⁹)
sacerdotes eū allicere vt cōfiteretur se esse xp̄m: qꝛ de ꝓgenie eorum erat.
Homo em̄ cuius fama volat per regionem cito allicit ad honorem.
¶ Tu quis es? Istam questionē tibi debes q̄rere ꝛ respōdere sepe: vt dum

D

Cognitio sui. de eadē questione a summo magistro semel requisitus eris/scias rñdere. sicut parui pueri suã studēt lectionē vt a magr̃o interrogati sciãt rñdere/ ne verberent. Sed põt duob⁹ modis fieri hec q̃stio. Primo. tu q̃s es i natura? Rñdeo. es rõne corpis terra. Es ẜm Bern̄. spma fetidũ/saccus stercorũ/cibus vermiũ. Es rõnalis ẜm aiam vt sursum ɔuerseris: nõ in terrenis per auariciã: nec in luto p luxuriã. Si aliter facias/agis ɔtra naturã tuã.

Debet q̃sq; studere ad cognitionē sui. Alia aialia declinãt vultũ in terra: q: hec est eoꝝ pp̄ria. tu ꝟo sursum: vt sursum coneris ad patriã tuã. Sed sunt multi q̄ hãc q̃stionē male studuerũt: qui seipos nõ cognoscũt. Aliqui ei sunt q̄ nec se nec suũ ꝓximũ cognoscũt: puta eleuati de paruo statu nõ cognoscũt seipsos/nõ cognoscũt q̄d fuerũt. Sic monebat placella Theodosiũ vt huic studeret questioni: vt recitat in historia triptita lib. ix. ca. xxxj. dicēs. Op; te semp marite cogitare q̄d dudũ fuisti: q̄d modo sis. Hec si semp cogitaueris/ingrat⁹ bn̄factori nõ eris. s; imperiũ q̄d suscepisti legaliter gubernabis: ⁊ haꝝ reꝝ placabis auctorē S; nec ꝓximũ: q: pudet eos ꝙ cognoscant venisse de tã basso loco: vbi est eis maxim⁹ honor. Alij bn̄ cognoscũt alios/s; seipos nesciunt: q̄ de ꝓximo iudicãt/⁊ seipos nõ iudicãt. Hanc questionē q̃ret a te de⁹. Tu q̃s es o superbe/denaturasti. nõ es terra: q: te exaltas: terra cadit deorsum. nõ es sp̄us querēs sp̄ualia/s; caro sapiēs terrena. nõ homo rõne vtens/s; bestia brutaliter viuēs. Scd̄o põt fieri hec q̃stio. Tu q̄ es in psona. Et hoc q̃ret a te cũ pulsaueris ad ianuã paradisi: dicēs illd̄ ps. Aperite michi portas iusticie. vel illd̄ Mat. xxv. Dñe dñe aperi nobis. Tũc em̄ te interrogabit dn̄s loci et dicet. Tu q̃s es? Forte rñdebis. Discipul⁹ xp̄i ⁊ xp̄ian⁹. S; rñdebit illd̄ Ambrosij. Mēdaciũ est se xp̄ianum dicere ⁊ opera xp̄i nõ facere. Et illud Matthei. x. Qui nõ tollit crucē suã ⁊ seq̄tur me/nõ põt me⁹ esse discipul⁹. Ubi est signũ xp̄iani. i. crucis signũ. s. penitētie q̄d debes portare? Certe si nõ inueniat: dicet tibi. Nescio vos. Et tunc sicut dicũt pueri artistaꝝ cum nesciũt rñdere. Tu eris reus. Si rñdeas/amic⁹: dicet. Uos amici mei estis si feceritis q̄ p̄cipio vob̄. Joh. xv. Et ita si nõ fecerīs/dicet tibi: nescio vos.

E

Johannes baptista. De humilitate Johis baptiste. ¶ Et cõfessus est ⁊ nõ negauit. et ɔfessus est q: nõ sum ego xp̄s. Ter dixit ad ostēdēdum magnã Johãnis cõstantiã: ꝙ cũ posset reputari xp̄s nullatenus voluit. Cũ em̄ esset tãte auctoritatis vt posset credi xp̄s: nõ tñ est eleuatus in supbiam vsurpãdo sibi talē honorē. Sed hãc Johãnis humilitatem lucifer ⁊ primi parētes nõ habuerũt: qui honorē diuinũ appetierunt. Sed modo sunt multi luciferi q̄ per fas et nefas anhelãt ad honores ⁊ bñficia: et tãta mala sustinēt ⁊ perpetrãt: ⁊ tãtis dolorib⁹ affligunt vt vsurpēt sibi gloriã quã de⁹ sibi soli retinuit. Utinã tantũ laboris assumerēt ad lucrãdũ honorē eternũ/sicut faciũt transitoriũ. Sed sicut excecati fuerunt iudei in hoc ꝙ credebãt Johãnem esse xp̄m: ⁊ noluerũt credere Johãne attestante Jesum esse saluatorē tot ꝟtutibus ⁊ signis approbatũ: sic nec isti honorib⁹ dediti credunt esse aliũ honorē ab isto transitorio: ⁊ forte nec aliud seculũ. ¶ Dicũt ei. Helyas es tu? Judei tres psonas inter ceteras maiores expectabant. Primã magne nobilitatis. s. xp̄m. Aliã magne sctitatis. s. helyã. Aliã magne sapiētie quã dicũt fuisse ꝓphetam Helyseũ in quo sp̄us helye geminat⁹ est. Rñdit eis. Non. Sed cõtra dixit dn̄s Matth. xj. Et si vultis recipere ip̄e est helyas. Dicit ꝙ nõ erat helyas in psona ⁊ corpe/sed in sp̄u et ꝟtute. Xp̄s em̄ dicit eũ helyã esse: q: in suis opibus similitudinē ostēdebat helye. Ambo nēpe fuerīt i deserto ɔuersati. Ibi em̄ Helyas ieiunauit quadragita dieb⁹. Ambo vestitu iculti. Tertio ille p̄cursor vētur⁹ est iudicis: iste fuit redēptoris. Quarto Helyas magni zeli fuit zelãdo legē dei:

et iohānes zelo ỽitatis mortu⁹ est. Quito:ambo reges arguebāt: ⁊ cū h̄
iste phariseos dicēs. Genimia viperarū ⁊c̄. Ille iordanē celū petitur⁹ di=
misit:h̄ ad lauachrū q̄ celū petiṫ m̄ltos ꝯūtit. ¶ Propheta es tu? Rn̄dit
nō. Cōtra Luc̄.j. Tu puer ꝓpheta altissimi vocaberis. Rn̄deṫ ꝙ nō de q̄lz
ꝓpheta loquebanṫ:s3 vel de helyseo ꝓpheta q̄ īter eos reputabaṫ maior
q̄ in eo fuit geminat⁹ Helye spūs. Uel de illo de quo Deuṫo.xviij. Pro=
phetā suscitabo eis de medio fratrū suoꝝ similē tui:⁊ ponā ỽba mea ī ore
ei⁹:loqueṫq3 ad eos oīa q̄ p̄cepero illi. Qui aūt ỽba eius q̄ loqueṫ audire
noluerit:ego vltor existā. Noluit autē se talē iactare ꝯ eos q̄ de scia /gn̄e/
et vita se iactāt. Quid ḡ dicis de teip̄o vt rn̄suz dem⁹ his qui miseṙt nos?
Uide q̄ bene studuerat rn̄dere ad istā questionez. Tu q̄s es? Rn̄dit. Ego
vox clamātis in deserto:parate viā dn̄i:rectas facite semitas dei nr̄i. Ec=
ce quō se humiliauit:q̄ se quasi nichilū eē recognouit in ꝯspectu dei. sciēs
illud p̄s. Uerūtamē vniuersa vanitas omnis homo viuens. Reputauit eī
se esse minus q̄ substantiam et infimam creaturam.s.accidens cum ait.
Ego vox ⁊c̄. Ecce testimonium Johannis de seip̄o.

¶ Scd̄o vidēdū est ꝙ Johānes de xp̄o testioniū ferat. Et q̄ missi fuerant
erāt ex phariseis.ꝺm glo. Gen̄.pen̄.talis secta incepit modicū an̄ xp̄z tp̄e
Alexādri/Hircani/⁊ Aristoboli:⁊ fere magno Herodi erat cōtēporanea.
Audiētes aūt ꝙ Johes se dixerat vocē clamātis in deserto reputauerūt
hoc modicū nō ītelligētes diuina mysteria. Jd̄o indignati et q̄si ip̄z redar
guēdo īuidētes sctitati et fame ei⁹. et q̄ nō erat de eoꝝ secta/ faciūt ei q̄=
stionē de suo officio. Quid ḡ baptizas nouū ritū īducēdo ⁊ alienū officiū
vsurpādo:cū vicē ꝑsonaꝝ q̄b⁹ scp̄tura baptizare cōcedit.s.xp̄i/ helye ⁊ ꝓ=
phete nō geras? Magna ei supbia ⁊ p̄sumptio est tibi facere opus tāte no
uitatis:si tu nō es xp̄s/neq3 helyas/neq3 ꝓpheta. Ista q̄stio poss3 formari
ep̄is/et iudicib⁹/⁊ rectorib⁹ ciuitatū et regni. Cur vis eē p̄lat⁹ si nō imi=
taris vitā xp̄i? Cur iudex/si nō virtute valeas irrūpere iniq̄tates:sicut he
lyas? Cur rector regni ⁊ reipublice/nisi ꝑspicaci rōne futura mala p̄cui=
deas:q̄b⁹ tua prudētia subuenire possis? Tātū indigerem⁹ vno xp̄o / vno
helya/et vno ꝓpheta si eēt aliq̄s. Rn̄dit iohānes. Ego baptizo in aq̄.q.d.
Hoc nō est audacie baptizare sicut ego baptizo/l3 non sim ego xp̄s:q̄ ba=
ptismus me⁹ solū est in aqua:et iō lauat tātū corpus exterius:⁊ pctōꝝ re
missionē nō tribuit. Sed doceō vos penitere/et nō potēs absoluere. Non
em̄ cōferebat baptism⁹ Johis gr̄am:nec sufficiebat ad salutē. vn̄ Acṫ.xj.
Oportuit baptizatos baptismo Johānis iterum baptizari. S3 cur ergo
baptizabat iohānes?ꝺm Aug.sup ioh. h̄ fuit vt sig̃ret baptisma xp̄i.s3 ꝺm
Chryso.vt ex noīe baptisandi plures cōuenirēt ad iohānem q̄b⁹ annūcia
ret de xp̄o. Uel ꝺm Grego.vt baptisma iohannis assuesceret ad baptismū
xp̄i. Medius aūt stetit quem vos nescitis.i.presens est inter vos quē pre
dico q̄ est mediator dei et hoīs quem vos nescitis:⁊ ad illū cognoscenduz
ego vos p̄paro. Un̄ ꝺm Augu. Humilis xp̄s nō videbaṫ:⁊ ꝓpterea lucer=
na accensa est.p̄s. Paraui lucernā xp̄o meo. Joh̄.v. Ille erat lucerna ar=
dens ⁊ lucēs. Hoīes em̄ parui stat⁹ vix ab hoīb⁹ cognoscūtur:sed magni
hapelopini bn̄ cognoscūtur. Uel ꝺm Origenē.quem vos nescitis: q̄ expe
ctantes pharisei xp̄i aduentū nichil tam arduū de eo contēplabanṫ: soluz
hoīem sanctū nō deū existimātes eū eē. Sed multi nunc nesciunt xp̄m:q̄
nesciūt potentiam eius in malis:q̄ hic dimittit eos ꝓsperari/⁊ ad libitū
suū peccare:sicut nesciṫ virt⁹ solis cū sub nube est:nec ict⁹ gladij cum est
in vagina. Nūc em̄ tenet christus iusticiam et potentiam suam in vagina

Christus. Nūc te=
net iusticiā
q̄si in vagi=
na:s3 reue=
labit in iu=
dicio.

mie et nube patiētie: sʒ xt⁹ ei⁹ in iudicio sciet. Pharao in psperitate dixit. Nescio dn̄m. q̄ postea flagellatus dixit. Peccaui. Cogitet ḡ impi⁹ q̄ nō est ita lāguid⁹ si videret ictū arcus vel baliste iminere: vel etiā claud⁹ q̄ nō cito declinaret. Multo plus deberem⁹ niti vt illū ictum vitaremus. ¶ Ipse est q̄ post me venit s̄m Remigiū. s. nascēdo / p̄dicādo / baptizando / moriendo / et ad inferos descēdēdo. Ac si diceret s̄m Chrisost. Ne estimetis aliq̄d magni in meo baptismate ɔsistere. Si em̄ meū baptisma pfectuʒ eēt: ali⁹ post me nō veniret aliud baptisma daturus: sʒ hoc est p̄patio illi⁹: et transibit in pximo vt vmbra ꝛ ymago: sed opʒ eū q̄ xitatē imponet venire post me. Qui ante me fact⁹ est: nō loco vel tp̄e sed ordine pfectionis ꝛ dignitatis. Uel ante me factus est vir plen⁹ gr̄a et virtutib⁹. In p̄ncipio em̄ incarnatiōis factus est talis vir: qualis postea nūq̄ fuit Johānes. Al s̄m Origenem. Ante me fact⁹ est. i. factū est vt eēt ante me. Et p hoc soluit argumentū Arrij. Unde sicut pictor p̄mo figurā describit / ꝛ postea colores ponit. sic baptism⁹ Johānis erat figura baptismi xp̄i. Et sicut lucifer solem p̄cedit. Quia prior me erat: non s̄m humanitatem sed s̄m deitatem. Ille dn̄s / ego seruus. Ille impator / ego miles: ꝛ fortior me est: q̄ ille de⁹ oipotēs / ego sūt fragilis et impotens. Cui⁹ nō sum dignus pcūbēs soluere corrigiam calciamenti ei⁹: q̄d est humile officiū. Intātū em̄ est añ me dignitate: vt ego neq̄ seruire ei / neq̄ in vltimis ministrox eius vocari dignus sim. Nec mirū si Johānes hoc dixit: q̄ quātūcūq̄ magn⁹ deo cōparatus nichil est nisi puluis et cinis. Nec etiā aliqua creatura est ei digna seruire / nisi p gratiam assumat. Sed modo multi sunt q̄ se dignos reputāt etiā ip̄m discalciare in mēbris suis. Calcei em̄ fiunt ex pellib⁹ animaliū mortuox. Sic ꝛ eccl'ia ꝛ paupes q̄ sunt pedes xp̄i cū sint vltia pars calciati sunt ex spolijs mortuox. Sed nūc p̄dones nō timent discalciare ꝛ ecclesias / et hospitalia / et domos pauperes. Mirabile est q̄ se ita reputāt magnos: ꝛ tn̄ non verent calciari calceis pauperū. Uel p calciamentū humanitas: p pedes deitas intelligit: ꝛ p corrigiā q̄ calciamēta iungit / vnio aie et corporis ad diuinitatem: quā nec Johannes: nec aliquis alius sufficiens est vl' dignus explicare. Hec est expositio Gregorij. Hec in bethania facta sunt trans iordanem: vbi erat Johānes baptizans. Exemplaria magis certa habent in bethabora: q̄ bethania erat ppe hierosolymam. Uel sunt due bethanie. vna ppe hierusalem: alia trans iordanem.

> B Discalciare. Q̄ multi nūc discalciant xp̄m i mēbris suis

¶ Eadem dn̄ica quarta Sermo secundus. et in ordine. xxxij. per thema p̄cedens.

> A Aduētus. Propter duo debemus xp̄ʒ venientē susci pere.

Male nobis accideret: si talem ac tantū hospitem q̄ hurtat ad ostiū nr̄m dedignaremur recipe: imo male gratiosi: ꝛ h̄ ppter duo. Primo q̄ diu est q̄ eccl'ia mr̄ nr̄a cepit eū inuitare vt ad nos veniat. s. a p̄ncipio aduēt⁹: ꝛ a post nō fuit dies in q̄ nō inuitaret eū. vn̄ dixit. Ueni dn̄e visitare nos in pace. veni dn̄e et noli tardare: veni ad liberandū nos: veni ad docēdū nos: ꝛ parui pueri nō cessauerūt clamare Noel. Tantū em̄ clamat Noel q̄ venit. Bene aūt poterit dicere se q̄si derisum ab ecclesia: si nō bene receperimus eum: ꝛ si fecerimus eū musare ad ostiū. Et forte si facias eū musare et nō aperias ei: certe et ip̄e idem tibi faciet cū veneris ad hospiciū suū. Satis em̄ habemus de tp̄e ad p̄parandū nos. Instātia ei inuitatiōis requirit diligentiaʒ preparationis. Uiso etiam q̄ appropinquante festo cū tanta solēnitate eū inuitamus p antiphonas que icipiūt O. Scdo: q̄ nisi hūc hospitē habuerimus / pessimū hospitem habebim⁹ scʒ dyabolum: q̄ oia bona rapit ꝛ de

struit. Ue illi cuius hospitium spũs immũdus in tãta solẽnitate inq̃nabit
Q q̃lis erit illi maledictio. Sicut vides ꝙ tãta bñdictio venit Marie ex
eo ꝙ prebuit sibi hospitiũ: vt dicat. Ex hoc beatã me dicẽt oẽs gñationes.
Ita etiã tibi tãta maledictio ꝙ oẽs te maledictũ et dignũ suspẽdio eterno
iudicabũt. Oẽs scʒ natiões celi ⁊ terre: q̃ꝛ tã ingrat⁹ es de bñficijs dñi tui.
In hac enĩ sacra solẽnitate futura tãta bñficia tibi dereliquit. Seipm̃ do-
nauit tibi: vt faceres quicq̃d rationabiliter velles: ⁊ adhuc nõ vis dimitte-
re peccata tua in illo festo. Ut ergo nos possim⁹ digne preparare ad hospi-
tam q̃ euʒ tã diligẽtissime recepit: supplicationẽ nostrã porrigem⁹: vt nos
doceat qualiter eũ recipere ⁊ illi seruire debeam⁹. Ipa enĩ est doctrix disci-
pline dei / ⁊ electrix opeꝝ illi⁹. Hoc est ipa cognoscit qualiter cũ disciplina
sibi seruiẽdũ est: ⁊ quales cibi electi sibi sint p̃parandi. Ut igit̃ nos doceat
aliq̃d dicere ad salutẽ nostrã: nos ad eã cõuertemur: dicẽtes Aue.

¶ Mane interrogationẽ phariseoꝝ ad Johãnem de aduentu xp̃i in carnẽ
exposuim⁹. Nũc de aduentu xp̃i in mentẽ ex testimonio Pauli dicamus.

¶ Juxta textũ epistole quinq̃ cõditiones requirunt̃ ad hoc ꝙ dñm vẽtu-
rum ad hospitiũ debite custodiam⁹ et ei obsequiose seruiam⁹. Prima tã-
gitur ibi. Gaudete in dño semp̃: iterũ dico gaudete. Sciebat enĩ Paulus
qui erat magn⁹ fourrier de domo xp̃i quid opʒ facere ad eũ hospitãdum.
Primo itaq̃ opʒ ꝙ sibi fiat hilaris vultus absq̃ rechignatione. Dicit enĩ
Gaudete / nõ in suo hoste vel cum suo hoste / sʒ in dño. nõ in seculo / sʒ in dño.
nõ in bonis trãsitorijs / sʒ in eternis. nõ ad horã / sed semp̃ tam in ꝓsperis
q̃ in aduersis. nõ semel / sed iteꝝ dico gaudete. Unde lata est differẽtia leti- B
cie ⁊ exultationis bonoꝝ ⁊ maloꝝ. Mali enĩ gaudẽt in ꝓsperitate / qui ont Gaudium
le vent a gre / qui ont le bruit. de q̃b⁹ p̃s. Qui cõfidũt in vanitate sua: et in Differẽtia
multitudine diuitiaꝝ suaꝝ gloriant̃. de q̃b⁹. j. Mach. ij. Gl'ia impij stercus est inter gau
et vermis. hodie extollit̃ et cras nõ inuenietur. p̃s. Uidi impiũ supexaltatũ diũ bonorũ
sup̃ cedros libani: transiui ⁊ ecce nõ est inuẽtus locus ei⁹. Isti autẽ nõ can et malorũ.
tant nec letant̃ nisi sicut alauda que nõ cãtat nisi tẽpore pulchro. Letãtur
etiam in vanis laudib⁹: et qđ deteri⁹ est sepi⁹ de malicia ⁊ impietate eoꝝ.
Prouer. j. Letant̃ cũ male fecerint. Et maxie letant̃ de sue malicie impu-
nitate. Sed Eccl'es. ij. dicit sapiẽs. Risum reputaui errorẽ. et gaudio dixi:
quid frustra deciperis? Gaudiũ autẽ hui⁹ seculi ꝑpter tria maxie vitandũ C
est. Primo q̃ꝛ maledictum a deo et excõicatum. Luc. vj. Ue vobis diuiti- Gaudium
bus qui hic habetis cõsolationẽ vestrã. Quis audeat cõmunicare cũ excõ mundi.
municato et cũ maledicto? p̃s. Renuit ꝯsolari aĩa mea: scʒ his delectatio- Q gaudiũ
nibus. Unde leticia hui⁹ seculi s̃m August. est impunita nequitia. s. luxu- mũdi est fu
riari / iurgari / ebriositate se ingurgitare / turpitudinẽ facere: et nichil mali giẽduʒ ꝑpt̃
pati. Scđo q̃ꝛ gaudiũ hui⁹ mũdi hoiem infatuat. Mulieres ꝯsueuerũt di- multa.
cere suis filijs ꝙ nõ nimis studeant q̃ꝛ infatuarent̃. Sed sic est de his q̃ stu-
dẽt vanitati hui⁹ scl'i. Mulier q̃ studet ad ornatũ suũ mille modis ornabit̃
et si q̃d noui sit in curia opʒ ꝙ veniat ad ludũ: ⁊ ꝙ dña mea sit parata in die
natalis dñi: ⁊ tũc de ea ceteri rident: cũ credit ꝙ de ea magna dicant̃. sicut
est de fatuis. Sed qđ plus est / aliqui fatui cognoscũt se p̃ interualla esse fa-
tuos: sed isti nõ: immo insaniũt. vñ Augu. Gaudiũ tale freneticoꝝ est. Fre-
netici eĩ suã infirmitatẽ nõ cognoscẽtes gaudẽt ⁊ cãtãt: cũ amici eoꝝ fleãt
qui eoꝝ ĩfirmitatẽ agnoscũt. Sic tales gaudẽt cũ mater eccl'ia orat ꝓ eis
et plorat. Immo fili⁹ dei periculũ eoꝝ plorauit. Sil'r cognoscit̃ hõ fatuus
dum sibi presentato pomo ⁊ auro preaccipit pomũ. Tu vero que in v̾itate
nõ sunt bona preaccipis: ⁊ regna celestia tibi oblata ꝓ ipsis derelinquis.

Tertia ratio: q2 hmõi gaudiũ breue est et dolori immixtũ: imo in tristiciã vertit. vñ Boetius. Dulcedo felicitatis humane multis amaritudinibus respsa est. Hinc cõiter dicit / q̃ la chãse retourne. Et mirabile est quõ mali in talibus gaudere possunt: cum nichil boni habeant. Nam Seneca teste. nichil est homini bonũ sine se bono. Et sicut oĩa bona cũ deo veniunt ad hominẽ. iuxta illud Sapiẽtie. vij. Venerũt michi oĩa bona pariter cũ illa. sic recedente deo recedunt ab eo oĩa bona que sint ei vtilia: q2 quecũq3 bona sibi remanebunt / clamabunt contra eum in die iudicij.

¶ Sed scti viri in dño letant in quattuor. Pmo in tribulatione: q2 cognoscunt q̃ hoc est ad meritũ et ad coronam: q2 nõ coronabit nisi qui legitime certauerit. ps. Letati sum⁹ pro dieb⁹ qb⁹ nos humiliasti: annis qb⁹ vidimus mala. et Jacobi. j. Oĩe gaudiũ existimate fratres: cũ in varias tẽtationes incideritis. Vñ in euãgelio hodierno. Medi⁹ vestrũ stetit quẽ vos nescitis. Stat ei vobiscũ in tribulatiõe. iuxta illd ps. Cũ ipo sum in tribulatione. Sed nos nescim⁹ bonũ qd in nobis opat. sicut circa infirmũ null⁹ scit nisi medicus quantũ pdest illa potio amara quã dat: s3 hoc cognoscit infirmus qñ sanus factus est. ¶ Scdo in deuotione ⁊ lachrymis et laude diuina. ps. Beatus popul⁹ qui scit iubilationẽ. Aug. Dulciores lachryme orantiũ q̃ gaudia theatroꝝ. Dyabol⁹ autẽ est sicut ioculator vel oblator qui nunq̃ intrat domũ plorantiũ / sed ridẽtium. Sed de⁹ ecõuerso est sicut bonus medicus q̃ intrat domos infirmoꝝ / vbi sepe nõ fit magnus vultus sed fletus. ¶ Tertio gaudẽt in securitate cõscientie. ij. Coꝝ. j. Gloria nostra hec est testimoniũ cõscientie nostre. Jam eñi iustus cognoscit se habere thesaurum in archa cordis sui: sperans se in futuro habiturũ illum per gloriam. Mirabilẽ thesaurum habet qui dñm habet in corde suo. Non est mirũ si letetur sic: quãdo multum letatur pauper inueniens vnam bursam plenam auro. Si eñi totũ mũdum haberet: nõ esset ita diues sicut si haberet deũ. vñ Aug. Qui verã fidẽ habet: nõ querit in his miserijs fieri diues Maius est eñi deus q̃ mundus. Et ideo ps. dicebat. Deus cordis mei / et pars mea de⁹ ineternũ. ¶ Quarto gaudent in dño in spe de bonis eternis. Luce. x. Gaudete: q2 noĩa vestra scripta sunt in celis. et Joh. xvj. Videbitis me et gaudebit cor vestrum: et gaudium vestrum nemo tollet a vobis. Et pncipaliter in aduẽtu isto gaudẽt iusti: quia pp̃e est dñs ad redimendum hereditatẽ nostram quam vẽdiderat Adam pro morsu pomi. Nunq̃ enim aliqs leccator vẽdiderat ita miserabiliter suã hereditatẽ. Hoc tamẽ non obstante dñs postea multũ ꝯparauit ⁊ emit. Sed multi vellent istam hereditatem habere / ⁊ querũt sicut cattus piscem: qui bene vellet manducare / sed nõ vellet laborare ad piscandũ. Unde sicut tẽporalia bona nõ habent voluntate sola sine labore: nec aĩalia vtilia vt oues ⁊ boues: sed bene inutilia vt pulices ⁊ pediculi / velim⁹ nolimus oriunt. Siĩr male herbe: vt spine / vrtice ⁊ vepres sine sumptu fructificant: sed bone vinee non sine magnis sumptibus multitudinem fructuũ apportant. Siĩr credẽdum est q̃ mala perpetua faciliter lucrari possunt: bona do eterna nõ sine magnis sumptibus ⁊ magnis laboribus. Alioquin deus viliora reputaret celestia q̃ terrena: ideo ad ipsa plus exigitur q̃ velle habere illa.

D Modestia. De modestia seruanda.

¶ Secũda cõditio est q̃ sit honesta cõuersatio in domo in qua remanere debet dñs: q2 si domus esset male famata: nunq̃ ibi pmaneret tam honest⁹ hospes. Ideo subdit. Modestia vestra nota sit oĩbus hoĩbus. i. rõnabilis cõuersatio que ponit modũ in dictis: ita q̃ homo loquatur modeste ⁊ temperate de suo pximo. Et etiã in factis. Qui enim sequit impetũ animi sui

inter bruta reputandus est. Uel etiã in vestibꝰ põpaticis: et in expẽsis su-
perfluis sit modestia. Modestia nota sit oībꝰ hoībꝰ ad oñdẽdũ ꝙ vita no-
stra lucere dꝫ quo ad ꝓximũ: nõ quo ad ostẽtationẽ sed ad exẽpliũ et ꝓxi-
mi edificationẽ. Uñ xp̄iano necessaria est bona ꝯscientia ꝓpter seip̄m: et
bona fama ꝓpter ꝓximũ. Ideo baptizati inungũtur crismate qđ cõficit
ex oleo et balsamo. Oleũ ꝑtinet ad nitorẽ conscientie: balsamũ ad odorẽ
bone fame. Roma.xij. Prouidẽtes bona nõ tantũ corã deo / sed etiã corã
hominibꝰ. Ubi glo. Augustini. Propter nos ꝯscientia nr̃a sufficit nobis:
ꝓpter vos aũt fama nr̃a nõ pollui / sꝫ pollere dꝫ in nobis. Uñ eñ dñs ali-
quis venit ad aliquod oppidũ inquirit vbi est melius hospitiũ: statim no-
ti dicunt. Ite ad talem locũ: vos inuenietis optimũ hospitium: et gentes
bonas et honestas. Et hoc qꝛ modestia taliũ fuit vicinis nota. Uel mode-
stia vr̃a. i. in gaudijs scl'i cõuersatio sit honesta ⁊ modesta ⁊ tẽperata et nõ
male famata: quia difficile est transire in hoc scl'o sine aliqua leticia terre
na: sꝫ tñ sit modesta. Sicut cũ scholares vel serui colletant vel ludũt: scien
tes qꝛ dñs vel magister eoꝝ ꝓpe est / statim dicũt: tenete vos in pace: qꝛ ec
ce magister venit. Idõ dt p̃s. Exultate ei cũ tremore. Iñ subdit. Dñs ꝓ-
pe est vt leticiã illam modeste ducamus. Itaqꝫ opꝫ ꝙ sit honesta domꝰ et
bene famata. Idõ opꝫ p̃mo ꝙ sit bene mũdata ꝑ confessionẽ. p̃s. Cõfessio
et pulchritudo in ꝯspectu eiꝰ. i. cõfessio p̃mũ ⁊ exinde pulchritudo. Et de-
inde sequit. Sctĩmonia ⁊ magnificentia in sanctificatione eiꝰ. i. in hone-
sta conuersatione eius. p̃s. Exercitabar ⁊ scopebam spm̃ meũ. Magna ru
sticitas est eoꝝ q̄ regẽ gl'ie volũt recipe in domũ suam inquinatam imun-
dicia pcti vsqꝫ ad fenestras sensuũ: vel absqꝫ aliqua mũdatione domꝰ. Ui-
det ꝙ non sufficiat eis ꝙ filiꝰ dei cũ eẽt paruulus ꝓ eis in stabulo iacuit:
immo modo ponũt eum in stabulo cum iam glorificatus est. Opꝫ ergo re
uoluere domũ mentis: et si q̄d fecis est in aliquo angulo remouere. Ita ẽt
faceres si aliq̄d amisisses: nichil eẽt in domo tua qđ non reuolueret: et tu
amisisti regem glorie: opꝫ ergo ꝙ reuoluas mentem tuam. Secundo opꝫ
ꝙ sit bene ornata / et varijs tapetis. i. varijs virtutibus decorata. Et ma-
xime in hoc festo: qꝛ ibi erũt tria gñа ꝑsonaꝝ / necessariũ erit triplex genꝰ
ornatuũ seu virtutũ. Primo quidem ibi erit deꝰ: ⁊ iõ necessaria est humi
litas qua sibi placeamꝰ. Judith.ix. Humilium ⁊ mãsuetoꝝ semꝑ tibi pla
cuit deprecatio. Hoc modo Maria placuit deo. Luce.j. Respexit humili-
tatem ancille sue. Et canticoꝝ.j. Cũ esset rex in accubitu suo nardꝰ mea
id est humilitas dedit odorem suauitatis. Nardus eñ est herba humilis
et parua. Scđo necessaria erit castitas ⁊ puritas qua angelis placeamꝰ.
Castitas eñ facit hoīem angelis similẽ. Immo ſm Berñ. de hoie angelũ
facit. Silr̃tudo aũt placere facit ⁊ amari. iuxta illud Eccl'i.xiij. Omne aial
diligit sibi simile. Tertio necessaria erit charitas q̄ hoībꝰ placet: qꝛ vnit
hoīes adiuicẽ in pace ⁊ cõcordia. Pro istis tribꝰ ornamẽtis dicit dñs cã-
ti.v. Dilectꝰ meꝰ cãdidꝰ ⁊ rubicũdꝰ / electꝰ ex milibꝰ. Hoc est: michi dile-
ctus est cãdidus ꝑ castitatẽ ⁊ puritatẽ: rubicũdꝰ ꝑ charitatẽ: electꝰ ex mi
libus ꝑ hũilitatẽ: qꝛ de mille vix est vnꝰ q̄ nõ tẽdat ad honoris ambitiõẽ
in q̄cũqꝫ statu sit: vt appareat ⁊ de eo habeat magna estiatio. Uix repit q̄
se vilẽ reputet in ꝯspectu suo. Honor certe est q̃si dyabolꝰ impẽnatꝰ. Ter
tio opꝫ ꝙ sit bñ munita: ⁊ p̃sertim cibis ⁊ alimẽtis delicatis. Sp̄alr̃ aũt in
h̊ festo laus ⁊ glorificatio est apponẽda deo ꝓ cibis deliciosis. p̃s. Nũq̄d
mãducabo carnes tauroꝝ ⁊c̃. Sequit. Immola deo sacrificiũ laudis. Ad
h̊ facit ꝙ illa die appuit multitudo laudãtiũ deũ: vt ad silem oꝑationem

E
Modestia.
Quid req̄-
rit vt domꝰ
ꝯscie sit ho
nesta ⁊ mo-
destia insi-
gnita.

qualem faciũt angeli in celo ꝓuocarent hoīes in terra. Berñ. Nichil ita repñtat in terris quēdā celestis habitationis statum/sicut alacritas laudantiũ deum. Sed quale vinũ ꝓpinabimus? Dico ẽm Berñ. ꝙ lachryme sancte deuotionis et compunctionis sunt optimum vinum et dignũ dilecto ad potandum: et illis reficitur deus.

¶ Tertia ꝯditio ꝙ sibi fiat prōptũ seruitiũ: qꝛ si aliĳs plus obsequiĳ fieret statim discederet. Jnde subdit. Nichil solliciti sitis. i. circa ista mundana nō ita cõuertatis intētionē vestrā ꝙ dimittatis ei seruire. Si em̃ rex veniret i domũ tuā/oēm sollicitudinē poneres ad ei seruiendũ ꝛ cōplacēdũ vt posses eē i grã regꝭ. Dr̃ aũt Matth. vj. Nemo põt seruire deo ꝛ māmone.

¶ Sed nõne dꝫ esse homo sollicit⁹ de necessariĳs vite sue? Expectabit ne ꝙ aues q̃ dicũt [Roupie] gallice/cadēt sibi in ore assate? Dicit etiā Apl's ad Roma. xij. Sollicitudine nō pigri. Rñdet p̄mo p̄ncipalis hoīs sollicitudo dꝫ esse de spũalibus bonis: quātũ aīa p̄pōderat corpori: et periculũ aīe piculo corporis. Et ad hoc nos hortat̃ dñs dicēs Matth. vj. Primũ querite regnũ dei. Dr̃ scđo ꝙ lꝫ possumus sollicitudinem moderatam: q. s. est ꝓuidentie habere circa tp̃alia: contingit tñ tripliciter peccare in sollicitudine tp̃alium ẽm Tho. ij. ij. q. lv. ar. vj. Primo quādo qs sic est de eis sollicitus ꝙ in eis constituit finem sum vltimũ. Sicut auari qui sunt viri diuitiarum: qꝛ possidentur a diuitĳs suis/et se reputant esse ꝑpter diuitias: amantes scꝫ diuitias plusꝙ salutem propriam. De ista sollicitudine dr̃ Eccl'es. iij. Pctōri dedit de⁹ afflictionē ꝛ curā superfluam: vt addat et congreget scꝫ tp̃alia: et tradat ei qui placet in conspectu suo: vt religiosis vel hospitalibus testamento aut al's. Et subdit. Et hec vana ꝛ cassa sollicitudo est. Cassa: qꝛ non q̄etat animũ diuitis ꝓut estimabat/sꝫ valde inq̄etat. Unde sollicitudo inquietudo mentis dr̃. Sil'is em̃ est aranee q̄ se euiscerat ad faciendũ subtiles telas/ quibus muscas capiat: sed de facili cuꝫ suis telis a ceteris aīalib⁹ destruit̃. Sic talis mentem euacuat omni vigore sapiētie et iusticie ad cogitādũ subtiles vias: ad decipiēdũ incautos: sed ip̄e ab hoīb⁹ vel saltem diuino iudicio atterit̃. Dr̃ aũt vana sollicitudo: qꝛ non affert sibi fructũ q̄nē credit: scꝫ vitā eternam/ etiā pauperibus dimittendo: nisi ip̄m vere peniteat/et quib⁹ dꝫ satisfaciat. Scđo talis sollicitudo est illicita quādo est tāta ꝛ tam iordinata ꝙ a spũalib⁹ saluti sue necessariĳs retrahit̃ homo ea omittendo vt lucretur: puta si ita insistit occupationib⁹ negociationis artificiĳ/recollectioni messium ꝛ vindemie ꝙ omittat seruare festa/ieiunare dieb⁹ p̄ceptis/audire missam dieb⁹ festis/cõfiteri/cõicare ꝛ hmõi. De hac Luce. viij. Sollicitudo hui⁹ scl'i suffocat verbũ. s. auditum vel inspiratũ ne fructificet in mente. Jnde Grego. xix. mora. ꝛ distin. xlvij. oēs. Oēs hui⁹ scl'i dilectores in terrenis reb⁹ fortes sunt. s. ad sollicite laborandũ ꝑ eis/in celestib⁹ debiles. Nā ꝑ tp̃ali gloria vsꝙ ad mortem desudare appetũt: et ꝑ spe ꝑpetua nec parũ i labore subsistunt. Si qs autē ex nimia sollicitudine quam gerit ad temporalia non omittit spũalia ad salutem necessaria: sed diminuit̃ in deuotione et tepescit a feruore debito/veniale erit. Tertio est illicita quando ꝓcedit ex timore supfluo: qñ scꝫ qs timet ne sibi bona deficiant/etiam si faciat qđ debet. Sicut sunt frequenter senes q̄ sunt male spei: et iõ multũ solliciti de necessariĳs. Hieronym⁹. Labor exercend⁹ est: sollicitudo vitanda. s. q̄ ꝓuenit ex diffidētia bonitatis seu ꝓuidentie diuine. Qđ admonet Apl's dicens. Uolo vos sine sollicitudine esse. Et Xp̄s Matth. vj. Nolite solliciti esse in crastinũ. Per crastinũ itelligēdo tp̄s futurũ ẽꝫ Hiero. Unicuiꝙ ei

F Tēporalia. Sollicitudo. Qꝫ sollicitudo tp̃aliũ tripl'r est illicita.

tpi ↄgruit ꝓpria sollicitudo:sicut tēpori estatis sollicitudo metendi:ꝛ tpi autūni sollicitudo vindemie.Si qs ergo in tpe estatis sollicit⁹ eēt de vindemia:supflue preoccuparet futuri tpis sollicitudinē. Et ꝓpterea hmōi sollicitudinē ꝓhibet dn̄s dicens.Nolite solliciti esse in crastinū:ꝛ rōnem subdit.Crastin⁹ eñ dies sollicitus erit sibiipi.i.ꝓpriā sollicitudinē habebit q̄ sufficit ad affligendū aiam:ꝛ hoc est qd̄ subiūgit: sufficit dici malicia sua.i.afflictio sollicitudinis.Sumit eñ ibi malicia non ꝓ pctō sed ꝓ malo pene sollicitudinis q̄ affligit mentē.Nō igit debēt hoies solliciti eē ad acquirēda tpalia:qn̄ vidēt tps oportunū ad acquirendū regnū celeste et ipsum deū.Fatuus eñ esset ad quem ptineret regnū vnū ex parte pr̄is:ꝛ terra alicuius pauperis militis ex parte matris: si adhereret hereditati materne neglecta hereditate patris:ex quo speraret ad hereditatē pater nā posse ꝑuenire.Sic valde fatuus est q̄ huic valli miserie in qua eua mater nostra nos posuit adheret:celestibus neglectis.De hmōi dicit in ps. Turbati sunt et moti sunt sicut ebrius.Maxime aūt appropinquante tāta solēnitate ꝛ adueniente tanto dn̄o debemus dimittere sollicitudinem de aliis rebus ꝛ intendere circa tantū hospitē.Eccli.ii. Qui timent dn̄m preparabūt corda sua:et in cōspectu illius sanctificabunt aīas suas.

¶ Quarta conditio est q̄ in collocutionib⁹ cum tanto dn̄o cū timore reuerentiali ꝛ cū prudētia magna habeatur sermo:qr stultos despicit neq̄ cū fatuis habitare pōt.Nō eñ opꝫ sibi ꝑcipere sed in oī orōne deuota petere ab eo:nec ꝓpter sua merita q̄rere dcquā ab eo: sed in oī obsecratōne hoc est ꝓpter sua beneficia.Inde ecclesia ↄsueuit orare ꝑ dn̄m iesum:nec oportet esse ingratū:sed cū gratiarū actione petitiones vestre innotescāt apud deū:quia nō est dignus dandis qui non agit gr̄as de datis.Et nō solum debet homo gratias agere qn̄ est in prosperitate sed etiam in aduersitate.Aliter facientes diligunt deum sicut canis ossa. B

¶ Quinta conditio q̄ sit pax in domo:ita q̄ hic hospes dormiens nō euigilet.Debet aūt homo p̄mo habere pacem in ↄscientia sua vt ibi quiescat deus.Et ideo de iusto dicit Esa.lvii.Ueniat pax/requiescat in cubili suo: qui ambulauit in directione sua.Pax ista est quies aīe in ↄscientia pura et iocūda.de qua dicit Augu.in de ciui.dei:q̄ pax anime rōnalis est cogitationis actionisq̄ ordinata ↄsensio.Ad hanc pacē niti debem⁹ ꝓpter iocūdā dei inhabitationē:qr in pace factus est locus eius.i.in aīa pacifica quā si habuerim⁹ deū habebimus.ii.Cor.xiii.Pacem habete et de⁹ pacis erit vobiscū.Scdo dꝫ homo habere pacē cū deo.de qua Roma.v.Iustificati ꝑ fidē pacē habeam⁹ ad deū:q̄ qualiter acquirit patet ꝑ Bernar. sup Cantica.Si (inquit) iniquitates nr̄as dimiserim⁹:inter nos et deum nostrum tollat qd̄ interest ꝛ pax erit:hoc autē aliter meli⁹ tolli nō pōt q̄ ꝑ ↄfessionē:ꝛ ꝓ tāto dicit de⁹ Esa.lvii.Creaui fructū labiorꝫ pacē. Tertio dꝫ haberi pax cū ꝓximo.Roma.xii.cū omnib⁹ hominibus pacem habentes.Et.i.Thessa.v.Propter opus illorꝫ pacem habete cum eis.Hāc pacem dimisit deus aplis pro testamento tanq̄ aliquid optimū et potissimū donū suum:cum ait.Ioh.xiiii.Pacem relinquo vobis:vt ea habita illi et nos similiter possemus ꝑuenire ad pacem celestem.

Pax. De triplici pace hn̄da.

¶ Eadem dn̄ica quarta Sermo tertius factus in quadam ꝓcessione generali Parisius. Et in ordine.xxxiii.per thema euangelii. A

Q Uid dicis de teipso?ego vox clamātis in deserto. Ioh.i.Multi sunt clamores ī hoc deserto.Prim⁹ est clamor iustorꝫ in de=

Clamor. De mltipli ci clamore hui⁹ scl̄i.

ſerto hui⁹ ſcl'i q̄ p̄mo clamāt ad ppl'm ꝓ pctis:vt.ſ.vnuſq̄ſq; ꝯuertat̃ a via ſua mala ⁊ p̄paret hoſpitiū dño veniēti:q̄ꝝ q̄lꝫ dicere pōt verbū aſſumptū originaliter ex Eſa.xl.c.ego vox clamātis in deſerto:dirigite viā dñi. Secūdo clamāt iuſti ad dñm gr̄as agēdo ꝓ bñficijs adeptis:de q̄b⁹ p̄s. Clamabo ad deū altiſſimū:deū q̄ benefecit michi. Et iterū. valles abūdabūt frumēto:clamabūt etem̄ hymnū dicent. Tertio clamant iuſti ad dñm i tribulatiōib⁹. p̄s. A finib⁹ terre ad te clamaui dū anxiaret̃ cor meū. Et iteꝝ. Ad dñm cū tribularer clamaui. Nec mirū ſi iuſti in mari tribulationum mundi hui⁹ exiſtentes ⁊ naufragiū timentes tanq̄ filij clamant ad p̄rem miaꝝ ⁊ deū toti⁹ ꝯſolationis:q̄ pōt et vult eos liberare et ꝯſolari in omni tribulatiōe coꝝ. Scd̄s clamor eſt pctōꝝ. Specialiter aūt q̄ttuor pctā iueniunt̃ in ſcripturis clamare vindictā. Primū eſt pctm̄ homicidij. Geneſ iiij. Uox ſanguis fr̄is tui abel clamat ad me de terra. Scd̄m eſt pctm̄ ſodomie. Geñ.xviij. Clamor ſodomoꝝ ⁊ gomorre multiplicat⁹ eſt. Tertium eſt pctm̄ iniuſticie:qd̄ fit in defraudatōe paupeꝝ mercēnarioꝝ. Deutero. xxiiij. Nō negabis mercedē indigenti ⁊ pauperi:ne clamet cōtra te ad dominū. ⁊ Jaco.v. Ecce merces opatioꝝ vr̄oꝝ q̄ defraudata eſt a vobis clamat:⁊ clamor eoꝝ in aures dñi ſabaoth introiuit. Quartū eſt pctm̄ qd̄ fit in vexatiōe viduarū ⁊ pupilloꝝ. Uñ de viduis ⁊ pupillis dr̃ Exo.xij. Si leſerit eos clamabūt ad me:et ego exaudiā eos:q̄ iux̄ p̄s. Nō eſt dñs oblit⁹ clamorē pauperū:ſꝫ iudicabit pupillo ⁊ humili. Tertius clamor eſt penitentiū:q̄ cōuertunt̃ ad dñm cū lachrymis. Sicut ei ceruus cū capitur a canibus/tūc ſe cōuertit ad hoīem ſicut ad piū ⁊ lachrimat̃ ⁊ mugit:ſic peccator ad deū qui pius eſt. Job.xxx. Cōſurgēs in turba clamaui: frater fui draconū et ſoci⁹ ſtrutionū.i.demonū et hominū ꝑuerſoꝝ. Nec mirandum eſt ſi clamant penitentes vt liberent̃ a draconib⁹ iſtis peſſimis q̄ eos deuorare nitunt̃. Sūt em̄ longe peiores draconib⁹ corporalib⁹. Nam dracones corporei ſoli corpori nocere pn̄t:demones aūt ⁊ ꝑuerſi hoīes corpus et ſpiritū ſuis deuorāt ſuggeſtionibus ꝑuerſis vel exēplis. Quartus aūt clamor eſt ſanctorū q̄ pro nobis loquūt̃ ad dñm ⁊ intercedūt. Uñ ſi queratur a v̄gine maria:q̄d dicis de teip̄a? dicet. Ego vox clamantis ppl'i in deſerto ſcl'i. Eſt em̄ aduocata nr̄a:aduocat⁹ aūt eſt vox ſue partis. Ideo vt ꝓ cauſis noſtris aſſiſtat:q̄ ſcimus ꝙ multū diligit ſalutes: ei preſentabim⁹ illam quam diligit dicentes Aue.

¶ Queſtio thematis nr̄i exponet̃ de duob⁹ vocatis Johannes baptiſta. Primo q̄dē de ſctō. Scd̄o de papa ante aſſūptionē ad papatū ſic vocato.

¶ Quo ad p̄mā partē ad tres q̄ſtiones rñdet. Primo an erat ille q̄ venturus erat:et quia tres putabantur venturi.ſ. Xp̄s/Helyas ⁊ ꝓpheta. de q̄ in Deutero. Ideo prima queſtio triplici reſponſione terminatur. Secunda queſtio quid de ſeip̄o ſentiebat. Tertia quare baptizabat.

B ¶ Dicit̃ g̃ in euāgelio. Miſer̃t iudei ab hieroſolimis ſacerdotes et leuitas ad iohānē. Miſerūt q̄dē iudei ad legatū recipiēdū nobilē ambaſſiatā. Nā q̄ miſſi erāt/erāt ex phariſeis. Ad q̄d? Ad legatū recipiendū vel refutandū. Sꝫ vtrū iohēs erat legatus? Dr̃ ꝙ ſic a deo. Joh.j. Fuit homo miſſus a deo:cui nomē erat iohānes. Uenit aūt ad p̄dicādū lumen venturū: q̄ hic venit vt teſtimoniū ꝑhiberet de lumine. Et q̄d mouit eos ad eūdū? fama ⁊ vita ⁊ ſanctitas ei⁹:ita vt libenter recepiſſent eū. Hic erat forma et ſpeculū legatoꝝ:q̄ debēt pollere ſctitate vite/doctrina ⁊ fama:al's paꝝ proficiūt. Arbores medicinales cōiter ſūt odorifere. Sic iuſti diffundūt in alios ſui bōi nois odorē. Et iō ſubdit̃ cui nomē erat iohānes.i.in q̄ eſt gr̄a.

Johannes baptiſta. An iohannes erat legatus.

Nõ sic legati illi de qb⁹ Psal. Uenient legati ex egypto: ethiopia pueniet man⁹ ei⁹ deo: q̃ nõ vocant iohãnes: sz de quolibet eoꝝ dr Esa.viij. Uoca nomen ei⁹ / accelera / spolia detrahe / festina pdare: Accelera: qꝛ sunt celeres ad iudicãdũ: spolia detrahe et festina pdare: qꝛ sunt diligẽtes ad pdandũ. Sed ad qd misert ad eũ? Ad interrogãdũ de ptãte sua. si hẽbat plenitudinẽ ptãtis. Hinc subdit in euãgelio: vt interrogarẽt eũ tu qs es. ecce pria qstio. ¶ Sed quõ audebãt talia et taliter iterrogare ab hoie ita famato. tu quis es? Ego vix auderẽ interrogare ab hoib⁹ eiusdẽ cõditionis mecũ. Dicitur prio ꝙ licet iohãnes esset magne reputationis apud populũ: ꝛ apud sctõs viros etiã doctos: tñ apud magnos qꝛ eoꝝ pctã magna redarguebat / nichil reputabat. Ideo nõ mirũ si ita dure iterrogauerũt eũ plurib⁹ interrogationib⁹. Uel põt dici ꝙ vtebant cõi mõ interrogãdi: ꝛ ꝙ qꝛ tunc vsabat inter eos qstio salutaris de aduentu xpi: ideo visa eius vita vt susciperent eum tanꝗ̃ xpm interrogauerũt eum si esset ille / dicẽdo tu qs es. Uñ tantũ valebat eoꝝ questio ac si dicerent: es tu ꝓpheta vẽturus in mũdũ. Dicit scdo ꝙ in hoc ꝙ querebant qstionem salutarẽ a iohãne docto a spũ sancto: signat ꝙ debem⁹ querere si dubiũ habeam⁹ de his que pertinent ad salutẽ a viris catholicis doctis ꝛ bonis. Hinc dicit.ij. Reg.xx. Qui interrogant interrogẽt in abela. i. de dubijs anime ꝛ cõsciẽtie sue: q̃ frequẽter est miserabilis corã deo. Abela em̃ interpretat miserabilis ei: cõtra aliquos q̃ interrogant de subtilib⁹ et curiosis: ꝛ de futuris ꝯtingẽtib⁹. de quib⁹ Psal. Que ignorabã interrogabãt me. Dicit tertio ꝙ illa interrogatio quo ad nos est nobis vtilis. Nõ autẽ interrogare de alijs vt male referãt interrogati ꝛ detrahãt. Unde hõ apõ se debet interrogare tu quis es: ꝛ inueniet ꝙ a principio est spma fetidũ. ps. Quid est homo ꝙ innotuisti ei: aut fili⁹ hominis qꝛ reputas eum: homo vanitati similis fact⁹ est. Scdo inueniet ꝙ in ꝓgressu vite nõ est nisi saccus stercoꝝ / fetor / et vitium. Job.xv. Quid est hõ vt immaculat⁹ sit et iust⁹ appareat natus de muliere. Tertio cognoscet si bñ interroget se nichil durare sicut fum⁹. ps. Et numeꝝ dierũ meoꝝ quis ẽ vt sciã. Et seqtur. Ecce mẽsurabiles posuisti dies meos: ꝛ substãtia mea tanꝗ̃ nichilũ ante te. Quarto cognoscet se cinerẽ et puluerẽ esse. ps. Quis est hõ qui viuet ꝛ nõ videbit mortẽ? Propter primũ nõ supbiat aut se iactet. Propter scdm non qrat corpis sui magnos appat⁹ ad cooperiẽdũ stercus ꝛ fimũ. Propt tertiũ non qrat magna palatia ꝛ edificia: qꝛ cito ea desertur⁹ est. Propter quartũ nõ delectet multũ in mũdo qui se nec mundum appreciet q̃ se cogitat moriturũ. ¶ Johãnes vero noluit vsurpare honorẽ sibi indebitũ: sed ad istã questionẽ rñdit negatiue ponẽdo tres negatiuas. Prio qꝛ cõfessus est ꝛ nõ negauit. et ꝯfessus est: qꝛ nõ sum ego xps id est nõ sum summ⁹ legat⁹ missus ex latere dei prĩs. de quo Abdie.j. auditum audiuim⁹ a dño: legatũ misit ad gentes: nec habeo plenitudinẽ ptãtis sicut ille q̃ dicebat Matth. vlti. Data est michi ois ptãs in celo ꝛ in terra. Scda negatiua: qꝛ cum quereret helyas es tu. respõdit non. s. in persona sed bene in vtute. iuxta dictum angeli Luc.j. Ipse preibit ante illũ in spiritu et virtute helye. Tertia negatiua fuit: qꝛ qrẽtib⁹ ꝓpheta es tu. rñdit nõ. s. ille de quo qrebant ꝛ de quo fiebat mentio Deutero.xviij. Unde fm Chryso. in greco nõ dicit simplr ꝓpheta es tu: sed o ꝓpheta es tu: ille scz qui a moyse pconizatus est. Tres ergo fuerũt questiones. In pma notat potẽtia / in scda sctitas vite / in tertia sapiẽtia. Quia igit multi supbiũt de his trib⁹: negauit iohes de se hec tria. De prio dr Hiere.xlviij. Arrogãtiã et supbiam ꝛ altitudinẽ cordis sui ego scio ꝛ iactantiã: et ꝙ nõ sit iuxta eũ

C Cognitio sui. Interrogare. Debet q̃sqꝫ interrogare apõ se tu quis es.

D Johannes baptista. De hũilitate iohãnis baptiste.

virtus eius. De scđo Hiere.ij. Quid niteris bonã ostẽdere viam tuã: que insup et malas docuisti vias tuas: ꝛ in alis tuis inuẽtus est sanguis aiarũ pauperum et innocẽtum? De tertio Ezechiel. xxviij. Dedisti cor tuũ sicut cor dei. Sed apostolus cõtra arrogãtiã potentie dicebat. j. Cor. xv. Plus oibus laboraui: non ego sed gratia dei mecũ: contra arrogãtiam sanctitatis. j. Cor. xiij. Nichil michi cõscius sum: sed nõ in hoc iustificatꝰ sum: cõtra arrogãtiam sapiẽtie. j. Cor. xiij. Si quis videt inter vos sapiens esse: stultus fiat vt sit sapiẽs. Quia eñ xp̃s in infinitũ iohãnẽ excellebat: ideo penitus negauit dicẽs. Nõ sum ego xp̃s: interrogatus de helya dicit non sum: qꝛ cũ eo cõueniebat in spũ et ꝟtute: ꝛ sic nõ magnã reputabat differẽtiam. Ad tertiã rñdet tñ: nõ. qꝛ in ꝟitate ꝓpheta erat ſꝫ ab illo differebat de quo querebãt. Unde hic iohãnis humilitatẽ extollit Augustinꝰ dicẽs. Nullã maius meritũ iohãnis ꝙ cum credi posset xp̃s: tamẽ noluit. Inter oĩa enim q̃ fecit iohãnes: hoc fuit difficiliꝰ: lꝫ aliqua fuerint magis meritoria. s. oblatam gl'iam respuere. Grego. Fortasse nõ est difficile nõ appetere gloriam: sed difficile valde est eam nõ recipere cum offertur.

E Johannes baptista. Quare se vocẽ appellauit.

¶ Quid dicis de teipso hoc est qualẽ potestatẽ habes? Ecce scđa q̃stio p̃ncipalis ad quã rñdit iohãnes affirmatiue: ꝛ ostẽdit officiũ legationis sue ꝑ lrãm Esa. xl. dicens. Ego vox clamantis. Johãnes autẽ se vocẽ appellauit propter multa. Prĩo ꝓpter vite eius fragilitatẽ: qꝛ vox cito transit ꝛ nũꝙ reuertit: ita vita hoĩs. Job. vij. Memẽto mei dñe: qꝛ ventus est vita mea. Secũdo ꝓpter suam humilitatẽ: qꝛ vox nõ est res sed quasi signũ veritatis rei. q. d. nõ sum res sed signũ rei. Tertio ꝓpter officiũ dignitatẽ: qꝛ vox ad hoc ꝓfertur vt manifestet nobis ꝟitatem vel falsitatẽ: et ip̃e nobis ꝟitatẽ xp̃m nõ solum verbis sed digito demõstrauit. Quarto qꝛ vox naturaliter precedit ꝟbum: ꝛ ipse nascẽdo / predicãdo baptizando moriendo precessit xp̃m. Quinto põt dici vox: qꝛ sicut in vocis emissione os aperit: sic in natiuitate iohãnis apertũ est os zacharie. Sed erat clamãtis: qꝛ ad lõge distantes clamabat: qꝛ ſm Psal. Lõge a pctõribus salus: qꝛ ad interclusos. Esa. lix. Iniq̃tates nostre diuiserũt inter nos ꝛ deũ nostrũ: qꝛ ad dormientes. Esa. lj. Dormierũt in capite oĩm platearũ sicut orix illaqueatus: qꝛ ad surdos. Esa. xlij. Surdi audite: ꝛ quis surdus nisi seruus meus?

¶ Sed adhuc arguũt ꝙ vsurpat sibi officiũ baptizãdi dicẽtes. Quare ergo baptizas: si tu nõ es xp̃s ꝛc̃. Ecce tertia q̃stio p̃ncipalis: ꝛ q̃ missi erant: erant ex phariseis: q̃si diceret euãgelista: q̃re adduxit iohãnes testimoniũ Esaie. Nam aliq̃ litterati corã indoctis magna adducũt vt magni videãtur. Sed rñdet euãgelista: ꝛ q̃ missi erãt / erant ex phariseis: q̃ se sciolos et magistros legis ꝛ ꝓphetarũ iactabant. Matth. xxxiij. sup cathedrã moysi sederũt scribe ꝛ pharisei. Si tu nõ es xp̃s. De xp̃o enim legerãt ꝙ baptizaturꝰ erat. Ezech. xxxj. Effundã sup vos aquã mũdã: ꝛ mũdabimini ab oĩbꝰ inq̃namẽtis vr̃is. ꝛ Zacha. xiij. Erit fons patẽs domui dauid ꝛ habitãtibꝰ hierl'm i ablutionẽ pctõris ꝛ mẽstruate. In helya ꝛ helyseo sciebãt baptismũ xp̄i i figura p̃cessisse: cũ trãsierũt siccis pedibꝰ ꝑ iordanẽ. iiij. Reg. ij. Sꝫ quare iterrogatiões sic p̃cipitãt et ꝯculcãt? Rñdet Criso. Offensi erant qꝛ se negabat xp̃m: ꝛ ꝓpter hoc q̃rebãt eũ molestare q̃stionũ freq̃ntia: vt aliq̃ absona rñderet. Turbata eñ mẽs cito deuiat a rectitudie. Johes aũt rñdẽdo declarauit officiũ suũ. Ego baptiso vos aqua. q. d. ſm Criso. ne estimetis ꝑfectũ oẽ in meo iacere baptismate. Nequaꝙ eñ si hoc ꝑfectũ esset alius post me veniret aliõ tributurꝰ. Uel ſm Bedã baptizabat iohannes: vt hoĩes per suum baptismũ humiliarent ad suscipiẽdũ baptisma xp̄i: vel

vt in baptismo iohānis manifestaret xp̄s voce p̄ris et sp̄ū sctō: ⁊ hanc vltimā assignat iohānes dicēs. Ut manifestaret in israel ꝓpterea veni in aq̄ baptisans. Joh.j. Sed triplex inuenit baptism⁹.s.ablutionis/cōpūctōis/et passionis. Prim⁹ in aqua. Scd̄s in lachrymis. Terti⁹ in sanguine. p̄mā viam parauit baptizando: scd̄am p̄dicando: tertiā moriēdo. Baptizabat corpus exteri⁹ s3 nō mentē interi⁹: ego (inquit) baptiso in aqua: predicauit pniam s3 nō cōtulit indulgentiā: mortuus est ꝓ iusticia s3 non viuificauit. Medi⁹ aūt vr̄m stetit. Primo q̄dē medi⁹ p abnegationem ab extremis: q2 nullū participās extremoꝝ.s.pctōꝝ. Esa.liij. Peccatū nō fecit nec inuent⁹ est dolus in ore ei⁹. Scd̄o p participationē extremoꝝ inter hoīe3 et deū: q2 verus deus et verus homo. Gal'.iij. Lex ordinata est p angelos in manu mediatoris.i.in potestate xp̄i. de quo.j. Timo.ij. Mediator dei et hominū homo xp̄s iesus. Mediū etiā fuit extrema cōiūgēdo iudeos.s.et gentiles. Jdeo dicitur Ephe.ij. Lapis angularis. Et bene dicit stetit propter differentiam ad nos: quia Esa.lxv. Cecidimus quasi folium vniuersi. Fluim⁹ eñ oēs p naturam sed effluimus per culpam.

F Nescire xp̄m. Judei nesciebāt xp̄3 ꝓpt mlta.

¶ Quē vos nescitis. Primo terrenis occupati: cū modicū pulueris oculū corporalē a visu impediat: nō est mirū si t̄ra in corde hoīs existēs p sollicitudinē visum interiorē ipediat. Sap̄.ix. Deprimit terrena inhabitatio sensum multa cogitantē. Et iō Eccl'i.xj. Sapiēs monet: fili ne i multj sint actus tui. Glo. Cū anim⁹ diuidit in plura fit minor ad singula. Scd̄o malicia excecati. Jmpedit eñ visum interiorē. Sap̄.ij. Excecauit eos malilia eoꝝ. Esa.xlj. Quis cecus nisi q̄ venūdat⁹ est dyabolo p pctm̄. Tertio ei⁹ ꝓfunda humilitate decepti. Profunditas eñ humilitatis multorum bonitatē celat. Act.viij. Jn hūilitate iudiciū ei⁹ sublatū est. Cū eñ iohēs solē intelligētie ip̄is.s.iudeis digito ostēderet: et ip̄i radios bn̄ficioꝝ eius sen serint: culpa eoꝝ fuit q̄ ip̄i nescierūt eū. Augu. Si q̄s alteri digito solē ōnderit et videre nō potuit: culpet poti⁹ oculi lippitudinē q̄ digiti ostensionē. Et s̄m eūdē si culpabiles fuerint q̄ tunc xp̄m nō agnouerūt: multu3 sunt culpabiles q̄ nunc eū nō agnoscunt. Judei eñ offenderunt in pn̄tem tanq̄ in humilē lapidē. Lapis adhuc paruus erat: iā nūc p̄cisus de monte sine manib⁹: iō ignoscendū erat iudeis q̄ offenderunt in lapide3 qui nondum creuerat: et nunc xp̄iani offendunt in montem maximū in quem creuit. Si ceci iudei nō vident humilem lapidem: quanta cecitas est non videre montem? et tamen videbunt in quem pupugerunt.

¶ Pro secūda parte si q̄rat a sūmo pōtifice nr̄o Jnnocētio.viij.q̄ ātea dicebat iohānes baptista: q̄d dicis de teip̄o? Rn̄debit ad quattuor interrogata. Primo p bullas suas respōdebit ad primā questionem iudeoꝝ: an sit xp̄s q̄ sic: nō xp̄s sic q̄ sit deus: s3 q2 electus via sp̄us sancti vnctus consecratus et coronatus in summū vicariū xp̄i. Ad scd̄a3 rn̄debit q̄ helyas est: q2 helyas constantia ⁊ virtute tyrannos sup̄auit et exterminauit maliuolos et incredulos.iiij.Reg.j. Sic vt ip̄e dixit in bulla vult etiā ꝯ infideles incedere. Ad tertiam.s. ꝓpheta es tu. Rn̄debit q̄ sic ad istum sensum q̄ ex ꝓuidentia sua h3 p̄uidere mala futura sup ppl'm suū: vt auertat ea. Est eñ speculator domui isrl'. Jlle aūt q̄ sic est in alto posit⁹/ plus a longe videt q̄ q̄ in infimis iacet. Ad quartā questionem rn̄debit q̄ est vox clamantis in deserto. Primo p decreta et sacras constitutiones clamās vt dirigatis viam dn̄i. Scd̄o ad dn̄m ꝓ vobis orōnibus precibus et lachrymis: sicut bon⁹ pastor paratus ponere aīam ꝓ ouib⁹ suis. Unde medius est vr̄m quē vos nescitis. Potest q̄3 dicere illud Deutero.vj. Ego seque-

G Prelatus Medius mediare inter deū ⁊ ppl'm

ster ꝛ medius sum inter vos et dñm. Inde sui ꝑdecessores sepe pacificaue
runt iram dñi: sicut aaron stabat inter viuētes ꝛ mortuos: ꝛ moyses inter
deum et ppl'm. Sic Gregorius inter ppl'm et deū vel angeli gladiū. Ideo
nil mirū si tertio clamat ad vos amore charitatiuo: vt oretꝭ deū ꝓ eo. Añ
hec ꝓcessio ppꝫ plures causas ordinata est. Primo ad regratiandū deo
de cōi cōcordia in electiōe ꝛ ad cōgratulandū tanto patri. Scđo ad oran-
dū deū vt ita regat ꝛ dirigat ppl'm: vt sit ad gl'iam dei/ad augmētū salutis
populi/ad exaltationē fidei ꝛ depressionē inimicoꝝ eiꝰ. Et hoc debemꝰ fa
cere moti aliq̄bus causis. Prima est qꝛ vna bonitas aliam requirit. Nūc
ille orat ꝓ vobis ꝛ onera portat ꝓ vobis: ꝛ vigilat redditurus rōnem pro
vobis. Inde dictū est a dño discipulis. Uigilate et orate. Ideo ƀm apl'm
Gal'. vj. Alter alterius onera portate. debemꝰ saltem orationibꝰ et preci-
bus ei subuenire. Scđa rō est ꝓpter ꝑceptū dei. Porro vnū est necessa-
rium: quando asinus est oneratus oportet ei cōpati et subleuare in neces
sitate. Si ꝑceptū est honorare parentes carnales: multo magis spiritua-
les. Mandauit etiā epō vt hoc faceret innotescere populo.

¶ Eadem dñica quarta vnde supra Sermo quartus:
et in ordine. xxxiiij. p predictum thema.

A
Aduentꝰ.
De q̄ttuor
dñicꝭ aduē-
tus.

Quattuor sunt dñice in aduentu q̄ videnꝫ ptinere ad quadruplicē
saluatoris aduentum. Primus est aduentus in carnem ad quē
ptinet p̄ma dñica: in cuius euangelio legiꝫ illud. Ecce rex tuus
venit tibi mansuetus. Scđs ad iudiciū ad quē ptinet scđa: in cu
ius euangelio legiꝫ: erūt signa in sole. Tertius est aduentus ad limbum
ad quē videꝫ ptinere tertia. In cuiꝰ euangelio legiꝫ illud. Tu es qui ven
turus es: qđ exponit Gregorius de aduentu in limbum. Quartꝰ in mētē
ad quē ptinet hec ꝑsens q̄rta dñica. In festo ei natalis ꝓxio speraꝫ salua
tor ad eccl'iam suā spēaliter vēturus. Añ in epl'a legiꝫ: dñs ꝓpe est. Et in
euāgelio: dirigite viam dñi. Aduētꝰ in carnē ꝛ in limbū cū grarū actione
sunt recolēdi: aduētus ad iudicium cū timore est cogitandus: aduentꝰ in
mētē cū diligenti ꝑparatiōe est expectandꝰ. Ad quam ꝑparationē nos di
ligētes ꝛ sollicitos eē admonet vox illa clamātis de qua in themate. s. di
rigite viā dñi. Si ei ita est ꝙ in mūdo hospites sunt ita solliciti i recipien
do hospites ꝛ solēt sedere ad ostiū ꝛ dicere. Intus est bonū hospitiū ēt pro
rege: ꝛ tñ ibi aliqñ est modicū lucrū: cur nō magis erūt solliciti suscipe re
gem glorie in quo est tantū cōmodū? Qui eñ ipm recipit/recipit patrem
et filiū ꝛ spm̄ sanctū. Matth. x. Qui me suscipit: suscipit eum q̄ me misit. ꝛ
Joh. xiiij. Ego et pater ad eū veniemꝰ ꝛ mansionē apđ eū faciemꝰ. Hospi
tes autem solent q̄rere si sit seq̄la: ꝛ de vno solo qñꝙ non multū curāt. Uñ
miseri erimꝰ: si nō ꝑparauerimus hospitiū cordis nr̄i ad suscipiēdū hanc
benedictam societatem: q̄ etiā nūꝙ venit nisi cū magna sequela donoꝝ ꝛ
gratiaꝝ: qꝛ adducit semꝑ secū grām et septē dona spūs sancti. De qua so-
cietate edoctus euāgelista iohānes salutando ecclesias dicebat. Gr̄a vo-
bis et pax ab eo qui est: et qui erat: et q̄ venturus est: et a septem spiritibꝰ
qui in conspectu throni eius sunt: et a iesu xp̄o qui est testis fidelis. Apo-
cal'. j. Hanc societatem cum donis copiosissimis suscepit beata virgo: que
dominū Jesum non solum in mente sed ꝛ in vtero gestare meruit. Ad eā
igitur confugiemus tanꝙ filij ad matrē: vt nobis de plenitudine sua ali-
quid elargiatur dicentes Aue.

¶ Juxta thema duas q̄stiōes solū absoluemꝰ. Prīo q̄d erat iohēs: ꝛ hāc
absoluit cū dt. Ego vox ꝛc. Scđo q̄d clamabat illa vox: qꝛ dirigite viā dñi.

¶ Igit qui missi erant a scribis conabant laudare iohānē:sʒ licet lauda= B
tas ostēdat auis iunonia pēnas:nō sic iohānes. Sed intelligēs interrogā Johannes
tes nūcios esse babilonis:domū eis aromatū ostēdere metuit.de qua.iiij. baptista.
Reg.xx.de ezechia. Et caute rñdens:q̄ ad laudē suā ptinebāt/tacuit:ideo Nota ea ta=
a dño dign⁹ fuit laudari. Uñ iohānis humilitas ea tacuit:circa q̄ maxime cuit circa q̄
solet appeti laus.s.circa dignitatē/sciētiā/ꝛ vite austeritatē. Ad primū ꝑti laus appe=
net qḋ dixit. Nō sum xp̄s:qḋ est nomen dignitatis. Cui multū dissimiles ti solet.
sunt de prelationib⁹ gaudētes:illis similes q̄ de fideiussione ꝑiculosa gaude
rent.de quib⁹ Prouerb.xvij. Stult⁹ manibus plaudit:cū spopōderit pro
amico suo. A quo nos dehortat sapiēs. Eccli.viij. Ne spōdeas supra ꝟtu=
tem tuā.ꝙ si spopōderis:quasi restituēs cogita. Ad scđm ꝑtinet illud:non
sum ꝓpheta:qui interpretat vidēs. Esa.j. Ue qui sapiētes estis in oculis
vestris:ꝛ corā vobismetipsis prudētes. Ad tertiū illud:nō sum helyas:qui
fuit austere vite:de qua multi gloriant exterminātes facies suas. Noluit
eñ iohānes gl'iam dñi tangere nec sibi attribuere:q̄si alter ioseph q̄ vxorē
dñi sui noluit cōtingere. De quo Berñ. Indignū enim iudicauit inglorīū
facere:qui cum fecerat gl'iosum. Cantus ergo istaꝝ sirenarū periculosissi= C
mos surda aure ꝑtransiens:rñdit humiliter. Ego vox clamantis.
¶ Sed q̄rit quare iohānes se dixit vocē dñi. Rñdet ꝙ ꝓpter tria p̄ncipl'r Johannes
Primo ad ostēdēdū officiū legatiōis sue:q: p̄cursor redēptoris:q: de rōne baptista.
vocis est ꝟbū nūciare ꝛ cito deficere. Ita i hoc poterat dicere. Ego nō sum Propter
nisi vox dñi:q: ad nichil aliud veni in mundū:nisi nūciare ꝟbū p̄ris:ꝛ cito multa se di
post deficiā. Inde al's dixi Johā.iij. Illū oportet crescere:me autē minui: xit vocē dñi
fili⁹ autē dei ineternū manebit. Uñ vox ex ꝓpinquiori demōstrat eū cuius
est vox. Cū eñ aliq̄s mittit nūcios aduētus sui:adhuc nō dicim⁹ eū adesse
Audita autē ei⁹ voce dicim⁹. Ecce hic est. Alij eñ ꝓphete p̄dixerūt xp̄m
venturū:sʒ iste ꝛ digito et ꝟbo ꝓprio saluatoris oñdit ip̄m esse ꝓximū:cū
suā predicationē eodē ꝟbo incepit xp̄s sicut ꝛ iohānes. In q̄ nō debēt eru
bescere p̄dicatores vel ab alijs dicta vel iterato eadē ppl'is/si ea sint vtilia
ad salutē repetere. Hinc paul⁹ Phil'.iij. Eadē dicere michi nō pigrū:vo= D
bis autē necessariū. Scđo ad ostēdendū modū executionis sui officij:q: in Johannes
hūilitate. Multi enim (vt dicit Gerson) q: non habēt sciam qua admirent baptista.
a ppl'o:assumunt pompā qua ab eo admirent:sed nō sic iohānes. Apparet In q̄ttuor
autē humilitas ei⁹ in respōso suo ex q̄ttuor. Primo cū dicit. Ego sum vox. appuit hu=
Nō dicit ego sum hō vel ꝑsona notabilis sʒ sum accidēs.s.vox:nec me re= militas io=
puto aliq̄d:sed nō substantiā in ordine ad ip̄m:quia Esaie.xl. Gētes in cō= hannis ex
spectu ei⁹ quasi nichilū reputate sunt. Nec mirū si se ita humiliauit:q: nō sua rñsiōe.
est seruus maior dño suo:et dñs se vermē reputauit non hoiem in passione
sua.iuxta illud p̄s. Ego sum vermis ꝛ nō homo:opprobriū hoim ꝛ abiectio
plebis. Si autem dñs infimam substātiam se reputabat.s.vermem:quāto
magis seruus minus ꝙ substātiam. Et vbi nunc gloria mūdi. Speculētur
nunc hoies regem cū precursore ꝛ milite suo qualem de se reputationē ha
bent:ꝛ modo superbia ꝛ pompa ita magna est ꝙ eam vix populus portare
potest. Sic humiliati sunt miles ꝛ rex vt exaltarent:et sic disceres exalta=
ri. Caue tibi a ꝟbis Psal. Persequatur inimicus aiam meā:et cōculcet
in terra vitam meā:remota pompa cū humiliter iacebis sicut vnus de po
pulo:ꝛ gloriam meā in puluerem deducat. Secundo in hoc apparet:quia
adhuc nō dixit illam esse suam vocem sed Christi clamantis. In quo docē
tur predicatores vel quicūq3 orōnem faciēs aut cantans aut bñ cōsultās
cum sup se reflectitur:nō dicere vocem illam si bona sit esse suam sʒ a deo:

ipſumqꝫ ei preſtitiſſe os. Cayphas eñ quãdo bonũ verbum dixit: nõ dixit a ſcipſo ſed a ſpũ ſctõ: ꝙꝙ malus eſſet. Joh. xj. Et ideo cũ audieris bonum verbum vel didiceris: noli laudare os ꝑ qð tranſit verbũ ſed vere loquẽtẽ deũ. Inde Matth. x. dicit. Non eñ vos eſtis ꝗ loquimini: ſed ſpũs patris veſtri qui loquit in vobis. Tertio in hoc apparet humilitas: qꝛ habitabat in deſerto: vbi nõ q̃rebat fauorẽ principũ nec alioꝝ neqꝫ laudes neqꝫ bñficia neqꝫ officia. Et ideo qꝛ ſic ĩ remotis habitabat: erat a maiorib⁹ nõ honorat⁹ ſed cõtẽptus. Cõtra multos ꝗ dimittũt bñficia ſua bona ⁊ pinguia et veniũt huc pariſi⁹ vt plus honorent: nõ cõtẽti vocatione quã dñs dedit eis: vel veniũt vt faciant bonũ vultum. Multi ſunt pariſius forte qui ſuꝑ curas ſuas vel canonicat⁹ vel epiſcopat⁹ multa bona facerent: de quib⁹ ſemel reddent rõnem: ſed forte nõ ita bene haberent apparatũ ventris: nec ita ad nutũ haberẽt meretrices. Tu dices michi. Licꝫ bñficiũ meũ valeat bene ⁊ copioſe vitam meã: tñ ego nõ habeo cõueniẽtem ſocietatẽ. O iohãnes erat maior te et precioſior ⁊ doctior: ⁊ tamen contentus erat habitare in deſerto. Deo grãs ꝙ nũc in regno frãcie nulla eſt terra deſerta. Quarto apparet ei⁹ hũilitas: qꝛ nõ dedignat vti doctrina alteri⁹ ſcꝫ Eſaie. qui tñ erat minor iohãne ſapiẽtia ⁊ ſanctitate: qꝛ iohãnes fuit pluſꝙ ꝓpheta et ſctũs ex vtero matris et inter natos mulierũ nullus eo maior. Ideo aũt predicabat alterius doctrinã: ne a ſenſu ſuo et doctrina viſus fuiſſet ſe aliqualiter cõmẽdare. Tertio vt oſtẽdat ꝯfirmationẽ ſue legationis: ⁊ hoc nõ eſſe ſubito factũ ſed ex antiquo cõſilio altiſſimi: ad hoc adducẽs ſcripturã de aduẽtu xp̃i quã predixerat Eſaias: imo ⁊ Pſal. illã multipliciter ꝓdixerat dicẽs. Vox dñi ſuꝑ aquas: de⁹ maieſtatis intonuit ⁊c̃. Bene poterat ſe vocem appellare: qm̃ ibi ſepties vox appellat⁹ eſt ꝓpter ſeptẽ principales actus quos iohãnes fecit in vita ſua: ⁊ ſub vltima appellatione cõprehendunt duo actus: ita ꝙ ꝟtualiter ibidẽ octies vox dict⁹ eſt. Primo ꝓpter illã humilitatis vocẽ quam dixit dño. Ego a te debeo baptizari: ⁊ tu venis ad me. Hinc dicit. Vox dñi ſuꝑ aquas iordanis ⁊ ibi deus pater de⁹ maieſtatis intonuit dicẽs. Hic eſt fili⁹ meus dilect⁹: et dñs ſpiritus ſctũs apparuit ſuꝑ aquas multas in ſpecie colũbe ſanctificans eas. Secũdo dicitur vox dñi in virtute: quãdo iohãnes erat predicans in deſerto: nõ adulando ſicut multi de iſtis curialibus. O meſſire iehan ou frere iehan galice: non detis michi magnã penitẽtiã: vos bñ dicitis: de⁹ eſt contẽtus de parua re. Et o domie ſufficit de vng aue maria ou dire les patenoſtres de lhermite. Sed iohãnes nõ hec dicebat ſꝫ erat vox dñi ĩ ꝟtute: ⁊ dabat voci ſue vocẽ virtutis dicẽs. Penitẽtiam agite: ſed qualẽ pniam ſubdit: facite dignos fruct⁹ pnie. i. dignos vita eterna. Credis ꝙ guloſus vel paillardus ꝓ dando ſex albos vel ꝓ pater noſter euolet ad ꝑadiſum? Haberet talis ꝑadiſuꝫ pro bono foro. Ideo bñ dixit dñs. Non ois ꝗ dicit michi dñe dñe intrabit in regnũ celoꝝ. Sed hec vox fuit tã virtuoſa ꝙ ois iudea ⁊ hieroſolyma et ois regio trãs iordanẽ veniebãt ad eũ vt baptizarent in iordane cõfitẽtes peccata ſua. O ſanctitas iohãnis: o nũc miſeria eccleſie deplorãda. Longe ad hoiem vnum oẽs cõfluebãt ꝓpter ſanctitatẽ eius / etiã ꝯfitentes pctã: vbi confeſſio nõ erat de precepto neqꝫ pene inſtituta: neqꝫ tunc erat ſacramentũ grãm cõferens. Nũc confert grãm / reſtituit amicitiã dei: ⁊ eſt preceptum dei ſub pena mortis. habetis de ꝓpe auditores: ⁊ vix cum omnibus monitionib⁹ poteſtis venire. O vocem ꝟtuoſam ⁊ vere virtuoſam: quãdo reſonãs in heremo per totã iudeã et hieruſalẽ audiebat. Certe nõ rauca erat: ſicꝫ illius ꝗ dicebat. Laboraui clamãs / rauce facte ſunt fauces mee.

E Johannes baptiſta. Qꝛ appellat⁹ eſt vox pluries i eodẽ pſalmo ꝓpter plꝛes actus habitos in vita.

F
Predicator. Johannes baptiſta. Qꝫ predicator debet totꝰ predicare ſic iohannes baptiſta.

Nam multi ꝓpter eoꝝ malā viam nō audiunt ſ3 cōtēnunt. Et nō eſt mirū
ſi bene reſonabat:qꝛ omnia in eo ꝯſonabant cū voce:totꝰ predicabat:⁊ ve=
ſtis:qꝛ ex cilicio camelino.⁊victus:quia mel ſilueſtre ⁊ locuſtas edebat.et
predicatio et locus heremi predicabāt. Uere tunc in eo oīa reſonabāt:oīa
erāt vox. Nunc ſi ita eſſet ꝙ auditores cōfeſſionū haberēt ſemꝑ verbū dei
in ore:nō dico ſemꝑ predicādo:ſi eoꝝ habitꝰ nō eſſent ad pōpam/⁊ geſtus
corporis ad meretriciū:ſi nō eſſent ad crapulam/⁊ ad cōuiuia prōpti/ſ3 cū
auſteritate vite:credo ꝙ oēs currerēt ad eos. Quicqd ſit auditor cōfeſſio=
num ſi velit habere ſuos ſubditos volūtarios ad reuelādū ſecreta ſua ſibi:
debet eſſe bone vite ⁊ bn̄ famate. Tertio dicit Johānes vox dn̄i in magni=
ficentia:qꝛ iuxta textū noſtri euāgelij miſerunt iudei ab Hierl'm magiſtra
ciuitate nobilē ambaſſiatā interrogare eū quis erat:interrogare eū de po
teſtate eiꝰ. S3 Johes an magnifice fecit cū eis. Magnificus erat veſtitꝰ:
qꝛ de camelot.i.de pilis cameli. magnificus erat in ſocietate:qꝛ cū locuſtis
et beſtijs extra:ſed intra cū virtutibꝰ plurimis. Modo multi recipientes
ambaſſiatores:ꝙꝙ ſint bn̄ veſtiti/ſunt tn̄ beſtiales vel beſtialiter viuētes.
Sed dedit ne eis pecuniam? Nō fuiſſet magnificus/niſi feciſſet. Certe ſic.
Primo dedit vnā petiā argēti:⁊ qualē? Uox clamātis in deſerto:dirigite
viam dn̄i.qꝛ ſm ps. Eloquia dn̄i eloquia caſta:argentum igne examinatū.
Et adhuc dedit eis melius ꝙ aurū:qꝛ legē dn̄i ⁊ articulos fidei dedit illis:
qꝛ nō erant ꝯtenti de argēto illo p̄mo. Dixit eñ eis. Ego baptizo in aqua/
ſ3 alius quē neſcitis baptizabit in ſpiritu ſctō. Ecce articulū fidei de quo
dicit in ſymbolo. Cōfiteor vnū baptiſma in remiſſionē pctōꝝ. Item dedit
eis legē et articulum de diuinitate quādo dicebat Joh.j. Ego vidi ⁊ teſti=
moniū perhibui:qꝛ hic eſt filius dei.⁊ de humanitate:qꝛ non ſum dignus
ſoluere corrigiā calciamentoꝝ eiꝰ ⁊c̄. Pſal. autē qui bn̄ ſapiebat ⁊ ſciebat
valorem legis dei dixit. Bonū michi lex oris tui ſuꝑ milia auri ⁊ argenti.
Habebāt eñ legē ex ore eius q̄ſi ex ore dn̄i:ideo ſuꝑ milia auri ⁊ argēti di=
uites erāt. In hoc debēt clerici ⁊ lr̄ati viri nō ceſſare in talibꝰ theſauriza=
re:⁊ minime in alijs letari et tp̄s apponere/niſi quātum vrget neceſſitas.
Et hoc ſatis indicāt etiā laici:q̄ de eius dulcedine parum guſtauerūt.⁊ ſic
fecit eis reſpōſionem magnificam. Quarto dicit vox cōfringētis cedros
libani.i.phariſeos gloriātes de ſua mūdicia et candore veſtis:qꝛ habebāt
mūdū roquetū.⁊ de ſua nobilitate:qꝛ gloriabant ſe patrē habere Abrahā.

G
Johannes baptiſta. Qꝫ ſine timore etiam maiores redarguebat.

¶ Sed vtrū audebat loqui Johānes illis phariſeis:erāt magiſtri ⁊ p̄nci=
pes? Reſpōdetur ꝙ ita. imo eos ꝯfringebat ⁊ humiliabat eos:etiā vſqꝫ ad
hoc vt nudi venirent ad baptiſmū Johānis. Magnū eſt de vita ſcti Johis
quō humiliat ſuꝑbos ⁊ elatos. Exēplum habemꝰ de Totila rege Gothoꝝ:
qui cū vidit beatū Bn̄dictū cecidit ad pedes eiꝰ. vt habet in.ij.dialogoꝝ
Gregorij. Itē de Chriſoſtomo in ordine ad tyrannū Gaiam. ſicut habetur
lib.x.hyſto.tripar.c.vj. Itē de Ambroſio in ordine ad Theodoſiū. ſicut re=
citat in eadē hyſto.tripar.lib.ix.c.xxx. Et nō ſolum facto humiliabat eos/
ſ3 etiā vbo:dicēs Mat.iij. Genimina viperaꝝ q̄s vos docebit fugere a vē=
tura ira. Genimina viperaꝝ ſunt q̄ venenū ponūt in pplo:tā in eccl'ia ꝙ in
ſecl'aritate:vt mali p̄lati ⁊ paſtores q̄ ſua vita inficiūt pecus ſuū:⁊ mali cōſi
liarij q̄ ſuo prauo ꝯſilio ꝯſulūt ꝯculcare ppl'm ⁊ ſeminare virꝰ in eo:ſ3 iſtud
ſemen nūꝙ deficiet. Sicut tn̄ deſeuiūt in ppl'm:ſic in eos deſeuiet ira vētu
ra. Et ſubdit. Nolite gl'iari patrē habemꝰ Abrahā. qꝛ pōt dn̄s de lapidibꝰ
iſtis.i.de pplo q̄ ad modū lapidū ꝯculcari ſolet/ſuſcitare filios abrahe ad
regnum:⁊ vos reprobare a filijs ſuis. Nec mirū ſi talis vox alte clamabat

qꝛ obsurduerāt iudei ⁊ obturauerūt aures suas ne audirēt vocē incātātis sapiēter: qꝛ furoꝛ illis sicut aspidis surde ⁊ obturantis aures suas. Sicut aūt aspis vnā obturat aurē terra / aliā cauda: sic modo p̄ncipes vnā aurem luto auri ⁊ argēti obturāt: sic ꝙ veritatē non audiēt. Aliā cauda adulatoꝝ ita q̄libet ne oyent gotte de ceste oꝛeille. qꝛ tales nō ꝑmitterēt ip̄os audire: nec aliquē ad se venire. Sed Esa. iij. dꝛ. In vno die perdā caput ⁊ caudam. i. p̄ncipes et adulatoꝛes. Modo xp̄o nō clamat sicut clamabat Johānes: sꝫ aliquādo ita appꝛoximat ad lupum ꝙ raucat vox: qꝛ sic timēt mlti displicere magnis / ꝙ timoꝛ ille intercludit fauces eoꝝ: ita vt nō audeāt dicere xp̄itatē. Et subdit in textu psalmi. ad confirmationē. Et cōfringet dñs cedros libani: qꝛ nisi illi cedri elati ⁊ sup̲bi ɔuertant ad vocē cōfringētem eos ⁊ hūiliantē: ꝓ certo dñs ɔfringet eos ī duas ꝑtes diuidēdo: vnā mittens ad sepulchꝛū: aliā ad īfernū. Quinto dꝛ vox īntercidētis flāmā ignis.

H

Ignis cōcupiscentie. Quō ignis ɔcupiscētie scinditur in duas ptes.

Et hoc qñ rep̄hēdit pctm̄ adulterij in Herode: dicēs: Nō licet tibi habere vxoꝛē fratris tui. Tertio eñ ⁊ asperitate xp̄bi ⁊ resonātia intercidebat flāmā ignis luxurie. Flāma aūt ignis cōcupiscētie (vt dicit Chꝛiso.) interciditur: cū pars iusta ⁊ sancta / puta in mr̄imonio ɔcedit: ⁊ pars altera extra mr̄imoniū resecat. Sed modo ignis luxurie est vbiq̄ accēsus: ⁊ in templo dei ⁊ in alijs domib⁹. Credo ꝙ pauci sunt modo vici in quibus nō inuenit fex aliqua. Et deberēt ad hoc clamare ꝓbe et bone mulieres vt eijcerent et cū immūdicijs ville reponerent. Saltē si rectoꝛes ciuitatis nō clamant aut faciāt expelli: vox illarū mulierū erit vox intercidētis flammā ignis. Sexto dꝛ vox dñi ɔcutiētis desertū. i. desertas mētes: qñ deserte a gratia dei mētes ɔcutiebant ad intra: ⁊ ad eū veniebāt q̄rētes q̄d agere deberēt Primū publicani ⁊ pctōꝛes q̄bus dixit. Nichil plus q̄ cōstitutū est vobis faciatis ꝙ nō rapiāt. Scd̄o milites: q̄ sont voulētiers gēs de bien gallice. Neminē cōcutiatis neq̄ calumniā faciatis: ⁊ ɔtenti estote suspēdijs vr̄is. Nō erūt gētes annoꝝ moderne. Eccl̄ia fecit vnū sanctū gēdarme. s. beatū Martinū: et pinxit eū sic / nō obstāte ꝙ esset pōtifex ⁊ in altioꝛi gradu: vt faceret eis inuidiā ⁊ voluntatē sic agendi. Sed credo ꝙ a t̄pe illo pauci inuident vite illi⁹. hec habētur Luce. iij. Septimo vox pꝛeparātis ceruos qui alte saliūt: q̄ sunt discipuli ⁊ viri ɔtēplatiui: q̄s docuit in deserto p̄parādo eos ad doctrinā xp̄i ⁊ baptizādo eos: qꝛ baptism⁹ eius (vt dicūt doctoꝛes) nō erat nisi p̄paratio ad baptismū xp̄i: ⁊ adhuc magis quādo misit eos ad xp̄m īterrogādū. Tu es q̄ vētur⁹ es. Octauo dꝛ vox reuelās cōdēsa quādo demōstrauit xp̄m digito dicēs. Ecce agn⁹ dei. Et iteꝝ qñ dixit Joh. j. Qui misit me baptizare in aqua ille michi dixit. Sup̲ quē videris spiritū descēdentē ⁊ manētē sup̲ eū: hic est q̄ baptizat ī spiritu sctō. ⁊ ego vidi ⁊ testimonium ꝑhibui qꝛ hic est fili⁹ dei. Vox quidē ista salutaris denūcians saluatoꝛē. Sil'r cū esset in vtero mr̄is clamabat ⁊ reuelauit cōdēsa: qñ Helysabeth ad motionē ei⁹ ꝓphetauit. Videbat eñ per duos parietes dñm. Si ergo scriptura ita clamet Johānem esse vocem: nō miꝝ si se vocē appellet.

I

Via. An possit homo dirigere viā dñi.

¶ Pꝛo secūda ꝑte vox illa hoꝛtabat populū vt se disponeret ad suscipiendum dñm: et clamabat. Dirigite viā dñi: rectas facite semitas dei nostri. Sed quō dixit: dirigite viam dñi: cū illud nō sit in h[illegible]is potestate: s̄m illud Hiere. x. Scio ꝙ nō est viri via ei⁹: neq̄ hois vt dirigat gressus suos: R̄ndetur ꝑ illud Prouer. xvj. Hois est pꝛepare animū: ⁊ dei dirigere gressus eius. Dirigūt deus ⁊ homo viā: deus gratiā infundendo: homo coꝛ gratie pꝛeparādo. vnde Gregoꝛi⁹. Via dñi ad coꝛ dirigitur cum sermo veritatis libēter auditur. Idem Grego. Viam dñi ad coꝛ pꝛeparat / qui verbum da

humiliter audit: et bonis operibus intendit. Dirigite viã dñi: hoc est parate viam dño/nõ dyabolo. Dyabolus enĩ est pessimus hospes: ꝛ ei⁹ via pessima. Primo qꝛ laboriosa: ꝛ ad hoc faciũt sex. Primũ est vie lõgitudo seu infinitas: ꝓpt̃ quam mali cõtinue laborant die ac nocte: s3 illd Hiere.ix. Seruietis diis aliẽis q̃ nõ dabũt vobis requiẽ. Gulosus de die laborat de licias pparando: de nocte vo nimia replexione vexat̃. Eccles.v. Saturitas diuitis non sinit eũ dormire. Et de auaro Eccles.ij. Cuncti dies eius laborib⁹ pleni sunt. Seneca. Naturalia desideria finita sunt/ex falsa opinione nascẽtia: vbi desinant non habẽt. Secundũ est vie tenacitas. Eccli xiij. Qui tetigerit picẽ/inq̃nabit̃ ab ea. Picẽ vocat tp̃alia ꝓpt̃ tenacitatem: qꝛ p ea detinent̃ ꝛ inquinant̃ mentes hoĩm sicut vestimenta p picem: et sicut aues p glutinum. Inde et Gen.xiiij.dr̃. Vallis siluestris.i. mundi multos hẽbat puteos bituminis: quia multipliciter illaqueant̃ homines per temporalia bona: et q̃nq͂ profundantur ꝛ immerguntur in illis quasi in puteis. Tertium est oneris grauitas. Nam quanto q̃s plus oneratur: tãto magis est ei laboriosum ambulare. Peccatum est onus grauissimũ. iuxta illud p̃s. Iniquitates mee supgresse sunt caput meum: ꝛ sicut onus graue grauate sunt super me. Peccatum onus est quod ꝓpter sui grauitatem celũ non sustinuit: nec ad vltimũ terra sustinebit: ꝛ ideo non mirum si via peccatoꝝ sit laboriosa. Huiusmodi aũ onus debet peccator deponere. iuxta p̃ceptum dñi Esaie.lviij. Solue fasciculos deprimentes: si vult veram quietam habere. Quartum est vie arduitas. Ascensus enĩ in montẽ vel locum altum reddit viam magis laboriosam q̃ si incederetur per plana. Incedũt aũt mali ascẽdẽdo querẽtes apparẽtiã. Chriso. Tolle hoc vitium vt nõ velint hoĩes hoĩb⁹ apparere: ꝛ sine labore oĩa vitia resecantur. Quintũ est ventoꝝ vehemẽtiũ varietas. Nã laboriosum est hoĩ ambulare cum a diuersis et vehementib⁹ ventis agitatur. Undiq͂ vo pcutit̃ peccator vẽtis tẽtationũ. Ab oriente pcutit eũ ventus supbie ꝓueniẽs ex nobilitate generis: ab occidente deiicit̃ terrore mortis: ab austro vento prosperitatis quasi a dextris eleuatur: ab aquilone quasi a sinistris aduersitate deiicitur. vñ August. Si bene es/times: si mal/doles. Prouer.j. Auersio paruuloꝝ interficiet illos: ꝛ ꝓsperitas stultoꝝ perdet eos. De his ventis dicit̃ Matth.vij. Flauerũt vẽti et irruerũt in domũ illam.s. stulti peccatoris ꝛ cecidit: ꝛ fuit ruina ei⁹ magna. Et de malis dicit Job.xxj. Erũt sicut palee ante faciem venti. Sed q̃uis adeo laboriosa sit via dyaboli: tñ mali non sentiunt: qꝛ inebriati sunt: s3 illud Threnoꝝ.iij. Inebriauit me absinthio. Quod exponens Grego. ait. Absinthio ebrius est qui pre amore presentis seculi a sensu mentis alienus: quicquid pro mundo sustinet/leue putat: et laboris amaritudinem quam tolerat ignorat. Sed quod modo non intelligunt mali: in inferno intelligent. Dicunt enim Sapientie.v. Lassati sumus in via iniquitatis ꝛ perditionis: ambulauimus vias difficiles: viam autem domini ignorauimus.

K
Uia.
Qꝛ via dyaboli est pessima.

¶ Secũdo via dyaboli est infructuosa. Sap̃.iij. Uacua est spes illorum: ꝛ labores sine fructu. p̃s. Confundant̃ omnes iniqua agentes superuacue. Iniqua agit q̃ non solum fructuosius: sed iocũdius potuit deo seruire q̃ mundo. Et ad Roma.vj. Quẽ fructum habuistis in illis in quib⁹ nũc erubescetis? Quasi diceret Apostol⁹ q͂ null⁹ est fructus in pctõ: sed magnũ incõmodũ: et iõ subdit. Nam finis illoꝝ mors est.s. eterna. Merito erubescẽt q̃ de seipsis tã vile foꝝ fecerunt: qui tm̃ thesaurũ pro tam vilibus mercibus cõmutauerũt. Hãc infructuositatẽ recognoscunt dãnati in inferno

dicētes. Quid nobis ꝓfuit supbia: aut diuitiaꝝ iactātia qđ ꝯtulit nobis. Trāsierūt oia illa tanꝗ vmbra. Maris eñ hui⁹ mundi termin⁹ est arena q̄ infructuosa est ⁊ ponderosa. Tertio via dyaboli est ꝑiculosa. Tolerabilis eēt si solū eēt laboriosa ⁊ infructuosa ⁊ nō ꝑiculosa: qꝛ tolerabili⁹ est insudare labori perituro ꝙ̄ perēptorio. Cū ḡ ꝑiculū sit in hmōi via / merito derelinquenda est iuxta monitionē. Esa. lv. Derelinquat impi⁹ viā suam: et vir iniquus cogitatiōes suas. ¶ Sūt aūt septē q̄ faciūt ad hoc ꝙ sit periculosa. Primo eius tenebrositas. Prouer. iiij. Via impioꝝ tenebrosa: ne sciūt vbi corruūt. Pctā eñ tenebre sunt / sicut ẋtus lumen: ſm dictū dñi Luce. xj. Uide ne lumen qđ in te est tenebre sint. Scđo latronū multitudo de quib⁹ Job. xix. Simul venerūt latrones ei⁹: ⁊ fecerūt sibi viā per me. Dyabolus eñ tanꝗ̄ ꝑnceps latronū assumit secū multos latrones q̄ peccatorem spoliāt ⁊ vulnerāt. s. carnem que castitatem furatur: mūdum qui aufert eleuationē mētis in deū ⁊ deprimit ad terrena curāda: cū qb⁹ dyabolus exercēs ministeriū nequitie sue singulis horis merita / famā / ⁊ tp̄s ei⁹ furaꝛ / eūqꝫ sic spoliatū multis afficit vulnerib⁹: ita vt de ip̄o pctōre verificeꝛ ꝑabola illa. Luce. x. Homo quidam descendebat ab hierl̄m in hierico / ⁊ incidit in latrones: q̄ ēt despoliauerūt eū: ⁊ plagis impositis abierunt semiuiuo relicto. Tertio socioꝝ infidelitas scilꝫ pctōꝝ. de qb⁹ Osee. iiij. Nō est mia / nō est ẋitas / nō est scia dei in terra. Maledictum ⁊ mēdaciū ⁊ homicidiū et furtū ⁊ adulteriū inūdauerūt. Et ꝓpter istam infidelitatem dꝛ Hiere. ix. Unusq̄sqꝫ a ꝓximo suo se custodiat: ⁊ in oī frē suo non habeat fiduciam. Et Michee. vj. Nolite credere amico. Quarto scādalorū multitudo: q̄ faciūt hoīem labi in pctm̄. Eccl̄i. xxj. Uia peccantiū complātata est lapidibus: vt sicut ambulans ꝑ viā corporalē multū petrosam facile offendit ad lapidem ⁊ ledit̄ vel cadit. sic et incedēs ꝑ viam peccatorū ledat seu cadat sp̄ualiter. Sed Matth. xviij. Ue mūdo a scādalis: et ve hoī illi ꝑ quē scādalū venit. Quinto vie lubricitas. de q̄ Threñ. iiij. Lubricauerūt vestigia nr̄a in itinere plateaꝝ nr̄aꝝ. Et in p̄s. Fiat via illoꝝ tenebre et lubricū. Propt̄ lubricitatē vero est via dyaboli ruinosa. Et iō hortatur nos sapiēs ne ꝑ eam incedamus dicēs Eccl̄i. xxxij. In via ruine non eas. s. in qua ruit̄ de pctō in pctm̄: qualis est via peccatoꝝ. Nam ſm Gregō. Peccatuꝫ qđ ꝑ penitētiā non deleꝛ / mox suo pondere ad aliud trahit. Exemplū de petro q̄ cū p̄mo peccasset negando / consequenter in deteri⁹ lapsus est. Sexto ductor cecus et infidelis facit viam dyaboli periculosā. Et iō cōsulit̄ Eccl̄i. xviij. Post concupiscētias tuas non eas: et a voluntate tua auertere. Si eñ prestes aīe tue cōcupiscentias eius / faciet te i gaudiū inimicis tuis. Septimo est periculosa: qꝛ ad malū locum ducit. quia Eccl̄i. xxj. In fine illoꝝ inferi ⁊ tenebre ⁊ pene. De illa ēt dicitur Matth. vij. Lata ⁊ spaciosa est via que ducit ad perditionem. Et Prouer. xiiij. Est via q̄ videt̄ homini recta: et nouissima eius ducunt ad mortem. Sed ecōtra via dñi est suauis / fructuosa ⁊ secura. De primo dicit̄ Matth. xj. Jugū meū suaue est: et onus meum leue. Et in p̄s. Suauis dñs vniuersis. De secundo Sap̄. iij. Bonoꝝ laborum gloriosus est fructus. Et p̄s. Labores manuū tuarum qꝛ manducabis: beatus es. De tertio Prouer. iij. Custodi legem atqꝫ consilium: tunc ambulabis fiducialiter in via et pes tu⁹ impinget. Si dormieris non timebis: quiesces et suauis erit somnus tu⁹. Uia dyaboli / via mortis / via dñi / via vite. Iste due sunt de qb⁹ Hierꝛ. xxj. Ecce ego do coram vobis viam vite ⁊ viam mortis. Et eccl̄i. xv. Ante hoīem vita et mors. Uia dñi via benedicta. quia p̄s. Beati imaculati in via: q̄ am-

L Uia. Qꝫ via dñi est optia.

bulant in lege dñi. Sed via dyaboli maledicta. Eccli.ij. Ve illis qui dere-
liquerũt vias rectas: et diuerterunt in vias prauas. Via dñi parata fuit: qr
arduitate remota ꝯplanata est. Esa.xl. Omis mons et oĩs collis humiliabit.
Exsiccata est lubricitate diuitiaꝝ remota. Spine etiã diuitiaꝝ amote fue
rũt ab ea/ et lapides scãdaloꝝ: qr non tolerabant manifeste pctã in ecclesia
primitiua: sꝫ nũc reparãda eẽt via. Nunq̃ eñi fuerũt hoĩes ita voluptuosi/
superbi vel auari sicut nunc sunt in ecclesia dei: et ibi sunt multa scandala.

¶ Eadem dominica quarta aduentus Sermo quintus.
Et in ordine.xxxv.per thema.

Gaudeamus et exultemus et demus gloriam ei: quoniã venerunt
nuptie agni. Apoc.xix. Queritur quare est q̃ Johãnes euãge-
lista in verbis premissis exhortans nos ad leticiam ponit duplex
verbum significatiuũ gaudij dicẽs. Gaudeamus et exultemus.
Et apl's in epistola repetit idem verbum cum ait. Gaudete in
dño semp iterũ dico gaudete? Respõdetur q̃ ꝓpter multa. Prima ratio
est: qr quãdo magister dicit vnum bonum verbum vult sepe illud repetere
in se vel in suo equiualẽti: vt illud infigatur cordibus auditoꝝ discipuloꝝ.
Et qr verbũ gaudij in dño est vnum dignũ memoria: ideo repetit ad ostẽ-
dendum q̃ verba bona debẽt repeti nõ mala. Quãto magis eñi fimus cõ
mouet: tanto ampli⁹ fetet. Eccli.xix. Ne iteres verbũ neq̃ et durũ: et non
minoraberis. Ecõtra spẽs aromatice quãto magis trite tãto magis redo
lent. Ideo dicunt Athenienses Paulo. Audiam⁹ te de hoc iterũ. Scda rõ:
qr sic coꝝ predecessores semp fecerũt. Bonũ est aũt se cõformare doctrine
precedẽtium sctõꝝ. Sic eñi fecit psal. dicẽs. Letificabis eũ in gaudio cum
valtu tuo. et Abacuch.iij. Ego autẽ in dño gaudebo: et exultabo in deo iesu
meo. Et Esaie.lxj. Gaudẽs gaudebo in dño: et exultabit aĩa mea i deo meo
Igitur nõ est mirũ si Johãnes precipuus euãgelistarũ: et magister ac apo-
stolus gẽtium Paulus ita fecerũt. Tertia ratio: qr vulgo dicitur q̃ nõ est
bonum festũ nisi in ea sit tostum. Nõ ergo bene celebrabimus sequẽs festũ
natalis/ nisi in eo tostũ habeamus. Habemus autem qd assemus scꝫ aĩam
nostram q̃ habet duo latera: sinistrum et dextrum: hoc est intellectum et vo-
luntatem: licet primũ sit durius/ et scdm tenerius: qr citius hõ efficit bo-
nus q̃ doctus: citius acq̃ritur virtus q̃ sciẽtia. Et ideo apostoli sicut/ les
maistres routisseurs: precipiũt vt ista duo latera assemus ad ignẽ charita
tis et fidei: vt deũ recognoscamus et diligam⁹: sic q̃ delectationẽ in eo inue
niam⁹ ex pte intellectus et voluntatis: et inde est q̃ repetunt verbũ gaudij.
Quarta ratio est ad designãdum q̃ nunc debem⁹ gaudere interi⁹ in corde
et exteri⁹ in ore: ita q̃ nichil debet in nobis a spũali gaudio vacare: sꝫ debe
mus eĩno expellere gaudiũ mũdanũ. Instrumẽta eñi in qb⁹ delectant mũ
dani sunt cõcaua: vt viella/ cithara/ psalteriũ/ et organũ: vt per hoc erudia
mur q̃ mũdanum gaudium nõ est plenum. Non eñi replet cor sꝫ euacuat.
Job.xx. Gaudent ad sonitũ organi. Preterea gaudiũ mũdi nõ est ppetuũ
sed momẽtaneũ. Job.xx. Gaudium hypocrite ad instar puncti. Sicut eñi
ignis nõ perpetuat in materia aliena: vt stupa vel palea: sic gaudiũ qd cõ
cipitur de re trãsitoria statim trãsit deficiẽte re illa. Sed in sphera ꝓpria
[illegible] in corde vbi dñs est. Et ideo [illegible]
solũ gaudiũ mẽtale pñt perpetuari. [illegible]
tator apl's dicẽs. Gaudete in dño semp. [illegible]
d unicq̃ non de creatura sed de creatore [illegible]
tollet a te. Cui alioquin ꝯpata [illegible]
est: oĩe et dulce amarũ: oĩe decoꝝ fedum e [illegible]

A
Aduẽtus.
Gaudere.
Quare repetit apl's verbũ gaudij in ep'la quarte dñice aduẽt⁹.

B
Gaudium mundi.
Q' gaudiũ mũdi nõ est plenum.

molestum est. Hoc gaudium duplex in dño habebat virgo Maria interius et exterius gaudẽdo: qñ incepit canticũ suum Magnificat aĩa mea dñm: quia subdit. Et exultauit. i. extra saliuit manifestãdo exteri⁹ gaudiũ / spũs meus in deo salutari meo: quã salutabimus: dicentes Aue.

C Vestes. Qm debemus nũc indui spũalit vestib⁹ iocũditatis: et q̃ sunt ille.

¶ Juxta materiã thematis ⁊ epistole dicem⁹ in pñti sermone / quõ quinqȝ requirũtur ad preparationẽ nuptiarum agni: que in eadẽ epl̃a tangũtur. ¶ Primo reqritur q̃ intraturi ad nuptias induant vestib⁹ iocunditatis. Inde ait Apl̃s. Gaudete in dño semp. i. vestimẽta gaudij habeatis. Vestes autẽ iocunditatis sunt puritas mentis ⁊ corporis / humilitas / ⁊ charitas: Puritas quidẽ siue castitas: que est sicut camisia alba carni adherẽs: que multũ placet sponso. Prouer. xxij. Qui diligit cordis mũdiciam: propter gratiam labiorum habebit amicum regem. Humilitas aũt que est quedã vestis stricta qua homo stricte iudicat de se: nõ plus de se estimans q̃ sit: que gallice dicit / vne cotte simple. et ponitur sub aliis: qr humilitas abscõdere facit hoiem opera sua bona / ne illa rapiãt fures. Charitas postremo q̃ est vestis de scarleto rubeo / supposita aliis: qr ceteris supeminet virtutibus. Sine istis vestib⁹ nemo intrat ad nuptias: imo si esset in nuptiis eijceret foras. Sicut patuit de illo qui nõ erat indutus veste nuptiali: quẽ expulit paterfamilias dicẽs. Amice ad qd venisti nõ habens vestem nuptialem? Propterea cũ dixisset Johãnes in themate. Venerũt nuptie agni: subiũxit de preparatione vestiũ: et ait. Et datum est ei vt cooperiat se bissino splẽdenti ⁊ candido. splẽdenti vt aliis fulgeat. ⁊ cãdido vt maculã in se nõ habeat: qr tale debet esse indumẽtũ nostre honestatis: vt nec in se habeat nigredinem malicie vt sit cãdidum: nec apud alios obscuritatẽ speciei male vt sit splendens. Bissinũ aũt qd per multas tonsiones venit ad candorẽ significat mũdiciam seu honestatẽ vite. Inde subdit. Bissinũ enĩ sunt iustificationes sctõrum. Tale bissinum debet quisqȝ ad curiã deferre: ⁊ vt decentius icedat / multos ad suas vestes aspectum habere ⁊ mirari faciat: quia multos decet ad vite sctĩmoniã inuitare. Unde Hester veniẽs ad Assuerũ noluit aliud ornamẽtum q̃ illud qd custos virginũ dedit: ⁊ placuit regi sup oẽs mulieres. Custos virginum xp̃s qui dedit consecratis virginibus ornamenta specialia: q̃ si seruẽtur / placere faciẽt spõsam eius sup ornatu meretricio vel fictitio: in quo apparebũt nichilomin⁹ in ↄspectu spõsi: sic in veste nõ sua. Ideo Apoc. iij. Beatus q̃ custodit vestimẽta sua ne nudus ambulet. Vestimenta talium sunt que nullus auferre potest per violentiam. Non sic cape fourrate mũdi: que tempore frigoris mortis auferuntur.

D Gaudere. Utrũ debeamus semp i dño gaudere.

¶ Sed hic duo querunt. Primo queritur quõ Paulus p̃cipit vt assidue portem⁹ istas vestes gaudij dicẽs Gaudete in dño semp. Nõne oportet aliquãdo dormire ⁊ eas exuere? Alioquin iugum graue imponeret nobis si cogeremur dormire vestiti. Sumus etiam qñqȝ in tristicia ⁊ tribulatione. Quis ergo gauderet semp in dño? Neqȝ de deo sp cogitare possum⁹: sȝ aliqñ circa negocia nostra versandũ est: igit nõ apparet q̃ debeam⁹ semp gaudere. Respondet per talẽ veritatem. Qui vult saluus esse: semp in dño gaudeat seu gaudere debet. Prima pbatio. Dicit enĩ Aristo. j. ethicorum q̃ virtutes sunt pmanẽtiores disciplinis. Cuius rõ est sm doctores: qr semp occurrit materia virtutis / nõ aũt discipline speculatiue. Sed sm eũdem: virtuosum opus et bene circũstãtionatũ fit cum delectatione bñ ordinata: que nõ est bene ordinata nisi in deũ feratur: iuxta illud Roma. xiiij. Omne qd nõ est ex fide peccatũ est. Igitur in omni operatione nostra necesse habemus in dño delectari si volum⁹ deo placere: Quis nõ semp sentiamus delectatio-

nem: sicut citharizans optime citharizat q̄uis alteri loquat̃ et nō videat̃ intēdere cytharizationi:qꝛ hoc ꝯsuetudo facit.Saltem debem⁹ semꝑ gaudere in dn̄o habitualiter:qꝛ debemus hr̄e habitū charitatis infuse cuius actus est delectatio vel natus causare delectationem. Scd̄a ratio:qꝛ oia opa nr̄a facim⁹ spe alicui⁹ boni ꝯsequēdi:vt agricola spe mercedis:latromus spe lucri:sꝫ spes nō est sine gaudio:quia Roma.xij.Spe gaudentes. Spes em̄ gaudium hꝫ annexum augens desiderium ad adipiscendū rem optatā.Sicut videmus canem currentē spe habendi leporē:ꝛ pre gaudio currendo in spe variat caudā.igit̃ oia opa nostra debent eē gaudio plena. Spes aūt q̄ nō est in deo/nō est spes vera sꝫ deceptoria.Igit̃ si vere sperātes sumus/in oibus opib⁹ nr̄is in dn̄o gaudemus:cū nichil aliud sit gaudere in dn̄o q̄ facere actum meritorium ꝓductiuū gaudij spiritualis:qui nō fit sine spe vera salutis eterne consequende. Spes aūt q̄ est sine meritis nō est vera spes sꝫ ꝑsumptio.Et iō notanter ps̄.dicturus/sperate i domino/ꝑmisit:sacrificate sacrificiū iusticie.Et tales q̄ sic indebite sperant moriunt̃ non pleni dierꝝ sed vitiorꝝ.¶ Secundo queritur quō iubet Apl's gaudere:cū domin⁹ iubeat tristari:qꝛ videt̃ imprecari maledictionē gaudentib⁹ dicēs.Ve vobis qui ridetis:qꝛ flebitis. Item Beati qui lugent: qm̄ ipi ꝯsolabuntur. Respōdet̃ q̄ opꝫ hoiem in hoc instanti festo et letari et lugere.Lugere quidem:qꝛ deū per peccata sua offendit. Gaudere vero:qꝛ tanti fecit de⁹ hoiem vt suam naturam assumeret:et sic eam exaltaret.vnde Apl's.ij.Corꝝ.vj.Quasi tristes/semꝑ autem gaudentes: et iterum in tribulatione gaudentes. Vult enim dominus vt simul faciamus [la chantepleure]letando scꝫ de vno/et tristando de alio.

¶ Scd̄o requirit̃ q̄ portent lumen in manibus:qꝛ cū mūdicia vite hn̄da sunt in manib⁹ exēpla opationis bone.Et iō subdit Apl's. Modestia vr̄a nota sit oib⁹ hoib⁹.Inde prudētes virgines intrauerunt cū sponso habētes oleū cū lāpadib⁹ accēsis.Lāpas accēsa cū oleo est cor plenū oleo mie ꝛ bonorꝝ operū lumine.Hinc dr̄ Luce.xij.Sint lūbi vr̄i ꝑcincti.subditur. Et lucerne ardētes.Qn̄ em̄ clerici volūt facere solēne festū: preferūt multitudinē luminariū.Sic debem⁹ eē lucerne ardētes:vt exteri⁹ sit splēdor bone opatiōis.Matth.v.Sic luceat lux vr̄a corā hoib⁹.: vt videāt opera vestra bona:ꝛ glorificēt patrē vr̄m q̄ in celis est.Et interius sit ardor sctē emulatiōis.Alioqn lucerēt opa nō vt lucerne sed vt noctiluca ꝛ squame pisciū ꝛ quercus putrida:q̄ de nocte vident̃ luminosa:de die in ꝓprio colore apparēt putrida.Sꝫ in multis oleū istud cōsumit et lumen extinguit vēt⁹ vanitatis:q̄ faciūt bōa opa solū vt exteri⁹ appareāt ꝟtuosi.Vulgo dr [ce q̄ on sue le vēt le boit]ꝛ sic i talib⁹ ꝑdit̃ merces boni opis.Sꝫ sapiens mulier gustauit ꝑ deuotionē/ꝛ vidit ꝑ expiētiā qꝛ bona est negociatio ei⁹: qua spūalia bona mercatur:ideo nō extinguet̃ in nocte lucerna eius.

¶ Tertio debēt totaliter egredi de domo sua vt sponsum videāt ꝛ comitent̃.Et iō dt Apl's. Nichil solliciti sitis.s.de domo vr̄a.i.de mūdo:sꝫ illā egrediamini vt eatis ad nuptias agni:sꝫ q̄ dr Cāt.iij.Egredimini filie syō ꝛ videte regē salomonē i dyademate q̄ coronauit eū mr̄ sua i die despōsatiōis illi⁹ ꝛ leticie cordis ei⁹.Dom⁹ ḡ nr̄a mūd⁹ ē in q̄ sūt tria a qb⁹ necesse ē egredi.de qb⁹ dn̄s ad abrahā Gen̄.xij.Egredē de t̃ra tua ꝛ de cogtiōe tua ꝛ de domo pr̄is tui.Terra nr̄a caro nr̄a est:cui dr̄. Quid supbis t̃ra ꝛ cinis? Egredē ḡ de t̃ra tua.i.de voluptate carnis:ꝛ de cogtiōe tua.i.de curiositate:cogtā ē ei curiositas voluptati:ꝛ de domo pr̄is tui:pr̄ oiꝫ supborꝝ dyabol⁹ est. Iubemur itaqꝫ d voluptate/d curiositate ꝛ d supbia egredi:q̄

E Egredi. Qꝛ debemus egredi a mundo vt occurram⁹ xp̄o spōso.

tria vitia totum mūdū occupant: qr. j. Joh. ij. Omne qd est i mūdo aut est
cōcupiscētia carnis / aut cōcupiscētia oculoꝝ / aut supbia vite. Sūt ei qdā
silēs muscis q̄ in telis araneaꝝ dū incaute volitant / ita se inuoluūt ꝙ exi=
de amplius egredi nequeūt / immo ab araneis capte occiduntur. Sic ali
qui tanto impetu et appetitu / ⁊ tanta affectione et delectatione / tā incau
te ⁊ indiscrete i melle carnalium delectationū / ⁊ rethi cupiditatū tpaliū
se infigūt / immergūt / ⁊ inuoluūt p auariciā ⁊ luxuriā: ꝙ exinde egredi nō
pn̄t nec resilire: sꝫ illic vsqꝫ ad mortem pseuerantes: cum illo q̄ dicebat. iij.
Reg. ij. Nō egrediar sed hic moriar. Tādem ab araneis. i. demonib⁹ iue=
niunt ⁊ morte ppetua feriunt. Sed egrediamur de terrena ista cupidita
te ad videndū regē celestē. Faciam⁹ sicut apes q̄ dū egrediunt ab aluea=
ri suo: statim versus celū ⁊ celeriter eleuant. Sic nos de inferiorib⁹ bōis
ad celestia contēplanda assurgamus. Egrediamur inq̄ de mūdo nō amā=
tes ipm̄ neqꝫ ea q̄ in illo sunt. Egrediamur tanq̄ viri hebrei de egypto te=
nebraꝝ et fornace babylonis. i. de vana ⁊ puersa cōuersatiōe: q̄ mētis ocu
los claudit / ne plene valeant intelligere misteriū istaꝝ nuptiaꝝ spūaliū: ⁊
pedes sic vincit ne in verā terrā pmissiōis mente ⁊ desiderio redire q̄at.
Circūuallata em̄ multa vitioꝝ turba: ppl'i sui ⁊ domus pr̄is sui nō obliui=
scit. i. dyaboli cui⁹ dom⁹ (vt dictū est) est supbia: familiares ei⁹ cetera vi=
tia: vt inanis gloria / furor / gastrimargia et similia: ita ꝙ per hmōi multi
prescindunt a grege dn̄ico. Alij trahunt inuiti: alij trahūtur illecti: alij se=
ducti: alij spontanei cedunt. Ecce q̄ potentes sunt pn̄cipes regis assur. i.
dyaboli. Qm̄ vero melior est bona fuga q̄ mala expectatio: cito egredia
mur cōfugientes ad altissimū: vt scapulis suis obūbret nobis: ⁊ sub pēnis
ei⁹ sperem⁹. Et si scriptura nos nō moneret egredi: ipius tn̄ loci impor=
tunitas nos egredi cōpelleret. Quis em̄ nostrū si iaceret i luto nō mallet
egredi q̄ remanere? Quid mūd⁹ iste ⁊ cōcupiscentia ei⁹ nisi lutū ⁊ feces?
Audi de amatorib⁹ mundi qd dicat Joh. j. Cōputruerūt iumēta in ster=
core suo. Audi et apostolū q̄ reputat tpalia tanq̄ stercora. Quātis aūt sor
dib⁹ sterquiliniū hoc cumulet: in euidēti est. Adam pm⁹ ⁊ maxim⁹ oīū gy
gas sordes inobediētie sup nos euomuit: cui⁹ tanta fuit labes vt vniuer
sam posteritatem miserabiliter macularet. Scds Chain stercus fratrici=
dij iniecit. Lamech fetorē bigamie supfudit. Etiā ante diluuiū mulieres
supgresse viros: et viri muliebria sui corporis patientes / feces fecib⁹ cu=
mularūt. Pēset q̄ pōt quātis fecib⁹ vsqꝫ in hodiernū diē hec vallis vsqꝫ ad
fetorē intolerabilē repleat. Quocirca citissime egredimini filie syō: vt qd
p croceis amplexamini stercora? hoies estis nō sues. Egressi siqdē estis cū
regina saba audire sapiētiā Salomonis: qnimo ⁊ videre ipm̄ Salomonē.
Uobis itaqꝫ plurimū expedit a scl'i negociis exire: qr q̄ comedit vuā acer
bā scl'i: dētes ei⁹ obstupescūt: ⁊ frāgere nō pōt panē. Sꝫ qd in cā? Nunqd
dētes pristinū robur amittētes mollificati sunt? Nūqd panis ceteris cibis
suauior iocūditate sua puatus est? Nequaq̄. Stupor em̄ in causa est. Ita
enim quis deo militans si secularib⁹ se implicet negociis consuetudine
obstupescit: et stuporis consuetudine panem vite frāgere phorrescit.

¶ Quarto debēt hr̄e cantilenas paratas ad recreandū sponsum ⁊ spon=
sam. Si em̄ cantauerūt angeli in die natalis: nos q̄ sumus ppinquiores
parentes: qr nusq̄ angelos apprehēdit / sꝫ semen abrahe: i istis nuptiis de
bemus magis cātare ⁊ laudare deū. Et inde subdit Apl's. Sed in oī ora=
tione et obsecratione cū gratiarū actione ⁊c. Beatus autem erit qui sciet
bene cantare ⁊ iubilare per deuotam orationem ⁊ gratiarum actionem

in istis nuptijs. Nā ps. Beatus ppl's q̄ scit iubilationē: ⁊ iterū nos horta
tur Idē ps. Jubilate deo oīs terra. Sicut eñi messores et vindemiatores
ꝯsiderata fructuū copia iocūdant̄: et de fertilitate t̄re cātāt: ⁊ interserūt
voces quasdā sine v̄bis in eleuatiōe animi exultantis: sic nos debemꝰ fa
cere ꝯsideratis bñficijs q̄ nobis ꝓuenerūt ex incarnatōe ⁊ natiuitate dñi
nr̄i. Et hec est illa iubilatio quā debemꝰ scire ⁊ exercere. Sic eñi faciebat
dauid recognoscēs diuina bñficia cū diceret. Benedic aīa mea dño: et oīa
q̄ intra me sunt nomini sancto eiꝰ. et sequūtur bñficia: qui ꝓpiciat̄ omni-
bus iniquitatibꝰ tuis: qui sanat omnes infirmitates tuas ⁊c̄. que omnia
initiatiue exhibita sunt in incarnatione et natiuitate christi.
¶ Quinto dz eē aliqđ enceniū qđ p̄sentet̄ sponso. Solent eñi inuitati ad
nuptias aliqđ munus offerre: ⁊ istud erit pax. Propt̄ hoc subiūgit apl's
et pax dei q̄ exuperat oēz sensum custodiat corda ⁊ intelligētias vestras.
Istā pacē debemꝰ eē solliciti deo offerre. Prio qz guerra cū deo eēt mul-
tum periculosa: sicut periculosum eēt militē habere guerrā ꝯ regē: cuius
manū effugere nō posset. Vñ oēs q̄ decesserūt in ista guerra tenuerūt lon-
gā prisionē: et in futurū vniuersitas creaturaꝝ eū impugnabit: q̄ habebit
guerram cōtra deū. Sap̄.v. Pugnabit cū illo orbis terrarū cōtra insen-
satos. Ideo dicit̄ Job.ix. Quis restitit ei ⁊ pacē habuit. Scđo qz est val-
de honorabilis et pulchra. Alij ei p̄ncipes qñ faciūt pacē cū subditis suis
humiliant eos. Non sic deꝰ: sed potiꝰ exaltat: vt patet de filio ꝓdigo: cui
reuertēti oñdit paterfamilias plura signa amoris q̄ꝫ prius. Et ꝓpt̄ea hec
pax dr̄ ab apl'o in epl'a exuperare oēm sensum. i. oēz pacē tp̄alem: quam q̄
habent ad hanc dignitatē sublimant̄: vt dicant̄ filij dei. Matth.v. Beati
pacifici: qm̄ filij dei vocabunt̄. Ecce quātus honor eis fit. Tertio qz est val
de vtilis et fructuosa. Job.xxij. Acquiesce ei et pacē habeto: ⁊ ꝓpt̄ h̄ ha-
bebis fructus optimos: fructus. s. lignoꝝ paradisi ad quos homo attin-
gere nō poterat ante huius pacis reformationem.

B
Pax.
Et pax cū deo est sol-
licite q̄ren-
da.

¶ In vigilia natiuitatis dñi Sermo vnicus: et in
ordine.xxxvj. de coniugio marie et ioseph.

SPonsus et sponsa dicūt veni. Apoca. vlti. Ad nuptias solent
vocari parētes amici ⁊ ꝓximi a spōso ⁊ sponsa ꝓpt̄ tria. Prio
vt inuitati honorē faciāt ⁊ sponso ⁊ sponse: qz quanto maior est
societas tāto magis honorant̄: ⁊ eo magis dicunt̄ honorabiles
nuptie. Scđo ad euitandū odiū. Si eñi dimitteres ꝓximū: sta
tim diceret q̄ꝫ hoc est ꝓpter aliqđ odiū. Ideo dicis seruis: inuitate eū: ne
dicat q̄ꝫ tu odias eū. Tertio vt reddas tātūdē ꝑ alia vice: si te inuitauerit
vel si iam honorasti eū in suis nuptijs: qz tibi reddat equiualēs. Sc ⁊ spō-
sus ioseph ⁊ sponsa maria nos inuitant ad nuptias suas celebrādas ꝓpt̄
ista tria. Prio ad exhibēdū eis honorē. Qui eñi nolūt eis facere honorē
nō est iustū vt postea honorent̄ ab eis. Et maxie cū tu sis filiꝰ eiꝰ. iuxta il-
lud Joh.xix. Ecce mater tua. Ubi fm Anselmū in orōnibꝰ: dicit dñs hoc
verbū iohāni in ꝑsona totiꝰ eccl'ie. Sic itaq̄ꝫ si eis nō facias honorē in nu
ptijs: degeneras a matre tua. Et ꝓpterea oēs fideles debēt celebrare ꝯ-
iugiū sue mr̄is tā pie ⁊ tā benigne. Est eñi sicut pia mater. Qñ pr̄ vult ver
berare paruulū: dicit sponsa vel mater. Ueni dilecte mi: ⁊ abscōdit eū sub
pallio vel vlnis suis. Sic cū dñs vult nos tot flagellis castigare: ip̄a vocat
nos vt ad eā eamꝰ ꝑ orōnē ⁊ deuotionē eā rogando: et p̄seruabit nos a fla
gellis: dūmodo simꝰ paruuli ꝑ hūilitatē. Qz v̄o supbi sumus et nolumus
obedire deo ⁊ mādatis eiꝰ: iō dñs flagellat nos: nec i flagellis nr̄is inue-

A
Nuptie.
Propter
tria inuita-
mur spūali
ter ad nu-
ptias ma-
rie.

nimus finẽ. Sic igiẽ q: de parẽtela nostra est: clamat veni. Scd'o clamat oĩbus ad euitandũ odiũ. De⁹ eñi iratus est cõtra pctõres: q: ẽm ps. Odi sti oẽs q operant iniq̃tatẽ. Sed maria est pctõ℞ refugiũ q ad thronũ mie ei⁹ cõfugiũt: iõ ne desperẽt vocat eos hodie sponsa cum sponso suo ⁊ dicit veni. Q: si non venias vocatus: op3 q̄ sit p odiũ vel negligentiã. Ideo de bes cito accedere cũ deuotione ad castas marie nuptias celebrãdas. Ter tio vnũquẽq; vocat vt postea tantũdẽ reddat. Si eñi nunc venis ad cele brandas nuptias marie: cũ tua aĩa coniũgeẽ suo sponso xp̃o agno in cele stib⁹: q: ẽm aplm. j. Co℞. vj. Qui adheret deo vn⁹ spũs est cũ eo: tũc ma ria aderit q te iuuabit ⁊ tibi tantũdẽ reddet: et nõ solũ hoc faciet: s3 etiam parata erit ad ostiũ tibi subuenire ⁊ fugare hostes qui te impedient de in troitu ad sponsum: imo quasi impossibile est transire ad sponsum: nisi per eam. Unde sicut nõ nisi p inclinationẽ virge capiẽ flos: ⁊ si sit puer paruu lus op3 q̄ pater subleuet eũ: sic nos cũ sim⁹ paruuli: si velim⁹ accipe florẽ q est xp̃s: op3 p̃mo leuari a bono patre ioseph: ⁊ tunc poterimus attingere virgã ⁊ inclinare ad nos: et sic accipe florẽ xp̃m: de q Esa. xj. Egredieẽ vir ga de radice iesse: ⁊ flos de radice eius ascẽdet. Ut autem facilius possim⁹ eam inclinare ad nos: verbum angelicũ quo inclinata est ⁊ humiliata sub domino presentabimus ei dicentes Aue.

B Nuptie. Cũ q̃li tuni ca interfuit xp̃s nuptijs marie.

¶ Ad nuptias celebrandas solẽt sponsus ⁊ spõsa tãtũmõ inuitare paren tes/amicos ⁊ p̃rimos: extranei ꝟo nõ vocaẽ: nisi ad domũ aliquali noti cia ptineant. Ideo ne p̃tergrederet mos solẽnis in nuptijs marie: p̃dicti cũ magna solẽnitate vocati sunt. Prio eñi vocat⁹ est xp̃s q iter oẽs p̃pin quior erat: vtpote fili⁹ q in nuptijs istis mirabilẽ celebritatẽ fecit. Nam p̃mo sicut solet in nuptijs fieri: ip̃e nouã vestẽ assumpsit tunicã incõsutile3 spũsscti tã q̃ textoris ope factã: in qua nulla fuit pcti sutura: q: ad Phil. ij. Habitu inuẽt⁹ vt homo. S3 q̄ hoc fuerit in despõsatõe apparet: q: i euã gelio hodierno Matth. j. dr̃. Cũ esset despõsata mater iesu maria ioseph: i uenta est in vtero habẽs. Antea multũ rogat⁹ fuerat venire ad nuptias: ⁊ tñ nũq̃ voluit venire: sic q̄ illã sacratissimã ⁊ deauratã diuinitate indue ret tunicã: q: ille nuptie nõ erãt caste. Q: ꝟo iste castissime fuerũt: et ille pasciẽ iter lilia castitat; ⁊ mũdicie. Cãti. ij. Dilect⁹ me⁹ michi ⁊ ego illi q pasciẽ inter lilia: iõ venit ad istas. S3 q̄ hodie illã tunicã dilectus indue rit pt3 Canti. iij. Egredimini filie syon ⁊ videte regẽ Salomonẽ in diade mate quo coronauit eũ mater sua: ⁊ hoc in die despõsatiõis illi⁹ ⁊ leticie cordis ei⁹. O quãta leticia marie qñ poterat dicere illõ qd' scribiẽ. j. Re gũ. Inueni virũ ẽm cor meũ. s. paratũ ad caste viuẽdum sicut ego sum. S3 nõ suffecit xp̃o sic se induere in die nuptia℞ harũ sed etiã eũtibus ad nu ptias parauit cibos. Et vbi hoc scribiẽ? Certe Johã. j. Uerbũ caro factũ est. Sciebat ei dñs q̄ nos sum⁹ boni socij: ⁊ q̄ nos magis diligim⁹ carne3 q̃ pisces: et duos dies carniũ q̃ vnũ piscis: iõ iuxta ꝟbũ iohãnis seipsum p̃parauit carnẽ vt magnũ vultũ faciam⁹ in die nuptiarũ matris sue. Sed nõne angeli huic interfuerũt solẽnitati? Dico q̄ sic p̃pẽ duo. Prio q: pa rentes et cognati. Nã ẽ3 Hiero. ad Paulã. Angelis cognata est virgini tas: et in carne p̃ter carnẽ viuere nõ terrena vita est: sed celestis. Et ideo ip̃i nõ defuerunt. Scd'o ip̃imet fuerũt ambasiatores huius matrimonij. Nõne angelus venit ad ioseph dicens. Joseph fili dauid noli timere ac cipere mariã. Tria ei sũt p̃pẽ q solet repudiari puella a viro. Primo qñ nõ est satis nobilis aut sibi proportionata p nobilitatẽ. Sed ecce angel⁹ joseph fili dauid. i. de nobili genere noli timere. Inuenta est eñi habens

C Nuptie. Q: angeli interfuerũt nuptijs ma rie.

in vtero de spiritu sancto.i.repleta est oīm gratiaꝝ generibꝰ in quibꝰ ma=
xima cōsistit nobilitas. Scdm̄ est quādo timet de eius castitate. Sed ecce
noster ambasiator subdit. Quod em̄ in ea natū est de spū sancto est.i.qd in
eius vtero est nō est ꝑ operationē carnalē ⁊ naturalē:sed per operationē
illius qui est oīs auctor castitatis ⁊ amator virginitatis Tertiū est pauper=
tas:ideo subdit. Ipse em̄ saluū faciet populū a peccatis eoꝝ.i.in vtero ha
bet precium ꝓ redimēdo totū genus humanū:vel in vtero habet diuitias
quibus totū genus humanū ditabit. Sic ergo xp̄s et angeli fuerūt vocati
ad istas nuptias ⁊ interfuerūt celebritati. Sed nōne nobis dicūt sponsus
et sponsa veni:qui diligimus eam? Certe sic. Ideo opꝫ cum oi deuotione
talibꝰ nuptijs interesse. Et si causemur de pauptate nostra:qꝛ nō habemꝰ
vnde in tātis nuptijs faciamꝰ enceenia ⁊ donaria. Dico ꝙ spōsa (vt diximꝰ)
satis diues est:⁊ sufficit ad eius nuptias aquā cōtritionis aut deuotionis
afferamus. Et tunc magister festi xp̄s q̄ iam preparauit discū carneū:qui
est quasi architriclinꝰ nuptiarum:mutabit aquā nostrā in vinū grē et glie.
Si em̄ hoc fecit in nuptijs alienis:quāto magis in nuptijs matris sue. Sic
ergo omnes inuitāt ad nuptias suas ioseph ⁊ maria:vt decetero nullus se
possit excusare cum sponsus ⁊ sponsa dicūt veni.
¶ Scdꝫ euāgeliū hodiernū Mat.j.duo dicemꝰ. Prio quō ioseph accepit
mariā i ꝯiugē tractādo d eoꝝ mr̄imonio. Scdo d mō q̄ vixerīt i mr̄imonio.
¶ Circa primū dicemꝰ primo vtrū mr̄imoniū ioseph et marie fuerit verū
et perfectum. Secūdo cur voluit dn̄s matrem suam despōsari. Tertio cur
dubitauit eius maritus ⁊ timuit eam accipere in vxorem.
¶ Quo ad primā questionē videt ꝙ nō fuerit verū ⁊ perfectū mr̄imoniū:
cū prius emisisset votū. In consummatione em̄ mr̄imonij reqrit carnalis
cōiūctio maris ⁊ femine:cui repugnat votū. Ad hanc questionē rn̄det per
tres cōclusiones. Prima est. Ante despōsationē maria votū emisit nō solū
cōditionalr.s.si deo placeret:qꝛ hoc oēs faciūt:⁊ in om̄i voto intelligit.vt
dicit Scotus in dis.xxx.iiij.sentē.sed absolute ⁊ sine cōditione. Hoc aūt ex
tribus potuit ei ꝑsuaderi. Prio ex reuelatiōe diuina ⁊ inspiratione q̄ ita
sibi reuelauerat eē meliꝰ agendū. Nec hoc est ꝯ legē scriptā:cū hieremias
helyas/⁊ iohānes baptista ꝑmanserint virgines. Scdo hoc potuit esse ex
ꝑsuasione angelica. Angeli em̄ sibi familiariter colloqbant:vt pꝫ in saluta
tione eiꝰ:⁊ ꝓbabile est ꝙ de hoc suadebāt ei volētes suā plātā virginitatis
esse i terris. Tertio hoc potuit ei a parētibꝰ ꝑsuaderi.vt dt iohes gerson:
et singularit a senibꝰ.puta a zacharia q̄ cognoscebat eā eē de semie dauid.iō
potat sibi dicere. O filia mea deo dilectissima:vtinā tu sis honor nr̄i gn̄is
Ecce nūc tp̄s iminet in q̄ dꝫ venire ille q̄ est desideratꝰ cūctis gētibꝰ:qꝛ iā
sceptrū isrl ad alienigenas trāslatū est.s.ad herodē q̄ erat gn̄e idumeꝰ. Et
iā etiā hebdomade annoꝝ de qbꝰ mētionē facit daniel finē hn̄t:post qrū cō
pletionē dꝫ eē puella de semie dauid q̄ virgo ꝯcipiet expectationē totiꝰ mū
di. Silr ille senex symeon sctissimus ⁊ anna vidua:q̄ cōtinue ꝑnoctabāt in
tēplo vbi erat maria dn̄o dedita in studio ⁊ orōnibus cū alijs puellis pote
rant eis ꝑsuadere. O pulcherrime puelle ecce nūc tp̄s aduētꝰ dn̄i:qꝛ certi
ficati sumus in ꝓximo videre eū:nec moriemur an̄ eiꝰ visionē:iō opꝫ vt ve
strū vna se ꝑparet ad portādum illū fructū quo totꝰ mūdus pascet. O felix
illa q̄ votū emittet dn̄o ⁊ erit digna parere redēptorē:qm̄ ex virgie Esaias
descripsit eum nasciturū. Sic em̄ decātare poterant ille auicule in aurora
diei quādo sol debebat nasci. Et ista causa pie potest credi cur maria spiri
tu sancto repleta votū virginitatis emisit. Scda ꝯclusio. Nō obstāte voto

D
Mr̄imoniū
An fuerit
veꝝ mr̄imo
niū iter ma
riā ⁊ ioseph

mr̄imoniū marie et ioseph fuit perfectissimū. Patet: illud est ꝑfectissimū mr̄imoniū in quo oīa bona mr̄imonij inueniūtur: sic est in hoc mr̄imonio. Quod ꝓbat̄. Mā. xxvij. q. ij. c. oē itaq̃: dicit̄ q̄ oē bonū mr̄imonij est fides proles ⁊ sacramētū. Sed hec oīa fuerūt excellēter in mr̄imonio marie ⁊ ioseph. Ibi eñ fuit excellētissima fides: cū vterq̃ ꝟginitatē seruauerit vsq̃ ad mortē: vt postea dicet̄. Scd̄o q̄ꝛ nunq̄ in necessitatibꝰ vnꝰ alteꝝ dimisit: vt patet de ꝓfectione in egyptū et reditione ⁊ sic de alijs. Scd̄o fuit ꝓles bn̄dictissima filius dei vnigeniti: nō quidē ex mr̄imonio sed in mr̄imonio nata. Istud est bonū mr̄imonij: vt vir vxorē querat vnde possit hr̄e prolem que deo obsequat̄. Sed nūc multi q̄rūt vxores ꝓpter pulchritudinē: sicut querētes floreꝫ in orto ꝓpter pulchritudinē: postmodū cum siccat̄ ꝓijciūt Sic isti qui vxorē ꝓpter pulchritudinē accipiūt cessante pulchritudie in eis deficit illa fides: ⁊ nō plus de ea curant q̄rentes implere libidinē suā alibi. Nō sic ioseph: q̄ꝛ q̄uis maria esset pulcherrima: nō tñ eā ꝓpter pulchritudinē ꝯcupiuit: sed q̄ꝛ ex gn̄e suo erat: ⁊ q̄ꝛ a deo vel a parētibꝰ suis ad hoc instructꝰ erat. Alij sunt q̄ querunt eas ꝓpter diuitias suas. Un̄ catho filie sue vidue ⁊ q̄rēti vt maritaret̄ / reluctabat̄ dicēs. Vellē q̄dē filia: sꝫ isti querūt tua nō te. Itē cū a quodā philosopho quereret̄ sua filia a duobꝰ: ab vno paupe sed prudēte: ⁊ ab alio diuite sed fatuo rn̄dit. Malo filiā meā dare viro idigēti pecunia q̄ pecunie indigēti viro. Inde Chryso. home. j. sup mattheū dicit q̄ qui sic vxores petūt potiꝰ pulchritudinē q̄ fidē petētes: diuitias q̄ prolē: sicut pelliparij qui querūt pellē catti ⁊ nō ꝓpter cattū: in sua ꝓle sentiūt irreligiositatē suā: q̄ꝛ sentiūt vt in pluribꝰ filios suos rebelles: deo odibiles: ⁊ deum ⁊ eccl̄iam fugiētes: ad oē malū ꝓnos ⁊ potētes: et ab oibus maledictos. Sed ecōtra. Psal. Beatꝰ vir q̄ timet dn̄m in mādatis eiꝰ volet nimis: potēs in terra erit semen eiꝰ. Tertiū bonū est sacramētum qd̄ consistit p̄ncipaliter in insepabili cōiūctione aīoꝝ: q̄ꝛ sicut dicit doc. subtilis. Cōiunctio carnis nō est de necessitate sacramēti: sꝫ tantūmodo cōditional̄r. s. si petatur. Sed q̄ꝛ forte diceret aliq̄s q̄ maria se subdēdo legi mr̄imonij se exponebat periculo fractionis voti: ideo sit Tertia ꝯcl̄o. Licet maria in cōiugio assentiret q̄ si ioseph peteret ꝯsensum carnis q̄ daret: tñ certificata est per diuinā reuelationē anteq̄ ꝯsentiret in mr̄imoniū q̄ ioseph statim emitteret votū: nec in suo corpore q̄reret vnq̄ habitationē vel cōiunctionē aut copulā carnalē. Probat̄: q̄ꝛ in principio post desposationē angelo marie annūciāti q̄ ipsa pareret iesum dixit. Quō fiet istud: qm̄ virū nō cognosco. i. quō fieri pōt q̄ ego concipiā despōsata puerū: cum iam ego ꝓposui nunq̄ cognoscere virū. Est enim modus loquēdi: vinū nō bibo. i. votū habeo nunq̄ bibere vinū. Hoc autē nō potuisset dicere: nisi iā de hoc certificata esset q̄ ioseph nunq̄ carnalē concubitū cum ea petijsset: cum mulier sit in potestate viri. Secūdo si ioseph instructꝰ est per angelū ad accipiendum mariam: cum hoc totum fieret propter eam: sequit̄ a fortiori q̄ maria debuit de hoc diuinitus instrui.

Mr̄imoniū Quomō puniūtur in filijs q̄ indebite iungūtur mr̄imonio.

Ad scd̄am questionē dicitur q̄ nō obstante voto dn̄s voluit eā mr̄imonio iungi ꝓpter tria. Primo s̄m sentētiam Ambrosij sup lucam: ne partū virginis calūniaret̄ herodes in p̄ncipio ipsum ꝑsequendo: ⁊ iudei postmodū ipm̄ quasi de adulterio natū increpādo: ⁊ sic cum ꝟginis fama sit fragilis ⁊ cito violabilis: dn̄s voluit huic succurrere: malēs de sua diuinitate dubitari q̄ de virginitate matris. Et ideo voluit custodiri et celari virginitatē eius sub pallio mr̄imonij: quia satius illo modo placere [illegible] lesione floris ꝟginitatis. Hinc est q̄ licet esset despōsata ⁊ virgo [illegible]

Mr̄imoniū Quare voluit dn̄s mariā mr̄imonio iungi.

est i vtero habēs: vt dicit Matthe⁹. Sed nō dicit qd habēs. Nec est mira
bile: qꝛ vulgo dicit̄ de eo q̄ totā patriā occupat [il a tout.] Sic et Maria.
Quid em̄ est qd non habeant: q̄ habentē oīa habent? Secūdo vt partus
celaretur dyabolo. Licet em̄ multis modis hoc cognoscere potuisset: non
est tn̄ pmissus: qꝛ lr̄e clause amicis et nūq̄ inimicis reserant̄. Hec est ratio
Origenis q̄ ponit̄. xxvij. q. ij. c. inuenta est. vbi ait. Dico cōiugē ꝓpterea:
vt dyabolo virginitatem ei⁹ occultē: ꝛ legis instituta non destruam. Ter-
tio vt ioseph essꝫ custos ꝛ nutricius xp̄i: vt scꝫ duceret in egyptū et reduce
ret: ꝛ nutriret eū in vita sua. Erat em̄ ioseph [garde de corps] dn̄i:]et var-
let a pied] cum iret in egyptū. Vn̄ male pingit̄ ioseph ab aliquibus sicut
senex cū vna potentia ꝛ in decrepita etate cū capillis canis. Primo qꝛ dꝛ
Esa. lxij. Habitabit iuuenis cū virgine. Scd̄o qꝛ tunc maria fuisset passa i-
famiam: cū talis ita senex fuisset impotens gn̄are: imo tūc diceret̄ de ma-
trimonio castissimo marie ꝛ ioseph q̄ fuisset simile modernis: in quib⁹ ac
cipiūt senes iuuēculas ꝓpter lubricitatē ꝛ carnalitatē ꝛ delectationē im
pudicā: qd impiū est credere de ioseph et maria. Tertio qꝛ tūc talis senex
nō potuisset de ea curā gerere eūdo in egyptū ꝛ redeūdo. Talis em̄ cū po-
tentia sua et cū pauꝑtate nō multam fecisset viā in vno die. Credit̄ aūt si-
cut dicit Gerson q̄ erat inter quadragenariū ꝛ q̄nquagenariū annū. Sic
itaq̄ voluit dn̄s nō obstante voto matrem suā coniungi matrimonio.

¶ Ad tertiū cū querit̄ cur ꝯ ioseph timuit accipere mariā in cōiugē suā: G
cū tn̄ esset iam desponsata. Dicit̄ p̄mo ad hoc q̄ maria erat despōsata io- Joseph.
seph ꝫm cōēꝫ modū loquendi iudeoꝝ: sicut nunc dicūtur affidate: qꝛ mos Cur timuit
erat iudeis postq̄ mulier erat a parētib⁹ donata viro q̄ eam cōsideraret ioseph acci
et mores ei⁹: vt scꝫ posset postmodū cū ea ꝯuiuere. Dure em̄ ceruicis erat pere mariā
ppl's iudaic⁹. Exo. xxxij. Et ꝓ modico libellū repudij dabat vir vxori. Ideo ꝯiugē suā.
ne ita essent proni: anteq̄ p v̄ba de p̄nti coniungerent̄ dabat̄ eis vxor i fa
miliaritatē: vt possent eam cōsiderare et mores eius. Hinc Chrisost. ꝛ ha
bet̄. xxvij. q. ij. c. priusq̄ cōuenirent. ait. Nō dixit priusq̄ in sponsi adduce-
cerent̄ domū. Hunc em̄ morē seruabat antiquitas: vt sponse in spōsoꝝ do
mibus haberent̄. s. ad considerandū mores earū. Dr̄ scd̄o q̄ statim post il
lam desponsationē. i. receptionē in fidem ꝛ familiaritatem angel⁹ nūcia-
uit marie mysteriū incarnatiōis: et statim aluus v̄ginis cepit intumesce
re. Cū ei xp̄s fuerit speciosus forma pre filijs hoīm: forte erat alicui⁹ quā
titatis satis magne: ꝛ tunc faciliter potuit intumescere venter marie post
annūciationē. Virgo aūt in dn̄o sperabat cogitās in seipsa q̄ opus erat di
uinū: ꝛ q̄ qui cepit ip̄e p̄ficiet: iō noluit hoc exp̄sse suo spōso iudicare: sꝫ to-
tum cōmittebat diuine prudētie: nolēs sacr̄m regis: nisi cū ei⁹ volūtate iu
dicare: ꝛ ex hoc ioseph suspicari potuit. Credit̄ tn̄ ꝫꝫ Gerso. q̄ statim co-
gnouerit ꝛ q̄ stati nuptias fecerit. Dr̄ t̄tio q̄ ꝫꝫ diūsos doctores mlt̄e fue
rūt hmōi dubitatōes occasiōes. Pria est ꝫm Origenē ꝛ Bernardū: qꝛ idi
gnū se existiabat tāti mysterij fieri custodē. Sicut ꝛ helizabeth indignā se
reputabat visitatiōe mr̄is dn̄i dicēs Luce. ij. Vn̄ hoc michi vt veniat ma-
ter dn̄i mei ad me. Et iohānes baptista Joh. j. dicebat. Non sum dignus
soluere corrigiā calciamētoꝝ ei⁹. Silr̄ cēturio ait. Dn̄e non sum dignus
vt itres sub tectū meū. Itē petr⁹ dn̄o. Exi a me dn̄e: qꝛ homo peccator suꝫ.
Scd̄o vt sicut thomas didim⁹ fuit testis resurrectōis: ita ꝛ iste testis eēt
incarnatōis. Sicut em̄ thomā voluit de sua resurrectione dubitare vt p h̄
tolleret̄ oīs dubitatio de ei⁹ resurrectiōe: sic ꝛ ioseph de v̄ginitate marie
dubitare voluit: vt per angelū daret̄ testandi occasio. Istam rationē assi-

gnat Grego. vt habet. xxvij. q. ij. c. sic q̃ppe. vbi ait. Ita fact⁹ est discipul⁹. dubitans et palpãs testis vere resurrectõis: sicut sponsus fuerat: et mr̃is custos integerrime ṽginitatis. Hinc est q̃ apparuit angelus ioseph: sꝫ in somno ſm chrisosto. vt quẽadmodũ dormiẽte adam / creauit de⁹ p̃mã mulierẽ: sic isti dormiẽti diuinit⁹ assignaret vxorẽ: et ait. Noli timere accipe mariã ꝯiugẽ tuã. Hoc põt dici illi q̃ aliq̃n pniam agũt sꝫ modica occasione deponũt. Noli timere accipe mariã. i. pniam asperã. Penitẽtia ei taliũ ẽ vt capa pluuialis q̃ in tp̃e pluuioso accipit ⁊ i placido deponit: q2 adũsitate pniam accipiũt / sꝫ in ꝓsperitate eã deponũt: sic̃s pharaoni q̃ flagellat⁹ emẽdã ꝓmittebat: cessente plaga peior fiebat. Exo. v. Uñ ſm p̃mã rõnem inuẽta est a ioseph hñs de spũ sctõ: ⁊ sic sciuit: sed timuit adesse mysterio. Scd̃m secũdã cog̃uit ꝑ cõsciẽtiã quã hẽbat de castitate marie: q̃ i aliis solo aspectu ꝯcupiscẽtiã extinguebat. Ideo mariã fornicari reputabat impossibile. Dubi⁹ tñ erat quõ hoc fieri poterat. Sil'r legerat hanc ꝓphetiã / ecce virgo cõcipiet: vt d̃t Remigius. Immo in euãgelio nazareoꝝ scribit q̃ potius ioseph credebat virginẽ sine viro posse cõcipere q̃ eã posse peccare: p̃sertim cũ ei⁹ facies post conceptionẽ ita lucebat: vt ioseph eius faciẽ videre non posset. Ideo suspicabatur aliquid diuinũ esse in ea.

¶ Pro scd̃a parte habemus dicere de mõ viuẽdi in matrimonio iuxta illud ṽbũ. et nõ cognoscebat eã ⁊c̃. Juncti eñ thoro mr̃imoniali debẽt primo viuẽ caste ſuãdo sibi iuicẽ fidelitatẽ. Scd̃o i amore ⁊ nõ i diuisiõe mutuã sibi exhibẽdo charitatẽ. Sic fecit maria: ⁊ ſm h̃ dupl'r exponit textus

H
Marie virginitas.
De virginitate perpetua Marie cõtra Heluidium.

Primo ⁊ nõ cog̃scebat eã carnaliter donec pepit filiũ suũ p̃mogenitũ: nõ q̃ postea cog̃uerit eã / aut q̃ habuerit aliũ filiũ: sꝫ tãtũmõ vult dicere euangelista q̃ ipa cõcepat ṽgo / ⁊ ante partũ nullo mõ eã cog̃uerat. Et ꝓpt̃ea i hoc reprobat heluidi⁹ maculãs ei⁹ integritatẽ: p̃mo arguẽs q2 si fuit primogenit⁹: g̃ fuit ali⁹ scd̃s. Scd̃o q2 non cog̃uit eam donec pepit: g̃ post cognouit eam. Sꝫ iste p̃mo erat ignorãs scripturã sacrã. Nã Exo. xiij. Dicit oẽ p̃mogenitũ adaperiẽs vuluã sanctũ dño vocabit. Si g̃ seq̃ret pepit primogenitũ g̃ habuit scd̃m: tũc mulieres debuissent expectasse scd̃m filium ad hoc q̃ portarẽt in templũ p̃mogenitũ. Uñ ibi p̃mogenitũ dicit ãte quẽ nullus est genitus. Ad secũdũ d2 q̃ ip̃e nõ erat logic⁹: q2 negatiua non infert affirmatiuã. D̃r scd̃o q̃ iste modus loquẽdi sepe ponit in scriptura sacra. Primo in p̃s. Sicut oculi ancille in manib⁹ dñe sue donec miseat nostri. Non eñ est sensus q̃ postq̃ dñs nostri miserebit q̃ oculi nr̃i nõ tẽdãt ampli⁹ in deũ. Scd̃o alibi in p̃s. Sede a dextris meis donec ponã inimicos tuos ⁊c̃. Et sic patet q̃ ille miser nõ intellexit scripturas. Et id̃ ꝯ eum ponit ista ꝯcl'o. Joseph nũq̃ cog̃uit carnal'r mariã: imo ꝑmãsit ṽgo. Probat btũs Hieronym⁹ in ep̃l'a ꝯ heluidiũ: q2 dñs maiorẽ curam habuit de mr̃e in iuuẽtute q̃ in senectute: ⁊ ita mũde voluit eã custodiri tũc ⁊ nutriri: imo tũc maior cura debebat iuueni puelle: sꝫ in senectute post mortem ioseh ⁊ suã eã cõmẽdauit iohi euangeliste virgini: g̃ a fortiori ioseph in iuuentute. Probabile eñ est q̃ sicut fili⁹ dei voluit nasci in puritate ṽginali q̃ etiã nutriri. Scd̃o ꝓbat ex testionio euãgelico: q2 ex tali testimonio ante partũ nõ eã cõtigerat ioseph. Sed ip̃e ante partũ ⁊ post partũ ꝑ miracula q̃ vidit in hoc partu didicit q̃ illa erat tẽplũ dñi et sacrariũ spirit⁹ sancti. Scribit autẽ. j. Cor. iij. Si quis templũ dñi violauerit disperdet illum de⁹: g̃ nũq̃ cũ esset iustus ex testimonio euangelij ausus est violare tẽplũ dñi. Tertio vt dictũ est in quodã sermone de cõceptione: etiam ex testimonio iudeoꝝ inimicoꝝ marie cõplexio erat ita cõpẽsata vt in respiciẽ-

tibus in eam extingueretur omnis libido carnalis concupiscentie: ergo
a fortiori cum ioseph esset pudicus ⁊ castus oēm amorem lubricum extin=
guebat in eo si quem haberet/quod non creditur:inmo sicut dicit Gerson
et multi aliij:credibile est ꝙ ex vtero matris sit sctificatus et refrigeratus
ob omni cōcupiscentia carnali:et dato ꝙ non esset ita:tamen sequitur ꝙ si
iohannes ex presentia marie ⁊ christi sit sanctificatus et helyzabeth facta
prophetissa:ꝙ multo magis ioseph qui eum tam pie amplexatus est.
¶ Scḋo hoc exponit Criso.home.ij.sup math.ꝙ nō cognouit eā.i.non co
gnouit quāte dignitatis esset:donec pepit filiū suū primogenitū.Tūc em̄
vidit mirabilia que facta fuerūt:pastores venientes ⁊ reges stella duce et
hmōi.Inde ⁊ illi detulit honorē:sicut ipsa faciebat ei.Ioseph autē septem
honores habuit.Primus est ꝙ fuit de sanguine regali ⁊ patriarcharum.
Propter hoc dicit angelus:ioseph fili dauid quasi dicēs in te filio dauid
adimplebitur ꝓmissio.Scḋs est ꝙ verus consanguineus ⁊ spōsus matris
dei.⁊ impatricis mundi efficit̄.Unde si velis habere prebēdas regni cele=
stis:nūc habentur duobꝰ modis.Primo precibꝰ parentū.Scḋo iussu aut
precibꝰ imperatorꝝ.Sic ambo sunt parētes iesu ⁊ maria imperatrix orbis
Tertius est ꝙ ad custodiam ⁊ tutelā dn̄i ordinat̄.Si tantū desiderat̄ regi
terreno seruire:quāte putas dignitatis est seruire xp̄o in ꝓpria persona?
Si ꝓ potu aque frigide mercedem ꝓphete dare disposuit:quātam putas
pro seruitio xp̄o impēso tanto tēpore mercedē recepit? Quartus est ꝙ vo
catus est pater xp̄i nō ꝙ ita esset sed in estimatione hoīm:eo ꝙ eū nutriret/
amplexaret̄/et custodiret.O ꝙ̄ beatus fuit iste.Multi em̄ reges et ꝓphe
te voluerūt videre eum ⁊ nō meruerunt videre.Iste multo fortius meruit
amplexari.Dicebat dn̄s discipulis.Beati oculi qui vident que vos vide=
tis:multo fortius beati oculi qui tanto tēpore viderūt eum:⁊ manus que
ipsum attrectauerūt:et os qḋ osculatum est eum.Ꝙ si multū veneramur
iohānem baptistam quia digito ostēdit christum et iohānem euāgelistam:
quia supra pectus dn̄i in cena recubuit:multo magis istum qui amplexa=
tus est cū tanto tempore.Quintus est ꝙ secreta fidei mysteria velut regis
secretarius nō ab homine sed ab angelo didicit:ideo p̄mus fuit xp̄ianus.
Sextus est ꝙ iesus erat subditꝰ illi:⁊ maria vocabat eum dn̄m suū.Quā=
tum ergo putas potest apud dn̄m:cui in terris se subdit dn̄s.Ideo possu=
mus dicere dn̄o illud Psal.Beatus vir cuius est auxilium abs te:ascēsio=
nes in corde suo disposuit. Primus gradus scale est ad beatum ioseph.
Secūdus ad mariam.Tertius ad xp̄m.Quartus ad patrem.

I
Joseph.
Ꝙ ioseph septē hono=
res ⁊ prero
gatiuas ha
buit.

¶ In festo natalis dn̄i Sermo Primꝰ:et in ordine.xxxvij.ꝑ thema.
Simul in vnum diues ⁊ pauper.Psal.xlviij.Grāmatici dicūt ꝙ
coniunctionum quedam sunt copulatiue:et quedam disiūctiue.
Coniunctio adam ⁊ eue fuit coniunctio disiunctiua:coniunctio
duarum naturarum in marie vtero fuit coniunctio copulatiua.
Primū patet:quia coniunctio primorū parentum et consensus
eorum in peccatū fuit causa dissensionis ⁊ disiūctionis inter hoiem ⁊ deū.
Esaie.lix.Iniquitates nostre diuiserūt inter nos et deum nostrū.Secūdo
fuit causa sepationis eoꝝ a loco deliciarū:qꝛ inde ꝓpter pctm̄ eiecti sunt.
Psal.Cōtaminauerūt testamētum eius.In testamento em̄ illo p̄mo dei/
deus eis oīa sua dereliquerat dempto fructu vnius ligni:sed non sunt ha=
biti fideles in testamēto suo:ideo seqtur.Et diuisi sunt ab ira vultꝰ eius.s.
a terrestri padiso ducti in hanc vallē miserie ⁊ lachrymaꝝ.Tertio fuit cō=
iūctio illa cā sepationis aīe ⁊ corpis.Sap̄.j.Iniusticia est mortꝭ acq̄sitio.

A
Natiuitas
christi.
Ꝙ in nati
uitate xp̄i
fuit coniū=
ctio copu=
latiua diui=
nitatis cū
natura hu=
mana.

impiȷ̄ aūt manibꝰ et ỽbis accersierunt illā. Acquisierunt eñ separationē
aīe et corporis que est mors: ỽbis aliquādo cū serpēte ⁊ manibꝰ accipien
do lignū vetitū. Sꝫ in vtero marie mīa et ỽitas obuiauerūt sibi: ⁊ iusticia
et pax osculate sunt: ⁊ ibi factus est simul in vnū diues ⁊ pauper. Christus
eñ nascēdo pacē attulit. Unde ⁊ angeli cantauerūt. Glīa in altissimis deo

B
Christus. Mundus. Qꝫ xp̄s et mūdus dāt differenter copulatias et disiunctiuas.

et in terra pax hoībus: ⁊ eā moriēdo legauit. ait eñ. Pacē meā do vobis:
non quō mūdus dat. Solet q̄ri a pueris in grāmatica: da copulatiuas: da
disiūctiuas. Christus quidē illas dat ⁊ dedit: sed nō quō mūdus dat: sꝫ ecō
uerso: qꝛ mūdus dat copulatiuas in malo et disiunctiuas in bono. Cōiun-
guntur eñ vt malū faciant: vtputa in furto ⁊ rapina. Prouer. j. Ponamꝰ
tendiculas ꝯtra insontē frustra: marsupiū sit vnū oīm nostrū: aut adulādo
pricipibꝰ. ij. Parali. xviij. Uerba oīm ꝓphetaꝝ vno ore ꝓspera regi annū
ciant: aut vt dei p̄cepta aliqualiter transgrediātur: qꝛ Psal. cōuenerūt in
vnū aduersus dñm ⁊ aduersus xp̄m eiꝰ. Uñ et vulpes samsonis iūcte erāt
ꝑ caudas. In cauda ei latet venenū vt cōiter dicit̄: ⁊ ita mali i malū vniti
sunt. Ante vero diuise: qꝛ in bonis diuidunt̄: ad que respicere debent ⁊ fa-
ciem ỽtere. Dant eñ ⁊ disiunctiuas in bonū: qꝛ nuꝙ̄ inueniri potest inter
eos bonum pacis sed semꝑ diuisionis. Hiere. vj. Dicūt pax pax: ⁊ nō pax.
Christꝰ ỽo dat disiūctiuas in malo. Mat. x. Nolite arbitrari qꝛ veni mitte
re pacē in terrā. Nō veni pacē mittere sꝫ gladiū. Ueni eñ separare hoīem
aduersus patrē suum. Sed ꝯiunctio copulatiua quā deus dat est ꝯiunctio
charitatis. j. Cor. xiiij. Non eñ est deus dissensionis sed pacis. Cōiunctio
aūt charitatꝭ copulat hoīem cuilibet amico ⁊ inimico. iuxta illō Rom. xij.
Si fieri potest qō in vobis est: cum oībus hoībus pacem habentes. Item
etiam copulat hoīem deo. iuxta illud. ij. Cor. xiij. Pacem habēte et deus
pacis erit vobiscū. Hanc cōiunctionem vt faceret: in se voluit experiri qñ
simul in vnū diues ⁊ paup. Diu eñ diues altercatus fuerat cū paupere vt
debita redderet: ideo vt cōiūctio hec fieret sol diuinꝰ sol iusticie apparuit
in signo ỽginis: imo ⁊ in sinu ỽginis: in quo ꝯiunctꝰ est lune nostre morta
litatis: ⁊ sic iūcta sunt ima summis ⁊ recōsiliata vniuersa. Igit̄ ad gremiū
virginis cōuertamur: ⁊ ibi recōciliationē ⁊ gratiā q̄ramꝰ: dicētes ei Aue.

C
Natiuitas christi. Qꝫ āte xp̄i natiuitatē erāt tres inimicitiarum parietes.

¶ Aduertēdū est ſm Alex. de hall. in quarta ꝑte ꝙ ante natiuitatem xp̄i
erant tres inimicitiaꝝ parietes. Primus inter deū et hoīem. Scōs inter
hoīem ⁊ angelū. Tertius inter hoīem ⁊ hoīem. Primo q̄dē homo ꝑ inobe
dientiā deū offenderat: ⁊ deus offensus sibi varias plagas inferebat: ecō-
trario homo eū suis maleficiȷ̄s irritabat. Deute. xxxij. Irritauerunt eum
in adinuētionibꝰ suis. Uulgo dicit̄. Deux gros ne peuēt en vng pot. Psal.
Dum suꝑbit impius incēdit̄ pauꝑ. Deus eñ erat vnꝰ grossus q̄ a nullo cō
prehēdi poterat: ⁊ mūdus pauꝑ suꝑbus q̄ nichil nisi animū habebat: ⁊ hoc
ad irritandū deū: ideo deꝰ offensus erat. Scōo inter hoīem ⁊ angelum: qꝛ
per suū casum restaurationē angelicā impedierat. Inde ⁊ ꝑ angelū expul
sus est hō a paradiso ⁊ ciuitates sodomoꝝ subuerse. Tertio inter hoīem et
hoīem: qꝛ iudeus cerimonias legis excolebat/gentilis idolatriā: ⁊ vterꝗ̄
ritus alterīꝰ despiciebat. Ueniēs autē in mūdū pax nr̄a fecit hodie vtraꝗ̄
vnū. Ephe. ij. Et lapis angularis vtrosꝗ̄ iūxit parietes. Nā abstulit pctm̄
et recōciliauit hoīem deo: reparauit casum ⁊ reconciliauit hoīem angelo:
destruxit ritus ⁊ recōciliauit hoīem homini: ⁊ sic restaurauit q̄ in celo et q̄
in terris sunt. Colo. j. Iō illa multitudo militie celestis hodie cecinit glīa
in excelsis. i. in angelis deo. Et in tera pax hoībus. i. in hoībus. Hinc est
ꝙ angelus cōgaudet ⁊ loquit̄ pastoribꝰ: qꝛ pax est iter hoīes ⁊ angelos re-

formata. Nascit̃ deus ⁊ homo: q̃ɀ pax est inter hoiem et deum restaurata.
Nascit̃ in ꝑsepio bouis ⁊ asini: q̃ɀ pax est inter hoies restituta. Per bouē
eñ iudaicus populꝰ: per asinum gētilis designatur: ſm illð Esaie.j. Bos
cognouit possessorē suum/ ⁊ asinus presepe dñi sui. Glo. per bouem signifi=
cant̃ credētes ex iudeis: per asinum gētilis populꝰ. Et ad designādū leti=
ciam duoꝝ populoꝝ de natiuitate xp̄i/ in cornibꝰ altaris ponunt̃ duo cāde
labra: que cruce mediāte faculas ferūt accensas. ad iudaicum populū per
tinet illud Esaie.lx. Surge illuminare hierl̃m q̃ɀ venit lumen tuū: et gl̃ia
dñi sup̱ te orta est. Ad gētilem vo dicit Apl̃s Ephe.v. Eratis aliq̃n tene=
bre: nūc autē lux in dño. Nam noua stella apparuit magis. Crux vo in me=
dio altaris inter duo cādelabra collocat̃: q̃m inter duos pp̃los xp̄s media
tor existit lapis angularis q̃ fecit vtraqꝫ vnū. In signū huiꝰ pastores iudei
a iudea: magi gētiles ab oriēte ad hūc adorādum venerūt. Sic igit̃ primo
facta est recōciliatio dei ad hoiem/ nō ad demonem. Nam xp̄s cōsimiliter
egit Pharaoni. Pharao eñ Geñ.xl. duos habuit inimicos in carcere. s.
pincernam ⁊ pistorem: sed in die natalis sui vnum recepit in gr̃am: alterū
suspēdit in patibulo. Sic xp̄s duos habuit inimicos: vnū sibi recōciliauit
per miam ⁊ gr̃am scɀ hoiem: alium scɀ demonem p̱ iusticiam ⁊ sapientiam
suā sup̱auit/ et inferni patibulo adiudicauit. Inde dicūt angeli pacificati.
Gl̃ia in altissimis deo ꝓ demone sup̱ato: ⁊ in terra pax hoibꝰ ꝓ hoie recō=
ciliato. Et q̃ɀ deꝰ erat diues/ homo pauper: angelꝰ diues diuitijs spūalibꝰ/
hō paup̱: siſr iudeꝰ diues in scripturis sacris/ hō paup̱: hec aūt hodie vnita
sunt et recōciliata: valde bene cōcluditur ꝙ simul in vnū diues ⁊ pauper.
¶ Igitur dicēdū est de triplici cōiunctione quā ponit Augustinꝰ. Cōiū=
cta sunt adinuicē deus ⁊ homo: mater ⁊ virgo: fides et cor humanū. Deus
diues: homo pauper. virgo diues que fructū habet centesimum: materni
tas pauper: que tantum fructum habet tricesimum. cor humanū pauper
sed fides diues. Jacobi.ij. Diuites in fide. Hinc Aug. Mirabile est ꝙ cor
humanū fidem his duobꝰ accōmodauerit: vt crederet ꝙ deus homo esset:
et virgo manserit q̃ peperisset. De prima cōiunctione dicetur hoc sermo=
ne matutino. De reliquis vero duobus sermone postmeridiano.
¶ Itaqꝫ prima cōiunctio est copulatiua qua cōiuncta est humana natura
diuinitati. ꝓpter cuiusmodi cōiunctionē sortit̃ quinqꝫ noia hodie recitata
in ꝑma lectione matutinaꝝ. Esa.ix. Dicit̃ eñ primo admirabilis. scðo cō=
siliariꝰ. tertio deꝰ fortis. quarto pater futuri seculi. quinto ꝑnceps pacis.
¶ Primo admirabilis ſm illud Judicū.xiij. Quid queris nomē meū qð
est mirabile. Et hoc triplici rōne. Prio admirabilis capacitate. Nā qui
immēsus erat/ factꝰ est paruo corp̱e mēsuratus: ⁊ se fecit mēsuratū vt nos
ad mēsurā reduceret: eternꝰ factꝰ est tēporalis ⁊ tēpore mensuratus: ⁊ ille
quē mūdus capere nō poterat clauditur in ꝟginis vtero. Eccl̃i.xliij. Uas
admirabile opus excelsi. Uas eñ illud humanitatis mirabilis fuit capa=
citatis: q̃ɀ continet diuinitatē: ideo opus fuit mirabile excelsi. Mirabilis
certe cōiunctio ⁊ quasi impossibilis ꝯprehēdi a ph̃is: vt scɀ eternꝰ esset tē=
poralis: ⁊ inmēsus mēsuratꝰ: et immortalis mortalis. Scðo ð̃r mirabilis
in hūilitate: q̃n magnꝰ factꝰ est p̱uulus: q̃n excelsus pre regibꝰ terre factus
est hūiliatꝰ vsqꝫ ad bestias terre. Qð admiratꝰ Abacuch ait. Dñe ꝯsidera
ui opa tua ⁊ expaui: in medio duoꝝ aīaliū cognosceris. Tertio admirabi=
lis ī bonitate et suauitate. Bona q̃dē fuit xp̄i hūanitas: sɀ diuinitati iūcta
suauitatē inestimabilē et ineffabilē affectui hūano attulit. Ait ph̃s.j. me=
taphi. ꝙ ꝓpter admirari nunc ⁊ prius ceperunt philosophi philosophari.

D Natiuitas dñi.
Q2 xp̄s sortitur quinqꝫ noia in natiuitate.

Cũ ergo odor ⁊ sapor huiꝰ bonitatis effuderit se per totũ mũdũ: admirati viri scti ceperũt in eo philosophari: ita vt aliĳ ad martyriũ ꝑ hanc verã philosophiã currerẽt: aliĳ totũ mũdum (vt suauitatẽ hanc pleniꝰ degustarẽt) dereliquerũt: aliĳ xo in laboribus ⁊ sudoribus ⁊ studĳs vsqꝫ ad finẽ vite ꝑmanserunt. Inde dicebat aĩa catholica illud p̄s. Mirabilia opa tua: ⁊ aĩa mea cognoscet nimis. Hec mirabilia querebãt sancti patres dicẽtes illud Eccłi. xxxiĳ. Immuta signa: innoua mirabilia. Fecisti mirabile ꝓducẽdo hoiem nec de viro nec de femina: ⁊ mirabiliꝰ de viro sine femina: sꝫ vilescit iam tertiꝰ modus de viro ⁊ femina: fac nũc quartũ de femina sine viro.

E
Christus. Cõsiliariꝰ. Q xp̄s est magnus cõsiliarius: et differenter ab alĳs.

¶ Scđo dicitur cõsiliarius. iuxta illud Prouer. viĳ. Ego sapiẽtia habito in cõsilĳs: ⁊ eruditis intersum cogitationibꝰ. Dictus est aũt cõsiliariꝰ: qꝛ magni cõsilĳ angelꝰ. i. cõmissariꝰ ad faciẽdũ humani generis redẽptionẽ. Et si dicat̃ ꝙ tale nomen est satis cõmune: sunt em̃ multi cõsiliarĳ. Respõdetur ꝙ verum est: sꝫ iste singularis ⁊ vnicus. Nã aliĳ ꝯsiliarĳ ⁊ si frequẽter iudicẽt ⁊ ordinẽt aliqua/ tamẽ illa sepe nõ permanent sꝫ versant̃ et reuersant̃. Eccłes. iĳ. Suis spacĳs transeũt vniuersa. Et p̄s. Dñs dissipat cogitationes populorũ: ⁊ reprobat cõsilia principũ. Sequit̃. Cõsilium autẽ dñi manet in eternũ. De cuius cõsilio ꝓcessit vt fieret ista cõiunctio deitatis cum humanitate ⁊ illud mr̃imoniũ indissolubile ⁊ perpetuũ: qđ tanta dilectione vnitũ est vt etiã nec morte potuerit fieri quin diuinitas semꝑ vnita esset aĩe et corpori. Scđo: qꝛ ceteri cõsiliarĳ de rebꝰ terrenis ⁊ de terra cõsiliantur. Johã. iĳ. Qui de terra est de terra loquitur: sed iste cõsiliatur de supernis habẽdis. Aliĳ em̃ consulunt de modo terre habẽde: iste de modo cõtẽnendi eã. Illi cõsulunt de materĳs regni terreni: iste de materĳs regni celestis. Ideo sequẽdus est iste cõsiliarius q̃ ita bene cõsulit: qꝛ nisi sequamur poterit dicere illud Prouer. j. Despexistis omne cõsiliũ meũ: ego quoqꝫ in interitu vr̃o ridebo. Tertio iste cõsiliatus est dũ in hunc mũdum venit de his q̃ mũdus ⁊ mũdi cõsiliarĳ nesciebãt cõsulere. Nullus em̃ sciebat viã salutis: oẽs descẽdebant in infernũ. Clamabat mũdus ⁊ querebat hunc cõsiliariũ. Nolebat amplius Moysem: qꝛ erat impedite lingue. Nolebat Hieremiã: qꝛ puer erat ⁊ nesciebat loqui. Nõ Esaiã: qꝛ labia immũda habebat. Querebat itaqꝫ hanc sanctã cõiunctionem: hunc cõsiliarium dicẽs. Osculet̃ me osculo oris sui: ⁊ ita multipharie multisqꝫ modis olim locutus deꝰ in ꝓphetis/ nouissime locutꝰ est nobis in filio. Primũ quidẽ deus litteras mittebat ⁊ per litteras salutabat. p̄s. Qui mandat salutes iacob. Nouissime xo in ꝓpria venit ad cõsulendum sobrietatem ⁊ abstinẽtiam. cõtra consilium quod dedit serpens de crapula.

¶ Tertio dicit̃ deus fortis. Licet em̃ sit paruulus: tamẽ ibi abscõdita est fortitudo eiꝰ. Fortis q̃dẽ erat in natiuitate vincens ⁊ terrẽs mũdũ in herode: qñ turbatꝰ est ⁊ oĩs hierosolyma cũ illo. Scđo in p̄dicatione/ doctrina ⁊ exẽplo: ⁊ vita vincẽs carnales delicias. Tertio fortis in passiõe: quãdo fortis impegit in fortẽ ambo pariter corruerũt: sed fortior resurrexit. Dyabolꝰ aũt se gygantẽ reputabat in specie Roboam. iĳ. Reg. xĳ. Minimus digitꝰ meꝰ grossior est dorso patris mei. Pater meꝰ posuit suꝑ vos iugum: ego xo addam ad iugũ vestrũ. Pater meus cecidit vos flagellis: ego xo cedam vos scorpionibꝰ. Sed xp̄s ecõtra vt gygantẽ illũ superaret factꝰ est ꝑuulus: ⁊ in paruulo gygas gemine substãtie habebat̃. p̄s. Tanꝙ sponsus ꝓcedens de thalamo suo: exultauit vt gygas ad currẽdam viam. Dicitur aũt xp̄s deus fortis: qꝛ est fortitudo nostra. Et dicit̃ nobiscũ esse: qꝛ emanuel quasi nobiscũ deus. Si ergo deus pro nobis quis cõtra nos:

Roma.viij.Est enim nobiscum vt nos conseruet: et pro nobis vt pugnet.
ps.Dñs virtutum nobiscum.Et ideo Job confidenter dicebat.Pone me
iuxta te:et cuiusuis manus pugnet contra me.
¶ Quarto dr̃ pater futuri seculi:qđ pōt duob⁹ modis intelligi. Uno mō
q2 est pater futuri mundi.Sicut eñ sol iste tp̃alis influit vitam tp̃alem et
dicit pater vite hui⁹.Et sicut pr̃ influit vitam filio:sic filius dei his q̃ erũt
sui in alio mũdo influet vitã eternam.ps.Sm altitudinẽ celi a terra cor=
roborauit mīam suã sup̱ timẽtes se.Hoc est sm glo.magistri electos suos
tantum in hac natiuitate exaltauit quasi celũ a terra:cũ de terrenis cele=
stes effecit:et post vitam terrenã celestem ꝯfert ex mīa sua ⁊ liberalitate.
¶ Scđo pōt intelligi de sc̃lo noui testamẽti. Abraham eñ dicebat pater
veteris.Inde Joh.v.Judei gloriabant abraham eẽ patrẽ suum.Sed iste
noui seculi qđ tunc futurũ erat/pater dr̃:qñ genuit nos xbo veritatis:vt
essem⁹ initiũ aliqđ creature ei⁹.Hinc est ꝙ ex noīe patris nr̃i xp̃iani ap=
pellamur.Ipe eñ in cruce latus aperuit/⁊ tũc effluxit sanguis ⁊ aqua.
aqua ad nos regenerandũ:⁊ sanguis ad nos colorandũ gr̃a sua. Sicut ei
p̄mus Adam fuit initiũ p̄oris seculi et pater: sic Noe scđi pater fuit. In
cuius figura dr̃ Noe.Uir ꝑfectus in cunctis gñatiõib⁹ suis.Geñ.vij.Qđ
de xp̄o magis ꝓp̄e dr̃.Neq3 eñ generatio cuiuscũq3 hoīs ꝑfecta fuit sed
maculata.Istius aũt triplex est generatio.Una eterna/qua generatur a
deo patre.Scđa ex matre et ex tp̃e:q̃ ꝑfecta fuit eo ꝙ vir ꝑfectus gr̃a et
gloria in instanti sue cõceptionis factus est.Sed tertia spũalis:qua ĩ no
bis de die in diẽ generat.Sicut dicebat Paul⁹ Gal.iiij. Filioli mei q̃s
iterũ parturio:donec formet xp̃s in vobis.Et sic̃ nos generat. Inde est
ꝙ dicunt tres misse hodie.Una in media nocte representans xp̄i genera
tionem eternam:vt pt3 in p̄ncipio eius.Scđa in aurora:q̃ representat tẽ
poralem:et hoc etiam apparet in p̄ncipio.Tertia in plena dic: que signifi
cat spũalem gñationem.Ideo dr̃ Puer natus est nobis.i.in nobis.Uñ ⁊
ꝓuidit eis pr̃ iste de tãto bono qđ nõ esset ausa natura humana petere.s.
ꝙ deus vilitatem nostre carnis assumeret:q̃ dicebat quasi petere non au
dẽs.Canticoꝝ.viij.Quis det te fratrem meum sugentem vbera matris
mee:sed pater ait.Gloriam meam in puluerem deducat.
¶ Quinto dr̃ p̄nceps pacis:q2 auctor pacis.Ut sectator pacis:vel filius
pacis potest dici ql3 homo:sed sol⁹ deus p̄nceps pacis:qui sic paci dñat⁹
est vt suam eam diceret.Pacem (inquit) meã do vobis.Princeps q̃dem
pacis:q2 ab eo pax precipua descendit.Pax sc3 illa q̃ exuperat oẽm sen=
sum.Ille est sine cuius ꝓuidẽtia impossibile erat pacem dari reb⁹.et iđo F
ꝓ bono pacis voluit incarnari et pati. Inde pacem istam p̄cogitauit co= Pax.
gitãdo oẽs modos ⁊ punctos q̃b⁹ posset hoiem ad pacẽ trahere. Et iõ di= Q de⁹ pre
cit Hiere.xxix.Ego cogito cogitationes pacis et nõ afflictõis. Scđo tra= cogitauit
ctauit.s.p̱ ꝓphetas antiquis patribus ꝓmissionem pacis faciendo: ⁊ q̃si modos pa=
matrimoniũ cũ natura humana ꝓcurãdo.Unde antiqui patres de pro= cis cũ hoīe
missione non sibi reddita quasi cõquerebant dicentes Hiere.viij,⁊.xiiij. faciende.
Expectauim⁹ pacẽ ⁊ nõ erat.Et Esaias clamabat.Ueniat pax ⁊ requie=
scat ĩ cubili suo.i.in vtero xginis.Tertio nobis attulit matrimoniũ ĩ in=
carnatiõe ꝯsũmãdo.ps.Orief ĩ dieb⁹ ei⁹ iusticia ⁊ abũdãtia pacis.Nõ di
cit abũdãtia iusticie:q2 de nullo ita auarus est modo:nec ita magnũ forũ
facit sicut đ mīa:ecõtrario erit ĩ futuro.Fuit ei auar⁹ de mīa diuiti epulo
ni,Propẽ h Symeon eo viso dixit.Nũc dimittis dñe seruũ tuũ in pace.
Quarto predicauit eã ⁊ annũciauit p̱ angelos dicẽtes.In terra pax hos

minibꝰ bone volūtatis. p̄s. Loquet̄ pacem in plebem suā. Iusserat aūt fi-
liis israel offerre eā p̄mo. Deut. xxii. Si accesseris ad aliquā ciuitatem of
feres ei p̄mū pacem. Et discipulis suis dicebat Luc. x. In quācūq̄ domū
intraueritis p̄mū dicite: pax huic domui. Quinto ostendit eam nobis in
sua ꝯuersatione / pacifice nobiscū cōuersando. Uie eiꝰ vie pulchre / et semi
te eiꝰ pacifice. Et p̄s. Cū his q̄ oderunt pacē eram pacificus. vt scȝ exem-
plo meo eos ad pacem reducerem. Sexto eam emit in passione ꝓ̇p̄o san-
guine. Disciplina em̄ pacis nostre sup eū. Colo. i. Pacificans p sangui-
nem suū: siue que in celis / siue q̄ in terris sunt. Propterea postq̄ eam de-
dit discipulis dicendo Pax vobis / ostendit eis manus et latus. ac si di-
ceret. Uidete q̄ care emerim eam. Septimo eā dimisit nobis in suo testa
mēto in recessu. Ioh. xiiii. Pacē relinquo vobis. Hec em̄ fuit p̄mꝰ eiꝰ bā-
nus ⁊ vltimū testamētū. Sed notabile est q̄ dicit Pacē meā. q̄ vulgo dr̄
q̄ melior est bona guerra q̄ pax mala: ꝓpter hoc addidit meā. Est em̄ ali
qua pax q̄ nō est eius: quam nobis nō dimisit / sed potius destruxit. de qua
dixit Luce. xii. Putatis q̄ pacem veni mittere in terrā. Non dico vobis
sed sepationem. Et ista pax potest dici illa quā facit sp̄ūs cum carne obe-
diendo cōcupiscētiis eiꝰ: quam dn̄s totaliter destruxit. Bona esset pax: si
ecōtrario subesset oīno caro spiritui. Et illam pacem dn̄s habuit: q̄ nullā
vnq̄ rebellionē carnis ad spiritū sensit: sed eam perfecte habere nō possu
mus: quia continue caro concupiscit aduersus spiritum. Hec guerra con
tinua carnis ad spiritum est guerra inter ysaac et Hismael. Nā sicut his
mael faciebat ysaac adorare imagines luteas. sic caro facit spiritum in
apparēti pulchritudine delectari. Imagines em̄ lutee sunt sicut lateres
exterius plūbate ⁊ lucētes. Licet aūt ista guerra nō possit oīno pacificari
in hoc mūdo: potest tn̄ reduci ad aliquā concordiam: vt saltē aliquam trā
quillitatē pacis sp̄ūs habeat: sed nō plenam ꝓpter fomitem concupiscen
tie q̄ nūq̄ extinguit̄ sed continue viget in nobis. Quem quia non habuit
beata virgo maria s̄m multos: iō nec passa est guerram istam: sed ipsa se-
cum pacifice habitabat et cum aliis. Ioseph etiam erat cū illa pacificus
in hac natiuitate / nec ab illa debitū requirebat: nec ardore libidinis ipā
infestabat. et sic ibi oīa erant pacata ⁊ immaculata et refrigerata. Uel di
cendū est q̄ ille q̄ de Maria natus est vocat̄ admirabilis in incarnatiōe ⁊
natiuitate ꝓpter illā triplicē mirabilē cōiūctionē de qua diximꝰ: consilia
rius in p̄dicatione ⁊ doctrina: in qua nō solum precepta sed etiam consi-
lia docuit. Deus in creatione / magoꝝ adoratione / ⁊ miraculoꝝ choruscā-
tione. iuxta illud Nichodemi. Ioh. iii. Nemo pōt hec signa facere q̄ tu fa
cis: nisi fuerit deꝰ cum eo. Et in pctōꝝ remissione. Quis em̄ pōt dimitte-
re pctā nisi solus deꝰ? Et in mentiū cognitōe: q̄. ii. Paralip. vi. Tu solus
nosti corda filioꝝ hoim. Fortis in passione vbi abscōdita est fortitudo eiꝰ:
sed tn̄ ip̄e fuit fortitudo nostra. Nā iuxta Ap̄lm. i. Coꝝ. i. Quod infirmū
est dei fortius est hoibus: pater futuri seculi in resurrectiōe qn̄ incepit fu-
turū sclm̄ in glorificatiōe aīe et corporis. Dicit̄ em̄ pater futuri seculi nō
huius in quo viuebat ꝓpheta sȝ sempiterni: cuiꝰ nemo pōt eē pr̄ nisi deꝰ:
qui in eo oēs sanctos generat: ꝓpter qd̄ eoꝝ mors natalis dicitur. Prin
ceps pacis. i. mediator dei et hoim: qui deo et angelis nos reconciliauit:
quod factum est in ascensione: quando naturam humanam assumptā cum
diuina in dextera dei exaltauit.

¶ Sermo secundus ⁊ postmeridianus eiusdem diei.
et in ordine. xxxviii. per thema precedens.

Queritur quare de⁹ voluit vt simul in vnū essent diues natura
diuina/ ⁊ pauper natura humana: ita ꝙ deus fieret hō ⁊ assu=
meret nostrā miserrimā naturā? Respōdetur ꝙ ꝑpter multa.
Primo quidē vt nostrū amorē alliceret. Nam prius hoiem
fecerat ad imaginē ⁊ similitudinē suam: vt hō in deo delecta=
retur: sicut siƀe suo filii applaudit. Sed q̃ iam imago illa deco
lorata erat/ nec i ea delectabatꝛ homo/ de⁹ nō se ad similitudinē hois fecit:
sed verum hoiem vt in eo delectaretꝛ homo ⁊ amaret eū. Scdo vt humanā
naturā nobilitaret. Prius clamabat ad dn̄m natura vilis. Thren. i. Vide
dn̄e ⁊ ꝯsidera qm̄ facta sum vilis. Post incarnationē dixit xp̄o. Cū gloria
assumpsisti me ⁊ sic facta sum gl'iosa. Sicut ignobilis mulier sublimatꝛ cū
a viro nobili in mr̄imoniū assumitꝛ. Ex quo patet ꝙ om̄e pctm̄ post incarna
tionē grauius est ꝙ̄ ante. sicut ignominiosi⁹ est viro nobili viliter agere ꝙ̄
ignobili. Natura igitꝛ prius pedib⁹ sathane substrata: nūc ꝑ incarnationē
ad meritū angeloꝝ est sublimata. Tertio vt caro ꝑ carnē liberaretꝛ: ⁊ ꝓ ge
nere hūano de suo sumeretꝛ in redēptionis preciū: vt inde remediū fieret
vnde vitiū cōtractū est: ⁊ in eodē mōstraretꝛ et peritia medici ⁊ iusticia re=
dēpti: qn̄ de suo ⁊ sanādo inuenitꝛ remediū: et preciū redimēdo. Quarto vt
de nostra mortalitate susciperet vn̄ mori possit vita ꝓ mortuis: vt suā im=
mortalitatē nobis conferret: et qd̄ in filiū dei nō potuit ꝑpetrari/ in filium
hois posset admitti. Quinto vt de⁹ familiarius ab hoie diligeretꝛ: ⁊ vterqꝫ
sensus in xp̄o beatificaretꝛ: et reficeretꝛ ocl's cordis in ei⁹ diuinitate: ⁊ ocl's
corporis in ei⁹ humanitate: vt siue ingrederetꝛ/ siue egrederetꝛ pascua inue
niret natura ab ip̄o cōdita. Sexto vt illa diuina potētia facili⁹ ab hoie su=
stineri posset: ⁊ vt hō cui parū legis ⁊ ꝓphetarū precepta ꝓfuerāt/ prōpti⁹
salutē suam q̄reret: cū ad eū salus ip̄a venisset: et q̄ misso totiēs de celis nō
corrigebatꝛ imperio: p̄sentie saltē instrueretꝛ exēplo. Septimo vt a dyabo=
lo difficili⁹ agnosci posset. Ideo ei sub forme s̄uilis abiectione latuit de⁹:
vt dolosum supplātatorē suis vicissim fraudib⁹ irretiret: ⁊ humane auidaꝫ
perditionis inexplebilē bestiā/ ꝑ escā carnis illusit. Sic Daniel draconem
(qui dyaboli spēm p̄ferebat) cibi v̄tute cōficit: faciēs de pice ⁊ adipe. i. de
duab⁹ substātijs vnā offam: qua assumpta qd̄ putabatꝛ cibus/ interit⁹ fuit.
Sic sapiētia vicit maliciā: et carbones ꝯgessit suꝑ caput pctōris. Qui em̄
arte sua sophistica nos spe deitatis ꝓmisse deceperat dicens. Eritis sicut
dij. nūc ꝑ oppositū carnis obiectione decipitꝛ. qua velat⁹ dn̄s hodie ex vir=
ginis vtero tanq̄ spōsus de thalamo suo ꝓcessit. Et licet celatū sit myste=
rium dyabolo/ ip̄m tamē voluit dn̄s reuelari hoibus. Prius quidē obscu
re scꝫ antiquis patribus. Unus eorū dicit Dan̄. vij. Aspiciebam in visione
noctis. Alia est visio noctis: alia diei. Antiqui em̄ patres viderūt incarna
tionis mysterium per noctem. Nam nō poterant reuelata facie magnitu=
dinem glorie dei aspicere. Sed postea clare manifestatum est: quādo anti
quus dierum cedit in humanitate per incarnationē et natiuitatem. Tunc
enim quod erat occultū/ factum est in ecclesia manifestum/ cooperante ad
hoc virgine maria: ex cuius purissimis sanguinibus formatum est corpus
christi: ⁊ hodie terris effusum: quam salutabimus.

¶ Notādum ꝙ dn̄s volens ex mia sua recōciliari homini ꝑ internuncios
quesiuit q̄d homo ꝯtra eum haberet. Michee. vj. Popule meus quid feci
tibi/ aut quid molestus fui: responde michi. Et per Hiere. ij. Quid vultis
mecū iudicio ꝯtendere: oēs dereliquistis me dicit dn̄s. ⁊ hoc per peccatū:
quare indignaris aduersum me fauilla ⁊ cinis? Certe Esa. xvj. Indigna=

A
Natiuitas xp̄i.
Quare xp̄s voluit fieri homo.

B
Natiuitas christi.
De sex q̃rimonijs nature humane sopitis in natiuitate christi.

tio ei⁹ plusq̃ fortitudo ei⁹. Sed ad hec natura humana sex formauit q̃rimonias p̱ aduocatos suos: quas per eosdez deo ꝓposuit. Querebat itaq̃ primo q deus nimis esset absconditus: ideo difficile inueniebat. Et hoc p̱ aduocatum Esaiam. xlv. Uere tu es deus abscondit⁹. Ac si diceret homo. Tu me q̃siuisti in dimidia die ⁊ inuenisti: dicēs. Adam vbi es? Ego iam te per quinq̃ milia annorū q̃ro ⁊ nō inuenio. teste Job. xiij. dicēte. Cur faciē tuam abscōdis ⁊ arbitraris me inimicū tuum? Teste etiā Dauid inq̄rēte. Quare faciē tuam auertis: obliuisceris inopie nostre? Quid ergo tanto tempore abscōdis te ⁊ sapiētiam tuā a nobis? Ex testimonio em̄ sapiētis. Eccli. xx. Sapientia abscondita ⁊ thesaurus inuisus: q̄ vtilitas in vtrisq̃? Hoc autē confitebatur quo ad vtrūq̃ scʒ q erat abscōditus. Exodi. xxxiij. Faciem meā videre nō poteris. Nō em̄ videbit me homo ⁊ viuet. Et q homo ab eo nō abscōdebatur Osee. v. Ego scio effraym: et israel nō est abscōditus a me. Sic ergo vt videt/ iuste ꝯquerebatur homo de deo. Secūdam querimoniā formabat de hoc q nimis erat alt⁹: ideo ad ip̄m cū difficultate ptingebat ip̄m iuocādo ⁊ deprecādo p̱ negocijs suis. Et hec ꝓponebat aduocatus Dauid dicēs. Mirabiles elationes maris. i. tribulationes in profundo hui⁹ seculi: ⁊ tamē mirabilis in altis dñs. qui etiā cōturbat ip̄m mare: quare difficilis ad aggrediēdum his qui in imo positi sunt. De quo similiter cōquerebat spōsa. Canticor. v. Quesiui illū et nō inueni: vocaui et non respondit michi. Causam assignare videt Dauid in psal. Altissimū posuisti refugiū tuum. Quod confessus est ipse deus. Primū scʒ prodidit dicēs Eccli. xxiiij. Ego in altissimis habito. Scd̄m vo Esa. lj. Ego dñs qui cōturbo mare: et intumescūt fluctus ei⁹. Tertiā querimoniā de eo formare videt: q̄ nimis magnus: ideo difficilius laudari pōt. Hoc per sapiētem Jesum iosedech ꝓposuit. Eccli. xliij. Bñdicētes dñm exaltate illum quātum potestis. Maior est em̄ omni laude. Et seq̄tur. Ne laboretis. Non em̄ peruenietis. Et huic ꝯsonat opinio ipsi⁹ Dauid dicētis. Magn⁹ dñs ⁊ laudabilis nimis. Te ei debeo laudare: ⁊ pre magnitudie tua sicut debeo nō possum. Et hāc magnitudinē ipsemet ꝯfitet dicens. Hiere. xxiij. Ego celū et terrā impleo. Quartā querimoniā formabat de eo q nimis fortis erat: ideo difficile tolerabat. Hoc ꝓposuit per aduocatū Job. ix. Si fortitudo querit/ robustissim⁹ est. Et inde Job sentiēs hāc fortitudinē sibi aduersaʒ dicebat. Job. xxiij. Nolo multa fortitudine cōtēdat mecū: ne magnitudis sue mole me p̄mat. Jnde deficiēs Dauid dicebat. A fortitudie man⁹ tue ego defeci. Jdeo de dño suo merito ꝯqueri videbat natura humana q vix tolerari posset. Quintā q̄ nimis facūdus esset: ideo difficile cōueniretur. Et hoc p̱ aduocatū Job. ix. Si voluerit q̄s contēdere cuʒ eo nō respōdebit vnū pro mille. Un̄ et Moysi dicit. Exo. iiij. Quis fecit os hoīs? Ac si diceret. Et si es ipedite ligue/ ego tn̄ facūdus sum. Sextā vero q̄ nimis iracūdus: ideo difficile placaret. Et hāc p̱ Job iterū ꝓponi fecit. Job. ix. Deus cuius ire resistere nemo pōt. Et p̱ Dauid in p̄s. Quis nouit ptātē ire tue et pre timore tuo irā tuā dinumerare? q. d. Septuagita milia hoim p̱ vna modica supbia vna die occidisti. Et Moyses hui⁹ est testis. Exo. xiiij. Misisti irā tuam q̄ deuorauit eos sicut stipulā: et in furore tuo cōgregate sunt aque. imo q̄si oēs preter duos occidisti in deserto. p̄s. Jpsi vo nō cognouerunt vias meas: qb⁹ iuraui i ira mea: si introibūt in requiē meā. Que oia audiēs dñs statuto tpe disposuit ad has q̃rimonias satisfacere. Hoc autē fuit i die natalis sui. iuxta illud Gal. iiij. At vbi venit plenitudo tpis misit de⁹ filiū suū in terris. Jgit vt primā placaret q̃rimoniā nascit dñs in hu-

mana specie/et in domo apta vt ab oib⁹ inueniret. Sicut ei sol diu aliqñ latet in nubilo ꝗ tandē clare hoib⁹ reuelat:sic de⁹ ꝗ ab origie mūdi hoib⁹ latuerat in natiuitate sua publice est reuelatus.iuxta illō Symeonis Luce.ij.Viderūt oculi mei salutare tuū.Cōtra scdam reclinat in ꝑsepio humili:vt facile inuocet. Inde est ꝙ nō solū magni ꝛ reges/ſʒ ꝛ simplices ad eū adorandū ꝛ inuocādū accesserūt:ꝛ tādē nouissime pctōres ꝛ publicani. Sicut em̄ dicit Bern. Nisi gygas ille magn⁹ in t̄ra sedisset:ad eū popul⁹ nō accessisset. Ideo nūc consulit aduocat⁹ noster Esaias.lv.Querite dn̄z dū inueniri pōt:cōtra ꝑmū. Inuocate eū dū ꝓpe est.cōtra scdz. Cōtra tertium.s.magnitudinē ei⁹. Hodie paruulus fact⁹ est:iō ꝓ paruo pomo placari pōt. Cōtra quartū.s.fortitudinem. Pannis inuoluit:et man⁹ et pedes fascia stringit mater. Et iō cū paruul⁹ est ꝛ ligat⁹ accedere potes ad curiā ei⁹:et te repellere nō poterit. Nā si ascēderit in celū fortior est. Et si adhuc times ne ꝓpter fortitudinem fasciam frangat/ꝑmittit ip̄e manus et pedes cruci affigi. Cōtra quintū.s.facūdiam. Jam inuenit infans. Luce.ij. Inuenietis infantem:ꝛ sic loqui naturaliter impotētem. Propone ḡ ei quod vis:qꝛ eo modo se defendere nō poterit. Ultimo xᵒ cōtra iracūdiam puer inuētus est:ꝗ cito placari potest. Et ꝓpt̄ea generaliter de oibus istis q̄relis facta est recōciliatio inter deū et hoiem:cum sororē nr̄az hūanitatē nr̄az in vxorē accepit tanꝙ spōsus procedēs de thalamo suo.i. vtero virgineo. Et quando ipse diues pauperi non potenti soluere iunct⁹ est. Tunc enim simul in vnum diues ꝛ pauper.

¶ Restat nunc ꝯñter loqui de alijs duabus mirabilib⁹ cōiūctionibus ꝙ hodie facte sunt. Quarū prima fuit cōiūctio maternitatis cū virginitate. Hoc dixerat lōge ante Esaias cū dedit signū idolatre regi nolēti q̄rere ne de⁹ glorificaret. Ecce (inquit) virgo ꝯcipiet. ꝛ hoc dicit text⁹. Factum est vt impleti sunt dies Marie:peperit filiū suū ꝑmogenitum. Primogenitū in mltis fr̄ib⁹:nō solū de p̄re:ſʒ de mr̄e. Esaie.lxvj. Nūqd pariet t̄ra in die vna/aut pariet gēs sil̄:qꝛ parturūt et peperit syon filios suos.i.maria ꝙ speculata est hūanitatē vnitā deitati. Nō ei vult spurios h̄re filios/ſʒ legitimos:ꝗ de maria amaritudinis penitētie hereditatē habeant:vt ꝑueniāt ad hereditatē patris. Inde ꝛ de Maria. Ex hoc beatā me dicēt oēs gn̄ationes. ¶ Notant aūt ibi multa pulchra iocalia ꝙ dedit deus pater beatissime virgini in hac sacra natiuitate. Primū est ꝙ ex Maria nascit et in Maria sine pctō. Matth.j. Qđ em̄ in ea natū est/de spū sctō est. et Luce.j. Ideoq ꝛ qđ nascet ex te sctm̄. Differt lumen qđ orit ab igne et qđ a sole:qꝛ ab igne sp h̄ʒ fumū/ꝛ aliquā impuritatē admixtā:iō dr̄ infumatū a phis. ꝛ hoc qꝛ est in materia aliena. Nō sic qñ in maria ꝓpria vel ꝓcedit a sole. Sic est de natiuitate filij dei ꝛ alioꝝ hoim:qꝛ splēdor sue natiuitatis fuit a sole egrediēs. Sicut lumen clare ꝛ lucide absq corruptōe orit a sole:sic xp̄s ex virgine. Nō sic de natiuitatib⁹ alioꝝ hoim:qꝛ cū fumo originalis pcti. Secūdū est ꝙ sine corruptiōe peperit:vt eēt mater et virgo. In alijs em̄ mulierib⁹ nascēte fructu cadit flos v̄ginitatis:ibi aūt flores ei⁹ fruct⁹ honoris virginalis ꝛ honestatis maternalis. Nō em̄ ꝑm⁹ fuit de terra virgine nec culta nec incisa:sic debuit ꝛ scđs homo. Preterea terra sine semine solet ꝓducere plantā ex sola influentia superiori:ꝛ t̄ra humorē et materiā ministrāte:quare nō Maria siṁr. Preterea scriptum erat Osee.xiiij. Ero quasi ros:ꝛ israel germinabit sicut lilium. Sicut aūt ros liliū cādorem aut decorem non minuit/sed potius auget et nutrit:sic dei filius Marie puritatē ꝛ virginitatē non minuit/ſʒ auxit ꝛ decorauit.

Maria. Natiuitas xp̄i.

Maria habuit multa iocalia seu p̄rogatiuas in natiuitate xp̄i.

Maria. Vt peperit sine corruptione.

Itē virga Aaron sine quolibet adminiculo fructificauit: ita Maria. Nos quidem sumus genimina viperarū penetrantes ꝛ corrūpētes viscera materna: nō sic xp̄s q̄ sine quacūq; corruptiōe claustroꝝ virginaliū ꝛ ↄcept⁹ est et natus. Tertium est ꝙ sine dolore peperit. Patet primo quia Esaie vltimo. Anteq̄ parturiret peperit. Quis audiuit vnq̄ tale: aut quis vidit huic sile? In ceteris mulierib⁹ inter ↄceptū ꝛ partum media est parturitio. Hec aūt sine parturitiōe edidit eū. Et h̄ est qđ angel⁹ ait ei. Ecce ↄcipies i vt̄o ꝛ paries filiū: de parturitiōe nullā faciēs mētionē. Hinc Bern̄. Quid ei miꝝ si dolorē nō intulit m̄ri: q̄ venerat tollere dolores toti⁹ mūdi? Esa. liij. Uere lāguores n̄ros ip̄e tulit. Scđa est: q᷑ libido i p̄ma matre fuit cā doloris. Hinc ꝓpt̄ libidinē ꝛ ↄcupiscētiā inordiatā quā habuit dictū est ei in penā. In dolore paries filios. Sꝫ i marie ↄceptu nō fuit libido ꝙ̄ nec effect⁹ debuit esse. Hec est rō Richardi de sctō victore. Preterea si iudei ↄcedūt Euā de latere Ade ꝓductā sine dolore ip̄i⁹ Ade: cur dicunt potentiā dei diminutā vt nō possit secūdū Adam de muliere sine dolore ꝓducere? Preterea nōne decuit imperatricē celi esse liberā ꝛ p̄uilegiatā circa maledictionē q̄ ceterꝭ illata est mulierib⁹ vt in dolore parerēt filios suos? In cui⁹ signū statim Maria iuoluit puerū: qđ nō possent facere alie mulieres ꝓpt̄ ip̄otētiā: imo vix semiuiue remanēt in puerperio. Quartū est ꝙ sine grauamine portauit xp̄m. Vn̄ canit eccl̄ia. Stat onerata nobili onere maria. Sicut ei auis portat plumas sꝫ n̄ grauat̄/imo portat̄ ab eis, sic ꝛ maria a xp̄o potabat̄. Hinc est ꝙ ip̄a grauida statim ascēdit mōtana cū festinatiōe vt visitaret Elizabeth. Quintum est ꝙ habuit tractare cū q̄ erat verus fili⁹ dei. Vn̄ pānis eū inuoluit ꝛ lactauit. Dicit em̄ dn̄s Cāti. v. Bibi vinū meū. i. passionis mee qđ michi soli ꝓpriū fuit: q᷑ passus sum sine pctō: cū lacte meo. s. virgineo quo solo pastus sum. Nā sola ꝟgo lactauit xp̄m: ꝓpt̄ qđ designat̄ ꝑ Moysen: q̄ nulli⁹ alteri⁹ mulieris p̄terq̄ proprie m̄ris voluit māmas sugere: vt dicūt Hebrei. Inde Cāt̄. iiij. q̄ pulchre sunt māme tue. i. cū quāto honore extollēde: cū quāta dilectiōe amplectēde. Iđo dicat̄ ei. Beat⁹ vēter q̄ te portauit: ꝛ vbera q̄ suxisti. q᷑ Dan̄. iiij. Esca vniūsoꝝ in eo. s. vētre: et vbera pietatis in ip̄a virgine: vt dicat filio. Cum iratus fueris misericordie recordaberis.

¶ Secūda cōiūctio q̄ restat nūc declarāda: ꝛ est tertia q̄ fuit hodie facta: fuit cōiūctio cordis humani et fidei. Mirabilis em̄ fuit hec credulitas vt crederet̄ ꝙ de⁹ esset homo/et ꝙ aliqua mansisset virgo post partū. Sed t̄n ad hoc conuincendū p̄mo fuerūt veteris et noui testamenti testimonia et ꝓmissiones. Magnū em̄ debebat illud eē qđ ab initio scl̄i ꝓmissum erat: et ꝑ tot tp̄a quesitum et petitum/et tam dilatum. Inde est ꝙ in matutinis in p̄mis tribus lectionibus adducūtur testimonia veteris testamenti: in tribus vltimis testimonia noui. Scđo fuerūt sancti viri qui hec ita predicauerūt ꝛ docuerūt/nichil q̄rentes nisi salutem nostram. Inde i mediis sermones ꝛ testimonia sctōꝝ patrū adducunt̄. Tertio testimonia hominū et angeloꝝ. Angeli em̄ dicūt. Euangelizo vobis gaudiū magnū: q᷑ natus est vobis hodie saluator mūdi: q̄ nō p̄ōt eē nisi de⁹. Hoies aūt dicūt. Trāseamus vsq; bethleem et videamus hoc verbū quod factū est. Quarto hoc ꝑsuadet vtilitas que nobis exinde secuta est. Filij em̄ Ade ꝓpria querūt cōmoda: ꝛ ideo nō mirum si allecti sunt ad credendū misterio natiuitatis xp̄i. Nam ꝑ natiuitatem xp̄i plurima nobis collata sunt beneficia. Primo quidem illuminata est mēs per fidem: que prius erat in tenebris ignorantie. Esaie. ix. Habitātibus in regione vmbre mortis lux orta est eis. Hinc

E
Natiuitas xp̄i.
Qꝫ per xp̄i natiuitatē multa sunt nobis collata b̄n̄ficia.

Joh.j.Erat lux vera q̄ illuminat oēm hominem venientem in hūc mūdū. Ante quidem incarnationē vix videbāt hoies ꝓpe se.s.naturalia: et cum magnis erroribꝰ:vt ptz in libris phoꝝ:imo nec se nec intra se cognoscebant:quia aiam suam quāti precij erat non agnouerant. Nūc vero dū exortū est in tenebris synagoge vel gentiliū lumen rectis corde misericors et miserator et iustus dn̄s/ homo ita illuminat:vt nūc videat in t̄ra et in celo gloriā sanctoꝝ ⁊ angeloꝝ ꝑ fidem:imo ⁊ gloriosam trinitatē: imo vsq ad ꝓfundū abyssi inferni qualitatē. Ideo Esa.ix. Populꝰ q̄ ambulabat i tenebris vidit lucē magnā. Et Malach.iiij. Orieṫ vobis timentibꝰ deum sol iusticie:hoc aūt nascēdo de virgine. Nam p̄s. Ortus est sol: scꝫ xp̄s et congregati sunt.s.pastores ad presepiū:q2 viderāt huiꝰ solis vnū radium. Luce.ij. Circūfulsit eos lux de celo:⁊ reges ad stabulū:q2 viderāt aliū radiū. Matth.ij. Uidimus stellā eiꝰ in oriente:sacerdotes et scribe ad herodis palatiū:vt indicarent originis sue locuꝫ.tunc eñ ad claritatem cepit sapientia ꝓsilire. Sicut aūt helyseus ponēs sal in vasa noua sanauit aq̄s hierico:sic deꝰ pater qñ in vase vterivirginalis posuit sal sapiētie increate et a vase eiectū est ꝑ natiuitatem.tunc aq̄ hierico.i.scientie mundi et doctrine phoꝝ q̄ ꝑ multos errores faciebant terrā sterilem intellectꝰ nostri:ꝑ veram fidē fuerūt sanate ⁊ ab omni erroꝝ genere depurate. Unde legitur ꝙ in p̄ncipio regni Augusti cesaris apparuerunt tres soles i oriēte:qui paulatim in vnū solare corpus redacti sunt:ad denotandum ꝙ fides trini et vnius dei toti mūdo manifestanda eēt:⁊ tunc fides initianda Scd̄o ꝑ eam roborata est spes nostra:spes q̄dem obtinendi q̄cq̄d petimꝰ. Roma.viij. Qui ꝓ nobis tradidit filiū suū:quō nō omnia cum illo nobis donauit? Bernar.sup canti. Puto iam me contemnere non poterit ħ os de ossibus meis ⁊ caro de carne mea. In vitis patrū legitur ꝙ q̄dam mulier cum venisset ad beatū hylarionē pro sterilitate tollenda ⁊ ille fugeret eā:clamauit mulier hūc sexum nō eē cōtēnendū q̄ genuit et peperit saluatorem:et tūc expectauit eam et obtinuit ei fecūditatē. Scd̄o ad spem venie ⁊ salutis obtinēde. Hinc clamabat dauid. Fiat manꝰ tua vt saluet me. Manus eñ dei q̄ operata est oia redemptiōis nostre opa: facta est in maria ⁊ hodie ostensa:q̄ tādiu quesita est. Querebat eñ dauid. Emitte manū tuam de alto ⁊ eripe me. Exemplū ad hoc narrat liber de donis. Cum eēt fames in egypto ⁊ q̄dam saracenꝰ pauperibus cōpatiens euacuasset horrea sua:q̄dā dn̄a q̄ videbaṫ honestissima gerēs puerū speciosissimum venit ad eū rogans vt benefaceret ei. Et cū assereret nichil superesse: adiurauit illū ꝑ illā dn̄am q̄ virgo peperat saluatorē mūdi/ ꝙ faceret videri si adhuc ibi aliq̄d inueniret. Cū aūt pietate motus curreret ad horreū inuenit omnia horrea plena:nec vltra dictā dn̄am potuit inuenire. Quo miraculo viso ⁊ pueri visi gr̄a motus:cū omni domo sua baptisatus est. Ecce quomodo per visionē pueri nati salutē consecutus est. Tertio ad spem victorie de hostibꝰ. Esa.xij. Ecce deus saluator meꝰ:fiducialiter agam ⁊ nō timebo. Quādo eñ q̄s est in cōflictu ⁊ incipit superari:libenter videt adiutorium veniēs qͦ pōt ⁊ vult liberare ip̄m. Sic ante aduentū xp̄i vt plurimū hō supabaṫ in bello sp̄uali. Inde Geñ.iij.dicit Adam. Timui eo ꝙ nudus essem.s.diuino adiutorio. Nūc aūt nō est ita timēdū ꝫ magis de victoria sperandū.quia p̄s. Non timebo mala:quoniam tu mecum es.

¶ Tertio valet p̄ncipaliter ad charitatem augendam. Joh.iij.sic deꝰ dilexit mūdū:vt filiū suū vnigenitū daret. Ber. Quō nō te moueat ad amorē:si recordatꝰ fueris q2 ille q̄ erat in forma dei in die eternitatis sue i splē=

doꝛe sanctoꝝ ante luciferū genitus:splēdoꝛ ⁊ figura substantie dei: venit
ad carcerē tuū:ad lumen tuū:infixus (vt dicit) vsqꝫ ad cubitos in limo ꝓ-
fundi. Sol eñi appꝛopinquans terrā calefacit:quāto magis si in terra vi-
deret? Sic sol iusticie ꝑ incarnationem terrā humanitatis nr̃e appꝛopin
quans ⁊ in natiuitate sua stans suꝑ terrā:calefecit terrā amoꝛe suo: vt iā
terrā appetentes nūc celū appetāt ⁊ terrā ꝯtēnant. Refert Josephꝰ ꝙ sic
moysen venustauerat deꝰ:vt etiā ab hostibꝰ alimēto dignus hēret:⁊ adeo
pulcher erat ꝙ nullꝰ ita seuerus eēt q̄ eiꝰ aspectui nō ihereret:⁊ multi dū
cernerēt eū ꝑ plateas poꝛtari occupatōes in q̄bꝰ studebant deserebāt. Si
ista de moyse pura creatura referunt:q̄d putandū est de exterioꝛi et inte-
rioꝛi huiꝰ pueri pulchꝛitudine. de quo scribit. Speciosus foꝛma pꝛe filijs
hoīm:ꝓpter cuius amoꝛē et dulcedinē multi nō solū suas mūdanas occu
patiōes sꝫ etiā mūdū ip̄m dereliq̄rūt. Jnde est ꝙ pastoꝛes audito oꝛtu eiꝰ
suos greges dereliquerūt:⁊ reges terrā suā:⁊ symeon totū mūdū deserere
cupijt:quē hic sola eiꝰ expectatio detinebat. Quarto ꝑ hanc natiuitatem
debilitata est ꝟtꝰ inimici nr̃i. p̄s. Catuli leonū rugientes vt rapiant:⁊ q̄-
rāt a deo escā sibi. Hi sunt demones q̄ querūt a deo ꝑmissionē tētādi ⁊ de-
uoꝛandi hoīes:sed sequit. Oꝛtus est sol ⁊ cōgregati sunt:⁊ in cubilibꝰ suis
collocabunt. i. in locis in quibꝰ detinentur:ne ad volūtatē noceāt nobis.
Vñ in libꝛo de dono pietatis legit ꝙ sanctus eadmūdꝰ Cantuarieñ. cū le
geret ⁊ vigilaret ad studiū:⁊ deberet in crastinū disputare de incarnatio-
ne:apparuit ei dyabolus:⁊ cū eleuaret manū vt se signaret:tenuit eā dya
bolus:⁊ cū vellet se signare de alia:tenuit eā sīlr̃. Et cū diceret ego me si-
gno coꝛde:ī noīe p̄ris ⁊ filij ⁊c. dyabolꝰ dimisit eū. Et cū q̄reret ad q̄d venc
rat. Rñdit dyabolꝰ ꝙ ad impediēdū eū ne hr̃et q̄d elegāter diceret de eo
q̄ꝺ maxīe timebat:q̄ꝺ totā virtutē ⁊ potētiā demonū attriuerat et confu-
derat. s. eiꝰ oꝛtꝰ ⁊ natiuitas ꝑ ea q̄ gessit in carne. Dyabolꝰ eñi quondam
reputabat se gygātē ī ꝑsona roboā stulti dicēs. iij. Reg. ij. Minimꝰ digitꝰ
meꝰ grossioꝛ est doꝛso p̄ris mei. s. dei q̄ est pr̃ oīm ꝑ creationē. Sꝫ paruulꝰ
puer. s. xp̄s de iugo ḡui īposito suꝑ oēs filios adam subtraxit. Ait ei Joh.
x. Ego veni vt vitā habeāt et abūdantius habeāt. Sicut eñi pluuia de sur
sum aduenīēs in terra arida supplet eiꝰ indigētiā ⁊ defectū:sic filꝰ dei de
scendēs in mūdū terrā siccā a grāꝝ et ꝟtutū humoꝛibꝰ suppleuit eiꝰ spi-
rituales miserias ⁊ defectꝰ. Et ꝓpt̃ea clamabat natura hūana. Esa. xvj.
Emitte agnū dñe dñatoꝛē t̃re:qꝛ satꝫ habuimꝰ leonē ⁊ lupū dñantē nobis
et dissipātē ⁊ destruētē oīa sp̄ūalia bōa nr̃a. Quīto ꝑ eā honestata est hu-
mana natura. Sap̄. vij. Venerūt michi oīa bōa pariter cū illa: ⁊ innumera
bilis honestas ꝑ manꝰ illiꝰ. Sicut eī sol in vere appꝛopinquās facit arbo
res suis radijs ⁊ influētia virere ⁊ floꝛere ⁊ fructꝰ mltiplices generare:et
agricola veniēs ad oꝛtū suū ip̄mqꝫ diligēter excolēs ⁊ frequētās honestat
eū quātū p̄t:sic sol iusticie ⁊ celestis agricola xp̄s:dū ꝑ natiuitatē ad oꝛtū
eccl̃ie sue venire voluit:ip̄ꝫ ꝑ doctrinā sue p̄dicatōis rigare/ꝑ rigoꝛē ⁊ pe
nitētiā colere/⁊ putare:⁊ ꝑ honestatē virere fecit. Et inde est ꝙ ꝓpt̃ hmōi
honestatē scti viri tūc maxīe cōuersi sunt ad laudes ⁊ grāꝝ actiōes. Tūc
eñi ⁊ pastoꝛes ⁊ reges ⁊ sacerdotes:zacharias ⁊ symeon:imo ⁊ anna ⁊ ma
ria:vt vterqꝫ sexꝰ ad laudandū cōueniret:tūc maxime decātauerūt:sed et
angeli. Pro nullo eñi facto legimꝰ celestem militiā sic cantauisse. Sicut
aūt in nouo tp̄e:scꝫ verno circa oꝛtū solis noua tacte dulcedine volucres
magꝭ ꝯcinūt:sic viri sp̄ūales circa oꝛtū ꝟi solis. Nā magna erat dignitas
deū hoī sic cōiungi:q̄ꝺ de angelis non est auditū. Hebꝛe. j. Nusq̄ angelos

apprehēdit:sed semen abrahe apphendit.Et ratio hui⁹ esse poterat:q2 nō reputant delicie cibi de aialib⁹ domesticis sed bene de siluestrib⁹.Angeli sūt p grām semp fuerūt sibi domestici:hoies vero siluestres p pctm̄ semp a deo fugiētes:q̄ capti sunt aucupio crucis ⁊ venatione ⁊ latratione p̄dicationis.Propter qd̄ voluit delicias suas eē cū filijs hoim:nō vnitas angelice nature.Inde est q̄ nūc multo grauius peccāt luxuriosi q̄n incarnatus est xp̄s q̄ ante/q̄n ita atrociter puniti sunt in diluuio et in sodomis:q2 ex incarnatione ⁊ natiuitate filij dei multum dignificata est humana natura. Et ꝓpter hoc dicit q̄ in nocte natiuitatis p totū mūdū interēpti sunt oēs sodomite.Sexto valet ad ꝯsolationē fideliū hec memorata ⁊ recitata natiuitas.p̄s.Lux orta est iusto ⁊ rectis corde leticia.Aug.Magna est cōsolatio mēbris ex capite.Hinc hodie canit eccl'ia illud Esa.xl.Consolamini cōsolamini pp'le meus dicit de⁹ vester:⁊ statim subdit cām:suscepit de manu dñi duplicia.s.hūanitatē ⁊ diuinitatē.p oib⁹ pctis suis:q2 ad ea destruēda venerat.Ad ꝯsolationē paupez et despectoz nat⁹ est:q̄ paup natus est vilibus indut⁹ pānis:nō agnitus s3 contēpt⁹.p̄s.Propter miseriā inopū et gemitū paupez nūc exurgā.s.ex mr̄e dicit dn̄s.Sed f̄m Bern.Nō oēs cōsolat xp̄i natiuitas.Nō em̄ ꝯsolat xp̄i infantia garrulos:nō ꝯsolant xp̄i lachryme cachinnātes:nō ꝯsolant pāni ei⁹ ambulātes i stolis:nō ꝯsolant stabulū ⁊ p̄sepe amātes p̄mas cathedras in synagogis.Et seq̄tur:q̄ multi hodie auro et gēmis fulgebant:sicut hodie fulgēt altaria.Putas ad eos diuerterūt angeli:imo ad pānosos declinabūt.Magis em̄ pastorib⁹ apparuerunt q̄ terre regibus:q̄ templi sacerdotibus.Unde ⁊ angelus hoc maxime attestat cum dixit.Annūcio vodis gaudium magnū quod erit omni populo:quia natus est vobis hodie saluator.

F Natiuitas christi. Quare potius naturā hūanā q̄ angelicā suscepit xp̄s.

¶ De eodē festo Natiuitatis dñi Sermo.iij.et in ordine.xxxix.p thema.

A Natiuitas christi. Mysteriu3 incarnationis ⁊ natiuitatis est inscrutabile.

Apprehēdent septē mulieres viz vnū in die illa.Esa.iiij.Salomon dixit.Tria sunt michi difficilia et quartū penitus ignoro. Uiā aquile i celo:viā colubri sup petrā:viā nauis i medio mari: et viā iuuenis in adolescētia.Sicut em̄ aquila trāsiens p aerē: nullū ibi relinquit vestigiū:nec coluber sup terrā aut petrā:nec nauis in mari:multo magis nec vir iste trāsiens p adolescētulā v̄ginē.In primis tn̄ trib⁹ est aptio manifesta ⁊ diuisio patēs intellectui hūano/l3 nō sensui:saltē dū trāsijt.Sed hic neutro mō appet via.Et iō dicit salomon sapiētissim⁹ se penitus ignorasse icarnationis ⁊ hui⁹ sacratissime natiuitatis mysteriū.Incepit em̄ via viri hui⁹ in adolescētula in icarnatiōe:⁊ terminata est in natiuitate:q̄ via in alijs oibus est polluta.iuxta illud Psal.Ecce em̄ in iniq̄tatibus ꝯceptus sum:s3 via xp̄i fuit mūdissima.p̄s.Deus meus impolluta via ei⁹:⁊ sic hui⁹ vie tam mediū q̄ extrema sunt icognita.Principiū occultauit v̄ginitas sc3 cōceptum eius:extremū formositas:mediū mr̄is integritas.Cōcepit em̄ cū v̄ginitate:trāsmisit ꝯceptū sine aptione. Un̄ canit ecclesia.Porta clausa post ⁊ ante via viris inuia.Ezechie.xliiij. Cōuerti me ad viā porte sanctuarij q̄ respiciebat ad orientē:⁊ erat clausa. Et q2 peperit sine dolore:iō sine facici decoloratiōe:q̄ est pulchritudis corporalis ꝯplementū.Hinc admirās ipse sapiēs.Sap̄.iiij.exclamabat.O q̄ pulchra est casta gn̄atio.q.d.Si cōcepit quō casta:si peperit quō pulchra: et nō potius pallida.Sic igit allegat salomon oim sapiētissim⁹ ignorātiā. Esaias vero impotētiam.Esa.liij.Generationē eius quis enarrabit.q.d. nullus.Baptista vero quo nullus maior inter natos mulierū allegat indignitatē.Joh.j.Ueniet fortior me post me:cuius nō sum dignus corrigiam

calciamētoꝝ eius soluere. Sic ergo salomon sapiētissimus hoc ignorauit. Esaias secretoꝝ dei maxime cōscius ⁊ labijs tersus: ad hoc tractandum se cōfitetur impotētem. Johānes baptista oīm sanctissimus se indicat indignum: qui hoc ꝑpalet mysteriū: quid a me exigit in hac tam excellēti materia tractādum: q̄ peccatorē et ignorātē me ꝓfiteor? Sed qui facit vt ceci videant ⁊ surdi audiāt et muti loquātur: vt spero aperiet oculos meos vt hoc sacratissimū mysteriū aliqualiter videam: ⁊ linguā vt quouismodo loquatur: et vobis aperiet aures vt intelligatis: ⁊ hoc meritis intactissime virginis mr̄is: in cuius vtero factū est hodie matrimoniū illud mirabile: in quo apprehēderunt septem mulieres virum vnum: quā salutabimus.

B Conceptio christi. Natiuitas christi. Quomodo xp̄s fuit vir in ꝯceptiōe et natiuitate.

¶ Querit cū vir importet statē pfectam: qualis modo erat in xp̄o puulo in vtero mr̄is existente: quō potest ei cōuenire thema nostrū in quo dicit apprehēdent septem mulieres virū vnum. Respōdetur primo ꝙ ab instāti cōceptionis christi fuerunt in eo oīa dona gratiaꝝ: ita ꝙ tātam sapiētiam tantam ꝟtutem habuit cōceptus quantā adultus. Probat primo p illud Eccli. j. Omnis sapiētia a dño deo est: ⁊ cum illo fuit semp. Nō ergo eum deseruit: qñ opus summe sapiētie cōpleuit. Scd̄o hoc idē patet Hiere. iij. Nouum creauit dn̄s sup terram: femina circūdabit virū: perfectū scʒ virtutib⁹ et sciētijs: ꝙ si ignorantē creasset: nō fuisset nouū sed antiquū. Tertio hoc patet p illud Joh. j. Plenū gratie ⁊ veritatis. Prius tñ ait. Uerbum caro factū est: q̄si vellet dicere ꝙ verbū caro factū est: ⁊ tunc fuit plenum gratie ⁊ veritatis. i. virtutib⁹ et sciētijs. Nam ly plenum cōstruendo grāmaticaliter nō videtur posse referri ad aliud substātiuum q̄ ad ꝟbum caro factū. In nobis aūt gratiaꝝ dona successiue acquirūtur ⁊ paulatim. Nemo eñ repēte fit summus. Inde dr̄ Jaco. j. Omne datū optimū ⁊ om̄e donum pfectum desursum est descēdens guttatim ⁊ in modū pluuie et nō subito ⁊ simul: vt ibi dicit quedā glo. Deutero. xxxij. Quasi imber sup herbam et quasi stille sup gramina fluat vt ros eloquiū meū: q̄ guttatim oīa descēdunt. Dicitur secūdo ꝙ in instanti sue cōceptionis fuit vir in mēbris suis pfecte lineatus ⁊ ꝯpositus. Patet p̄mo: q: si in seminib⁹ corruptis nō introducit aīa nisi in corpore pfecte organizato: a fortiori neq; spūs sctūs eam introducit: nisi corpus fuerit pfectū. Scd̄o q: hoc fuit opus spūs scti: dei aūt pfecta sunt opa. Luce. j. Quod eñ in ea natū est/de spū sancto est. Sola eñ maria spū sancto opante ip̄m mēbris conclusit. Eccli. xxiiij. Girū celi. i. illū qui oīa claudit: circuiui sola ⁊ vestiui carne ꝟginea. Hinc clamabat Eccli. xxxvj. Innoua signa/immuta mirabilia. Et ꝟe immutata sunt: quia a p̄ncipio voluit homo miraculo dyabolico fieri deus: ⁊ nunc ecōtra. deus factus est homo: a principio de viro facta est mulier perfecta: nunc de muliere vir perfectus. Tertio quia nō est dignum respectu ⁊ cōsideratione animaꝝ sanctaꝝ: quod ꝟtutibus ⁊ donis dei vacuū est: sed qd̄ oibus bonis spiritualibus opulētum est. Hoc eñ dignum est visione animarum sanctarū: sed Sapiē. iij. Felix sterilis scʒ maria virgo ⁊ incoinquinata que nesciuit thorū in delicto: habebit fructum in respectione animarū sanctarum. i. dignum cōsideratione animarū sanctarum. Oportuit ergo ꝙ tunc plenus esset virtutibus: ⁊ perfectus: ⁊ ita merito vir appellandus: ſm thema preassumptum. apprehendent septem ⁊c̄.

¶ Septē iste mulieres q̄ dñm iesum dicunt apprehendisse in die vna sunt septē virtutes quas ipse in sua cōceptione ⁊ natiuitate habuit: cū quibus quodā matrimonio spūali iunctus est: de quaꝝ tribus primis hoc sermone matutino dicet: de quattuor vero reliquis sermone postmeridiano.

¶ Prima ergo mulier q̄ hunc dn̄m apprehendit fuit dn̄a subiectio: que etiam hunc in vtero existētē desponsauit. Cū em̄ esset summus ꝛ regū maximus: ꝛ p̄uilegio vtēs quo nemo regū vsus est: q2 conceptꝰ et natus de virgine imaculata / nichilominus extremā subiectionē pati voluit. Aliq̄ tributa soluūt: sed cū iam magni sunt: iste cū eēt adhuc in matris vtero. Ali qui in domibꝰ soluūt: iste deportatꝰ est ꝑ lōgas vias ad tributū soluendū. Et vt magis pensetur hec subiectio euangeliū misse maioris explanat. Nā ille q̄ genitus ab eterno ex p̄re deo est: ꝑ quē oīa facta sunt: ꝛ cōseruantur ꝛ viuūt: q̄ illuminat oīa: hodie oim̄ humillimus in vtero adhuc existens subiectionē patitur. Discant ergo subiectionē īpēdere pueri parētibꝰ / scholares magistris / serui dn̄is / religiosi patribꝰ suis / xp̄iani p̄latis ꝛ p̄ncipibꝰ suis: ꝛ ne murmurent in eos: qm̄ ꝓpter talē subiectionē nō murmurauit dn̄s oīz. Scd̄o discāt reges ꝛ p̄ncipes sup̱ se habere sup̱iorē: et postea subtus se respiciant inferiorē. Signū est bestie semp sub se ꝛ inferius respicere ꝛ nūq̄ supra se. Hoc em̄ nō faciebat sanctꝰ ille cēturio: de quo Matth. viij. Nā ꝛ ego hō sum sub ptāte ꝯstitutus. Hoc em̄ p̄mo cognouit: ꝛ deinde respexit inferius cū dixit: ꝛ habeo sub me milites: ꝛ dico huic vade / ꝛ vadit: ꝛ alio fac hoc ꝛ facit. Sic legitur de Octauiano q̄ tp̄e xp̄i voluit eū ppl's adorare vt deū ꝛ dn̄m vniuersi orbis appellare ꝓpter pacis ac bonoꝝ abundātiā. At ille vocans sibillā tiburtinam sapientem ꝛ ꝓphetissam: q̄siuit ab ea si eēt in orbe maior illo. Illa vero: ostēdā (inq̄t) tibi hodie maiorē te. Cū ergo esset meridies circa tp̄s natiuitatis xp̄i anno. xlij. imperij eius ostēdit ei in circulo solis virginē gestantē in gremio puerum. Tunc dixit ei. Hic te maior est: hunc vt deū adora: et in illo loco postmodū fundata est ecclesia q̄ dr̄ sancta maria de ara celi. Et ex illo tp̄e inhibuit cesar ne vt deꝰ coleretur aut dn̄s orbis appellaretur sed solū patrie pater. Nūc vero p̄ncipes soluz respiciūt ad inferiores: sicut vulpes ad gallinas / capones / ꝛ anseres: non sursum ad accipitres: et forte q2 sunt macilēti ꝛ inutiles ad comedendū. Sed lꝫ parui raptores sint hm̄oi: tn̄ magni aliq̄n conuertuntur in ardeas: ideo bn̄ plumantur ꝛ comeduntur tales. Utinā ad illos fieret respectꝰ: nō ita ad ppl'm deuorandū. Tertio discant reges / imperatores ꝛ p̄sidentes subditos regere cū modestia ꝛ mansuetudine / et nō cū crudelitate: ne forte inter eos xp̄m opprimāt. Nā et dn̄s iesus inter subiectos inuentus est. Sꝫ modo verēdum est ne subditi sicut oues reputentur q̄ bn̄ herba pascuntur: q2 ita necesse est illis: eo q̄ oīs victꝰ eoꝝ tollitur ab eis: sed tn̄ hoc dn̄s tollit ad eoꝝ vtilitatē: q2 sunt sani. alij magni comestores vt plurimū egri ꝛ sp̄ medicoꝝ cura egēt. p̄s. Adiuuit pauperē de inopia. Est aūt subiectio triplex. q̄dam culpabilis cū q̄s peccatis subditur ꝛ post concupiscētias suas vadit: sicut leccator post meretricē: ꝯ p̄ceptū sapiētis. Eccl'i. xviij. Post concupiscentias tuas nō eas. Sed hanc subiectionem nō apprehendit dn̄s. q2 in maliuolā aīam nō introibit sapiētia nec in cor subditū pctis. Scd̄a est laudabilis qua q̄s deo subijcitur: ꝛ istā dn̄s ꝑ oīa assumpsit: quoniam factus est per omnia patri suo obediens vsq̄ ad mortem a sue conceptionis instanti: ꝛ ꝓpter hanc conceptionis humiliationem omnia nobis impetrauit. Sic si volumus h̄re aliq̄d a dn̄o: nos subdamꝰ eiꝰ voluntati. p̄s. Subditꝰ esto dn̄o ꝛ ora eū: et hoc iustū est: q2. ij. Macha. ix. Iustū est mortalem subditū esse deo. Si em̄ regi terreno ꝓ modica spe retributionis trāsitorie in tot molestijs et angustijs subdi reputent milites esse delicias. iuxta illud Iob. xxx. Esse sub sentibꝰ delicias cōputant: quanto magis reputare debemꝰ delicias esse subditos volūtati dn̄i dei nostri? Tertia est tolerabilis

C
Natiuitas xp̄i.
De subiectione xp̄i i natiuitate.

D
Subiectio.
M triplex est subiectio.

E
Subiectio.
Nꝫ exẽplo xp̄i debem⁹ p̄ncipib⁹ et p̄latis subiici.

scꝫ imperatoꝝ:regũ et dñoꝝ:quã humani gñis creatoꝛ adhuc ex vtero matris accepit:nobis exẽplũ donãs/vt supioꝝ subiectionẽ nõ dedignemur: sed eis obediam⁹. Si eñ te plangas de tallijs ꝛ alijs maledictionib⁹: vide dñm tuũ q̃ cõpulsus est adhuc in vtero mr̃is existẽs ex suã habitationẽ ire ad.xviij.leucas ad psoluendũ tributũ. Nõ dedignent̃ ppt̃ea minores esse subditi supioꝛib⁹ suis:qñ humani gñis redẽptoꝛ dignatus est collum submittere. Nõ eñ cõiter dedit natura coꝛnua ouib⁹ sed solũ arietibus. nec carnes arietum sunt delicate ꝛ esibiles sꝫ bene ouiũ:qꝛ tales comestores nõ comedũtur sꝫ bñ simplex ppl̃s. Nec tñ debẽt inferioꝛes ꝯ supioꝛes hr̃e coꝛnua nec rebellare. Sꝫ modo multi vident̃ similes igneis vapoꝛib⁹ et aereis vel exalationib⁹. de q̃b⁹ loquit̃ Aristo.ij.metheo. q̃ sunt recluse infra cõcauitates t̃re:sed locum sursum appetẽtes et eẽ sub terra abhoꝛrentes:exitũ q̃rũt:ꝛ omnia concutientes terremotũ faciunt et cũ violentia supra ascendũt. Sic ambitiosi religiosi ꝛ inutiles in ecclesia vel in dignitate aliqua dedignant̃ esse in statu depꝛesso ꝛ sub superioꝛibus suis: iõ libertatẽ querẽtes vt faciant q̃cũq̃ voluerint:vt videmus in dissolutis religionibus:terremotus.i.lites et concussiones appellationum et tribulationũ in domibus suscitant vt ad alta conscẽdãt:ꝛ ita aliquando ꝙ domus supra se inuicem cadãt ppter dissensiones et discoꝛdias. Et mirabile est modo ꝙ de disciplina religiosoꝝ appellat̃ ab abbate imediate ad curias seculares:ita ꝙ modo nulla penitus est disciplina aut subiectio nec regula obseruata. Diu est ꝙ dyabolus est in possessiõe taliũ: et adhuc erit p hmõi appellatiões. Quicq̃d sit sol nõ tollit lumen ab astris:imo inflammat quãtũ potest ꝛ illustrat ea:sic nec iusticia ab alijs tollere debet qd̃ rigoris est. Sed si foꝛte hec non fierẽt:nõ eẽnt tot venatoꝛes in curijs illis: nec caperent̃ bestie rubee sicut capiunt̃ nunc. ¶ Quomõ aũt subiectionẽ istam sibi assumpsit dñs declarat textus euãgelij. Nã post edictũ factum a Cesare augusto ascẽdit ioseph de domo ꝛ familia Dauid cũ vxoꝛe pregnãte. Nõ sine causa dr̃ ioseph de domo ꝛ familia dauid/vt discãt q̃ sũt de magno gñe nõ supbire:qñ tam sanct⁹ vir de tam nobili genere/ erat ad h̃ inductus vt solueret tributum extraneo:neq̃ confidant in redditib⁹/ thesauris/ꝛ p̄bendis:quando ples tam sancti viri sicut dauid ad hanc paupertatem deuenit:vt etiam non solum p terra quã tenebat:nõ p mercãtijs sed ꝛ p psona redderet tributum. Olim eñ nobiles fuerũt oꝛdinati ad ptectionem populi:et huius occasione data est eis terra nobilis/non serua:ꝛ sub ea erat terra subditoꝝ. Propter quam ptectionem stipẽdiãdam oꝛdinat⁹ est census q̃dam sup terram ipoꝝ subditoꝝ:ita vt fieret terra villana non homines. Sed nunc homines facti sunt serui p tallias:ita ꝙ p̄mo terra facta est serua:deinde mercantie per impositiões. Tertio homines serui facti sunt per tallias.

F
Maria.
Nꝫ pepit xp̄ꝫ sine doloꝛe:sine pudoꝛe ꝛ sine coꝛruptiõe.

¶ Secũda mulier est mũdicia ꝛ puritas:quam ex cõceptu vtero/et partu virgineo assumpsit sibi vxoꝛẽ ppetuã. Nã vt impleti sunt dies marie peperit filiũ suũ p̄mogenitũ. Nõ sicut eua q̃ cũ peperit cayn:ipe cayn attulit iniquitatẽ ex vtero matris:sꝫ ipe ex vtero matris innocentiã ꝛ puritatem attulit. Illa q̃dẽ peperit sine doloꝛe/sine pudoꝛe/sine coꝛruptiõe. Primo sine doloꝛe:qd̃ ptꝫ. Primo ex eo ꝙ canit Ecclesia dicẽs. Nesciẽs mater virgo virum peperit sine doloꝛe saluatoꝛem sc̃loꝝ. Et ppter hoc Ambꝛosius in hymno petit. Ostẽde partũ virginis:nõ dicit conceptum:quia cõceptus fuit occult⁹/nec manifestauit decoꝛem ꝛ nobilitatẽ nati ꝛ v̄ginis parientis sicut partus. Nõ eñ deceret alter partus deum. Nec enim de-

cens fuisset vt maria in doloribꝰ peperisset:vt nunc cum ea legeremꝰ:nec
hoc admirandū esset mūdo.Secūdo qꝛ tunc maria maxime letabūda fuit
et gaudēs:quod nō fuisset si peperisset cū dolore:patet assumptū.Primo
per illō Esa.iij.Germinās germinabit sicut liliū:exultabit letabūda ⁊ lau
dās.Scđo si huiusmodi natiuitas maximū gaudiū xp̄ianis attulit.iuxta
illud angelicū.Annūcio vobis gaudiū magnū qđ erit omni populo:quia
natꝰ est vobis hodie saluator.Et improportionabiliter maiꝰ sit saluatorē
de seipso q̄ sibi nasci:seqtur ꝙ īproportionabiliter maiorē gaudii causam
habuit ⁊ magis gauisa sit q̄ ceteri fideles.Scđo īproportionabilr maius
est nasci sibi saluatorē filium q̄ nasci dn̄m.Si beata gens cuiꝰ est dn̄s deꝰ
eius.multo beatior cuiꝰ dn̄s deus filiꝰ eius:sed beatissime v̄gini nascitur
filius/aliis dn̄s:ergo plusq̄ alij tūc gauisa est.Tertio dicit dn̄s Johā.xiiij.
Si diligeretis me:gauderetis vtiqꝫ.Dilectio em̄ est imediata gaudij cau-
sa:sed maria summe dilexit filiū:tunc ergo summe gauisa est.Quarto ma
ria fuit tunc oībus viatoribus ⁊ cōprehensoribꝰ causa gaudij ⁊ leticie:ergo
tūc plus habuit gaudij ⁊ leticie.In cuiꝰ figura sara dixit.Risum fecit mi-
chi dn̄s:et oēs qui audierint corridebūt michi.q.d.gaudiū ad me p̄mo p-
tinet:sed aliis ꝑ me ⁊ ex ꝯsequēti.Et ideo vere dicet ei illud Judith.xiiij.
Tu gloria israel:tu leticia hierusalē:tu honorificētia ppl̄i nostri.Quinto:
quia Esa.ix.Letabunt coram te sicut q̄ letant in messe:sicut exultāt victo
res capta preda quādo diuidunt spolia:vbi tangūtur due cause gaudij:scꝫ
messorū de fructu/⁊ victorum de spoliis.Sed maria tunc habuit fructum
beatissimū et victoriā et spolia:quādo de faucibus leuiathā mundū quasi
spoliū eripuit:ergo tūc summe gauisa est:licet ex euāgelio mulier cū parit
tristiciam habeat.Si em̄ xp̄s membra aliorꝫ quassata ⁊ infirma ⁊ dissolu-
ta in meliꝰ reformat ⁊ ꝯsolidat:quāto magis per vterum v̄ginis trāsiens:
integra seruauit mēbra que inuiolata repperit.Sexto s̄m Augu.in ep̄la
ad Ephe.exponētem illud Psal.Deus vltionū libere egit:qꝛ christus in-
ter oēs solus fuit liber a culpa:ideo libere egit/in nascendo libere ex ma-
ria.qđ ostēdit Psal.dicēs.Et ipse tanq̄ spōsus ꝓcedens de thalamo suo.
Christus tanq̄ spōsus alacer exultans ⁊ totus festinus ad ducēdam vxo-
rem.i.ad cōiungēdam sibi ecclesiā in sua natiuitate ꝓcessit de v̄ginis vte
ro quasi de spōsi thalamo:ad quod designādum hora qua de thalamo pro-
cessit virgineo:pastoribꝰ annunciatum est gaudium magnum:⁊ canticum
auditum est angelicum.Qꝫ si tam exultans ꝓcesserit christus in nuptiis
illis spūalibus:nō dubium quin thalamū suū.i.virginē repleuerit leticia.

¶ Secundo peperit sine pudore.Non em̄ pudor est aut verecūdia nisi vbi
prefuit peccatū aut sequela peccati:sed nichil in hoc partu peccati aut im-
mundicie interfuit:vbi permāserunt pudica claustra virginea.Ideo sine
pudore peperit.Inde est ꝙ dn̄m nō pudet in veteri testamēto se appella-
re filium ancille illius scilicet que dixit.Respexit humilitatē ancille sue.
Et in nouo testamēto filium hoīs:id est virginis:contra superbiā nostram
qui iactamus vel fingimꝰ generis nobilitatem:⁊ quasi ex parte digniori
nos nominamus. Similes mulo de quo fabulose dicitur ꝙ interrogatus
a vulpe cuius generis esset. Respondit. Sum creatura dei.Cui vulpes:
Scio me sicut ⁊ te creaturā dei:sed de genere quero.Mulus aūt pudens
dicere se esse filium asine:reminiscens equū nobilē qui patris eiꝰ attauus
fuerat:respōdit.Nepos sum illius regij equi.Sic ⁊ nos interrogati de no
stro genere:statim in promptu habemus magis dignum in ore.

¶ Tertio pepit sine carnis corruptione.Sicut em̄ aer sine corruptōe at-

trahit:sine pondere retinet:et sine dolore emittit:sic xp̄s sine corruptione cōceptus est:sine pōderis grauamine gestatus in vtero:⁊ sine matris dolore ex vtero egressus. Scdo posset dari exemplū de luce:q2 si lumen creatū transiens vitrū non solū lumen ꝑ vitrum emittit:sed ⁊ spēs colorū sensibiles vitri per qd̄ transit secum portat ⁊ oclis intuētiū ostēdit sine vitri corruptione:cur nō lumen increatū. de quo Joh. viij. Ego sum lux mūdi transiens ꝑ virgineū corpus nō solū diuinitatis claritate sȝ etiā sensibilē hūanitatem ꝑ vitrū emittēs in ꝟgineū corpꝰ sine sue ꝟginitatis detrimento. Cui ꝯsonat scriptura Esa. lxij. Egrediat vt splēdor iustꝰ eiꝰ:⁊ saluator eiꝰ vt lāpas accēdat. i. ꝙ ab eterno egressus est a patre:ex tp̄e egrediat a mr̄e vt splēdor ꝑ vitrū:⁊ saluator vt lāpas accēdat:q2 sicut in lāpade accēsa est natura vitri/olei/⁊ luminis ad aliorū illuminationē:sic in illo fuit natura corꝑis ⁊ aīe ⁊ lux diuinitatis ad oīm quantū in eo est illuminationē:quia erat lux ꝟa q̄ illuminat oēm hoīem. Hec autē mulier precedētē subsequit scȝ subiectionē:q2 cōiter qui in subiectione ⁊ obediētia versant:puriores sunt q̄ꝫ qui regimen habēt. Plures eñ occasiones mūdi habent qui alios sustentant q̄ꝫ qui sustētantur:⁊ qui in alto sunt q̄ꝫ qui in imo.

H
Natiuitas xp̄i.
Qꝫ amor fuit causa natiuitatis dñi.

¶ Tertia mulier est amor seu charitas. Legitur eñ ꝙ maria pannis eum inuoluit ⁊ brachia sacra religauit. Et si quereret quō maria hoc potuit:cū ip̄e esset gemine gigas substātie:deꝰ cuiꝰ potestati resistere nemo p̄t:certe nichil aliud detinebat eū:aut ligari ꝑmisit q̄ꝫ amor. Nichil eñ ei resistere pōt q̄ꝫ amor. Amor eñ erat eiꝰ vxor iter ceteras magis dilecta:et q̄ eū magis regebat:q2 oīa q̄cūqꝫ voluit faciebat. Amor ei eū p2io saltare fecit de celis in terram ꝓpter amicā suā naturā humanā. Canti. ij. En iste venit saliens in mōtibus transiliēs colles. i. angelos ⁊ demones ⁊ apprehēdens naturā nostrā fugientē:vsqꝫ ad vallē miserie nr̄e transiliuit. Erat eñ auis volans vsqꝫ ad cadauera. de q̄ Psal. Ascēdit sup cherubin et volauit:volauit sup pēnas vētoꝝ. Sicut aūt auis ꝯcupiscētia cadaueris ducta descēdit ad terram:sic dñs vidēs naturā humanā totā pc̄tis fetentē:vt eā sibi ꝑ amorem incorporaret/in vterū virginis descēdit. Sed modo pauci sunt q̄ vellēt facere vnū saltū pro eo ꝙ pro nobis tot fecit saltus:⁊ de celo in vterū ꝟginis et de vtero in mūdū:⁊ de mūdo in crucē:⁊ de cruce in infernū:⁊ ab inferno in celū. Similes illis de quibus dicit ꝙ erat quidā qui de sua vxore narrabat quō tenerrime diligeret eū:⁊ ꝙ nichil volebat quin in prōptu faceret: sed vicinꝰ eiꝰ subridēs vadiauit ꝙ vnū saltū ꝓ eo nō faceret. At ille aggrediēs vxorē nunq̄ꝫ obtinere potuit:vt vel modicū ꝓ eo saltū faceret:dicēte illa virū suū velle illudere ei. Sic nec nos ꝓ quacūqꝫ dilectione dei nobis ostensa aliq̄d pro eo volumꝰ facere:neqꝫ a pc̄tis nostris abstinere:neqꝫ extra ea salire. Scdo nō solum amor fecit eū saltare:sed etiā naturā humanam oscula iam diu querētem ꝺm illd̄ Cāti. j. Osculet me osculo oris sui: quādo vinculo amoris vnitꝰ est dñs hūanitati. adeo vt sicut aer receptꝰ in stomacho ꝓpter raritatē eiꝰ inuisibilis:tandē ꝓpter calorē ingrossatꝰ reiectus apparet quodāmō visibilis:sic dñs inuisibilis ꝑ naturā/attractus per amorē in vētre virginis apparuit ingrossatꝰ et visibilis. Hoc aūt fecit amoris calor. Tertio obligauit eū amor. Quis eñ sansonē fortissimā ligare potuit nisi amor? Quis leonē de triba iuda supauit:nisi amor? Certe zelus dñi exercituū fecit hoc. Funes eñ et ligamia nō eū detinebāt sȝ amor: Amor eñ in frigore eū calefaciebat:amor oīa difficilia portare/vulnerari/⁊ mori faciebat. Et ꝓpter nimiā charitatē qua dilexit nos:tradidit semetip̄m ꝓ nobis:imo ⁊ seip̄m ꝓ nobis dedit ⁊ distribuit. Quid ꝫ retribuā

dn̄o pro oībus.i.pro amore quē retribuit michi? Certe Canti.viij.si dederit homo oēm substātiam ꝑ dilectione: quasi nichil despiciet eam.

¶Sermo quartus postmeridianus eiusdem diei.et in ordine quadragesimus per thema precedens.

Secūdum iura regnū elongatū et ꝑditum quātum ad successionē ꝑpter gn̄is distātiā/recuperaꝛ per mr̄imoniū cōtractū inter ꝑsonā distātem ⁊ legitimū heredē talis regni. Natura hūana ꝑm ꝑsiam est de gn̄e dei. Actuū.xiiij. Dei em̄ gen⁹ sum⁹.sicut quidā vestroꝝ poetaꝝ dixerūt: ꝑ pctm̄ tn̄ mlt̄ū se elōgauit a deo ⁊ hereditate ei⁹.ps. Lōge a pctōrib⁹ sal⁹. Que quādiu stetit i recta linea descēdēte a stipite dei.s.in ṽitate vite q̄ est linea recta: capax erat regni illi⁹: sicut illi q̄ sunt in recta linea regali. Sed hō obliquauit a veritate vite: ⁊ adhuc quotidie declinat. Exēplo viatoris q̄ ɔsiderās viā rectā durā esse ⁊ asperā: vidēs iuxta se mollē et delectabilē ꝑ prata florida ⁊ amena/declinat a via recta ingrediēs aliā viā: et dū credit ꝑtingere ad terminū/inuenit passum arctū ⁊ difficilē: quē putās trāsire precipitaꝛ in foueā vel lutū. Sic multi: qꝛ via celi dura est ⁊ aspera. Seneca. Non est ad astra mollis e terris via. ps. Propter ṽba labioꝝ tuoꝝ ego custodiui vias duras. Declināt ad delectabilia ⁊ voluptates mūdi: et cū finaliter intēdūt se reducere ad viā rectā iusto dei iudicio accidit eis subito passus mortis arct⁹ et difficilis: in quo dū credūt redire ad deū/subito cadūt in infernū. Job.xxj. Gaudēt ad sonitū organi: ducūt in bonis dies suos: ⁊ in pūcto ad iferna descēdūt. Qd̄ videns fili⁹ dei mr̄imoniū inter se ⁊ naturā humanā ꝑfecit in ṽginis vtero. Vn̄ canit hodie eccl'ia. Tāq̄ spōsus dn̄s ꝑcedēs de thalamo suo. Et ꝑ hūc modū hodie recuperatū est celeste regnū. Propter qd̄ hodie canit eccl'ia. Hodie rex celoꝝ de ṽgie nasci dignat⁹ ē: vt hoiem ꝑditū ad regna celestia reuocaret. He nuptie facte sunt in thalamo ṽginis: in sacrario spūs scti.et capellan⁹ q̄ hāc fecit ɔiunctione fuit ipūs sctūs. ⁊ celebratū fuit festū eaꝝ maxie in celo ab angelis.iuxta illd̄ Cāticū. Gl'ia in excelsis deo. Reliquie haꝝ nuptiaꝝ misse sunt i terra: et iō dr̄. Et i terra pax hoib⁹ bone volūtat. Illius em̄ cōiugij reliquie fuerūt pax. Fumus harū reliquiaꝝ penetrauit et descēdit vsq̄ ad positos in limbo. Esa.ix. Habitātib⁹ in regione vmbre mortis lux orta est eis. Nos ḡ tanq̄ nuptiales cū vestib⁹ nuptialiū ṽtutū quas hodie sumpsim⁹/ad thalamū ipm̄ ꝑgrediamur: si forte de reliquijs ꝑcipiam⁹: vel saltē fum⁹ ⁊ odor ad nares aie nr̄e ꝑueniat: salutādo Mariā.

A
Natiuitas christi.
Quō xp̄us in natiuitate sua fecit quoddā matrimonium cum natura hūana.

¶Queriꝛ quō dn̄s tot sibi assumpsit mulieres ꝑ vno die: an diligeret tātū mulieres vt tot sibi accipet? Nōne mulieres de hoc iuste ɔquererētur? Nā et legiꝛ in gestis romanoꝝ q̄ tpe Pōpillionis mulieres in senatu petierūt audiri: ne vir vn⁹ plures hr̄et vxores. Rn̄deꝛ q̄ ex scripturis sacris trib⁹ modis legim⁹ quosdā habuisse plures vxores. Prio ꝑpter ɔcupiscētiam fouēdā et adimplēdā: vt Tubalcayn/seu Lamech. Gen.iiij. Sed hodie dn̄s nō ꝑpter carnales ɔcupiscētias/sed magis eis oppositas: ṽtutes oēs simul assumpsit q̄ a primo parēte Adam fugate erāt: vt disceret gn̄atio altera spūalis.s.xp̄ianoꝝ: nō sectā carnales cōcupiscētias/sꝫ magis spūales. de quib⁹ Sap.vj. Concupiscētia sapiētie deducit ad regnū ꝑpetuum. Scd̄o modo ad multiplicādum ꝑlem deo seruiētē. Et hoc modo habuerūt plures vxores scti patriarche Abrahā Jacob Judas ⁊ Moyses: vt ostēdit Guill'. pariſ. Ante illos plurimi ꝑducebant fetus: sꝫ sicut glādes ꝑducūtur porcis. Producebāt em̄ ꝑlem quā in demonioꝝ sacrificijs nutriebāt et deuouebāt: nō porcis inferni reseruabaꝛ. Propterea dn̄s hodie plures

B
Pluralitas vxoꝝ.
Q multis modis ɔtingit habere pluralitatē vxorum.

sibi vxores assumpsit.i.plures ꝟtutes:vt ꝓlem spūalem multiplicaret in terra:ita vt vna illaꝝ.s.mia tot fecerit fructꝰ vt testimonio btē ꝟginis mia eiꝰ a ꝓgenie vna.s.iudeoꝝ:in qua paucam prolē multiplicauit/trāsierit in ꝓgenies gentiū:in quibꝰ maxie ꝓgenies ⁊ gñationes in xp̄o genite sunt. Tertio causa pacis i regno seruāde fiūt mr̄imonia. Per multaꝝ eñ filiaꝝ mr̄imoniū cōtrahit̃ multoꝝ fedus.⁊ hoc modo plures duxerūt vxores Dauid ⁊ Salomon. Sic dñs vt pacē reformaret īter deū patrē ⁊ genꝰ hūanū/ multas vxores deo placētes.i.ꝟtutes sibi assumpsit:vt inde pareret nouā creaturā. Propterea eñ q̄ꝛ odio habet iniq̄tatem/⁊ ad iniq̄tatē respicere nō pōt ideo sibi assumpsit puritatē et mūdiciā:vt filios mūdicie ꝓcrearet. Si ḡ he mulieres ita fecūde facte sunt:⁊ pauci erāt fetꝰ diuinitatis cultores:nō mirū si apphēdit et despōsauit istas septē mulieres:vt sic etiā mulieres ille despōsarēt eum:ſm thema p̄assumptū. Apprehēdent septē ⁊c.

¶ Restat nunc ↄsequēter loqui de quattuor aliis mulieribꝰ.i.virtutibus que dñm Iesum apprehēderūt:⁊ quas dñs ip̄e apprehēdit ⁊ sibi sociauit.

¶ Natiuitas christi. De paupertate xp̄i multiplici i natiuitate:⁊ de laude paupertatis.

¶ Quarta igit̃ mulier in ordine est sctā pauptas. Inde dr̄ q̄ mater eiꝰ reclinauit eū in p̄sepio: q̄ꝛ nō erat ei locus ī diuersorio. O magna pauptas: nō solum nō habuit domū ꝓpriam/ſꝫ nec in cōi diuersorio aialibꝰ ⁊ aliis repleto potuit hr̄e locū:ſꝫ corā aialibus ⁊ post aialia habuit locū arctissimū. Ubi nūc delicie mūdi:vbi vanitates scl̄i:vbi sup̄fluitates ⁊ carnis delectationes? Certe vno exēplo oia dñs dānat. Anselmꝰ. Tu dñe vniuersoꝝ qui nullā habes īdigētiā:īter ip̄a tue natiuitatis initia nō horruisti abiectissime pauptatis degustare incōmoda:ſꝫ in vili presepio sordētis stabuli tu q̄ terrā palmo cōcludis inuolutꝰ pāniculis/reclinatꝰ es:⁊ hoc ip̄m ab aialibus mutuo tua mater accepit. Ex hoc videri dꝫ mirabile q̄ pauptas ita ab oibꝰ deiicit̃ qñ a dño ita app̄ciat̃:et q̄ reputet̃ immūda:cū tñ ois mūdicie sit causa:⁊ p̄ eā abiiciant̃ oia stercora mūdi. Reputat̃ grauis ad portandū: et tñ facit hoiem expeditū ad paradum p̄ mare huiꝰ scl̄i ad gl̄ie portū. Reputat̃ tertio importuna ⁊ male gratiosa:ita q̄ in palatio regis oēs litigāt ad ꝓpellendū eā. Si eas ad forū:vdebis ibi mercatores oēs ad vētū ⁊ pluuiā et innūera pati vt eā a se repellāt. Immo illi q̄ eā despōsauerīt reputāt tediosam:vt in claustro religiosorū q̄ eā repudiāt ⁊ inducūt ꝓprietatē:⁊ tñ nichil est magſ quietās aim q̄ pauptas. Nō eñ opꝫ ꝓ ea defendēda aduocatos cōducere:nec tribunalia cōscēdere ꝓ defensione eiꝰ:nec ↄsulere legispitos:nec gētes armare ꝓ ea tutanda. Sicut eñ ossa denudata carnibꝰ pacē hn̄t cū canibus:sic pauptas cū mūdialibꝰ. Et adhuc hec dña hꝫ secū ancillā suā securitatē. Nichil eñ timet pauper. Horatiꝰ. Cātabit vacuus corā latrone viator. Et maxie ea diligēda est ⁊ app̄ciāda:cū dñs eā ita app̄ciauerit:vt ait Apl's. Cū diues esset/factꝰ est paup:vt illiꝰ inopia diuites essemꝰ. Cū eñ (vt Bern̄.ait) oia ī celis essent ⁊ inuenirent̃ in eis abūdāter diuitie:hoc tñ deficiebat q̄ pauptas ibi nō erat. Ideo allectꝰ dñs eiꝰ bonitate ↄsiderās q̄ filii hoim eā dedignabant̃ in vxorē accipe:eā sibi despōsauit:⁊ vsq̄ in finē vite eā fideliter associauit:⁊ sua estimatiōe fecit p̄ciosam. Ita vt pensare possis hodie eiꝰ pauptatem ex quattuor. Primo pauptatē eius describit hodie euāgelista ex veste. Nā inuoluit eū mater pāniculis. Ubi reprehēdunt̃ elati q̄ preter statū suum vestibꝰ magni precii induūtur. Ois eñ vestis preciosa querit̃ aut ad pascēdū oculos:aut ad operimētum nuditatis:ſꝫ pro operimēto nuditatis ita bene indueret̃ hō scarleto arnie sicut scarleto scti marcelli. vñ Bern̄. Magna abusio ⁊ magna nimis:vt diues velit fieri ꝟmiculus vilis:ꝓ quo pauper fieri voluit dñs maiestatis.

Scdo fuit lecti pauptas maior:cũ dr. Reclinauit eũ in p̄sepio: non in reclinatorio aureo:qd fuit magna vilitas ⁊ pauptas. Nã p̄sepiũ nõ dr eẽ locus vel lect⁹ hoim/sz iumẽtoꝝ. In quo dãnat̃ põpositas lectoꝝ ⁊ voluptas cõtra supbos/auaros ⁊ luxuriosos. Ubi nũc sunt supbi:in lectis eburneis et paratis. Audi o supbe. Berñ. sup illo Joh.xiij. Nõ est seruus maior dño suo dicentẽ ⁊ improperantẽ tibi. Magister tu⁹ pãnosus:et tu purpureus. magister tu⁹ in p̄sepio:⁊ tu i lecto eburneo. magister tu⁹ in miseriis: et tu in delitiis. magister tu⁹ venit ministrare:et tu vis tibi mĩstrari. Hic etiã cõdẽnant̃ auari in ampliatiõe domoꝝ ⁊ possessionũ:quos antea dãnauerat. Esa.v. Ue qui iũgitis domũ ad domũ ⁊ agrũ agro copulatis. Nũqd habitabitis vos soli i medio terre? Ubi etiã sunt luxuriosi?i delitiis lectoꝝ in qb⁹ volutãt̃ ad modũ porcoꝝ. Cõtra q̃s Amos.v. Ue vobis q̃ dormitis i lectis eburneis:et lasciuitis i stratis vr̃is. O beatissima mat̃ quãta tibi tũc inter imensa gaudia erat illa angustia:cũ videres oĩm dñz quẽ celi et terra capere nõ p̄nt/in p̄sepio inclinatũ. Nõ est ille lect⁹ qui gallice dr:[de gesine] qui cõstat ꝓ p̄paratione centũ vel quinquaginta frãcis. Tertio nõ solũ fuit vestis vel lecti pauptas/sz ẽt dom⁹:qr nõ erat in domo clausa:sed vndiq̃ vẽtis ⁊ tẽpestatib⁹ exposita. Et vere ita decebat: qr tu dñe via es:iõ in via cõi hoib⁹ ⁊ aialibus imorari debebas vt iusti ⁊ pctõres te facile possent inuenire. Beda. In diuersorio nascit̃ vt in via q̃ ait. ego sum via:vt per eũ ad patriam ꝟitatis ⁊ vite redeam⁹. Quarto in vtẽsilibus fuit pauptas:qr et si in p̄sepio posit⁹ est: nulla tñ habuit vtensilia: sed (vt inquit Anselmus) fenũ mutuo ab animalibus accepit.

D Natiuitas xp̄i. De mia q̃ apparuit i natiuitate xp̄i.

¶ Quinta mulier fuit dña mia. Hoc manifeste demonstrant angelorum ꝟba. Nã cũ pastores essent in regione eadẽ apparuit eis angelus cũ magna luce:et timuert̃:q̃ dixit eis. Ecce annũcio vobis gaudiũ magnũ:qr natus est vobis hodie saluator:q̃ est xp̃s dñs i ciuitate dauid. Nõ ei erat saluator nisi p suã miam/quã sibi despõsauit. Hoc dr Paul⁹ ad Titũ.iij. Nõ ex opib⁹ iusticie q̃ fecim⁹ nos:sz s̃m suã miam saluos nos fecit. Hui⁹ autẽ mulieris ꝯditio est q magis dilecta ⁊ desiderata est ab hoib⁹ q̃ pauptas. Hinc ⁊ dauid clamabat eã desiderans. Ubi sunt mie tue antiq̃ dñe. Scdo mutauit nomẽ mariti dñi.s.iesu:vt q̃ p̄us dicebat̃ deus vltionũ dñs.i.dñs exercituũ:nũc vocet̃ misericors ⁊ miserator dñs. p̄s. Exortum est in tenebris lumẽ rectis corde. misericors ⁊ miserator et iust⁹ dñs. Tertio est fecũdissima Teste Maria:q̃ (vt p̄dictũ est) dicit q mia ei⁹ a ꝓgenie in ꝓgenies. A ꝓgenie.s.iudeoꝝ in ꝓgenies gẽtiũ:ita q ibi p̄us solũ gignebat in iudea:nũc vbiq̃ generet dei mia:qr s̃m. p̄s. Mia dñi plena est terra.

E Natiuitas xp̄i. De hũilitate q̃ est iter signium ad qd inuent⁹ est xp̃s paruulus.

¶ Sexta mulier est humilitas:qd oñdit angelus. Nã subiũgit respõdẽs cuidã tacite q̃stioni q̃ sibi fieri potuisset a pastorib⁹. Ubi.s.inueniem⁹ euz dicẽs ad illud intersignũ humilitatis inuenietis. Inuenietis eñ infantẽ pãnis inuolutũ ⁊ positũ in p̄sepio. Humilitas quidẽ signũ est dñi Jesu. Et p oppositũ si in aliquo loco videas supbiam ⁊ elationẽ:signũ est habitationis dyaboli. Hoc eñ signũ quod dedit angelus/oẽm modũ supbie tollit. Nã i trib⁹ solũ ꝯsistit supbia.s.i scia/diuitiis/⁊ ptãte siue honore. Primã supbiã destruxit dũ nat⁹ est infans.i.nõ potẽs loqui. Scdam dum nat⁹ est paup pãnis inuolutus. Tertiã dũ natus est in stabulo/⁊ inter pedes aialiũ reposit⁹. Intelligite hoc signũ humilitatis vos o pastores:qr vobis dr Hoc signũ inueniet] infantẽ ⁊c. qb⁹ ꝯcessuz est cũ maria inuoluere eũdem ifantẽ pãnis ⁊ i p̄sepio altaris reclinare. Respice hoc signũ i te o sacerdos si mũdiciã habeas ⁊ pudicitiã:⁊ tũc vide puritatẽ infantis ⁊ cõtremisce.

Ip̄e em̄ est in cuiꝰ cōspectu astra nō sunt mūda. Uñ ⁊ dicebat petrꝰ. Exi a
me dñe qꝛ hō peccatoꝛ sum: splēdidꝰ est vestibꝰ ⁊ eqꝝ phaleris. ⁊ in p̄cio-
sa supellectili gloriās. Uide pānis iuolutū ⁊ cōfundere. Ip̄e eī est q̄ vestit
lilia agri: ⁊ q̄ dicit ꝙ pulchritudo agri mecū est. Si p̄mos recubitus ⁊ pri-
mas cathedras in cenis ⁊ atria deliciosa ⁊ mollia req̄ris: vide ī p̄sepio re-
clinatū et erubesce. Ip̄e ei est ille cui celū sedes est ⁊ t̄ra scabellū pedum
eiꝰ: cui dixit Cēturio. Dñe nō sum dignus vt ītres sub tectū meū. Sꝫ heu
bñdicte puer nō est q̄ āplectat̄ hūilitatē tuā. Oēs abhorrent pānos tuos:
oēs p̄sepe tuū refugiūt: oēs ad supbie signa declināt. Sane dici pōt. Bos
cog̃uit possessorē suū: ⁊ asinꝰ p̄sepe dñi sui: isrl̄ aūt me nō cog̃uit. Esa. j. qꝛ
bos. i. viuēs de ope manuū suaꝝ: ⁊ asinꝰ. i. simplex ⁊ illitteratꝰ cognouer̄t
dñm ⁊ p̄sepe suū: sꝫ isrl̄. i. lr̄atus me nō vult cognoscere. De talibꝰ scriptū
est. Turbabūtur q̄ habitāt t̄minos a signis tuis. Terminos. i. [les fron-
tieres] qui ꝯ inimicos pugnare die ac nocte debēt. Uel termios. i. t̄palia
q̄ finē ⁊ p̄ncipiū hñt. Abhorrēt em̄ pauptatē/humilitatē et mūdiciā: qꝛ po
suer̄t signa sua. s. demones sicut in exitu. i. sicut ī simplicibꝰ: qui q̄si situant̄
in exitu. iuxta illō Luc. xiiij. Ite in exitus viaꝝ: ita ēt sup summū. i. super
maiores: ita vt sicut sup subditū sic et sup p̄latū. Uñ ꝙ maria sub pānis hu
milibꝰ iuoluit dñm designat ꝙ sub hūilitate bōa oīa ꝯ̄uant̄: ⁊ iō sub hūi-
libus pānis oē bonū iuoluit. Hinc Aug. in s̄mone de nati. dñi. Absconde
maria noui solis fulgorē: iuolue pānis infantē. Nā ⁊ ip̄i pāni diuitijs oī-
bus p̄ciosiores sunt: oī purpura gl̄iosiores: deniq̄ xp̄i pauptas cūctꝭ opi-
bus cūctisq̄ thesauris anteponēda est. Hec Augu. Q̄ p̄ciosum fardellum
pauptatis ⁊ hūilitatꝭ ad portandū: in q̄ inuenit̄ oē bonū iuolutū. Sicut ei
p̄mus Adā de paradiso eiectus est ꝓpt̄ pctm̄: ita Adā scd̄s de padiso de-
scēdit vt aboleret pctm̄. Et sicut de malicia p̄mi ade dictum est derisorie.
Ecce adā quasi vnꝰ ex nobis factꝰ est: ita admirando hūilitatē xp̄i dicere
possumꝰ. Ecce adā q̄si vnꝰ ex nobis. Et sicut p̄mꝰ in hāc miseriā exijt indu
tus pelliculis: ita in eadem scd̄s inuētus est inuolutus panniculis.

F
Natiuitas xp̄i.
De pace annūciata in natiuitate xp̄i: et quō sit q̄rēda.

¶ Septima mulier est pax cui attestat̄ multitudo angeloꝝ. Nā post h̄ fa
cta est multitudo militie celestis exercitꝰ laudātiū deū ⁊ dicētiū. Gl̄ia in
altissimis deo ⁊ ī t̄ra pax hoībꝰ bōe volūtatis. Si pax exhibet̄ tāq̄ sponsa
hoībꝰ bone volūtatꝭ: quātomagꝭ huic puero/in quo sp optīa volūtas fuit?
Soli em̄ boni eā despōsare pñt: qꝛ nō est pax impijs dicit dñs. Tria ei pisa
vix ī vna vesica eē pñt q̄n clamorē faciāt: sic tres maligni ⁊ astuti hoies in
regno/nisi ifinita iurgia cōmouēdo. Hec aūt vxor bñ īuenie t̄ dūmō bñ q̄ra
tur: s̄m ꝙ p̄cipit. p̄. Inq̄re pacē et pseq̄re eā. Sꝫ ꝓpt̄ea vix eā habemꝰ: aut
qꝛ pauci eā q̄rere velint: aut qꝛ pauci sunt hoies pacis. Si essent tot homi
nes pacis sicut guerre bñ ageret̄. Sed nō est in isto regno garnitio hoim
pacis sꝫ bñ guerre: q̄ nolūt ppl̄i pacē: qꝛ nō plus viuerēt: vellē saltē ꝙ esset
vna bona lācea pacis. Scd̄o si velint pacē: nō tñ q̄rūt mō quo debent: qꝛ q̄
rūt manu armata ꝯ deū. s. cū pctis suis. p̄s. Non est pax ossibꝰ meis. i. p̄n-
cipibꝰ a facie pctōꝝ meoꝝ. Sꝫ bonis pax erit: qꝛ. p̄s. Pax multa diligen
tibꝰ legē tuā dñe. Et Esa. lxij. Utinā attēdisses ad mādata mea: facta fuis
set quasi flumē pax tua. Sꝫ dices. Quō dicis ꝙ pax ista est difficilis ad ī-
ueniendū: nōne quotidie p ecct̄iaꝫ deportat̄ ⁊ cuilibet offert̄? Dr̄ ꝙ veruꝫ
esset si nō reportaret̄ vnde accipit̄. Pax em̄ dum accipit̄/imediate dimit
tit̄ ⁊ reportat̄: ⁊ ita solū illa pax osculat̄. Satis ore pulchra dicimꝰ de pa-
ce: sed manꝰ nō accipit eā sꝫ facit eā reportari. Sed q̄adusq̄ iusticie ma-
nus eā accipiat nō p̄manebit: qꝛ iusticia ⁊ pax osculate sunt. Et Esa. xxxij.

Erit op⁹ iusticie pax. Et ps. Orietur in dieb⁹ ei⁹ iusticia prio. sequtur. Et abū dātia pacis. Vn̄ qrit ps. Vsqꝫ quo pctōres dn̄e: vsqꝫ quo pctōres glīabunt. Rn̄det. quoadusqꝫ iusticia conuertat in iudiciū: et q̄ iuxta illā / oēs q̄ recto sunt corde. Preterea illa pax q̄ defertur est de ligno vel lapide / nisi in magnis festis: que cito frāgit / et pauci preciȷ est: ſꝫ si eēt pax aurea esset maioris durationis. Sic illa pax q̄ cōiter offert nō est magne durationis ⁊ firmitatis: ⁊ si esset de auro ita ꝙ hoies possent viuere diuites: sic ꝙ illa pax auro ⁊ argēto repleret paupes cultores ⁊ mercatores et artifices: tūc deberet fieri magnū festū. Sed pax de ligno que cū arcu ⁊ lācea fit / nulli⁹ est preciȷ: qꝛ plus cōstat ꝙ cōferat: ⁊ paupes hoies ꝑ illam euacuant. Medici dicūt ꝙ qn̄ homo nichil cibi recipit: tūc stringunt intestina ⁊ vix aliq̄d recipiūt vltra. Deus fecit magnā grām paupib⁹ ꝙ eorū bursa nō est de intestinis / sed de corio: qꝛ diu est ꝙ nichil aut paucū recepit: in ꝑiculo esset ꝙ nichil postea recipere posset. Audita hac pace aurea ꝑ angelos ꝓclamata: ecce pastores dicūt adinuicē. Trāseamus vsqꝫ bethleē: et videam⁹ hoc verbū quod factū est qđ dn̄s ostēdit nobis. Et venerūt festinātes. Sed cur nō venerūt Pylatus Cayphas ⁊ Annas? Rn̄det qꝛ nolebāt eā. Nā semꝑ piscat in aqua turbida: in aqua vero clara vix capiunt pisces. Sic quādiu sunt litigia / dissensiones et ꝓcessus in ꝑplo: iudices ⁊ magistrat⁹ / quales erant p̄dicti: bene piscātur in bursis ꝑpli: nō sic si esset pax. Venerūt ergo nō illi sed pastores / ⁊ inuenerūt dn̄m Jesum septē istis mulierib⁹ circūdatum. subiectū sicut ⁊ illi pastores / purū et innocētem / hoim amatorē / saluatorem / pauperē / humilem ⁊ pacificum. Ita ⁊ nos disponam⁹ ad vidēdum eum hic in humilitate: vt postea videre possimus in gloria.

¶ De eodē festo Sermo.v. Et in ordine.xlj. per thema. — A

Puer natus est nobis: ⁊ filius dat⁹ est nobis. Esa.ix. Ante descēsum filiȷ dei in mūdum terribilis erat de⁹ ex magnitudine sue potētie ⁊ sapiētie exercēs in hoies iudicia terribilia. ps. Deus noster rex magn⁹ et terribilis sup omnes q̄ in circuitu ei⁹ sunt. Hoc patuit in ꝑditione totius orbis ꝑ diluuiū: in subuersione quinqꝫ ciuitatū: ⁊ inde timebat nimis. Nūc autē qꝛ ipse magn⁹ factus est paruus ⁊ humilis in sua bn̄dicta natiuitate: qꝛ puer nat⁹ est ⁊ fili⁹ dat⁹ est nobis. Jdeo ex paruuli ꝯditione fact⁹ est tractabilis ⁊ misericors. Bern̄. Magnus dn̄s ⁊ laudabilis nimis: factus est paruulus ⁊ amabilis nimis. Prius q̄dē ꝑ terribilia iudicia ei⁹ not⁹ erat ī iudea de⁹: ⁊ in israel magnū nomen ei⁹. Nūc aūt in xp̄ianitate not⁹ est de⁹: et apud eos humile nomen eius: qꝛ puer natus est nobis: et filius dat⁹ est nobis. i. ad nostrā vtilitatē. Dicūt eñ doctores ꝙ filium dari nobis est ip̄m paratū esse facere ad volūtatem nostrā quicq̄d ab eo rōnabiliter petim⁹ fieri. Sic igit datus est nobis: qꝛ paratus est nisi ex parte nr̄a tenuerit: ⁊ singulariter in hac sctā natiuitate sua. Quādiu eñ pullus auis stat in nido ⁊ pascitur a matre / nō potest volare sed est paruulus: ⁊ tunc faciliter pōt accedens ad nidū predam rapere ⁊ pullum accipere / ⁊ secum afferre. Sic filius dei factus paruulus ƀm carnē stat hodie nouiter nat⁹ in gremio matris: que ip̄m nobis attulit in nido vteri sui: ⁊ modo pascit eum famelicū lacte suo ꝟginali: ⁊ inuoluit eum pāniculis: ⁊ offert paruulum nobis: vt accedamus ad eum pro preda regni celorū percipienda. Scribitur enim Gala.iiij. Heres paruulus est. Quia eñ heres regni / ideo ip̄m regnū ab eo hr̄e possum⁹: sed qꝛ paruul⁹ / faciliter obtinere. Tum quia modo nec fugere nec volare potest ad sinum patris in celum: imo tenetur vt nobis aperiat celum / iter brachia matris.

Natiuitas xp̄i.
Ad rigorez iusticie conuertit deus in dulcedinem mie in sua natiuitate.

B Natiuitas christi. Q facile ē obtinere q̄ volumus in natiuitate.

Tum secūdo quia experientia docet q̄ a paruulo faciliter habet quicquid petitur: ita q̄ pro pomo daret scutum: et si ab eo dulciter petatur/melius obtinetur. Deus aūt magnus sm diuinitatem/hodie apparuit paruulus sm humanitatem. Ideo hodie ꝛ faciliter ab eo scilicet pro parua oratione obtinebim⁹ gratiam et regnum glorie eius. Et hoc maxime petere habemus a matre sua: quia quādo puer ita est puulus q̄ nō loquitur/q̄uis sit heres et dñs: tamen ad matrē pro negocio expediēdo fit recursus. Heres autem regni dei sm ecclesie representationem paruulus est ꝛ non loqtur: ideo ad matrem eius recurramus: dicentes Aue.

¶ Natus est puer sed antiquus dierū: paruulus cuius magnitudinis nō est finis: magnus in forma dei: breuis in forma serui: nec breuitas illa magnitudini officit: nec magnitudo breuitati: quinimo sub illa breuitate attingit a fine vsq̄ ad finē fortiter ꝛ disponit oīa suauiter. Nat⁹ est aūt nobis nō sibi: nō angelis: q2 qui stabāt nō indigebāt: qui ceciderāt irreparabiles erant. Et boni angeli q̄ eum magnū habebāt/paruulū nō reqrebāt: ꝛ ideo nobis natus ꝛ nobis dat⁹: q2 nobis necessarius. sicut videt bñ intellexisse propheta dicēs in vbis thematis preassumpti. Puer nat⁹ est nobis ꝛc.

¶ Circa thema nostrū dicemus primo quare deus factus est puer. Scdo ad quid datus est nobis iste puer. Tertio vnde ꝛ ex qua radice processit q̄ sic puer iste natus est nobis. Quarto qualiter nutriēdus est puer iste qui tam singulariter datus est nobis. De duobus pmis dicetur hoc sermone matutino. De reliquis vero sermone postmeridiano.

C Natiuitas christi. Quare de⁹ fact⁹ est puer puulus.

¶ Ad primū dicitur q̄ factus est de⁹ puer paruulus. Primo ne pctōres in pncipio terreret: sed se facile condonātem ꝛ quasi p nichilo placādum ostēderet. Ante eñ incarnationē dicebat peccator ei. Geñ. iij. Audiui vocem tuā et timui ꝛ abscōdi me. Sed post incarnationē pro pomo ad modū pueri potest placari: qui pro pomo prius offensus fuit. Hanc eñ legem scȝ facile condonare retinet sibi iste puer. iuxta illud quod dicit Ezech. xviij. Quacūq̄ hora ingemuerit pctōr: vita viuet ꝛ nō morieť. De hoc eñ puero dicitur Matth. xij. et sumiť de Esaia. xlij. Ecce puer meus quē elegi: dilectus me⁹ in quo bene cōplacuit aie mee. Et seqtur. Non cōtēdet ad modū mali ꝛ seueri iudicis neq̄ clamabit. Unde recitať ex libro de dono pietatis de quadā moniali publica meretrice: que post mltos annos rediit ad locū suum. Que cogitās ad dei iudicia: et ad mala que gesserat: ꝛ ad mala etiā que p ea xp̄s passus erat/desperabat. Cōtinuo ꝯsiderauit i nocte natalis infantiā saluatoris: et in noīe pueri cito pacaturi petiit ꝛ obtinuit veniā: voce pueri quē tenebat vgo mater in vlnis sm ecclie repñsentationē: dicētis sibi dimissa esse oīno sibi peccata. Hoc etiā apparet exēplo Marie egyptiace peccatricis: q̄ in deserto existēs in tētationib⁹ vehemētib⁹ quas patiebať: ꝛ in orōnib⁹ suis semp habebat pre oculis puerū illi⁹ imaginis btē virginis: ꝛ ipām p quā fuerat cōuersa. Est ei puer paruul⁹ ad modū speculi: q̄d se cōformat offerēti vel obiecto vel rei presentate: q2 si se offerēs sibi faciat pulchrū vultū vel arrideat: ꝛ speculū silr faciet. Sic de paruulo xp̄o nato. Si eñ volum⁹ hr̄e grām eius: opȝ ei facere bonū vultū ꝛ letū p bonā voluntatē et ꝓpositū firmū pseuerādi in bonis opibus: ꝛ tunc speculū diuine maiestatis faciet nobis pulchrū vultū. Et si inueniam⁹ eū aut sentiam⁹ aliqualiter difficilē/recurrēdum est ad matrē ei⁹ Mariā: q2 p eā cito placabiť. Nō eñ est aliqua psona q̄ ita faciliter possit placare puerū turbatū/sicut mater ei⁹ vel nutrix. Sic non est aliqs in celo ꝛ in terra q̄ ita faciliter possit istū puerū iratū ꝛ offensum placare/sicut mater eius q̄ ipm nutriuit

et portauit. Figurata Judicū.xvj.p Dalidā q̄ Sāsonē fortē fecit obdor-
mire in sinu suo: ⁊ postea reddidit eū debilē. Sic ista fecit nouē mēsibus
obdormire filiū dei in vētre suo: ⁊ modo i gremio: ⁊ de deo coopata est vt
fieret hō: ⁊ de fortissimo sic debilis ꝙ nec ire nec loqui pōt ſm naturā: nec
loquit̄ nec vadit/nisi portet eū. Ante incarnationē eñ durus erat deus
pp̄lo suo: ita ꝙ irat⁹ oē gen⁹ humanū trudebat in infernū. Jnde queritur
Job in pſona gñis hūani. Job.xxx. Mutatus es michi in crudelē: ⁊ in du
ricia man⁹ tue adūsaris michi. Sʒ Maria ita emolliuit eū ⁊ placauit: vt
imediate canerēt angeli. Et in terra pax hoib⁹ bone volūtatis. Jō hodie
pctōres hñt ab infante q̄rere miam: ⁊ dicere illō p̄s. Viā iniquitatis amo
ue a me: tu scʒ q̄ solus delere potes iniq̄tates: ⁊ de lege tua.s. quā retinui
sti tibi de facili cōdonādo: miserere mei. ¶ Scđa ratio vt facili⁹ cū ipso
negociari possemus. Ante eñ incarnationē null⁹ poterat facere bonum
forum cū deo: qr quātūcūq̄ darēt/nō poterāt emere paradisum: vt ptʒ in
Johāne baptista ⁊ multis alijs/q̄ etiā descēderūt in infernū. Sʒ postꝙ fa-
ctus est puer/optimū forū possumus facere cū eo: ⁊ eū quasi puerū decipe
re. Quasi eñ ꝓ nichilo modo dat regnū celoꝝ. p̄s. Pro nichilo saluos fa
cies illos. Et vere ꝓ nichilo. Recipit eñ monetā q̄ nichil valet: imo oino
dānosa est nobis: qr falsa. imo si capti essemus cū illa/bullirem⁹ in calda
ria iterni sicut falsi monetarij. Jlla ei est ꝓpa pctā nr̄a. de q̄b⁹ Johelis.ij.
Prestabilis est sup malicia. Sup peius vadiū qđ sit in domo ꝯscie nr̄e cō
cedit regnū eternū. Sicut eñ pr̄ volens filiū aliq̄d hr̄e de suo: vendit ei se
mi precio ⁊ dimittit quasi se decipi a filio: sic pr̄ noster volens nos habere
regnū: imo rogās nos vt emam⁹/quasi ꝑmittit se decipi a nobis: ꝓ nichi
lo illud vēdēs. Propt̄ qđ dicebat Dauid loquēs deo pr̄i. Da impiū pue-
ro tuo.q.d. Tu nimis bene scis quātū valent tua: ꝑpt̄ qđ nō possum bene
tecū bonū forū facere. Tu eñ extēdis celū sicut pellē.i. ad modū pellipa-
rij extēdētis ⁊ cōmēdātis suū pelliciū. Sʒ da imperiū puero tuo: vt.s.cum
eo facilit̄ negociari possim: ⁊ sic saluū fac filiū ancille tue.i.eccl'ie. Et ido
nunc bonū est emere/quādiu denariate sūt i manu pueri: ⁊ quādiu durat
moneta.s.pnie: q̄ cadet in morte. Noli expectare tp̄s illud in quo erit ma
xima etiā gutte aq̄ caristia: vt ptʒ de diuite Luce.xvj. ¶ Tertia ratio. Fa
ctus est dn̄s oim puer: vt condēnaret ⁊ humiliaret fatuā presumptionē et
supbiā mūdanā. Licet eñ sciat hō ꝙ in futurū exponet̄ vermibus ⁊ putre
dini: ⁊ ꝙ in hac vita vix aliud recipiet ꝓ oib⁹ laborib⁹ suis ꝙ̄ lāguorē/do
lorē/pudorē/afflictiōes/infirmitates/infortunia absq̄ nūero: nichilomi-
n⁹ ide supbit cadauer vermiculosum ⁊ saccus plen⁹ fimo. Et si hec nō suf
ficiāt ad tui humiliatōeʒ/respice regē tuū/deū tuū/dn̄ʒ tuū q̄si infantē hu
miliatū: quē tot⁹ mūd⁹ cape nō p̄t intra claustra ꝟginalis vteri clausum.
Respice inq̄ dn̄m ⁊ creatorē tuū in sil̄itudine vni⁹ pueri vagiētis cubātē
in p̄sepio: sociatū a bestijs ⁊ vna sola puella ꝟgie: ⁊ vno homie: ita vt aula
dei tui sit stabulū: thalam⁹ p̄sepiū: cāt⁹ ip̄i vagit⁹ pueriles: lat̄ales sui cu-
stodes/bos ⁊ asin⁹: curie frequētia ioseph ⁊ maria. Jn q̄ igit̄ supbis o stul
ta p̄sūptio? An de tua potētia vel nobilitate: q̄ facit vt tibi videant̄ alij nō
eē hoies sicut tu? Respice regē regū misera ſuitute oppressum: qñ cogit̄
venire ad reddēdū ſuitutis tributū. Et dic ibi si vis: quō ascēdit Joseph
de nazareth ⁊ de edicto ⁊c̄. Si inq̄ gl'iaris ⁊ eleuaris ꝓpter vestes/para-
mēta ⁊ ornamēta: vt ea cū sūptib⁹ magnis ⁊ forte alienis tibi pares: respi
ce oipotētē deū ꝓpt̄ te nudū: ⁊ postmodū a paupe mr̄e vilib⁹ pāniculis i-
uolutū: ⁊ sic oipotētē deorsum inclinatū. Si ēt ꝓpter sapiētiā tuā supbias

respice illũ cuius sapientie non est numerꝰ nullũ v̄bũ dicẽtẽ q̄si ignorãtẽ. Si de bonitate vel sctitate tua exaltaris: ecce sctũs sctõꝝ reputat̃ iter bestias. Si vnũ tale exemplũ/vnũ tale speculũ/vna talis medicina nõ sanet cor humanũ ab infirmitate supbie: nescio q̃d aliđ sanare posit. Ideo sicut dicit Apl̃s. j. Cor. j. Non glorief in cõspectu eiꝰ ois caro: sʒ eiꝰ exẽplo humiliet. de q̄ idẽ Apl̃s ꝯ Phil. ij. Hũiliauit semetipʒ formã s̄ui accipiẽs: habitu inuẽtꝰ vt hõ. ¶ Quarta ratio. Factꝰ est puer vt facto p̄dicaret contra errores mũdanos. Añ em̃ natiuitatẽ xp̃i mũdus i sua schola laudabat oẽʒ cõplacẽtiã in diuitijs delicijs ⁊ honoribus: ⁊ adhuc istud mũdani p̄dicant. Nũc aũt deꝰ sapiẽtissimꝰ ecõtrario in schola sua cepit docere. Nam puer factꝰ est nudꝰ: vt diuitias doceret cõtẽnere. Nõ ei puer multũ eas appreciari solet. Propt̃ea nõ cõfundat̃ paup̱ de sua pauptate q̃ñ rex glie eã sibi dignatꝰ est assumere sponsam: vt ab iitio natiuitatis sue filiꝰ hois nõ h̃ret vbi reclinaret caput suũ: ẽt nec i morte. Sed et honores p̱uipẽdit q̃ñ magnꝰ dñs et laudabilis nimis: rex magnꝰ ⁊ excelsus sup̱ oẽm t̃rã: factꝰ est paruulꝰ ꝯtẽptus ⁊ cõtẽptibilis/⁊ in cõtẽptibili loco natus. Nõ g̃ reputẽt mũdani illđ sũmũ bonũ: q̃ñ rex et̃nꝰ i hũc mũdũ veniẽs eos p̱uifacit: ⁊ suo exẽplo dãnat. Delitias ẽt abhorruit: q̃ñ natꝰ ifans feno loco puluinaꝝ incubuit. Nõ igit̃ i his sibi cõplaceat hõ s̄uꝰ xp̃i/hõ redẽptꝰ a dño: sʒ magꝭ in infantia sui saluatoris. Ex eo ei maius cõmodũ reportabit si sit

D
Hũilitas.
Qz hũiles multa commoda cõsequũt̃ a xp̃o.

sicut p̱uulꝰ iste: q̃ȝ si fuerit magnꝰ queẽadmodũ p̄mꝰ angelꝰ. Primo si sis paruulus ⁊ hũilis/nõ inflatꝰ: vocatꝰ eris a p̱uulo xp̃o: q̄r solos p̱uulos vocat Prouẽ. ix. Si q̃s est p̱uulꝰ/veniat ad me: ⁊ ipediẽtes ne veniant/ꝓhibet. Matth. xix. Sinite p̱uulos venire ad me. Scđo i custodia eiꝰ p̱manebis. p̃s. Custodiẽs p̱uulos dñs: hũiliatꝰ sum ⁊ liberauit me. Tertio erudit ⁊ istruit eos. q̄r p̃s. Declaratio s̄monũ tuoꝝ illumĩat: ⁊ intellectũ dat paruulis. Et alibi. Testioniũ dñi fidele sapiẽtiã p̄stans p̱uulis. Iñ Mat. xj. Abscõdisti hec a sapiẽtibus ⁊ prudẽtibꝰ: ⁊ reuelasti ea p̱uulis. Quarto ꝓmouet eos ad regnũ ⁊ ad sui societatẽ. Propt̃ qđ his q̄ nõ sũt p̱uuli cõminat̃ dicẽs. Mat. xviij. Nisi q̃s hũiliauerit se sicut p̱uulꝰ iste: nõ intrabit i regnũ celoꝝ. Añ ⁊ Saul a regno deiectꝰ est q̃ȝcito deseruit p̱uitatẽ istã. Ei em̃ dictũ est. j. Regũ. xv. Nõne cũ p̱uulꝰ esses i ocl̃is tuis: caput i tribubꝰ isrl̃ factꝰ es. Sic igit̃ cõsentiamꝰ ꝓpt̃ nr̃am vtilitatẽ eẽ p̱uulos sicut xp̃s. Sufficit ei seruo si sit sic̃ dñs eiꝰ. Joh. xiij. ¶ Ad scđo q̄sitũ dr̃ q̄ q̃drupl̃r et ad

E
Natiuitas xp̃i.
Ad q̃ttuor datꝰ est nobis xp̃s in natiuitate.

q̃ttuor datꝰ est nobis puer iste. Primo q̃dẽ datꝰ est nob̃ i sociũ ⁊ ductorẽ ad ꝯducẽdũ nos tãq̃ȝ cecos p̱ vias huiꝰ scl̃i: sicut solet dari ceco puer ꝓ ductore. Genꝰ hũanũ cecatũ est p̱ pctm̃. Nec mirũ: q̄r vulgo dr̃. Qui bonũ videt et malũ accipit/mala gutta eruat sibi oculũ. Hõ ꝓposito sibi ligno vite et ꝓhibito ligno scie: lignũ bonũ vite nõ tetigit: ⁊ lignũ scie sibi malũ gustauit. iõ ei debuit dici q̄ mala gutta erueret sibi oculũ. Hoc est p̄mũ qđ facit dyabolꝰ. s. excecare hoiem vt ꝓnꝰ sit ad oẽ malũ: sicut equus cecatꝰ audacter intrat in fossatũ/in quo q̃ñq̃ȝ remanet. Et iõ necessariũ fuit hũano generi vt puerũ istũ h̃ret sociũ ⁊ ductorẽ. Nõ em̃ possumꝰ ex nobis in opera salutis: lʒ bñ dãnatiõis. Quãdiu Sãson cecatꝰ ductorẽ habuit: sine malo se rexit: postq̃ȝ aũt eũ a se emisit/se et alios iteremit. Ita q̄ huic puero tãq̃ȝ ductori initit̃: lʒ ex se sit cecus/nec videat q̄ agenda sunt: s̄m illud. j. Cor. iij. Nõ sumus sufficientes aliquid cogitare ex nobis tanq̃ȝ ex nobis: ad optatũ tñ p̱ueniet salutis finẽ. Qui v̄o proprio sensui ⁊ voluntati inniti voluerit: male se habebit. Unde q̄ datus sit nobis puer iste tanq̃ȝ sociꝰ ptʒ ex hymno in quo dr̃. Se nascens dedit socium. Mercator aũt solꝰ nõ bene

potest secure transire nem⁹ periculosum:iō indiget societate: et qn̄ videt
societatē gaudet et se adiūgit ei.Trāsit⁹ ꝟo hui⁹ mūdi ꝑiculosior est trāsi
tu nemoris quātūcūqꝫ periculosi:qꝛ latrones in nemore nō querūt nisi q̄
mercator portat.Sꝫ latronibus inferni nō sufficit ꝙ hō oīa bona sua depo
nat in morte:qꝛ sequūtur hoīem ꝓpt̄ aīam.Nemo certe hui⁹ mūdi nem⁹
securus vnq̄ transiuit:imo filius dei in transeundo cōtremuit ꝛ expauit.
Necessaria ꝓpt̄ea fuit nobis securi ductoris societas.de quo Deut.xxxij.
Dn̄s sol⁹ dux ei⁹ fuit:ꝛ nō erat cū eo de⁹ alien⁹.Hinc qꝛ tam necessarius
erat ducatus seu societas huius pueri:ideo petebat sapiēs in ꝑsona gene
ris humani.Prouer.ix.Si q̄s est paruul⁹ veniat ad me.Cui petitioni re
spondet de⁹ pater.j.Paralipo.xxij.Fili⁹ me⁹ puer paruulus est.de quo
Luce.xxiiij.Jesus aūt appropinquās.s.ꝑ incarnationē ibat cū illis.Jlle
est paruul⁹ filie pharaonis q̄ ppl'm dei eduxit de egypto in terrā ꝓmissio
nis.Et qꝛ hoīe formato positū est lignū vite in medio paradisi quo posset
viuere:iō ad reformandū hoīem fructū vite paruulū hodie posuit in me=
dio duoꝝ aīaliū:ꝑ quē possumus vitā recuꝑare.Ad rem q̄ in medio est ꝑt
q̄libet attingere.ps.De⁹ oꝑat⁹ est salutē in medio t̄re.Scd̄o dat⁹ est no=
bis tanq̄ exemplū ad instructionē ꝛ correctionē nr̄am.Cū em̄ liber emen
det̄ ad aliq̄d exemplar verū:ꝓpterea misit de⁹ nobis ad correctionem ve
rissimū exēplar ꝑuulū hodie natū.Joh.xiij.Exēplū dedi vobis.Nec exē=
plar potuit melius mittere.Nā xp̄s est dei virtus et dei sapiētia.j.Coꝝ.
j.At est dei virt⁹ ad eū videt̄ respexisse ꝑmus angelus cū dixit Esa.xiiij.
Ascendā in celum:ꝛ silis ero altissimo.Ad ip̄m sicut dei sapientiā respe=
xerunt ꝑmi parētes:q̄b⁹ dixit serpens.Eritis sicut dij sciētes bonū ꝛ ma=
lum:ꝛ vterqꝫ sic voluit dei filiū imitari.Sed multū deficit de hoc q̄d fatu⁹
cogitat.Virtus em̄ dei est admiranda ꝛ sapientia laudanda: et neutrum
imitandū.Et ꝓpterea posuit de⁹ filiū suū in tali statu: vt quicūqꝫ volue=
rit eum imitari:nō possit errare.Hic est status summe hūilitatis:qn̄ sum
me humiliatus est deus factus paruulus.de quo Matth.xviij.Paruu=
lum statuit in medio eoꝝ:et dixit.Quicūqꝫ se humiliauerit sicut ꝑuulus
iste:hic est maior in regno celoꝝ.Paruulū ꝑterea statuit tanq̄ exemplar
ad dirigēdū.Si em̄ filū vel linea eēt tēsa a termino vsqꝫ ad terminū vie:
null⁹ sequēs filū possꝫ errare:ēt si eēt domus dedali dūmō seq̄ret̄ filū vel
lineā:nisi filū rūperet̄ vl' solueret̄.Jn ꝑuulo nato est q̄dā linea ab hoīe vsqꝫ
ad deū:incarnatio.s.nectēs vtrūqꝫ īseparabiliter.Qui adheret huic par
uulo:īpossibile est q̄n deducat̄.Esa.xj.Puer paruul⁹ minabit eos.Fecit
aūt de⁹ pater sicut doctor geometrie:q̄ vidēs scholares nō ꝓficere nec in
telligere q̄d loquit̄:q̄d dicit ꝟbo declarat exemplo/ꝓtrahēdo figuras in
terra:ꝛ tunc scholares intelligunt et proficiunt.Sic deus pater olim lo=
quens p̄ribus in ꝓphetis.Heb.j.de virtutib⁹/de hūilitate/de pauꝑtate/
de charitate parū aut nichil ꝓficiebāt:qꝛ de hoc nō curabāt.Jdeo q̄cq̄d
dixerat ꝛ p̄dicabat scp̄sit in terra ꝛ oñdit ꝑ exēplū in isto puero.Prio q̄dē
exemplū humilitatis:cū rex angeloꝝ factus est paruulus pēdēs ad mā=
millas pauꝑcule virginis.Scd̄o exēplū pauꝑtatis:dū positus est in pre=
sepio:vt halitu asini ꝛ bouis calefieret:q̄ nō habebat in quo īuolueret̄:ex=
emplū castitatis:dū de virgine voluit nasci:exēplū charitatis: dū cōis in
cōi ciuitate et loco voluit nasci:in quo dedit nobis tale exēplū:vt nulla in
nobis ꝓfectus cadat excusatio.Ait ēt Chriso.i q̄dā omel'.suꝑ ep̄lam ad
Heb.ꝙ dn̄s fecit sicut sutor discipulo suo q̄ ꝟbo nichil intelligit:sed tunc
facto ꝛ exēplo genua ad cōsuendū disponit ꝛ operat̄:ꝛ in hoc magis facto

F Natiuitas xp̄i.
Q in xp̄o est inuenire exēplar oīꝫ virtutum.

B
Hũilitas.
Qꝫ q̃ plus imitatꝫ xp̄ꝫ se humiliãdo plus ꝓficit.

q̄ verbo discipulũ instruit. Sed dicet aliquis. Nemo pōt tãtũ se hũiliare sicut paruul⁹ iste: quō ḡ nobis ꝓponiꝫ imitãdus? Rñdeꝫ. Sufficit de malo debitore habere auenã ꝓ tritico. Uerũtñ q̃ pl⁹ imitaꝫ: pl⁹ ꝓficit. Imitanꝫ aliq̄ in humilitate ꝛ magni fiũt. j. Regũ. xv. Nōne cũ paruulus esses in oculis tuis: caput in tribubus isrl' factus es. Aliũ in austeritate: ꝛ hi satis ꝓficiũt. Sꝫ q̄ in paupertate meli⁹ ꝛ in plurib⁹: q: ad paupertatem sequiꝫ humilitas ꝛ austeritas: ꝛ iō hi maiores sunt in regno celoꝝ. Unde cōiter filie turpi plus daꝫ in dotē. Talis est pauptas. Qui vo in charitate eum imitanꝫ: optime ꝓficiũt: q: charitas est potissima virtutũ sine qua alie nichil ꝓsunt: vt deducit Apl's. j. Cor. xiij. Tertio datus est in p̄ciũ redēptionis: iō nasciꝫ i foro: q̄ñ tot⁹ mũd⁹ romanis fuiebat sub tributo: ꝛ q̄ñ cōuenerãt ad tributũ soluēdũ. Ac si diceret deus pr̄. Ecce ego mitto filiũ meũ ad forũ: vt sit ꝓ oībus tributũ. Inde est q̄ nunc est oblatio quotidiana populi xp̄iani q̄si p̄ciũ redēptiōis pctoꝝ oblatũ sibi. Quarto datus est in premiũ laboris. Hinc est q̄ q̄ñ natus est pastores q̄ in custodiendis ouib⁹ per vigilias noctis laborabant eum quasi p̄miũ inuenerũt. Ecce quō nat⁹ est et dat⁹ nobis. i. ad vtilitatē nostrã puer iste. s. in sociũ pegrinatōis: in exēplum instructiōis ꝛ directionis / in p̄cium redēptiōis / ꝛ in p̄miũ laboris.

¶ Sermo sextus eiusdē diei: et postmeridianus in ordine. xlij. per thema supradictum.

A
Natiuitas xp̄i.
Qꝫ decuit xp̄m incarnari ꝛ nasci

Queriꝫ vtrum decuerit xp̄m incarnari et fieri paruulum ꝓ nobis? Et videꝫ q̄ nō: q: iuxta sapientiam scl'i ꝓculcat sublimis humilē fortior min⁹ fortē. Eccl'i. xiij. Pōdus sup se tollit q̄ honestiori se cōicat: et ditiori te ne socius fueris. Quō ḡ sociauit corpus debile ꝛ fragile diuinitati oīpotēti: carduũ cedro libani? Rñdeꝫ p duas veritates. Prima est: nō sic est in diuina sapientia sicut humana q̄ stultitia est apud deũ: hec eñi naturã nr̃am assumpsit: nō illa deũ: sicut corpus bestiale nr̃m: q̄uis sit oīm corpoꝝ nobilissimũ: vtpote constitutũ sup omnē corporalem creaturã: tñ pure passiue se habet ad aiam recipiendã q̄ cum angelis cōicat. Ideo nec corpus assumit aiam sed aia corpus sibi a deo ꝛ natura paratũ: ꝛ tñ optima est cōiũctio: vtpote nisi cũ violentia dissolubilis. Quãtomagis illa beatissi ma vnio q̄ extremitatē amoris tenet / nō cōculcatiōis nature nr̃e sꝫ magis exaltatiōis exordium fuit? Sicut corpus sine aia nichil est: aia vo corpori multa prestat bñficia: vtpote pulchritudinē / claritatē visus / sonũ vocis / motũ gressus ꝛ sic de aliis. Corpus eñi sine aia truncus est inutilis. Sic natura nr̃a sine deo inutilis: oīno sine ip̄o nichil poterat facere. Scd'a vitas: decuit xp̄m incarnari ꝛ suscipe passibilitatē nr̃am. Primo vt cōpati sciret ꝛ misereri disceret: vt quō dicit Apl's q: didicit ex his q̄ passus est obediētiã: disceret et miam. Nō q̄ ante misereri nesciret: cui⁹ mia ab eťno ꝛ vsq̄ in eternũ: sꝫ q̄ō natura sciebat didicit experimēto. Debuit eñi (sicut dicit idē apl's) fratrib⁹ p oīa assimilari: vt misericors fieret: q̄tin⁹ ifirmi filij adam q̄s suos fieri ꝛ appellari fr̄es voluit suas illi ifirmitates cōmittere nō dubitarēt: quas ille sanare possꝫ vt de⁹: et vellet vt ꝓxim⁹: ꝛ cognosceret vt eadē passus. Scd'o caro factus est vt nos sp̄uales faceret: inclinat⁹ est vt leuaret: exijt vt introduceret: visibilis apparuit vt inuisibilia mōstraret: ꝯtraxit se maiestas vt nos dilataret. Tertio vt se hoī sociũ daret in via ad eũ iuuandũ ꝛ viã ostēdēdã: ꝛ via redeũdi fieret p hoīem deũ. Lōge eñi distabam⁹ ab imortali mortales: a iusto iniusti: ꝓpťea iũxit ima sũmis: vt sic via pateret qua imis summa sociaret. Hec aũt cōiũctio facta est in vtero marie virginis: quam salutabim⁹.

¶ Puer iste in maria nat⁹ est per opationē spūs sancti. Sic aūt de spiritu sancto maria ɔcepit: non q̄ de spū sancto semen partus accepit: sed q2 per amorē et opationē spūs sancti ex carne sua diuino partui maria substantiā ministrauit. Nā q2 in corde suo amor spūs scti singulariter ardebat: ideo in carne ei⁹ virtus spūs scti miracula faciebat. Cuius ope mulier ista in archa vteri ꝟginalis miscuit tria sata sil'e: vbi sapientiā/ carnis mūdiciā/ et humane substātiā simplicissimā: donec fermētaret totū fermēto incremēti: nō pcti: fermēto nouo de quo beat⁹ bñdict⁹ in regula: doctrina magistri tanq̄ fermentū diuine iusticie in discipulor̄ cordibus aspergat: non fermēto veteri de quo apostol⁹. Expurgate vetus fermētū. Hoc fermento fermētata sunt oīa regna ad grām/ nō ad culpā: ad vtilitatē et salutem nō ad damnationem: quia ſm thema preassumptū puer natus est nobis. i. ad cōmodum ꝛ vtilitatem nostrā: et filius datus est nobis.

¶ Consequēter dicēdum est ad tertio quesitū in quo q̄rebat vnde ꝓcesserit q̄ sic xp̄s datus est nobis p incarnationē ꝛ natiuitatē. Rñdetur q̄ nō ex meritis nostris ſ3 ex benignitate ꝛ amore dei ad nos ꝓcessit incarnatiōis mysteriū ꝛ natiuitatis: ꝛ quidē ex amore summo. Est eñ dilectio q̄si duos ligans: amantē. s. et amatū: imo quodāmō facit transire amantē in naturā amati: ꝛ si sit ver⁹ amor celari non pōt: quin ope vel alio aliquo se ostēdat. Nō eñ potest celari ignis quin fumo vel flāma se manifestet. Prouer. vj. Nunqd potest hō abscōdere ignem in sinu suo: vt vestimēta ei⁹ nō ardeāt? Quia vero duor̄ amicor̄ inuicē turbator̄ verior amicus prior ꝓcurat pacem: mittēdo alteri munera: sicut fecit Jacob esau. Gene. xxxij. Dicit eñ. Placabo eum munerib⁹: inter deū ꝛ hoīem quem creauerat ab initio ad imaginē et similitudinē suam: vt inter eos amplior esset dilectio: q2 omne aīal diligit sibi simile. Eccli. j. A principio fuit magna turbatio ꝓpter culpam hoīs trāsgressoris: q̄ turbatio diu durauit. Tandē deus tanq̄ verior amicus eo q̄ magl diligit: voluit sibi recōciliare hoiem. Propter qd̄ misit sibi mun⁹ parue q̄dē ostēsionis: ſ3 maximi valoris/ verū deū in parua hūanitate inuolutū: ꝛ impletū est illud Hiere. xlix. Paruulū dedi te in gētib⁹. Magnitudo valoris ex pte pr̄is: puitas ostēsionis ex pte mr̄is. j. Reg. ij. Tunicā paruā faciebat ei mater sua. Et q2 curialitas nō cognita est pdita: ideo hoc inenarrabile donū sibi hodie missum recognoscit ecclesia dicēs. Paruulus nat⁹ est nobis: in quo ostēdit paruitas ostēsionis: ſ3 subdit magnitudo valoris: cū dicit. Et vocabit deus fortis. Fuit ergo tanta dilectio dei ad gen⁹ humanū q̄ verbū caro factū est et habitauit in nobis. Refert iustin⁹ i abreuiatiōe trogi pōpeij lib. xij. q̄ cū Alexāder magn⁹ obtinuisset regnū psarū: cogitauit quō posset psas familiari⁹ sibi copulare. Et ꝓpter hoc qui morib⁹ et natione macedo fuit: quo ad mores ꝛ habitū in persarū leges transiuit. Sic fili⁹ dei volēs nos sibi familiares facere: habitu inuētus est vt hō/ humanis legib⁹ se subijciēs: ꝛ qui quōdā durissime iudicabat minora pctā nature tūc viliorís: nūc amore ꝛ cōpassione mot⁹ expectat lōganimiter nec vindicat. Sic ꝓpt̄ea ex amore appropīquauit hoī vt hō fieret: q2 vnū qd̄q3 approxiare desiderat rei quā amat. Añ summ⁹ amor sūmā facit approxiationē. Cū ḡ de⁹ nō lōge sit ab vnoq̄q3 nr̄m. Act. xv. q2 si se elōgaret: op⁹ suū destrueret. Spāli⁹ tñ in iustis habitat p grām: q̄ plerūq3 recedūt ab ipso p culpā: nec est q̄ spm̄ manētē habeat: nisi ille de quo Joh. j. Sup quē viderl spm̄ manētē hic est q̄ baptizat ī spū sctō. Geñ. ix. Nō pmanebit spūs me⁹ in hoīe: q2 caro est: hoc est q2 tm̄ caro: qd̄ non solū intelligit de spū ire sed etiā gratie: ideo māsit in xp̄o: quia nō tantū caro sed caro et

B
Natiuitas christi.
Q ex amore sūmo ꝓcessit incarnatio et natiuitas xp̄i.

verbū. Cū igiť p culpā euelleret ab his in quib⁹ erat p grām: miro mō cogitauit ex ineffabili sua dilectiōe sic amplexari hoiem/ sic ei ɔiūgi/ sic vniri: vt ab eo nūq̄ posset auelli: ⁊ sic verbū caro factū est. Et hāc inseparabilē vnionē in Osee ꝓmisit dicens. Spōsabo te michi in fide: spōsabo te michi in iusticia ⁊ iudicio: in mia ⁊ miseratiōib⁹: spōsabo te michi i sempiternū. Ideo in morte ei⁹ licet aīa a carne fuerit sepata: nūq̄ tñ aīa et caro a x̄bo. Nichil em̄ in illā vnionē potuit mors. Scd̄a ratio vt hō cōsiderās hec erubesceret se elōgare a deo: qui nunq̄ se elongat ab hoie sed hō a deo. Nichil em̄ posuit de⁹ inter se et hoiem qui imediate se homini cōiunxit. Sed hō interposuit peccatū. Peccata em̄ nostra diuiserūt inter nos ⁊ deum.

C Natiuitas christi. Nūquid fuerūt obstetrices i natiuitate xp̄i

¶ Pro scd̄a parte ⁊ iuxta vltimo quesitū vidēdū est quō nutriēd⁹ est puer iste. Dicunt aūt quedā fatue mulieres: ⁊ habeť in quodā libro dānato qui intitulať de infantia saluatoris: q̄ maria habuit obstetrices cum filiū suū enixa est: et q̄ infans tūc fecit quedā miracula: sȝ hoc falsum est. Prio nā nō decebat carnē tam p̄ciosam tangi nisi a mundicia virginea. Tum scd̄o qꝛ scriptura dicit q̄ immediate post hoc eū maria pāniculis inuoluit. Nō ergo obstetrices p̄sentes: hoc aūt est officiū obstetricū. Tū tertio qꝛ obstetrices sunt presentes in partu mulieris ⁊ assistētes ꝓpter debilitatem ei⁹ ad subueniēdum defectib⁹ eius. Maria aūt in partu nullo mō fuit debilitata: imo magis fortificata. Tūc ei crediť fuisse in summa cōtēplatione et genibus flexis: ⁊ tūc q̄si radius ex vtero exiuit sine vteri fractione: nouus infans: noua ꝑm hoiem creatura. Inde est q̄ a pictoribus male pingitur. Tum quarto qꝛ secretum diuinū qd̄ adhuc abscōdēdū erat: multis fuisset reuelatū: ⁊ singulariter illis obstetricib⁹ que vbiq̄ vadunt: ⁊ que cōmuniter loquaces sunt. Vidissent em̄ quō sine dolore/ sine fractione enixa esset: qd̄ nō erat adhuc sed suo tēpore reuelādum. Unde ⁊ maria cōseruabat oīa verba hec cōferens in corde suo/ ad reuelādū apl̄is ⁊ euāgelistis. Sacramētū em̄ regis abscōdere bonū est. Thob. xij. Ideo loco obstetricū ibi fuerunt angelice ptātes ꝑm Aug. in sermone. q̄ venerūt (vt dicit Chryso.) ad adorandū ⁊ homagiū faciēdū suo p̄ncipi: quē videbāt in celis ita magnū ⁊ in t̄ris ita paruū. Heb. j. Cū introduxit p̄mogenitū suū i orbē terre dixit: et adorēt eū oēs angeli dei. Propterea loco istarū obstetricū dicam⁹ loquēdo spūaliter de nutricib⁹ spūalibus: quō scȝ poterim⁹ eum nutrire.

D Natiuitas christi. Nutrire. Ad nutriēdum spūaliter puerum iesum multa requirūtur.

¶ Ad nutricē ergo q̄ spūaliter hȝ hunc puerū nutrire multa requirūtur. Primū est q̄ habeat lac ꝓpriū. Nutrix em̄ qñ ɔcipit cito ꝑdit lac. Ideo si vult bñ nutrire puex: necessario hȝ cauere ne aliū ɔcipiat. Per lac albū ⁊ dulce itelligiť ɔscie puritas/ mūdicia/ ⁊ dulcedo q̄ puer iste nutriri dȝ. Sanguis em̄ (vt dicūt nāles) in lac cōuertiť. Ita sanguis ⁊ passio xp̄i dȝ in nobis i mētis dulcedinē ɔmutari: vt ip̄a dulcedie nutriať infans. Amara em̄ a nutrice sūpta: in lactꝭ dulcedinē p calorē digerētē ɔuertunť. Sic p amorē xp̄i amara ⁊ passiōis sue ⁊ natiuitatꝭ angustie in mētis dulcedinē ɔuertunť: quib⁹ querit nutriri. Sed si vis istud lac habere: debes cauere ne cōcipias aliū puerū. s. amorē mundi: qꝛ si nimiū diligis curiositatē mūdi ꝑdes pulchritudinē et dulcedinē ɔsciētie tue. Sicut cignus diligit plumas albas: ⁊ ideo totam x̄tutem ⁊ intētionē ponit in plumis albis: sed multū cōstant ei: qꝛ caro subtus turpis est ⁊ nigra. Ideo est auis imūda ⁊ de ea nō debet fieri oblatio. vt dꝛ Leuiť. xj. Sic q̄dā diligūt tātū pulchritudinē plumax. i. corpis exteri⁹ q̄ ad hoc ponūt totā intētionē: sȝ tātū eis ɔstat q̄ ꝑ h̄ ꝑdūt totā īterioꝛē pulchritudinē. Nō ei pōt mulier sil' nutrire duos filios. Iō qñ burgēsis tradit nutrici puex nutriēdū: opȝ q̄ dimittat ꝓpriū: qꝛ al's

quādo deberet lactare burgēsis filiū lactaret propriū:ꝛ ꝓpterea quando fili⁹ nutricis mortuus est libenter tradit ei fili⁹ burgensis nutriend⁹. Sic impossibile est cū amore carnali ꝛ inhonesto quē de dyabolo concipimus: nutrire puerū iesum: sed opȝ prius illū amorē turpē dimittere: ꝛ tūc maria tradet nobis filiū suū ad nutriendū: imo ꝛ de⁹ pr̄ dicēs illud. Exod.ij. Accipe puerū istū et nutri michi: ego dabo tibi mercedē tuā. s. gl'iaȝ eternam. Ad multiplicandū aūt istud lac spūaliter opȝ vti sobrietate. Alia ei cibaria multiplicāt naturalr̄ lac. Jnde in lib. de naturis rer̄ dr̄ ꝙ fabe multiplicāt lac. Sic q̄ sobrie ꝛ parce viuūt nō in delicijs ꝛ ebrietatib⁹: illi sūt qui pl⁹ hn̄t lac dulcedinis et puritatis. Hinc in daniele ꝛ socijs ei⁹ vtentibus leguminibus inuēta est maior sapientia q̄ꝫ in cunctis vtentib⁹ cibo regio. Daniel.j. Jtē in eodē libro de naturis rer̄ dr̄ ꝙ lac magis abundat in muliere nigra q̄ꝫ alba. Sic in aīa mortificata ꝑ sobrietatē vite. Dicit eīm Aristo. lib. de somno: ꝙ nutricibus non det vinū vel saltem det modicū et limphatū: ne ꝑ grossos fumos intereat infans nutrit⁹: Sic sobrietate vtēdū est: ne tandem ebrietate nr̄a illum infantē nobis traditū a deo pr̄e occidamus: contra illos qui in ebrietatibus tota nocte vacant.

¶ Scđo requirit ꝙ nutrix cubet puerū in lecto. Et hoc p̄mo in loco in q̄ possit q̄escere: q2. ps. Jn pace fact⁹ est locus ei⁹. Jste loc⁹ est ꝯscia a vicijs quieta. Jn domo ei vbi est taberna ꝛ ibi sunt diuerse camere ꝛ diuerse mēse: ibi nō est loc⁹ pacificus sed tumultuosus. Jta i corde vbi est taberna ribaldor̄. s. peccator̄. Nam in vna parte est camera luxurie cū socijs suis: q̄ sunt malus visus/ vilis tact⁹/ vilis amplex⁹/ vile ꝟbū/ vile osculū. Jn alia parte est pctm̄ inuidie cū socijs suis/ rancore/ scilȝ odio detractione ꝛ sic de alijs. Jn alia auaricia cū socijs suis. s. rapina/ furto/ īpietate/ crudelitate/ tenacitatē/ et sic de alijs. Jn alia sup̄bia cū ꝓsūptiōe/ inani glr̄ia/ iactantia/ inobedientia ꝛc̄. Nō eīm est ibi aliq̄d latibulū in quo de⁹ possit q̄escere. Jō requirit locari in pacifica cōsciētia in qua nō sit aliq̄d pctm̄ tumultū faciens deo. Et q2 dū in aliquo loco q̄escūt reges volūt hr̄e custodes: ne superueniat hostis irruens in eos: iō req̄rit in loco suo rōnē ꝛ timorē dei tanq̄ꝫ speculatrices ad de longe speculandū ne pctm̄ introeat. Jnde sequit in. ps. allegato. Et habitatio ei⁹ in syon: q̄d interp̄tat specula. i. in loco in quo ē aliq̄s speculator. Charitas aūt q̄ ip̄m amplexat ip̄m recubat. Jnde dicit illud Cant.j. Fascicul⁹ mirre dilectus me⁹ michi: inter vbera mea cōmorabit. s. reclinatū: scȝ in corde q̄d est inter vbera. Jbi eīm q̄rit requiescere. Scđo tn̄ requirit ꝙ eū cubet i pānis mūdis. Jn corde eīm mundo requiescit. Nā magni dn̄i nō libenter hospitant in locis imūdis: nec in stabulis equor̄: nec in latrinis: sȝ in gratiosis cameris ꝛ mūdis. Jta et rex regū: q̄ oculos hȝ ita mūdos ꝙ iniq̄tatē videre non possit. Juxta illđ Abachuc.j. Mundi sunt oculi tui ne videas malū: ꝛ respicere ad iniquitatem nō poteris. Jō nō libēter habitat in ꝯscia q̄ est quasi latrina pctor̄. Jaco.j. Abijcientes oēm imūdiciā ꝛ abūdantiā malicie in mansuetudine suscipite insitū ꝟbū. Sanctuaria eīm reponunt in loco mūdo: quāto magis sanct⁹ sanctor̄: Rex eīm multū turbaret si fieret de domo sua repositoriū oīm imundiciar̄: sicut faciūt multi de ꝯscia sua. Contritio aūt lixiuiū facit ex feruidis lachrymar̄ aquis collatis ꝑ cineres pctor̄: et ꝑ austerꝫ amare recordationis saccū. Dđ lixiuiū faciebat sepe q̄ dicebat. Lauabo ꝑ singulas noctes lectū meū: lachrymis meis stratū meū rigabo. Tertio nutrix habet ligare puerū institis dū cubat eū in lecto. Habet eīm cum ligare sibi: ꝛ q̄si fedus inire secum de obseruantia preceptor̄ et mandator̄ suor̄. Si eīm q̄s

E
Ligari.
Differenť
liganť hõ ⁊
brutum.

alligatur ligno:lignũ etiã alligať illi. Si puer alligať cõscientie nr̃e lecto
et lectus ꝯſcie alligať illi. Alligať aũt nobis ex mercedis ꝓmiſſiõe:ſi nos
alligemur ſibi ex p̃ceptoꝝ ſuoꝝ obſeruatione. Differẽter autem ſolet liga-
ri brutum et homo:qꝛ homo ligať in infantia:et tunc cum ad etatem pue
nit/ꝑmittiť liber ire. Sed beſtia vt equus vel aſinus in iuuentute non li-
gať ſꝫ ſiniť liber ire. Sꝫ cũ ad etatẽ deuenit/ligať. Sic q̃ viuũt vita huma
na hic in infantia hui⁹ mũdi ligãť vinculo diuinoꝝ p̃ceptoꝝ ⁊ ea implẽt:
vt cũ ꝑuenerint ad plenitudinẽ etatis xp̃i.ſ.in morte:liberi abeãt ab hoc
ſcl'o. Sed q̃ vita beſtiaꝝ viuũt:nullis p̃ceptis/nullis ꝯſtitutionib⁹ alligan
tur aut alligari volũt. In morte x͛o tũc ligãť ad onera ſempiťna patiẽda.
¶ Tertio reqriť ꝙ cuſtodiať puer a nociuis. Primo ab igne ⁊ aqua. Ab
igne q̃dẽ luxurie ⁊ aqua auaricie. Oportet ei domũ corpis bñ tenere clau
ſam:ne forte ſit aliqua porta apta ꝑ quã puer exeat. Si em̃ forte aperires
portam viſus ꝑ incautũ aſpectũ:vel lingue ꝑ incautũ x͛bũ:vel auris ꝑ de
tractõis auditũ:tũc facile poťit exire. Qꝫ ſi bene teneas portã clauſaꝫ:te
cũ ꝑmanebit dñs tibi ſolatiũ ſpũale. Scd̃o a luce nimia. Nõ em̃ dũ cubat
dꝫ poni in luce radiãte feneſtre:ne viſus ei⁹ diſꝑgať:⁊ ſic luſcus fiat. Sic ſi
in luce vanitatis hui⁹ mũdi ip̃m expoſueris vt queras apparere:et ſcl'o ⁊
mũdo ꝑ obliq̃tates ⁊ iniuſticias cõplacere:obliq̃ te reſpiciet puer iſte: imo
cõtinuo diſꝑdeť ⁊ diſcedet a te:poteris quoqꝫ dicere illď. Puer nõ cõpa-
ret et ego quo ibo. Geñ.xxxvij. Sicut cecus q̃ ignorat viam in ꝑiculo eſt ſi
ne puero duce:⁊ de hoc cõq̃riť. Cecus eſt aũt hõ q̃ nõ videt ꝑiculũ peccati
ſui. Tertio a canib⁹ ne ſibi ſubtrahãt panẽ.i.a vita canina q̃ eſt in rapien
do/furando/⁊ violentiã inferẽdo ꝓximo:vel a demonib⁹ q̃ volũt nos quo
tidie mordere ſuis ſuggeſtiõibus. Quarto a quadrigarũ fragore: hoc eſt
malarum negociationũ et litiũ ſtrepitibus:ad quod requiriť iſta tranq̃lli
tas mentis:q̃ dum auribus vehementior terrenarũ curarum clamor inſo
nuerit:illud abner.j. Regum.xxvj.fortiter exclamat. Quis es tu qui cla
mas et inquietas dominum meum regem.

¶ Quarto requiriť ꝙ nutrix portet ip̃m puerũ ꝑ obediẽtiã. Nutritur em̃
ꝑ cordis deuotionẽ. Eſa.xlix. Erũt reges nutricij tui.i.viri ſancti et regi-
ne.i.aĩe ſancte nutrices tue:⁊ ſubdit modũ deuotiõis:vultu in terra de
miſſo adorabũt te:⁊ puluerẽ pedũ tuoꝝ lingẽt. Sꝫ portať ꝑ bonã opatiõeꝫ
Juxta illud.j. Coꝝ.vj. Glorificate ⁊ portate deũ in corpore vr̃o. Vel nutri
tur bene operando ſm̃ illud Joh.iiij.me⁹ cibus eſt vt faciam volũtatẽ pa
tris mei q̃ in celis eſt:ſꝫ portať mala ſuſtinẽdo. Nec ſufficit ꝙ ſolũ portet
ſed etiã ꝙ faciat eũ ambulare. Nutrix em̃ coram infante ambulat:vt di-
ſcat ambulare. Hoc aũt faciet maxĩe ꝑ iuſticiã.p̃s. Juſticia ante eũ ambu
labit:⁊ ponet in via greſſus ſuos. Nichil em̃ pl⁹ facit aut allicit magis hũc
infantẽ ambulare in aliquo regno vel p̃ria ⁊ ĩpartiri bona ſua q̃ꝫ iuſticia.
Timẽdũ eſt valde ne diu ſit ꝙ puer iſte ꝑ regnũ iſtud trotauerit:qꝛ diu eſt
ꝙ iuſticia coram eo nõ ambulauit. Ideo nõ eſt mirũ ſi nõ miniſtrat modo
bona ſua vel t̃palia vel pacis:qꝛ ſine nutrice iuſticia pauca bona hui⁹ pue
ri habebim⁹. Scp̃tũ eſt aũt Sap̃.vij. Veneťt michi oĩa bõa pariter cũ illa.
¶ Quito requiriť ꝙ balneũ huic puero p̃paret:⁊ hoc fit maxime ꝑ pieta
tem q̃ intuita ſanctã meditationẽ alloquẽtẽ ip̃m puerũ in deuotione: ad
fontẽ ꝯpũctõis currit:⁊ de puteo cordis lachrymas ſctẽ deuotõis effũdit.
Vñ Canť.iiij. Aĩa mea liq̃facta eſt vt dilect⁹ locutus eſt. Aliqñ ad auditũ
deuotum verbi dei lachryme ſponſe effluunt ab oculis de intimis cordis:
quandoqꝫ vero ex cogitatione beneficioꝝ dei. Juxta illud. Factum eſt cor

meū tanq̄ cera liquescens per feruorem dilectionis causatum ex bn̄ficijs
dei mente recollectis:ꝛ hoc in medio ventris mei:quia mediante memo-
ria horum beneficiorum:que in ea velut in ventre retinentur.

¶Sexto necesse est vt puer iste pascat̄:ꝛ hoc vel in mēbris suis ꝑ mie opa
corꝑalia:vel ꝑ pastū verbi dei ꝛ eloquia dn̄i dulciora suꝑ mel ꝛ fauū:vel in
seipso dū pascit̄ teneritudine cordis et virtutibꝰ et donis suis q̄ in creatu-
ra sua reposuit. Hinc Esa.vij. Butirum et mel comedet:vt sciat reprobare
malū et eligere bonū. Nā butirū est flos et pinguedo lactis. Inde caseus
factus post butirū est macer et insipidꝰ et siccus. Ideo ꝑ butirū significat̄
teneritudo ꝛ dulcedo cordis. Tali cibo dƺ nutriri xp̄s. Esa.vij. Pre vber-
tate lactis comedet butirū. Mel ꝟo est cibꝰ dulcis descēdēs de celo. Apis
em̄ mel nō facit ƺ colligit:ꝛ significat gr̄am et ꝟtutes veniētes de celo:et
tali cibo etiā nutriri dƺ xp̄s. Vn̄ qn̄ descēdit in ꝑsonā gr̄a et ꝟtutibꝰ plenā
pōt ei dici illud Prouerb.xxv. Mel inuenisti/comede. Et sequit̄ in textu:
vt sciat reprobare malum ꝛ eligere bonū. Sicut em̄ faciēs butirū dimittit
macrū et siccū et insipidū:sic xp̄s corda insipida ꝛ sicca sine deuotione. Fm
illud Psal. Nationē filioꝝ tuoꝝ reprobaui. Et sicut apis nō eligit in flore
nisi qd̄ melius est.s.mel. Ideo si quādoq̄ transeat suꝑ florem nichil habētē
mellis:nō quiescit ibi nec morat̄. Sic xp̄s eligit qd̄ meliꝰ est in corde tuo:
scƺ gr̄am et ꝟtutes:ꝛ in ꝑsona nichil habēte gr̄e et ꝟtutum ƺ potius odio
et rancore plena:nō sistit nec morat̄:licet quādoq̄ transeat per os suum.

¶Septimo necesse est ip̄m bersare vt dormiat:hoc facit patiētia q̄ ipsum
bersat ꝛ dormire facit. Inde est q̄ discipulis existentibus in naui versata
hinc inde dn̄s dormiebat. Math.viij. Sic dum tēpestas nos agitat ꝛ non
blaspehmamus:ꝛ nō murmur resonat nō querimonia ƺ corde tacito mēs
bene ꝯscia cōseruat patiētiā:tūc illic o puer dormit. Videt̄ em̄ dormire:qꝛ
nō videtur succurrere. Scd̄o videt̄ dormire:qꝛ quiescit in cōsciētia in qua
patiētia facit trāquillitatē:qꝛ nec murmur resonat nec q̄rimonia. Cāti.v.
Ego dormio scilicet in mēte deuota:ꝛ cor meum vigilat scilicet cor in quo
habito vigilat in tribulatione ꝛ aduersitate.

¶Octauo necesse est puerū excitare postq̄ dormierit et leuare. Hoc facit
sctā meditatio ꝛ deuota or̄o dicēs. Exurge q̄re obdormis dn̄e:exurge ꝛ ne
repellas i finē. p̄s. Voce mea ad dn̄m clamaui:ꝛ exaudiuit me. ꝛ seq̄t̄. Ego
dormiui ꝛ soporatꝰ sum ꝛ exurrexi. ꝛ alibi. p̄s. Et excitatꝰ est tāq̄ dormiēs
dn̄s:ꝛ tāq̄ potēs crapulatꝰ a vino. Sic fecer̄t ap̄li qn̄ excitauer̄t dn̄m dicē
tes. Dn̄e salua nos/ꝑimꝰ. Sic ꝛ facere debēt illi q̄ vexātur ḡui aduersita-
te vel tētatiōe. Induit ēt eū:qn̄ reuoluit ꝟtutes ꝛ bn̄ficia ꝛ scp̄turas sctās
et alia de eo. ¶Ex p̄dictis pƺ q̄ puer iste dƺ hr̄e multas nutrices. Prima
q̄dē erit deuotio:q̄ eū nutrit lacte/butiro/ꝛ melle. Scd̄o obediētia portat
eū. Tertio pietas balneat. Quarto puritas recubat i pānis nudis. Qui-
to ꝯtritio mūdat pānos. Sexto charitas āplexat̄ ꝛ ligat. Septio patiētia
bersat ꝛ eū dormire fac̄. Octauo sctā meditatio ꝛ deuota or̄o excitat ꝛ le-
uat ꝛ induit. Nono mia pascit. Decio iusticia āmbulare discit. Vndecio discre
tio eū ab igne ꝛ aq̄ et cet̄is nociuis custodit. Et si q̄rat̄ de nutricibꝰ quō po
ter̄t tot eē i domo:ꝛ q̄ magna ē sepe dissensio tot flieꝝ. Rn̄det̄ q̄ nō erit
nob ḡue hr̄e istas. Tū ꝑp̄t mercedē q̄ ꝑmittit̄. Exo.ij. Accipe michi pueꝝ
et nutri eū:ꝛ ego dabo tibi mercedē tuā. scd̄o qꝛ sumꝰ reges q̄ nutrimꝰ eū.
Esa.xlix. Erūt r̄ges nutricij tui ꝛ regie nutrices tue:t̄les aūt p̄nt satis hr̄e
nutrices. Vn̄ et xp̄s mlt̄as habuit nutrices i natiuitate:q̄ eū nūq̄ defuer̄t
ƺ nutrier̄t ꝛ associauer̄t vsq̄ ad mortē. Nutriuit ei eū puritas i natiuitate triēdū xp̄m

F
Natiuitas
christi.
Quomodo
possunt esse
mlt̄e nutri-
ces ad nu-

et associauit vsq; ad mortem:scȝ maria ⱪgo:subiectio eum coram iudici- bus manere fecit:pauptas in cruce spoliauit:largitas ei donare fecit pa- radisum:charitas mori:pax mũdum reconciliare ꝛ suos crucifixores:mi- sericordia sanguinem fundere.

A
Natiuitas christi.
Gloria dñi.
Quare xps dicit gloria dñi.

¶ De eodẽ festo Sermo.vij.et in ordine.xliij.per thema.

Reuelabit gloria dñi:ꝛ videbit oĩs caro pariter qḋ os dñi locutũ est.Esa.xl.Querit quare xps dicit gl'ia dñi:vt ptȝ in hoc the- mate.ꝛ Exodi.xvj.Mane videbitis gloriam eius.Et item ps. Ut inhabitet gl'ia in terra nostra.Et iterũ Esa.lx.Gl'ia dñi sup te orta est.Rñdetur ꝙ ꝓpter multa:pmo qꝛ Prouer.x.Gl'ia pa tris est filius sapiens.Si ergo carnalis est hmõi:multo magis filius dei. Scḋo vt discant hoĩes nunc reuerere deũ ꝛ glorificare eum.Si enim ante nõ apparebat vnde gr̃as agerẽt:nũc xͦo apparet.Ideo blasphemi se custo diant:qui multo nunc grauiꝰ peccant ꝙ iudei:qꝛ de iudeis dicit.j.Cor.ij. Si cognouissent nunꝙ dñm gl'ie crucifixissent.Isti aũt post tot ꝓphetarũ veteris ꝛ noui testamẽti testionia:post tot miracula ꝛ approbatiões sctõꝝ inhonorãt dñm.ẜm illud Heb.vj.Rursum crucifigẽtes in semetipsis filiũ dei ꝛ ostẽtui habẽtes.Tertio vt humiliet hõ qñ deus gl'iam suã ita humi- liauit:sicut ꝓmiserat in Psal.Gloriã meã in puluerẽ deducã.Nõ ḡ appo nat hõ vltra se magnificare sup terram.Si sacco induta est gl'ia dei pr̃is: nõ supbiat i vestibꝰ.Si vsq; ad infantiã nõ q̃rat altã dignitatẽ.Si vsq; quo videretur ignorans:nõ glorificet in scientia.Quarta ratio:qꝛ antiquitus dicebat gloria dñi:quãdo exercebat iusticiã.Sepe eñ dicit qñ dñs facie- bat iusticiã:ꝙ gl'ia dñi erat sup tabernaculũ:sicut quãdo maria soror moy si percussa est lepra:ꝛ plures de populo interfecti sunt.Homo eñ multum offendebat patrẽ suum:nec erat remediũ quousq; clamauit vt gloria ista veniret:ꝛ tunc filius positus est arbiter inter deũ patrem ꝛ hoĩem:ꝛ illum arbitrum querebat hõ cõfidens in illo.Dicebat eñ pater:ponã.s.iudiciũ arbitrarium in salutari hoc est in filio meo:ꝛ homo de hoc cõtentus respõ debat.Fiducialiter agã in eo.Sciebat eñ homo ipm allaturũ secũ miam Et ꝓpterea sup hoc arbitrio dicit ꝓpheta.Reuelabitur gloria dñi.s.nouo modo ꝛ alio ꝙ in veteri testamẽto hoc est p miam:vbi prius reuelabat per iusticiam ꝛ videbit oĩs caro pariter qḋ os dñi locutum est:quod hodie cõ- pletum est quãdo per viscera mie sue visitans nos oriens ex alto:ꝓdijt ad nos visibilis ex vtero marie:quam salutabimus ꝛc̃.

B
Natiuitas christi.
Ut sol iusticie q diu latuerat: tandem est publice reuelatus.

¶ Sicut sol diu aliquãdo latet in nubilo:qui tandẽ clare hoĩbus reuelat: sic deus ꝗ ab origine mũdi hoĩbꝰ latuerat:in incarnatione ꝛ natiuitate est publice reuelatꝰ.Luce.ij.Uiderũt oculi mei salutare tuũ.Et hec est reue- latio inestimabilis amoris.Magne charitatis esset regẽ sedere iuxta pau perẽ:quãto magis ꝙ deus p carnẽ iuxta hoĩes visibilis appareret.Unde deus est sicut rex qui secrete cum ꝯsiliarijs suis tractat de regimine regni sui tandẽ ordinatũ secrete fuerit diuersis diuersimode publicat ꝛ reuelat: qꝛ deus in secreta camera sue occulte prudẽtie primo disponit oĩa que fa- cit:ipsaq; pmo suis secretarijs.i.angelis ostẽdit:tandẽ senescallis ꝛ balli- uis suis.s.ꝓphetis ꝛ apostolis:ꝛ finaliter p ipsos ceteris publicat ꝛ denũ ciat.Sic eñ fecit de secreto sue beate incarnationis ꝛ natiuitatis:qḋ fina liter per ꝓphetas suas oĩbus reuelauit.Dicit eñ per Esaiã.lvj.Iuxta est salus mea vt veniat:ꝛ iusticia mea vt reueletur:ꝛ ita verificatum est illud thematis preassumpti reuelabitur gloria dñi:et videbit oĩs caro ꝛc̃.

¶ Iuxta thema ꝛ euãgelium hodiernũ qḋ scribitur Luce.ij.dicenda sunt

duo. Primo quomõ reuelata est gloria dñi Marie et Joseph in presepio. Scdo quõ pastoribus est reuelata. Primũ matutino sermone. Scdm vo postmeridiano declarabit. In primo tria comprehẽduntur. Primũ est de edicto Augusti cesaris. Secũdum est quõ ascẽderunt Maria et Joseph vt illi obtemperarent. Tertiũ est quomodo Maria peperit xp̄m in presepio.

C Natiuitas xpi.

¶ Quo ad primũ dicit in principio euãgelij predicti. Exijt edictũ a cesa re augusto vt describeret vniuersus orbis. Ubi duo querũtur. Primũ est cum imperatoris edictũ vel mãdatum esset illicitum: an Joseph et Maria tenebãtur ire in bethleẽ iuxta formã edicti. Sed q tale preceptum fuerit illicitũ patet: qr cum sic fecisset Dauid. j. Paralip. xxj. ppter hoc irat⁹ est dñs et grauissime punit⁹ dauid. Respõdetur p̄mo q numeratio populi põt fieri ab aliquo p̄ncipe. Primo ad potẽtie sue ostentationẽ: et sic est supbie actus: et ppter illud Dauid punit⁹ est. Sic Ezechias qui ostẽdit assyrijs et caldeis diuitias suas / arma et scuta illis q̃ erãt serui babylonis. iiij. Re gũ. xx. Scdo ad sciẽdũ quot eẽnt capita: vt sciret quõ distribui possent tal lie et tributa sine grauamine populi. Debẽt em̃ principes illã hr̃e prudẽtiã vt intẽdant ad vtilitatẽ populi sui. Sicut ei geniti sub bono sidere vel sub bona ɔstellatione vt dicũt astrologi in maiori psperitate viuũt: sic qui sub discreto p̄ncipe. Jnde de sctis aialib⁹ et oculatis et prudẽtib⁹ dicit Ezech. j. Manus hois sub pẽnis eoꝝ: qr sub pẽnis bonoꝝ p̄ncipũ viuũt in pace ar tifices et oparij et cultores agroꝝ / nõ molestati exactionib⁹. Hic Ezech. iij. dicitur de bono p̄side. Sub vmbra ei⁹ habitabit cetus gentiũ plurimarũ. Sed mali p̄ncipes sunt male cõstellationes sub quib⁹ affligunt qui nascũ tur sub illis: vt dicũt astrologi: et multis subijciũtur infortunijs. Prouerb. xxviij. Regnãtib⁹ impijs ruine hoim. Similes em̃ sunt leonib⁹ et aquilis: que deuorare solent que sub se sunt aialia: et alijs tradere ad deuorãdum. vt dicatur illud p̄s. Populi sub te cadẽt in corda inimicoꝝ regis et regni. Unde de asina Balaam dicit Numeri. xxij. q cecidit sub pedib⁹ sedẽtis. Sunt em̃ similes soli eclipsato ad quem ɔmuniter sequunt magna mala. de quo sole dicit Eccles. ij. Uidi in oibus vanitatem et afflictionẽ animi et nichil pmanere sub sole: qr sub talibus nichil pmanet. Scriptum est enim Nũeri. xvj. Dirupta est terra sub pedib⁹ eoꝝ. Nam oia in os eoꝝ introeũt sicut in abyssum. Tertio vt sciret diuersitas / et nationũ / et legũ / et ɔditio num: vt s̄m illas leges et cõditiones possent ɔformiter dirigi. Jdeo qui ad regimina regnoꝝ ascẽdunt debent esse oculati vt videãt et ista cõsiderent: exẽplo sctõrũ aialium q̃ plena erant oculis ante et retro. Quarto hoc fieri potuit vt ɔfiterẽtur fidelitatem imperatori ppter pacis securitatẽ: vt co gnoscat homo de se illud Matth. viij. Homo sum sub potestate ɔstitutus. Et his tribus modis vltimis exijt edictũ a Cesare augusto: vt dicit Nico. de lira. Dicitur preterea q dato q illud p̄ceptum fuisset illicitum: tamen Joseph et Maria tenebãtur obedire. Non em̃ ad inferiores spectat dijudi care de preceptis superiorum: et preceptum de se non erat malum vt iam dictum est / nisi pro quanto ex volũtate male circunstãtionata processisset. Jnferiores autem semp debent de suis superioribus bene existimare et iudicare / nisi euidenter appareat de contrario.

An maria et ioseph tene bant obedi re edicto ce saris: cũ vi deretur esse iniustum.

D Subiectio.

¶ Scdo querit quõ dñs qui erat summ⁹ imperator orbis: qui habet in fe more suo scriptũ. Rex regum et dñs dñantium: talem sustinuit subiectio nem vt adhuc infans solueret tributũ: cũ reges et pricipes nõ ppter aliud inter se pugnẽt q̃ ppter libertatẽ habẽdam? Respõdetur q hoc fecit p̄mo ad ostẽdẽdũ q nostris p̄ncipib⁹ debemus obediẽtiã: vbi preceptũ impleri

Propter multa vo luit domi nus subijci impatori.

potest absq; offensa creatoris. Si aũt creator oim ab exordio illi seruituti subijci voluit: quãto magis vilis vermiculus in honorẽ dei? Si infideli et idolatre: quãto magis fideli debem⁹ obsequiũ? Secũdo hoc fecit ad ostẽdendũ q nõ venerat regnare tẽporaliter: sȝ solũ spũaliter in aiab⁹ nostris: ideo regnũ eius stetit cũ romano imperio: nec in vita sua se miscuit de illo: nec ipm voluit exercere: ad ostẽdendũ q ecclesiastici principes pncipali⁹ debent intẽdere spũalibus q̃ tẽporalibus: ꝛ principali⁹ cum diuibus q̃ curijs principum interesse. Nec expulit romanũ imperatorẽ/licet potuisset: sed secum pmisit. Non sic multi: qui cũ principant alios secum permittere nõ possunt. Inde Dañ. vij. dicit. Vidi ꝛ ecce quoddam cornu ortũ est in capite bestie: qd habebat oculos ꝛ os loquens grandia: et tria alia cornua euulsa sunt a facie ei⁹: et faciebat bellum cõtra sanctos: ꝛ preualebat eis. Sic in loco capituli vni⁹ eminẽtie vel officij vel dignitatis aliquãdo inter ceteros inuenit aliqua psona vilis ꝛ dura per obstinationẽ/ habẽs subtilem ꝛ fallacem maliciam: ꝛ os loquens grãdia per adulationem respectu maiorũ: per accusationem respectu pauperũ: apud minores iactantiam et cõminationem: apud oẽs eloquentie deceptionem ꝛ verborũ palliationẽ. Et licet tale cornu sit modicũ: tñ quãdoq; per fortunã sic augmẽtat q a facie eius euellũtur alia cornua magna. i. alij potẽtiores/nobiliores ꝛ meliores se. Tertio ad ostendẽdum principibus modũ viuendi: q vt pacem habeant aliquid de suo vel de sua potestate dimittant. Hinc dñs oĩa regna terrarum dimisit terrenis: ꝛ inde orta est iusticia simul cũ pace. vñ ps. Orietur in dieb⁹ eius iusticia. Primo orietur iusticia. scdo abũdãtia pacis: qȝ nunq̃ scdm sine primo. Sic laudatur Theopõpus rex lacedemonũ ab Aristo. v. politice. c. xj. q regiam potestatẽ prudẽter minuisset. Pro qua re cum argueretur ab vxore dicente an nõ erubesceret q filijs minorem potestatem regiam reliquisset q̃ a parẽtibus ipe recepisset. Non pfecto inquit. Nam relinquo eis multo durabiliorẽ. Magna eñ regna magis inuidie et bello subiecta sunt q̃ parua: sicut magna edificia ꝛ magne domus magis patẽt ruinis ꝛ casibus ꝛ fulguri q̃ parue domus.

¶ Pro scdo dicit in textu euãgelij. Ascẽdit aũt Joseph de ciuitate nazareth in bethleem vt pfiteretur cũ Maria desponsata sibi vxore pregnãte.

¶ Hic queritur quomõ ducebat Joseph despõsatam Mariã adolescẽtulã per viã tam longã que grauida erat et tã pulchra: qȝ sicut speciosus forma pre filijs hoim fuit fili⁹ eius: ita illa speciosa: sicut recitat speculũ morale de oculo et pulchritudine ei⁹. Quõ eñ nõ timebat Joseph eã sol⁹ ducere? Dicit ad hoc pmo q tunc currebat maria iusticia: ita vt vrbes nocte ꝛ die non clauderẽtur: et maxima pax/que est signum iusticie: ideo tunc nullus ausus fuisset illos molestare. Secũdo beata virgo licet esset pulchra/erat tñ illa gratia munita q a nemine ꝯcupiscebatur. Et vt ait glo. erat lucens in facie taliter q respiciẽtes eam a sui ꝯcupiscentia arcebat. Nec mirũ: qȝ habebat solẽ in ventre: habebat illum q̇ est vera lux illuminãs oẽm hoiem veniẽtem in hunc mũdum. Tertio habebat custodiam angelorũ: ſm illud Cãticorum. iij. En lectulũ salomonis sexaginta fortes ambiũt ex fortissimis israel. i. ex supmis angelis videntib⁹ deũ. Israel eñ interpretat vidẽs deũ. Joseph aũt eam ducebat grauidam sine onere: qȝ onus illud nõ onerabat sicut nec ale auis: vt esset testimoniũ natiuitatis ei⁹ et nascẽtis pueri illi⁹. Sicut eñ Johãnes fuit missus a deo vt testimoniũ perhiberet de lumine q illuminaret mũdum: ita ꝛ Joseph vt testimoniũ phiberet de virginitate Marie ꝛ natiuitate xpi: et ideo manifeste suã ducebat vxorẽ. Non sic qui

nubūt hora scđa vel tertia: qui timent ne videant: qui nō faciūt honorem matrimonio: vbi tñ dñs voluit nuptijs interesse: vel tales credūt īhonestū eē matrimoniū: vel nolunt ipm honorari: vel fecerūt aliquod dedecus. ¶ Quātū ad tertiū subditur in textu. Factū est autē cū impleti eēnt dies peperit filiū suū pmogenitū: ꝛ tunc p partū reuelata est gloria dñi Marie et Joseph. ¶ Sz ibi qrit pmo quō peperit: an fuerit vera mater xpi? Et vi det ꝙ nō: qꝛ nō opata est sicut alie matres. Nō eñ egit ad compositionez corporis: cū in instanti/nec ad exitū de corpore: cū transierit sicut radius solis. Si eñ dicat sufficere ministrare materiā: tunc lignū diceret ꝟa ma ter scāni: qꝛ ministrat oēm materiā. Prima ꝓpositio. Maria est vera ma ter xpi: qꝛ fecit qcqd alia mater facit: qꝛ ministrauit materiam ad op⁹ spi ritus sancti: sicut alie matres ad opus viri. In vtero suo nutrimento nutri uit eū ꝛ aluit: ꝛ in fine ad hoc vt tāꝗ fruct⁹ matur⁹ caderet ex aluo ꝟgis. Non eñ habuit corpus allatum de celo: vt dicit Ualētinus hereticus. ¶ Scđa ꝓpositio. Nō obstante ꝙ Maria fuerit naturalis xpi mr: tñ mi raculose fuit ortus ꝛ ꝓductus. Primo qꝛ alij a sole et hoie generant: sz il lud phi: Sol et homo generāt hoiem. Hic nec a sole nec ab hoie sed a spū sctō ꝓduct⁹ est. Scđo qꝛ alij formant successiue: iste instātanee. Tertio qꝛ alij aperiūt vuluā. Nos eñ sumus vipere ꝛ semen serpentinū q vulnera mus ꝛ aperim⁹ mr̄es nr̄as in partu suo: sz iste semē diuinū. de quo Esa. j. Nisi dñs sabaoth reliquisset nobis semen quasi sodoma fuissem⁹ ꝛ quasi gomorra sikes essemus. Sz iste clauso exijt vtero aluū ꝟginis per portā. s. clausam ꝛ viā mūdissimā. In nobis polluta est via q incipit a ꝯceptiōe et terminat in natiuitate. ps. Ecce in iniqtatibus cōceptus sum. Sz de eo dr̄. De⁹ meus impolluta via eius. Et Prouer. iij. Uie ei⁹ vie pulchre: qꝛ sine culpa in cōceptu: ꝛ semite ei⁹ pacifice: qꝛ sine pena in exitu. Uñ i alijs cadit flos. s. ꝟginitatis p corruptionē qñ venit fruct⁹: sz ibi sit fuerit flos ꝛ fruct⁹. ¶ Scđo qrit quare ex intacta virgine voluit nasci xps? Rñdet p duas ꝟitates. Prima est. Btā mater xpi mãsit ꝟgo post partum: ita ꝙ si ne corruptione peperit xpm. Ptz pmo exēplo ꝟbi humani: qꝛ sicut ꝟbū humanū ab hoie ꝓlatū cor intrat auditoris sine auditoris corruptione: ꝛ quēcūqꝫ locū clausum sine aptione: sic ꝟbū dei increatū. de quo Joh. j. In pncipio erat ꝟbū. corpus et aiam intrauit sue genitricis sine corruptiōe sui: quia oppositum sentire non esset aliud ꝙ maiorem potestatē attribue re ꝟbo hominis ꝙ verbo dei. Secūdo q concedit ꝙ apes duas in flore col ligunt naturas ꝛ substantias cerā et mel sine floris lesione: quomō nega bit ꝙ deus qui apibus potentior est/non possit in virgine matre duas acci pere naturas: corpus scꝫ et aiam sine floris ꝟginitatis eius lesione? Ter tio sicut flos sine sui labore ꝛ diminutione dat dulcem odorem: sic ꝟgo ma ter peperit saluatorē. Berñ. Si qris quō virgo genuit saluatorē: quō flos vitis dedit odorē. Si inuiolatū inuenis florē eo ꝙ dedit odorē: violatum non crede pudorē/eo ꝙ genuit saluatorē. Jđo pōt singulariter dicere illđ Eccli. xxiiij. Quasi vitis fructificaui suauitatē odoris. Quarto qꝛ si fruct⁹ arbor tantā habeat potētiā ꝙ nasci de arbore pōt sine macula ꝛ fractiōe arboris: quāto magis fruct⁹ ille benedictissimus de mr̄e sua nasci potuit absqꝫ macula matne puritatis: ꝛ absqꝫ diminutiōe integritatis. Quīto ptz auctoritate Hildefonsi toletani i ſmone de assūptōe dicētis. Absit vt dei fili⁹ mr̄is pudorē vllis vexauerit iniurijs ꝛ molestijs. Absit vt illa q ois Eue maledictio soluta est: i ptu maledictōib⁹ subiacuerit. Absit vt tanta tristicia ꝛ gemit⁹ iteruenerit: vbi gaudiū oīz pdicat: ad cui⁹ ptū mltitudo

E
Maria.
An fuerit vera mater xpi.

F
Maria.
Q3 peperit xp3 sine corruptione.

cecinit angeloꝝ. Absit vt inter ãgeloꝝ discursus imũda sedeat in sanguie septem diebꝰ: ad quã si ita cẽt / nec pastoribꝰ iuxta legem (vt ita dicã) igredi liceret. Et si dicat. Scriptum est Esaie. xlix. Rorate celi desuꝑ: et nubes pluant iustũ: aperiat terra. i. maria. Et ꝑ cõsequens videtur ꝙ aperta sint claustra Marie ꝑ corruptionem vel fracturam? Rñdet. Aperta est terra Marie sursum. qr p̃s. Os meum aperui cõsentiendo angelo: et aurẽ credendo: et attraxi spiritum: sed nũꝗ̃ deorsum per concupiscẽtiam mundanam aut corruptionem. Et qr sine corruptione peperit: iõ etiam peperit sine dolore et labore. Añ Eua si ante peccatũ in paradiso ꝯcepisset / nõ pepisset in dolore: sicut nec fuisset in ꝯcupiscẽtia genita. Et ido Maria in nazareth tanꝗ̃ in orto voluptatis cõcipiẽs ⁊ sine dolore pariẽs / demõstrat se ad primã innocẽtiã restitutã. Hoc aũt nõ cõuenit aliis mulieribꝰ: et merito: nam differentia est in ecclia de canonicis priuilegiatis et eoꝝ vicariis: qr canonici ꝓuilegiati fructus suaꝝ p̃bẽdarũ sine labore ꝑcipiũt: vicarii vero sine ꝓuilegio existẽtes nõ nisi cũ labore. Sic Maria inter mulieres sola ꝓuilegiata fructũ suũ sine labore peperit. Et iõ hortat ecclesia vt in h̃ laudemus deũ ⁊ cõgaudeamus ei dicẽs. Confiteantur tibi populi deꝰ: cõfiteãtur tibi populi omnes. Rationem subdit. Terra nostra scʒ Maria dedit fructũ suũ. Et sic ad litterã exponit Nicolaꝰ de lira. Terra eñ maledicta in ope Ade germinauit spinas et tribulos / etiã culta: sʒ terra Marie benedicta ab angelo / absqꝫ labore fructũ edidit. Ait eñ xp̃s. Ego flos cãpi: q̃ sine labore ⁊ cultura nascit. ¶ Scda veritas. Multiplici ex causa decuit xp̃m nasci ex vgine. Prima est qr ad hoc fuit incarnatio ⁊ natiuitas xp̃i: vt hoies renascerent in filios dei. ꝛm illd Joh. j. Dedit eis ptãtem filios dei fieri. Filii aũt dei (vt ibidẽ dr) nõ ex volũtate carnis ⁊ viri. i. nõ ex cõiũctione maris ⁊ femine nascunt. Xp̃s ergo cũ sit p̃mogenitus inter filios dei / etiam ꝛm humanitatem: nõ debuit nasci ex coniũctione tali / sed ex virgine. Jnde Augu. lib. de vgi. ait. Oportebat caput nostrũ ꝛm corpus nasci de vgine: vt signaret sua mẽbra ꝛm spm̃ de virgine etiã nascitura. Hoc eñ ꝓuidit Ezechiel in porta clausa. Quod exponẽs Aug. in quodam sermone dicit. Quid porta in domo dñi clausa / nisi ꝙ Maria erit sp intacta? Et q̃d est ꝙ vir nõ trãsibit ꝑ eam / nisi ꝙ spũs sanctus impregnauit eam: et dñs angeloꝝ nascet ꝑ eam? Et quid est clausa erit in eternũ / nisi ꝙ Maria vgo est ante partũ: virgo in partu: ⁊ vgo post ꝑtũ? Secunda ratio: qr a corruptiõe liberandũ erat genus humanũ: ideo p̃ciũ redẽptionis debuit esse incorruptum. Nil ergo mirũ si de immaculata immaculatus nascit: vt sicut in celo habuit patrem imortalem eternus sine matre: sic in terra haberet matrem virginẽ incorruptus sine patre: et sicut in celo qualis pater talis filiꝰ: sic in terra qualis mater talis filiꝰ: talis agnus qualis mater agni. Cõgruũ ꝗ fuit vt per incorruptionẽ veniret: qui corruptionẽ pcti tollere venerat. Jn ea eñ ex deo ⁊ hoie cataplasma factum est qd sanaret oẽs infirmitates nr̃as. Et commixte sunt he due species in virginali vtero tanꝗ̃ in mortariolo: spũ sancto tanꝗ̃ pistillo illas cõmiscẽte. Jn hac cella venit Helyseꝰ tanꝗ̃ aĩa in corpus mortuũ: vt mortuũ hominẽ calefaceret: ⁊ in veteribus mẽbris vita noua: ⁊ in carnalibꝰ vita spiritualis: ⁊ in terrenis celestis. Tertia ratio: cõgruũ fuit vt sicut p̃mꝰ Adã de terra virgine ortus est: ita et scds. et sicut ꝑ Euã virginẽ perditio: sic ꝑ Mariam virginem fieret reparatio. Jnde canit ecclesia. Paradisi porta per Euam cunctis clausa est: et per Mariam virginem iterum patefacta est. Unde Abrahe dictum est Genes. xv. Quarta generatione reuerten-

S Natiuitas xp̃i.
Qr decuit xp̃m nasci ex virgine.

tur in terram ꝓmissionis. Prima fuit in Adã sine viro et muliere. Scd̃a in Eua ex viro sine muliere. Tertia ꝯmunis est ex viro ꝛ muliere. Quarta est de muliere sine viro: ꝛ hec singularis: nec alia inueniri poterat q̃ tribus primis succedere posset. Quarta ratio. Ille q̃ venerat afferre gaudiũ mũdo: ꝛ letificare triste seculũ nõ debuit cõtristare virginei ventris hospitiũ: nascẽdo scilicet cum detrimẽto sue virginitatis: immo potiꝰ debuit nasci cũ augmẽto eiusdẽ: sicut ꝛ fecit. Inde poterat xp̄s dicere illud Osee.xiiij. Ero quasi ros: ꝛ israel.i.maria germinabit quasi lilium. Sicut eñ ros liliŷ candorem aut decorem nõ minuit/ sed potius auget et nutrit: sic dei filius marie puritatẽ et ꝟginitatem nõ abstulit aut minuit/ sed magis auxit et decorauit. Et pãnis eũ inuoluit maria.s.et reclinauit in p̄sepio. Ecce quõ panis angelorũ factus est fenum positũ in presepio nobis tanq̃ iumentis appositum. Verbũ quippe caro factum est: et omnis caro fenũ. Sed iuxta prophetã. Exsiccatũ est fenum ꝛ cecidit flos. Sed certe viride erat quãdo in viridi hec tormẽta faciebãt iudei: nec cecidit flos qui fructũ immẽsum parturijt. Subditur eñ. Verbum aũt dñi manet ineternũ. Si ergo fenum est verbũ: necesse est vt maneat in eternum. Quia nõ erat ei locus in diuersorio. Nõ eñ a diuitibꝰ huius mũdi recipitur: ꝛ ideo poterit eis improperare. Hospes fui ꝛ nõ collegistis me. Sed solum in simplicibus ꝛ pauperibus locum habet. Nam neq̃ in palatio nec in diuersorio christꝰ nascitur: sed solum in presepio reclinat̃: esto igitur presepe si vis esse locus domini. Diuites huius mũdi inflati superbia eius presepe fieri dedignãtur.i.simpliciter ambulare ꝛ simpliciter intelligere: ideo xp̄m recipere nõ merent̃. Iob.xxxix. Nunq̃d volet rinoceros seruire tibi: aut morabitur ad presepe tuum? Sed quasi presepe eos fieri hortabat̃ Paulus dicẽs.j.Thimo.vj. Diuitibus huius seculi precipe non sublime sapere.

D Natiuitas christi. Qr̃ xp̄s nõ nascit̃ spũaliter apd̃ diuites: nec ab eis recipitur.

¶ Sermo octauus de eodem festo ꝛ postmeridianus. Et in ordine.xliiij. per thema precedens.

A Natiuitas christi. De triplici natiuitate apd̃ romanos celebri

Nil mirũ si celebris est apud fideles hec xp̄i natiuitas: in qua reuelata est eis gloria dñi. Antiquitus eñ in re publica romana: inter festa tria erãt celeberrima q̃ erãt tres natiuitates. Pria erat natiuitas impatoris: qua ꝯmuni oĩm sorte/ sub fausta (vt dicebant) fortuna natus erat. Secũda erat natiuitas in imperio: qua die sibi regni diadema assumebat. Tertia ꝟo erat ipsius vrbis natiuitas in qua muroꝝ clausura perficiebat̃ et legibꝰ fundata erat. Pria ergo natiuitas ad diẽ natiuitatis domini ꝑtinet: in qua ingressus est mũdum. Scd̃a ad diem resurrectionis/ in qua imperium ꝛ regnũ assumpsit: quãdo gloria ꝛ honore coronatꝰ est. Tertia ad diem penthecostes: quãdo apostoli qui fuerũt eccl̃ie muri ꝛ defensores/ spũs sctĩ doctrinis perfecti sunt: et in eorũ cordibus oĩbus linguis lex inscripta est. Si igit̃ talis impatoris qui miser nascebat̃ ita festiue celebrabatur natiuitas: quantũ celebrari debet natiuitas dei nostri: qui oẽm bñdictionẽ nobis attulit: ꝛ oẽm exclusit maledictionẽ et captiuitatẽ? Primo quidem talem nobis attulit bñdictionẽ q̃ per illã nos quodãmodo deificauit. Carnalis eñ xp̄i natiuitas fecit in nobis spiritualem: vt sicut in illa deus factus est filius hoĩs: ita in ista hõ fiat filius dei: ſm illud Iohã.j. Dedit eis potestatem filios dei fieri. Venit enim xp̄s nõ inuidus sibi q̃rere fratres: vt quos nõ habebat per naturam sibi cõpararet per gratiã: vt eis cõmunicaret suã hereditatẽ. Et inde dicũtur christiani. Roma.viij. Heredes quidem dei: coheredes autem christi. Ecce bñdictio perfectissima que est in cõmunicatione hereditatis eterne:

B Qr̃ fructuosissima fuerit nob̃ xp̄i natiuitas.

in qua oĩs alia bñdictio includitur. Oppositũ fecit dyabolus. de quo dicitur in figura. Judicũ. ix. ꝙ Abimelech interfecit oẽs fratres suos septuaginta: vt solus haberet regnũ. Dyabol⁹ enĩ in Adã interfecit oẽs inuidẽs illis hereditatẽ. Sed xp̃s bonus frater voluit mori ⁊ interfici: vt suam nobis cõmunicaret. Secũdo per suam natiuitatẽ liberauit nos xp̃s a maledictione pcti et captiuitate dyaboli. p̃s. Liberauit pauperẽ a potẽte: pauperem cui nõ erat adiutor. Nã liberauit hoiem a dyabolo qui est tante potentie ꝙ nõ est potestas sup terram que ei valeat ꝯparari. Job. xlj. Et illa fuit ꝑfecta liberatio: qꝛ Joh. viij. Si vos fili⁹ liberauerit: ꝟe liberi eritis. Homo autẽ erat pauper talis ꝙ non erat ei adiutor alius: quia nec angelus / nec homo / nec lex / nec liberum arbitrium poterat eũ liberare: nisi sol⁹ leo de tribu iuda. Apoc. v. Jnde dicit̃ Eccl̃i. vlti. Respiciens erã ad adiutorium hoim: et nõ erat. Pauper autẽ est peccator: qꝛ spoliatus gratuitis et vulneratus in naturalibus. Potẽs vero est peccatũ: quia rex. ẜm illud Roma. v. Nõ regnet peccatũ in vestro mortali corpore. Multũ igitur nũc est glorificãdus deus: qui per natiuitatẽ filij sui tanta nobis bñficia cõtulit: ⁊ bñdicendus est venter Marie ꝟginis: in quo filius ipse requieuit: et vnde nobis ortus est. Propterea eandẽ virginem salutemus ⁊c̃.

C Natiuitas christi. Q; nouem miraculis ẽ manifestata xp̃i natiuitas.

¶ Nouem miraculis reuelata est gloria dñi: et manifestata / ac ꝓbata xp̃i natiuitas. Primũ est: quia ẜm Jnnocẽtium tertium / pace existente rome cõtinua. xij. annis: factũ est templũ Apollini: quod ẜm responsa illa nocte ruit: quãdo ꝟgo peperit. ¶ Secũdũ est ex legenda lombardica: qꝛ ipa die statura Romuli et multe alie in diuersis locis corruerunt. Et Hieremias egyptijs sacerdotibus signũ dedit ꝙ eoꝝ simulachra corruerent qñ virgo pareret. Jdeo sacerdotes idolorũ puerum in gremio baiulãtis fecerũt: et in secreto tẽpli loco ponẽtes adorabãt. ¶ Tertiũ ẜm Orosium ⁊ Jnnocẽtiũ: fons aque in liquorẽ olei versus est erũpẽs vsqꝫ ad tyberim: ⁊ toto die largissime fluit: sicut Sibilla ꝓphetauerat ꝙ fons olei flueret dũ nasceret̃ saluator. ¶ Quartum ẜm Chryso. ꝙ magis in ipa nocte sup mõtem quẽdam orãtibus / stella quedã iuxta eos apparuit: que formam pulcherrimi pueri habebat: ⁊ in capite eius splẽdebat crux: que magos alloquẽs dixit vt in iudeam ꝑgerent. ¶ Quintum est ex legenda lombardica: qꝛ ipso die tres soles in oriẽte apparuerunt: qui paulatim in vnũ corp⁹ redacti sunt. Sed Eusebius in cronicis / ⁊ Hystoria scholastica dicunt ꝙ nõ ipso die sed ante per aliqꝺ tempus. s. post mortẽ Julij cesaris. ¶ Sextũ est ẜm Jnnocentiũ ⁊ Timotheũ hystoriographum ex facto Sibille: q̃ ostẽdit Octauiano augusto in circulo ꝟginem gestantem puerum in gremio. ¶ Septimũ est ex hystoria lõbardica: qꝛ ipso die bos et asin⁹ miraculose deũ in p̃sepio coram eis positum cognoscẽtes flexis genibus adorauerũt. ¶ Octauum ẜm Hierony. quia illa nocte oẽs sodomite sunt extincti per totum orbem: ne in natura quã deus assumpserat / tanta decetero immũdicia inueniret̃. Nam vt dicit Augu. videns de⁹ vitiũ contra naturam in humana natura fieri: fere desijt incarnari. ¶ Nonũ est ex legẽda lombardica: ꝙ ipsa nocte aeris obscuritas in claritatem diei ꝟsa est. Ex quibus oĩbus patet ꝟitas propositionis assumpte. Reuelabitur gloria dñi ⁊c̃.

¶ Postq̃ dictum est quomodo reuelata est gloria dñi Marie ⁊ Joseph in presepio: nunc restat dicere quomodo reuelata est pastoribus. Ubi duo videnda sunt. Primũ est quomodo angeli nunciauerunt pastoribus natiuitatem christi. Secũdum est quomodo ipsi pastores accesserunt ad presepium vt comprobarent veritatem rei.

¶Quo ad pmũ dr in textu. Et pastores erant in regione eadem vigilan
tes et custodientes vigilias noctis sup gregẽ suũ. Erant quidem nõ sicut
pingit: qꝛ pictorib⁹ atq₃ poetis quidlibet audendi sempꝫ fuit equa ptãs:
ʒ erãt in officio patriarchaꝝ. Exẽplo istoꝝ pastoꝝ debẽt ꝑlati vigilare supꝫ
gregẽ suũ et custodire ipm. Multa em̃ q̃ vicarij facere nõ possent circa re
suscitationem spũalem subditoꝝ / ipi facere possent. Ad hoc est exemplũ
Helysei. iiij. Regũ. iiij. q̃ ꝑsens suscitauit puerũ sunamitis: quẽ Gyesi suo
baculo suscitare nõ potuit. Medici etiã corporales melius sanant cũ ipsi-
met tangũt venã. Sic ꝛ dñs ipe nõ legit aliquẽ pꝫ mediam curasse ꝑsonã /
sed ꝓpa ꝑsentia. Qui em̃ lazarũ absens suscitare potuisset / suam ꝑsentiã
adhibere dignatus est. Sic a cẽturione rogat⁹ descendit ad sanandũ ser-
uum. Sic manu ꝓpria leprosum tãgẽs sanauit. Matth. vij. Sic Luce. iiij.
dr ꝙ singulis man⁹ iponẽs curabat eos. Exẽplũ dans stabulario suo. i. cu
rato cui cõmittit spoliatũ ꝛ sauciatũ curandũ. Luce. x. dicẽs. Curã illius
habe: offerẽs ei ꝓ mercede denarios duos: scꝫ victũ et vestitũ de ꝓpo xp̃i
ꝑrimonio: ꝛ vitã etñã. Stult⁹ est medicus q̃ ꝓ tãta mercede nõ sollicitat
infirmũ visitando / alloquẽdo et manu ꝓpa tangendo. Subditi etiã q̃rũt
cõiter ꝑlatos suos: sicut mulier sunamitis ꝑñtiã helysei. Et si forte dicãt
ꝙ iõ licẽtiã nõ residẽdi petũt vt discãt / ꝛ postea meli⁹ ppl'm suũ doceãt: si-
cut fecerũt isti pastores q̃ reliq̃rũt oues ꝛ trãsierũt vsq₃ in bethleẽ vt vide
rẽt verbũ illud qꝺ dñs fecerat. Sed faciant qꝺ illi scti pastores fecerũt: qꝛ
vt cognouerũt de verbo cito reuersi sunt glorificantes deũ. Sic isti postq̃
didicerint in scholis de ẏbo incarnato ꝓ gregis informatiõe / redeãt ad
gregem suũ glorificantes deum ꝛ docentes eos: ne coruo assimilent q̃ de
archa egrediẽs ad archam nõ redijt. Geñ. iiij. Exẽplũ hui⁹ rei scribit lib.
iij. hystorie angloꝝ de Laurentio ep̃o / q̃ imediate successit Augustino pri
mo ep̃o Cantuariẽsi: q̃ ꝓpter aduersitatẽ regis ꝓposuit terrã derelinq̃re.
Cui nocte q̃dã post lachrymosas ꝑces btũs Petrus apparuit: qui mul-
to tp̃e flagellis illũ arctiorib⁹ afficiẽs: sciscitabat quare gregem sibi com
missum relinq̃ret: vel cui oues xp̃i in medio lupoꝝ positas fugiẽs dimitte
ret. An mei (inq̃t) oblitus es exẽpli: q̃ ꝓ paruulis xp̃i q̃s michi cõmẽdaue
rat: vincula / carceres: postremo etiã mortẽ crucis ab inimicis xp̃i cũ xp̃o
coronãdus ptuli? His petri admonitionib⁹ ꝛ flagellis hortatus: mane ve
nit ad regẽ: ꝛ relicto vestimẽto quõ cẽt ẏberib⁹ laceratus oñdit. A q̃ rex
q̃siuit q̃s ei tot plagas intulisset: ꝛ rei audiẽs ẏitatem / timuit ꝙ cã sue sa
lutis tãta cẽt ꝑpessus: ꝛ relinquẽs ydolatriã ꝛ illegitimũ cõnubiũ / bapti-
zatus est. Et ecce angel⁹ dñi stetit iuxta illos: ꝛ claritas dei circũfulsit il-
los: et timuerũt timore magno. In hoc mundo est dies et nox. in futuro
vt dr in apocriñs Esdre. lux ꝑpetua lucebit sanctis tuis. In hoc sclo nunc
nox / nũc dies: nunc actiua / nũc contemplatiua vita: in futuro perpetua cõ
templatio: q̃n dicet spiritus vt requiescant a laboribus suis. Nam in hoc
mundo pastorib⁹ vigilantibus super gregem subito fulsit lux de celo: qꝛ
in hoc mundo si cõtemplemur / hoc est paucum. Et qꝛ pastores viderũt lu-
cem / audierunt angeloꝝ canticum: ꝛ delectati sunt in cibo quem inuene
runt in presepio. Ideo contemplatio consistit in auditu verbi dei / in visu
id est in meditatione sancta / et in sapore et gustu illius cibi eterni. Et di-
xit eis. Nolite timere. Ecce annũcio vobis gaudium magnũ. Tũc ei mũ
dus erat pene cecus: et potuisset dicere angelo nũcianti gaudiũ illꝺ Tho
bie. v. Quale michi gaudiũ est qui in tenebris sedeo: et lumen celi non vi
deo. Et iõ cũ luce magna appuit. Annũcio vobis gaudiũ. Si gaudiũ ma-

D
Uigilare.
Q[uod] debent
ꝑlati vigila
re sup gre-
gem suum.

E
Cõtẽplatio
Q[uod] in hoc
mũdo nõ est
ꝑpetua ꝯtẽ
platio.

F
Natiuitas xpi.
An xpi natiuitas attulerit gaudium oī populo.

gnū est et dulce gaudere:considerare xp̄m pauperē infantem pān̄is inuolutū:ꝙ dulce ⁊ sapidū erit videre gloriosum ⁊ exaltatū. Quod erit omni pplo. ¶ Sed quō hoc dicit euāgelista. Primo qꝛ de hoc Herodes iratus est ⁊ oīs hierosolyma cū eo turbata est. Scđo qꝛ non gaudent pagani ⁊ saraceni. Tertio qꝛ dr̄ Act. x. Dedit notum fieri nō oī pplo: sed testibꝰ p̄ordinatis a deo. Igit̄ nō debuit dici ꝙ erit omni pplo. Dicit̄ p̄mo ꝙ exponi potest ꝙ solus iudeoꝝ ppl's dicebatur populus:qꝛ Esaie. xl. Gētes in conspectu dei quasi nichilū ⁊ inane reputate sunt. Sic pctōꝛ nichil reputat̄. Unde. j. Pet. ij. Qui aliqñ non populus:nūc aūt ppl's dei. Ideo gētes nichil reputabant̄:sed postꝙ acquisiti sunt fidei/facti sunt ppl'i dei. iuxta illud. j. Pet. ij. Gēs sancta populus acq̄sitōis. Et illud p̄s. Beata gēs cuiꝰ est dn̄s deꝰ eiꝰ:ppl's quē elegit in hereditatē sibi:et tūc gauisi sunt. Dicit̄ scđo ꝙ etiā nō oīs populꝰ iudeoꝝ reputabat̄ populꝰ dei:qꝛ Daniel. ix. dr̄. Et nō erit ppl's q̄ eū negaturus est. Ideo iudei q̄ eū crucifixerūt et negauerūt nō fuerunt ppl's eiꝰ. Dicit̄ tertio ꝙ intelligit̄ illud dictū ꝙ de omni statu et natione vbiq͞ȝ terrarū gaudebūt. sicut dr̄ Lucc. iij. Factum est dū baptizaret̄ oīs populus. Nō em̄ oīs populus baptizabat̄ baptismo Iohānis sicut nec xp̄i:sed intelligit̄ ꝙ de oī statu iudeoꝝ ⁊ de phariseis ⁊ p̄ncipibus et publicanis ⁊ ꝓmiscuo populo. Est em̄ cōis modus loquendi populi qñ vadit magna mltitudo ad aliquē locum dicere ꝙ oēs vadūt illuc. Dicit̄ quarto ꝙ nō oībꝰ datū est videre corporaliter ea q̄bꝰ multum clare poterant iudicari mysteria nostre redemptionis:sȝ tātū testibus. Et si arguatur qꝛ dicitur in p̄s. Uiderūt oēs termini terre salutare dei nr̄i. Respōdet̄ p̄mo ꝙ t̄ra hierl'm pōt dici terminꝰ oīs terre habitabilis: eo ꝙ est in medio:cētrū vero vel circūferētia circa centrū est terminus oīm alioꝝ. Idō cū illi de t̄ra iudeoꝝ viderint eū/pōt dici ꝙ oēs termini t̄re viderūt eū. Uel dic ꝙ dr̄ totū corpus videre qñ oculꝰ videt. Oculi aūt totiꝰ terre et totiꝰ ecclesie fuerūt apl'i:q̄ viderūt dn̄m in carne:⁊ q̄ in oībꝰ terminis terre deportauer̄t:ꝗ qꝛ viderūt/dicūtur oēs termini terre vidisse. Uel dr̄ ꝙ oculo fidei vider̄t aliqui de q̄lȝ termino terre. Esa. lij. Quibꝰ nō est narratum de eo viderūt:et q̄ nō audierūt ꝯtemplati sunt. Et hoc vobis signū Inuenietis infantem pannis inuolutum. Rex oīm nō palatia diuitū: nō ministeriū multoꝝ hoīm:non p̄ciosum vestimentum in natiuitate elegit: instruēs hoīes vt in paruo domicilio pauco cōtēti obsequio et in vili vestimento:palatia celoꝝ:ministeriū angeloꝝ:vestimēta virtutum facilꝰ acq̄rant. Et subito facta est cū angelo multitudo militie celestis. Duplex est militia. Una armis corporalibus armata ob iniuriam ꝓpulsandā: vel ꝓpter vindictam inferendam instituta:vt ptȝ in decreto. xxiij. q. j. in p̄ncipio. Alia est spiritualibꝰ armis ornata ad resistēdū militie carnis/ mūdi/ et dyaboli:⁊ desiderijs carnalibꝰ que militant aduersus aīaȝ. Et de illa h̄ dr̄. Laudantium et clamantium:gloria in altissimis deo. Hunc hymnum quem angeli nato dn̄o cecinerūt/sacerdos inchoat:qꝛ angelum magni cōsilij representat:et chorus concinēdo prosequitur: quia subito facta fuit cum angelo multitudo militie celestis exercitus.

¶ In scđa parte dicēdū est quō pastores venerūt ad presepium:vt cōprobarent veritatem reuelationis. Dicit̄ em̄ in textu. Et factum est vt discesserūt ab eis angeli in celum:pastores loquebant̄ adinuicem. Transeamꝰ vsq͞ȝ bethleem:et videamus hoc verbū qđ factū est/qđ fecit dn̄s et ostendit nobis. Sicut em̄ ros q̄ nascitur in alta regione aeris nūq͞ȝ etiam ī suo descensu videri potest/nisi qñ est sup̄ herbā vel foliū arboris:sic filius dei

qui eternaliter generat a patre:nūq̄ apparuit visibilis quousq; i gremio
virginis resideret:et ibi descēdit sicut ros sup herbam virentē virore oīz
virtutū. Hinc dr̄:verbū caro factū est:et vidim⁹ gloriā ei⁹. Sicut etiā sol
in celo existēs/nec celū relinquens efficitur visibilis p radios quos in ter
ram emittit:sic filius dei tāq̄ sol deitatis patri equalis:semp fuit in sinu
prīs:tn̄ sicut radius solis nō relinquens celū descēdit ⁊visibilis apparuit
et se ōndit nobis. Et venerūt festinantes ⁊ inueneřt mariā ⁊c̄. Q a pasto
ribus visitat infans in p̄sepio denotat q̄ noui hois virtus infirma ⁊ tene
ra dz spiritualiū ⁊ pfectoꝝ solatio confortari:⁊ hoc in religionis p̄sepio.
Q si annū tertiū attigerūt:vt imunes inueniant a locutiōe ⁊ ope et etiā G
cogitatiōe malis vel noxijs:tales nō debēt herodē timere:q2 triēnij sunt. Visitare.
Nō em̄ occidit nisi a bimatu et infra:q2 si q̄s a malo ope et locutione ca= Quid si=
uet:et interius a praua volūtate vel cogitatiōe corrūpit: sp̄ualiter ab he= gnat visita=
rode iterficit. Qui aūt inuenit a trib⁹ abstiere:euadit herodē. Propřea tio pastoꝝ i
nouicij suas cogitatōes hn̄t senib⁹ reuelare:vt eis medelā tribuāt oportu p̄sepio.
nam. Et vidētes cognouerūt de verbo ⁊c̄. Sed q̄d queso viderūt pastores
qn̄ veneřt ad regē natum? Quid gloriosum vidētes in puero: gauisi sunt
gaudio magno? An viderint palatiū marmoreū:an matrē dyademate ful
gentē:aut in lecto aureo recubantē? Aut puerū purpura vel auro inuolu=
tum:aut curiā diuersis populis psonantē? Sed q̄d viderunt? Certe do=
mū tenebrosam et sordidā:magis bestijs q̄ hoibus aptā in qua nemo eēt
quiescere contētus:nisi itineris necessitate coactus. Matrē eius vix tuni
cā vnā habētē:nō ad ornatū corporis sed ad tegumentū nuditatis : qualē
hr̄e poterat carpētarij vxor paupcula:et hoc in pegrinatione ꝯstituta. Sz
nō regē q̄rebāt terrenū:quē audierāt a ciuib⁹ celestib⁹ pclamatū. Quid
inq̄ vidistis pastores annūciate nobis:⁊ quid audistis? Vidim⁹ (inquunt)
puerū pannis inuolutū ⁊ vagientē. Intēderēt vtinā mulieres huic vagiē=
ti puero:q̄ nō pp̄ter suam necessitatem sed pp̄ter nr̄am miseriam vagie
bat:q̄ iocūdū esset eis cū sene Hieronymo/cū paula vidua/cum eustochia
virgine illic in bethleē stare ante p̄sepe dn̄i:intueri infantē et collocare in
p̄sepio. Certe sordidū illud stabulū totū redolet sacramentis celestibus:
et pfetore stabuli diuersos odores aromaticos spirat. O gratissimi va=
gitus p quos eterne mortis gemitus euasim⁹. Hodie si vocē ei⁹ audieri
tis:nolite obdurare corda vestra. Quid iterū vidistis pastores in curia
regis nati? Vidimus obstetrices duas virgines moribus insignes ⁊ nata
lib⁹ illustres:sacris ⁊ impollutis manib⁹ regē paruulū ptractantes. Si=
cut em̄ ƀm mulieꝝ ꝯsuetudinē parientibus feminis assistunt obstetrices:
et nō nisi q̄ obstetricandi habēt peritiam ex frequēti experientia:vt sic cor
rupte corruptis ministrent:sic in partu virginco sole v̄gines obstetrican
di habēt officiū. He obstetrices fuerūt humilitas ⁊ pauptas. Pauptas H
natū pānis inuoluebat:humilitas eū in p̄sepio reclinabat. Et cū pauper= Natiuitas
tas eū pānis inuolueret:puero vagiēti sonora voce blādiebat decātans. xp̄i.
O felices panni q̄bus pctōꝝ nr̄oꝝ sordes exterse sunt:quib⁹ alligata sūt Q humili
vulnera sauciati. q̄b⁹ Hieremias. i. humanū genus de lacu miserie et de tas ⁊ paup
luto fecis educit. Hiere. xxxviij. O felices pāni q̄b⁹ iuoluta est maiestas tas fuerūt
eterna:ligata ne feriat ptās imēsa. In q̄b⁹ leo factus est agn⁹ : magnus sp̄uales ob
paruulus:imensus ad mensurā nostre pauptatis redactus. O beatū p̄se= stetrices
pe:in quo bos cognouit possessorē suū ⁊ asinus presepe dn̄i sui:iudeus scz xp̄i: v̄gitas
et gētilis:pastores ⁊ reges. Vidim⁹ et astantes duas nutrices:virginita et pietas
tem et pietatem:virginitas lactabat. Sola em̄ virgo lactabat decantans nutrices.

puero. O lac virgineũ dignũ deo ad potãdũ: o puritatẽ imensam q̃ nutrit breuẽ in volatilibꝰ apem: in qua delectat infans ab vbere: quo nutrit speciosus forma pre filiis hoim. Pietas vero ipm lachrymis balneabat pre gaudio lachrymas emittẽs: pre admiratione imbrẽ effundẽs. Sz diceret q̃s. Quõ ille homo ꝑfectꝰ vagiebat. Si q̃s nũc videret talem vagientem: delirꝰ et amens reputaret. Sed dñs oẽs nostras fragilitates (ꝓter eas q̃ culpam designant) voluit assumere: per oia fratribꝰ assimilatus. Iustũ est eñ vt qui in eadẽ cõitate vel religiõe vult ꝑmanere: similibꝰ subiaceat cerimoniis et institutis. Dñs igitur habitu inuentus vt homo: non mirum si alioꝝ infantũ exemplo vagiebat: relinquẽs paruulꝰ sensualitatẽ suã ea q̃ paruuli sunt facere: sicut et reliquit grandeuꝰ eandẽ tristari et tremere ⁊ mestam esse: nõ obstante ratiõe imperãte oia fieri conformiter ad patris sui volũtatem. Preterea venit ad extirpãdũ radicẽ morbi humane nature: sicut est boni medici opus. Prima autem radix fuit locutio temeraria cum serpente. Scda sup̃bia. Propter p̄mũ voluit quasi infans non loqui. ꝓpter secũdũ paruulꝰ nasci. ps. In humilitate nostra memor fuit nr̃i. Memorabat quondam sup genus humanũ soliꝰ iusticie sue: ita vt cõsiderata hois pauꝑtate quereret dauid dicẽs. Quid est homo q̃ memor es eius. Et Iob. vii. Memento mei q̃ ventus est vita mea. Nunc autem assumpta humanitate nostra cõuertit memoriam suã in misericordiam.

¶ Et omnes qui audierũt mirati sunt: et de his q̃ dicta erant a pastoribꝰ ad ipos. Maria aũt cõseruabat oia v̄ba hec: conferens in corde suo. Cõseruabat quidẽ oia verba q̃ de dño vel a dño dicta cognouerat: vt cum tẽpus p̄dicande vel scribende incarnatiõis et natiuitatis adueniret: sufficiẽter vniũsa ꝓut gesta erãt explicare possz. Hec Beda. Imitemur ⁊ nos matrẽ dñi fixa tenẽtes in corde oia v̄ba ⁊ facta eiꝰ: vt eoꝝ meditatiõe cõtinua importunos in animũ cogitationũ atq̧ nocentiũ repellamus incursus: ⁊ hoꝝ crebra cõsolatione nos ⁊ ꝓximos nr̃os a fabulis supuacuis et detractionũ colloquiis castigare: ⁊ ad diuine laudis frequentiam ascẽdere curemꝰ. Vñ et Maria vsq̧ in tp̃s nullũ incarnationis v̄bum protulit. Ve nobis s̃m Bernar. q̃ spiritũ hẽmꝰ in naribꝰ. Ve q̃ totũ spm̃ ꝓferimꝰ. Maria filiũ audiuit nõ solũ turbis in parabolis loquentẽ: sz et discipulis suis seorsum regni dei mysteria reuelantẽ: vidit miracula faciẽtem / vidit in cruce pendentẽ / expirãtẽ / resurgentem / ascendentẽ. Sed in his oibus quotiẽs putamꝰ verecũdissime v̄ginis ⁊ purissime turturis vox memoratur audita? Vñ Eccli. xxi. Verba prudẽtũ statera ponderabunt: q̃ ponderate ⁊ deliberate loquentur. In ore fatuoꝝ cor eoꝝ: ⁊ in corde sapientum os eoꝝ: q̃ sapientes ⁊ discreti p̄us discernendo in corde deliberant q̃ loquant: et stulti ecõtrario. Sic maria pastoꝝ v̄ba ⁊ symeonis ⁊ Anne ⁊ angeli conferebat in corde suo priusq̃ responderet. Erat ei maria archa: eo q̃ archana dei in ea reponi debebant. Preterea maria nõ est dedignata a pastoribus: q̃ tñ huiꝰ incarnatiõis magistra erat: vt nec tu a vilibꝰ discere ɔtẽnas. Ambrosiꝰ. Quisq̃s vilior est ad prudẽtiam: eo p̄ciosior est ad fidẽ. Et si q̃rat an cõferentia ista fuerit alicuiꝰ q̃stiõis aut dubitatiõis i mẽte sup his q̃ audiebat. Dr̄ q̃ nõ: sz erat delectabilis ⁊ admirabilis contẽplatio ⁊ prudentissima attentio: quomõ ꝓphetie implebant in puero nato. Cõferebat eñ (vt ait Beda) q̃ acta videbant conformia his q̃ agenda ibi legerat. Videbat se de dauid stirpe ortã: in nazareth de spũ sancto concepisse. Legerat ex alia parte ꝓphetiã. Egrediet virga de radice iesse. Et Michee. v. Et tu bethleem terra iuda: ex te exiet dux q̃ regat pp̄lm meũ

I Maria. Nota exẽplo Marie p̄us cõferamꝰ in corde q̃ loquamur.

israel. Meminerat sibi dictum ab angelo. Spiritus sanct⁹ supueniet in te. Et cognoscebat modũ natiuitatis eius non nisi angelo narrante cognosci potuisse. Esa.liij. Generationẽ eius quis enarrabit. Legerat insup Mich. iiij. Et tu turris gregis nebulosa filia syon ad te veniet: et veniet potestas prima regnũ filie hierusalem. Audiebat angelicas ꝟtutes q̃ sunt filie supne ciuitatis apparuisse pastoribus in loco qui a conuentu pecorũ dicitur turris gregis vno miliari ad orientem a bethleẽ distãs: vbi nũc triũ illorũ pastorum monumẽta mõstrant. Nouerat tunc in carne venisse dominum: cui vna ⁊ eterna est cũ patre maiestas: qui regnum daret ecclesie: q̃ est celestis hierusalem filia. Conferebat igitur hec nõ ore promẽs sed seruãs corde. Fuit etiã hec marie collatio (vt ait Hieronym⁹ in ꝶmone de assumptione) toti ecclesie vtilis: quia post ascensionem remansit in terris: vt apostolos plenius instrueret de verbo incarnationis.

¶ Et reuersi sunt pastores glorificãtes deum in oĩbus que audierãt ⁊ viderãt. Pastores em̃ satis inuenerũt in presepio: a quo gaudiũ ⁊ cõsolationem eterne vite reciperẽt ⁊ acquirerẽt. Sic pastores ecclesiastici satis habent vnde se occupent in presepio dñi: id est in spũalibus ad que principaliter vocati sunt. Ideo nõ se debent intromittere de iudiciis tẽporaliũ: nec de diuisionib⁹ terrenoꝝ tractare. Exemplo dñi qui noluit se intromittere de temporalib⁹: sed ei qui aduocabat eũ pro diuisione hereditatis inter se et fratrẽ suum ait. Quis me cõstituit iudicem aut diuisorem inter vos? K

¶ Duplex autẽ causa erat quare reuertebant pastores glorificãtes ⁊ laudantes deũ. Prima erat facies dñi iesu et benignitas: maxie in amorem diuinum attractiua. Ezechiel.iij. Ut adamantẽ dedi faciem tuam: quia vt adamas durum ferrum ⁊ frigidũ ad se trahit: sic humanitatis christi visio corda dura retrahebat ab amore pcti ⁊ trahebat ad amorẽ dei. Ad titũ.iij Apparuit benignitas ⁊ humanitas saluatoris nostri dei. Unde Hierony. in quadam epistola. Nisi quoddam gratie signum haberet in oculis: eius discipuli nõ statim relictis omnibus eum secuti fuissent: nec pastores qui erant rudes poterant multa dicere de quibus mirabãtur homines: nisi in facie aliquid diuinitatis inspexissent. Secunda causa: quia in nocte viderant solem iusticie ortum in terris. Credẽdum est ꝙ qui viderunt lumen exiẽs ab angelis: viderũt similiter radios luminosos exeũtes a dño angelorum. Et licet sol iste materialis nõ penetret opaca: istius tamen lumen penetrat vsq; ad interiora illuminans iustos Psal. Exortũ est in tenebris lumen rectis corde. Et exurens superbos: vt herodem et complices suos: grauiter quidẽ in mũdo: grauius in iudicio: grauissime in inferno. Eccli. xliij. Tripliciter sol exurens montes.i. superbos.

Natiuitas christi. Quare reuertebãt pastores glorificãtes deũ.

¶ De eodẽ festo Sermo nonus: ⁊ in ordine.xlv.p thema.

Dedit eis potestatem filios dei fieri: his qui credũt in noĩe eius. Joh.j. Magister religionis seu abbas solet mittere visitatores vicarios ad reformãdũ religionẽ in locis sibi subiectis: et quãdo correctio visitatorum nõ sufficit: venit magister in ꝓpria: qui in primo suo aduentu recipitur ad osculum pacis. Sic dei filius ad xp̃iane religionis reformationẽ in padiso terrestri dissipate: misit vicarios ꝓphetas: ꝟm illud Heb.j. Olim de⁹ loquẽs patrib⁹ in ꝓphetis. Sed videns ꝙ non plene sufficeret: venit in ꝓpria psona: sicut dicit in euãgelio hodierno maioris misse. In ꝓpria venit. Et Heb.j. Nouissime dieb⁹ istis locut⁹ est nob in filio. Ideo in prio suo aduẽtu recept⁹ est cũ gaudio ad osculũ pacis: qđ petebat aĩa deuota. Cãti.j. Osculet me osculo oris sui. Ratio

A Natiuitas christi. Quomodo xp̃s venit in propria ad reformationez religionis dissipate.

petitiōis est ſm philoſophū:aues carētes felle ſicut colūba ſolo oſculo cōci
piunt ouum.Sic cor ſine felle pcti ad oſculū xpi.i.cōſiderata eiꝰ māſuetu-
dine marie in īcarnatione ⁊ natiuitate ꝯcipit ꝓpoſitū ſancte vite.Exēplū
in magdalena.que Luce.vij.oſculabat pedes eiꝰ.i.contenplabat bn̄ficia
nobis exhibita in aſſumptione hūanitatis nr̄e.Accedēs ad papā ꝓ indul
gentia recipit ad oſculū pedis:⁊ qn̄qꝫ de grā ſpeciali poſtea vocat ad oſcu
lum oris.Sic ſi quis vult a deo ſuorū peccatoꝝ remiſſionē ſuſcipe ⁊ indul-
gentiā:neceſſe eſt ꝙ prius recipiat ad oſculū pedis per fidē incarnationis
et natiuitatis/et p grām:vt ſic tandē dignꝰ ſit recipi ad oſculū oris in btī-
tudie celeſti.⁊ ei dicat dn̄s illd Gen̄.xxvij.Da michi oſculū fili mi:illū du
cēdo in domū ſuam ſupernā:ſicut fecit ioſeph bēiamin.de quo dicit Gen̄.
xxix.Cōplexus in oſcula ruēs duxit in domū ſuā.Sed multi mō oſculādo
chriſtum imitant ioab.iij.Regū.xx.et iudā potius ꝙ̄ magdalenā:ſimiles
iudeis de quibꝰ in euāgelio ſubdit.Et ſui eum nō receperūt.Nō ſic diſci-
puli xpi:non ſic maria que felici oſculo more columbe nō ſolum ſpūaliter
ſed ⁊ corporaliter concepit xp̄m:quam ſalutabimus ⁊c̄.

¶ Notādū eſt ꝙ iohānes euāgeliſta ſeptuagintaquinqꝫ annoꝝ ad preces
aſianoꝝ ep̄oꝝ (indicto tn̄ prius ieiunio ⁊ orōnibꝰ ad dn̄m in cōmune fuſis:
vt recitat Hiero.in ꝓlogo ſup euangeliſtas) cōpoſuit euāgeliū qd̄ eſt pn̄ci
pium noui teſtamēti:nō ꝙ prius fuerit ſcp̄tū ꝙ̄ reliqua euāgelia:ſed qr eſt
priꝰ dignitate et ſm ꝓceſſum rerū narratarū.Incipit em̄ loq̄ de v̄bo q̄ ad
B ꝓceſſionē eternā:⁊ cōſequēter loquit de his q̄ verbū opatū eſt circa crea-
Euangeliū. turas.Alij aūt euāgeliſte nō inſiſtunt circa myſteriū trinitatis:ſed ſolum
De euāge- ea explicant q̄ xp̄s opatus eſt in hūanitate aſſumpta.Scd̄o ſicut vetꝰ teſta
lio iohānis mentū ſic incipit.In pn̄cipio creauit deꝰ celū ⁊ terrā:ita ⁊ euāgeliū iohā-
nis incipit.In pn̄cipio erat v̄bū.Et ſic ptꝫ ꝙ nouū teſtamētū eſt difficiliꝰ
ꝙ̄ vetꝰ:qr vetꝰ loq̄tur de creatione mūdi:nouū v̄o de gn̄atione et̄na eiꝰ qui
creauit mūdū:vt oſtēdat quāte benignitatis fuerit v̄bū ſic et̄naliter ⁊ in-
cōprehēſibiliter genitum/ad nos tpaliter deſcēdere ꝓ ſalute nr̄a.Añ dn̄s
(vt ait Chriſo.) prius loquebat hoibus:vt ade/Noe/abrahe/⁊ ſic de alijs.
Licet nō ꝯuerſaret aut habitaret cū eis:ſed ꝓpter pctā elōgauit ſe ⁊ miſit
eis lr̄as per nūcios ſuos ꝓphetas:tandē tn̄ ipſemet venit/habitum hois
ſuſcepit ⁊ lōge mirabiliora ꝙ̄ ante recitauit:ſed ſui eū nō receperūt.Priꝰ
em̄ erant inſtruēdi hoies in paruis quaſi paruuli in tpe legis nature:⁊ ſic
deinceps ꝓcedēdū erat p q̄dā incremēta cognitiōis:quoadusqꝫ miſit deꝰ
magnū magiſtrū q̄ hoies q̄ſi pfectos altiſſima et valde mira docuit:q̄ etiā
eos ita exaltauit:ꝙ dedit eis ptātē filios dei fieri his q̄ credūt in noie eiꝰ.

¶ In euāgelio maioris miſſe duo facit iohānes.Primo oſtenditur gene
ratio et dignitas filij dei.Secūdo oſtenditur modus adoptionis noſtre in
filios dei.Et ſm hoc erunt due partes:in quibus inſiſtetur in hoc ſermone
expoſitioni prefati euangelij.

¶ Primo igit oſtēdit iohānes gn̄ationē eternā:cū dicit In pn̄cipio erat
verbū.Hoc eſt q̄uqꝫ credēda ſunt de deo filio.Prīo ꝙ in pn̄cipio ⁊ ante ſe-
cula erat v̄bum.ſ.ab eterno ⁊ nō ex tpe:ſicut putauit arrius dicēs filiū dei
eſſe creaturā.Nō ſolū aūt credendū eſt ꝙ ſit ſine pn̄cipio:ſed ꝙ etiam ſine
fine.Ipſe em̄ dixit.Apoc̄.i.Ego ſum alpha ⁊ o.principiū et finis:⁊ nō ſolū
totius creature corporalis ſed etiam ſpiritualis:⁊ ſingulariter operū no-
ſtrorū:ita ꝙ in principio operū noſtroꝝ ſemp debeat eſſe deꝰ ⁊ in fine ſit.
iuxta illud Apl̄i.i.Coꝝ.x.Siue bibitis/ſiue comeditis/ſiue q̄d aliud faci
tis:oīa in glīam dei facite.Non ſic faciūt qui bene incipiūt ⁊ male finiūt:

qui volunt deum esse principiũ suorum operũ:sed nõ finẽ:qꝛ nõ pseuerant C
in bonis opib⁹:cum tñ pseuerãtia sit sola regis filia cui debet̃ hereditas. Perseuerã
Aliqua est t̃ra (vt dicit solin⁹) vbi hoies i iuuẽtute canescũt ꝛ in senectute tia.
nigrescũt.i.qui bñ incipiũt ꝛ male pficiunt.Sed hoc valde timẽdũ est:ne Qꝛ sola pse
qui cepit opus bonũ male pficiat aut retrocedat:qꝛ piculũ esset ne occide uerãtia co=
ret̃ a dyabolo.Exẽplũ ad hoc habem⁹ de duobus q̃ volebant ad inuicẽ pu ronatur.
gnare.Vidẽs vn⁹ qꝛ alius vellet eũ aggredi ait.Ego nõ pugno cũ duob⁹:
recedat vn⁹ vestrũ.Tunc alius credens alterũ esse post ipm̃ retrospexit:et
dũ retrospiceret:alius pcussit euz in capite.Sic dyabol⁹ facit ei q̃ recedit
a bona ꝯuersatione pristina.Dicit etiã dñs Luce.ix.Nemo mittẽs manũ
ad aratruz ꝛ respiciẽs retro:aptus est regno dei.Viã em̃ quã quisq̧ cepit
debet tenere.Gene.xxxij.Jacob dum abiret itinere quo ceperat:fuerũt ei
obuiã angeli dei.Cuidã em̃ fratri in congregatione posito ait senex.Talẽ
te cõtinuo serua:qualẽ tẽpma die exhibuisti.Nõ em̃ est bon⁹ miles q̃ non
hꝫ diuturnũ anhelitũ.ij.Timoth.ij.Qui certat in agone nõ coronabit̃ nisi
qui legitime certauerit:ꝛ dign⁹ esset vt ei illudẽdo diceret̃ illud Math.x.
Jste hõ cepit edificare ꝛ nõ potuit cõsummare.Vñ ad cõfirmationẽ huius
catholice ꝟitatis ꝯtra pfidiam arrianã legit̃.iij.dialo.c.xxxij.de quibusdã
epis africanis ꝙ tẽpore iustiniani augusti dum ferueret psecutio arriana
in africa ꝛ nollent̃ abstinere a p̃dicatione fidei:iussi sunt a rege vuãdaloꝝ
mulctari abscisione linguaꝝ.Sꝫ miro modo ita ꝓ defensione ꝟitatis sine
lingua loq̃bant̃:ac si linguã habuissent:ꝛ addit Grego.Quid mirũ si ꝟba
edere sine lingua potuit ꝟbum qd̓ fecit linguã?Jn hoc cõfundi debẽt sa=
cerdotes q̃ deputant linguã suã ꝟbis maledicis ꝛ dyabolicis:vbi isti sine
lingua loq̃bant̃ magnalia dei ꝛ veritatẽ fidei.Vtinã cõfunderent̃ publice
sicut vnus eoꝝ confusus est:qui pdidit hoc donũ loquẽdi sine lingua:eo ꝙ
cecidisset in incõtinẽtiã:ne ipsi cõfunderent̃ in extremo examine.Sũt em̃
sicut cãdela extincta q̃ fetet ꝛ nares astantiũ inficit:adeo vt (s̃m Aristo.li.
ꝓbleumatũ) fetor ei⁹ dũ extignit̃ exalãs:sufficeret facere abortiuũ in mu
liere p̃gnãte:q̃ illo inficeret̃.Nam ꝛ vita taliũ et fama oẽs vidẽtes ꝛ audiẽ
tes offendit:ꝛ timendum est ne sint causa abortiui bonorũ operum in suis
subditis:cũ tamen ipsi deberent lucere coram populo per ostensionẽ boni
exempli:sicut lucerna posita super candelabrum.

¶ Secũdo credẽdum est ꝙ verbũ erat apud deũ:et deus erat ꝟbum.i.ꝙ
filius dei est vnum et idem cum diuina essentia.Jn hoc debent filij sume=
re exẽplũ:vt sint imitatores trinitatis.Ait enim dñs.Pater sancte serua
eos quos dedisti michi in noie tuo:vt sint vnũ sicut ꝛ nos vnũ sumus.Sic
debent filij cũ parẽtibus vnũ esse in substãtia nõ per idẽtitatẽ sed in eadẽ
domo:nõ tamen oimode:quia nõ oportet ꝙ filius sit equalis patri:sꝫ obe=
diens sicut filius dei.Sed modo plurimi filij sunt inobedientes:qui dissi
pant bona parentum ꝛ portant ad loca perditionis.

¶ Tertio credẽdũ est ꝙ sit equalis patri.Et ideo dicit̃.Hoc erat in p̃nci=
pio apud deũ.i.semꝑ fuit filius dei equalis patri:ꝛ vnũ cũ eo in substãtia.
sicut dicit̃ Phil.ij.Qui cũ in forma dei esset:nõ rapinã arbitrat⁹ est esse se
equalẽ deo.Jn hoc confundit̃ error arrij:qui dicebat ꝛ baptizabat in noie D
patris maioris ꝛ filij minoris.Jsta sunt q̃ de dei filio quo ad illã gñationẽ Verbum.
eternã credere debemus.Appellat̃ autẽ verbũ hic et in Psal.Eructauit Quare fi=
cor meũ verbũ bonum:duplici similitudine.Primo ad verbũ mẽtale qui lius dei dr̃
est cõceptus mẽtis:qꝛ est semꝑ in mẽte:ꝛ nũq̃ sine ipa mẽte.Sic fili⁹ semꝑ verbum.
in p̃re ꝛ nunq̃ sine p̃re.Joh.x.Ego in p̃re ꝛ pr̃ in me est.ꝛ eiusdẽ.xiiij.Phi

lippe q̄ videt me:videt ꝛ pr̄em meū. Nescis qꝛ ego in pr̄e ꝛ pater i me est: Et eiusdē.viij. Nō relīqt me solū. Scd̄o qꝛ sicut ꝑ vbū vocale declarat̃ cōceptus mētis ꝛ ip̄a mens:sic pater ꝑ filiū. Johā.xvij. Pater manifestaui nomē tuū homīb⁹ quos dedisti michi. Et p̄s. Dies diei eructat vbū.i.de plena scīa ꝓferūt viri docti ꝛ illuminati a deo pplo deuoto ꝛ grā̄ illuminato sapientiam de patre genitam. Sꝫ videt̃ ꝙ ista nō sint p̄dicāda pplis: cū sint nimis difficilia ꝛ ardua. Rn̄det̃ ꝙ pplī nō libēter cōcedūt offam nec sibi incorporant:nisi offa illa cōdiat̃ specieb⁹ q̄ de longe asportant̃:vtputa de india vel arabia. Sic nec ppl's nisi parū audierit de istis archanis dei q̄ nō intelligit vt ea admiret̃:ꝛ cognoscat factura non posse attingere ad suum factorem. Sꝫ periculū grande est nimiū de his scrutari:quia Prouerb.xxv. Scrutator maiestatis opprimetur a gloria.

E
Predicare
An credibilia difficilia sint p̄dicāda ppl'is

¶ Quarto credendū est ꝙ oīa ꝑ filiū dei facta sunt ꝯtra errorē manichei q̄ ponebat duo p̄ncipia rerū:vnū bonū ꝛ aliud malū:et malum esse principium oīm istoꝝ inferioꝝ ꝓpter deordinationē q̄ videbat̃ in istis inferioribus. Et isti⁹ opinionis videt̃ fuisse Tulli⁹:q̄ ex eleuatiōe maloꝝ ad dignitates ꝛ regimina populoꝝ:ꝛ ex depressione bonoꝝ arguebat deum nō regere ista inferiora:quia putabat illō eē inordinatum. Sed hoc est contra iohannem:qui dicit vniuersaliter oīa ꝑ verbū facta esse: et isti plurimum fallunt̃. Tum primo:quia non vident quanta bona elicit de⁹ ex malis ꝑmissis:ita ꝙ maiora sunt bona q̄ elicit de⁹ ꝙ̄ mala q̄ ꝑmittit. Scd̄o si non esset malum:non eēt virtus ei opposita neq̄ iusticia/neq̄ mīa/neq̄ fortitudo/neq̄ patientia:ꝛ tunc ꝑderent̃ corone bonoꝝ. Et si dicat̃. Meli⁹ eēt ꝙ perderent̃ ꝙ̄ tot hoīes qui sunt mali. Respōdeo ꝙ plus valet iustus hō ꝙ̄ decem mille viri impij. Sunt eñ reprobi sicut malefactores suspendendi in patibulo:quoꝝ quadrigata nō valet vnū denariū. Et ideo dauid imprecatur dicens. Fiāt sicut fenū tectorum:qd̄ priusq̄ euellat̃ exaruit. Qd̄ quidē fenum est modici valoris. Tertio opinio taliū reprobat̃ Job.xxij. ab vno amicoꝝ iob. Cum eñ recitasset tales dicere de deo:circa cardines celi perambulat:nec nostra considerat::subdit postea:quoꝝ sententia longe sit a me. Quarto necessario fatendū est ꝙ oīa merita nr̄a in nobis operet̃. Hoc eñ dr̄ Esa.xxvj. Oīa opera nostra opatus es in nobis dn̄e. Et id̄ subiungitur:sine ip̄o factū est nichil:quia opa trinitatis ad extra sunt indiuisa. In hoc maxime debemus glorificare trinitatem: ꝛ singulariter qꝛ opata est opus nr̄e redemptiōis. Qꝛ si nos totos ei debemus iure creationis:quanto magis iure redēptionis:quia plus cōstitit ei ad recreandum ꝙ̄ ad creandum. Nam in creatione dixit ꝛ facta sunt:sed in recreatione multa dixit ꝛ fecit:multa insuꝑ passus est fili⁹ dei. Et ideo si ꝓpter creationem quotidie tantū benedicimus trinitatem:vt omne fere seruitium ecclesie sit de ea:quanto magis pro redemptione.

F
Verbum.
Qꝛ vbū est p̄ncipiū visibiliū ꝛ inuisibiliū.

¶ Quinto credendū est ip̄m oīa conseruare. Multi eñ artifices rē faciūt sed ip̄am cōseruare non p̄nt:ip̄e aūt oīa cōseruat. Et id̄ sequit̃: qd̄ factū est in ip̄o vita erat.i.omne qd̄ factum est subsistit eo mediante. Vn̄ et ph̄i ip̄z dixerunt esse aīam mundi. Vel etiam omne meritū non nisi eo mediāte vita est anime.ƀm illud p̄s. In deo faciemus virtutem.et Johan.v. Pater meus vsq̄ modo operatur et ego operor. Ideo debem⁹ cum dauid singulis momētis dn̄o dicere. Perfice gressus meos in semitis tuis:vt nō moueant̃ vestigia mea:vt nr̄ꝫ arbitriū qd̄ ꝓcliui⁹ vel ignoratōe boni vl' oblectatiōe passionū fert̃ ad vitia:de⁹ poti⁹ ad virtutum studia retorquere dignetur. Nam p̄s.ait. Impulsus euersus sum vt caderem. in quo liberi ar-

G
Mereri.
Qꝛ nō ꝯtingit mereri aut bñ agere ex solo libero arbitrio.

bitrij infirmitas designat:⁊ dñs suscepit me.Et iterū.Si dicebā motꝰ est
pes meꝰ lubrica arbitrij facultate:mīa tua dñe adiuuabat me.Et rursus.
Scdm multitudinē doloꝝ meoꝝ in corde meo:ꝗ vtiqꝫ michi nascebantur
libero arbitrio:cōsolatiōes tue letificauerūt aīam meā/ꝑ tuā inspiratio=
nē veniētes in cor meū.Et ob hoc sancti viri ꝗ ad cōsūmationem venerūt
virtutū:industria ꝓpria hoc non se obtinuisse testati sunt:sed eam potius
a dño p̄cabant dicentes.Dirige me dñe in veritate tua:⁊ dirige in cōspe
ctu tuo viam meā.Et aliꝰ hoc experimēto didicisse ꝓclamat dicens.Co
gnoui dñe qꝛ nō est in hoīe via eiꝰ:nec viri vt dirigat gressus suos:et ipse
dñs ad israel.Osee.xiiij.Et dirigā eum (īquit) vt abietē virētē:ex me fru
ctus tuus inuentus est.Qꝛ ꝗ ꝓdigi sumus:debemꝰ deū orare vt merita
nr̄a cōseruet in thesauro suo:vt ꝑ ip̄a postea viuere possimꝰ.Ait em̄.Ego
sum via/veritas ⁊ vita.Sed non sic in hoc mundo.Antiquitus currebat
via mandatorum dei:sicut ille qui dicit.Viam mandatorum tuorum cu=
curri.⁊ sine iniquitate cucurri et direxi.Sed modo per fortunā guerrarū
dyaboli non frequētat illa via:sed modo plena est sentibꝰ ⁊ spinis.Nunc
per viā lapidosam suꝑbie ⁊ obstinationis ⁊ sabulosam auaricie ⁊ lutosam
luxurie passim currit:ita ꝙ modo ⁊ sacerdotes et p̄lati ⁊ cōis ppl's sūt ꝗsi
oēs dediti illis pestibꝰ.De vita modo exponeret vita ꝓximi ꝓ nichilo:⁊
substantia eiꝰ dimittit perdi.De veritate modo non est loquēdum.Quē
em̄ inuenies ꝗ custodiat veritatem ⁊ ꝓmissionem et qui non prodat alte
rū?Solebat dici.Regē cui oīa viuūt venite adoremꝰ.Sed nescio ꝗd dice
tur modo.Timeo ne oīa moriantur non in dño sed dño.Deꝰ velit ꝙ ꝗcꝗd
faciamus maneat in deo vita.Manebit aūt opus nostrū in deo vita:si ꝓ
cedat ex viua fide:si credamꝰ de eo que nobis suggerit Johannes.Pro=
mittit em̄ nobis deus vitā eternam sub credo.i.sub fide:qꝛ ƀm p̄s.Omnia
opera eius in fide.Si essent tabernarij qui vinum sub credo magna vel
parua concederēt:oēs hystriones illuc discurrerent vt inebriarent.Et vi
num glorie proponit nobis deus sub credo et parua et magna:et tamē nō
curamus nec illuc tendere volumus.

¶ Pro scda parte adūtendū est ꝙ dñs circa eos quos vult adoptare in fi= D
lios multa facit.Prīo illuminat eos ⁊ viuificat lumine cognitiōis ⁊ gr̄e.
Hinc subditur:⁊ vita erat lux hoim.Lux em̄ gr̄e ⁊ cognitiōis cōstituit et Lumen.
conseruat aīam in vita.Corporalia em̄ per aīam subsistunt.sed aīa ꝑ gra= Differētia
tiā.Vñ ponit ibi multiplex differētia inter lumen istud spūale:et inter lu multiplex
men corporale solis.Prima est:qꝛ ista lux viuificat aīam ⁊ ꝓcedit a fon= inter lumē
te vite:sꝫ lux solis viuificat solū corporalia:nec ꝓcedit a corpore viuente. corpale et
Nō em̄ viuit sol:lꝫ sit cā vite corporalis.Jnde male dixit Pithagoras (si= spirituale
cut refert Lactātius lib.diuinaꝝ institutionū) dicēs ꝙ nos sumꝰ facti cā ex euāge=
lune solisqꝫ vidēdi:nisi forte diceret ꝙ nos sumꝰ nati ad vidēdū verū solē lio iohis.
iusticie:⁊ lunā.i.ꝯgregatōez fideliū:et hoc verū est.Scda differētia:qꝛ sol
materialis illumīat exteriꝰ:iste interiꝰ:iō dr̄ ante.Qd factū est in ip̄o vi=
ta erat.i.vitalis oꝑatio dei ex gr̄a ꝓueniēs facta est in ip̄o operāte:imo
aliqñ exterminat oculos exteriores.Exēplū habet.iij.dyalogoꝝ.c.xxix.
de quodā ep̄o arriano:ꝗ cū in vrbe spoletana negante ep̄o ciuitatis locū
quem suo errori dedicaret:collecta hoim mltitudine vellet infringere fo
res ecclie sancti pauli apostoli:tūc porte diuinitus aperte sunt et lampa=
des accēse:⁊ effuso desuꝑ lumine subita cecitate ꝑcussus est:et alienis ma
nibus ad suū habitaculum reductus.Tertia differētia:qꝛ sol materialis
non lucet in tenebris:iste vero in tenebris:qꝛ in malis hoibꝰ:vt patet de

arrio qui erat doctus:⁊ quō luxit remordēdo ꝯscientiā:ita vt territus in
consciētie secreto ⁊ cōmotus intra viscera:q̄ volebat temerare ecclesiā ale
xandrinā cui preerat beatꝰ alexāder:q̄reret nō ecclīam sed locū infectum
cloacaꝝ:vbi miserabiliter interiit:sicut recitat lib.x.hystorie ecclesiastice.
cap.xiij.Dicit em̄ Psal.Signatū est sup nos lumē vultꝰ tui dñe.Jdeo di.
Et lux in tenebris lucet.Uel luxit in tenebris hūanitatis nr̄e:qn̄ assumpsit
eā:qꝛ ps.Posuit tenebras latibulū suū.Quarta differētia:qꝛ istius solis
materialis cōprehendit qualitas:qꝛ calidus ⁊ siccus:et quātitas:qꝛ certe
quātitatis:⁊ videt totus ⁊ tota quātitas eius:sed nō sic iste:qꝛ tenebre eā
nō cōprehēderunt.ps.Jlluminās tu mirabiliter a mōtibꝰ eternis:turba-
ti sunt oēs insipiētes corde.Jnde Paulꝰ raptꝰ vsq̄ ad tertiū celū nō nisi
cū admiratione loquebat dicens.O altitudo sapiētie ⁊ sciētie dei:ꝙ incō
prehensibilia sunt iudicia eius.Quinta differentia:qꝛ sol materialis non
indiget testimonio ꝙ luceat:qꝛ aperte videt:nisi a cecis:et qꝛ ceci sumus
oēs et al's nō videt oculis corporeis:ideo fuit hō missus a deo cui nomen
erat iohānes.Hic venit vt testimoniū ꝑhiberet de lumie.Nō erat ille lux:
sed vt testimoniū ꝑhiberet de lumine:vt oēs crederēt per illū.Fuit em̄ si-
cut lucerna accēsa ad querendū paruulū iesum in tenebris nr̄e ignorātie:
et hūc inuenit ⁊ ostēdit dicēs.Ecce agnꝰ dei.Qui mittunt a deo sicut iohā
nes:nō mittunt nisi ad ꝑhibēdū testimoniū de lumie deitatis misso in mū
dum.Hoc aūt ꝑhibent doctrina ⁊ vita.Sed qui mittunt ab hoibus nō sic
sed ꝑhibent magis testimoniū ꝙ vita eoꝝ mala sit:⁊ ꝙ a deo nō sunt missi.
Uita eoꝝ ostēdit/leur cōmission.Loco puritatis ad quā ordinant sunt lu-
brici:loco mie sunt crudeles in ppl'm:⁊ sic de aliis.¶Sed dices:habetur
Joh.v.Ego em̄ testimoniū ab hoie nō accipio:quō ergo iohes fuit missus
et quasi videt ꝙ iohānes non fuerit hō.¶Dicit ad hoc p̄mo:ꝙ iohannes
fuit purus hō:sed repletus spiritu sancto a principio:⁊ ideo dicit:fuit hō.
Et licet fuerit angelꝰ puritate:nō tn̄ natura.Scd̄o dicit ꝙ nō accipit testi
moniū ab hoie sic ꝙ indigeat ꝓpter se et suam dignitatē:sed tantū ꝓpter
nostrā miseriā subleuādam ⁊ ignorātiam tollēdā.Christus em̄ natus erat
de patre sicut radius solis a sole sine aliqua diminutione sue substātie:et
oculi iudeoꝝ infirmi magnā claritatē xp̄i nō poterāt cōprehendere:iō ne-
cesse fuit aliqd lumē p̄mitti:qd assuesceret eos ad maiorē claritatē susci-
piēdā.Augustinꝰ.Tāte cecitatis erat hō:vt ad diē sine lucerna venire nō
posset:et ideo dicit deꝰ pater in Psal.Paraui lucernā xp̄o meo.Perhi-
bebat aūt testimoniū ꝙ erat lux vera q̄ illumiat oēm hoiem:nisi ponat obsta
culū:⁊ tūc nō est defectꝰ solis sed defectꝰ obiiciētis.qꝛ Eccli.xlij.Sol ꝑ oia
illuminās respicit.¶Scd̄o familiaritatē exhibet dn̄s ⁊ familiarē se red-
dit eis quos vult adoptare.Un̄ in mundo erat.i.in cordibꝰ mūdanis erat
inspirādo eos:⁊ mūdus ꝑ ip̄m factus est:sꝫ mūdus eū nō cognouit.Jn ꝓ-
pria venit:⁊ sui eū nō receperunt.Jn hoc iudeoꝝ ostēdit malicia:quia sui
erāt nō solū iure creationis:sed etiā qꝛ sibi delegerat et peculiarē quodā-
modo fecerat illū ppl'm ex abrahā sene ⁊ sara sterili s̄m illd Esa.xliij.Po-
pulū istū formaui michi:laudem meā narrabit:⁊ miraculose liberauit de
egypto:miraculose etiā nutriuit ī deserto.Sed Joh.iij.Hoc est iudiciū qꝛ
lux venit ī mūdū:⁊ dilexerūt hoies tenebras magis ꝙ lucē.Multi em̄ hāc
detestant:qꝛ habēt oculos lesos ꝑ pctm̄.Nā s̄m Aug.Oculis egris odio-
sa est lux:que tn̄ sanis est amabilis.Sed ve illi qui nō recipit eū:sꝫ facit eū
tandiu hurtare ⁊ musare ad ostiū cōsciētie:nec ei aperit.Certe ad magni-
tudinē tue dānationis est:ꝙ nō solum es eiꝰ iure creationis sed etiam re-

demptionis: q te dignat⁹ est redimere sanguinis sui precio/ et pascere corpe suo. Alij cum receperunt: sed cõtumeliose expulerũt. de quibus Job.xxj. Qui dixerũt deo recede a nobis. Sicut iudeis q̃ loco xp̃i receperũt barrabam latronẽ et homicidã. Et singlariter sunt sui sacerdotes et clerici: quos etiã tempaliter suis ꝓpriis bonis pascit: q̃ peccata ppl'i comedũt. i. oblationes q̃ fiunt deo ad expiãda peccata ppl'i. Sed Esaie.j. Filios enutriui et exaltaui: ipsi aũt spreuerũt me. Tertio tandẽ adoptiuos dei filios cõstituit. Quotquot aũt receperunt eũ/ per fidẽ in baptismate: dedit eis ptãtẽ filios dei fieri: his q̃ credũt in noĩe eius. s. habere remissionẽ peccatoꝝ: non q̃ ista natiuitas sit ex sanguinib⁹ neq̃ ex voluntate femine aut viri: sed ex deo. j. Joh. iij. Nũc filij dei sum⁹: et nõdum appuit q̃d erim⁹. Aug. Quid eis prestitit magna beniuolẽtia et magna m a: Unicus nat⁹ est/ et multos filios adduxit vnus. Cõtra illos q̃ fratres suos et patres vellẽt esse interfectos vt haberent eoꝝ substantiã: imo soluit eoꝝ pctã/ et fecit coheredes suos. Vñ xp̃s vocat nos fratres: dicẽs Matth. xxviij. Ite nũciate fratrib⁹ meis. Et Geñ. xlj. Ego sum (inquit) ioseph frater vester quẽ vendidistis in egypto. Et sequit. Pro salute eñ vestra misit me dñs ante vos. Sum⁹ aũt fratres xp̃i tam ex parte matris q̃ patris. Inde Mariã vocamus matrẽ nostrã. Et de patre dicim⁹. Pater noster q̃ es in celis. Ideo debem⁹ pticipare hereditati xp̃i. Habuit autẽ duplicẽ. Unam rõne matris. s. pauptatẽ et miseriã quam habuit rõne corporis sumpti a matre. Hereditas quã habuit a patre est gloria paradisi. Ex quo ergo sum⁹ fratres et sorores eius/ debemus pticipare in illa hereditate. Sed multi libẽter pticiparẽt hereditatẽ patris/ quittãtes hereditatẽ matris. Hoc autẽ nõ licet: puta q̃ fili⁹ adoptiuus habeat hereditatẽ patris/ nisi sicut fili⁹ naturalis mediãte hereditate mr̃is. De quo dicit Luce. xxiiij. Oportuit xp̃m pati: et ita intrare in gloriã suam. Nemo igit ꝯfidat eã habere/ nisi mediãte hereditate matris. s. tribulatione: q̃ Actuũ. xiiij. Per multas tribulationes opꝫ intrare in regnũ dei. Ista ꝟo hereditas patris ad quã precipue nos adoptauit filius dei/ habet ꝯditiones mirabiles cõtrarias hereditati terrene. Prio: quia sc̃ti filij dei nõ nisi post mortẽ in possessionem hereditatis inducũtur: ẜm illud p̃s. Cũ dederit dilectis suis somnũ: ecce hereditas dñi. Secũdo: q̃ viuẽte deo p̃re et regnãte/ hereditate fruũtur: ideo dicũtur heredes dei et coheredes xp̃i. i. cũ xp̃o. Exo. xvj. Introduces eos et plãtabis in monte hereditatis tue. Et sequit. Dñs regnabit in eternũ et vltra. Tertio q̃libet eoꝝ totam hereditatẽ possidet: nec ꝓpter multitudinẽ possidentiũ minus habet a quolibet. Inde d̃r in p̃s. Exaltabit te vt hereditate capias terrã. Nec mirũ: q̃ dñs ipse q̃ est immutabilis/ simplex et infinite bonitatꝭ est hereditas sanctoꝝ: ẜm illud Numeri. xviij. Ego pars et hereditas tua israel. et Deut. xviij. Dñs ipse est hereditas eorũ. Quarto exhibuit nobis suam presentiã: qñ ꝟbũ caro factũ est/ et habitauit in nobis: qñ verbũ abbreuiatum est in carne. Si nos faciam⁹ breue verbũ et nos humiliem⁹: habitabit nobiscũ. Alr̃s nõ erimus digni ꝯuersatione eius. Cõsideremus aũt quãta fecit: q̃ deus etern⁹ factus est vni⁹ diei puer: et qui celum et terrã implet in virginis vtero. Et sic verbũ caro factũ est: vt sicut aurũ sub sacco abscõdit sic diuinitas lateret sub carne. Inde d̃r Esaie. xlv. Tu es de⁹ abscõditus. Et Zacharie. iiij. Lãpas sup caput ei⁹. i. humanitas sup diuinitate eã tegens. Humanitas ꝟo dicit lampas ꝓpter fragilitatẽ q̃ in vitro significat. Verbum caro factũ est: ecce mirabilẽ conuersionem quã querebat Dauid dicens. Dñe conuertere de celo et vide. i. fac conuersionẽ dei in hominem:

I Pauptas. Ma paupertas fuit hereditas xp̃i ex pte matris: quã pticipare debemus.

K Hereditas. Ma hereditas celi multum differt ab hereditate terrena.

vt deus homo fiat:et sic visites vineā istam. Ecce qui in terra iādudum in lapide scripserat iudeoꝝ duriciam inclinans se in carnem scripsit in terra cordis teneritudinē. Et qui portat oīa verbo ꝟtutis sue:nunc ab infirmitate nostra portat̄:et radix oīm de ꝟgula sua nascit̄. Quinto cōicauit nobis sua dona/suam gl̄iam ⁊ ꝟtutes:q꞉ vidimus gl̄iam eiꝰ in miraculis/in trāsfiguratione:gl̄iam q̄si vnigeniti.i.soliꝰ filij regis naturalis. Et seq̄tur. Plenū gratie ⁊ veritatis. gratie cōtra defectū peccati:⁊ veritatis contra defectū ignorātie. vñ Aug. Filius dei venit ad nos.s.illusis ꝟitas:errātibus via:mortuis vita:fatuis sapiētia:infirmis medicina:captiuis redemptio:famelicis refectio:⁊ ideo desideratꝰ cunctis gentibꝰ. Quia humilis venit/offenderūt in illū hoīes:q꞉ excelsus vēturus est ad iudiciū/sup quē venerit cōteret eum. Sed illū non cōteret venturus:quē nō quassauit cum venit. Qui humilem nō offendit:non formidabit excelsum.

¶ De eodē festo Sermo decimus.⁊ in ordine.xlvj.per thema.

A Mēorari. Qr dupliciter intelligitur deus memorari.

In humilitate nostra mēor fuit nostri. Psalmo.cxxxv. Sed quomodo dicit̄ q̄ deꝰ fuit memor nostri? Nonne ipse patit̄ obliuionem vt sic aliquādo obliuiscatur nostri? Scriptum est. Memor erit in seculū testamēti sui.i.ordinationis sue quā de nobis fieri instituit. Quomodo igit̄ dicimus q̄ in hūilitate nostra mēor fuit nostri? Respōdetur. Dupliciter dicit̄ recordari deus. Uno modo memoria simplicis visionis:qua oīa memoriter tenet:nec cuiusq̄ obliuiscit̄. sicut q̄s memoriter tenet multa:nec tamen ꝓpterea exit in actū eorū que cognoscit. Et de hac dicit̄ Eccli.xxiiij. Memoria mea in gñatione seculoꝝ. Alio modo dicit̄ memorari:q꞉ et cognoscit et cognita in tp̄e oportuno ad effectū ꝑducit:⁊ obliuisci cū non videt̄ educere:⁊ sic deus cū iusticiā facit videtur sue mīe obliuisci. Sic memorat̄ iusticie sue qñ nos flagellat. Inde psal.ait. Ne memineris iniq̄tatum nostraꝝ antiquarū. Sic vidua Helye. Quis diuertisti ad ancillā tuā rememorate sunt iniq̄tates mee. Silr̄ de iusticia dicit p̄s. Dñe memorabor iusticie tue solius. Obliuisci aūt videt̄ iusticie sue/qñ pro tēpore patit̄ malos ad libitum agere ⁊ nō punit. Silr̄ is magistro q̄ aliquādo dissimulat pueros punire/⁊ ideo videt̄ fuisse oblitus defectꝰ eoꝝ:sed tñ reseruat in scrinio pectoris sui vsq̄ ad tēpus oportunū. Sic ⁊ dñs q̄ dicit de vitijs maloꝝ. Deut̄.xxxij. Nōne hec ꝯdita sunt apud me:⁊ signata in thesauris meis. Qui quo ad mīam obliuiscet̄ eos in inferno. p̄s. Nec memor ero nominū eoꝝ per labia mea. Sed recordabit̄ iustorum ad premiādum. p̄s. In memoria eterna erit iustus. Huius mīe quam pollicitus erat patribꝰ videbatur obliuisci:ꝓpterea clamabat natura humana. Usq̄quo cōtinebis in ira tua mias tuas. Memēto nostri dñe in bñplacito populi tui. Uisita nos in salutari tuo. Uere eñ tu es deus absconditus. Unum peccatum ꝯmisi/⁊ me ꝑditum requisisti/⁊ bene inuenisti in vna hora. Ecce iam te querimus ꝑ quattuor aut quinq̄ milia annorū:et te non inuenimus. Sed hodie audiuimꝰ eum dicētem. Ecce ego ipse qui loquebar ecce assum. Inde Maria ait. Recordatꝰ est mīe sue:sicut locutus est ad patres nostros. Ad quā confugiemus:dicētes Aue.

B Peccatū. Qr hūiliata sunt corpus ⁊ aīa ꝓpter pctm̄.

¶ In humilitate nostra vel quā nobis īflixit:vel quā oblatā a nobis vltro suscepit:vel quā de nostro assumpsit memor fuit nr̄i. Prīo in humilitate nr̄a inflicta:q꞉ insolescimꝰ virga nos ꝑcutit ⁊ humiliat. Sicut eñ hūiliatꝰ. Manasses respectus est a deo:sic humiliata erat natura humana ante xp̄i aduētū. p̄s. Quare humiliasti nos in loco afflictionis:⁊ cooperuit nos vmbra mortis. Humiliata erat natura vsq̄ ad puluerem mortis. Et nō solum

corpus sed etiam aia ꝑpter pctm̄.p̄s.Tu humiliasti sicut vulneratū sup=
bū.s.Adam inobedientem tuis mandatis.Et iterū.Humiliata est in pul
uere aia nr̄a.Et rursus.Humiliasti in cōpedibus aiam meam.Homo exi=
stens in cōpedibus neqꝫ manibus neqꝫ pedibꝰ se iuuare pōt.Sic nec opi=
bus nec affectionibꝰ bonis se poterat hō iuuare quin in infernū descēde=
ret:nō in infernū ꝑfundissimū nec in inferiorem/sed bene in superiorem. E
Est em̄ infernus ꝑfundissimus ſm illud Job.xvij. In ꝑfundissimū infer= Infernus.
nū descendēt oia mea.Est inferior.p̄s.Eruisti aiaꝫ meā ex inferno inferio De mltipli
ri.Et iste est ꝯscia mala q̄ cōtinue torquet impiū remordendo. Est infernꝰ ci inferno.
bassus:ꝛ ille est limbus.p̄s.Erat aia mea appropinquās in inferno deor=
sum.Est infernus supior iste mundus.de quo.p̄s.Dissipata sunt ossa nr̄a
secus infernum.Et in isto vexabantur hoies quātūcūqꝫ iusti ante xp̄i ad=
uentū:et tandē descēdebant in infernū bassum.s.in limbū.Scđo in humi=
litate nostra quam oblatam vltro a nobis suscepit memoratur nostri: cuꝫ
scꝫ humiliamus nos ante eum recognoscentes defectus nostros:et istam
non despicit deus.p̄s.Cor cōtritum et humiliatum deus non despicies.
contritum.i.in minuta diuisum ſm particulas cordis.Tertio multo am
pliꝰ in humilitate nr̄a.i.illa quā de nr̄o assumpsit memor fuit nostri.
¶ Quoniam dupliciter solemus memorari.Primo quidem qn̄ nodū fa=
cimus in corrigia.Secūdo qn̄ scribimus ꝓ memoria.Jdcirco ſꝫ hec dua
bus partibus ostendemus quomodo dominus memor fuit nostri. D
¶ Primo igitur dn̄s vt nostri mēoraret nodū fecit in corrigia: qn̄ videli Mēorari.
cet nodauit diuinitatē cū humanitate.Cuius nodum confessus est Johā= Natiuitas
nes se nescire dissoluere dicens.Cuius nō sum dignus soluere corrigiam xp̄i.
calciamentoꝝ eiꝰ.Joh.j.Unde malleus vniūse terre hoiem solū ex duobꝰ Qr xp̄s no
scꝫ aia et corpore compositum cōfregerat:qr nō satis erat fortis/hic autē dū fec̄ i cori
cū duobꝰ tertiū adiūxit.s.diuinitatem: ꝛ iō nō potuit eū dyabolꝰ vincere. gia in nati=
Et ꝑpterea clamabat natura humana vt filiꝰ dei in auxiliū eius mitteret uitate vt no
conquerendo.Tu aūt auertisti et distulisti xp̄m tuū. Et sequit. Memora= stri mēora=
re q̄ mea substātia.Nūqd ei vanc ꝯstituisti oēs filios hoim? Et iteꝝ.Usqꝫ ret.
quo dn̄e obliuisceris me in finē.Sed in ꝯceptiōe in humilitate marie me
mor fuit nr̄i.qn̄ factus est nodus ille ꝛ in sacrario virginis repositus. Ho
die vero apparuit nobis hec mia:hodie mia et veritas obuiauerunt sibi:
hodie cum diuina iusticia mixta est mia eterna:hodie in stabulo a cōmuni
quot apparuit quando in nostra fragilitate memor fuit nostri. E
¶ Sed quō dicimus humanitatē xp̄i esse humilitatem nr̄am? Dicit p̄mo Hūanitas
ꝙ quattuor modis capit hūilitas.Uno modo ꝓ flagellatione ꝛ depssione xp̄i.
alicuiꝰ:qn̄ ab eo auferunt ea ex qbꝰ natus est erigi:vel ea sibi inferunt ꝓ Quare hu=
pter qꝝ absentiā insolescere solet.Sicut illi faciebant Joseph:de qbꝰ.p̄s. māitas xp̄i
Hūiliauerūt in cōpedibꝰ pedes eiꝰ.Et Luc.xiiij.ꝛ.xviij.Qui se exaltat/hu dr̄ humili=
miliabit.Scđo mō ꝓ seruilitate et obsequiositate.Jnde dt Aristote.in.iiij. tas nr̄a.
ethicoꝝ.Propt qđ oēs blāditores ꝛ obseqosi viles:ꝛ oēs hūiles blādito
res.Tertio modo ꝓ exhibitiōe signoꝝ hūiliū.Quarto ꝓ cōtēptu firmo ꝛ
rōnabili eaꝝ reꝝ q̄ cōiter eximie ꝛ p̄clare ab oibꝰ vident : vt ꝑpt pn̄tiam
eaꝝ nō erigat animus supra dignitatē suā et supra se:et ista est v̄tꝰ.Scđo
dr̄ ꝙ humanitas nr̄a pōt dici humilitas causaliter:qr v̄a humilitas cau=
sat ꝛ orit ex v̄a nr̄e fragilitatꝭ recognitōe.Tātū ei est pauptatꝭ defectuū
ꝛ terrenitatꝭ ꝛ pctōꝝ in nobis:vt ide occasionaliter in nobis hūilitas ori=
ri debeat.Jdeo dr̄ Michee.vj.Humiliatio tua in medio tui.i.in ꝯscia vel
in corde qđ est in medio hominis.q.d.non est tibi longe querenda humi=

litas: cuiꝰ tātā in temetipō iuenis materiā. Sicut em̄ aranea ī medio tele residēs oēȝ motū factū in quacūq; pte tele sentit ⁊ pcipit: sic aīma in cētro cordis q̄si ī medio sui oē factū in q̄cūq; pte corpis deprehēdit. Et ita si hō ibi studeret: causam sue humilitatis pculdubio inueniret: nec insolesceret psperis / nec frangeret adūsis. Dicit tertio q humanitas xp̄i pōt vocari humilitas nr̄a. Primo qr oībꝰ flagellationibꝰ / depressionibus et miseriis q̄bꝰ affligimur (dēpta culpa ⁊ cōsequētibus ad eā) vexatus est xp̄s et humiliatꝰ sicut patuit p totū decursum vite sue. Scd̄o: qr humanitas illa de tam humili materia formata est quo ad corpus sicut nr̄a. s. de terra: immo ⁊ de limo terre. Ad hoc aūt vt sit limus duo requirūtur. s. humor ⁊ terra. Qualiter ḡ factus sit iste limus docet. p̄s. dicēs. Descēdet sicut stillicidia stillātia sup terrā. Stillicidia stillāt sup terrā et faciūt limū: qr celi rorauerūt desup: et sp̄ūs sanctꝰ pluuiā volūtariā gr̄e desup effudit: et sic factū est corpus saluatoris aīatuȝ. Simul em̄ facta sunt q̄ Moyses simul dicere nō potuit. Ait em̄ p̄mo. Formauit hoīem de limo terre: et hoc quātū ad corpus. Et inspirauit in faciē eiꝰ spiraculū vite: ⁊ factus est hō in aīam viuētē: et hoc quo ad aīam dictū est. Sȝ q̄ cito virgo credidit / tā cito corpꝰ saluatoris de carne virginea formatum fuit: et aīa eideȝ infusa: et deitas vtriq; vnita. Limus autem terra est aqua perfusa et mollis.

F Humanitas xp̄i. Quare de limo facta ē humanitas xp̄i.

Dicit quarto q ideo ex tam humili materia. scȝ de limo terre formauit deꝰ humanitatē xp̄i: vt scȝ ex formatore hr̄et puritatē / ⁊ de limo infirmitatē. Haberet puritatē qua te mūdaret: infirmitatem / qua te redimeret. Nisi em̄ haberet infirmitatem / p te mori non posset. Factus est de limo terre: vt te de limo pfundi extraheret. Jacebas o homo in limo pfundi: s̄m q scriptū ē. Infixus sum in limo pfundi: et non est substantia. i. non est vbi pes subsistat: q̄ infixus est in limo hn̄te pfunditatem. Pedem em̄ inde extrahere non pōt: sed nec pedem alicubi stabilire: imo huc illucq; labitur. Ita eras tu infixus in limo pfunde carnalis voluptatis et secularis cupiditatis. Sed xp̄s inde te extraxit factus de tuo limo. Eras tu lutum cōpaginatū / et habebas in te lutum innatum pctm̄ hereditariū: et lutū aliūde delatū. Sed xp̄s fecit tibi lutum ad medicinam datum. Eras lutum compaginatum: s̄m q d̄t Job. x. Memēto queso q sicut lutuȝ feceris me. Erat tibi lutum innatū carnale desideriū: hoc est lutum fecis. de quo tu dicis referēdo gratiā xp̄o. Eripuit me de lacu miserie et de luto fecis. Erat lutū aliūde delatū cupiditas q̄ ab istis exterioribꝰ venit: q̄ vocat̄ lutū platearum. Ex visione em̄ platearum ⁊ locoꝝ diuersoꝝ ꝯsurgit illa cupiditas. de quo p̄s. Ut lutum plateaꝝ delebo eos. Sȝ ip̄e fecit tibi lutum ad medicinam datum: s̄m q dictū est. Lutum fecit ex sputo ⁊ liniuit oculos meos. Et nō tantū oculos tuos illuminauit / imo te totū sanauit. Factꝰ est ḡ homo iste de limo: vt te liberaret a seruitio qd̄ impendebas dyabolo in luto ⁊ latere. i. in pctō luxurie p prauam consuetudinē indurato. Quid ei latet / nisi lutū induratū? Si igit̄ te eripuit de luto homo de luto factus: quō te iterū pijcis in lutum? Dr̄ quinto q veritas (hoc est filiꝰ dei q̄ est veritas) de terra orta est assumens humanitatē de terra: vt excluderet falsitatem q̄ i celo orta est. In p̄ncipio mūdi orta est falsitas in celo et de celo: sed ip̄a pōdere suo suū genitorē de celo ad terrā traduxit: et totā terrā repleuit. Sȝ in nouissimis diebus veritas de terra orta est / q̄ falsitatem a terra subduxit: ⁊ dilectoribus veritatis viam in celo pauit. In hac terra aurū est optimū inuētū: s̄m q d̄r Geñ. ij. In ea inuenit̄ aurum: et aurū terre illius optimū est. In hac factus est anulus Assueri regis: in quo erat aurum / ⁊ gē-

regium nomē deitas filij:
ma ⁊ nomen regis. Aurum caro: gēma anima: ⁊
qui anulus ablatus est Aman ⁊ datus Mardocheo: quia ablatus est a po
pulo iudaico et datus populo xp̄iano. Iuxta illd̄ apostoli. Quia repulistis
a vobis verbum vite huius: ecce conuertimur ad gentes. Huius terre (vt
dicit Esaias) fructus est sublimis: quia homo natus est in ea: ⁊ ipse homo/
non ſm q̄ homo sed ſm q̄ altissimus/fundauit eam.

¶ Pro secūda parte vidēdum est quō dn̄s vt nostri efficaciꝰ memoraret/
scripsit ⁊ impressit in pergameno sue humanitatis sex notulas cū quibus
cantauit canticum nouum: ⁊ vult q̄ similiter cū eo cantemus. Sunt autē
inter alias due notule infime: scz vt/re. due medie scz mi/fa. due sup̄me scz
sol/la. Prime due significant duas ꝟtutes scz humilitatē et pauptatem:
que maxime ei cōpetebant puero nascēti. Due medie significāt iusticiam
et veritatē q̄ ei cōueniebant vt proficiēti. Due supreme fuerūt pietas ⁊ po
testas: que eis competebant vt viro iam perfecto. G Natiuitas
¶ Primo igit̄ dn̄s nascēdo impressit in sua hūanitate notulas hūilitatꝭ xp̄i.
et pauptatꝭ. Hūilitatis q̄dē: q2 exinaniuit semetip̄m formā serui accipiēs N xp̄s im
in silitudinē hoim factꝰ. Pauptatis autē: q2 factꝰ est vir vidēs pauptatē p̄ssit sibi no
nostrā. Cuius rei Dauid figura fuit. Rex quidē in bello victoriosissimus tulas hūili-
et imperiosus: q̄ tn̄ humilis ait. Ludā ⁊ vilior fiā. Diues ⁊ inclytꝰ valde q̄ tatis ⁊ pau-
dicit in p̄s. Pauper sum ego ⁊ in laboribꝰ a iuuētute mea. Pauptas ꝟo pertatis in
xp̄m i sua natiuitate pānis iuoluit: ⁊ hūilitas in p̄sepio reclinauit. Ista est natiuitate.
hūilitas xp̄i p quā vita p̄mo intrauit in mūdū: sicut per supbiā mors p̄mo
intrauerat i orbē terrax. Per aliā ei viā magi reuersi sunt in regionē suā.
Sicut em̄ p supbiam primo recedimꝰ a deo: sic p humilitatē primo accedi
mus ad eū. Et cū dn̄s Jesus in oibus ꝟtutibꝰ polleat ⁊ cōmēdetur: maxie
tn̄ de hūilitate cōmēdat̄: adeo q̄ pre ceteris ꝟtutibꝰ de ea scholas celestes
erexerit dicēs. Discite a me: q2 mitis sum ⁊ hūilis corde. Sic ⁊ Maria pre
ceteris virtutibꝰ quas habuit humilitatē preposuit: q2 sicut p supbiā Eue
mors intrauit in mūdū: sic p hūilitatē Marie vite introitꝰ pādit̄: vt tāto
humilior/quāto altior. Cāti.v. Ibo michi ad mōtē mirre: ⁊ ad collem thu
ris. Glo. Mons mirre: altitudo ꝯtēplatiōis. collis thuris/hūilitas in intē
tione. Vn̄ et maria postq̄ se dixit exultasse in spiritu ꝯtēplationis: subiun- H
xit de hūilitate ⁊ paruitate sua oraculū. Umbra ei corpis breuior est i me- Hūilitas.
ridie. s. cōtēplationis. ⁊ luna accedēs ad solē decrescit. ⁊ sol altior humilio Quāto q̄s
res radios emittit. Arbor etiā quāto magis est fructibꝰ onerata: tāto ma- melior tāto
gis se iclinat. Sic quāto q̄s est melior ⁊ plenꝰ bonis opibꝰ/magis hūiliat̄. maiorē ha-
Vas em̄ vacuū supenatat: plenū aūt auro fundū petit. Sic vacuus diuina bet humili-
gr̄a sup alios natat ⁊ se extollit. Sicut aūt equꝰ infrenatꝰ nō pōt herbam tatem.
minutā et breuē comedere sz longā: sic dyabolꝰ a dn̄o infrenatꝰ/supbis nō
humilibꝰ pōt nocere. Et sicut i statera minimꝰ qui pōderat mittit̄ i thesau
rū: et q̄ ascendit/nō: sic supbus q̄ nō habet pōdus hūilitatis a thesauro re-
gni celox excludit̄: ſm illud Hiere.vi. Argētū reprobū vocaui eos. Pau- I
pertatē insup talē habuit xp̄s q̄ nō habebat vbi caput suū reclinaret: nisi Pauptas.
forte q̄ intrās i mūdū habuit stabulū p hospitio cū boue ⁊ asino/inuolutꝰ N deue-
in vili pāniculo. Hinc Aug. Quid sollicitꝰ es de regali edificio? ecce salua mus pau-
tor tuus nō habet locū in diuersorio. Quid sollicitꝰ es de cliētū collegio? ptatē am-
ecce saluator tuꝰ cū boue et asino. Nō ergo debemꝰ pauptatem abhorrere plecti cum
sed libēter amplecti. Gloriosus miles nō dedignat̄ portare pānū vilē: si rex christo.
prius portauerit. Pauptas p̄mo fuit dedecori: sed nunc decori nobilitata
per regē nostrū. Sic̄ miles xp̄i nō timet portare vexillū eiꝰ. Paupertas

autem vexillum est dñi:cui cõtradicitur a multis:maxie auaris dicẽtibus illud ps. Signa nostra nõ vidimus. Modo em̃ relinquitur pauptas diuine ꝓuidẽtie:sicut pueri q̃ proijciũtur ad hospitale. Sed merces magna repromittit amplectenti pauptatẽ. Unde quidã rex duas habuit filias:vnã pulchrã:et aliã turpem. Pulchra ab oibus amabat ꝛ venerabat. Turpis vero ab oibus cõtemnebat. Que dũ fleret corã rege:ait rex. Noli flere:qꝛ qui te acceperit dabo ei regnũ. Qui aũt acceperit sororẽ tuã:nichil accipiet secum/nisi pulchritudinẽ suã. Soror pulchra vita est ꝓspera:qua qui fruitur nõ habebit regnũ celeste. Soror vo turpis pauptas est volũtaria: cui repromittit vita eterna a dño dicẽte. Beati paupes spũ:quoniã ipsorũ est regnũ celorum. Anaxagoras post longam peregrinationem pro studio sapientie in patriã reuersus:cum possessiones suas desertas videret. Nõ essem (inquit) ego saluus/nisi iste perijssent.

¶ Secũdo impressit dñs in sua humanitate notulas iusticie et veritatis: et eas ostẽdit in ꝓgressu. Astitit em̃ puero ꝓficiẽti sapiẽtia ꝛ etate:comes et magistra vitas ad loquẽdũ:ad ambulãdũ recte iusticia. Nã vitas docebat eũ loqui:iusticia vo ambulare. Ueritas in p̃dicatione:iusticia in cõuersatione. Unde xp̃s pctõres siluestres dulcedine cõuersationis sue ꝛ predicationis ad eccl'ie ꝛ religionis ciuitatẽ vocauit. Sicut Orphe⁹ p̃mo induxit sua dulci monitione hoies siluestres sepatim morãtes ad cohabitationem cõmunem. Hoc aũt reputat Aug. vnũ de maximis miraculis xp̃i qꝫ ꝑ se pauperẽ ꝛ abiectũ ꝛ apl'os paucos ꝛ rudes:maiores toti⁹ mũdi ad ecclesie ciuitatẽ cõuocauit. Ista duo debẽt habere p̃dicatores:vt scꝫ veritatem doceãt:et iusticiã in cõuersatione seruẽt:vt sic tandẽ fructũ afferãt in cõuersione pctõꝝ:de quo gaudere possent:ſm illud Esaie.ix. Letabunt corã te sicut q̃ letant in messe. Pastorib⁹ em̃ primo annũciat gaudiũ de natiuitate dñi:ad ostendẽdum qꝫ cũ grã dei nascit in hoie maxie gaudere debẽt predicatores ꝛ prelati. Exemplo apostoli quẽ nichil letificare poterat nisi animarũ conuersio.ij. Cor.ij. Quis est qui me letificet:nisi qui cõtristatur ex me.i. ſm cor meũ scꝫ ad penitẽtiam. Sunt tamẽ multi qui magis diem natalicium celebrãt cum herode:magis gaudentes cum dyabolus nascit in corde pctõris per peccatum q̃ꝫ cum christus per penitẽtiam. de quibus Eccli. xxvij. Laqueo peribunt qui oblectantur casu iustorum.

¶ Tertio impressit dñs in se notulas pietatis et ptãtis. He tanq̃ viro iã perfecto assistũt:ꝛ in eius curia precipuũ sibi vẽdicãt locum. Pietas erga ciues:ptãs contra hostes. Pietas erga humiles et subiectos:ptãs cõtra rebelles ꝛ supbos. Pietas erga hoies:ptãs ꝯtra demones. De p̃ma dicit Ego q̃si agnus mãsuetus q̃ portat ad victimã. Hiere.xj. De scda. Dñs fortis ꝛ potẽs:dñs potẽs in p̃lio. Pietas in passione:qñ ſm suã miam saluos nos fecit. Potestas in ei⁹ resurrectiõe. Joh.xiiij. Potestatẽ habeo ponẽdi aiam meã:ꝛ iteꝝ sumẽdi eã. His oib⁹ notulis in hũanitate sua ipressis/

K

Memorari Natiuitas christi.

Q debemus eẽ memores xp̃i sicut ipe fuit nostri,

memor fuit dñs nostri:ꝛ ideo debem⁹ nos esse etiã memores sui:ꝛ singulariter in hac sacratissima natiuitate. Primo diligendo ex corde pueꝝ istũ et dando ei totũ cor nostrũ. Si em̃ partiremur ipm alienis/nõ remaneret nobiscũ. Quia em̃ Salomon adamauit mulieres alienigenas/alienauit se dñs ab eo:ꝛ suscitauit ei aduersariũ. Et vxori Hieroboã.iij. Regũ.xiiij. dicit ꝓpheta. In introitu pedũ tuoꝝ.i. affectionũ carnis i vrbẽ.i. in domũ cordis morietur puer.i. perdet innocẽtia. Sedo custodiẽdo eũ sollicite a nociuis. Sicut em̃ volẽs custodire paruulũ cauet ne forte appropiet igni vel aque:ne ad modicũ alteri⁹ ipulsum cadẽs ꝯburat vel submergat. Sic vo-

lēs ſe cuſtodire cauere dz ne appropiet igni carnalis voluptatis/vł aque
fluxibilitatis mūdane:ne impulſus a maligno ſpū ſe ꝑdat vel paruulū ie-
ſum.vñ Marci.ix.Malign⁹ ſpūs frequēter quēdam miſit ī ignē τ aquam
vt eū ꝑderet.Yſidorus de ſummo bono.Satis rarū eſt vt inter mūdi vo-
luptates poſitus:a vitijs maneat illibatus.In ꝗbus τ ſi nō cito multipli
caꝉ:aliqñ trahiꝉ.Nec em̄ diu pōt eē ſecur⁹/ꝗ periculo fuerit ꝓxim⁹.Hoc
in Thobia minore ptz.Thob.vj.Qui māſit iuxta fluuiū tigris nō inten-
dēs ꝓfundū fluuij intrare:ſʒ ſolū vti fluuio ad neceſſitatē τ pedū ablutio-
nē:et ecce piſcis immanis exilijt vt eū ꝑ pedes traheret τ deuoraret.Sic
ꝗdā nullo mō intendūt ſe mūdi ꝑiculis inuoluere/ſed manēt iuxta mūdū
vt inde habeāt neceſſitatem:et qñ querūt neceſſitatē ſuā accidit eis ma-
gnus piſcis.i.magn⁹ ſtatus honoris/a quo pedes eoꝝ trahunꝉ.i.affectio
nes ita tenenꝉ ꝙ ab eis deuoranꝉ.Tertio oīa opa nr̄a ad hūc puerum or-
dinando.Si em̄ ꝓbari poteſt ꝙ viro abſente vxor eius ꝯceperit:fili⁹ eius
eſt illegitimus:nec eſt cauſa pacis inter virum et vxorē/ſed diuiſiōis po-
tius.Sic ſi opus faciendo nō habuiſti cor ad deū/tale opus inter te τ deū
nō eſt materia pacis/ſed diuiſionis.Cū aūt opus bonū ꝓpter eum fit:na
ſcitur paruulus in nobis legitimus ex patre:qui nutriendus eſt in paup-
tate τ penitētia.Nutritus em̄ fuit Samuel in ſylo vbi erat archa dñi:in
qua erant virga/manna τ tabule teſtamenti.Uirga.i.penitentia.māna.i.
dulcis affectus τ deuotio:et tabule teſtamenti.i.mandatoꝝ dei:et ei⁹ p̄-
ceptorum recordatio τ obſeruatio.

¶De ſancto Stephano ꝓthomartyre Sermo
primus.et in ordine.xlvij.ꝑ thema.

STephanus plenus gr̄a τ fortitudine faciebat prodigia τ ſigna
magna in pplo.Acꝉ.vj.Uideꝉ ex iſto verbo ꝙ beat⁹ ſtephan⁹
in maiori p̄uilegio ſanctitatis p̄ceſſerit Mariam.Nā hic diciꝉ
Stephan⁹ plen⁹ gratia τ fortitudine.Maria aūt ſolū dr̄ Ple
na gr̄a.Luce.j.Plus aūt eſt eē plenū gr̄a et fortitudine ꝙ eſſe
plenum gratia tantū. Reſpondetur p̄mo ꝙ ſicut venit plenitudo tp̄is ſm
Aplm:ita venit tp̄s plenitudinis in quo nobis adducta eſt triplex pleni
tudo gr̄e.ſ.ſupeffluētie/excellētie/et ſufficientie.Inde eſt ꝙ licʒ xp̄s dicaꝉ
plen⁹ gr̄a:τ maria plena gratia:et ſtephan⁹ ſilr plen⁹ gr̄a:non tñ ſequiꝉ
ꝙ ſint equales in gratia.Aliter em̄ fons plen⁹ eſt aqua:aliter riuus:τ ali
ter vas.Xp̄s habuit plenitudinē fontis:qr ab ip̄o oīs gr̄a deriuaꝉ.Joh.j.
De plenitudine ei⁹ oēs accepimus.Sed Maria plenitudinē riui habuit
Per ip̄am em̄ ad nos fons deriuaꝉ.Eccli.xxiiij.de ip̄a dr̄.Ego q̄ſi aq̄du
ctus exiui de paradiſo.Sed ſtephanus habuit plenitudinem vaſis:qd̄ nō
tātū cōtinet ſicut riuus:iō lʒ ſint oēs pleni gratia/nō tñ equales.Diciꝉ ſe
cundo ꝙ licet Maria tātū dicaꝉ gratia plena:non tñ negatur ꝗn ſit plena
fortitudine τ ceteris ỽtutib⁹.Unde xp̄s eſt ſicut caput eccl'ie a quo om-
nis gr̄a τ fortitudo deriuaꝉ ī eccleſia dei:ſed ꝑ collū qd̄ eſt Maria (de qua
dr̄ Cāt.iiij.Collū tuū ſicut turris Dauid edificata cū ꝓpugnaculis.Mil
le clypei pēdēt ex ea oīs armatura fortiū) deſcēdit in cetera membra:pu
ta in martyres ꝗ ſunt brachia eccl'ie ꝓtegētia eccleſiam:vel etiam hume
ri ad ſuſtinēdū eccleſiā:vel etiā barba capitis/ſicut dicimus ꝙ viriles ha
bent barbam hoīs.Et ideo gr̄a eſt ſicut vnguētū in capite xp̄i qd̄ deſcen-
dit in barbā aaron.i.in fortes eccl'ie.τ qd̄ deſcēdit in orā veſtimēti ei⁹.i.
in minores de eccl'ia.Ideo ad Mariā ꝗ eſt eccl'ie collū τ riuus gr̄aꝝ recur
ramus/offerentes ei illud ſalutare angelicū Aue gratia plena.

A

Plenitudo gr̄e.
De triplici plenitudie gr̄e/xp̄i/marie/τ Stephani.

B Stephanꝰ. Q stephanus habuit mūdiciā et soliditatē sicut vas in q ministrādū est dño.

¶ Dicimus itaqꝫ q sanctꝰ Stephanus est plenus grā sicut vas. Uas aūt in quo dꝫ ministrari dño duo debet habere. Primo q sit mundū ⁊ tersuꝫ: qꝛ in vase lutoso non offerret dño. Uas aūt quanto macula plus manet i eo/ tanto cū maiori difficultate aufertur. Ideo vas qd frequenter colligit immūdicias/ frequenter dꝫ lauari. Uasa autem q̄ frequenter colligūt immūdicias sumus nos: et hoc quantum ad corpus: in ore/ oculo ⁊ aure: et in corde cogitationes imūdas. Ideo debemus nos frequenter lauare p penitentiā. Prouer. xxvj. Aufer rubiginem de argento: ⁊ egrediet vas purissimū. Nam psona inueterata in pctō vix aut nūq̄ se potest corrigere. Sicut multi q̄ vix in anno se possunt lauare. Propt̄ea timendū est ne dominus faciat eis sicut fecit Dauid Miphiboseth. de q̄. ij. Reg. xix. Q occurrit Dauid non lotis pedibꝰ ⁊ barba intonsa: nec vestes sue fuerāt lote a magno tpe. Et tūc Dauid diuisit sibi hereditatem suā: ⁊ dedit vnā partem Sibe. Sic xps venit ad nos tpe natiuitatis/ ⁊ in alijs magnis festis: sed multi sibi occurrūt imūde: qꝛ cor nō hñt lotū nec ꝯuersationem. Nūq̄ eñ ꝓpter bonū festū mutant suam malam vitam/ lꝫ mutent suā malā tunicā: ⁊ barba est intonsa: qꝛ sup̄flua bona sua nō distribuunt pauperibꝰ. Ido amouebit eis dñs meliorem partem hereditatis sue. s. eternam/ dimittēdo eis hereditatem mundi q̄ parum valet. Sed non sic venit Stephanus obuiam deo qui virginitate purus erat ⁊ castus: qui oia sua dereliquerat cū ceteris q̄ erant de p̄mitiua ecclia. Mūdus q̄dē a mūdo p abrenūciationem: mūdus a carne p abstinentiam: sed mūdissimꝰ p sanguinis sui ablutionē: iō bene dr̄ Stephanus plenus grā. Scdo dꝫ eē vas firmū et solidū: qꝛ aliter nō esset multū appreciabile ꝓpter insoliditatem eiꝰ/ sicut nec vitrū: qd si eēt firmū appreciaret sicut aurū. Inde (vt dicit Policraticus) Octauianꝰ fecit occidi vnū q̄ sibi attulit vitra q̄ ꝓiecta in terrā non frangebant: et hoc ne vilesceret aurum/ ⁊ vitrum esset in maiori reputatione. Inde dicitur Eccli. xxj. Cor fatui quasi vas confractum: et omnē sapientiam non tenebit. Sed iustus est quasi vas auri solidum ornatum omni lapide precioso. Sic et Stephanus in oibus tentationibus fuit firmus et vas auri solidum: nec infirmum/ sed constans: quia plenus gratia. Uas vacuū statim ad ignem frangitur: sed quia ad ignem tribulationis nō est fractus: concluditur q Stephanus erat plenus gratia ⁊ fortitudine.

¶ Matutino sermone iuxta thema dicemus quō Stephanus gratia dei repletus est: post prandium vero quō fortitudine ⁊ constantia.

C Plenitudo vasis. Per qttuor cognoscimus plenitudinē vasis.

¶ Per quattuor cognoscere possumus qn̄ aliqd vas est plenum liquore. Primo qn̄ non pōt amplius recipere: sed si q̄d supinfundit/ defluit p superiꝰ. Sic aliq̄s dr̄ plenus grā spūs sancti: qn̄ ita repletus est grā et spiritus sancti cōsolatione q nullā aliam consolationem recipe pōt: nec inuenire cōplacentiam in aliqua re mundi/ sꝫ oia sunt sibi amara. Iuxta illud ps. Renuit ꝯsolari aia mea. s. in his tp̄alibꝰ: memor fui dei et delectatus sum. Nec mirum: qꝛ qui hꝫ bonum vinū grē/ nō querit aquam fetidā delectatiōis mundane. Et s̄m Berñ. Delicata est diuina ꝯsolatio: nec dat admittentibus alienam: sed in mēte quā spūs sctūs repleuerit (vt ait Grego.) amaritudinē terrenoꝝ in dulcedinem eternoꝝ cōmutat. Sic ⁊ btūs Stephanꝰ ita fuit repletus spū sctō ⁊ grā dei q in nullo alio delectabat. Et q ita sit apparuit: qꝛ (vt dictū est) oibus bonis suis abrenūciauit/ ⁊ ad pedes aplōꝝ posuit: cū illis de q̄bꝰ legit Act. iiij. q multitudinis credentiū erat cor vnū ⁊ aia vna: ⁊ nullus eoꝝ que possidebat aliquid suum eē dicebat: sed erāt illis oia cōia. Ipe eñ erat de credentibus. Unde inuenit

D Repleri. Differēter replent res a spūalibus et corpora-libus.

differentia inter repletionē factam a corporalibus et a spūalibus: qꝛ cor-
poralia quãtomagis multiplicant: tanto magis implent vas materiale
et reddūt magis ponderosum ꝛ inclinant deorsum: ꝛ quāto magis multi
plicant: tanto minus implent vas spūale. s. cor hoīs: imo potiꝰ euacuant.
Auarus eñ nō implebit pecunia. Eccl'es. v. et Aristo. dt in p̄mo politice:
ꝙ appetitꝰ cupidi est insatiabilis: ꝛ tñ replēdo sic efficiunt ip̄m magis pō
derosum ꝛ inclināt deorsum. Ideo tales qui ita se replēt bonis tp̄alibus
reprehendit Psal. dicēs. Filij hoīm vsqꝫquo graui corde: vt quid diligi-
tis vanitatē ꝛ q̄ritis mēdaciū. Mēdaciū q̄dē sunt: qꝛ multa ꝓmittūt ista
bona. s. saturitatē ꝛ securitatē ꝛ iocūditatē: et de his oībꝰ nichil habetur.
Hec etiam ꝓmittit mūdus fallax sibi seruientibꝰ: iō fatuus est q̄ sibi ser-
uit. Fatuꝰ eñ ille est q̄ sua expēdit ꝓ ꝑsona q̄ nullius est valoris: et q̄ non
potest sibi retribuere mercedē. Mūdus autē parū valet: parū pōt. Inde
dr̄ Matth. ix. Quid ꝓdest homini si mūdū vniuersuꝫ lucretur: aīe xo sue
detrimentū patiat. Male eñ retribuit amatoribꝰ suis ꝓ eo qđ sibi faciūt
et expendūt: dū ab eo recedūt: qꝛ ꝓ seruitio qđ fecerūt sibi dat eis modi-
cam vestem de tela: ꝛ sic recedūt. O vere fatui q̄ sic totum tempus expen-
dūt ad seruiendū vanitati et mundo. Et inde est ꝙ religiosi iā de mūdi ser
uitio expediti: portant illud in quo debēt sepeliri: ac si essent iam ab eo so-
luti: qꝛ mortui sunt mūdo. Beatus ḡ stephanus cū oībus abrenūciassꝫ: nō
sic mūdo seruiebat: nec terrenis intēdebat: sed (vt dicit ep̄la) intendēs in
celū vidit gloriā dei. Ac si vellet dicere: qꝛ intendebat ꝛ insistebat seruitio
dei: iō vidit paratū sibi p̄miū. Sed spūs sanctus quāto magis abūdat tā-
to magis replet ꝛ replendo alleuiat: et trahit sursum: qꝛ de sursum est: si-
cut ignis q̄ quāto maior tanto velocius mouet ſm Aristo. sursuꝫ est. Ido
cum stephanꝰ esset plenꝰ spūsancto intendēs in celū vidit gloriā dei. Etiā
spūs sanctꝰ est veritas: iō facit contēnere vanitatē. ¶ Scđo cognoscit ꝙ
vas est plenū qđ dū vertit nō claquetat liquor intus existēs. Sic hoc mō
stephanus deputatus ab ap̄lis ad officiū viduaꝝ vt ministraret eis: ꝛ ver
sus de officio p̄dicatiōis ad tale minus officiū nullū xbū dixit sed humi-
liter acceptauit. Lꝫ eñ eēt archidiaconꝰ et haberet grām predicādi ꝛ mi
racula faciendi: tñ nō est dedignatꝰ implere officiū sibi iniūctū humile cō
ministrādo fratribꝰ. Et in hoc dñm imitabat: q̄ nō venit ministrari sed mi
nistrare. Causa aūt huiꝰ institutōis fuit: qꝛ crescēte multitudine fidelium
per p̄dicationē apostoloꝝ: vt habet Act. vj. conuersi sunt multi de his q̄
erant in hierusalem q̄ dicebant hebrei: et de iudeis q̄ dispersi fuerant i an
tiochia sub rege antiocho: vel etiam de conuersis a gētibus ad iudaismū
cū mulieribus eoꝝ. Ideo qꝛ habitabant quasi religiosi in hierusalem: ꝓ-
pterea murmur fuit inter grecos ꝛ hebreos: qꝛ mulieres grecoꝝ despicie
bant in ministerio: et hoc ꝓpter alterum duoꝝ: aut qꝛ non eis ita mini-
strabatur sicut hebreis: aut qꝛ erant rudes magis q̄ hebrei. Sꝫ audita di
scordia dixerūt ap̄li non eē equū eos dimittere xbū dei: ꝛ ministrare men-
sis: hoc est equū est nos p̄dicare xbū dei et de tp̄alibus nō tātū se intermi
scere. Sed modo fit oppositū: qꝛ dimittūt p̄lati p̄dicationem: et insistunt
temporalibꝰ. Dicūt ei ꝙ opꝫ res ecclesie seruare. Fallūtur tamen: quia si
insisterent p̄dicationi seruarent res eccl'ie: sicut in primitiua ecclesia ꝓ-
pter vitam et p̄dicationem apostoloꝝ oīa apportabant ad pedes eorum.
Quis eñ tantū dotauit eccl'ias. Utrū ꝓpter nobilitatem eoꝝ q̄ erāt ibi.
vtrū ꝓpterea qꝛ sciebant bñ plebiscitare ꝛ circuire curias? Nō certe: sed
ꝓpter vite sanctitatem ꝛ predicationem. Modo vero qꝛ ista cessant pro-

ꝑter q̄ dabant bona: iō nunc magis destruerent ecclesia q̄ꝫ construerent. Ele
gerūt ergo apostoli stephanū plenū fide et spū sancto cū aliis sex ad ministrā=
dū mensis. s. cū philippo/procoro/nicanore/thimone/parmena/et Nico=
lao aduena anthiocheno. Et sic in ista ordinatiōe stephanꝰ fuit archidia
conus: et inter septē p̄matū habuit. Inde dicit Augusti. q̄ꝫ stephanꝰ inter
dyaconos noiatꝰ est p̄mꝰ: sicut inter aplos primꝰ noiatus est petrꝰ. Qui
licet eēt apostolis minor officio: tn̄ oēs p̄cessit martyrio: et q̄ p̄mꝰ erat di=
scipulꝰ in ministrādo: fit ꝯn̄ter magr̄ i viā docēdo: nō solū v̄bo sed opere.

E
Stephanꝰ.
Q̄ꝫ stepha=
nus p̄mus
habuit pre=
bēdā p̄adisi
absq̄ꝫ h̄ q̄ꝫ fi
eret iiuria
aplis.

¶ Sed videt̄ q̄ꝫ xp̄s iiuriā fecerit aplis nō tā cito eos euocādo ad celū si=
cut stephanū: nec tam cito ꝯferendo eis prebēdā paradisi sicut stephano.
Quod patet: q2 iustum est q̄ꝫ q̄ prius hꝫ grām expectatiuā p̄mo ꝓuideat̄ i
prebenda. Sed xp̄s p̄mo ꝓmisit aplis prebēdā p̄adisi q̄ꝫ stephano: dicens
eis Luce. xxij. Ego dispono vobis sicut disposuit michi pr̄ meꝰ regnū ⁊c.
Sed ad hoc dr̄ q̄ꝫ papa in eadē eccl'ia bn̄ ꝯcedit p̄bēdā isti et illi: tn̄ de grā
speciali ponit̄ aliq̄n in lr̄a vniꝰ: volo aūt hūc oibꝰ anteferri: ⁊ sic q̄ vltimꝰ
impetrauerat an̄ oēs possidebit. Sic xp̄s p̄mo ꝓmisit prebendā celi apo
stolis: sed de grā speciali stephanū antetulit: ⁊ p̄mū introduxit in posses=
sionē eiꝰ ꝑ martyriū: nec in hoc fecit iniuriā aplis. Primo q2 non minus
participauerūt de p̄benda celi q̄ꝫ si fuissent p̄mo euocati: imo plus q2 con=
tinue post mortem beati stephani merebant̄ ⁊ augmētabant suam gloriā.
Scd̄o q2 nemini deꝰ obligari pōt: ⁊ licet ei facere grām cui vult. Alioq̄n
posset dicere murmuranti illud patrisfamilias. Matth. xx. Amice nō fa=
cio tibi iniuriam. An nō licet michi qd̄ volo facere. Tertio q2 lꝫ priꝰ eis
ꝓmisisset dare regnū celoꝝ: nō tn̄ ꝓmiserat eis q̄ꝫ ipsi introducerent̄ p̄mi
in possessionē illiꝰ: sed sufficiebat ad impletionem ꝓmissiōis sue q̄ꝫ aliq̄n
eos introduceret in illd̄: sicut et fecit. Tertio cog̃scit̄ vas plenū q̄n fixe et
īmobiliter stat: sic q̄ꝫ cū difficultate moueri pōt. Sic beatꝰ stephanꝰ fixus
erat et īmobilis ad oēm aduersitatē ꝯ infideles iudeos. Ideo dr̄ plenꝰ fi=
de qua singulis resistebat ⁊ qua fundabat̄. Et sic fuit q̄si lapis firmꝰ ꝯ lapi
des iudeoꝝ: ⁊ lapis p̄mꝰ optime regulatus: q2 erat de p̄mis lapidibꝰ i edi
ficio celi ponēdis. Et q2 ꝫm lapides p̄mos q̄ portant onera regulāt latho
mi cōformiter alios: ideo etiā cōformiter ad beatū stephanū debemꝰ regu

F
Stephanꝰ.
Regula.
Q̄ꝫ stepha
nū hēmꝰ se
qui sicut re
gulā: et de
triplici re=
gula.

lari. Stephanꝰ eñ idem est qd̄ regula. Dedit aūt nobis dn̄s tres reglas.
Pria est regula doctrine qua dꝫ regulari liber ꝯscie. Vn̄ sicut scriptores
diligētes sunt ad regulādū suos q̄ternos: sic debes diligēter regulare cō=
scientiā tuā ꝫm auditū verbi dei ⁊ p̄dicatiōis: nō sicut multi q̄ se regulant
ꝫm ꝯscientias malas prelatoꝝ. Stultus esset aliq̄s si cōsideret in teste de
quo sciret certissime q̄ꝫ eiꝰ testimoniū nō reciperet̄ in iudicio. Dn̄s autem
nō respicit in iudicio nisi testimoniū ꝓp̄e cōsciētie. Roñ. ij. Testimonium
illis reddēte ꝯscia coꝝ: nō alioꝝ. Scd̄a regl'a est simpliciū. s. crucifixꝰ. Gal.
vj. Michi aūt absit gl'iari: nisi i cruce dn̄i nr̄i iesu xp̄i. Et sequit̄. Quicūq̄ꝫ
hāc regulā secuti fuerit: pax sup illos ⁊ mia. Hec est regula ꝫm quā q̄lꝫ chri
stianꝰ dꝫ se regulare. Inde est q̄ꝫ alte suspendit̄ ⁊ in ingressu eccl'ie: vt vnus
q̄sq̄ꝫ ibi regulet vitā suam. Et si illa videat̄ nimis stricta: q2 i illa cruce do=
minus posuit vnū pedem sup aliū: dn̄s dedit nobis tertiā regulā vitam ⁊
exempla sanctorum: ⁊ p̄cipue sancti Stephani. Sicut eñ primū militem
oēs sequūtur qui aggressus est ciuitatem: sic ⁊ militem Stephanum in fi
de et charitate oēs hn̄t sequi. Quarto iudicat̄ vas plenū q̄n ꝑcussum nō
resonat. Ita et beatus stephanus tactus iniuriis ⁊ accusationibus falsis:
sed etiā lapidibꝰ nō resonabat nec murmurabat sꝫ patienter ferebat. Job

vij. Nunqd mugiet bos cū presepe plenū fuerit.q.d.nō. Cum em̄ presepe cordis plenitudinē habet gratie: nō habet tunc locū mugit⁹ tribulationis illate. Nō sic multi qui ad modicam frangunt iniuriā: siles barillo vel lagene: q̄ satis pacifice liquorē recipit: et cū murmure emittit. Ita ⁊ isti libēter amplectunt laudes suas vel ꝓsperitatē si eis ꝯtigerit: sed nō sine murmure tolerāt iniurias sibi illatas vel aduersitates occurrētes. Quinto cognoscitur vas esse plenū: quādo vento dato a supiori parte liquorē cū maximo impetu emittit. Sic stephan⁹ flante spū sctō in predicatione cū maximo affectu emittebat suā primā predicationē: adeo vt ꝓpterea fuerit primus tētus a iudeis. Unde euidēter apparebat ipm̄ esse valde plenū grā: quādo monēte spiritu sctō ita feruēter supeffluebat exteri⁹ per sctē predicationis vba. Nā Matth.xij. Ex abundātia cordis os loquit. Et fm Grego. spiritus sanctus quos repleuerit: de se loquētes facit. Nō enim potest exire de vase pleno grā nisi id qd̄ i eo est.s. vba grē ⁊ edificatiōis. Fluebat ergo stephan⁹ per opationē spūs sancti ad modū fluuij inundātis. de quo Eccli.xxiiij. Qui adimplet quasi eufrates sensum. Nā sicut vas supplenū circūquaq; effluit: ita multotiens dulcedo infusa cordi redūdat in sensus corpales: ⁊ manifestat exteri⁹. Ille em̄ fluuius eufrates nō solū suū replet alueū: sed supinfundit egyptū. Nec poterat ipse btūs stephan⁹ cōtineri: quin exteri⁹ suā plenitudinē ostēderet. Primo vt dictū est p vba p̄dicationis. Scd̄o per sanctā orationē: quā nō solū ꝓ amicis sed etiā pro inimicis habuit. Tertio p miracula ⁊ signa quib⁹ subueniebat ppl'o: nec adhuc desinit subuenire mortuus. sicut dicit btūs Aug.xxij. de ciui. dei. cap.viij. vbi recitat ꝙ in affrica sex mortuos suscitauerit: ita ꝙ plures illoꝝ p suas vestes q̄ fuerant delate ad basilicas ei⁹ suscitati sunt. Itē vide ibidem de illa nobili muliere q̄ morbo arte medicoꝝ incurabili laborās: psuasum habuerat a quodā iudeo: vt se cingeret anulo quodā quem tn̄ cum ꝓiecisset: cōfidens in auxilio beati martyris stephani/sanata est.

¶ Sermo secūdus de eodem: et postmeridianus: in ordine.xlviij. per thema precedens.

A Stephan⁹. Ut spes auxilij diuini et premij incitabant stephanum ad certamen.

Solent hoies libenter certamina aspicere: ⁊ delectantur cum vident pugilē strenue se gerentē. Hodie ꝓponit nobis quoddam certamen nō solū hoibus sed etiam deo ⁊ angelis spectabile: scʒ certamē ꝓthomartyris stephani: qd̄ dignat⁹ est rex celoꝝ aspicere. Aptū est em̄ celū: ⁊ aspexit rex celoꝝ militē ꝓ ipo legitime certantē: et aspexit miles dn̄m suū eum coronare volētem: aspexit ⁊ gloriā quā ab ipso erat recepturus. Ista em̄ animant militē ad prelium.s. cōsideratio diuine presentie ⁊ auxilij diuini: ⁊ spes premij. Uidebat ei dn̄m presentem ⁊ ꝯsolātem. iuxta illud Psal. Eleuauerūt flumina ꝑsecutoꝝ iudeorum vocem suā terrorib⁹ minis et cōcussionibus lapidū terribilibus: sed mirabilis in altis dn̄s qui stephanū cōsolabat et dolores mitigabat. quia Psal. Motū autem fluctuū eius tu mitigas. Scd̄o habebat spem p̄mij eterni qua fortificabat: et imobilis fiebat in fide ⁊ milicia xp̄i. Unde sicut anchora imobiliter tenet nauem in mari tempestuoso: sic spes q̄ respicit eterna tenebat stephanū immobiliter i fide christi. Et sicut luminaria celi quicqd de eis mentiātur hoies: vel quicquid in terra agatur: nō mutant cursum vel retardant: sic stephanus cuius cōuersatio erat in celis: ꝓpter mala illata a iudeis: vel ꝓpt falsa testimonia q̄ ꝯtra ipm ꝓducta fuerāt: lucē boni operis ⁊ patiētie nō mutauit: sed semp in bono ꝑseuerauit: ita vt esset sicut dauid q̄ nec bn̄dictione nec maledictione q̄si angelus dei moue

batur:verificãs in se illud Prouer.xij. Nõ cõtristabit iustũ quicqd ei acciderit. Nõ est ergo mirãdum si stephanꝰ invẽtus est tam fortis ⁊ ꝯstans ad preliãdum ꝯtra hostes suos:⁊ maxĩe illis diebus. Nã ſm naturales luna existẽte plena implent ossa leonis ⁊ aliorũ aialiũ medulla:a qua hñt fortitudinẽ suã inuadẽdo pdam. Sic cũ illis diebꝰ luna nature hũane q̃ a pncipio sue creationis fuerat vacua diuina grã:superueniẽte pctõ pmi parẽtis: fuisset sic plena ꝙ ampliꝰ nõ potuisset repleri:qñ diuinitas iũcta est hũanitati ⁊ posita est in vẽtre marie:nõ est mirabile si tũc impleta sunt grã ⁊ fortitudine ossa leonis de tribu iuda.i.martyres:sicut stephanꝰ. Nec dubiũ quin multo ampliꝰ ceteris repleta sit vgo maria:in cuiꝰ vtero facta est talis cõiunctio solis diuinitatis cum luna humane nature. Itaqꝫ ad eã accedamus vt de plenitudine eius mereamur accipere:dicẽtes Aue.

B Stephanꝰ. Qm stephanus fuit miles nobilis ꝓpter tria.

¶ Miles aliqs dicit nobilis ⁊ strennuꝰ ꝓpter tria. Primo quãdo est ita aiosus ꝙ nec timore mortis sui equi nec timore sue mortis fugit de bello: sed viriliter agens ⁊ equũ suũ mortuũ dimittẽs:ab hostibꝰ deuinci nõ põt. Sic stephanꝰ q̃ corpꝰ suũ in bello dimittẽs:victor de hostibꝰ suis xpo spectante fuit. ¶ Scdo quãdo dñm suum vel pncipem per loca piculosissima transeuntẽ audet sequi:ita ꝙ nullo metu auertit quin transeat. Sic ⁊ stephanus dñm secutꝰ est p asperũ ⁊ periculosum iter passionis ⁊ mortis. ¶ Tertio quãdo pmus in ipugnatione castri itrat muros. Sic iste pmus post xpm martyriũ violẽtia intrauit celũ:sciẽs scriptũ esse Mat.xj. Regnũ celoꝝ vim patit:⁊ violẽti rapiũt illd. Vñ sicut aminadab qꝛ primꝰ intrauit mare rubrũ:ideo meruit dignitatẽ pcipuã inter filios israel cũ sua tribu.s. tribu iuda.vt recitat Nicolaꝰ de lyra sup pmo.c.matthei. Sic stephanꝰ qꝛ primꝰ mare rubrũ martyriũ aggressus est:⁊ primꝰ castrũ celeste intrauit:iõ ꝓthomartyr dictꝰ est ⁊ pmas martyꝝ:⁊ eccliam plurimũ dignificauit. Nõ eñ est ita gliosum intrare castrũ postq̃ multi itrauerũt:sicut si pmo intraret:nec ita remũerat talis intrans post alios sicut pmꝰ. Iõ qꝛ stephanꝰ sic virilr egit ⁊ primꝰ ingressus est:ꝯueniẽter dicit. Plenꝰ grã ⁊ fortitudine.

C Stephanꝰ. Qm stephanus fuit fortis ꝯ tres insultus.

¶ Qm̃ matutino sermone dictũ est qualiter btũs stephanꝰ fuit plenꝰ gratia:nunc restat dicere quomodo ipse fuit plenus fortitudine ⁊ constantia. Itaqꝫ fuit stephanꝰ fortis ⁊ cõstans cõtra tres insultꝰ. Primũ insultũ habuit p disputationẽ. Nã visis signis et pdicationibꝰ q̃ faciebat:surrexerũt quidã de synagoga libertinoꝝ vel qꝛ erãt dati libertati:vel de tali loco:et silr quidã de alexãdria ⁊ cilicia ⁊ asia disputãtes cũ stephano de lege et articulis fidei. Sed qꝛ ibi erat iordinata affectio:iõ nõ oportet q̃rere rõnẽ in illa disputatiõe. Statim tñ a spũ sctõ ꝯfutati sunt:nec poterãt resistere sapiẽtie ⁊ spũi qui loq̃bat. Ibi fuit primũ adiutorium. Ibi eñ erat magna multitudo ꝯtra vnũ:sꝫ spũi sctõ nõ poterãt resistere. Dicit eñ dñs. Ego dabo vobis os ⁊ sapiẽtiã:cui nõ poterũt resistere ⁊ ꝯdicere oẽs aduersarij vestri. Mos est eñ maloꝝ cõtra bonos insultare:et pncipalr ex inuidia. Nã inuidi sunt sic canes de macello q̃ nõ expectãt bonas carnes:sꝫ la tripaille gallice. Sic isti ĩ disputationibꝰ suis nõ querebãt fructũ:sꝫ tñ si qd mali dixisset:sicut etiã mlti sepe ĩ pdicatiõibꝰ/sont aux escoutes:si qd audiãt mali vt referãt. Sed stephanꝰ erat irrephẽsibil in doctria:qꝛ qd pdicabat vbis ꝯfirmabat ꝓdigijs ⁊ miraculis. Nõ sic q̃ pdicãt vbis:⁊ factis negãt. Siles cãpane pulsantꝰ:q̃ dũ alios ad ecclesiam cõuocat:seipam v istat ⁊ extra ecclesiã manet. Igitur cũ per disputationem nõ proficerẽt iudei impugnando beatum stephanũ. Scds insultus eorũ fuit adducẽdo duos testes falsos:qui eum de quattuor accusabãt:scilicet de blasphemia in deum/in

moysen/in templū/⁊ legem.Sed ꝯtra hoc affuit diuinū auxiliū:qm̄ intuē
tes eū qui erāt in cōcilio viderūt faciē ei⁹ q̄si faciē angeli:hoc est splendi=
dā:ac si iudicaret aliq̄d sp̄uale in eo:vt illi nequā terrerētur. Sz de hoc in
sultu se expediuit et purgauit.Primo magnificando deū ⁊ ondendo quō
ip̄e est deus glīe.Scḋo ꝙ moyses fuit deo familiaris ⁊ zelator ꝓ fratrib⁹
suis iterficiēdo egyptū.Tertio ꝙ lex data moysi fuit a deo: et ꝙ tēplū sit̄
factū est iubente deo.Et tūc acriter incepit eos redarguere dicens. O in
circūcisi cordib⁹ ⁊ auribus et dura ceruice:vos sp̄ sp̄ui sctō restitistis sicut
patres vr̄i.Quē em̄ ꝓphetarū nō occiderūt patres vestri:Et interfecistis
eos q̄ p̄nūciabant de aduentu iusti.Videm⁹ in natura ꝙ serpētes ⁊ vene=
nosa aialia lapidib⁹ obruūtur ab hoīb⁹ ⁊ nūq̄ manu tenent. Sic naturale
esset vt mali lapidarent a bonis lapidib⁹ correctōis:sicut volebat facere
stephanus.Sed mō fit ecōuerso:qz serpētes lapidāt hoīes.i.mali bonos
et exuūt eos bonis suis ⁊ vita sua.Ad q̄ v̄ba sequit tertius insultus. Au
dientes ei hec dissecabant cordib⁹ suis:⁊ stridebāt dentibus in eū ꝙ ni=
chil poterant inuenire cōtra eū.Sed ecce vidēs dn̄s sibi iminere mortis
piculū:desup astitit parās sibi auxiliū.Vn̄ sequit.Cū eēt stephanus plen⁹
sp̄ū sancto intendēs in celū vidit gloriā dei.Intendebat stephanus in ce
lū vt ad sue peregrinatōis terminū:sicut peregrin⁹ letat cū appropiquat
ad suū hospitiū.Nec mirū:qz locū iā in terra nō habebat:qz eiecerūt euz
extra ciuitatē.Mercator aūt ꝓpt magnū lucrū facile sustinet malā dietā.
Sic stephan⁹ vt lucraret celū:intēdebat etiā in celū tanq̄ ad lectū ad de=
scēdū:⁊ vidit glīaz dei.i.corpus xp̄i gloriosuz:et ait.Ecce video celos ap=
tos:⁊ iesum stantē a dextris virtutis dei.Ubi ꝯsidera p̄mo ꝙ istud v̄bum
fuit cā occisionis stephani:sicut sil'r v̄bū fuit cā occisiōis Esaie.Inde Au=
gusti.O stephane dic iudeis aliq̄d vt incipias lapidari ⁊ possis coronari.
Dic eis ꝙ nichil fecerūt:qz viuit quē occiderūt.Dic eis ꝙ vides ad dexte=
ram p̄ris stantē:quem illuserūt in cruce pēdētē.Scḋo ꝙ in ꝓthomartyre
stephano significatū est ꝙ oib⁹ martyrib⁹ apta est ianua celi ꝑ martyriū.
Ideo iniuriā facit martyri q̄ ꝓ eo orat in eccl'ia:vt dt Augu.Sicut et celi
aperti sunt in xp̄i baptismate:ad designādū ꝙ oib⁹ baptizatis aperitur ia
nua celi.Et in hoc animat stephan⁹ cōsocios suos martyres dicens illis.
Ecce video celos aptos ⁊c.hoc est securū refugiū.de quo.ps. Altissimum
posuisti refugiū tuū.Ante passionē nō habebat illud refugiū: qz clausum
erat celū/⁊ serui dei cadebāt in regione aduersarioꝝ in infernū.Ideo tunc
nō erat mirum si timebat bellū.Infra celum nō erat reperire locum secu
rū:nec mundū ꝓpt peruersitatem hoīm:nec aerem istum ꝓpter habita=
tionē demonū:nec paradisū terrestrē ꝓpter ignē ⁊ gladiū qui ꝓhibent in=
gressum.Celum vero locus est securus in quo machine nō timent ꝓpt lo
ci altitudinē:nec famis inopia ꝓpter loci vbertatem: nec ꝓditio ꝓpter
habitantiū fidelitatem.Nō ergo timere debuit q̄ dicebat. Ecce video ce
los aptos ⁊c.Vn̄ quattuor possunt consolari pugnantem. Primū est re=
fugiū seu ostēsio refugij.Hoc mō ꝯsolat⁹ est stephan⁹ q̄ vidit celos aptos:
nō fractōe s; claritate vel intelligentia.Tolerabilis ei sibi esse poterat do
muncule lutee destructio:ostēso sibi palatio dei apto. Scḋo ostēsio adiuto=
rij:et hoc cū vidit iesum stantē a dextris virtutis dei. Cōsolatio magna ē
vnico pugnāti ꝯ multitudinē:videre oīpotētē paratū sibi auxiliari. Sicut
autē mater semp est ꝓpe filiū infirmū sed nō qn̄ sanus est:sic dn̄s est semꝑ
prope eum qui est in tribulatione s̄m illud.ps.Cū ip̄o sum in tribulatōe.
Tertio ostēsio exempli:qz xp̄m qui passus est vidit in gloria. Glo.Ne pro

D
Stephan⁹.
Ut stepha
n⁹ vidit ce
los aptos
notatur ꝙ
martyrib⁹
est ianua ce
li apta.

E
Stephan⁹.
Quattuor
ꝯsolabātur
stephanū q̄
ꝯsolant pu=
gnantē.

deo lapidandus titubet in terra:de⁹ hō crucifixus apparet in gloria. Si-
cut aūt nobilis canis hꝫ ex natura sua ꝙ quando sentit predam et hꝫ vesti
giū:ꝙ ardēter insequit̄ eā ꝑ spinas ⁊ tribulos et lapides. Sic stephan⁹ vt
vidit xp̄m secutus est euꝫ ꝑ lapides vsqꝫ ad mortē et sanguis effusionem.
Quarto ostensione premij cōsolatus est eum:qꝛ intendēs in celū vidit glo
riā dei. Grego. Cōsideratio p̄mij minuit vim flagelli. Sed ex opposito ap
paret caliditas dyaboli circa suos ministros:ꝙ se eis non oñdit sicut xp̄s
nec domū infernalem in qua cū eo sunt habitaturi:nec mercedē quam ab
eo sunt recepturi:imo quātum pōt hec ab eis abscōdit. Amenitatē xp̄o vie
eis oñdēs:velatis oc̄lis eos ad infernale patibulū ducit. Qui ei⁹ horribi
litateꝫ agn̄sceret:statim ab eo recederet:⁊ q̄ finē vite agn̄sceret retro pedes
suos cōuerteret cū. p̄s. q̄ ait. Cogitaui vias meas:⁊ ꝯuerti pedes meos in
testionia tua:intēdēs in celū nō in terrā:sicut multi de qb⁹. p̄s. Oc̄los su
os statuerūt declinare in terram. Et p̄ncipaliter in morte non intendunt
nisi terrenis in quibus se occupauerūt. His auditis exclamātes voce ma
gna cōtinuerūt aures suas:imo nullas habebāt:qꝛ neqꝫ bene audire pote
rant de amicis ⁊ inimicis sicut inuidi. Paulus aūt erat vn⁹ de his q̄ con
tinuerāt aures suas:sꝫ misericors dn̄s qui aperit ⁊ nemo claudit: obtura
F tas aures misericorditer aperuit. Et impetū fecerūt vnanimiter in eū ac
Stephan⁹. cipiendo eum ⁊ ducēdo eū extra ciuitatē. Et eijcientes eū extra ciuitatem
Qꝫ lapides lapidabāt. Isti lapides erant p̄ciosi ⁊ ita ꝙ se ponebat ad genua ad recipi
stephāi fue endū. Fuerūt eñ p̄ciosi ꝓpter tria. Primo qꝛ fuerūt p̄ciū regni/et ꝑ eos
rūt p̄ciosi ꝓ regnū celi acq̄siuit:⁊ iō nō imerito vt eccl'ia canit. Lapides torrētes.i. cū
pter tria. impetu sicut torrens venientes illi dulces fuerunt. Inde est ꝙ voluit dn̄s
ꝓ milite suo facere qđ noluit ad tētationem suasoris facere ꝓ seipō.s. cō
uertere lapidem in panem. Ipe eñ conuertit stephano lapides in dulce-
dinē. Nō sic dyabol⁹ q̄ suis conuertit panē in lapides: s̄m illud Prouer.
xx. Suauis est homini panis mendacij:et postea os ei⁹ implebit̄ calculo.
Scd̄o quia sibi fuerunt in magnū adiutoriū:qꝛ illis destructus est carcer
corporis eius in quo clausus tenebatur vt liber egrederet̄. Et maxime cū
videbat glīam dei ad quā anhelabat:sicut faciebat eius discipulus pau-
lus. Tertio qꝛ illi lapides erant pars corone ei⁹:hoc est erant ad p̄paran
dū coronam. Isti eñ lapidatores multū vtiliter stephano seruiebant:quia
ei fabricabant coronam de lapide precioso:carcerē destruebāt:hostem ei⁹
familiarē occidebāt:⁊ pecuniam dabant quo emeret̄ paradisi gloria. Nā
G triplex corona inuenit̄ in sacra scriptura. Una stellarꝫ. Apoca. xij. Que ꝑ-
Corona. tinet ad splendorē sapientie p̄dicatorꝫ:et illam habuit stephan⁹ pro p̄mo
Qꝫ triplex insultu. Alia est de auro. Exo. xv. q̄ cooperiebat archā. Et ista est pro vir-
inuenit̄ co- ginib⁹:quia nō putrefit virginitas in terra:sicut nec aurum. Stephanus
rona in scri autem fuit virgo:qđ patet ex traditione viduarꝫ in manu ei⁹. Fuit eñ cu
ptura sacra stos dn̄arꝫ:que nō debebant cōmitti nisi virgini vel casto. Sed de multis
modo timendū esset si eis cōmitterent̄:ne pastor lupus esset. Patet etiā
illud ex hoc ꝙ facies ei⁹ apparuit sicut angeli. Sed tertia est de lapide p̄
cioso. de qua. p̄s. Posuisti in capite ei⁹ coronā de lapide p̄cioso. Quanto
autē quis plures patit̄ iniurias ⁊ tribulationes:tanto maiorem hꝫ coro-
nam in celo:et ista est martyrꝫ. ¶ Et testes deposuerūt vestimēta sua secus
pedes adolescentis qui vocabatur Saulus. Ipe ei erat ꝯsentiēs neci ei⁹.
Testes aūt s̄m legē erāt q̄ p̄mi lapidabant. Immo s̄m Aug. paulus q̄ oīꝫ
vestimenta lapidantium custodiebat in omnibus lapidabat quasi consen
tiens omnibus:sicut ille qui vadia alicuius ludi custodit ex omni parte:

H
Stephan⁹.
Cōmenda-
re spiritū.
Ad exēplo
stephani de
bem⁹ com-
mēdare spi
ritū deo in
morte.

ex omni parte consentit q ipsi ludant. Et lapidauerunt stephanum inuo-
cantem ⁊ dicētem. Dñe iesu suscipe spiritū meū. Consuetudo est q quādo
aliquis habet aliquem verum amicū qui nunq deficit in necessitate: si est
in maxima necessitate cōstitutus solet eius auxiliū implorare. Sic et ste-
phanus auxilium christi implorat dicens. Dñe iesu suscipe spiritum meū.
Cognoscens enim q spiritus erat melior pars sui sollicite pro eo rogauit:
tradens corpus suum lapidationi. Sed ecōtra vsurarius non timet dya-
bolo dare spiritū suum: vel mercator fallax: ⁊ mulier venalis. Non timent
enim dare animā dyabolo vt corpori possint ꝓuidere. Non sic fecit stepha
nus: sed sicut rex vel pnceps sepe exponit ꝯtra hostem suum aliqua parua
castra vt possit custodire fortia: sic exposuit corpus vt custodiret animam.
Nec mirādum est si stephanus hanc fecit orationē: quia dyabolus etiam
sanctis insidiatur in transitu: vt patet in martino. Sic et christus trāsitu-
rus spiritum suum deo patri cōmendauit. Sicut ergo perdix falconem fu
git intrādo foramen: ⁊ ouis lupum fugiendo ad pastorem: vt sic sit in tuto:
sic stephanus demonem fugiens ad christum suspirabat dicens. Dñe iesu
suscipe spiritum meū. ¶ Hic possumus sumere tres doctrinas. Prima est
q debemus pncipaliter orare pro anima ⁊ eam deo cōmendare. ¶ Secū-
da est q debemus in morte singulariter tale auxiliū implorare. ¶ Tertia
est q debemus longe ante discere verba que volumus dicere in morte.
Ista videlicet que dixit beatus stephanus vt eorum recordemur in morte.
vt hortatur magister Johānes Gerson. Positis autem genib⁹ clamauit
voce magna. Dñe ne statuas illis hoc peccatū. O q specialiter debemus
nos cōmendare orationibus sancti stephani: quia ꝯm Augu. Nunc multo
magis exaudiet pro veneratoribus suis: q tunc pro psecutoribus suis pro
quibus fuit efficax. Nam si stephanus nō orasset: ecclesia paulum nō habe
ret. Igitur pces stephani exaudite nobis dederunt ciphum in sacco bēia-
min: id est paulum de tribu bēiamin. de quo domin⁹ vinum optimū sancte
ecclesie propinauit. Posset autem nunc orans ad dominū pro suis culto-
ribus: ostendēdo que passus est dicere. Hec facta est michi: qr iustificatio-
nes tuas exquisiui. Portio mea domine: id est illi qui me colunt qui sunt
quasi pars mea: sit in terra viuētium. Idem tamen Augustin⁹ in sermone
dñi de mōte ait: q stephanus multū fuit vindicatus in paulo in psecutio-
nibus suis et quando castigabat corpus suum ⁊ in seruitutem redigebat.
Et cū hoc dixisset obdormiuit in dño. Augustin⁹. O somnū pacis. Quid
illo somno trāquilli⁹? Qualis ibat ad amicos: qui sic diligebat inimicos?
Dicitur ꝯmuniter q bona vita ducit ad bonum finem: ⁊ mala ad malum.
Exemplū habemus in natura. Nam arbor ad illā partem ad quam incli-
nata est cadit. si ad dexterā/ad dexteram. si ad sinistram/ad sinistram. Mi
rabile em esset q arbor inclinata ad dexteram caderet ad sinistram. Ideo
quasi miraculum esset q qui duceret malā vitam: bene caderet in morte.
Bene aūt stephanus obdormiuit: quia sicut ille qui dormit nō mouet ma
num nec pedem: sic nec iste fuit motus corde per impatiētiam nec opere:
ideo dormiebat qr dulciter sustinebat. Sed multi sunt qui nō solum cōcu-
tiunt lapidibus sed leuib⁹ iniurijs. Unde quādo infirmus quiescit signū
est q viuet ⁊ curabitur. Johan. xj. Si dormit saluus erit. Sed quādo non
potest dormire nec de die nec de nocte signum est mortis. Sic quando p-
sona bona sustinet iniurias sibi illatas: signū est q habebit vitam eternā.
Sed quando ecōtrario signum est mortis eterne.

I
Stephan⁹.
Ex bona vi
ta stephani
secut⁹ est bo
nus finis.

¶ De eodē sancto. Sermo. iiij. et in ordine. xlix. per thema.

De Sancto Stephano.

Placuerūt seruis tuis lapides eiꝰ.ps.cj.Querit quō placēt seruis dn̄i lapides q̄bꝰ lapidatꝰ est stephanꝰ:cū lapides isti interfecerint eū.Nō em̄ libēter vident interfectores amicoꝝ:ꝛ gladius perdit qui interfecit amicū.Rn̄detur ꝙ seruis dei placebant.Primo:quia sciebāt illos summo lapidario placere:cuiꝰ occulto ꝛ iusto iudicio permittunt electi a malis torq̄ri ad ꝑfectū ꝛ vtilitatem ipsoꝝ.Sicut em̄ cōtrarietas est inter elementa mūdi:sic ẜm iustam dei ordinationē inimicitie sunt īter mūdi habitatores.Decipiūt ei astuti simplices:ꝑsequunt maligni innocētes:cōculcant infirmos potētes.Nec hoc incepit de nouo:ſʒ q̄si ab initio mūdi.Gen̄.iij.Inimicitias ponā inter te et mulierē:et semen tuū et semen illius.Serpēs em̄ decepit mulierem simplicē:cayn malignus ꝛ semen serpētinū occidit abel innocentē:pharao paruulos fecit submergi:herodes innocētes occidi.Vn̄ Eccles.iiij.Verti me ad alia ꝛ vidi calūnias q̄ sub sole gerunt ꝛ lachrymas innocētiū et neminē cōsolatorē:nec posse resistere eoꝝ violētie cūctoꝝ auxilio destitutos.Miserabilis em̄ est guerra ista ꝛ partes valde ipares.Nā ex vna parte est simplicitas/ex alia astutia.ex vna infirmitas/ex alia potētia.ex vna innocentia/ex alia malicia.Sed qꝛ sancti nouerūt ista ꝓcedere ab eo qui sedet suꝑ thronos ꝛ iudicat iusticiā:de cuius throno ꝓcedunt fulgura voces et tonitrua:ꝛ hoc in vtilitatē amicoꝝ dei/de quoꝝ numero erat stephanꝰ qui quasi p̄micerius ꝛ vexillifer militie dn̄i extitit:ideo nil mirū si placuerunt eis lapides eiꝰ.Scd̄o qꝛ cognoscebāt quāte v̄tutis ꝛ preciȷ̄ essent lapides illi.Cōiter dr̄ ꝙ rusticus nescit quantū valeat calcar:sus nescit q̄d valeat gēma.Sic rustici moribꝰ nesciūt q̄d sit de lapidibꝰ stephani:sed serui dn̄i sciunt ꝙ sunt p̄ciosi.Primo qꝛ habuerūt magnā virtutē.Vn̄ semel quidā emit vnum lapidē magna pecunia:quo empto q̄siuit a venditore cuiꝰ esset virtutis.Rn̄dit alter ꝙ nesciebat nisi qꝛ virtutē habuerat a bursa extrahēdi pecuniā quattuor miliū libraꝝ.Sic lapides stephani habuerūt v̄tutem extrahēdi a deo thesauꝝ glie sue:ideo nō mirum si reputent preciosi.Secūdo qꝛ per eos reputatus est stephanꝰ preciosus:sicut illi qui portant lapides vt placeāt regibꝰ.Per hos em̄ placuit deo:ita vt coronaret a deo corona p̄ciosis lapidibꝰ intexta.Talem em̄ decebat regē regū dare militibus suis.Licet dn̄s iesus fuisset coronatus corona spinea:ex eo ꝙ mūdus suos coronat spinis/tribulationibꝰ/et miseriis.Placuit etiā ꝑ hos ppl'o insignum cuiꝰ dum pingit semꝑ ponit lapis suꝑ caput vel humeros eius.Dicit de aliquo viro multū reputato ꝙ tantus est ꝙ qui ne luy peult donner il luy gette.Sic stephanꝰ erat:ita vt ei ꝓīcerēt lapides p̄ciosos iudei sed nesciebāt preciū eoꝝ.Tertio qꝛ multū estimant a deo ꝛ appreciantur.Preciosus em̄ esset lapis quo emeret vnꝰ comitatꝰ:p̄ciosior quo ducatus ſʒ preciosissimꝰ quo regnū.Preciosissimi ergo erāt lapides stephani in cōspectu dei:ꝓ quibꝰ dedit regnum celoꝝ.Vt autē hoꝝ lapidum v̄tutem et preciū scrutari valeamꝰ:ad lapidicinā mariā ex qua excisus est lapis sine manibꝰ:q̄ etiā peritissima est lapidaria recurramꝰ:eiꝰ iudiciū suꝑ hoc requirētes:ꝛ pro suo labore[vng salut gallice]ei offerētes dicēdo Aue.

A
Inimicitia
Nꝫ iter bonos et malos est cōtinua īimicitia ꝛ pugna

B
Stephanꝰ.
Nꝫ lapid̄s stephani erant p̄ciosi ꝓpter tria.

C
Lapidari.
Septē lapidati i sacra scriptura.

¶Septē inueniunt lapidati vel lapidari parati i scriptura sacra.Primꝰ fuit blasphemꝰ.Leui.xiiij.Sic blasphemi tanq̄ euomētes venenū ex ore et aīalia venenata lapidari deberēt.Sed mō istud regnū illo vitio laborat qꝛ nō puniunt.Scd̄s fuit salphat q̄ collegit ligna in sabbato.Numeri.xvj.Sic sacerdotes qui p̄termissis spūalibꝰ se deputant ad tpalia.Sed mō lapidant stercoribus boum.Eccli.xxij.De stercoribꝰ boum lapidabit piger.

Ista sunt stercora pauli/tēporalia videlicet bona.Tertiꝰ est Achor q̄ fura
tus est aureā regulā.Josue.vij.Sic religiosi q̄ regulā ⁊ regule instituta fu
rant cōtra ordinatiōes patrū.Quartꝰ fuit Adurā q̄ erat sup tributa.iiij.
Reg.xij.Isti satis ↄsueuerūt lapidari.Isti sunt q̄ colligūt tributa.Colli
gūt ei lapides aureos:nil mirꝫ si recipiāt ꝓ illis lapides ligue.Quītꝰ fuit
Naboth q̄ noluit ↄmutare vineā in ortū olerū.Sic multi:qꝛ nolūt seq̄ ma
los ⁊ cōmutare pniam in voluptatē carnaliū desideriorū/sicut olera q̄ cito
decidūt.de quo.iij.Reg.xxj.Sextꝰ fuit xp̄s quē voluerūt iudei lapidare ꝓ
bonis opibꝰ.Inde ait eis.Joh.x.Multa bona opa ostēdi vob.ex p̄re meo:
ꝓpter qd̄ horꝫ me lapidatis.Sic multi de bonis opibꝰ et ꝓpter bona opa
que ostēdūt lapidant:⁊ hypocrite ac papelardi vocant.Septimꝰ fuit Ste
phanꝰ:qꝛ dicebat se videre celos ⁊ iesum.Sic multi qꝛ ↄtēplationi vacāt
et celestibꝰ intēdūt/opprobrio habētur.Sed iusti nō curant de cōtumelijs
et irrisionibꝰ malorꝫ sed gaudēt digni haberi pro noīe iesu cōtumeliā pati.
ideo nō mirum si seruis dn̄i placuerūt lapides eius:scꝫ Stephani.

¶ Duplicibꝰ lapidibꝰ lapidatꝰ est Stephanꝰ.Prio lapidibꝰ obiurgatiōis
et diffamatiōis/et lapidibꝰ ligue.Vn̄ cōiter q̄ vult aliū in vindictā diffama
re solet dicere.Ego proijciā tot lapides i orto tuo ꝙ ꝑcipies.Alij sūt lapi
des manu ꝓiecti:⁊ vtrīq; lapides patiēter portati placuerunt seruis dn̄i.
Et ꝫm hec erūt duo sermones.In p̄mo ⁊ mane dicet quō iudei ꝓiecerunt
in Stephanū lapides lingue.Post meridiē ꝟo quō lapides materiales.

¶ Pro prio dico ꝙ ꝓiecert i eū tres lapides ligue.Primꝰ fuit disputādo
cōtra eū vt inuenirēt occasionē aliquā ꝓijciēdi in eū lapides materiales.
Et ꝓ isto dr̄ i textu epl̄e.Surrexer̄t q̄dā de synagoga disputātes cū stepha
no inuidētes gr̄e eiꝰ.qꝛ cū efficacia p̄dicatiōis habebat signa ⁊ ꝓdigia:et
per hoc multos ↄuertebat.Nō sic multi q̄ habēt pulchra ꝟba/ſꝫ opa nulla:
qui bn̄ dicūt/ſꝫ nichil faciūt.Mes ↄtractis an̄ eccl̄iam q̄ habēt liguā expe
ditā ⁊ alia mēbra iutilia.Sed iudei volebāt assikari bultello q̄ furfur reti
net ⁊ farinā dimittit trāsire.Voluissēt ei ꝙ Stephanꝰ dixisset aliqua ꝟba
rep̄hensibilia q̄ bn̄ retinuissent:ſꝫ de ꝟbis salutaribꝰ nō curabāt.Frustra
ti sunt tn̄ intētiōe sua:qꝛ ꝓuiderat sibi dn̄s de prudētissimo ⁊ optio pugile
in q̄ sp̄us ꝟitatis loq̄bat:cui ipossibile erat resistere.Habebat aūt Steph.
cōditiones optimi ducis ⁊ capitanei.Rex ei volēs eligere ducē et capita
neū suo exercitui ↄ̄ suos hostes eligit virū q̄ duo principalr̄ habeat.Prio
ꝙ sit ingeniosus i arte pugnādi.scd̄o ꝙ sit robustꝰ ⁊ fortis i sustinēdo ⁊ ꝑcutiē
do:vt sicut ꝑmꝰ et p̄ncipalis det exēplū suis militibꝰ.Figura Judic.i.vij.
de Gedeon quē dn̄s elegit virū fortē et industriū i arte pugnādi.Qd̄ appa
ret:qꝛ primꝰ in aggrediēdo alios aīabat dicēs.Qd̄ me videritis facere h̄
facite.Sic in Steph.appuit prudētia ⁊ ingeniū i disputatiōe:⁊ fortitudo
in lapidatione:adeo vt suo facto nō parū aīauerit seq̄ntes athletas xp̄i.

D
Stephanꝰ.
M stephanus habuit cōditiones boni capitanei.

¶ Scd̄s lapis fuit ꝓiectꝰ p falsos testes q̄ Stephanū accusabāt de blas
phemia dicētes.Homo iste nō cessat loqui ꝟba aduersus locū scīm ⁊ gētē.
Vn̄ falsi testes Stephani ⁊ gn̄aliter oēs multū culpādi sunt.Prio qꝛ filij
sūt ⁊ genitura dyaboli.Inde.iij.Reg.xxj.Testes ꝓducti ↄ̄ Naboth appel
lati sunt filij belial ⁊ filij dyabolici.Scd̄o sunt antixp̄i q̄ testimoniū ꝓhibēt
falsitati:sicut ⁊ xp̄s testimoniū ꝓhibuit ꝟitati.Ideo ei isti falsi testes cōtra
Stephanū ꝓducti fecer̄t ip̄m iterfici:qꝛ erāt antixp̄i.Tales plurimū odit
deꝰ:⁊ sepe male moriunt.Prouer.vj.Sex sūt q̄ odit deꝰ ⁊c̄.liguā ꝓferētē
mēdacia ⁊ testē fallacē.et Prouer.xij.Testis falsus nō erit impunitus:et
qui loquit mēdacia nō effugiet.Exēplū de hoc habes i quadā epl̄a Cirilli

E
Testis.
M testes falsi sūt multū culpādi.

epi hierosolymitani de miraculis bti Hieronymi. vbi dicit ꝙ Sabinianꝰ
qdā heresiarcha dū mēdacio suo vellet īfamare btm̄ Hiero. in tutamē sui
erroris attribuēs illi aliqͦd opusculū qͦd ipse ꝯfinxerat. Tādē publice inui-
sibilr āputato capite periit. Sz nec defuit Stephano dn̄s tāq̄ adiutor in
opportunitatibꝰ i tribulatiōe. Tūc ei q erāt i cōsilio viderūt faciē eiꝰ tanq̄
angeli: vt facile ꝑ hoc pateret i eo aliqd eē diuinū: ꝛ mētitos fuisse testes ꝯ-
eū. Et sic deꝰ q in eo se igerebat/fecit eū fortē ad resistēdū iudeis: imo fuit
eius fortitudo. Vn̄ sicut colūne lz auree vel argētee sint ad onera portāda
debiles: ponit tn̄ aliqd interiꝰ solidū: vt lignū vel ferrū qͦd exteriorē debi-
litatē supportat. Sic Stephanꝰ debilis erat ad resistēdū iudeis ꝛ sustinē-
dū insultꝰ eoꝝ ꝓpter deū. Terra ei erat inanis ꝛ vacua. Gen̄. j. Donec deꝰ
q est fortitudo bonoꝝ se ītra aīam posuit: ꝛ sic fortificata ē aīa eiꝰ: vt posset
dicere. Fortitudo mea ꝛ laus mea dn̄s: ꝛ factꝰ est michi i salutē. Hic Aba-
cuch. iij. Ibi abscōdita ē fortitudo eiꝰ. q tn̄ qdāmō i vultu eiꝰ angelico exte-
rius appuit. Sz nec ꝓpt hoc mutatꝰ est Steph. qn eēt corpe passibil. Hic
Tertul. Mutat facies moysi icōtēplabili claritate: sz idē moyses q ātea vi
debat. Sic steph. iā āgelicū vultū iduerat: sz eadē caro q postea lapidabat.
¶ Tertiꝰ lapis fuit ꝓiectꝰ qn̄ stridebāt dētibꝰ in eū: dissecabāturq̄ cordi
bus. Auditis ei falsis testibꝰ/interrogauit Stephanū summꝰ sacerdos si
hec ita se haberēt. Qui rn̄siōe sua approbauit legē Moysi on̄dēs eā fuisse
a deo datā: ꝛ tēplū esse sctm̄. Et tandē cōuertit sermonē suū ad increpādū
iudeos dicēs. Dura ceruice ꝛ icircuncisi cordibꝰ: vos semꝑ spūi sctō resti-
tistis. Vn̄ iudei ꝓpter suā indomabilitatē dicūtur in ps. vnicornes cū dr.
Salua me ex ore leonis: et a cornibꝰ vnicorniū hūilitatē meā. Vbi glo ait.
Hoc aīal citiꝰ morit ꝙ domet. Sic iudei semꝑ fuerūt indomabiles vt hic
dicit eis Stepha. Ezech. iij. Patres eoꝝ ꝑuaricati sunt pactū meū vsq̄ in
diē hāc: ꝛ filij eoꝝ dura ceruice ꝛ indomabili corde sunt. Peiora sunt aīa-
lia ꝛ crudeliora q vnū cornu ꝙ que duo habēt. Sic iudei q in vno cultu dei
gliabant ꝙ gētiles q in pluribꝰ. Sic etiā ꝑpositi pncipū qui ptātē sup vnū
locū hn̄t sunt crudeliores ꝙ eoꝝ pncipes q sup plurima loca. Inde Cassio
dorus. Que vno cornu armant mlto fortiora sūt his qbꝰ duo attribuunt.

F
Stephanꝰ. An licebat stephano dure increpare suos ꝑsecutores.

¶ Sed hic querit an licebat Stephano sic subsannare suos ꝑsecutores ꝛ
ita dure increpare? Et videt ꝙ nō. qꝛ rn̄sio mollis frangit irā: dura suscitat
furorē. Nō oportebat aūt nec licebat Stephano ꝙ esset causa pcti alioꝝ.
Rn̄det. Pria ꝓpositio. Vbi fuisset spes d emēdatiōe suoꝝ ꝑsecutoꝝ: btūs
Stephanꝰ eos dulcibꝰ vbis aggressꝰ fuisset: ꝛ silr alij martyres. Vn̄ dauid
cithara psallebat: et Saul meliꝰ hēbat. Saul tyrānū sigt: quē dulcis locu-
tiōis melodia linire oz: vt spūs malignꝰ iracūdie ab ipo effugiat. Prouer.
xxv. Patiētia leniet priceps. et Prouer. xv. Rn̄sio mollis frāgit irā: smo
durꝰ suscitat furorē. Eccli. vj. Verbū dulce multiplicat amicos: ꝛ mitigat
inimicos. Silr Abner ꝑcussit Azael auersa hasta i inguine: ꝛ statim mor-
tuus est: qꝛ nisi pncipes aut maiores ex aliquo et idirecto ꝑcutiātur corre
ctione potiꝰ ꝙ euidēter ꝛ cū duricia: statim aggrauātur ꝛ in furiā ꝯuertū-
tur: ꝛ sic nullatenꝰ supant. Lignū ēm et nō ferrū tūc debet ad eos cōuerti:
et obtusa correctione nō aspera tūc debēt ꝑcuti: ꝛ tūc solēt facilꝰ ꝑ hūilita
tē cadere. ¶ Scda ꝓpositio. Qꝛ Stephanꝰ videbat suos ꝑsecutores indu
ratos: ideo eos vbis asperis torqbat ꝛ irridebat. Vna huiꝰ rei causa erat:
qꝛ absq̄ timore dei in eū irruebāt. ps. Subito sagittabūt eū ꝛ nō timebūt.
Propterea vt nō videret eos timere q ꝓpter tiorē credebāt illū a fide di
uertere: iō absq̄ tiore eos duriter icrepabat ꝛ sagittabat ex aduerso vbis

asperis:ita vt impleret illud ps. Sagitte paruulorum facte sunt plage eorum.s.
psecutorum. Paruulꝰ ei erat stephanꝰ ⁊ humiliatꝰ:sz tyrānos ⁊ psecutores
plagabat i corde:nūc vbis duris/nūc patiētia sua/nūc miraculorum chorus
scatōibꝰ dissipās eorum ꝯsilia ꝯ destructōe fidei.ps. Fulgura chorusca tōez ⁊
dissipab eos. Scdo vtvideret eorum tormēta puipēdē:⁊ ꝙ nichil i eo ꝓficie
bāt psecutores. Nō ei eū sauciare poterāt seu vulnerare. Dr em irridē q̄si
intus ridere. Jdo ille irridet psecutores suos:q̄ licz exteriꝰ crucieꝛ/iteriꝰ
tñ patiētia armatꝰ oia puipēdit. Chriso.omel.xxij.sup epl'a ad Heb. Sic
pueri cū pcutiūt nos cū furore ⁊ nil sētimꝰ/tūc ridemꝰ. Sic ⁊ nos ridē me
te debemꝰ cū nos mali psequūꝛ:qz eorum psecutio i bonū nob cedit/ si patiē
ter toleremꝰ. Si vo seuias:factꝰ es puer. Cū ei ad puerum seuiētē q̄s ꝯspexe
rit/ridet. Hec ille. Jn Vegetiꝰ.li.j.de re militari.dt ꝙ est duplex modus
pcutiēdi.s.cesim.i.cū acutie gladij:⁊ pūctim.i.cū pūctura. Romani nō so
lū facile viceꝛt pugnātes cesim/sz ⁊ irriseꝛt:qz sic pugnās raro interficit:
qz vitalia defendūt ꝯ tales ictus tā armis q̄ ossibꝰ. Percutiētes aūt pū
ctim adūsarios sauciāt añq̄ videāt:et tales ictus timendi sunt. Sic du
plex est modꝰ pcutiēdi. Vnꝰ punctim:⁊ illo mō vtiꝛ deꝰ ꝯ adūsarios suos:
ꝓpꝛ qd ⁊ ipsos sauciat añq̄ videāt. Qr aūt sic eos pūctim feriat ptz Job
xxj. Ducūt in bonis dies suos:⁊ i pūcto ad inferna descēdūt. Alius modꝰ
pcutiēdi est cesim:quo ꝯ electos dei vtunꝛ psecutores eorum:ꝓpter qd ipsi
psecutores denudanꝛ et exhibēt se vulnerabiles faciliter: et ipi electi ꝯ
tales ictus muniūtur intrinsecus ossibꝰ proprijs.i.fortitudine/patientia
et armis ꝓtectōis diuine vt nō multū ledi possint. Jdo talē modū faciliꝛ
vincēs nō curabat Steph.sicut nec ille de quo.ij.Macha.v. Jrridēs cru
delē tyrānū. Tertio qz videbat se stephanꝰ psecutoribꝰ altiorē ⁊ p suū mar
tyriū exaltari:eo ꝙ dignꝰ habitꝰ eēt ꝓ noie iesu ꝯtumeliā pati:nō eis tāq̄
inferioribus ⁊ victis dure loquebaꝛ.vñ Plutarchus.lib.viij.mēorialiuz
dicit. Si sup lignū palme magna onera imponas/ac tā g̃uiter oneres vt
magnitudo oneris sustineri nequeat:nō deorsum cadit/nec in terra flecti
tur:sz adūsꝰ pōdus resurgit ⁊ sursum nitiꝛ recuruare:⁊ ꝓpꝛ ea placuit pal
mā signū eē victorie. Hec Plutarchꝰ. Deuꝛ.xxv. Quē iustū eē ꝯspexerit
illi victorie palmā dabūt. Sic stephanꝰ iniurijs ⁊ penis oppressus supra
vires hūanas nō deorsum flectebaꝛ:sz adūsus pōdus imponētes toto spū
exurgebat:vt dicere posset. Quasi palma exaltata sum in cades. Semp
ei latrat bonꝰ canis in eū q̄ exurgit adūsus dñz suū. Audiētes aūt hec dis
secabanꝛ cordibꝰ ⁊ stridebāt dētibꝰ in eū. Jpi em quasi equi scabiosi susti
nere nō potuerūt pectinē correctionis:sz fremebāt dētibꝰ in suū correcto
rē. Aliter em a iudeis/aliter a gētilibꝰ in p̄mitiua ecclesia pseq̄banꝛ xp̄ia
ni. Job.xxvij. Ab interioribus.s.iudeis q̄ erant de gñe xp̄i egredieꝛ tem
pestas:⁊ ab arcturo frigus.i.a gentibꝰ potestas opprimens. Gentiles ei
ex potestate ⁊ ꝯtēptu:iudei vo ex malicia ⁊ furore. Jnde dr hic ꝙ freme
bāt dētibꝰ aduersus stephanū:nō q̄rētes nisi eū opprimere. Excellētes ei
in vtute ⁊ ptāte sunt inter populares quasi leones cū dētibus suis inter
catulos:vt dicit Antistenes : ⁊ habeꝛ in.iij. Politice.c.xviij.ita ꝙ bestie
debiles ⁊ populares vix pñt durare in cōspectu taliū:et periculū est de op
pressione. Sic ꝯ Stepha.humilē et abiectū erāt oēs maiores iudeorum:⁊ iō
nō mirum si eū corporaliter oppresserūt:nō tñ animū eiꝰ mouere potuerunt.
Erat em sicut ostiū apertū:qd licz possit volui et reuolui/claudi et aperiri
frequenter:nūq̄ tñ ꝓpter hoc mutat situm/sed semp remanet i eod loco.
Sic stephanꝰ licet a iudeis volui ⁊ reuolui corpore potuerit ⁊ cōcuti:siue

S
Percutere
De duplici
modo pcu-
tiendi.s.ce-
sim et pun-
ctim.

H
Stephanꝰ.
Qr stepha
nus erat i-
mobilis in
fide xp̄i.

per infamiã siue per oppressionẽ corporalẽ: qꝛ tñ in recto cardine celi ꝛ fi-dei situatꝰ erat: nũ͂ꝙ aĩo potuit moueri: ſʒ ſp idẽ remanebat fideliter pse-uerãs in fide xp̃i. iux̃ illud Apoca. ij. Esto fidelis vſqꝫ ad mortẽ. Que fide litas soli deo debet: vt i eiꝰ ſuitio pseueret. Nam multi ita tp̃alẽ dñm dili gũt vt se ꝓ eo tp̃ali morti exponãt: ꝛ satis iprobe: cũ illi i eiꝰ ſuitio plꝰ ex-pẽdãt ꝙ ille recõpẽsare valeat. Ideo milites q̃ nec vxorẽ/nec liberos/ nec possessiões hñt: nõ ita fideles sunt sicut q̃ hñt. Nõ ei satis est suoꝝ donati-uoꝝ ad ipẽdẽdũ vitã eoꝝ. Tale obsequiũ soli deo debet: q̃ solꝰ oẽ damnũ restituere põt. Tenebat Job typum martyꝝ q̃ afflictus corpore/ orbatus filijs/ derisus ab amicis ꝛ rebꝰ oĩbus spoliatꝰ dicebat Job. xiij. Si me oc ciderit/ in ip̃o sperabo. Sic stephanus post perditionẽ oĩm bonoꝝ suoꝝ et infamatões falsoꝝ testiũ de dño bñ sperabat cũ ad mortem accelerabat. Sic Susanna nõ hñs in terra refugiũ suspexit ad celũ. Sic auis in terra ab hoĩbus ꝛ canibꝰ circũcincta: nõ hʒ effugiũ nisi se eleuet in altũ.

¶ Sermo quartus et postmeridianus de eodem. et in ordine. lv. per thema supradictum.

A Stephanꝰ. Quare plꝰ celebratur mors Stephani ꝙ natiuitas.

Queritur quare potius celebrat mors Stephani ꝙ eiꝰ natiuitas: ita vt seruis dñi placeãt lapides q̃ eũ excusserũt ab hoc mundo: et nõ potius dies natiuitatis q̃ eũ ꝓtulit i hũc mũdũ: cũ tñ teste sal uatore Joh. xvj. Gaudio gaudeat mulier q̃ peperit: qꝛ natus est homo in mundũ. Rñdet ꝙ in Stephano melior erat dies mortis ꝙ dies natiuitatis. Eccles. vij. Primo qꝛ dies mortis eiꝰ nõ fuit funeris ſʒ triũ-phi et coronatiõis eiꝰ. Quapropter dies mortis eiꝰ/ sicut et ceteroꝝ mar tyrũ/ eccl'iastica ꝯsuetudine dies natalis eius appellat: qꝛ i illo die de hu ius vite tenebris erupit i lucẽ etnitatis: ꝛ de morte trãsiuit ad vitã. Aug. xiij. de ciui. dei. Tãtã fidei grãm cõtulit deꝰ vt mors quã vite cõstat eẽ ꝯ-triã instrumẽtũ fieret ꝑ qđ hõ trãsiret i vitã. Nõ sic aũt de die natiuitatis eiꝰ ꝑ quã trãsiuit i miseriã huiꝰ vite. Scđo qꝛ totũ tp̃s male vite est tp̃s nati uitatis. Hoc ei hʒ ignauia ꝙ sp icipit viuere (vt đt Seneca) ꝛ iõ sp nascunt mali. Ecõtra totꝰ sctõꝝ vite decursus dies mortis. đr in p̃s. Nã ꝓpt te mortificamur tota die estimati sumꝰ sicut oues occisiõis. Sic eñ viuũt q̃si sp morituri: ꝛ iõ tota vita est eis dies mortis. Inde manifestũ est ꝙ melior est dies mortis ꝙ dies natiuitatis: qꝛ melior est vita indesinẽs ꝛ mors illi vite etne ꝯtria ꝙ dies natiuitatis .i. vita sp incipiẽs/ sp puerilis ꝛ paruula. Tertio qꝛ in die natiuitatis nascimur oẽs ad miseriã: viles abiecti debi-les ꝛ pctis pleni. Jñ Job. iij. Pereat dies in qua natꝰ suʒ. Moriebat aũt stephanꝰ plenꝰ dieꝝ/ nobilis/ meritis plenus ꝛ purgatissimꝰ. Quarto qꝛ tp̃s vite huiꝰ nõ erat tp̃s stephani nec alioꝝ martyꝝ ſʒ tyrãnoꝝ ꝛ diuituʒ. Eccli. j. Usqꝫ in tp̃s sustinebit patiẽs: ꝛ postea redditio iocũditatis. Quili-bet ei ꝺ sua re p̃t facere ad suã volũtatẽ. Diuites ꝛ tyrãni ducũt tp̃s ad vo lũtatẽ suã: qꝛ si frigidũ est tp̃s/ se operiũt bonis pellibꝰ: si calidũ manent i vmbra: ꝛ sic mutãt tp̃s ꝓut volũt. Nõ sic scti ꝺ eo suã faciũt volũtatẽ. Si ei est frigꝰ: i carceribꝰ algẽt: si caristia ieiunãt: si calidũ i estu laborãt. Sic ꝛ stephanꝰ ñ hẽbat tp̃s ad nutũ: nec discipulꝰ stephãi Paulꝰ dicẽs. j. Coꝝ. iiij. Persecutões patimur ꝛ sustinemꝰ. Sʒ nũc tp̃s suũ hʒ. de q̃ p̃s. Erit tp̃s eoꝝ i scl'a. Dr scđo ꝙ i malis melior ẽ dies natiuitatis ꝙ mortis. Proptea ma li vt herodes ꝛ pharao suã natiuitatẽ fecerũt solẽnẽ: mortẽ xo lugubrẽ. Sic ei i natiuitate oĩa bõa trãsitoria ad eos venerũt: sic i morte oĩa ꝑdũt. Sʒ ecõ uerso est i sctis: iõ nõ miꝝ si placuerũt ſuis dñi lapides stephãi: ꝑ q̃s fractꝰ est carcer corpis; ꝛ spũs liber exijt i celũ in q̃ est plenitudo oĩs boni: a q̃ ẽẽ

B Tempus. Qꝛ diuites hñt hic suũ tp̃s.

omnia tēporalia bona habem⁹. Sed de illis minus curare debem⁹ et accedere ad eam que bonorum spiritualium auctrix est ꝛ dispēsatrix: in cuius ditione cuncta sunt posita: cui di. Aue.

¶ Nunc cōsequenter restat dicere quomodo iudei in Stephanum ꝓiecerunt lapides materiales. Ubi duo videbuntur. Primū erit de occasione huius proiectionis. Secundum erit de ipsa proiectione.

¶ Stephan⁹. Quare de⁹ ostēdit celū stephano.

¶ Quo ad pmū occasio ꝓxia lapidatiōis Stephani fuit ex eo maxie exorta ꝙ dixit se videre celos aptos ꝛ iesum stātē a dextris dei: qꝛ p hoc videbāt innuere iesum eē deū: qđ reputabāt blasphemiā: ꝛ ꝓ isto dr i textu. Cū aūt eēt stephan⁹ plen⁹ spū sctō itēdēs i celū vidit gliaz dei. Uñ Stephano de⁹ demōstrauit celū. Prio qꝛ ea q̄ lōge posita sūt nō nisi a bñ vidētib⁹ ꝛ clare bñ videri pñt. Hic fm ꝑspectiuos hñs ocłos elatos tiore exteriori ꝛ grossos ocłos ꝛ eminētes extra nō clare videt: sꝫ hñtes oculos cōcauos/bñ vidēt. vel q̄ sunt iferi⁹ in puteis/clare vidēt stellas in die. Sic q̄ hꝫ intellectū tumidū et elatū/nō videt. Rom.j. Dicētes se eē sapiētes stulti facti sunt. Sed hñtes intellectū humilē q̄ interi⁹ occupat in sui cognitiōe/bñ vidēt. Prouer.xj. Ubi hūilitas/ibi sapia. ꝛ Mat.xj. Cōfiteor tibi pater dñe celi et tre: q̄ abscōdisti hec a sapiētib⁹ et prudētib⁹: ꝛ reuelasti ea puulis.i.hūilib⁹. Nō eñ mōtes alti retinēt pluuiā: sed valles ꝛ fouee. ps. Inter mediū mōtiū ptrāsibūt aque ỽitatis.s.scptūre ꝛ gre. Sed Steph. fuit plen⁹ hūilitate/ad hūile deputat⁹ officiū: qđ libēter accepit. Jō nil mirū si vidit celos ꝛ gliam dei. Scđa rō: qꝛ q̄ vēdūt merces/nō eas ostēdūt cuilibet musitāti ꝛ inspiciēti itra optoriū. Sciūt eñ ꝙ nō q̄libet pōt eas emere. Sed qñ vidēt aliquē diuitē intēdētē in optoriū: stati occurrūt ꝛ ostēdūt ei q̄ pciosa sunt. Sic dñs sciēs steph. locupletē gr̄a ꝛ intēdētē in celū/ondit illi gliam suā: ita ꝙ poterat dicere illđ. Uidim⁹ gliam ei⁹ gliam q̄si vnigeniti a pre. Nō sic moderni q̄ ocłos suos statuerūt declinare i terrā. Dicebat aūt i corde suo dū ocłos leuaret stephan⁹ i celū. Apphēde dñe arma ꝛ scutū: ꝛ exurge i adiutoriū michi. Arma diuinitatis: ꝛ scutū hūanitatis. Aug. Magnū est spectaculū videre deū armatū in cāpo ꝓ nob. Triplex ỽo est militia.s. in mola: vt ꝯiugati ꝛ actiui. scđa i lecto: vt ꝯtēplatiui. tertia i agro: vt plati et martyres. Cū oib⁹ istis est de⁹ q̄ ait. Mat. vlt. Ecce ego vobiscū sū vsq ad ꝯsummationē scłi. pcipue tñ cū his q̄ sunt i agro ꝛ martyrib⁹: vt ꝓ illis pugnet. sic patuit hic in Steph. Ait eñ dñs. Ego flos cāpi. Ecce video celos aptos ꝛ filiū hois ꝛc. Sed dr Eccłes. ix. Uerba sapientū audiunt in silētio plusꝙ clamor pncipis iter stultos.i. ỽba apłoꝝ plus audita sunt a gētilib⁹ in silētio et q̄ete a disputatiōe: ꝙ ỽba xpi cū clamore a stultis iudeis. Clamabat eñ iesus i medio ciuitatis. Et cū steph. pferret ỽba ỽitatis ꝯtinuerūt aures suas. Clamor xpi a morte excitauit lazaꝝ: ꝛ nō potuit excitare corda iudeoꝝ. Multi aūt siles sūt iudeis q̄ sic canes nobiliū hñt aures ỽsus terrā pēdētes: ita ꝙ operiūt foramē p qđ itrat vox ꝛ son⁹. Illi sūt q̄ libēter audiūt loq de frenis ꝛ trufis ꝛ vanis/et nūꝙ volūt audire de supnis: imo hñt ibi aures obturatas: sicut isti de q̄b⁹ hic dr ꝙ continuerūt aures suas. Quidā ỽo sunt q̄ obturāt aures suas ꝓpter maximū sonū ꝛ terribilē. Isti sunt q̄ cōtra iudicia dei aures obturant. ps. In silitudinē aspidis surde et obturātis aures suas: et ꝯ increpatiōes. Sic isti cū icrepabat eos stepha. Aliū ꝯ turpia ỽba: sic debēt puelle facere. Aliū ꝯ lirā et dulcē sonū. sic multi ꝯ sacrā doctrinā. ꝛ tales fuerūt isti. Et mirū est de illis q̄ nolūt audire ỽba dñi. Canis eñ saltat ꝛ currit ad nutū sui nutritoris: cur nō magis nos ad imperiū nři creatoris: q̄ nō loquit nisi ỽba sctā ꝛ nob vtilia. Qđ ꝯsiderās

D Stephan⁹. Torcular. Martiriuz stephani erat quoddā torcular.

dicebat ps. Audiā qd loquat in me dn̄s de⁹: qm̄ loquet pacē in plebē suā. ¶ In scda pte vidēdū ē de ipa lapidatiōe Steph. p qua dr i textu. Et eiicētes eū extra ciuitatē lapidabāt inuocātē et dicētē. Dn̄e iesu suscipe spm̄ meū. Hic exponebat Stephan⁹ corp⁹ p aia. Sub p̄ssura ei torcularī remanebat corp⁹ oppssum: ⁊ a p̄ssura sepabat aia i celestes thesauros recōdēda. Nā dū corp⁹ lapidib⁹ obrueret: p aia loq̄bat dicēs. Dn̄e suscipe spm̄ meū. Mat. v. Si q̄s voluerit tecū iudicio cōtēdere ⁊ tunicā tollere: dimitte ei et palliū. i. ei q̄ vult auferre iteriora bona/ dimitte poti⁹ exteriora: q̄ p palliū sicut iteriora p tunicā designant. Vel si vult q̄s auferre aiam/ dimitte corpus. Vn̄ et multi psalmi intitulant p torcularib⁹: vbi vinū purū. i. aia mūda eliquat in morte reponēda i cellaria etna corpe remanēte in p̄lo mūdi. Eccles vlti. Reuertat puluis vn̄ erat: ⁊ spūs redeat ad dn̄m q̄ fecit illum. Causa aūt q̄re pphete torcularia tot vicib⁹ recitabāt est: q: videbāt ventura vindemiā: q̄ incepit a btō Steph. in qua debebat hierlm mr n̄ra supna letari. Ideo illā suis cāticis decātabāt: sicut solēt facere vinoꝝ leccatores. Calcatores aūt vini vinū nō ledūt/ sꝫ eliquāt ⁊ purgāt ⁊ corticē opprimūt. Sic tyrāni corp⁹ occidūt: aiaꝫ aūt nō p̄nt occidere. de q̄b⁹ Job. xxiiij. Inter aceruos eoꝝ meridiati sunt: q̄ calcatī torcularib⁹ sitiūt. i. in taliū societate quiescūt q̄ martyrib⁹ occisis et p̄ssis adhuc nō cessant/ sꝫ semp crudeliores existūt. de q̄b⁹ Thren̄. j. Torcular calcauit dn̄s v̄gini filie iuda. i. calcari p misit v̄ginem filiā iuda. Positis aūt genib⁹ orabat dicēs. Dn̄e ne statuas illis hoc pctm̄. Vbi aduerte q Stephan⁹ p se stādo: genib⁹ flexis p inimicis suis orauit. In q̄ ostendit zelus ei⁹: quē etiā dn̄s diligit. Hic Ezech. ix. Dixit dn̄s angelo signa thau sup frōtes viroꝝ gemētiū ⁊ dolētiū sup cūctī abhoiationib⁹: ⁊ dixit aliis sex viris. Nō pcat ocl's vester: senē/ adolescētē/ virginē/ pueꝝ/ libeꝝ interficite: ⁊ a sctūario meo icipite. Oēm aūt sup quē viderit thau ne occidatī. Ecce q illis solis parcit q̄ pctis hoim ꝯpatiunt. Peiores em̄ sunt q̄ nō orant nec ꝯpatiunt eis q̄ dānati. Nā diues i inferno posit⁹ orauit ne frēs illuc venirent. Tales sunt filii Cayn: q̄ ait. Nunqd custos fratris mei sum ego? ⁊ tn̄ sanguis Abel clamauit ad dn̄m de terra: q: clamāt et ꝯquerunt nob aie: cū saluti eaꝝ nō insistim⁹: sꝫ poti⁹ p negligētiā et prauū exēplū iterficim⁹. Dn̄e ne statuas illis hoc pctm̄. Ibi corp⁹ p capite. i. corde exposuit btūs Steph. Postq em̄ totū corp⁹ cōtritū habuit: caput tn̄ cordis ita sanū habebat vt diceret. Dn̄e ne statuas illis hoc pctm̄. Nō ei dolorē capitī sentiebat: q: fecerat sm ꝯsiliū sapiētī. Prouer. iiij. Oīni custodia sua cor tuū. Sed multi cor suū oīb⁹ ictib⁹ exponūt: ideo vitā p modico ictu exponūt. de q̄b⁹ Thren̄. j. Facti sūt hostes ei⁹ i capite. Nō em̄ est modus iminēti ictui pretēdere caput/ sꝫ scutū. Modus aūt cadēdi in latrinā vel lutū est vt cadāt habētes caput aut corp⁹ deorsum: ⁊ de his vulgo dr/ ilz cheent la teste deuāt. Sꝫ nos admonet discipul⁹ Stephani dicēs Eph. v. Cōfortamini in dn̄o: ⁊ in potētia v̄tutis ei⁹. Induite vos armaturā dei. i. quā de⁹ dat et q̄ pugnauit. s. armaturā v̄tutis: q̄ tāte v̄tutis est vt añ possit totū corp⁹ dissecari q̄ aliqd v̄tutis ifirmari i milite xp̄i. Hoc nūc videre ē i btō Steph. cui⁹ totū corp⁹ ꝯterebat / sꝫ necdū lorica patiētie ifirmabat: cū diceret. Dimitte illis. Vn̄ poterat dicere dn̄o. Dn̄e obūbrasti sup caput meū in die belli. i. apuisti caput meū ne pcuterer i capite.

E Stephan⁹. Propter q̄ttuor ste-

¶ Sed q̄rit p̄io q̄re Stephan⁹ poti⁹ lapide q̄ ferro passus sit: vel igne: vel aqua. Cū em̄ multa sint passionū gn̄a: cur voluit p̄micerīū suū a lapidibus incipere? Dicit q hoc fuit q̄ttuor de causis. Pria est: q: synagoga quā relinq̄bat dn̄s vt sibi assumeret in spōsam ecclesiā de gētibus: erat icircūcisa

corde/ls forte circūciſa ꝑputio. Hoc teſtat hic Steph. dicēs. Dura ceruice ꝛ incircūciſi cordib⁹ ꝛc. Circūciſio aūt fiebat ex lapidib⁹ duris ꝛ acutis. Jō vt circūcideret eccleſia a prauis cogitatōib⁹/paſſiōib⁹ ꝛ opib⁹ voluit ab initio in pmicerio martyꝝ eā lapidib⁹ duri ꝛ acuti circūcidi: ñ ſolū in ꝑputio ſꝫ ēt ꝑ totū corpus vt tota circūcideret ecclia ꝑ oēs ſenſus ꝛ oīa mēbra ꝛ oīs honeſtas inueiret in ea. Spōſa ſiꝉr ſpōſū ſuū emulat inquātū ꝑt q̄ circūciſus eſt: iō neceſſe fuit eā parit circūcidi nō corpalit ſꝫ ſpūalit. Scda rō: vt fabricaret corona victorie ſpōſe ſue: corona q̄dē aurea expſſa ſigno ſcitati/glia honoris ꝛ op⁹ fortitudis: corona de lapide ꝑcioſo. Nō ei decebat tm̄ ſpōſū talē ſpōſam ſic aſſolet ducere nō coronatā. Jā coronā aureā hēbat ſtepha. expſſam ſigno ſctitatis. iux illd Stephan⁹ plen⁹ grā ꝛ fortitudie. Reſtabat i ea ponere lapides ꝑcioſos vt magi placeret. Lapides aūt qb⁹ lapidat⁹ ē ſtep. fuert duri/acuti/ſꝫ ꝑcioſi. Hec ei tria reqrūt ad reponēdū eos in corōa. Qꝛ duri ꝛ acuti carnē infirmā attriuert: ꝑcioſi aūt facti: qꝛ ſanguine ei⁹ rubuert. Sꝫ dulce lignū dulces claui qb⁹ dñs eſt affix⁹: dulces ſunt ēt lapides qb⁹ miles eſt lapidat⁹. Qꝛ igit duri ꝛ acuti carnē ꝛ carcerē demolliti ſunt: qꝛ ꝑcioſi mortalē in imortalē cōmutauert. Quis nō diceret lapides ꝑcioſos ꝟtutē hñtes deſtruēdi carcerē in q̄ captiuus habitat et liberādi eū? Quis nō ꝑcioſiores iudicaret ſi ipm imortalē facerēt? Tales fuert lapides ſteph. Jō nō mirꝝ ſi dicat ꝑs. Placuert ꝟuis tuis lapides ei⁹. Nā ꝛ qdā heremita moriēs oſculabat man⁹ frīs cuiuſdā q̄ ei oīa furabat: ex eo ꝙ cogebat eū q̄tidie mltiplicare labores ſuos: ꝛ dicebat bñdicāt man⁹ iſte q̄ me ſaluū fecert: ꝛ michi gliaꝫ imortalē peperūt. Tertia rō: vt paret noua calciata ad celū ſtrata lapidib⁹: nō antiq̄ maloꝝ: q̄ de luto deliciaꝝ ꝛ voluptatū ad lutū trāſeūt inferni: ꝺ delicijs ad delitias credūt trāſire: q̄ deſunt ad inferuū. de q̄ Eccli. xxj. Via ipioꝝ cōplātata lapidib⁹: ꝛ in fine illoꝝ ꝯfuſiōes ꝛ pene. Jñ Sene. Nō eſt ad aſtra mollis e terris via. Fec aūt de⁹ i steph. nouā ſtratā. de q̄ Amos. vj. Nūqd pñt currere in petris eq̄? Eq̄ niſi ferrati in petris currē ñ pñt: xp̄s in ferrꝭ ꝛ clauis paſſ⁹ eſt. Eq̄ g ferrant qñ xp̄i milites paſſionē xp̄i meditant ꝛ ea armāt: ſꝫ in petris currūt dū paſſiōi ſteph. ſe ꝯformāt. Decuit igr vt ipe in lapidib⁹ pateret: vt ꝑ lapides ipos via ad celū q̄ſi ſterni videret. Quaſi velit dñs dicē ſternēdo lapides ꝑ illd Eſa. liiij. Ego ſternā ꝑ ordinē lapides tuos. i. in tue paſſiōis imitatōe volo nouā viā q̄ſi ſtrati lapidib⁹ ꝑparare. Si ꝑpt villā magnā neceſſe ē ſtratas cē vias ꝑpt illic pegrināntes/neceſſe erat iter ciuitati hierlꝫ ſupne ſtratū cē lapidib⁹. Quare btō ſteph. multas debem⁹ grās ꝑ cui⁹ amore ſtrata eſt via ꝛ ſuo ſāguie eā ſtrauit: ꝛ ei debem⁹ [le pauage] ꝑ aſina nr̄a onerata ſarcinis miſiaꝝ ꝛ pctōꝝ honorē et fuerētiā: vt viā quā ſtrauit poſſim⁹ icedē. Quarta rō: vt dñs ſuos ſacerdotes ꝛ dyaconos ornaret pl⁹ ꝙ̄ in antiq̄ lege. Jn Exodo legit ꝙ i veſte ſūmi ſacerdoti ponebāt. xij. lapides ꝑcioſi. Nō ꝟo pl⁹ vult dñs ꝙ veſtis nō ſolū ſacerdotū ſꝫ ēt dyaconoꝝ ſit ex toto ornata lapidib⁹ ꝑcioſis: vt vbiq̄ vita fulgeāt. Vñ ꝛ veſtis ſtephāi nō tm̄. xij. ꝯtinebat lapides: ſꝫ plena erat lapidicina ꝛ petraria. Jdō illis q̄ ſūt ſerui dñi ꝯplacet in martyrio illo. ¶ Secūdo q̄rit q̄re ſtephano nō nocuert lapides? Rñdet pmo: qꝛ tanq̄ pactū et fedus initū eēt cū eo placebāt illi lapides. Et iō dr Job. v. A flagello linguę abſcōderi. i. non nocebit tibi obiurgatio: vt patuit in diſputatiōe ei⁹: in vaſtitate ꝛ fame ridebis: qñ ſtridebāt dētib⁹ in eū: ꝛ cū lapidib⁹ regionis erit pactū tuū. i. pactū dñi erit i lapidib⁹ portādi: vl' pactū cū lapidib⁹ hr̄e nō eſt niſi ꝑſecutōes quātūcūq̄ duras placere. Vñ bona fra ꝛ craſſa

phanus potius lapide paſſus eſt ꝙ̄ alīs.

Stephan⁹. Quare nō nocuerunt ſtaphāo lapides.

cõuertit lapides ⁊ alia mala in triticũ. Sic stephani optia terra/ex duri-
cia lapidũ ꝓtulit fructũ patiẽtie vberrimũ. Inmo tale pactũ habuit cũ
lapidibꝰ: ꝙ exẽplo iacob fecit de eis puluinar: qñ sup illos obdormiuit i
dño. Scḋo: qꝛ stephanꝰ fuit turris q̃ a lapidibꝰ a machina diaboli missis
ꝑcipitari nõ potuit. Hec habuit panẽ fortitudis. de q̃ ps̃. Et panis cor ho
minis ꝯfirmet. quẽ nõ habebãt iudei iuxta cõminationẽ. Esa. iij. Auferet
dñs de hierl'z oẽ robur panis. Nõ ei defuit ei pãis ꝯsolatõis q̃ vidit glĩaʒ
dei ⁊ iesũ stãtẽ a dextris ꝟtutis dei: ⁊ iã vino grẽ iebriatꝰ obliuiscebaᷓ ictuũ.
Prouẽ. xxiij. Uerberauerũt me ⁊ ñ dolui: traxerũt me: ⁊ ego nõ sensi. Nec de-
fuit i illa turri oleũ cõpassiõis: de cuiꝰ pte viuiᷓ: ⁊ de cuiꝰ pte dimittiᷓ: qꝛ
ꝓ pte satisfacit ⁊ iterꝫ de illo mereᷓ. iiij. Reg. iiij. vt patuit in orõne quam
fecit ꝓ inimicis. Sciebat eñ illud Matth. v. Dimittite ⁊ dimitteᷓ vob.

¶ De eodẽ sancto Sermo q̃ntus. ⁊. lj. in ordine ꝑ thema.

DOmine Jesu: ne statuas illis hoc pctm̃. Act. vij. Cũ ita sit ꝙ di
cat dñs Joh. xvj. Quicq̃d petieritis patrem in noĩe meo dabit
vobis. Cur nõ est exauditꝰ Stephanꝰ ꝓ his ꝓ q̃bꝰ orauit: cum
tales nõ sint ꝓpẽea salui: nec ꝓpẽea remiserit oĩbus illis hoc
pctm̃. Siĩr et Apl's. ij. Cor. xij. In noĩe Jesu petijt vt ab eo tol-
lereᷓ stimulꝰ carnis: ⁊ tñ nõ est exauditꝰ. Siĩr pia mater eccl'ia tãtũ orat
dñm vt tollanᷓ a nobis tribulatiões ⁊ miserie quas patimur: ⁊ hoc in no
mine Jesu/siue ꝑ dñm Jesum: ⁊ tñ nõ videmꝰ nos exauditos. Uideᷓ g̃ ꝙ i
petẽdo i noĩe Jesu nulla sit obtinẽdi fiducia. Ad hec dico ꝙ anteq̃ aliq̃s
petẽs in noĩe iesu exaudiaᷓ tres ꝯditiões requirũᷓ. Pria est ꝙ ꝓ se oret:
qꝛ qñq3 indigna est ꝑsona ꝓ qua oraᷓ vt. s. exaudiaᷓ. Sicut si ꝓ raptoribꝰ
et vsurarijs orarẽ/nõ eẽt digna orõ vt exaudireᷓ: nisi et illi suo modo ora-
rẽt: vel qḋ in se est facerẽt ꝓ vita mutanda. Prouerbialiter eñ dr̃ [ayde
toy et dieu te aydera] Jḋo btũs stepha. quo ad oẽs suos ꝑsecutores nõ est
exauditꝰ: qꝛ in diuina reputatiõe nõ erãt digni. Exauditꝰ tñ est in Pau-
lo ſm Aug. Etiã d̃s nõ ita cito exaudiᷓ ꝓ iimicis sicut ꝓ amicis. Et ꝓ oĩ
bus nõ exaudireᷓ q̃ ꝓ vno obtineret. Scḋa ꝯditio est ꝙ req̃rat ad suã salu
tẽ. Jḋo Paulꝰ de stimulo carnis nõ est exauditꝰ: nec eccl'ia sepe i suis tri
bulatiõibꝰ: qꝛ medicꝰ scit ꝙ aliq̃n eger q̃rit vt ab eo potio amara auferaᷓ
et vt nõ bibat illã: quã tñ medicꝰ ⁊ piꝰ pr̃ scit sibi vtilẽ: ⁊ ꝓpẽea talis eger
nõ exaudiᷓ. Sic nec nos. Tertia cõditio ꝙ talis sit dignus vt eiꝰ orõ itret
in ꝯspectu dñi: ⁊ habeat audientiã vel iueniat modũ. iuxta illḋ ps̃. Intret
orõ mea in ꝯspectu tuo dñe. Pctã eñ nr̃a (vt dr̃ Esa. lix.) separant inter
nos et deũ. Jdeo ad h̃ maxie requiriᷓ sctõꝝ adiutoriũ: ⁊ maxie gloriosissi-
me ꝟginis q̃ inter oẽs sctõs obtineᷓ ꝑncipatũ. Igiᷓ vt a xp̃o possimꝰ im-
petrare deuotionẽ et grãm: adiutoriũ eiꝰ imploremꝰ dicentes Aue.

¶ Primo mane dicemꝰ quante excellentie sit nomẽ Jesu/ sup alia noĩa:
ita vt ꝑ illud Stephanus exaudiaᷓ. Secundo post meridiem dicemꝰ qua
liter pro inimicis orauit ⁊ exauditus est.

¶ Circa pmũ dico ꝙ nomẽ iesu quattuor sup alia noĩa h3 ꝑrogatiuas ⁊ ex
cellẽtias. Primo in sublimitate: qꝛ inter oĩa noĩa est altius et excellentiꝰ
Phil'. ij. Dedit illi nomen qḋ est sup omne nomen: vt in noĩe iesu oẽ genu
flectaᷓ: celestiũ terrestriũ ⁊ infernoꝝ. Sicut eñ audito noĩe regis oẽs por
tãt honorẽ: sic in noĩe Jesu obediũt oĩa: ⁊ ad illud nomẽ cedũt. ps̃. Magni
ficasti sup oẽ nomẽ sctm̃ tuũ. Qꝛ celestia obediãt ad nomẽ iesu ptʒ: qꝛ nul
lus angeloꝝ vnq̃ sibi nomẽ saluatoris vsurpauit: neq3 cherubin q̃ dicũᷓ sci
ẽtes. neq3 seraphin q̃ dicũᷓ charitatiui ⁊ ardẽtes: s3 h̃ soliꝰ dei est. Heb. j.

A
Jesus/ seu
petere i no
mine iesu.
Quid req̃-
riᷓ ad pete-
re in nomi-
ne Jesu.

B
Jesus.
Qꝛ celestia
terrestria ⁊
inferi obe-
diũt nomi-
ni iesu.

Tāto melior angelis effectus quāto differētius pre illis nomen hereditauit.i.tāto excellētior factꝰ est i hūana natura:quāto altiꝰ ⁊ nobiliꝰ nomē sibi datū est. Scdo ptꝫ:qr angelꝰ ad fras venit bina vice nūciare hoc nomē.s.ioseph ⁊ marie. Jdo dr qd vocatū est ab angelo ꝑusꝗ i vtro ꝯcipetur.
¶ Tertio ptꝫ:qr anꝗ hoies portarēt testioniū iesu:āgelꝰ ꝑmittebat se ab eis adorari. Sꝫ postꝗ portauerīt testimoniū nois iesu/nō ꝑmiserūt. Jnde Apoca.xix.dicit angelus iohāni volēti adorare. Uide ne feceris: conseruus tuus sum ⁊ fratrū tuoꝝ habētiū testimoniū iesu. Jlli eīm portant testimoniū iesu:ꝗ in oī loco iesum in vita ⁊ factis imitantr:ꝗ nō eū blasphemāt sed honorant.de ꝗbus dr Apoca.vlti.ꝙ nomen dei est in frontibꝰ eoꝝ:hoc est sunt parati ꝓ noie iesu hurtare ꝯ blasphemos ⁊ vituperātes nomē dei et audacter ⁊ effronte cōfiteri. Qꝫ autē inferoꝝ regna obediant noi iesu ptꝫ ex illo ps. Sanctū ⁊ terribile nomen eiꝰ. Sanctū ꝗppe in angeloꝝ reputatione:sed terribile demonibꝰ. Uñ et dixerūt Matth.viij. Jesu fili dei cur venisti ante tps ꝑdere nos. ⁊ Jaco.ij. Demones credūt ⁊ cōtremiscūt imo ⁊ iusti ꝑsequūtur eos.ps. Circūdederūt me sicut apes ꝗ pūgūt in parte discooꝑta:⁊ hoc tentationū aculeis:⁊ exarserūt sicut ignis in spinis.i. pctō luxurie vel cōcupiscētie inflāmauerūt naturā meā spinosam:et i nomine dñi qr vltus sum in eos.i.ad inuocationē nois dñi vindicaui in eos et ipos ⁊ pctm̄ expellendo ⁊ in fugā cōuertendo. Non eīm est melior fuga tētationis ⁊ victoria ꝙ in noie iesu.vt dicit Gerson.ps. Jn noie tuo sper nemus insurgentes in nos. Sed dices. Demones ꝑsecuti sunt nomen domini in martyribus. Uerū est ꝑsequendo in membris suis ⁊ ꝑ mēbra sua: sꝫ nō blasphemādo nomē dei:imo nec machometꝰ ausus est illud nomen violare aliꝗ neqtia:sꝫ testioniū ꝑhibuit de sctitate eiꝰ:vt supra dictū est i ꝗdā ſmone ꝯceptiōis. Sic etiā flectunt demones ꝙ inuocato noie dñi discedūt. Hinc dr Marci vlti. Jn noie meo demonia eijcient.ps. Laudans inuocabo dñm:qd nō fit nisi cū suo noie appellādo:⁊ ab inimicis meis saluus ero. Jnde Luce.x. Discipuli reuersi cū gaudio dixerūt. Dñe ēt demonia subijciunt nobis in noie tuo. Jtē ad nomē dñi demōes qñꝗ cōminuerūt ydola. Sꝫ ꝙ terrestria oia in noie iesu flectant. Ptꝫ pmo de regibꝰ et impatoribꝰ:ꝗ modo portāt signū iesu in frontibꝰ suis et honorāt illd nomen. Uñ ⁊ in lib.x.eccliastice hystorie.c.iiij.dr ꝙ Cōstantinꝰ magnꝰ habebat in magna reuerētia Pafunciū epm ex egypti partibus assumptum: ita vt sepius oscularet oculū eiꝰ dextrū ꝗ in ꝯfessiōe fidei ꝓpt nomen dñi iesu fuerat a Maximiano euulsus. Preterea in crismate ꝯfirmatōis ponit crux in fronte cuiuslꝫ xpiani:⁊ titulus eiꝰ cuiꝰ pmū nomē est iesus:vt designet nomen illud debere a quolibet fideli sine verecūdia portari:cuius celsitudo tāta est vt ecclia nō ꝑmittat illd nomē alicui imponi i baptismo Sed ꝙ irrōnabilia obediāt noi iesu pꝫ:qr btā agatha gliabat se i dicto nomine subiicere serpētes ⁊ venenosa aialia. Et scti pres in deserto in noie iesu pugnabāt cū draconibꝰ ⁊ serpētibꝰ:ita ꝙ ēt leōes mites reddebāt ad iuocatōeꝫ nois iesu. Jdō excellētissimū est nomē rōne sue sublimitatis. Jñ ⁊ Greg.i ꝯcilio lugduneñ.⁊ habet ex de imunitate eccliaꝝ.c.decet.li.vj. ordinauit ꝗtiēs nomē iesu iter missaꝝ solēnia diceret:ꝙ genua flecterēt assistētes:vel saltē capite iclinato ꝓfūdiꝰ adorarēt. ¶ Scdo est excellētissimū rōne suauitatis eiꝰ. Nomē ei iesu est nomē dulcedis/pietatis ⁊ mie.de ꝗ ps. ſm nomē tuū deꝰ:sic ⁊ laus tua in fines tre. Turpe est militi ignauo hre nomē militis/⁊ auaro nomē largi. Cū ḡ xps nomē habeat mie et pietatis qd est iesus,i.saluator:dꝫ facere ⁊ facit ſm nomē suū. Jdō dr ps. Bñdictū

¶ Jesus. De suauitate nois iesu et cōpatiōe ad oleū.

nomen tuũ dñe.i.bñ noiatũ ꝛ bñ impositũ.Vulgo dr̃ de alio [Jl est mal nõ me]sed nõ sic de xp̃o.Et iõ Cant.j.dicit oleũ effusum nomen tuũ.Ubi fm Berñ.sup Cãti.oleũ tria facit.Pͥo lucet ꝛ fouet ignẽ in lãpade.Sic nomẽ dñi lux est:qđ portabãt apl̃i de qb⁹ canit eccl'ia.Portãtes facẽ ꝛ illuminãtes p̃riam.Portabat ꝛ illud paul⁹ corã regib⁹ ꝛ pncipib⁹ tanq̃ lucẽ de q̊ dñs Act.ix.Vas electõis ẽ michi iste:vt portet nomẽ meũ corã regib⁹ et pncipib⁹.Erat ei vas in q̊ portata ẽ lux ad illuminãdũ ĩfideles:ꝛ ita erat lux infixa in illo vase q̃ nõ poterat deleri:ꝛ vbi nõ poterat portare/ mittebat scp̃to:vt pꝫ i pncipio suaꝝ eplaꝝ.Vñ in epl'is suis dr̃ noiasse nomẽ iesu vel xp̃i q̃ngẽtis vicib⁹:imo ẽt postq̃ abscisũ est caput ei⁹:trina vice ꝛ tribus saltib⁹ ligua greca noiasse fert.Scđo oleũ pascit ꝛ cibũ reddit sapidũ.Jñ ait Berñ.q̃ arid⁹ est ois cibus si nõ isto oleo infũdit.Jesus eñi in aure melos/mel in ore/in corde iubil⁹.Hinc ꝛ ip̃e ꝛ Aug.nullã scp̃turã/nullã ꝯferẽtiã aut disputatõeꝫ sape reputabãt:in q̃ nõ inscriberet ies⁹ aut pferret. Jnde est q̃ scti viri aliqñ ponũt i pncipio l̃raꝝ nomẽ iesu:ꝛ paul⁹ sil'r q̃si cetera nõ eẽnt cõdita sine noie iesu.Jta ꝛ Augu.vt đt de scip̃o.iij.ꝯfessionũ. Hoc nomẽ saluatoris in ip̃o lacte m̃ris adhuc tenerũ cor ei⁹ biberat ꝛ alte retinebat:ꝛ q̃cq̃d sine h̊ noie fuissꝫ q̃uis altũ/expolitũ ꝛ veridicũ:nõ eũ totũ rapiebat.Et iõ p̃s.dicebat.Cõfitebor nomini tuo dñe qm̃ bonũ est in ꝯspectu sctõꝝ tuoꝝ.Mãna eñi tm̃ bonis bñ sapiebat:malis ꝟo non. Hinc abachuc sentiẽs hui⁹ cibi dulcedinẽ ait.Ego aũt gaudebo in dño:ꝛ exltabo in deo iesu meo.Abachuc.iij.ac si diceret.Exultẽt aliј in operibus ꝛ fecibus t're:aliј in p̃cipitib⁹ ꝛ tremulis honoꝝ fastigiјs:aliј in cubilib⁹ ꝛ impudicitiјs ꝛ ebrietatib⁹.ego ꝟo exltabo in deo iesu meo.Exultẽt aliј i reb⁹ pessimis:glorient cũ male fecerit:ducãt in bõis dies suos:ꝛ sic ad iferna descẽdãt:ego aũt exultabo in deo iesu meo.Tertio oleũ est medicina.Sic et nomẽ iesu.Quis inq̃ (vt đt Berñ.)in necessitate/in tristicia/ in tẽtatõe in labore/in gemitu/in tribulatõe inuocato noie iesu ꝯsolatõeꝫ nõ inuenit et adiutoriũ? Quis eñi dulces fecit stephão lapides:q̃s craticulã laurentio? Utiqꝫ nomen iesu.Quis paulo carceres/vulnera/ꝟbera/ naufragia. ip̃aꝫ deniqꝫ mortẽ:ita vt pat⁹ se offerret nõ solũ alligari sꝫ ẽt mori p̱ noie iesu in hierl'm? Utiqꝫ nomẽ iesu.Nomẽ eñi iesu martyrib⁹ dulcia fecit supplicia:q̊ꝝ vel recordatio sola horrorem nobis incutit ꝛ tremorẽ:et oia tormẽta despicere q̄ ẽt tyrãnica rabies ꝛ irritata crudelitas excogitare poterat.fm illđ Act.v.Jbãt gaudẽtes a ꝯspcũ cõciliј:qm̃ digni habiti sũt p̱ noie iesu cõtumeliã pati.Vñ ꝛ paul⁹ nomẽ illđ tã dulce sẽtiebat:vt nichil se scire nisi iesum ꝛ hũc crucifixũ assereret:ꝛ ita sufficit qr est sũma aie medicina.Et p̱p̃ea moriẽtib⁹ tãq̃ sit extrẽa medicina salutis clamat nomen iesu.Debet ğ sp̱ eẽ in ore nr̃o:vt sit nobis extremũ ꝟbũ sicut ꝛ btõ stephano.Bẽat⁹ ẽt ignacius sp̱ hẽbat illud in ore:ita vt post mortẽ eius inueniret in corde suo scp̃tũ l̃ris aureis sicut recitat in legenda eius.Tale q̊ꝫ est illđ nomẽ (vt đt Berñ.) q̃ iudea frenetica nunq̃ illuminabitur satiabitur et sanabit:quousqꝫ cognoscat nomen iesu.Quinimo anima ꝛ in excessu ꝛ alienatiõe mẽtis ꝟtute occulta diuine bonitatis sup̱ seip̃aꝫ eleuata sic in deũ trãsformat:vt nichil cogitet nisi iesuꝫ:nichil videat nisi iesum : nichil sapiat nisi iesum.Jesus eñi toti⁹ pfectiõis ꝛ cõtẽplatõis finis est. Hic de apl'is post trãsfigurationem dr̃.Leuantes oculos neminẽ viderũt nisi iesũ

D Jesus. Qr nomen iesu est efficax ad miracula facienda.

¶ Tertio nomẽ iesu excedit cetera in ptãte et miraculoꝝ opatione:ita q̃ in hoc nõ solũ boni sed etiã mali ꝛ increduli fecerint miracula. Jnde dicebant apostoli dño Marci.ix.Vidim⁹ quẽdã in noie tuo eiјciẽtẽ demonia

et phibuim⁹ eū:qꝛ nō seqꝛ nos. Luc.vj. Uirt⁹ de illo exibat ꝛ sanabat oēs
et Marci vlt. In noīe meo demonia eiiciēt.i.isult⁹ demonioꝝ:ꝛpētes ma-
laꝝ suggestionū tollēt. Uñ pueꝛ.xviij. Turris fortissima nomē dñi. Uicto
riosuz siqdē nomē. Alioqn nō ipꝫ portasset paul⁹ corā regib⁹ ꝛ pncipib⁹ ad
vicēdū eos. Est ei nomē aians xpi milites ꝛ exanimans tyrānos crudeles.
Quo aiat⁹ qdā vir Nicomedie illustris:crudelia edicta diocletiani ꝛ ma-
ximiani ꝯ xpianos in foro pēdētia:publice detraxit ac minutatim discer-
psit, licet ipsi pncipes in vrbe pñtes essent. vt habeꝛ lib. viij. eccꝛiastice hy-
sto.c.v. Hoc em̄ fuit fortissima turris ad quā sacratissimi martyres fugie-
bāt. In libro aūt talmud quē rex Ludouic⁹ ꝯburi fecit habeꝛ ꝙ ies⁹ i noīe
tetragrāmaton fecit sua miracl'a:qd̄ iuenit in ꝯcha piscis:ſꝫ hoc falsuz est.
Nos ꝟo in noīe tetragrāmaton miracula facimus.s.in noīe iesu:vbi sunt
quattuor lr̄e tres vocales ꝛ vna cōsonans.i.tres nature in vno supposito.
¶ Quarto nomē iesu ceꝛa excedit in vtilitate. Nō em̄ est nomē tā vtile sic
nomē iesu Acꝛ.iiij. Nō est aliud nomē sub celo datū hoīb⁹ in q̄ nos oporteat
saluos fieri. Jesus em̄ saluator interpꝛaꝛ. Quid em̄ nob̄ inter laq̄os īimici
exn̄tib⁹ ꝙ saluatorē hr̄e ꝯuenit: Clamem⁹ ḡ cū Psal. De⁹ i noīe tuo saluū
me fac. et iteꝝ. Propꝛ nomen tuū dñe ppitiaberꝭ pctō meo. multū est em̄.
Antea erat de⁹ vltionū dñs:ꝛ longe erat a pctōrib⁹ salus.i.iesus. Jō agno
scēs qlibet pctōꝛ ante gl'iosum eius aduētū ꝙ lōge eēt ab eo:clamabat cū
Psal. Dic aīe mee salus tua ego sum.i.iesus tuus ego sum. Ac si dixisset.
Satis dixisti. Ego dñs exercituū/ego oīpotēs/ego terribilis:ꝛ q̄s resistet
michi: Exhibeaꝛ nomē benignitatꝭ:ꝛ dic aīe mee:sal⁹ tua ego suꝫ. Sed illd̄
nūc exhibet:qꝛ vt dicit petr⁹ Acꝛ.iiij. Nō est in aliquo alio sal⁹. Si peni-
tes ꝛ times deū vltionū:appella ad deū ꝛ patrē grāꝝ:qm̄ dicit Joh.iii.c.j.
canonice sue:remittunꝛ vobis pctā ppter nomen ei⁹. Sed si velis inqrere
viam ad celestē hierl'm:audi Psal. Deduxit me dñs sup semitas iusticie
ppter nomen suū. Si ignobilis es ꝛ nobilitari desideras. Joh.j. Dat dñs
potestatē filios dei fieri his q̄ credūt in noīe ei⁹:et si filij ꝛ heredes. Si ege
nus es ꝛ multa te petere necesse est:offerꝛ tibi iesus p titulo petitionis in
curia patris. Joh.xvj. Si quid petieritis pr̄em in noīe meo dabit vobis.
Et ideo debes audacter in noīe iesu petere. Paupes em̄ et coḡni libenter
ꝯsueuerunt petere in noīe sancti quē trāsiēs diues plus diligit. Deus aūt
pater summe diligit filiū suū. Uñ olim iueniebanꝛ quattuor hoc noīe iesus
insigniti. Prim⁹ fuit ioseph q̄ lingua egyptiaca saluator appellat⁹ est. Ge
neꝛ.xlj. Et hoc ppter frumēti puisionē:quāto magis huic saluatoris no-
men erit:q̄ nō tpalis vt ille ſꝫ spūalis frumēti adipe nos satiat. Scd̄s fuit
Josue q̄ destructꝭ hostib⁹ filios israel i terrā pmissiōis introduxit. Sed illa
terra erat tpalis ꝛ subiecta guerrꝭ ꝛ morti ꝛ pesti. Noster aūt iesus i terrā
pmissiōis padisi victis inferni hostib⁹ suos deduxit:vbi nichil nisi bonū/
nulla mors/nulla pestis. Terti⁹ iesus iosedech sacerdos magn⁹. de q̄ Za-
cha.iii. dicit ꝙ erat vestib⁹ sordidis idut⁹. Sꝫ iesus nr̄ tot⁹ cādid⁹ est puri-
tate ꝛ sacerdos ieternū. Quart⁹ est iesus fili⁹ sirach vir sapiēs ꝛ sapie lau
dator. Sed iste nō est nr̄o ꝯpabilis:qui nō solū est sapiēs ſꝫ etiam sapiētia
pr̄is:in quo oēs thesauri sciētie ꝛ sapiētie dei abscōditi sunt. Nec est iesus
nr̄ iesus ille fili⁹ Anani de q̄ ioseph⁹ dicit ꝙ pphetabat ve ciuitati. ve fa-
no. ve tēplo. ve ppl'o. Hic aūt nō nisi salutē predicabat. Et qꝛ hūc eiecerāt
portantē salutē ꝛ cōferentē pacē:alius subsecut⁹ est desolationē annūciās.
Quicquid tñ sit de oībus istis:istud nomē iesus nō eis pprie sed soli xpo
cōuenit, de quo dicit Osee.xiij. in ꝑsona eius. Saluator nō est preter me.

E Jesus. Nomē iesu est maxime vtilitatis.

F Jesus. Qꝫ multi oli vocati sunt iesus ſꝫ impropꝛie.

Sed terret paupes pctōres apłica tuba.ij.Timo.ij.Discedat ab iniqta-
te ois q̄ noiat nomē dñi.Et iterū.j.Cor.xij.Nemo pt dicere dñs iesus nisi
in spū sctō:imo videt oppositū ver:qr Matth.xxv.de malis dicit.Dñe in
noie tuo pphetauim⁹ ⁊ virtutes multas fecim⁹.quib⁹ dicet Nescio vos.
Quō ergo cōcordari pñt hec.Dicit q nemo pōt dicere dñs iesus nisi i spū
sctō illustrāte intellectū:sicut nec aliquā veritatē:vel nisi ipo simul mouē-
te intellectū et illustrāte affectū:qd est dicere meritorie sic cōtingit in bo-
nis.Qz aūt mali faciāt miracula:hoc est in attestatione veritatis p pñtem
iusticie diuine.Propterea nō sufficiūt ostēdere aliquē sctm̄:nisi cū eis fue
rit hūilitas ⁊ vite sctitas:sicut videm⁹ aliqn̄ malos p̄latos ⁊ pricipes ⁊ re-
ges facere miracula in certis infirmitatib⁹:et tñ nō ppter hoc efficiūtur
scti.Hec vero gr̄a miraculoꝝ qñqz dat reprobis ad ipoꝝ cōdēnationē:⁊ singu
lariter pn̄cipib⁹:⁊ vt iusti nō p magno deputēt:si vel habeāt vel nō habeāt
hāc gr̄am.Hinc est q dñs dicebat discipulis.Nolite gaudere qr spūs vo-
bis subijciūtur:gaudete aūt q noia vr̄a scripta sunt in celis.Luce.x.

¶ Sermo Sextus de eodem:⁊ postmeridianus.
Et in ordine.liij.per thema precedens.

A Stephan⁹. Quomodo non erubescebat stephanus sic publice duci ad mortē

Querit quō nō erubescebat btūs stephan⁹ deduci ad illā cōfu-
sionē mortis ignominiose lapidatiōis:quinimo q̄si libēter eā
acceptaret orabat p suis psecutorib⁹ dicēs.Dñe iesu ne sta-
tuas illis hoc pctm̄.Cū tñ hoc natura refugiat duci ad mor-
tem q̄si latro vel homicida.Quis ei nō cōfundat publice duci
ad patibulū vel lapidib⁹ obrui corā oib⁹?Rñdet q multis de
causis nō erubescebat sz magis exultabat.Primo qr verecūdia est tior in
gl'iationis.iiij.Ethi.Sed ipe nō timebat eē inglori⁹ apd mūdū:cui⁹ gl'iam
nō q̄rebat.Vñ Augu.lib.v.de ciui.dei.ideo nō erubescebāt martyres:qr
hic gl'iam suā nō querebāt.Propterea fremitu hūane offensionis nō sunt
deterriti a predicatione salutis.Nō eñi gl'iam ab hoibus q̄rebāt:sz q̄ a so
lo deo est.Romani eñi multa ppessi sunt dura:vt sibi gl'iam acqrerēt hūa-
nā:sicut muti⁹ sceuola q̄ p reipublice liberatiōe diu tenuit manū imobili
ter in igne:⁊ ppter idē cursi⁹ in hyatū terre cū equo p̄cipitem se dedit.de
quibus August.iiij.de ciui.dei.c.xx.nec confusi sunt.Uideant ergo hoies
quāta dilectio etiā inter tormēta debeat supne patrie ppter vitā eternā:si
tātū a suis ciuib⁹ dilecta est terrena ppter hoim gl'iaz.Scdo nō erubescit
sed magis gloriat miles cū vi armoꝝ se iam respicit intra portas ciuitatis.
Stephan⁹ eñi sciebat portā paradisi angustā et ferreā:quā videbat in tor
mentis vltro sibi apertā.Ideo nō est mirū si tunc nō erubescebat:qñ inter
tormēta portas paradisi sibi vltro videbat aptas.Nobis aūt vltro nō api
tur:qui cōtra nr̄am patimur volūtatē.Tā arcta est porta mortis vt eā trā-
seundo paulus caput dimiserit quasi capitiū:agatha māmas:bartholo-
meus pellē quasi vestē:et stephan⁹ fuerit varijs cōcussionib⁹ lapidū quasi
diminut⁹ cōstrictus ⁊ condēsatus:sicut qui transeunt p arctū foramen ali⁹
amictū/alius vestē/alius birrū deponit.Sic diuersi martyres diuersa ibi
mēbra dimiserunt:maxie pellem tēporalium ⁊ corporis.Hec est porta de
qua Eccl'es.iiij.per quā de carcere cathenisqz quis egredit ad regnū.Hic
est turbo p quē helyas ascēdit in celū.Hec est virga aurea quā nobis porri-
git assuerus in signū clemētie:per quā securus intrat homo in btitudinem
visionis dei.Hāc etiā virgā.s.tribulationis ⁊ passionis porrexit dñs ver⁹
assuerus hester regine.i.virgini gloriose:⁊ presertim in cruce cū eius aiam
doloris gladius pertransiuit:ad quā recurremus:dicentes Aue.

¶Duo sunt q̄ bellū et pugnā beatissimi stephani difficilē reddebāt. Primū est qr ip̄e soli ex media sui parte pugnabat: imo pars sui sibi adūsabatur. s. caro. Sil'r est de xp̄o q̄ dicebat. Sp̄us q̄dē p̄mptus est: caro aūt īfirma. Quō g̃ caro pugnasset cum beato Stephano: qn̄ infirma erat? Infirmū em̄ pugnare nō potest: cū etiā caro ictib⁹ resistebat: saltē naturali appetitu et sensitiuo. Secūdū fuit: qr p̄m⁹ in acie venit. Fecit em̄ [lauāgarde] iō habuit de p̄mis ictib⁹ [et du traict p̄mier] qr de lapidib⁹. Añ ⁊ fortiores milites in p̄ma acie ponūtur. ¶Sed tam fortis erat charitas i stephano: vt nequaq̄ vinci potuerit: ita vt de ea recte diceret illud Cāt. viij. Fortis est vt mors dilectio. Dr̄ aūt mors fortis ,p̄pter tria. Primo dr̄ aliq̄s fortis ,p̄p̄ operū difficiliū opationē: vt si q̄s fortissimis vinculis ligatus ea facil'r solueret aut rūperet diceret fortis: sicut de samsone legit Iudicū. xv. et. xvj. Sic facit mors q̄ aīam a carne diuidit: hoīez ab amicis subtrahit: ⁊ tp̄alia relinq̄re facit. Sic fecit charitas stephani q̄ aīaz ei⁹ a carne diuisit ,p xp̄o eā exponēdo: ⁊ ab ap̄lis sepauit ad tp̄s: ⁊ oīa tp̄alia abnegare fecit. Scd̄o ,p̄pter firmā tētionem. Qui em̄ qd̄ hz ita firmiter tenet q̄ ei auferri nō p̄ot: merito fortis putat. Hoc facit mors. Quē em̄ semel tenuerit: nūq̄ ab eo aufert. Sic p charitatē stephan⁹ ita deo adhesit: vt neq̄ disputationibus / neq̄ testibus / neq̄ lapidib⁹ ab eo separi potuerit: adeo vt poss̄z dicere qd̄ Ap̄l's Roma. viij. Quis nos separabit a charitate dei tribulatio an angustia an fames? Et sequit. Cert⁹ sum q̄ neq̄ mors neq̄ vita sepabit nos a charitate dei. Tertio ,p̄p̄ fortiū supationē: ⁊ p̄ncipal'r adūsarioꝝ. Fortis em̄ dr̄ ⁊ q̄ de fortissimis ⁊ q̄ de adūsarijs triūphare p̄ot. Mors aūt p̄mo triūphat de fortissimis: ita q̄ nō est tam fortis q̄ nō sub ei⁹ p̄tāte cadat. Sic charitas stephani de p̄latis synagoge q̄ tūc īter ceteros maiores reputabant: ⁊ de tota eoꝝ societate. Magnū est vnū habere tāte multitudinis victoriā. Sil'r mors triūphat de suis adūsarijs. Aduersarij em̄ mortis sunt medici: quos cōiter mors accipit p̄mos. Sic et stephani charitas suoꝝ adūsarioꝝ nō est oblita. s. suoꝝ p̄secutoꝝ qn̄ ,p ip̄is orauit. Nō em̄ ei⁹ charitas defuit: quin parceret quātū in se erat suis inimicis: et quin eos or̄one inuaderet. Nā nō deberet eē ita durus quin vidēs quē persequitur ,p se orare ⁊ bonū suū querere: flecteret ad pietatem et cōpūctionem. Orauit aūt Stephanus ,p suis persecutoribus ⁊ eorum bonum querebat dicens. Domine ne statuas illis hoc peccatum.

B
Stephan⁹. Ex duobus pugna Stephani reddebat difficilis.

C
Stephan⁹. Q charitas stephāi erat fortis vt mors ex tribus.

¶Circa Stephani charitatem qua inimicos dilexit querūtur duo. Primo vtrum de necessitate salutis diligendi sunt inimici. Secundo qd̄ est magis meritorium / inimicos diligere vel amicos.

¶Ad p̄mū dr̄ Primo ſm Tho. scd̄a. ij. q. xxv. ar. viij. q̄ diligere inimicum sic q̄ eius inimicitia diligatur est malū ⁊ puersum ⁊ charitati repugnans: qr hoc est diligere malum alteri⁹. Cōtra aliq̄s pessimos armatos: q̄ vellēt nunq̄ eē finem litis ⁊ inimicitie inter p̄ncipes: vt bene soluant de vadijs seu stipendijs suis: peiores in hoc mastinis: qr mastini lz non tenerent ad ouile nec ibi nutrirent ad custodiendas oues si nō essent lupi: tn̄ semp lupos odiūt et affectione naturali vellent nullos eē vel non nocere ouibus. Sed isti nō curant q̄d patiat ppl's: dūmodo habeāt pinguē p̄bendā seu salariū. Dicit scd̄o q̄ diligere inimicū rōne sue nature p̄ot intelligi tribus modis. Primo modo q̄ sibi ostēdant signa dilectiōis sicut ei q̄ est amic⁹: et sic hō nō tenet: ⁊ si faceret: hoc eēt magne p̄fectiōis: puta si cōicaret ⁊ familiariter ɔuersaret cum inimico. Per inimicū aūt intelligo illū q̄ affectat vel īfert alicui malū aliqd̄: nō correctōis amore vel iusticie. Parētes

D
Diligere īimicum.
Quō sit ītelligēdū q̄ teneamur diligere īimicum quo ad naturam.

enim corrigentes filios vel seruos:vel etiā iudices corrigētes malos nō
sunt reputandi inimici. Alio mō sic:ꝙ in bonis cōibꝰ puta in orōnibꝰ te-
neat̄ ipm̄ inimicū nō excludere:⁊ sic est de necessitate salutis:q2 al's h̄ pti
neret ad liuorē ⁊ ad inuidiā:ↄ illud Leuiti.xix.nō q̄res vltionem:⁊ nō eris
memor iīurie ciuiū tuoꝝ. Sed timeo ne hodie impletū sit ꝓuerbiū Sene
ce dicētis. Memoria bn̄ficioꝝ labilis:iniuriarū tenax. Hodie ei multi fa-
ciūt de bn̄ficiis ⁊ iniuriis:sicut doliū de bono vino ⁊ fecibꝰ. Nā doliū vix
pōt tā bn̄ ligari ⁊ stringi ꝙ bonū vinū retineat:sic ꝙ non defluat aut distil-
let:s3 feces ita retinet ꝙ nō pn̄t exire:imo vix cū cultello pn̄t abradi. Sic
bn̄ficia nobis collata a deo vel ꝓximo facile obliuiscimur:s3 feces.i.iniu-
rie nō pn̄t tolli quacūq3 increpatiōe:quin de eis vindicari velimꝰ. S3 di-
ces:nōne licite ego possum orare deū vt inimicus meꝰ moriat̄:⁊ similiter
querere recōpensam iīurie facte. Ad p̄mū dr̄ ꝙ nō debes mortem orare ꝓ
inimicovel optare:nisi ↄditionaliter tātū ꝓpt̄ duo:aut q2 impedit bonos
et iustos hoies:⁊ v̄isimile est ꝙ nō aliter cedet nisi ꝑ mortē:⁊ hoc affligen-
do eos vel ꝑ mala exempla:aut ne addat pc̄tā pctis. Si aūt aliter faciat
quis:hoc q̄rit ꝑ modū vindicte:⁊ sicvult deo facere magnū opprobriū vo-
lendo s̄m Guil.parit̄.se esse iudicē ⁊ deū esse suū tutorē. Vn̄ iusto dei iudi
cio ꝑmittunt̄ mali diutius viuere ⁊ affligere bonos ad erudiendū ⁊ exer-
cendū illos:sicut relicti sunt chananei in terra filioꝝ israel ad erudiendū
eos. Judicū.iij. Licet multū desideret̄ mors eoꝝ:ita ꝙ sicut coluber vene
nosus difficile morit̄:etsi ꝙ etiam scindat̄ ꝑ mediū:sic isti raptores ⁊ ve-
nenosi homines:q̄uis oēs eis maledictionem ⁊ mortē imprecent̄:adhuc
tn̄ viuūt. Et si forte qn̄q3 dn̄s irascēdo tollat tales e medio:tn̄ exigētibus
pctis ppl̄i ꝑmittit peiores regnare vel dominari. Et ꝓpterea q̄dā vetula
tp̄e Dionysii tyrāni orabat vt ip̄e diutius viueret:q̄ cū iterrogata eēt quō
ꝓ tali oraret viso ꝙ abstulerat ei vnā de vaccis suis:r̄ndit ꝙ ꝓ tali orabat
timēs ne alius eo peior succederet:q̄ ei totū auferret. Ad scdm̄ dico ꝙ il
lam recōpensam q̄rere ꝑ modū vindicte ⁊ ex cupiditate vindicādi est ma
lū:s3 illā q̄rere altero illoꝝ duoꝝ modoꝝ:aut q2 volo ꝙ satisfaciat de iiu-
ria cōtra legē dei facta:aut q2 rōnabiliter arbitror morbū offendētis hu-
manitus emēdari nō posse nisi ꝑ viā punitionis:et sic est licitū:nec est ta-
lem odire s3 diligere. Stephanus aūt nullo mō petiit vindictam:s3 etiam
p̄ces particulares ꝓ inimicis effudit. Tertio mō pōt itelligi ꝙ debeamꝰ
diligere iīimicū succurrēdo sibi de bōis particularibꝰ:⁊ sic nō tenemur de
necessitate salutis:nisi in p̄paratiōe animi.s.qn̄ occurrit necessitas. Hoc
em̄ mō est ꝓximꝰ tuus ⁊ in ↄsilio salutis ⁊ in orōne ⁊ desiderio btitudinis
et̄ne:⁊ in subuētiōe corporali. ¶ Dices tn̄ ꝙ si inimici vallarent hanc vr-
bē ⁊ eēnt in necessitate ꝙ nō deberes eis succurrere:sed in hoc seruandus
cēt furor p̄ncipis. R̄ndet̄ p̄mo ꝙ si q̄rerēt pacē ⁊ subuētiōem ꝙ sic. Aliter
nō tibi inotesceret eoꝝ necessitas. Exēplū ad hoc habes lib.xj. hysto.tri-
par.li.xvj.de achatio amide ciuitatis ep̄o:q̄ cum captiui ꝑsarū (q̄ erāt cir
ca septē milia) fame ↄsumerent̄:nec vellēt eos romāi milites restituere:al
locutus est clericos suos dicēs. Deus noster nec discis nec calicibꝰ opus
habet. Nā neq3 comedit neq3 bibit. Et q2 multa vasa aurea ⁊ argentea ec
clesia nr̄a h3 ex oblatione xp̄ianoꝝ:cōuenit ex his liberare exercitū capti
uoꝝ/egētibusq3 cibos offerri. Que cū dixisset:ↄflauit vasa et militibꝰ de-
dit p̄cium captiuoꝝ:quos cū recreasset cibis:datis sumptibus ad regem
ꝓpriū destinauit. Hoc mirabile opus achatii persaꝝ rex magis obstupuit:
quia et bello romani et beneficiis euicissent. Aiunt enim quia etiam de-

E
Optare mortem. An liceat optare mortē inimici.

siderium habuerit rex persarum vt videret achatium:sed hoc theodosius
prohibuerit imperator.Ex isto facto patuit charitas achatii:qui nō solum
inimicos esurientes refecit sed et liberauit a seruitute:ita vt impleretur
illud Prouerb.xxv.Si esurierit inimicus ciba illum:si sitit potum da illi.
Hoc enī faciens carbones ignis cōgeres super caput eius:id est accendes
eum ad te diligendum.Nam ex suo opere inflāmauit regem persarum ad
amorē sui ꝛ romanorum.Si ita faceremus:inimicos nostros facile ꝓuo-
caremus ad pacem ꝛ concordiam.Rubigo enim ferri tollitur dum poni-
tur super prunas:ꝛ tunc calefit ꝛ inde percutitur.Sic inimicitia tollitur:
dum super prunas charitatis per beneficium impensum eraditur.
¶Dicitur scdo ꝙ romani plus amore ꝙ̄ furore acquisierūt:ꝛ christus rex
regum in cruce exaltatꝰ oīa ad se traxit orando ꝓ amicis:ꝛ non in furore.
Et ideo nō esset tunc in necessitate inimicoꝝ sequēdus furor principis.
¶Secūda questio est:vtrum diligere inimicos sit magis meritoriū ꝙ̄ di-
ligere amicos.Et videtur ꝙ diligere amicos:qꝛ odium amicorū est peius
ꝙ̄ odiū inimicoꝝ.Apparet ergo ꝙ etiā dilectio amici sit melior ꝙ̄ dilectio
inimici:quia contraria debent se habere opposito modo ad inuicem.
¶Respōdet per duas ꝓpositiones.Prima ꝓpositio:dilectio inimici sim
pliciter est maioris meriti ꝙ̄ dilectio amici ꝓpter mltas causas.Pria est
ꝓpter mercedis magnitudinē.Maior enī merces repromittit his q̄ dili-
gunt inimicos ꝙ̄ qui amicos.Mat.v.Si diligitis eos q̄ vos diligūt:quā
mercedē habebitis?Nā et ethnici hoc faciūt.Et iō inimici sunt libētius
diligēdi ꝙ̄ amici.Terra enī fructificās magis seminat:et vitis q̄ melius
vinū affert libentiꝰ excolit:et merces lucrabiliores citiꝰ cōparant.Sic cū
inimicꝰ plura bona afferat:est magis diligēdus.Inde ꝛ stephanꝰ qꝛ vidit
gratiam dei quā habuit ꝓ inimicoꝝ dilectiōe:statim voluit eā vna orone cō-
parare dicēs.Dñe iesu ne statuas illis hoc pctm̄.Persecutores enī nostri
iuxta illō ps.Circūdederūt me sic apes:ad modū apis nos hic pūgūt tri-
bulationibꝰ:sꝫ in futuro fauū btitudinis nobis preparāt:sicut ꝛ stephano.
iuxta illō Eccli.i.Usq; in tp̄s sustinebit patiēs:ꝛ postea redditio iocūdita
tis.Scda rō est ꝓpt ipsiꝰ dilectiōis puritatē.In amicis enī caro vel bñfi-
ciū diligit:in hoc solꝰ deꝰ:et iō gratior est deo talis dilectio.Uñ qñ in die
iudicii q̄ret dñs rōnē de p̄cepto dilectionis fraterne:ꝛ dixerit q̄s se aliquē
amasse qꝛ bñfactor suus:aut qꝛ ab eo amabat.Rñdebit ꝓ illo amore iā ni-
chil debeo tibi qꝛ ꝓ illo solutꝰ es.Si vo dixerit q̄s se aliū dilexisse:qꝛ offē
dit eū multi iniuriis:tūc dicet deꝰ:de isto amore tibi debeo.Hūc enī michi
dedisti.Luc.vi.Si diligitis eos q̄ vos diligunt q̄ vobis grā:et seqtur.Ue
rūtñ diligite inimicos vr̄os.Sic etiā diligebat stephanꝰ dñm vt dič fulgētiꝰ
ꝙ in illa necessitate oblitꝰ amicoꝝ nō videt ꝓ eis orasse sꝫ ꝓ inimicis solū:
sicut fortis nō se vult exercere in debilibꝰ opibus sed in fortibus.Hinc est
ꝙ cum ꝓ se orauit stās orauit:cū autē pro inimicis genibꝰ flexis.Eius enī
charitas tam accēsa erat ꝙ plus dolebat de malo inimicorū suorum ꝙ̄ de
suo ꝓprio.Tertia ratio ꝓpter precepti dei adimpletionē perfectiorem ꝛ
maiorē difficultatē.Nam precipit Matth.v.Diligite inimicos vestros:
bñfacite his qui oderūt vos.Psal.Latum mādatum tuū nimis.Latū est
cum amici ꝛ benefactores diligunt:valde latum cū extranei et incogniti:
sed nimis latū per modū loquēdi scripture:cum inimici.Latū etiā nimis:
quia q̄ diligit inimicos a fortiori diligit etiā amicos.Sic tā lata fuit cha
ritas stephani:vt mala p̄secutoꝝ suoꝝ plus defleret ꝙ̄ ꝓpria incōmeda:sic
si frater tuꝰ insanꝰ manu vna gladio se trāsfoderet:ꝛ alia tibi alapā daret:

F
Diligere amicum.
Diligere inimicū.
Qr diligere inimicū ē magis meritoriū ꝙ̄ diligere amicum.

H
Stephanꝰ.
Qr stephanus sicut et ceteri maxime dolebat de pctō psecutorum.

plus doleret de magno malo qđ inferret sibi ꝙ̄ de paruo qđ inferret tibi.
Amplius em̄ dolēdum est de spūali morte ꝑsequentiū ꝙ̄ de corꝑali patiē-
tium. Ideo summa pena martyꝝ erat ex charitate ꝛ cōpassione suoꝝ ꝑse-
quētium. Sic em̄ torquebatꝛ paulus ꝓpter inimicos suos iudeos q̄ eū ꝑse
quebantꝛ: quos etiam velut filios (vt ait Chryso. in home. iij. de btō paulo)
diligebat. Ait em̄ ꝙ sicut pater qn̄ videt filiū freneticū iniuriantē ꝛ male-
dicētē sibi: quāto magis hec facit tāto magis flet et cōpatitꝛ ꝛ nunꝙ̄ irasci
tur. Sic erat paulus: ita vt optaret anathema esse ꝓ fratribꝰ q̄ erant co-
gnati sui ꝫm carnē. Ac si diceret ꝫm Bern̄. Nolo intrare modo: nisi et isti
ꝑsecutores mei (quos meos filios reputo) intrēt mecū in glīa: sicut mater
habēs paruū filiū clamātem: ꝛ inuitata ad bonas epulas in domo diuitis
dūmodo dimittat filiū extra: nō vult intrare / nisi intret ꝛ filiꝰ. Quarta rō:
ꝓpter maiorē vtilitatē q̄ sequitꝛ in p̄senti sclo. Seruiūt ei nobis de abluē-
dis delictis nostris. Plus aūt teneor ei q̄ me acquittat ꝙ̄ ei q̄ me obligat.
Sed si quis michi faciat bonū ille me obligat ad sibi simile faciēdū. Qui
vero me ledit: si habeo patiētiam me acquittat. Hoc ꝯsiderās quidā (vt ha
betꝛ in vitis patrū) ridebat ꝓpter iurias sibi dictas in porta ciuitatꝭ athe
niēsiū: ꝛ ideo fuit iudicatꝰ dignꝰ admitti in ꝯsortiū philosophoꝝ: qui etiā
mercedē dederat tribꝰ annis his q̄ eū cōuicijs ꝛ iniurijs afficiebāt. Item
ibidē: alius frater quāto eū plus q̄s iniuriabatꝛ aut irridebat: tāto magis
ille currebat dicēs. Isti sunt qui nobis occasionē prebēt ad ꝓfectū nostrū.
Quita causa est ꝓpter dei imitationē. Prio qꝛ xp̄s orauit ꝓ iimicis suis
et posuit aiam suā pro p̄ribus nr̄is qui erant inimici eiꝰ cū essent ifideles.
Scdo qꝛ deus solē suū oriri facit suꝑ bonos ꝛ malos: imo malis magis cō
municat bona. Vn̄ dicit Chryso. Erimꝰ filij dei si sumꝰ illi sitꝛes imitatione
in diligēdo iimicos. Filij aūt carnales frequēter assimilantꝛ p̄ribꝰ i specie
aut loq̄la aut in risu aut i alio corꝑis signo: sꝫ filij dei in sanctitate. Et illi
quidē si similes fuerint nullā laudē merentꝛ: ꝛ si dissimiles / nullā vitupera
tionē: qꝛ nō est in potestate hois qualē accipiat corꝑis qualitatē. Filij aūt
dei si sitꝛes fuerint laudādi sunt. si dissimiles: vituperādi: quia in potestate
vniuscuiusq; est mēsura iusticie faciēde. Et ideo debēt ei assimilari in di-
lectione inimicoꝝ. Propter tria vo nō debemꝰ appetere vindictā de ini-
mico nr̄o. Primo qꝛ ille q̄ tibi iniuriatꝛ magis iniuriatꝛ deo ꝙ̄ tibi q̄ hoc ei
prohibuit: ꝛ qui habet maius ius in te ꝙ̄ tuipse. Exēplū accipe qꝛ si domꝰ
tua esset obligata ad cētū lib. redditꝰ annui: esset magis creditoris ꝙ̄ tui.
Sic est de nobis respectu dei. Si ergo deꝰ differt vindicare iniuriā illā: et
nō est ei dedecus sꝫ glīa: certus eē debes ꝙ nec tibi dedecus erit: si in p̄ti
nō te vindicas. Nō em̄ est dedecus homini si q̄d facit exēplo dei: imo glīa
magna est sequi dn̄m. Eccli. xxiij. Certissimꝰ esto ꝙ deꝰ semel iniuriā tuā ꝛ
tuā vindicabit: si patiēter expectes: ꝛ plus puniet eū deus vno verbo: nisi se
correxerit in vita sua ꝙ̄ tu ꝛ totꝰ mūdus punire posset ꝑ cētū annos. Scdo
qꝛ talis spūaliter mortuꝰ est: ꝛ quasi insanꝰ manꝰ in se iniecit occidēdo aiaꝫ
suā. Dedecus aūt est insanire i mortuū vel in insanū: ꝛ naturale est cōpati.
Inde ꝛ lancea xp̄i dicitꝛ dira: qꝛ ipsum est persecuta mortuū: ꝛ crux ꝛ claui
dulces. Tertio qꝛ est mēbrū tuū. Si manꝰ offenderit oculū: nō [illegible] hoc
expetit vindictā. Ideo si vnū membrū corporis mystici aliud offenderit nō
debꝫ expetere vindictā. Et ꝓpterea nec stephanꝰ q̄ erat ocl's ecclie (Dici-
tur em̄ ꝙ archidiaconi sunt oculi ep̄i) vindictā quesiuit / lꝫ offensus. Sed
alīq sunt q̄ fecerunt domū cordis quā deberet dilatare charitas nimis arctā
ꝙ non pōt esse charitas in ea. In domo em̄ aliquorū nō intrant nisi amici

h
Appetere vindictā.
Propꝫ tria nō debemꝰ appetere vi dictam de inimico.

in domib⁹ alioꝝ nō intrat nisi dimidi⁹ homo:qui corpus diligūt nō aīam.
¶Scd'a ꝓpositio.Odire amicos est plus demeritoriū ꝙ̃ odire inimicos.
Hoc eñ est magis cōtra naturalem inclinationē:⁊ homo reddit ingratus
de bñficijs acceptis/reddēs malū ꝓ bono:qđ nō inuenit in odio inimicoꝝ.
Nec oportet ꝙ si dilectio inimicoꝝ sit magis meritoria ꝙ̃ dilectio amicoꝝ
ꝙ etiā odiū inimicoꝝ sit peius odio amicoꝝ.Ratio est ſm Durandū in.iij.
dist.xxx.q.ij.qr dilectio inimici quodāmodo includit dilectionē amici:qr
oīs q̄ diligit inimicū diligit amicū vel actu vel saltē habitu:qr si occurreret
et op⁹ eēt/diligeret.⁊ ꝓpterea est melior:qr bonū includēs aliđ meli⁹ est.
Opꝫ ḡ ex illa radice ꝙ odiū amici sit peius odio inimici:qr odiū amici est
act⁹ mal⁹ includēs odiū inimici:qr q̄ odit amicū/mlto magis odit inimicū:
et sic erit act⁹ peior.Sicut viuere meli⁹ est ꝙ̃ esse solū ⁊ nudū:qr viuere addit
sup esse:et tñ nō inde sequit ꝙ nō viuere sit pei⁹ ꝙ̃ nō esse:imo oppositū.

¶De sancto Johāne euangelista Sermo primus.
Et in ordine.liij.per thema.

A

Exaltauit illū apud ꝓximos suos.Eccli.xv.Cū ita sit ꝙ Johānes euangelista (sicut dicit Rationale diuinoꝝ officioꝝ) in die scti Johānis baptiste i tpe estiuo ab hoc sclo decesserit:quare est ꝙ hodie celebrat ei⁹ transit⁹ memoria?Si de alijs sctis fit die suo:vt de sctis aplis Petro ⁊ Paulo/⁊ sic de alijs:cur nō de isto?Rñdet ꝙ multe ad hoc pñt assignari rōnes.Pria est: qr scribit Mat.xxiiij.Ubicūqꝫ fuerit corp⁹ illic cōgregabunt ⁊ aqle.Et sic dum fili⁹ dei assumpsit corpus cōgruum erat vt ad istud corpus cōgregarent aquile:scꝫ Stephan⁹ et Johānes.Stephan⁹ quidē aquila erat:q̄ in terris posit⁹ claro intuitu stantē Jesum in celis intuit⁹ est.Silr Johānes qui sup oēs celos cherubin ⁊ seraphin exaltat⁹/oīm btōꝝ escam cōtemplatus est:⁊ predā illā quā de diuinitate gustauit nobis suis pullis vorādam attulit.Ideo oportuit ꝙ ad illi⁹ corpis assumptionē ille aquile cōgregarētur:sicut aues vni⁹ speciei se naturaliter cōsequuntur.Iste eñ due aquile sunt arma nostri impatoris:queadmodū et romanoꝝ imperator duas habebat aqlas:quaꝝ aquilaꝝ prima pugnauit in campū/Stephan⁹:et scd'a vltima pugnauit/Johānes.Secūda ratio:qr videm⁹ ꝙ in gesina alicuius de parētela/parētes veniūt ad solēnizādum festū:nec reputat qui ibi non affert sua encenia.Si ergo i natiuitate Johānis baptiste vicini ⁊ cognati cōgratulabātur ei:nōne magis ꝯgruū fuit ꝙ Marie partui ꝟgineo parēs suus ⁊ nepos Johānes adesset?Et ita fuit:qr ibi ꝓ encenijs liliū ꝟginitatis attulit:sicut Stephan⁹ sui sanguinis optimū vinū:ita Johānes carnē mūdissimā.Cognati ei⁹ Marie spūales sunt q̄ sunt amaro aīo ꝓ suis pctis aut alienis.i.Reg.xxij.Ad dauid cōgregati sunt q̄ erant amaro aīo.Sic ad xp̄m cōgregati sunt q̄ pro eo varias amaritudines passi sunt Stephanus ⁊ Johānes.Ut igitur aliquid dicere possimus ⁊c.

Johannes euāgelista. Quare celebrat mēoria trāsitus iohānis p⁹ natalē dñi: cum tūc nō fuerit mortuus.

B

¶Triplicē exaltationē ex scripturis legim⁹ a deo factā.Prima est periculosa qua plures exaltat ꝓsperitatē tpaliū cōferēdo/alijs expositis paupertati.Un̄ cū qs diues efficit dr̄/il est mōte en peu dheure.sicut i domibus magnatū aues vt accipitres ⁊ falcones in perticis exaltant:⁊ ibi multū bñ retinent p getia:qr vix aut nūꝙ̃ vellēt a tali honore ⁊ gradu descēdere/postꝙ̃ de honore modicū q̄d hauserūt:sicut galline ⁊ anseres inferi⁹ relinquunt.Sed hec exaltatio est piculosa.Prio qr tales ꝓni sunt ad ꝯtēnēdū deū:qr accipiter quāto a dño suo pl⁹ saturat⁹ fuerit/tāto tardi⁹ ipi reclamāti venit.Sic mūdani ꝙ̃to ditiores ⁊ potētiores sūt/tāto facili⁹ mādata

Exaltatio. De triplici exaltatiōe: et ꝙ exaltatio in tpalibus est periculosa.

dei ꝯtēnūt. Esaie. j. Filios enutriui ⁊ exaltaui: ipsi aūt spreuerūt me. Jnde
et gallina in augusto nō audit vocātes se: q2 nimis hꝫ vnde viuat. Scđo est
ꝑiculosa respectu ꝓximi ne ledat ipm. Quāto ei sentiūt se ditiores ⁊ potē
tiores: tāto audatiꝰ lites suscitāt/ auferᵗ aliena: vt lupi cū se sentiūt arma-
tos dētibꝰ acutis nō timēt oues ipugnare. ps. Exaltasti dexterā depmētiū
cū. Hic q̄dā. Aspius nichil ē hūili cū surgit i altū. Exēplū de asino q̄ induit
pellē leonis: ⁊ oia alia aialia miser asinꝰ ꝯculcabat/ ⁊ timebaᵗ ab oibꝰ. Tā
dē a dn̄o suo ꝑ aures asininas ⁊ magnas recognitꝰ est/ ⁊ reductꝰ ad p̄stinū
statū. Sic tales miseros exaltatos i altū postq̄ officiū leonis. i. regꝫ indue
rūt: sepe ꝯtingit ḡuare ppl'm. Sed postea ꝑ magnā maliciā suā a dn̄o reco
gnoscūtur ⁊ reducunᵗ in miserꝝ statū: qn̄q3 tꝑal'r: qn̄q3 eternal'r. Tertio est
ꝑiculosa respectu sui: ne tētatꝰ de altiori cadat. Alta em̄ edificia vētis ⁊ tē
pestatibꝰ ifestata citiꝰ ruūt i diuersa gn̄a pctōꝝ. Exēplū de tortuca q̄ voluit
portari sursuꝫ ab aq̄la: q̄ cū eēt multū eleuata/ aspiciēs deorsum timuit ꝯ-
siderās adhuc esse i foramie suo. Ad quā aq̄la. Nō feci (inq̄t) tecū mercatū
q̄ te reportarē iferiꝰ. Et sic ex illa altitudīe dimissa ruit: ⁊ penitꝰ ꝯfracta ē
Scđo ne maiorē penā habeat. Magis ei ingratꝰ magis puniēdꝰ est: ⁊ ma
gis ingratꝰ existit q̄ plus bn̄ficiū accepit si offēdit. Scđo dn̄s exaltat hoieꝫ
ḡrosa exaltatione. s. ꝑ gr̄am suā ad desideriū eternoꝝ. ps. Exaltauit me de
portꝭ mortꝭ. i. de pctis ⁊ occasiōe pctōꝝ. Prio ne submergaᵗ cor ab amore
illicito: vt natās caput eleuat sup aq̄s. ps. Tu es susceptor meꝰ glr̄ia mea
et exaltās caput meū. i. cor ⁊ mētē. Si ei habeat hō caput i aqua submer-
giᵗ. Si x̄o totū corpꝰ sit i aqua ⁊ caput extra/ nō perit. Sic q̄tūcūq3 hō ha
beat tꝑalia: sicut Democriti pater q̄ ex diuitiis suis poterat preparare cō-
uiuiū toti exercitui regis persis: si cor nō posuerit plus debito amādo/ nō
nocet. ps. Diuitie si affluāt nolite cor apponere. Et si nichil habeat ⁊ hēat
volūtatē illicite acq̄rēdi/ perit. j. Timo. vj. Qui volūt diuites fieri incidūt
in laqueū et i tētationes dyaboli. Scđo ne corrūpaᵗ/ ꝑ charitatē tꝑalia re
linq̄ndo: vt vua vel vitis i ꝑtica leuaᵗ ne putrefiat i terra. Eccli. vlt. Exal-
tasti sup terrā habitationē meā. Sed prio modo nō exaltauit deꝰ Johānē
euāgelistā: q2 in vita sua nec bona nec dignitates mūdi occupauit: q2 ante
xp̄i vocationē pauper erat/ ⁊ post xp̄i vocationē cū xp̄o semꝑ pauper fuit.
Sed scđo modo exaltauit illū apud ꝓxios suos eū subtrahēdo ab aq̄s vbi
piscabaᵗ et faciēdo oia relinq̄re: et inter ceteros maxīe diligēdo: vt sic de
eo dicere possimꝰ. Exaltauit illū apud ꝓximos suos. Tertia exaltatio est
glr̄iosa: qua exaltauit hoiem i glr̄ia: et ista ꝯuenit ꝑfectis. de qua ps. Expe-
cta dn̄m ⁊ custodi viā eiꝰ: ⁊ exaltabit te vt hereditate capias terrā. Hoc ei
beato Johāni dici pōt. Nā et expectauit dn̄m i hoc mūdo vsq3 ad nonage
simūnouum etatis sue annum ⁊ custodiuit viā eius: immo semitā arctam/
et docuit eam. Jdeo dn̄s exaltauit illū vt hereditate caperet terrā. et hoc
est quod dicit thema. Exaltauit illum apud ꝓximos suos.

¶ Quinq3 modis inuenitur dn̄s Johānem euangelistam exaltasse ex sa-
cra scriptura. De quorum primo solum dicemus in hoc sermone. De reli-
quis vero quattuor sermone sequenti.

¶ Prio igiᵗ exaltauit dn̄s Johānē vt esset familiaris amicꝰ suus: gallice
le mignon de Jesus. ita vt i scriptura nomē ꝓpriū amittat: ⁊ dicaᵗ. Hic est
discipulꝰ quē diligebat Jesus. Modo quo solet dici i curia si q̄raᵗ de fami
liarissimo regis q̄s est ille? q2 diceᵗ/ cest le mignon du roy. Si magnum est
a magno p̄ncipe diligi: q̄d a deo excellēter diligi? Si familiaritas p̄ncipū
multū ꝯmēdaᵗ a ppl'o: q̄to magis Johis ad deū? Huiꝰ aūt excellētis dileꝫ

¶
Johannes euāgelista.
Diligere.
Nota ꝓpter multa dili-

gebat dñs iohannem euāgelistā.

etiõis q̄ttuor putant cause. Prīa est fidelitas. Multū eñ diligit optimus paterfamilias fuū sibi fidelissimū. Et q̄s īter discipulos fidelior Johāne q̄ eū comitat⁹ est vsq; ad mortē Petro negāte ꝛ ceťis abeūtib⁹? Ān etiā fidelis miles reputať: qui nūq̄ in īimicū dñi sui ꝯsentit aut lōgi⁹ abscedit. Sic Jořes. Petr⁹ ei parua rhetia reliquit: hic aūt cū rhetibus patrē: q̄d longe maius est. Petr⁹ iādudū cognouerat vxorē: hic oēz carnis volupta tē/imo nuptias (vt dič Hieronym⁹) ꝓ xp̄o negauit. Fecit eñ xp̄s sicut bo na nutrix q̄ filiū in igne cadētē cito subtrahit. Sic xp̄s eum a ꝯcupiscētia carnis. Petr⁹ iam vir vocat⁹ se xp̄o obtulit: hic ꝟo gratissimū florē iuuē tutis sue i odorē suauitatį q̄si optimū cibū obtulit. Petr⁹ pauptatē ꝛ obe diētiā: hic ꝟo cū istis liliū ꝟginitatį. Scd̄a rō est siľitudo. Siľitudo ei est naturaliter cā dilectionis. Naturaliť ei videm⁹ q̄ de duob⁹ ludētib⁹ q̄s nūq̄ vidim⁹: vnū tñ p̄diligim⁹ ꝛ p̄accipim⁹ ad lucrū. Et hui⁹ nō est alia rō nisi maior siľitudo cōplexiōis: ꝓpť quā p̄acceptam⁹ vnū alteri. Inde Ambro. Est a natura insitū bonis: vt virtutes ꝓp̄as in ceťis q̄sq; amet. Cum etiā ad sibi siľia volatilia ꝯueniāt. Ideo nō est mirādū si xp̄s pre ceťis Johānē dilexerit ꝓpť ꝟginitatis p̄uilegiū: quo p̄cellebat xp̄s. Nouā ei plā tulā ꝟginitatis ortolan⁹ xp̄s in sue eccľie orto maxime diligebat. Nec reputādū est illd̄ Hieronymi vex: q̄ xp̄s eū retraxit a nuptijs volētē nubere Marie magdalene ꝓpť duo. Primū est: q̄r dicere q̄ iořes voluerit nubere est dicere q̄ iořes voluerit carnē suā ꝛ ītegritatē corrūpere: ꝛ p̄ ꝯñs eēt diminuere de ei⁹ integritate: q̄d nō est dicendū. Scd̄o q̄r magdalena erat et nobilissima ꝛ ditissima: magnā partē ciuitatis Hierľm obtinēs. Jořes ꝟo paup̄ piscator. Nō eēt aūt ꝟisiľe q̄ tā nobilis dña tā pauperē piscatorē cōiugē sibi accepisset. Tertia rō fuit charitas maxia ip̄i⁹ iořis. Marie eñ diligebat dñz. Seneca aūt inq̄t. Mōstrabo tibi amatoriū sine medicamēto/sine herba/sine veneni carmie. Si vis amari/ama. Sed null⁹ inueniť xp̄m pl⁹ dilexisse q̄ iořes. Q̄d p̄tz p̄mo: q̄r nō solū sibi corp̄e ꝓpiqu⁹ erat s̄z ēt aīa: vt p̄mo lr̄e ꝛ scp̄ture sue p̄hibeāt testioniū: q̄si ip̄e sit caminus vel fornax diuini incendij: ꝛ p̄ scp̄turā q̄si p̄ rimas exeat: q̄si p̄ oēs paginas de charitate loquendo: mō singulos noiatim ad charitatē ꝓuocat: mō filios: mō filiolos/q̄si tenerrie diligēs appellat: nūc ꝓprijs etatū vocabulis adolescētes: nūc infantes: mō etiā deuoto femineo sexui destinat ep̄ľas: ita q̄ mulierū deuotax nō obliuisciť. Sol⁹ eñ ille inter ap̄ľos ad mulierē destinat ep̄ľam. Scd̄o hoc idē p̄tz: q̄r Hierony. sup̄ ep̄ľam Pauli ad Gala. dič q̄ illd̄ vas diuine sapiētie ꝓpulsatū i senio cū portareť a discipulis pre senectute sp̄ dicebat. Filioli diligite alterutrū. Et ꝯcōtat⁹ cur sp̄ amoris resonaret ꝟbū? r̄ñdit. Hoc est p̄ceptū statutū testamētū ꝛ legatū dñi mei iesu: q̄d si solū fiat/sufficit. Uere de illo dici poťat illd̄. p̄s. Ignitū eloquiū tuū vehemēter. ꝛ Mat. viij. Ex abūdātia cordis os loquiť. Inde Chriso. Mos est amātiū vt amorē suū silētie tegē nequeāt. Sicut ei hō afficiť sic loquiť. Nos videm⁹ q̄ affectōes hn̄t voces ꝛ locutōes sibi ꝓp̄as: sič dolor hz voces gemebūdas: amor iocūdas: sic ꝛ gr̄a gr̄osas. Nō mix ḡ si ille tot⁹ plen⁹ gr̄a ꝛ charitate talia ꝟba eructabat. Tertio h̄ idē p̄tz exēplo q̄d clemēs alexā. doctor r̄citat: ꝛ ab eo adducit Euseb. iij. li. hist. eccľ. c. xxiij. Cū ei p⁹ Domiciani obitū d̄ pathmos īsula ephesū rediret rogabať ēt vicinas illustrare ꝓuicias: q̄ vľ eccľias fūdaret ī q̄b⁹ ñ erāt locį: vel ī q̄b⁹ erāt sacerdotib⁹ ac mīstris īstrueret. Cū igiť venisset ad quādā vrbē nō lōge positā oīb⁹ eccľiasticį solēniť adipletis vidit iuuenē quēdā validū corp̄e ꝛ vultu elegātē ꝛ animi acrē nimis: respiciēsq; ad ep̄z q̄ nup̄ fuerat ordinat⁹. Hūc

(inquit) summo studio tibi cōmēdo sub testimonio xp̄i ⁊ totiꝰ ecclīe. Tū il
le oēm diligentiā pollicetꝛ. Sed iterū atq̄ iterū sepiꝰ repetēs iuuenē com
mēdabat attētiꝰ: ⁊ post hoc ephesum redijt. Tū ep̄s i domū suā iuuenē re
cipit/amplectitꝛ ⁊ fouet: ⁊ ad vltimū baptismi grām tradit. Post hec cōst
dēs grē q̄ fuerat cōmonitꝰ: paulo indulgētiꝰ iuuenē hr̄e cepit. At ille vbi
imatura libertate potitꝰ est: ꝯtinuo ꝑ equos qbꝰ luxꝰ et desidia cordi est:
amare vitia ⁊ corrupte vite incedere tramitē ꝑdocetꝛ. Et p̄mo qdē ꝯuiuio
rū illecebris decipitꝛ: deīde nocturnis eū furtis sociū sibi ꝑticipēq̄ cōsci
scūt. et tandē in tāta mala ꝓlabitꝛ vt efficeretꝛ latronū p̄nceps. Ex tp̄e la
pso ex cā aliq̄ Johānes ad p̄dictā vrbē vocatꝛ. Et cū cetā q̄ꝝ grā venerat or
dinasset. Age (inq̄t) o ep̄e depositū repn̄ta: qd̄ tibi ego ⁊ xp̄s cōmēdauimꝰ
ecclīa teste quam regis. At ille p̄mo obstupuit: pecuniā putās a se reposci
quā nō acceꝑat. Sʒ rursū ꝯsiderabat nec posse fallere iohānē: nec ip̄ʒ q̄re
re qd̄ nō dedit. Herebat igitꝛ stupēs. Quē iohānes vidēs. Juuenē (inq̄t) il
lū repeto abs te ⁊ aīam frīs. Tūc grauiter suspirās ep̄s/⁊ i lachrymas re
solutꝰ ait. Mortuꝰ est. Quō inq̄t vel q̄li morte? Deo ait mortuꝰ est: q̄ꝛ pes
simꝰ euasit: ⁊ nūc p̄nceps homicidaꝝ ⁊ latronū factꝰ est. Tūc gemēs sctūs
apl̄s ait. Bonū te custodē aīe frīs dereliq̄. Sʒ nūc michi equꝰ paretꝛ ⁊ dux
itineris. Et cū ꝑuenisset ad locū: a latronibꝰ q̄ custodias obseruabāt capi
tur. At ille exclamauit. Ad hoc ip̄e veni vt me caperetis: adducite michi
p̄ncipē vr̄m. Qui cū venissʒ eminꝰ agnito Johāne pudore actꝰ: i fugā xītꝛ
Tū ille eq̄ post eū admisso: etatis oblitꝰ/ip̄m insequitꝛ clamās. Quid fugis
o fili patrē tuū? q̄d fugis inermē senē? Miser noli timere: habes adhuc spēʒ
vite: ego xp̄o rōnē reddā ꝓ te. Certe ⁊ ꝓ te mortē libēter excipiā: sicut et
xp̄s excepit ꝓ nobis: ⁊ ꝓ tua aīa dabo aīaʒ meā. Sta tm̄ ⁊ crede michi: q̄ꝛ
xp̄s me misit. At ille restitit: ⁊ armis ꝓiectis ad genua senis ꝓuolutꝛ ge
mitibꝰ ⁊ vlulatibꝰ qbꝰ potat satisfaciēs. Apl̄s xp̄o iurauit se a xp̄o veniam
ip̄etraturū: simulq̄ genibꝰ eiꝰ ꝓuolutꝰ: atq̄ ip̄am dexterā ex cuiꝰ cedis
ꝯscia torq̄batꝛ tāq̄ iā ꝑ pn̄iaʒ purgatā deosculās/ad ecclīam reuocat: ⁊ ie-
iunijs ⁊ lachrymis ei veniā a dn̄o ꝓcurat: nec ab eo discessit q̄usq̄ eū ec-
clesie p̄fecerit: vt essʒ i ꝓdigiū ⁊ miraculū quō post tā subitā mutationē et
infimū statū ad tā altū statū deuenerit: ⁊ sic ptʒ eiꝰ amor. Quarta cā huiꝰ
dilectōis est: q̄ꝛ īter oēs hūillimꝰ fuit. Hoc ptʒ ex p̄dicto exēplo. Vn̄ et pr̄
sꝑ solet applaudere filio iuniori ⁊ īter ceteros magis amare/lʒ antiq̄ori re-
seruet hereditatē. Hinc Gen̄. xlij. Bēiamin erat pr̄i magis dilectꝰ. Johā
nes aūt erat iunior aplōꝝ: ⁊ sic minor etate: ⁊ etiā i sui ꝯsideratiōe: iō erat
beniamin xp̄i: et sic inter ceteros magis dilectus.

D
Johannes euāgelista
Diligere.
An iohannes plꝰ diligebatur a xp̄o q̄ꝑ Petrus: ⁊ de signis familiaritatis xp̄i ad Johannem.

¶ Sed hic oritꝛ q̄stio: q̄ꝛ Petrꝰ magis diligebat xp̄m. iuxta illd̄. Joh. vlt.
Symon iohis diligis me plꝰ his: ꝗ plꝰ diligebatꝛ. Dico ad hoc q̄ꝛ forte Pe
trus feruētiꝰ diligebat xp̄m. Amor xp̄o iohis q̄etꝰ ⁊ cū xīginitate mixtus:
ꝓpꝛ qd̄ vtrūq̄ xp̄s ei maiora dilectōis signa oñdebat: lʒ petro sue ecclīe
hereditatē reseruaret. Sex aūt signa familiaritatis ei oñdit. Pmo ei rex
suo amico ⁊ familiari suā oñdit potētiā. Sic fecit xp̄s Johāni i suscitatōe
puelle archisynagogi: vbi p̄mū mortuū sua ptāte suscitauit a mortuis: qd̄
maiꝰ est q̄ꝑ ptāte īterficere hoīeʒ. Scd̄o glīaʒ ⁊ magnificētiā: qd̄ fec̄ i trāsfi
guratōe. Tertio i amaritudīe aīe sue reuelauit ei secretū. s. nocte passiōis
qn̄ dixit. Tristis est aīa mea vsq̄ ad mortē. Quarto qn̄ suꝑuēit aliqd̄ bonū
bn̄ficiū vl̄ officiū prio vocatꝛ. Sic xp̄s prio vocauit Johēʒ cū ādrea ad offm̄
aplātꝰ. Quīto ꝯstituit eū ambassiatorē suū in cena p̄parāda: q̄ꝛ fuit vnus
ex duobꝰ q̄ ierūt ad parandū sibi pascha. Sexto maxima familiaritas est

inter regē et militē:quādo ꝑ aliqua signa mutuo se intelligūt ⁊ cognoscūt. Sic Johānes per internā inspirationem sibi a deo datā ipsum pre ceteris cognoscebat ⁊ intelligebat:vt patet Joh.vlti.quādo supra mare tyberiadis ambulabat cognit⁹ est a Johāne xp̄s.Tunc em̄ virgo ꝟginē agnouit.

¶ Sermo scd̄s de eodē.et in ordine.liiij.ꝑ thema precedēs.

PReter rōnes q̄ precedēti sermone assignate sunt de eo ꝙ hodie et hoc tp̄e celebreꝛ festū scti Johānis euāgeliste:et nō in die natiuitatis bti Johānis baptiste quo dr̄ mortuus/pn̄t adhuc alie assignari.Quarū pria est:qꝛ per Stephanū intelligūtur actiui qui hn̄t ministrare mēsis:ꝑ Johānē cōtēplatiui q̄ celestia cōtēplanꝛ.Ideo ad denotandū ꝙ vtrāq; vitā instituere venerat xp̄s:⁊ hoies in vtraq; vita saluari:ne desperēt qui vitā nō ducūt religiosam ⁊ ꝯtēplatiuā: ideo ista duo festa iungunꝛ natiuitati saluatoris.p̄s.Principes ppꝉoꝝ cōgregati sunt cū deo abrahā.Ridiculū em̄ esset dicere ꝙ ingressum i regno suo faceret rex sine suis p̄ncipib⁹.Et qꝛ ꝑ angustias actiue fuit transit⁹ ad cōtēplatiuā iocūditatē:⁊ post copulam lye laboriosam sequunꝛ dulces zachelis amplex⁹:iō post festū Stephani sequiꝛ festū Johānis.Scd̄a rō ad ostēdēdū ꝙ xp̄s nat⁹ est vt viā ondat ad gl'iam q̄ primū ignota erat.s.ꝑ tribulationes ad requiē:ꝑ lapides Stephani ad requiē Johānis.Si em̄ te manēt tribulationes i mūdo/recurre ad lapides Stephani:qꝛ petra refugiū erinacijs.⁊ deinde ad lectū ⁊ requiē Johānis in q̄ cū dn̄o i pace obdormiuit.Etiā nō posset ꝯmode celebrari eius solēnitas i die q̄ ferꝛ mortuus ꝓpter solēnitatē natiuitatis scti Johis baptiste.Ut aūt digne celebrare possim⁹ festiuitatē hodiernā:accedam⁹ ad rebeccā matrē nr̄am:vt nos induat vestimētis/nō q̄dē Esau sed Johis.i.grē valde bonis.Illi ḡ di.Aue.

¶ Cū Johes sicut dictū est ꝟmone matutino sit ita familiaris xp̄o opꝫ dicere ꝙ habebat a xp̄o de p̄mis officijs vacātib⁹:et ita factū est.Prio ei ꝯstituit cū dn̄s suū camerariū ⁊ secretariū.Qꝫ sit ita ptꝫ prio:qꝛ sicut secretarij in fine lr̄arū suaꝝ ponūt noia sua in testimoniū scripti:sic Johes in fine euāgelij se subscp̄sit dicēs.Hic est discipul⁹ ille q̄ scp̄sit hec.Scd̄o hoc idē ptꝫ:qꝛ i cena sup dn̄icū pect⁹ recubuit.Tm̄ ei biberat de vino/ꝙ inebriat⁹ vino celesti dormiebat:nō sic̄ ceteri ebrij q̄ qd̄ feceꝛt aut audieꝛt obliuiscūtur:sꝫ bn̄dict⁹ Johes nō sic fecit q̄ ea scp̄sit.Un̄ ceꝛis alti⁹ haustū sapiētie potauit.de q̄ Aug.In pectore em̄ xp̄i erāt oēs thesauri sapie ⁊ sciētie dei abscōditi.Ipse aūt sedit supra fontē vite a quo ip̄e abūdantiā habuit:ita vt eēt vnus de magnis fluuijs ꝑadisi ad terrā ecclesie irrigādam:imo fuit apotheca sp̄us scti sp̄ebus graꝝ plen⁹.Pectus.n.xp̄i est mēsa celestis in qua sunt delicie angeloꝝ:est ēt gazophilatiū in q̄ sunt oēs thesauri sciarū.Qn̄ aūt famelicus sedet ad mēsam deliciaꝝ valde saturaꝛ.Qn̄ egen⁹ intrat gazophilatiū valde ditaꝛ.Sic fecit Johes cū illic obdormiuit:ita vt eius doctrina ꝑ orbē diuulgata mireꝛ orbis terraꝝ.Ait Bruno sup Geñ. Tulit iacob vnū lapidē ⁊ supponēs capiti suo dormiuit:⁊ tūc vidit secreta celestia.Iste lapis erat xp̄s:sup quē dormiēs Johes nō minora meruit videre q̄ iacob.Ciphus em̄ Joseph inuētus ē in sacco minoris.s.bēiamin.i. iohis euāgeliste:q̄ minor erat apl'oꝝ.Sic in sacco.i.in corde hūiliū maxie inueniꝛ diuina sapiētia.p̄s.Ibi bēiamin adolescētulus in mētis excessu. Adam dormiēs in ꝑadiso terrestri ꝓphetiam accepit de vxore sua:hic xp̄o dormiēs in paradiso angelorū ꝓphetiam accepit de spōsa agni ⁊ ecclesie. Sed q̄ri posset quid ibi volebat facere Johes.Dico ꝙ interrogauit dn̄m dicēs.Quis est qui tradet te.nullus autē discipulorū hoc audebat inter=

A
Johannes euāgelista.
Alique rōnes ꝓpꝛ q̄s celebratur trāsit⁹ iohānis secūda die post natiuitatē xp̄i

B
Johannes euāgelista.
Qꝫ fuit camerarius ⁊ secretarius christi.

rogare. Nō em̄ Petrꝰ interrogare audebat: qꝛ de sua passiōe loquēs dure fuerat increpatꝰ a xp̄o. Mat. xvj. Et etiā qꝛ Johēs magis familiaris erat. Inde Petrꝰ damianꝰ. Cōsiderandū est frēs qua deuotiōis instātia beati iohānis flagitare debemꝰ auxiliū: quē sibimet interuētorē ⁊ aplī ip̄i petierunt. Quantū apud iustū iudicē poterit ꝓ pctōribus: qui ⁊ pro ipsis curie celestis senatoribꝰ interuenit. Ipse em̄ potest adire Jesum quotiēscūq; voluerit. Tanq̄ em̄ familiarissimꝰ nec faciē eiꝰ cōfundet: qꝛ nepos est regine et quasi filiꝰ eius/ ⁊ regis cognatus. Sed nōne huic q̄stioni satisfecit xp̄s? Dico ꝙ sic: qꝛ nichil occultat amicus amicis. Johānes autem amicus est Jesu. Si verus est amicus/ effundit animū in amicū suū. Inde dixit Petro cui curam de ouibus cōmiserat. Quid ad te: michi cura est de illo.

C Johannes euāgelista. Quia fuit thesaurariꝰ xp̄i in custodia mr̄is sue.

¶ Sed opꝫ ꝙ si nō sit amicus ⁊ familiarꝭ regis eterni in minoribꝰ officiis opꝫ ꝙ euolet ad alta. Ideo dn̄s cōstituit eū thesaurariū suū: qn̄ sibi cōmisit matrē suā in custodiā. O maximū priuilegiū ⁊ admiratione dignū: qn̄ sibi inuētrix gr̄e ꝯmendat̄ in matrē: dei mater in directricē/ et iperatrix orbis in custodiā. O q̄ debebat hr̄e plures p̄bendas et bn̄ficia plura q̄ habebat in custodia largitricē p̄bēdaꝝ. Dn̄s Jesus cruci affixus nichil plus habebat in mūdo nisi suā crucē cui herebat/ ⁊ matrē suā. Vestibꝰ ei suis nudatꝰ erat et discipulis. Crucē quasi q̄ddā magnū bonū retinuit sibi: sꝫ Mariam discipl'o dedit. Ad instar p̄ncipis bellicosi q̄ in bello positꝰ/ destitutꝰ a mltꝭ paucis distribuit ex aīo q̄ hꝫ. vbi Petre eras: vbi Andrea. ⁊c̄. solus astitit Johēs: ⁊ thesauri dn̄i factus est custos. Vulgo dꝛ ꝙ bn̄ afficit̄ ad thesaurū suū: q̄ mortis q̄ iā dētibꝰ heret ⁊ suoꝝ vulneꝝ mortaliū oblitꝰ/ de ip̄o ꝯstanter loquit̄. Sic xp̄s mortis ꝓprie ⁊ suoꝝ vulneꝝ oblitꝰ: de thesauro suo mr̄e sua nō obliuiscit̄. ⁊ silr̄ recōmendat mr̄i sue/ son mignon: sic̄ mr̄es hn̄t sepe tales. Vn̄ Petro ꝯmendat̄ eccl'ia: huic Maria. Illi tumultuosa negocia: isti quieta. Illi luna vniuersalis eccl'ia: huic nedū pulchra vt luna: veꝝ electa vt sol ad eū portādū/ sic̄ sol ad nos illuminandū. Maximū v̄o est Johis priuilegiū ꝙ post illd̄ reclinatoriū in q̄ vidit in p̄ncipio erat verbū: sibi tradit̄ officina illa in custodiā in qua v̄bū caro factū est. ac si in toto orbe melior et fidelior inueniri nō posset: cui tāte mr̄is ministeriū reliq̄sset. Si tm̄ ei allatū est in exilio huiꝰ pauptatis/ q̄tū putas ei datū est i terra celestis vbertatis? Si tm̄ exaltatꝰ est in hac valle miserie: q̄tū eleuat̄ in solio gl'ie?

D Christus. De tribꝰ .s. mr̄e/ ecclesia ⁊ bursa: que diuersis xp̄s commisit.

Tria em̄ tantūmodo legit̄ xp̄s in hoc mūdo habuisse dispēsanda. s. mr̄em/ eccl'iam ⁊ bursam suā. Sed optīe cognoscēs illoꝝ triū valorē/ iohi ⁊ petro fidelibꝰ ⁊ ꝓbatꝭ virꝭ matrē ⁊ ecclesiā ꝯmēdauit. Latroni v̄o iude bursam suā quasi nulliꝰ valoris dedit in custodiā. Parū em̄ de bursa sua curat: qui eiꝰ custodē latronē facit. Nūc aūt ecōtrario fit. Mater eccl'ia nūc vilibꝰ et garsionibꝰ et latronibꝰ dat̄ in custodiā: q̄ lanā ab ouibꝰ optīe suscipiūt ⁊ aripiūt: oues v̄o in p̄iculo frigiditatꝭ et̄ne dimittūt. Bursam suā ꝯmittūt fidelissimo ⁊ ꝓbatissimo viro cū fideiussoribꝰ: eccl'iam v̄o puerꝭ ⁊ garsiōibꝰ. Sed ecce filij scl'i huiꝰ prudētiores filijs lucis in ḡnatiōe sua sunt. Vn̄ credēdū est ꝙ vna cū mr̄e xp̄i suū sensit martyriū. Dixerat em̄ illi dn̄s ⁊ Jacobo fr̄i eius Mat. x. Calicē quidē meū bibetꝭ. Sic ḡ qꝛ nō fallit xp̄s alicubi suū calicē epotauit. Nō in dolio feruētis olei: cū illesus ab eo exiēs nō legit̄ passus. Nec i morte: cū (Hieronymo teste) in termīo vite in hoc matri sociꝰ: ab oī dolore inuenit̄ alienꝰ. Igit̄ opꝫ dicere ꝙ siml' cū mr̄e passus sit. Inde Aug. Dicebat dn̄s: ecce mater tua. ⁊ mulier: ecce filiꝰ tuus. Dū hec pauca diceret/ illi duo dilecti lachrymas fundere nō cessabant. Tacebāt ambo illi martyres: et pre nimio dolore loq̄ nō poterāt. Hic ex iohe/ maria

et xp̄o fit scala qua paupes pctõres ascẽdũt in celũ. Cañ.iij. Fecit sibi rex salomõ ferculũ de lignis libani: cuiꝰ colũna argẽtea: recliatoriũ aureũ: ſʒ ascẽsuʒ purpureũ media charitate ꝯstrauit ꝑpt filias hierlm. In hoc ferculo qđ nos euehit ab h̓ seculo est colũna argẽtea. Gala.ij. Petrꝰ ꝛ iohẽs q̄ videbant colũne eẽ dextras dederṫ paulo ꝛ barnabe societates. Maria x̄o ascẽsus purpureꝰ: ſʒ media charitas est xp̄s: reclinatoriũ aureũ pr̄ est.

¶ Quarto dñs verꝰ ꝛ sũmꝰ põtifex ꝯstituit eũ ꝓthonotariũ suũ: nõ q̄ sit p̄us notarius tp̄e: qꝛ Mattheꝰ p̄mo scp̄sit: deiñ Marcus: tertio Lucas: et q̄rto Johẽs: imo Johẽs oĩa alia ab euãgelistꝭ scp̄ta adhuc in carne viuens vidit: vt dr̄.iij.li.eccle.hist. Sʒ fuit p̄mꝰ pfectiõe: qꝛ de maioribꝰ ꝛ altioribꝰ locutꝰ est. Qꝛ ei ſʒ phm.j.phisicoꝝ.a notioribꝰ ad obscuriora ĩnata est nobis via. Jõ ceṫi euãgeliste eccl̄iaʒ q̄si infantulã circa patẽtia hũanitatꝭ xp̄i gesta instruxerṫ. Johẽs x̄o tanq̄ ꝑuectã de difficilioribꝰ instruxit. et iõ theologus antonomatice dictus est. Añ ꝛ Mattheꝰ hõ in figura describit: qꝛ in p̄ncipio humanã xp̄i gñationẽ tractat. Marcus x̄o leo: qꝛ in p̄ncipio iohis baptiste tanq̄ leonis rugiẽtis in deserto vocẽ exaltat. Lucas aũt bos: qꝛ in p̄ncipio sui euãgeliꝭ Zachariã sacrificãtem. Johẽm et xp̄m oblatos demõstrat. Boues em̄ antiquitus sacrificabant. Johẽs x̄o in p̄ncipio altissima diuinitatꝭ documẽta designat: iõ ceṫis altiꝰ velut aq̄la volat.

E Johannes euangelista Q fuit ꝓthonotariꝰ xp̄i: ꝛ quare

¶ Sʒ q̄riṫ q̄re eũ fecit dñs suũ ꝓthonotariũ? R̄ñdeṫ. vt possit hr̄e duo beneficia incõpatibilia: sicut ꝛ nũc hñt ꝓthonotariꝭ. Antiquũ beneficiũ erat his q̄ erãt in antiqua lege vt donũ haberẽt ꝓphetie: ſʒ hoc beneficiũ cessit ap̄latui. Inde.p̄s. Pro p̄ribus tuis nati sunt tibi filij. Et sicut impossibile est aliquẽ eẽ patrẽ p̄mo ꝛ postea filiũ: sic ista duo bñficia fuerũt incompatibilia. Propṫ qđ dñs fecit eũ ꝓthonotariũ ad ea simul hñda. Diues aũt multũ reputaṫ: qui simul hʒ in cellario suo vinũ vetus ꝛ nouũ: sicut habuit iohẽs. Fuit em̄ in ep̄l̄is ap̄l̄s. in euãgelio euãgelista. ꝛ ĩ apocalipsi ꝓpheta. In euãgelio nos instruit ĩ fide. ĩ apocalipsi spẽ ꝓuehit de eternis: ꝛ timorẽ infert de bñficijs: in ep̄l̄is charitatẽ cõmẽdat ꝛ laudat. Erat em̄ discipulus ille notus põtifici: iõ nõ mirũ si multa obtinuit beneficia. Fuit em̄ ap̄l̄s xp̄i q̄ postq̄ absolutꝰ est ꝑ Marie transitum ab eiꝰ custodia/ secessit in ꝑtes Asie: vbi tanta predicatione fulsit vt a Domiciano romã deductus anno.xiiij.imperij eiꝰ tũc feruẽte ꝑsecutõe in xp̄ianos: ꝓpterea quia Domicianꝰ se faceret velut deũ adorari: tũc in feruẽtis olei doliũ missus sit: ſʒ illesus exiuit. Tũc poterat dicere illđ.p̄s. Impinguasti dñe in oleo caput meũ: ꝛ calix meꝰ inebriãs q̄ preclarꝰ est. Et illđ.p̄s. Obũbrasti sup caput meũ in die belli. Nã ꝛ de eo dicit dñs in.p̄s. Eripiã eũ ꝛ glorificabo eũ: eripiã eũ.s.de tormẽto. Lõgitudine dieꝝ replebo eũ: qꝛ vixit vsq̄ ad nonaginta annos: ꝛ oñdẽdã illi salutare meũ in gloria. Tanta aũt gr̄a ꝛ tanta grauitate pollebat: vt post exitũ a dolio preses libẽter dimisisset eum. Nec Domicianꝰ ob eiꝰ reuerẽtiã voluit eũ vltra torq̄re: vt impleret quod dictũ est a dño. Joh.vlti. Sic eũ volo manere. Sʒ misit eũ ĩ exiliũ ad ĩsulã pathmos: vbi relegabaṫ ad metalla portanda: et ibi apocalipsim scripsit.

F Johannes euãgelista. Q fuit apostolꝰ/euãgelista ꝛ ꝓpheta.

¶ Sic igiṫ fuit scđo ꝓpheta in apocalipsi: in qua magno sp̄ũ ꝓuidit vltima finalẽ ecclesie statũ: bonoꝝ p̄mia ꝛ maloꝝ supplicia. Multi affectãt scire ſʒ refugiũt laborẽ: ꝛ q̄rũt scientiam in delitijs/ recreationibus ꝛ ocijs. Sed Joh.xxviij. Sapia nõ inueniṫ in terra suauiṫ viuẽtiũ. Johẽs aũt suã ꝓphetiã in exilio scp̄sit: vbi nõ oĩa necessaria crediṫ habuisse. Sʒ mortuo domicião ꝛ ĩterfecto a senatu/ oĩa fctã eiꝰ reuocata sũt a Nerua suo successore. Et sic iohẽs ab exilio ephesum redijt. Et sic̄ dicit Hyreneꝰ lugduneñ.

post Timotheũ a paulo ordĩnatũ/illic ordinaẜ eṗs:vbi multis miraculis
claruit. Cõtra cratonẽ phm̃ p̃dicauit:⁊ gẽmas cõfractas solidauit:⁊ ipm̃
cõuertit. Alios ẽt duos cõuertit:q̃ vẽditis oĩbus secuti sunt eũ. Et ꝑpẜea
qꝛ eos penituit sequi eũ:mutauit frõdes in aurũ/⁊ lapides arene ĩ gẽmas
et ꝑpẜ hoc suscitauit iuuenẽ quẽdam. Item reuertẽs ab exilio suscitauit
drusianã ad p̃ces populi asie:q̃ venit sibi obuiã dicẽs. Bñdictꝰ q̃ venit in
noĩe dñi. Uenenũ bibit:⁊ tẽplũ dyane ephesi d̃struxit. Arctissimã tũc vitã
ducebat:ꝫ tñ discretiõe tẽperabat. Nã ⁊ aliqñ paruis iocis ⁊ honestis se-
nex lassus corꝑe ne ocio vacaret/se occupabat. Uñ Cassianꝰ lib. collationũ
d̃t ꝙ cũ iohẽs cũ q̃dã auicula luderet:suꝑuenit q̃dã architenẽs qui a lõgin
quis ꝑtibꝰ ipꝫ venerat ꝑpẜ famã eiꝰ visitare:et eo viso sic ludẽte derisit di
cẽs. Quõ hic senex cuiꝰ tãta est fama/sic cũ auibꝰ vt puer ludit? Rñdit io
hãnes. Quare nõ tenes sꝑ arcũ tuũ extẽsum? Rñdit:qꝛ v̾tꝰ eiꝰ laxareẜ:et
in bestias mĩme possꝫ impetꝰ eiꝰ. Ad hec Johẽs. Sic ⁊ rigor discipline et
oꝑis assiduitas arcũ corꝑis laxaret ⁊ redderet inutilẽ: si nõ qñq̃ꝫ indulge
reẜ ei. ¶ Tertio fuit euãgelista ĩ euãgelio. Postq̃ eñ rediȷ̃t ab exilio cre
uerũt multe hereses. Nã q̃dã dicebant mr̃imonia eẽ cõia:vt Nicholaite:
de q̃bꝰ mẽtionẽ facit in Apocalipsi:nõ tñ ꝙ Nicolaꝰ dyaconꝰ illã sectã in
ceꝑit. vt d̾ ĩ. iiȷ̃. lib. eccle. histo. qꝛ ille fuit sctũs hõ:ꝫ occasionẽ ex q̃dã fa-
cto ab eo sumpseẜt. Aliȷ̃ vt Cherintus:⁊ q̃dã pauꝑes sensu (q̃ Ebionite di
cti sunt) negabant xp̃m eẽ deũ/⁊ deprauabant scripturas. De quo Cherin
to legiẜ cod̾ lib. ꝙ cum iohẽs venisset ad balnea lauandi gr̃a. ⁊ vidisset ibi
Cherintũ exeũtẽ:dixit. Fugiamꝰ hic:ne balnee ip̃e corrũpant nos/ in q̃bꝰ

G Johannes euãgelista. De excellẽtia doctrĩe iohãnis.

lauaẜ cherintꝰ v̾itatꝭ inimicꝰ. Iõ ad p̃ces asiaticoꝝ eṗoꝝ septuagitaq̃nq̃ꝫ
annoꝝ scripsit euangelium ꝯ cherintũ:vt dicit Hugo floriaceñ. et hoc tri-
duano instituto ieiunio:in quo suppleuit ab aliȷ̃s minus dicta:⁊ in quo ꝫꝫ
Aug. nõ solum ẜraꝝ cacumina:vt geometre. nõ solũ syderũ altitudines:
vt astrologi. nõ solũ angeloꝝ choros:ꝫ ẽt celos oẽs cõscẽdit. Nisi ei cõscẽ
disset/quõ ad v̾bũ ꝑ q̃d oĩa facta sunt ꝑuenisset? Inde Origenes. Johan-
nes transcẽdit nõ solũ q̃ dici aut intelligi pñt:ꝫ q̃ oẽm intellectũ/ oẽm de
niq̃ꝫ ẜmonẽ excedũt. Petrꝰ alte volauit deũ ⁊ hoĩem cõfitẽs ex tp̃e factũ:
sed altiꝰ Johẽs clamãs eũ de deo genitũ. Paulꝰ vsq̃ꝫ in tertiũ celũ raptꝰ
est:sed iohẽs vsq̃ꝫ ad vltimũ:imo suꝑ oẽs celos. Paulus audiuit v̾ba que
nõ lꝫ hoĩ loqui:Johẽs v̾o vnicũ v̾bũ audiuit q̃d ei loqui licuit:quãtũ põt
hoĩbus p̃dicari. Immo ẜm Hiero. suꝑ Zachã. Ea ausus est ꝑpalare miste
ria:q̃ forsitan mẽs nesciuit angelica. Uñ qui prius erat ardea piscans pi-
sces in aquis:factus est aquila p̃dam capiẽs in celis. Stelle eñ celi pro-
pinquiores magis illuminanẜ q̃ remotiores:vt luna. Sic iohẽs pre cete-
ris est illuminatꝰ:qꝛ xp̃o v̾o soli ꝑpinquior. Hinc ẜm Helmãdũ ferẜ bea-
tissimꝰ iohẽs ꝓ illo loco secretissimo in quo secesserat diuina scripturus
orasse:vt nullas huic insistẽs oꝑi vẽtoꝝ aut ymbriũ patereẜ iniurias:⁊ ad
huc locus ille vsq̃ꝫ in hodiernũ diẽ talem serenitatẽ obseruat. Huiꝰ disci-
puli fueẜt sanctꝰ Papias hierapolitanꝰ. Policarpꝰ smirnẽsis. Ignaciꝰ
antiochenꝰ. Milenꝰ sardẽsis:q̃ eiꝰ vitã scp̃sit. ⁊ Craton phs quẽ cõuertit.

H Johannes euãgelista. Qꝛ xp̃s eũ ore ꝓp̃o vocauit ad regnũ suũ.

¶ Quinto dñs Jesus nõ solũ põtifex sũmus ꝫ ⁊ p̃nceps regũ ẜre dedit ei
regnũ eẜnũ:⁊ ĩuitauit ad suũ celeste ꝯuiuiũ. In magnis eĩ festiuitatibus
potẽtes suos amicos solẽt ad cõuiuia vocare:alios ꝑ lr̃as:alios ꝑ nũcios:
alios ore ꝓp̃o. Johẽs aũt sicut ĩtimꝰ amicꝰ ore ꝓp̃o vocatꝰ est. Joh. vlti.
Sic eũ volo manere donec veniã. iõ inuitatꝰ nõ distulit venire. Ait eĩ dñs
sibi. Ueni dilecte mi:tp̃s est vt epuleris ĩ ꝯuiuio meo cũ fratribꝰ tuis. At

ille rñdit. Gras ago tibi dñe: qr me dignatus es ad tuas epulas iuitare: ꝛ stati die dñica: qdā dicūt ꝙ erat dies natalis iohīs baptiste: milletius dō ꝙ erat dies dñica i octauis pasche: fecit sibi pari foueā ꝛ vale dicēs ppl'o post pdicationē lōgā itroiuit i foueā: ꝛ ibi obdormiuit i dño. Magnā ei habuit iohēs moriēdi volūtatē ꝛ essendi cū xpo: qñ in sepulchro igressus est. Ualde desiderabat gustare illō ꝯuiuiū: iō grās agit iuitāti. Thesaurꝰ suꝰ xps ꝛ maria erāt i celo: ꝛ vbi ē thesaurꝰ tuꝰ/ibi est ꝛ cor tuū: iō ibi eē sūme desiderabat. Inde ait. Suscipe me cū frībꝰ meis: ꝛ ipo itrāte i foueā apparuit lumē imēsū: ꝛ abcedēte lumie post horā ꝛ āpliꝰ: nichil ibi inuētū est nisi māna ad modū fontis scaturire: corpus aūt eiꝰ ibi nō est iuētū. Itaqꝫ de corpore eiꝰ nescit vbi sit. Quidā dicūt ꝓpt ꝟbū xpi. sic eū volo manere: ꝙ latet sub terra viuēs ꝛ expectās xpi aduētū ad iudiciū. Sꝫ istō reprobat Augu. qr tūc xps nō maxie dilexisset iohānē iter cetos aplos: qs iā collocauerat in suis potioribꝰ bōis: nisi eū collocaret in gloria sua. Aliī dicūt ꝙ etiā trāslatꝰ est in padisū terrestrē: expectās ibidē aduētū ātixpi cū enoch et helya: ita ꝙ in lege nature translatꝰ est enoch: ꝛ in lege scpta helyas ad testificandū ꝯ antixpm: sic in lege grē iohēs vt dicunt. Sꝫ istud refelleret vt pma opinio. Jdō est tertia opinio ꝙ est in corpe ꝛ aīa in paradiso celesti tenēs societatē corpi xpi ꝛ mrīs eiꝰ. Hoc ei pōt mltiplicit deduci. Xps eñ custodiuit corpꝰ eiꝰ ne corruptiōi subiaceret: ne oleū feruēs adureret: ne venenū noceret: ne gladiꝰ eū interimeret. Si tā fuit liberalis in mūdo: cur nō in celo? Scdo iohēs fuit xpi seruꝰ ꝛ amicus sicut ceti apl'i: ꝛ cū hoc fuit filiꝰ ꝟginis p adoptionē ꝛ xpi p creationē sicut aliī. igit duplr filiꝰ: g duplex sibi manebat portio. Si g aliī discipl'i portionē habuerit q ad aiaꝫ sequit ꝙ ipe quo ad corpꝰ ꝛ aiaꝫ habuerit. Et hoc pulchre figuratū est Genesis. xlv. ꝙ ioseph iuitauit oēs frēs suos ꝛ dedit singl'is stolā vnā: ꝛ bēiamin minimo duas: qr frater erat ex pte prīs ꝛ mrīs: saltē beniamin pl'es stolas habuit ꝙ frēs sui. Sic de iohāne respectu alioꝝ: igit. Tertio qr corpus suū nullibi inuenit in tris: sicut corpa cetoꝝ iueniunt. Et qr corpus suū nō inuenit in terris/vbiqꝫ nomē eiꝰ celebre habet ꝛ multiplicat in hominibꝰ: sicut nobiles vbi nō hnt terrā: tñ sibi retinēt nomē. Sic iohēs licꝫ hic inferiꝰ trā suā nō habeat: nomē tñ suū multiplicat. Quarto nō dꝫ esse mirū si xps suo spālissimo amico voluit cōcedere qd in morte sua multi dignatus est dare. Sꝫ resurrectionē in corpore ꝛ aia dedit multis in sua resurrectiōe: qr mlta corpa sctōꝝ q dormierāt surrexert. Quicqd sit de hꝰ ꝓbabilit dictū: nō est ꝓ certo diffiniēdū. Tū pmo qr sapiēs ꝓuerb. xxx. iter tria difficilia vnū reputat viā aqle in celo vel cōtēplādo celestia: vel ēt quē euolauit ad xpꝫ. Tū scdo qr petro d hoc iterrogāti dixit xps. Quid ad te. Quid g habemꝰ d hoc temere diffinire? Quicqd tñ sit: iohēs i hoc moysi assimilat: qr assumptꝰ de aqs ꝛ legē scribēs ppl'o isrl mortuꝰ est: ꝛ corpus eiꝰ postea nullibi iuētū est. Sic beatꝰ iohēs assumptus est ex aqs vbi piscabat et legē scripsit euangelicā: ꝛ postea nullibi inuentū est corpus eiꝰ.

I Johannes euāgelista Qz sit i celo i corpe et aia ꝓbatur aliqbꝰ rōnibus.

¶ De eodem Sermo Tertius. ꝛ in ordine. lv. p thema.

Quartū aial simile aquile volāti. Apoca. iiij. ¶ Querit quare potius iohāni ꝙ cetis apl'is cōcessum est sup pectꝰ dñi recūbere: et ibi diuina pdoceri mysteria. Nō eñ vident aliī eo fuisse inferiores sanctitate? ¶ Rñdet ꝙ hoc maxie iudicat fuisse ꝓpt ꝓrogatiuā ꝟginee puritatis. Cōgruū eñ fuit vt sup pectus ꝟgineū solus virgo recūberet: ꝛ a ꝟgine edoceret virgo. Integritas eñ mētis et corpis multū valet ad sapiam capessendā. Ecōtra humor carnalis ꝯcupie ipedit de-

A Johannes euāgelista Qz ꝓpt ꝓrogatiuam ꝟginitatis Johēs meruit a dño amplius ceteris edoceri.

bitã oculi interioris seu itelligẽtie dispositõez. Inde philo.xij. de aialib⁹ dicit ꝙ aues hñtes in ocłis hũorẽ purũ ꝛ tẽperatũ sũt acuti visus ꝛ altivo lat⁹: vt pꝫ de aq̃la q̃ ꝓpẽ puritatẽ oculoꝝ volat alti⁹ ceťis aialib⁹: ꝛ solem cernit irreuerberatꝭ obtutib⁹. Cũ ḡ iohẽs hñet oculũ mẽtis deputatũ ab oi ꝯcupia carnali: nec vnq̃ꝫ fuissꝫ expt⁹ nuptias sic ceťi apłi: nõ miꝝ si tãq̃ꝫ celestis aq̃la pre ceťis alti⁹ volauit: ꝛ fluẽta sapie de ipo dñici pectorꝭ fonte potauit. In q̃ edocemur ꝙ si volum⁹ volare sublimi⁹ pẽnis ⱱtutũ ꝛ celestia cõtẽplari lipidi⁹: amplecti debemus cũ iohe puritatẽ mẽtis ꝛ corpis Sic ei feč ꝛ paul⁹: q̃ ꝺ puritate sua loq̃ns ait.ij.Tio.j. Gr̃as ago deo meo cui fuio in ꝯscia pura: ꝛ q̃si iã ad celestia euolassꝫ dixit. Nr̃a ꝯũsatio in celis est: ꝛ ita alti volatus fuit ꝛ acutissimi visus: ꝙ vsq̃ꝫ ad tertiũ celũ.i.vsq̃ꝫ ad ťtiũ genus visiõis q̃ ꝯtẽplabaẗ trinitatẽ: rapt⁹ ẽ. Vñ Cassiodo. Paul⁹ venit ad tantã sapiaꝫ ꝓpẽ carnis mũdiciã. Narrat ẽt Greg.nazãzen⁹ ꝙ cũ ipe iuuẽis studeret athẽis: apparueẗ ei i visiõe due speciosissime puelle: q̃ accedẽtes ꝓpi⁹ rueẗ in ei⁹ ãplexus: ipe ⱱo vt cast⁹ erubuit: ꝛ admirat⁹ nõ modicũ ait. Quenã estis. At ille. nos (inquiũt) sum⁹ due puelle admodũ tibi fãiliares ꝛ dilecte. Et ego sũ castitas ꝺt vna: ꝛ alia ꝺt. ego sũ sapia: ꝛ vẽimus ad te volẽtes tecũ o castissime iuuẽis hitare: qꝛ tu nob̃ in corde ꝛ corpe tuo sctm̃ hitaculũ p̃parasti. Sapia ei in aias sctãs se trãsfert: ꝛ imũdũ hitaculũ detestaẗ. In cui⁹ figura legiẗ Exo.xix. ꝙ moyses filijs isrł recepturꝭ legẽ p̃cepit: vt vestimta lauarẽt ꝛ a mulieribus abstinerẽt. Cũ em̃ lex dñi sit imaculata ꝛ eloq̃a dei casta: dina sapia imaculatũ ꝛ castũ req̃rit discipulũ. Iõ ꝺt hugo in didascalõ. Illaudabił est scia: quã vita maculat impudica. Iñ.j.reg.xxj. Achimelech sacerdos añq̃ꝫ pães ꝓpõnis daret dꝺ ꝛ puerꝭ suis: diligẽter q̃siuit. Sũt ne vasa pueroꝝ mũda a mulieribus. In q̃ daẗ intelligi q̃ desiderat a sũmo sacerdote xp̃o pane sapie ꝛ intellectus cibari: studeat castitati. Sič em̃ cãdela madefacta vix p̃t accẽdi: sic in corde carnali pleõ ꝯcupia lumẽ doctrine vix p̃t suscipi: ꝛ si forte suscipiẗ: cito avẽto vanitatꝭ extinguiẗ. Et sič ocłs corpalis clare videre ñ p̃t si fuerit lipp⁹ vel sordibus plen⁹: sic ad hoc ꝙ ocłs spũalis sincere diuinã sapiaꝫ ꝯtẽpleẗ: ab hũore carnalis ꝯcupie deputari opꝫ. Iõ.iiij.reg.vj. Aperuit dñs oclõs pueri: ꝛ vidit mõtẽ plenũ curribus ꝛ eq̃tib⁹ in circuitu helysei. Perfecta nãq̃ꝫ ꝯtẽplatio sapie: nõ ꝯpatiẗ feditatẽ incõtinẽtie. Iñ hiero. epła.lxx. ad rusticũ mõachũ: ama sciam lr̃aꝝ: ꝛ vitia carnis nõ amabis. Qꝛ ⱱo excellẽtissima inter oẽs puras creaturas castitate mẽtis et corpis enituit virgo maria: idcirco copiosi⁹ ceťis oib⁹ hausit de sapiẽtia celesti. Immo in ei⁹ vterũ descẽdit ille in q̃ sũt oẽs thesauri sapiẽtie ꝛ sciẽtie dei abscõditi: qui etiam est diuina sapientia. Igitur ad eam cõfugiemus vt edoceamur ꝛc̃.

B
Johannes euãgelista, Qꝛ oculus iohis quasi aq̃le clari⁹ ceťis vidit mysterium trinitatis.

¶ Differẽtia ẽ inter hũanũ oculũ ꝛ aq̃linũ: qꝛ hũan⁹ ocłs nõ sufficit ad respiciẽdũ rotã solis in splẽdore suo: nisi forte interponaẗ aliq̃ nubes: sꝫ ocłs aq̃le eã meli⁹ et acuti⁹ videt. Sic ocłs hũanus hic nõ est sufficiẽs ad habẽdũ clarã noticiã de celestib⁹ ꝛ signãter ꝺ trinitate: nec p̃t coḡscere nisi mediãte nube fidei: ꝑ quã inducimur ad credendũ hmõi mysteriũ trinitatis: nec p̃t q̃s oculo fixo intueri: qꝛ oẽm hũanũ intellectũ excedit.j. Timo.vj. Lucẽ habitat inaccessibilẽ quã null⁹ hoim vidit. Neq̃ꝫ em̃ hoc cognouit salomon: qꝛ difficile est coḡscere viã maris: p̃ncipaliẗ q̃ñ est ibi infinita ꝓfunditas. Augustin⁹ aũt vocat trinitatẽ pelagus infinitũ: qꝛ sicut in mari q̃si nõ inueniẗ fundus: sic nec in trinitate. Sꝫ tñ ocłs aq̃le.i.beati iohãnis oẽꝫ intellectũ excessit hũanũ: sicut ocul⁹ aq̃le oculũ hoïs. Nã ꝛ iohẽs per aquilã figuraẗ: sič ẽt ptꝫ in ⱱbis thematis. ꝛ q̃rtũ aial siꝭe aquile volanti.

¶ Juxta thema duobus sermonibus ostēdimus quomodo iohānes recte comparet aquile: eo ꝙ ei cōueniant cōditiones aquile: de quibus aliquas dicemus hoc sermone matutino: reliquas vero sermone sequenti.

¶ Igitur iohānes cōparatur aquile. Primo qꝛ sicut aquila in arduis ponit nidum suum: sic iohānes tenuit altitudinē status. Primo quia statum vite virginalis. Scd̃o quia statum vite contemplatiue.

C Status. De triplici statu ꝟginali/viduali ꝛ cōiugali.

¶ Quoad primū triplex inuenit̃ status. Prim⁹ est eoꝝ q̄ habitāt in terra qui faciūt opa terrena ꝛ carnalia. j. Coꝛ. vij. Que nupta ē cogitat q̄ mūdi sunt. Nuptie ei replēt terrā. Scd̃s est viduaꝝ eoꝝ. s. q̄ habitāt inter celū ꝛ terrā: q̄ post opa carnalia eleuant̃ ad spūalia. Vñ Ezechiel in vtroqꝫ statu fuit. Habuit. n. vxorē: sꝫ ea mortua dixit. Eleuauit me spūs īter celū et t̃rā. Ezech. xxiiij. Terti⁹ est eoꝝ qui habitāt in celo recte faciētiū opa celestia. j. Coꝛ. vij. Virgo cogitat q̄ dei sunt: vt sit sctā corpore ꝛ spū qui dicere pñt illud Phil. iij. Nr̃a cōuersatio in celis est. Hec em̃ est angeloꝝ ꝯuersatio. Hiero. In carne p̄ter carnē viuere nō terrena vita ē sꝫ celestis. Cōuersant̃ em̃ scti in celo vbi nō nubēt neqꝫ nubent̃ sꝫ erūt sicut angeli dei. Mat. xxij. In hoc statu semꝑ fuit iohānes: qui ꝟgo elect⁹ a dño ꝟgo in euum ꝑmansit: ꝛ sic altā posuit cōuersationē suam: qñ vocat⁹ de nuptijs a dño (vt dicit Hieronym⁹: suꝑ quo disputatū est p̃mo ꝭmone) statū ꝟginitatis assumpsit de q̄ intelligi posset illud Job. xxxvij. Nunq̄d ad p̄ceptū tuū. i. ad vocationē tuā eleuabit̃ aq̄la de statu carnali ad celestē: ꝛ ī arduis ponet nidū suū? Qꝫ si q̄s dixerit: ꝙ iohānes ꝑdidit ꝟginitatē: ꝛ ꝑ ꝯñs nō semꝑ mā̄sit ꝟgo: vel saltē mēte corrupt⁹ fuit. ¶ Rñdet̃ ꝙ duplex est ꝟginitas. Vna corꝑis et ista ꝑdita nō recupat̃: nec illā ꝑdidit iohānes. Alia est mētalis: ꝛ ista dupliciter pōt ꝑdi. Vno mō ꝑ mr̃imonij iusti desideriū: et ista ꝑdit̃ sine pctō. Alio mō ꝑ ꝯcupiaꝫ malā aliter q̄ꝫ in mr̃imonio: ꝛ ista ꝑdit̃ ꝑ culpā: ꝛ vtraqꝫ repari pōt. Prio mō ꝑdidit eā iohānes ꝭm dictū Hieronymi: sꝫ repata est ipso ꝟginitatis statū assumēte. Occasiōe hui⁹ ꝟginitatis credit̃ cū ciuib⁹ celestib⁹ multā familiaritatē habuisse: ꝓpter qd̃ angel⁹ renuit ab eo obsequiū accipe. ꝛ forte ꝓpter ꝑiculū idolatrie: vel qꝛ iohānes iā par erat angelis vel maior vel ad mai⁹ officiū deputat⁹. In cui⁹ signū gabrieli iūctus est tanq̄ꝫ socius ad marie custodiā: ꝛ intantū a xp̄o dilectus vt dixerit xp̄s matri sue. Mulier ecce fili⁹ tuus. Amor em̃ transformat amantē in amatū. vt dicit Dionysius. Ac si dixisset illud Daniel. iiij. Et spēs quarti silis filio dei.

D Vita. De differētia vite actiue et contēplatiue.

Scd̃s status quē assumpsit quodāmodo cōsequens ad statū virginitatis: est status vite cōtemplatiue. Est em̃ duplex vita: scꝫ actiua ꝛ contēplatiua. Vita actiua est qua hoies etiā boni implicant̃ sclaribus negocijs et recte cōuersant̃ in medio hui⁹ nationis praue ꝛ ꝑuerse: intēti quō alijs ꝓsint vel ꝑ elemosinas vel per p̄dicationē aut alijs modis. Eccles. ij. Cogitaui vt animū meū transferrē ad sapiam deuitarēqꝫ stulticiā: donec viderē quid esset vtile filijs hoim: quo facto op⁹ est sub sole nūero dieꝝ vite sue. Et Eccli. xxx. Occupatio magna creata ē filijs hoim: et iugū graue suꝑ filios ade a die exit⁹ de ventre mr̃is eoꝝ vsqꝫ in diē sepulture in matrē oīm. Cōtemplatiua est qua spūales viri cessant a sclarib⁹ negocijs: intenti meditationi: lectioni et orationi: cui⁹ dulcedine adeo rapiunt̃ a tēporaliū cura: vt nichil pene de illa sentiāt dicētes cum Psal. Et cōculcet in terra vitam meā. Et illud Canti. v. Laui pedes meos: quō iteꝝ inquinabo illos. Cum aūt venter noster q̄ secularib⁹ negocijs implicamur: adheserit terre: adeo ꝙ oculos nr̃os statuerim⁹ declinare in terrā: nec a terra valeam⁹ aliq̄liter subleuari: q̄s dabit nobis pēnas sicut colūbe: vt volem⁹ in solitudinē eoꝝ

qui se elongauerũt a strepitu mũdi:ꝛ assumentes pẽnas vt aq̄le volant et
nõ deficiũt:donec a solitudine ꝑueniant ad desertũ illđ vbi pastor relictis
ouibus nonaginta nouẽ venit querẽs ouem centesimã q̃ perierat. Et hũc
statũ maxime tenuit iohẽs in pathmos insula in quam fuerat relegatus:
vbi ꝯtẽplatione sua meruit cõicare ꝛ ꝯuersari cũ ciuibus celestibus ꝛ edo
ceri de futuro statu eccł̃ie. Sunt eñ actiui terra:ꝯtẽplatiui celũ q̃ in pͥnci-
pio mũdi creata sunt:qꝛ actiui dũ in terra ꝟsant̃ quasi t̃ra sunt:ꝯtẽplatiui
vero celũ:dũ querendo q̃ sursum sunt nõ que sup̄ terrã:cõuersant̃ in celis.
Actiui sunt natatilia in aq̄s vel reptilia:cõtẽplatiui volatilia sup̄ terrã:qꝛ
dũ inter fluctꝰ mũdi quatiunt̃ quasi natatilia in aq̄s sunt:sed aliͣ dũ pẽnis
cõtẽplationis volãt ad alta:q̃si volatilia in libero aere manẽt. Actiui sunt
iaphet:ꝯtẽplatiui sem:dũ alios dilatat ꝑ bonã opationẽ:in aliorũ vero ta-
bernaculis deꝰ inhabitat ꝑ internã quietẽ. Illi cũ rebeca de cameli defor-
mitate descẽdũt:aliͣ cũ ysaac ad meditãdũ in agro exeũt:qꝛ dũ aliͣ pctõꝝ
deformitatẽ deponunt:cũ rebeca de cameli gibbo descendũt:aliͣ medita
tioni ꝛ oroni vacãtes in agrũ diuine lectiõis exeũt. Sunt nẽpe pͥmi iacob
in stadio mũdi luctãtes:aliͣ israel per ꝯtemplationẽ deũ quotidie vidẽtes
Illi lya isti rachel:qꝛ dũ illi ꝓpter ꝑplexitatẽ tp̄aliũ deũ clare videre non
pñt:q̃si lya lippis ocł̃is sunt:aliͣ dũ ip̄m ꝯtẽplant̃ rachelis venustũ aspectũ
habẽt. Illi cõtra amalech cum Josue pugnãt in valle:isti cum moyse pro
ppł̃o dei orant in mõte:qꝛ dũ illis est colluctatio:nõ tantũ aduersus carnẽ
et sanguinẽ:sed etiã aduersus pͥncipes ꝛ potestates tenebrarũ harũ:quasi
cum iosue cõtra amalech.i.populũ lingentẽ sanguinẽ pugnant:isti in ora-
tione suspensi a terra quasi in mõte cum moyse orant. Illi cũ ceteris disci
pulis manẽt in pede mõtis:isti cũ petro/iacobo/ꝛ iohãne in montẽ ad cõ-
templãdam xp̄i trãsfigurationẽ ascendũt. Primi sunt duo molẽtes in mo
la:dũ in circuitu mũdanoꝝ voluunt̃ et ꝟsantur. Scđi sunt duo in lecto cõ-
tẽplationis. Sed vnꝰ ex vtroq̄ statu assumit̃ ꝛ alter relinquit̃:qꝛ ſm exigẽ
tiam meritoꝝ aliͣ assumunt̃ ad regnũ:aliͣ gehenne relinquunt̃. Primi q̃si
petrus cui dictũ est. Tu me seq̄re. Scđi quasi iohãnes q̃ in cena recubuit.
de quo dictũ est. Sic eũ volo manere donec veniã. Sic igit̃ merito iohẽs
aquila dicẽdus est:qui tantam tenuit status arduitatẽ et altitudinẽ:vt q̃si
contingeret celum stans in terra per ꝟginalem ꝛ contemplatiuã vitam.
Scđa ꝯditio est qꝛ aquila est auida prede ꝛ citissime descẽdit ad predã
liberalisq̄ est ita vt ceteris aialibus partiat̃ predã:nisi sit famelica. Sꝫ si
famelica est nec sibi sufficiat:ꝓximiorẽ sibi auẽ rapit ꝛ deuorat. Sic iohã-
nes auidus prede celestis velociter ad pectus dñi se inclinauit predã illic
capturus vñ dispgeret oibus auibꝰ.i.p̄dicatoribus ꝛ xp̄ianis:supramodũ
inebriatꝰ ad doliũ:sed gr̃a dei nõ sicut ebriͣ oblitus est eorũ q̃ illic didicit:
sed mẽoriter tenẽs oibus ꝓ̃dicit. Ait eñ Joh.j.de plenitudine eiꝰ accepi
mus oẽs. Pectꝰ istud sup̄ qđ reclinauit iohãnes pectꝰ erat Aaron in q̃ po
nebat̃ rationale ornatũ lapidibꝰ celestis coloris. Nã in dño iesu erat ois
rõnabilitas sciẽtiaꝝ ꝛ doctrinaꝝ celestiũ. Uel pectꝰ illud pectus est sapiẽ-
tie. qđ dr̃ Leuit̃.vij.pectusculũ eleuatiõis:qꝛ sapia eleuat hoiem ad sup̄na
Et ꝙ ponebat̃ i pectore aaron rõnale. Exo.xxxix. signat ꝙ sapia nr̃a dꝫ esse
discreta. Ro.xij. Rõnabile obsequiũ vr̃m:ꝛ ꝙ dꝫ eẽ de rõnabilibꝰ ꝛ celesti-
bꝰ/nõ de mũdanis:qꝛ stultã fecit deꝰ sapiaꝫ huiꝰ mũdi.ꝓpt̃ qđ ꝟga aaron
deuorauit ꝟgas magoꝝ.eo ꝙ de mũdana sapia ait dñs abdie.i.ꝑdã sapiaꝫ
sapiẽtiũ. Sꝫ'mõ oppositũ fit:qꝛ sapia poetaꝝ moysi/imo xp̄i sapiaꝫ đstruit.
Nõ sapiẽtiã mũdi q̃rebat iohãnes qñ appropiquauit ad fontẽ totiꝰ sapie

sed supra mūdanā: cui⁹ odore et sapore sic recreat⁹ est: vt possꝫ tūc dicere qđ in fine: odor tuus dñe ꝯcupiscētias in me excitauit eternas. Nec mirū qꝛ odor ei⁹ est sicut odor agri pleni cui bñdixit dñs. Ille est odor sine quo nō curritˀ: qꝛ nemo venit ad p̄rem/nisi tract⁹ a filio: sicut ꝛ ad filiū nemo venire pōt: nisi pr̄ su⁹ traxerit eū. Sꝫ ad istū odorē varij vario modo se hñt. Sunt eñ q̄dā sortiti aiam bonā: quos a puero notauim⁹ anhelare ad diuinos odores: ꝛ ad celestia desideria naturali quodaꝫ instinctu suspendi: nondū hñtes vsum rōnis plenū. Habēt aūt alij curuas in terris aias et celestiū inanes: instar pecoꝝ. Vñ discipul⁹ pr̄is vni⁹ ex heremo: cōquestus est eidem cū admiratōe ꝙ vn⁹ e fratrib⁹ apostatauerat. Mirare (inquit) poti⁹ fili quo pacto remanet aliqs: si nō venit spāliter a deo: nō hūano sōlū cōsilio tract⁹. Exemplū addidit de vario gñe catuloꝝ: q̄ꝝ aliqui ꝑ odorē bestie ꝓsequūtur eā infatigabiliter: dū alij q̄uis excitati ꝑ clamorē statim desistunt nec alios comitantˀ: qꝛ odorē venaticū narib⁹ nō hauriūt. Christi aūt bon⁹ odor sumus dicebat apl̄s: sꝫ nō oib⁹ ad vitā: quēadmodū iudas qñ domus repleta est ex odore vnguēti nō cucurrit: sꝫ lapsus est. Johannes aūt illo odore ꝑfusus velocissime cucurrit ad xp̄m assumens pennas vt aquile: similis nazareis: de qb⁹ dr̄ ꝙ sunt aqlis velociores/ leonibus fortiores. Infatigabilitˀ etiā volauit: de illoꝝ nūero de quib⁹ dr̄ Esa. xl. Sancti q̄ sperāt in dño mutabūt fortitudinē: volabūt ꝛ nō deficient. Et sicut aquila famelica nec habēs sufficientē alimoniā ꝓximiorē sibi auem rapit et deuorat: sic et iohānes nō contētus de p̄da iudeoꝝ q̄si nō eēt sufficiens: etiā gentiles q̄ sibi ꝑ vite eius ꝛ doctrine imitationē ꝓximabāt velut famelicus rapiebat ꝛ deuorabat: vt cū eo fierēt mēbra vni⁹ corpis mystici: cui⁹ caput est xp̄s. Vl̄ deuorabat ꝛ destruebat hereticos q̄ sibi approximare videbantˀ vt haberēt de p̄da sua. i. vt sibi tollerēt discipulos suos ꝑ doctrinā suā fallacē: quos tñ acq̄sierat xp̄o ꝑ verā et sanā doctrinā. Tales eñ sicut ebionē/cherintū/ꝛ ceteros cōfundebat iohānes. Unde et iohannis buccina ꝑsonāte vulua hereticoꝝ sine liberis facta est: ꝛ vbera eorum facta sunt arentia: ꝛ reuelata est insipientia magistroꝝ mendacij. In cui⁹ signū dicebat dñs Osee eiusdē. ix. Da eis. s. hereticis: ꝛ cū quesiisset ꝓpheta. Quid dabo eis? Rñdit dñs. Uuluā sine liberis ꝛ vbera arentia. Hui⁹ eñ opatiōis impletio facta est in iohāne: q̄ exaltans vocē suam tanq̄ tubam: peccantiū mētes ꝑterruit: eoꝝ. s. q̄ bella volūt: ꝛ linguas p̄cipitauit. Optia est hec tuba nō tm̄ cornea: sꝫ argētea ꝛ aurea. Cornea qꝛ sicut cornu carnē excedit: sic iste discipul⁹ defect⁹ carnis supauit: q̄ sursum sunt sapiens nō q̄ super terrā: in carne ambulans/non fm̄ carnē militans sicut cornu carni inheret ꝛ eā superat. Argētea etiā est ꝛ aurea: q̄ eloqui venustate resplenduit: ꝛ sensus ꝓfunditate enituit. In auro eñ sapientia/in argento eloquentia intelligitˀ. Ductilis etiam est: qꝛ terendo nō frangitur sꝫ ꝓducitˀ. Malleis eñ tribulationū examinatus: nō defecit sꝫ ꝓfecit.

E Odor xp̄i. Q̄ varij diuersimode se habēt ad odorē xp̄i.

F Johannes euāgelista. Q̄ ꝓfundebat hereticos ꝛ ꝑturbabat buccina euāgelica.

¶ De eodem Sermo Quartus: et in ordine. lvj. per thema predictum.

Benedictus dñs: q̄ sic ꝓuidit aquile nostre iohanni vt haberet vñ distribueret predā non solū domesticis iudeis: sed etiā toti mūdo. Fecit aūt dñs sicut bonus diues q̄ tp̄e caristie misert⁹ pauperū aperit horreū suū ꝛ facit domū suā cōsuetudinariam pauperibus. Nā dñs in eccl̄ia sua apuit horrea sua doctores suos continētes triticū sapientie salutaris: vt inde sustentenˀ paupes fideles sui: qꝛ non in solo pane viuit homo: sed in oi verbo quod procedit de

A Johannes euāgelista. Q̄ i doctrina iohānis est refectio oiꝫ fideliū.

ore dei. Et maxie hoc fecit ꝑ beatū iohānē euāgelistā: cui⁹ doctrina tāq̄ purū triticū spūs in totū orbem tā copiose diffusa est: vt non solū ꝑ mēsem vel annū: sed vsq; in sclm sufficiat totū sustētare mūdū. De quo dici potest illud Eccli. xv. In medio eccl'ie aperuit os ei⁹: et impleuit eū dñs spū sapientie et intellect⁹. Vñ dixit in medio eccl'ie vt essꝫ ei⁹ doctrina cōis: sicut si q̄s aperiret saccū in medio foro vt oēs ad illū attigerēt. Cōtra illos q̄ p̄dicant in latibulis: vt heretici ⁊ q̄ nō oib⁹ sꝫ tm̄ aliquib⁹ ꝓpt̄ fauorē et gloriā p̄dicāt: ⁊ solū magnis personis. Nō sic iste: sꝫ in medio eccl'ie. Nec de vacuo corde verbū ꝓtulit: q2 ipleuit eū dñs: ⁊ nō solū spū intellect⁹ sed etiā sapientie: que affectionē impregnat. Sine spū intellect⁹ est p̄dicatio stulta: sine spū sapiētie indeuota. Multi eñ sunt q̄ p̄dicāt qui nondū intellectū habēt prius docētes q̄ discāt: sil'es vesicis plenis vento: q̄ sonāt cum trib⁹ pisis. Multi etiā habētes intellectū: nōdū sapientiā hn̄t: in quibus nō viuit scriptura. q2 tm̄mō picta est in mēoria sicut in codice: sed nō viuit in eoꝝ affectione. Beatus aūt euāgelista iohānes plen⁹ erat spū sapiētie ⁊ intellectus: taliter q̄ hidria farine salutaris doctrine ei⁹ nō defecit nec deficiet: nec lechit⁹ olei minuet̄. iij. Reg. xvij. Sed sꝑ habebūt fideles vñ pascant̄ ad salutē in doctrina eius: quā pre nimia sui plenitudine f̄ris effudit: vtpote q̄ pleno ore hauserat doctrinā illam in fonte scientiarū xp̄o ⁊ in eximio eius riuulo virgine gloriosa: cui post passionem tanq̄ mr̄i deseruiēs: audiebat v̄ba sapiētie ⁊ gr̄e q̄ ꝓcedebant de ore eius. Ad cuius scholam cōfugiamus: vt aliquid salutiferū haurire possimus: solita eam oratione salutantes et dicentes. Aue.

B
Johannes euangelista
Q2 humilitas iohānis fecit eū exaltari ad celestia mysteria itelligēda.

¶ Queritur vnde habuit aquila nostra Johannes q̄ sic in doctrina sua volauit in altum: ⁊ q̄ tam profunde intellexit mysteria scripture: immo ⁊ tradidit: vt merito comparetur iohannes aquile non qualitercūq; se habenti sed volanti. Quomodo eñ l'ras scire potuit: q̄ eas nunq̄ didicerat? ¶ Rñdet̄ q̄ habuit ex inspiratiōe summi magistri et benedictiōe ei⁹: sup cui⁹ pect⁹ in cena recubuit: q̄ plus sciētie subito infudit q̄ possꝫ natura in quātocūq; tp̄e ⁊ cū quātolibet exercitio litterario: ⁊ hoc ꝓpt̄ humilitatē ipius Johannis: qui minor ⁊ iunior erat inter ap'los. Humilitas eñ facit hominē magis capacē doctrine celestis. Primo q2 sicut qui hꝫ clauē/domū facile ingredit̄: sic hūilis facile ꝑtingit ad capessenda secreta celestia et scripture sacre. Nam vt dicit glo. sup illō Luc. xi. Ve vobis legispitis. Humilitas est clauis quā q̄ hn̄t/sc̄ꝑturas intelligūt. Scd̄o vas inclinatū plus haurit de aqua. Sic iohānes inclinauit se sup pect⁹ dñi et hausit de fonte sciētie abūdantius. Tertio nobiles reuelant secreta sua celantib⁹: supbi aūt iactando tacere nesciunt q̄d humiles celant. Inde Matth. xi. Abscōdisti hec a sapiētib⁹ ⁊ prudētib⁹: ⁊ reuelasti ea paruulis. Qd̄ ipletū videm⁹ in iohāne cui paruulo ⁊ hūili reuelata sūt tā ardua mysteria: vt necesse fuerit eū volare sup pēnas ventoꝝ ad ea intelligenda: in quo nō imerito comparet̄ aquile volanti cum dr̄: quartum aīal simile aquile volanti. ¶ Dictis duabus conditionibus aquile: restat loqui de aliquibus aliis ostendendo quomodo etiam conueniant iohanni euangeliste.

C
Maria. Johannes euāgelista.
Q2 Maria in iohe fuit mr̄ eccl'e: et de cōpatiōe Marie ⁊ ecclesie.

¶ Igitur tertia cōditio aq̄le est q̄ in p̄ruptis silicib⁹ ⁊ iaccessibili rupe nidificat in deserto loco. Sic iohānes nidū suū posuit in rupe marie vñ processerūt fōtes aquaꝝ/inaccessibili hosti antiquo: q̄ pullos duos habuit vnū naturalē. s. xp̄m: aliū adoptiuū. s. iohānē: q̄ꝝ vterq; in radios solares obtutus figebat. Vel magis dic q̄ aq̄la duos fet⁹ gignit. Sic maria duos: vnū naturalē filiū: aliū adoptiuū tāq̄ in eo eēt mr̄ eccl'ie. Hūc eñ fecit xp̄s ma-

rie filiũ i cruce:dũ sibi matrẽ ꝯmẽdauit. Sup quo Petrꝰ damianꝰ. Cõmi-
sit dñs petro claues eccl'ie:et voluit btõ iohãne custodiã delegare marie.
Utraqꝫ mater/mr̃ maria/mr̃ eccl'ia:sed maria mr̃ xp̃i:eccl'ia mr̃ xp̃ianorũ.
De maria xp̃s carnẽ suscepit:⁊ eccl'iaꝫ de latere suo ꝓduxit. Ex ista ꝓdijt
ꝓm carnẽ natꝰ:illã ꝓtulit carne iã mortuus. Ex ista voluit nasci:ꝑ ista di-
gnatꝰ est mori. Ex vna semel natꝰ est in ꝑsona sua:ex altera nascunt̃ q̃tidie
mẽbra sua. Magna ⁊ felix mr̃ maria:ex cuiꝰ viscribꝰ caro xp̃i assumpta ẽ:
ex q̃ rursus ꝑ aquaꝫ ⁊ sanguinẽ ꝓfluxit eccl'ia. Hoc itaqꝫ mõ ⁊ ex maria ꝓ-
dijsse videt̃ eccl'ia. Utraqꝫ tñ casta/vtraqꝫ mũda/vtraqꝫ ꝑpetue v̾ginitatis
signaculo p̃mu nita. Harꝫ duarꝫ matrũ et v̾ginũ alterã iohãni/alterã petro
voluit ꝯmẽdare:vt ꝑpenso diligẽter vtriusqꝫ põdere mysterij:excellẽtium
meritorꝫ dignitas i duobꝰ celi senatoribꝰ videat̃ eq̃ri. Dixit dñs petro. Ti
bi dabo claues regni celorꝫ: Nũq̃d ⁊ maria celũ nõ fuit:i cuiꝰ vt̃o v̾ginali
nouẽ mẽsibꝰ tota diuinitatis plenitudo ꝑmãsit:ex cuiꝰ castis viscribꝰ v̾bũ
dei ꝑ q̃d facta sunt oĩa:imaculata se carne vestiuit? Non igit̃ p̃sumptione
celũ dr̃ maria. Atqꝫ iohãnẽ dñs celi quodãmodo clauiculariũ esse ꝯstituit:
dũ genitricis sue custodẽ esse decreuit. ¶ Sed querit̃ an iohãnes custodie-
bat mariã vel maria iohãnẽ. Videt̃ scðm qꝛ maior minorẽ custodit. Pre-
terea nõ indigebat maria custodia:q̃ angelorꝫ munita erat societate. Sil'r
erat i gr̃a ꝯfirmata:⁊ iõ videt̃ ꝙ nõ indigebat. Rñdet̃ p̱io ꝙ ⁊ rex custodit
regnũ suũ et ppl'm suũ:⁊ ppl's custodit eũ. Immo dñs custodit vniuersa:et
tñ vult etiã custodiri. Dicit ei sapiẽs. Prouerb. xxvij. Custos dñi sui glifi-
cabit̃. Nil ḡ mirũ si iohãnes custodit mariã et ecõuerso. Dicit̃ scðo ꝙ ma-
ria iohãnẽ custodiebat p̃cibꝰ/exẽplis/⁊ doctris in q̃bꝰ p̃cellabat. Sꝫ iohã-
nes eiꝰ custodiã hẽbat ꝯsolãdo eã/nutriẽdo:q̃uis panẽ ociosa nõ comede-
rit. Mulier ei sola (quicq̃d prudẽtie ⁊ sctitatis sit i ea) videt̃ derelicta:nisi
aliq̃ suffragio subleuet̃ virorꝫ vel mulierꝫ. Dicit̃ tertio ꝙ in illo facto deno
tat̃ ꝙ parẽtes ⁊ alij q̃bꝰ incũbit debẽt dare puerꝭ suis custodiã bone socie-
tatis:sic dñs dedit v̾gini v̾ginẽ tãq̃ sociũ ⁊ custodẽ. Bona ei societas vti-
lis est hoi nõ solũ vt ꝯseruet cũ i bono:sꝫ etiã vt faciat ꝯmutare vitã malã
in bonã. Cuprũ ei durũ ⁊ rubeũ si diu cũ vitro liq̃factũ buliat:ductile ⁊ cla
rũ efficit̃:⁊ a rubore ⁊ fragilitate aliqual'r imutat̃. Sic hõ q̃q̃ sit ꝑ carnali-
tatẽ rubeꝰ ⁊ ꝑ obstiationẽ durꝰ ⁊ ꝑ ipatiẽtiã frãgibilis ⁊ ipurꝰ:si tñ vitro.i.
clarꝭ ⁊ bõis socijs adiũgat̃:solet imutari ⁊ tẽꝑari et a suis malis ꝯditiõibꝰ
alt̃ari ⁊ i bonis si q̃s hẽat ꝯfirmari. Exẽplũ de saul ⁊ s̃uis eiꝰ:q̃ q̃uis spm̃ ꝓ-
phetie nõ hẽrẽt:imo ꝑseq̃ndo dauid i malo ꝓposito eẽnt.j. Reg. xix. tñ ve-
niẽtes ad cuneũ ꝓphetarꝫ cepũt cũ eis ꝓphare:⁊ mutati sũt i viros alios.
Añ de ramo siluestri oliue doẽstice iserto.i. de malo hoie ꝑ bonã societatẽ
alt̃ato loq̃t apl's Ro. xj. sociꝰ radicꝭ ⁊ piguedis oliue factꝰ es. q. d. sic surcu
lus radici vl' stipiti isertꝰ ꝑticipat ipsiꝰ radicꝭ ifluẽtiã ⁊ v̾tutẽ:ita ꝙ siccari
nõ ꝑmittit̃:sꝫ potiꝰ v̾tute radicis fructificat/viret ⁊ auget̃:sic q̃ adiũgit̃ cũ
societate ꝑticipat de ipsiꝰ bõitate:vt q̃lꝫ sociꝰ dicat. Apoc. j. ego iohes fr̃ vr̃
ꝑticeps i tribulatiõe ⁊ regno. Qui ei sũt socij tribl'atiõis:erũt ⁊ socij ꝯsola
tionis. Carbo ẽt viuꝰ mortuũ accẽdit:sꝫ nõ mortuꝰ mortuũ. Sic bonꝰ sociꝰ
datꝰ ẽt malo puero:illũ plerũqꝫ accẽdit ad amorẽ dei:sꝫ nõ malꝰ hõ. Ideo
debẽt sup hoc parẽtes ⁊ supiores ꝓuidere:vt iohãnes.i. ille in q̃ est gr̃a sit
custos ⁊ sociꝰ marie hoc ẽ puerorꝫ vel subditorꝫ suorꝫ. Alioquin est magnũ
ꝑiculũ sꝫ habeãt malã societatẽ:qꝛ Psal. Cũ sctõ sctũs eris:⁊ cũ ꝑuerso ꝑ-
uerterꝭ. ¶ Quarta ꝯditio seu excellẽtia aq̃le est ꝙ est rex auiũ. Sic ⁊ iohã-
nes oĩm superior euãgelistarũ:et ꝓpterea vbi alij euãgeliste alijs figuris

D
Maria.
Johannes
euãgelista.
Q̃ iohan-
nes custo-
diebat ma-
riam:et cu-
stodiebatur
ab ea.

E
Societas
bona.
Q̃ multuꝫ
vtilis ẽ bo-
na societas

F Johannes euāgelista. Euangelia. De q̄ttuor euāgelijs et excellentia iohānis super ceteros euangelistas.

designantur:ipse figurat̄ per aquilam. Sunt aūt quattuor euāgelia quasi quattuor flumina paradisi ex vno fonte pectore xp̄i profluētia:hortū sancte eccl'ie irrigantia. Hee sunt quattuor camere in archa eccl'ie supra sentinā disposite:qr supra legē veterē(que ꝓpter fecē l'r̄e quasi sentina intelligit̄) quattuor euāgelia quasi quattuor camere sunt erecta. Hee sunt quattuor extremitates ī scala iacob ꝑ quā angelos ascēdētes ꝛ descēdētes ꝯspexit qr in quattuor euāgelijs quasi ī quattuor angulis siue extremitatibꝰ:scriptura sacra ꝑ quā doctores ascēdūt cōtēplādo ardua:et descēdūt humilia annūciando:innexa firmiter ꝯtinet̄. Et ꝑ supremas extremitates quasi in celo fixas:iohānes qui de eiꝰ diuinitate:ꝛ Marcus q̄ de eiꝰ resurrectione (quibꝰ quasi in celo ꝯsistit)pleniꝰ tractāt:merito itelligunt̄. Per infimas terre herētes Mattheus ꝛ Lucas:qui p̄cipue de eiꝰ hūanitate agunt:per quā in terris visus est et cū hoibus cōuersatus est. Hee sunt q̄ttuor vxores iacob ex quibꝰ prolē suscepit:qr ꝑ doctrinā quattuor euāgeliorū nr̄o iacob multiplex ꝓles fideliū est ꝓpagata. Hec est archa testamēti quadrāgula. Exo.xxvj.qr doctrina euāgelica ꝓpter sui stabilitatē quadrata:in q̄ttuor orbis climata est annūciata:qn̄ in oēm terrā exiuit sonus eoꝝ. Hi sunt q̄ttuor anni salomonis post quos cepit tēplū edificari:qr post annūciationē et p̄dicationē quattuor euāgelioꝝ cepit eccl'ia ordinari. Hee sunt illa tria inuestigabilia:ꝛ quartū qd̄ salomon ignorat:qr in alijs euāgelistis sp̄ūalis intelligētia inuestigabilis est:ꝛ iohānis via qui tanq̄ aq̄la solem intuet̄ in rota/penitꝰ ignorat̄:nisi quātū fides administrat credētiū. Hee sunt q̄drige ille de q̄bꝰ Canti.vj. Aia mea cōturbata est ꝓpter q̄drigas aminadab: qr noster aminadab(qui iterp̄tat̄ spōtaneꝰ).i.xp̄s q̄ spōte venit ad passionē quadriga q̄ttuor euāgelioꝝ vehit̄ ad corda fideliū:qn̄ ex hac quadriga euāgelica turbant̄ ad penitētiā. Hee sunt etiā quadrige de q̄bꝰ Zach.vj. Vidi ꝛ ecce q̄ttuor quadrige egrediētes de medio duoꝝ montiū ꝛ montes enei:qr quattuor euāgeliste quibꝰ quasi quadriga xp̄s ad corda vehit̄ auditorū:de cōcordia duorū testamentorū eternitatē annūciantes ad portādam fidem dn̄i per mūdum ꝓgrediunt̄. Isti sunt quattuor vēti celi q̄ egrediūtur vt stent corā dn̄atore vniuerse terre:qr quattuor euāgeliste celestē doctrinam insuflāt. Zacha.vj. Hee sunt q̄ttuor filie philippi:q̄ interp̄tat̄ os lampadis:qr quattuor euāgelia ex ore illiꝰ lampadis ꝓcesserūt:q̄ cum sit lux vera illuminat oēm hoiem venientē in hūc mūdū.

G Euāgeliste. De figuris q̄ttuor euāgelistarū.

Unde qr xp̄s fuit rex/ꝓpheta/sacerdos/ꝛ deꝰ:ideo q̄ttuor euāgeliste ꝓpter hec q̄ttuor officia q̄ttuor speciebꝰ aīalium designant̄:ꝛ a quattuor incipiūt sua euāgelia. Primo mattheꝰ a genealogia xp̄i ostēdēdo quō descēdit de semine regio: ideo hō pingitur:qr regalē et nobilem hois gn̄ationem scribit in p̄ncipio. Scd̄o marcus a ꝓphetia Esaie incipit. Et qr ꝓphete antiq̄tꝰ velut leones contra peccata ppl'i rugiebāt:vt patet inducēdo in singulis ꝓphetis:ideo in leonis forma scribit̄. Tertio fuit sacerdos:ideo lucas in p̄ncipio euāgelij a sacerdotio zacharie incipit:ꝛ in forma bouis qui ꝯsueuerat sacrificari pingit̄. Quarto est verꝰ deꝰ:ideo iohānes a diuinitate euāgeliū incipit:et quasi aquila altiꝰ volans pingit̄. Cum em̄ ceteri euāgeliste quasi ambulēt cum domino in terra:iste in celo graditur. Nam ꝛ in principio sui euāgelij ascēdit ad predā diuinitatis:sed tn̄ statim ꝛ immediate descēdit ad predā humanitatis.cū dicit:et verbū caro factū est. In manu eiꝰ ponit̄ calix:sed certe vini meri cū dicit. In p̄ncipio erat verbū:ibi purā affirmans diuinitatem:sed plenus mixto:cū vnionē humanitatis cū deitate asseruit dicēs. Et verbū caro factum est:adeo vt christianos inebriet vino in quo non est

luxuria sed germinare faciente virgines.
¶ Sed hic q̄rit quō in fine euangelij sui ausus est dicere. Hic est discipul⁹ ille quē diligebat iesus: q̄ scp̄sit hec. Videt q̄ sit iactātia. Nōne etiā alios et viros et mulieres diligebat? Dici p̄t p̄io q̄ nomē suū tacuit ad euitādū iactātiam. Sic et Lucas qn̄ apparuit ei dn̄s in emaus: q̄ dr̄ fuisse socius Cleophe: etiā nō p̄misit nomē suū actib⁹ ap̄loꝝ q̄s scp̄sit. Mathe⁹ v̄o dixit vbi erat res nō laudis. Dicit scd̄o q̄ se significauit Johēs p̄ discipulū quē diligebat Jesus ad ostēdendū p̄io q̄ sua scp̄tura de xp̄o v̄a erat. Nā xp̄s nō nisi veraces diligit. p̄s. Diligit dn̄s v̄itatē et iudiciū. Et p̄pterea dilectionē eius exp̄mit vt se ostēdat in scribēdo veracē. Scd̄o hō magne reputatiōis reputat verax: q̄ si mēdax est nulli⁹ reputatiōis credo: q̄cq̄d officiū vel bn̄ficiū habeat. Et ideo Johēs in scribēdo testimoniū de xp̄o: vt ei credat / estimationē et reputationē quā de se hēbat xp̄s indicat. Tertio vt doceret vnūquēq̄ facere qd̄ i se ē ad hoc q̄ diligat a deo. Ip̄e ei erat ille q̄ cōplebat mādata dei: ideo diligebat. Et q̄ dn̄s videbat q̄ multū p̄ficeret in trib⁹ voluminibus q̄ fecit / ꝛ magister diligit studiosos: igit dicit q̄ diligebat eū Jesus. Quarto q̄ videbat q̄ dn̄s multū differebat recipere illū in gloria sua: s; ne miraremur / ostēdit q̄ ꝛ si aliq̄ differant et dimittant diuti⁹ in mūdo / nō tn̄ p̄pter hoc minus diligunt. Dicit tertio q̄ dn̄s aliq̄s alios et viros ꝛ mulieres diligebat: sed q̄ Johēs erat / le mignon: iō se significauit per nomē dilecti: sicut p̄ antonomasiā denotat Paulus p̄ nomen ap̄li.

Johannes euāgelista. Quare dixit q̄ diligebat eum Jesus.

¶ Quinta cōditio aq̄le est q̄ p̄uocat ad volādū pullos suos / volitans sup̄ eos: vt dr̄ Deut. xxxij. Sic ꝛ Johēs nō cessabat p̄uocare hoīes ad volatū sctē p̄uersationis rostro / volatu ꝛ vnguib⁹. Hoc est v̄bis affectiuis: volatu deuotiōis: opib⁹ sctis ꝛ scp̄turis / sciēs sibi cē p̄ceptū. Osee. viij. In gutture tuo sit tuba q̄si aq̄la super domū dn̄i. Predicabat em̄ q̄si tuba exaltans vocem suā: predicabat scp̄tura sua: p̄dicabat vita: predicabāt facta eius et instruebāt hoīes: ita q̄ ex factis suis siḡt nobis oēm v̄tutē custodē anime. Diuersis em̄ modis dr̄ aliq̄d custodiri. Prio custodit archa thesauꝝ. Sic Johis hūilitas thesauꝝ oim virtutū. Hūilitas em̄ est archa ferrata. Custodit etiā vigil ciuitatē / miles castrū / bon⁹ p̄positus vel iusticiari⁹ ciuitatē / et sal carnes a putredine: in quo significant quattuor v̄tutes cardinales. Quid vigil nisi prudētia: miles fortitudo: bon⁹ p̄posit⁹ iusticia: sal sobrietas. Sal ei modestiā siḡt i cibis / potib⁹ / v̄bis / vestib⁹ ꝛ sic de ceter̄. Propter hoc baptizādo cādela in manu ponit q̄ siḡt prudētiā: vngit q̄si pugil inter scapulas p̄pter fortitudinē: induit albaveste p̄pter iusticie puritatē: sal in ore ponit p̄pter sobrietatē. Johēs aūt has q̄ttuor gr̄as siḡt. Legit ei p̄io de ip̄o q̄ recubuit sup̄ pect⁹ dn̄i: ꝛ hoc siḡt prudētiā. scd̄o q̄ nō defecit frix⁹ in oleo: ꝛ hoc designat fortitudinē. t̄tio q̄ v̄go fuit: ꝛ hoc recte siḡt iusticie icorruptionē: incorruptio em̄ marie p̄tinet ad iusticiā. q̄rto q̄ māna inuētū est in sepulchro ei⁹: q̄ fuit cib⁹ filioꝝ isr̄l: ꝛ dabat ad mēsurā gomor. Exo. xvj. ꝛ hoc siḡt sobrietatē. He sunt q̄ttuor v̄tutes q̄ plurimū valent ad institutionē vite hoīs: q̄s docet sapia. Sap̄. viij. Sobrietatē em̄ docet ꝛ sapiētiā ꝛ iusticiā ꝛ v̄tutē: q̄b⁹ vtili⁹ nichil ē i vita hoīb⁹. Itaq̄ Johēs diuti⁹ militauit p̄ pp̄lo istruēdo ꝛ p̄uocādo ad amorē dei vita / scp̄tur̄ ꝛ etiā viua voce: sicut patuit in instructiōe Cratonis ph̄i reprobādo modū q̄ docebat mūdū esse p̄tēnendū p̄ fractionē gēmaꝝ preciosaꝝ: eo q̄ talis modus esset inutilis ad salutē. Aiebat em̄. Sicut vana ē medicina q̄ morb⁹ nō abscinditur: sic vana est doctrina q̄ vicia nō curant aīaꝝ. De māna q̄dē scie nr̄e vermes curiositatis ꝛ vanitatis ebulliūt: dū ad aliud reseruant q̄ ad sabbata

Johannes euāgelista. Qualiter significet nobis omnem virtutē custodem aīe.

quietis eterne. Hoc etiā patuit qñ docebat vitādū eē nimiū amorē diuitiaꝝ: et i plurimis aliꝭs. Postea xᵒ in pncipio iperij Traiani migrauit ad xp̄z/ anno a passiōe dñi. lxviij. vt dicit Hiero. lib. de viris illustribꝰ. Qñ autem passus est dñs erat Jōhes. xxxj. annoꝝ. Et sic mortuꝰ est nonagesimūnonū agēs annū etatis sue: ⁊ exijt de carcere mortis huiꝰ in q̄ diutiꝰ fuerat clausus: pro q̄ poterat orare i sua senectute dicēs illd ps. Educ dñe de carcere aiam meā: vt confitear nomini tuo cū fratribꝰ meis. Sꝫ cōtingebat illi sicut Paulo q̄ dicebat Phil. j. Cupio dissolui ⁊ eē cum xp̄o: manere aūt i carne necessariū ꝓpt frēs. Dñs aūt q̄ tādiu eū dimiserat i mūdo/ ampliꝰ i morte pre ceteris honorauit: in assumptione videlꝫ corpis ⁊ aīe: vt prius ꝓbabiliter dictū est: eo ꝙ vita/ scīa/ etate/ ac meritoꝝ dignitate q̄ diuturniori tp̄e acq̄rere potuerat p̄cellere videbat. Talis ei etiā in ecclīa militāte plus honorari deberet et p̄ferri illis q̄ nō eque pollerēt talibꝰ prerogatiuis. Nā vt dicit Glo. ad Colo. iij. sup locū illū Mulieres subdite estote viris. Hec est pax domestica et cohabitātium ordiata a deo ꝯcordia ⁊ clara iusticia: vt. s. qui excellūt rōne excellāt dñatione. Sed mō tāta est in ip̄a militāte ecclīa ꝯturbatio ob defectū p̄latoꝝ: qꝛ nō est q̄ ambitiosos et ipudētes se igerere rep̄mat dicēs. Da huic locū. nec est q̄ hūiles extollat dicēs. Amice ascēde supius: sꝫ impletū est qd̄ dr̄ Eccl'es. x. Est malū alid̄ qd̄ vidi sub sole q̄si per errorē egrediēs a facie pncipis. i. cuiuslibet supioris cuiꝰ esset ea q̄ sub ip̄o sunt ordinare. Stultū vidi positū in dignitate sublimi: ⁊ diuites. i. meritis preeminētes sedere deorsum. Uidi seruos in eq̄s: ⁊ pncipes ambulātes sup terrā q̄si seruos. Et hoc ē qꝛ nō est hodie q̄ attēdat merita hoim: qꝛ oia regūtur fortuna: vt dic̄ Eccl'es. Uidi sub sole nec velociū esse cursum: nec fortiū bellū: nec sapiētiū panē: nec artificum grāz: sꝫ tp̄s casumq̄ꝫ in oibꝰ. Nō sic facit dñs i ecclīa triūphāte: sed q̄ potiores sunt meritꝭ/ illi sūt magꝭ gl'iosi.

R
Dignitas.
Qꝛ dberēt p̄ferri in dignitatibus qui plꝰ meruerunt.

¶ De eodem Sermo quintus. Et in ordine. lvij. per thema.

A
Amor.
Johannes euāgelista.
De triplici proprietate ignis amoris in iohāne reperta.

TRanslati sumꝰ de morte ad vitā: qm̄ diligimꝰ fratres. j. Joh. iij. Scd̄m doctores/ amor est q̄dā ignis inflāmās animū hoīs. Iste ignis inter ceteras ꝓprietates tres habet. Prio ardet ⁊ vrit: sꝫ ad silitudinem ignis q̄ erat in rubo nō ꝯsumit. Sic amor quāto maior tāto magis vrit animū hoīs: sed nō cōsumit sed magis cōseruat ⁊ viuificat. Odiū ei est magis passio mortificās. iuxta illd̄. i. Joh. iij. Qui odit fratrē suū homicida est. s. suijpsiꝰ. Et ibidē. Qui nō diligit manet i morte. Sic Johes tāto amore accēdebat: vt nichil ex ore eiꝰ nisi xᵇa amoris exirēt. Scd̄o lucet. Nō eñ est ignis flāmās sine luce: sic nec charitas sine sapiētia. Ex hoc sortitꝰ est Johes multa bona. s. sciētiam ⁊ illuminationē intellectus: qꝛ dilectio magꝭ illuminat ꝙ̄ studiū: nec charitas est sine luce sapiētie sicut nec ignis sine luce. Et vt dr̄ Eccl'i. j. Dilectio dei honorabilis sapiētia: qꝛ facit hoīem honorabilē. et Eccl'i. ij. Qui timetꝭ dñm diligite illū: et illuminabunt corda vr̄a. Tertio ascēdit. et q̄to maior tāto altior. Ideo velut aq̄la ascēdit sup oēs: vt dictū est. Et dicit Hiero. in ꝓlogo sup Zacha. Uel etiam ꝓpter hoc ascēdit ad celos in supremo ꝓpe beatam virginem. Et inde posset dicere verba ꝓposita. Translati sumus de morte ad vitam. Et quia beata Maria fuit summe dilectrix: ideo sup oēs eleuata est. Ad eam igitur ꝯfugiamus: dicentes Aue.

¶ Juxta thema dicemus primo quomodo Johānes dilexit fratres. Secundo quomodo translatus est de morte ad vitam.

¶ Quo ad primū s̄m doctrinā suam. j. Joh. iij. Filioli nō diligamus xᵇo neq̄ꝫ lingua: sed opere ⁊ veritate. Primo dilexit fratres ⁊ ꝓximos opere.

Primo iuuãdo eos in necessitate:sicut patuit in Drusiana quã suscitauit: et in pluribus aliĳs. Non q̃dẽ diligeas sicut multi q̃ diligunt amore nõ recto nec diuturno/sed reflexo ad terrena. Qui dili gũt sicut canis ossa:sicut meretrix lecatorem quãdiu hꝫ aliq̃d qđ accipiat. Arbor em̃ diligenter seruatur ꝛ freq̄ter visitaꝛ quãdiu in ea sunt fructus:sꝫ ablatis fructibꝰ sine custodia relinquiꝛ. Et prꝫ in vineis q̃ tp̄e fructuũ clauduntur et custodiuntꝛ:sed ablatis fructibꝰ exponũtur. Siles pullis vulpiũ : q̃ qñ non inueniũt lac in maternis vberibus/mordẽt ꝛ dilacerant dẽtibus. Amor istoꝝ hꝫ vnã solam [saison]sicut flores placent solum qñ sunt recẽtes. Sicut canis seq̄tur vetulã ferentẽ tripas ad forũ:sed in reditu nõ. Jnde Seneca. Hoc solũ hꝫ boni adũsitas/qꝫ amicos ꝓbat:et qñ nichil plus hꝫ hõ/ trãseunt ad alios.sicut porcus de quercu ad quercũ vt habeat glandes. Scđo dilexit ope se exponẽdo morti ꝓ salute ꝓximoꝝ. Nam cum seditio exorta fuisset Ephesi ꝓ subuersione templi Diane qđ subuerterat Johannes: ad pacãdũ Aristodemũ sacerdotem ydoloꝝ principem bibit venenũ mortiferum:vt ꝛ inde ip̄e Aristodemus et ceteri infideles cõuerterenꝛ ad fidẽ:cũ vidissent ex eiusdẽ veneni potatione nichil mali irrogatũ iohanni.

¶Sed ibi queriꝛ vtrũ licebat Johãni bibere venenũ? Dꝛ p̄mo qꝫ hoc nõ est in cõsequentiam trahendũ. Dꝛ scđo qꝫ sancto iohanni fuisset hoc illicitũ/nisi sentimẽtũ habuisset ꝑ diuinã inspiratiõeꝫ:vel ꝑ virtutẽ secũ existẽtem operãtẽ miracula ad hec facienda. Sicut em̃ mali aliq̃n ad magicas artes hñt aliquẽ demonẽ familiarẽ:sic sc̄ti i suis ꝟtutibꝰ sentiũt ꝟtutẽ dei vel ꝑ se vl' ꝑ ãgelos sibi familiares:rõne cuiꝰ ad hec operãdũ inducuntur.

¶Scđo dilexit fr̃es in ꝟitate:docẽdo veritatem ꝑ quã salui fierẽt. Sicut patuit in tota doctrina sua:in qua etiã p̄cepit nobis diligere fratres ꝛ ꝓximos:dicẽs. Filioli/diligite alterutrum. Et hoc debemus facere ꝓpter infr̃as causas. Prio rõne silitudinis:vt ouis ouẽ diligit. Eccl'i.xiij. Om̃e aial diligit sibi sileꝛ. Jñ dꝛ qꝫ xp̄s diligebat Johẽm:q2 erat sil'is ei in condicionibꝰ. Erat em̃ virgo mẽte et corpe sicut fuit xp̄s. Et si dicaꝛ qꝫ hoc nullibi inueniꝛ in scp̄tura sacra. Dꝛ p̄mo qꝫ verũ est:nec oportebat: cũ ꝑ ipsuꝫ Johãnẽ sacra scp̄tura sit cõpleta. De se aũt hoc testioniũ non perhibuissꝫ. Nullus em̃ testimoniũ hoc ferre potuisset:nisi post eum supstites aliq̃ essent. Nulli aũt supstites fuerꝛ discipuli post eũ. Dicitur scđo qꝫ posteri eiꝰ discipuli:vt Miletius/fidẽ nobis fecerũt de hoc:q̃ scripserũt legendã eiꝰ. sicut et de ceteris legẽdis sc̄toꝝ:q̃ tradite sunt a fide dignis:et ab ecclesia recepte. Tertio dico qꝫ non solum sicut legende credẽdum est hoc:sed adhuc magis:eo qꝫ vl'is eccl'ia hoc canit/hoc etiam approbat. Et in signũ huius matrẽ suã virginẽ ob p̄uilegiũ sue virginitatis illi custodiendam dedit. Scđo rõne fraternitatis sp̄ũalis. Leuiꝛ.xix. Nõ oderis fratrẽ tuũ in corde tuo:sed diliges ꝓximũ tuũ sicut teip̄m. Multitudo fratrũ carnaliũ minuit portionẽ terrenã:sed nõ sic de fratribꝰ in celo:sicut lux nõ minuiꝛ qñ a pluribꝰ participaꝛ. Hinc Grego. Felix hereditas quã multitudo fratrũ nõ angustat. Jdeo se debẽt plus diligere fratres sp̄ũales q̃ carnales. Nam Gal'.v. Qꝛ si inuicẽ mordetis/videte ne ab inuicem cõsumamini :sicut visum est da multis ciuitatibus. Jnde est qꝫ Johãnes tenerrime diligebat quos in xp̄o genuerat/filios sp̄ũali generatione:fratres in pcipienda hereditate:sicut patuit in iuuene de quo dictum est prius. Tertio ratione diuine p̄ceptionis. Hoc em̃ vltimo precepit dñs quasi magis obseruandũ. Dicebat aũt Johannes. Hoc est testamentũ legatum et p̄ceptum magistri mei:qđ si solum fiat, sufficit. Unde hoc apostolis reliq̃t:nõ agros

B
Johannes euãgelista.
Qꝛ dilexit fr̃es recto amore, non recuruo ad terrena sicut multi.

C
Diligere.
Qꝛ diligendi sunt ꝓximi ꝓpꝛ multa.

non vineas:⁊ tāq̄ signū cognitōis discipuloꝝ xp̄i.Sed multi sūt qui hoc nō erogāt suis ꝓximis:nec in morte suis filijs.de q̄bꝰ p̄s.Nec fideles habiti sunt in testamēto eiꝰ.Quarto rōne diuine dilectiōis:vt mulier dʒ diligere amicos viri sui.Audi iohis doctrinā.j.Joh.iiij. Si q̄s dixerit q̄m diligo deū et fratrē suū oderit/mēdax est.Fōs q̄ i alto orit̄ de facili ad loca infima deriuat̄.Sic amor dei si de deo ꝑfecte habeat̄/ad ꝓximū deriuat̄.Hinc dr̄.Qui diligit me diligit canē meū.Ad istū sensuȝ:q̄ diligit me diligit amicū meū/nō intelligēdo de mastinis:q2 illud est falsum. Nō em̄ opʒ si dilatet̄ cor meū ad diligēdū aliquē q̄ dilatet̄ vsq̄ ad bestiā.Si eēnt minꝰ de mastinis ⁊ plures de amicis meliꝰ eēt.Deꝰ ei nichil odit eoꝝ q̄ fecit sʒ oīa diligit.Nō p̄t ḡ q̄s diligere deū ⁊ odire fratrē suū. Quinto rōne mutue cōnexiōis.Sumꝰ ei vniꝰ corpis mēbra:iō sicut mēbra debemꝰ facere.Prio mēbrū alteri subuenit i necessitate:vt oculꝰ toti corpori videt et manꝰ ꝓuidet.j.Coꝛ.ij.Jn idip̄m ꝓ iuicē sollicita sūt mēbra.Scđo nō vindicādo.Os ei nō mordet digitū si ledat oculū vel seip̄m. Silr̄ nō opʒ cōiurare i vētrē si oīa vorat.Eccli.xxviij.Qui vīdicari vult/a dño iueniet vīdictā:⁊ pctā illiꝰ s̄uās seruabit.Et eođ.c.Hō hoi seruat irā:⁊ a deo q̄rit medelā.Tertio in supportādo alterū:vt collū/brachiū fractū.Gal̄.vj.Alter alteriꝰ onera portate.Exēplū est i manu:q̄ naturalr̄ tutat̄ alias partes Quarto defectū alteriꝰ celādo.Manꝰ em̄ turpia tegit.Jnde manu ⁊ folijs p̄mi parētes turpia tegūt.Sic ⁊ filij sectādo eos. Quīto malū alteriꝰ medico reuelādo:vt os malū pedis.Matth.xviij.Si peccauerit i te frat̄ tuꝰ ⁊c̄.Seq̄t̄.Si te nō audierit dic eccl̄ie tāq̄ medico sp̄uali. Vñ nō debemus vīdicare sʒ cū māsuetudīe corripe:sic̄ fecit iohes illū ep̄m cui depositū cōmiserat.

D
Johannes
euāgelista.
Q̄ dimissus est diu
in hoc mundo ꝑpt̄ multa.

¶ Pro scđo q̄đ est de trāslatōe eiꝰ de morte ad vitā q̄runt̄ tria.Prio q̄rit̄ q̄re dñs ita diu s̄uauit iohem.s.nonagitanouē ānis:vt dictū est in s̄mone p̄cedēti.Videt̄ q̄ nō curauerit de eo:q2 tātū dimisit eum croupire i cineribꝰ suis ⁊ i hoc mūdo.Rñdet̄ q̄ ꝓpt̄ multa.Prio ad hereticoꝝ subuersionē.Heretici ei tūc t̄pis cepert̄ pullulare:cū desiert̄ apl̄i eē i h̄ mūdo q̄ fuerāt cū xp̄o.De q̄ loquēs Egesippus:vt recitat̄.iij.lib.hysto.eccle.c.xxxij.sic ait. Vsq̄ ad t̄pa illa ꝟgo mūda ⁊ imaculata ꝑmāsit ecclesia:corruptoribꝰ ꝟitatis ⁊ diuini ꝟbi temeratoribꝰ aut nusq̄ oīno extātibus:aut si qui forte fuerāt:in occultis ⁊ abditis hiatibus terre delitescētibꝰ.Atꝟo apl̄oꝝ chorꝰ ⁊ oīs illa etas q̄ a dño susceꝑat viue voci auditū:de hac luce discessit:tūc velut i vacuā domū false doctrine ipius se error imersit.Vñ tūc nō ausi erāt aliq̄d dicē heretici:q̄ñ adhuc erat registrū patēs xp̄i iesu:q̄ñ adhuc erat pectꝰ in q̄ q̄escebat sp̄ūs sctūs. Sʒ q̄ñ missꝰ est iohes in exiliū/insurrexert̄ h̄rtici:statim tñ desierūt ip̄o redeūte.Sicut em̄ quādiu vixit Josue ⁊ ceteri q̄ trāsierūt mare rubrū:⁊ viderāt miracula q̄ fecerat dñs in deserto/nō errauert̄ filij isrl̄:sed illis obeūtibus ydola coluerūt.Sic in xp̄ianitate ita fuit q̄ cepert̄ heretici postq̄ desierūt apl̄i et luminaria mūdi.Jđo multo t̄pe dimisit dñs iohem ad supplēdū doctrinā q̄ superat.Erat em̄ senex venerādus dilectꝰ a xp̄o ⁊ cog̃scēs oīa opera eius ⁊ ꝓpt̄ea ad extirpādos errores erat magis aptꝰ.Ut em̄ dicit Hiero.ad Aug.bos lassus fortiꝰ figit pedē.Hoc ptʒ in euāgelio ⁊ apocalipsi q̄ senex cōposuit.Scđa rō.vt oñdat̄ amor eē lōgissime duratiōis . Vinculo amoris ligant̄ aīa ⁊ corpus:⁊ nullū vinculū amore illo fortius.Et si dicat̄ q̄ mors est fortior.Dr̄ q̄ nūc lʒ mors ⁊ vinculū illud pugnēt ⁊ vincat mors tñ in fine vincet amor xp̄i:q̄ñ amor xp̄i ad suos faciet descendere xp̄m ad destruēdū mortē,iux̄ illud.j.Coꝛ.xv.Nouissime inimica destruet̄ mors.

Johãnes autē fuit totus amor. Philosophi aũt dicũt ꝙ amor dilatat cor et odium cõstringit. Amor facit cor iocũdum: ꝛ nichil est qđ faciat magis viuere ꝙ̃ iocũditas. Si ita sit/queramꝰ dilatationē et leticiã cordis/nõ cõstrictionē aut tristiciã. Et singulariter amor dñi Jesu multum durat: ideo quē singulariter diligebat fecit multũ durare. Tertia rõ: quia quãdo sunt multi in vna parentela qui sunt in seruitio regis: prouiso vno fratre opꝫ ꝙ alius expectet suam ꝓuisionem. Fuit autē primus ꝓuisus Jacobꝰ maior frater eius: ideo oportuit ꝙ differret alterius ꝓuisio: nõ in malum/sed ad multitudinē meritoꝝ. Quarta ratio: vt discãt amici dei ꝛ hoies beneviuētes pati hũc mũdum: qꝛ amici dei singulares ab eo per maxia tēpora ꝛ tribulationes multas dimissi sunt. Johãnes eñi per tres ꝑsecutiones imperatoꝝ stetit: vbi Petrus ꝛ Paulus in p̃ma occisi sunt: dempta ꝑsecutione iudeorũ. Quinta rõ est: qꝛ schola xp̃i est vt vnusquisqꝫ diligat ꝓximũ suũ. Jnde recedēs de charitate fecit sermonē: pacē suis dereliquit: ꝛ dilectionem precepit dicēs. Mandatũ nouũ do vobis: vt diligatis inuicem. Jdeo quia vidit ꝙ Johãnes erat optimus ad tenēdum scholas pulchri amoris: ideo voluit eũ esse longeuum. Nõ sicut qui tenent scholas bordelloꝝ et lubricitatis qui paucũ viuũt. Sicut Salomon q̃ post scholã sapiētie tenuit scholam meretricũ: et ꝙ̃uis esset.lij.annorũ/tamen dicit scriptura ꝙ mortuus est senex. Hinc dicit Aristo.in lib.de lõgitudine vite: ꝙ passeres breuis sunt vite: eo ꝙ sunt frequētioris coitus. Etiã de fonte dulcedinis plus hauserat Johãnes/quãdo dormiuit supra pectus xp̃i. Docuit autem scholasticos suos in euangelio amorem ad christum. Jn epistolis amorem ad proximũ. Sed in apocalipsi docuit mundum contemnere.

¶ Scđo querit̃ quare pingit̃ Johãnes sicut iuuenis: cũ fuerit senex mortuus: ꝛ tamen Johãnes baptista q̃ iuuenis mortuus est pingit̃ cũ barba? Dicit̃ ꝙ Jo͡hes baptista fuit finis veteris testamēti qđ tãdiu durauerat: ꝫm illud euãgeliũ Matth.xj. Ois lex et ꝓphete vsqꝫ ad iohãnē: ita etiã vt cũ antiquis pr̃ibus ad limbũ descēderit. Jdeo ad rep̃ntandũ vetustatē veteris testamēti ita pingit̃. Johãnes vo nouũ incepit: cũ dixit. Jn p̃ncipio erat verbũ: sicut Moyses. Jn p̃ncipio creauit deꝰ celũ et terrã. Jdeo quodãmodo ꝓpter nouitatē testamēti velut nouꝰ hõ pingit̃ iuuenis. Uel ideo qꝛ Jo͡hes baptista a xp̃o dictꝰ est angelꝰ: ideo aliq̃ voluerunt dicere ꝙ erat angelꝰ incarnatꝰ: ꝓpterea ne aliq̃s hoc crederet/nõ iuuenis vt soliti sunt angeli apparere. ꝛ patuit in resurrectione xp̃i: sed senex pingit̃. Johãnes vero euãgelista: qꝛ a plerisqꝫ pie credit̃ cum xp̃o in corpe ꝛ aia resurrexisse: ideo pingit̃ in statu resurrectiõis sue: vt det̃ nobis spes future resurrectionis: ꝫm illud p̃s. Renouabit̃ vt aq̃le iuuētus tua. Tenet aũt calicē ad ostēdēdũ ꝙ si amicus dñi iesu gustauit calicē dñi anteꝙ̃ gustaret de gl̃ia celesti: a fortiori nos potabimꝰ. Sed debemꝰ in hoc cõsolari: qꝛ nõ deest ꝯsolatio celestis in tribulatione. Nã ab aduentu sp̃us scti in discipulos vsqꝫ ad tēpus illđ quo sub Domiciano Johãnes fuit exilio relegatꝰ fluxerũt anni circiter quinquaginta: nec toto tpe illo legit̃ tot ꝛ tãtas ꝯsolationes diuinas habuisse quot habuit tēpore quo tribulationē exiliũ ꝑpessus est. Sic et nos si patiēter tulerimꝰ aduersitates/multo plus ꝯsolabimur a deo ĩ illis ꝙ̃ tempore ꝓsperitatis: quia p̃s. Secũdum multitudinem dolorũ meorũ in corde meo: consolationes tue letificauerunt animã meam.

¶ Tertio q̃ritur an xp̃s appareat hoibꝰ in fine. Et ꝙ sic videt̃: qꝛ ip̃e dixit Joh.vlti. Sic eũ volo manere donec veniã: igit̃. Dicit̃ p͛io ꝙ aliq̃bꝰ sctis xp̃s apparuit in fine anteꝙ̃ aia exiret corpus: sed hoc fuit sp̃ale priuilegiũ

Johannes euãgelista. Quare pingit̃ iuuenis cũ fuerit senex mortuꝰ

et paucis ꝯcessum. Et ideo damnāde sunt iste matutine vetulaꝝ et earum credulitas: que dicūt. quicūqꝫ dixerit has vel illas orationes / videbit xp̄m in fine. Dicit̄ scd̄o ꝙ deꝰ apparet in fine. i. post mortē ad iudiciū exercēduꝫ siue in bonū / siue in malū: nō in deitate sꝫ in humanitate sua: qꝛ solꝰ cū p̄re filius iudicat. Joh. v. Pater om̄e iudiciū dedit filio: qꝛ filius hoīs est.

¶ De beatis Innocentibus Sermo primus.
Et in ordine. lviij. per thema.

A Innocētes. Qꝫ innocētes priuant̄ bonis a mūdo sed non a deo.

NOn priuabis bonis eos qui ambulāt in innocētia dn̄e v̄tutum. Psalmo. lxxxiij. Sed quō hoc dicit ꝓpheta. Tales em̄ cōmuniter priuātur vita: imo isti beati innocentes vix potuerūt in hac vita respirare. Et cōmuniter innocētes sunt illi q̄ perdūt in hac vita. Uulgo dr̄. qui se fait brebis le lou le mēgeust. Esaie. lix. Et qui recessit a malo prede patuit. Quō ergo abūdabūt bonis? R̄ndet̄ p̄io ꝙ nō dicit textus: nō priuabūtur bonis: qꝛ vt plurimū innocētes priuātur bonis: et q̄ mali sunt abūdant: vt cōtēnant̄ bona t̄palia: ⁊ laudet̄ deus qui solē suū facit oriri sup̄ bonos ⁊ malos. Innocētes em̄ duo oculi respiciūt: oculus lupi ⁊ oculus pastoris. Lupi vt depredet̄. p̄s. Oculi eiꝰ in pauperē respiciūt: insidiat̄ in abscōdito q̄si leo in spelūca sua: insidiat̄ vt rapiat pauperem. Oculi pastoris vt impiguet oues. p̄s. Oculi eiꝰ in pauperē respiciunt: palpebre eiꝰ interrogāt. i. discretio dei p̄mittit ad tēpus ꝓbari eos: sed interrogabit postea aliter: ⁊ reddent̄ eis ablata: qꝛ patiētia paupeꝝ nō peribit in finem. Scd̄o dico. nō sine causa innocētes in mūdo prede sunt. Primo qꝛ mūdus in maligno positꝰ est: ideo non est mirū si illi qui sunt in mūdo si velint innocēter viuere / si multa patiant̄ a malignis vel in rebus vel in fama. Et inde dicit Ap̄ls. ij. Timoth. iij. Oēs q̄ pie volunt viuere in xp̄o iesu p̄secutionē patiunt̄. Sic Cayn in p̄ncipio innocētiā interemit in Abel. Tertio dico ꝙ deus nō priuabit bonis eos q̄ ambulāt in innocētia. Patet: qꝛ illi (vt dicit dn̄s) ambulabūt secum in albis: qm̄ digni sunt / non autē impij. Nō em̄ decet ire iustū cū impio / matronā cū meretrice. Si igit̄ sunt socij xp̄i / a perte et a gaigne / xp̄s p̄didit in hoc mūdo t̄palia ⁊ lucratꝰ est et̄na: nil mirū si hic cū xp̄o perdant t̄palia ⁊ lucrātur eterna. Et ad hoc hortat̄ sapiēs Eccli. ij. Cōiungere deo ⁊ sustine. et p̄s. Confortetur cor tuū et sustine dn̄m. Unde innocētibus lucratꝰ est dn̄s hereditatem celi: ⁊ eam illis cōseruat / nō impijs. Sicut em̄ pater qn̄ videt filiū bene se habentem et bone indolis: multū sollicitꝰ est de acq̄rēda sibi ⁊ multiplicāda hereditate: ⁊ solet dici ꝙ illud qd̄ sibi acq̄rit erit bien employe gallice. Sed qn̄ videt eū male se habere nō acq̄rit sibi hereditatē: sꝫ vēdit ne redeat ad malū heredem: ⁊ solet dicere. Quare acq̄rerem ⁊ parcerem michi / quādo heredes mei nō sunt digni habere. Ita etiā quādo videt dn̄s hoīem bene se habere seruādo innocētiam / cōseruat ei hereditatē celestem: sed quādo male priuat eum. p̄s. Gratiam ⁊ gloriam dabit dn̄s. s. innocētibꝰ. Scd̄o quia nō sunt bona ipse diuitie que sic malis tribuunt̄: sed solum figura ⁊ vmbra bonorū. Hoc solum bonū est innocētia: nichil alteri neqꝫ sibi nocere: ⁊ eq̄tas: id est facere bonum ⁊ nō omittere. p̄s. Custodi innocētiam ⁊ vide eq̄tatē: quoniā sunt reliquie homini pacifico. Iste reliquie allate sunt de paradiso tempore isto clause in vtero virginis: ⁊ lumen circūfulsit pastores vt viderent eas in manu ostendētis Marie. Ut ergo nobis aperiat thesauꝝ ecclesie: vt reliquias illas videamus / salutemus eam: dicētes Aue.

¶ Queritur an debeamus facere festum Innocentum? Et videtur ꝙ nō. quia nō facimus festum aliorum: puta Abel / Esaie / Dauid ⁊c. qui tamen

fuerunt sancti:nec ipsi innocētes fuerūt post passionē christi plusq̄ illi sancti patres. Dicitur q̄ de tribus tātūmodo qui fuerūt in veteri testamēto facit ecclesia festū. Primo facit festū de septē machabeis:q2 eoꝝ martyriū simile est oīmode martyriis noui testamenti. Jdo ecclesia ꝓpt similitudinē facit de eis festū et mēoriā. Ab anthiocho eñ occisi sunt sicut isti ab Herode:q2 nolebant mādūcare carnes porcinas:eo q̄ eēnt eis lege diuina ꝓhibite:iō pene similis pena eis ꝯtigit. Uel etiam q2 fuerunt vltimi añ inocētes. Scdo de inocētibꝰ:⁊ hoc ꝓpter tria. Primo q2 xp̄s i eis q̄rebat̄ ⁊ occidebat̄. Scdo:q2 in eis xp̄s celabat̄ dyabolo et herodi. Tertio:q2 nomen dñi l3 nō loquēdo tñ moriēdo ꝯfessi sunt:q2 ꝓ xp̄o ⁊ vice xp̄i occisi sunt. Tertio de iohāne baptista:q2 canonizatꝰ expresse a s͡mmo pōtifice. Jdo si canonizatos ab aliis facimꝰ:a fortiori ab isto. Alios aūt eccl'ia omittit:aut ꝓpt multitudinē:aut q2 celū itrauert in die ascēsiōis:iō i illo die reputat̄ festū xp̄i et eoꝝ. Aut etiā ne videremur legē veterem oīmode seruare/omiserūt scti multitudinē:sed etiā ne videamur eam reprobare/aliquos paucos accipimus:⁊ eos martyribꝰ xp̄i cōiūgimꝰ/quasi per ip̄m et virtute ip̄iꝰ victores:inter quos annumerant̄ isti beati innocētes: qui ꝓ xp̄o occisi ab eodē martyrii palma donati sunt:ita vt eis cōueniat ⁊ de eis verificet̄ verbum preassumptum. Nō priuabis bonis ⁊c̄.

¶ Primo dicet̄ quō innocētia est depulsa. Scdo quō est interēpta. Tertio quō bonis nō est p̄uata. Circa p̄mū dicemꝰ de fuga dñi in egyptum:et hoc ꝓ p̄mo sermone. Circa scdm̄ dicemꝰ de morte innocentū. Circa tertiū vero dicemus de vindicta in persecutores:et laude perpetua innocentibus indita et data:que duo declarabimus sermone secundo.

¶ Presens sermo continebit p̄mo de reuelatione angeli quo ad fugā domini. Scdo de ip̄a fuga. Quo ad p̄mū dicit euangeliū. Cū recessissent magi circa annū post:apparuit āgelus dñi in somnis Joseph. Quater apparuit sibi. Primo qñ dubitabat accipere Mariā:dicens. Noli timere accipere Mariā cōiugē tuam. Sic homini dormiēti i piculis huiꝰ mundi apparet angelꝰ.i.diuina īspiratio. Primo monendo eū vt non timeat penitere:dicēs. Noli timere accipe mariā.i.penitētiā.⁊ Hier.xxxj. Statue tibi speculū.i.cōsidera dānū pc̄ti:pone tibi amaritudines: q2 multa dāna incurristi. Scdo in bethleem: qñ dixit ei. Surge tolle puerum ⁊ fuge. Sic monet inspiratio vt q̄s suā pniam faciēdo fugiat vanā gloriā/⁊ q̄rat egyptū.i.tenebras. Semen ei opit̄ t̄ra ne volucres celi cōedāt illd. Mat.xiij. Semē qd̄ cecidit secꝰ viā volucres celi cōederūt illd.i.ānichilauert adulatores. Fiebat ei fuga illa ꝓpt timorē herodis:q̄ interp̄tat̄ gloriās i pellibꝰ. Tertio q̄ rediret i terrā isrl'.i.q̄ recogitet beatā vitā vt libētiꝰ opet̄. Operariꝰ ei visa mercede libentiꝰ opat̄: Geñ.xlix. Ysachar.i.deū mēorās vidit t̄rā q̄ eēt bona:⁊ requiē q̄ eēt optima:⁊ supposuit humerum suū ad portandū. Parū ei fellis i dolio mellis mixtū/cito absorbet̄. Jdeo dr̄ de stephano q̄ lapides torrētis illi dulces fuerūt. Quarto admonet̄ vt iret in galileā/⁊ h̄ in ciuitatē nazareth:hoc est vt sic trāseat p bōa tp̄alia cōtēnēdo ea vt nō amittat et̄na/s3 pueniat ad locū floridū padisi in q̄ requiescit iesus. Dixit g̊ angelꝰ Joseph. Surge ⁊ accipe puerū ⁊ matrē eiꝰ ⁊ fuge i egyptū:⁊ esto ibi vsq3 dū dicā tibi:futurū est eñ vt Herodes querat pueꝝ ad pdēdū eū. Solꝰ inuētꝰ est Joseph dignꝰ ferre puerum iesu:n.i.solꝰ iustus. Joseph ei interp̄tat̄ accrescēs.s.virtutibꝰ ⁊ gratiis. Sicut eñ ignis nunq̄ dicit sufficit:sic nūq̄ iustus cessat a bonis operibus. Prouer.iiij. Justoꝝ semita q̄si lux splēdēs crescit vsq3 ad perfectū diē. S3 differunt

B Innocētes An sit celebrādū festū innocētū.

C Joseph. Penitēs. Q3 angelꝰ dñi apparuit q̄ter ioseph.i.ispiratio diuina penitēti quattuor ispirat.

crescūt boni ⁊ mali. Boni eñ crescūt sicut granū sinapis: qđ dū seminat̄ i terra minus est oībꝰ seminibꝰ: cū ꝟo seminatū fuerit ascēdit in arborem: et fit maius oībꝰ oleribꝰ: et facit ramos magnos/ita vt possent aues celi sub vmbra eiꝰ habitare. Ita vbi iustus p̄mo modicus est cū incipit deū tiere: postea ꝑ incremēta ꝟtutū crescit vsq͡ꝫ q̄no efficiat̄ maior oībꝰ oleribꝰ id ē oībꝰ tp̄alibꝰ: ita ꝙ ramos expādat cōpassiōis ⁊ mie: sub q̄bꝰ volucres celi .i. viri celestes ꝓtegunt̄/⁊ odore bonoꝝ operū reficiūt̄. Mali aūt sunt sicut rapa q̄ in terra non sursum ascendēs ingrossat̄. Sic tales nō augmētant̄: sed vanitate et falsitate mūdana inflant̄. Et sicut vesica vēto inflata tribꝰ fabis vel pisis intus appositis tumultum facit: et cū acu pungitur/ deinflat̄ et q̄dā bursa vilissima efficit̄. Sic tales pleni vident̄ cū tumultu et pōpa incedere: tñ cū acu mortis pūgunt̄/nil nisi vile cadauer et bursa vermiū efficiunt̄. Et hoc contingit q̄ꝛ nō habēt herbā sancte doctrine per quā humilient̄ et incrementū sumāt ꝟtutū. Hiere. xiiij. Onagri steterūt in rupibꝰ .i. mali viri/⁊ maxime religiosi nō ꝓficientes de bono in meliꝰ steterūt in austeritate vite discipline regularis: traxerūt ventū .i. tp̄alia q̄ sicut ventus inflant/nō implent: quasi dracones .i. apte mali: defecerūt oculi eoꝝ: q̄ꝛ nō erat herba. Accipe puerū et fuge in egyptū. O durissima noua. Ubi es gloriosissima virgo? q̄d dicis in corde tuo? nūc cū lachrymis alloqui potes angelū. Quō o angele dei: o Gabriel q̄ michi tā iocūda noua attulisti: quō tam miserabilia asportas? Dixisti vt filium altissimi cōciperē: ⁊ nūc opꝫ fugere. Sed quō filiꝰ dei ante hoiem fugit? gygas añ pulicē aut vermem? Quis liberet de inimicis si ⁊ ip̄e inimicos timet? Quō fugit mortē: q̄ ꝓ oībꝰ mori venerat? Rñdet̄ ꝙ hoc fecit p̄mo q̄ꝛ nondū venerat hora eius. Scribit̄ eñ Exodi xxiij. ⁊ xxxiiij. Nō coques hedū i lacte matris sue .i. xp̄m non interficies in infantia sua. Dicit etiam ysidorus de ferro .xvj. ethimolo. ꝙ ferrū accensum igni/nisi induret̄ ictibꝰ/corrūpitur nec ꝓficit: rubens tñ (ꝯm eūdem) non est abile ad tūdendū .s. statim q̄ñ extrahit̄ de camino: sed expectare opꝫ donec albescat. Xp̄s est ferrum ꝓpter suam vniuersalem potentiam: quia Dañ. ij. ferrum domat oia: qđ accensum fuit igne q̄ñ humanitati iunctus est ignis diuinitatis. Deutero. iiij. Deus noster ignis consumens est. Ideo oportuit eum ictibus passionū indurari/ad solidādū eū incorruptōe resurrectōis: q̄ꝛ oportuit xp̄m pati ⁊ ita intrare in gl̄iam suam: non tamen immediate post extractionē de fornace vel camino .i. vtero ꝟginis oportuit ip̄m tundi. Caminus eñ bñ dr̄ vterus ꝟginis: q̄ꝛ ꝯm Hiero. in sermone de assumptiōe. nouis cōtinue incendebat̄ desiderioꝝ affectibus: q̄m totus in ea incāduerat diuinꝰ amor: ita vt in ea nichil eēt qđ mūdanꝰ violaret affectus: sꝫ ardor continuus ⁊ ebrietas ꝑfusi amoris. Uolueīt aliq̄ ferrū istud immediate post extractionē a camino isto tūdere: vt Herodes et sui: sed nō sunt ꝑmissi. Sed postmodū q̄ñ venit hora debita albescebat: q̄ñ in mundo apparuit speciosus forma pre filijs hoim in p̄sentia hostiū suoꝝ spoliatus et nudus: ⁊ sic ip̄m tundebant fabri crudelissimi: ꝯm illđ p̄s. Supra dorsum meū fabricauerūt pctōres. Hec est rō hystorica fuge dñi: q̄ꝛ nōdum venerat tp̄s passionis eiꝰ. Scđo hoc fecit ꝯm Chriso. vt sedarent̄ hereticoꝝ latratꝰ: q̄ corpus fantasticum ip̄m hr̄e dicebant. Nā regulā humane nature quam suscepit voluit ꝯseruare: ⁊ p̄ncipaliter in hac parte. Cōuenit aūt humane nature/⁊ maxīe etati puerili fugere ptātem minantē. Alioquin si illđ agat in puerili corpore ꝯstitutꝰ/qđ est ꝓpriū dei: non in se ostēdit humanā naturā/sed diuinā. Tertia causa est vt ceteri xp̄iani dū necessitas aduenerit

D Fugere. Propt̄ mlt̄a fugit dominus ꝑsecutōem herodis.

in psecutione fugere nō erubescant:vt multi fecerūt:sicut de athanasio legitur:q̄ ppterea accusatus excusauit se p fugam dñi in egyptum. Vñ si te fugit psecutio/fuge:si te apprehendat:amplectere illam.

¶ Sed hic q̄rit cur poti⁹ mittit in egyptū q̄ alibi? Rñdet Chriso. q̄ hoc ideo est:q2 egyptus semp adūsus ppl'm dñi fuerat inimica:et dñs q̄ nō in finē irascit nec ineternū cōminabit:recordat⁹ quāta mala fecerit sup egyptum:iō mittit filiū suū in ea dans ei magne recōciliationis signū: vt decem plagas egyptivna medicina sanaret. Et sm Augu.q̄bus prius moysi ministerio clauserat diē:nūc adueniens sedentibus in vmbra mortis restituit lucē. O mirabilis cōmutatio dextere excelsi:vt popul⁹ q̄ prius fuerat psecutor populi primogeniti postea fieret custos vnigeniti:vt qui illis violenter dñati sunt:isti cū deuotiōe seruirent:vt iam nō irent ad mare rubrum demergendi sed vocarent ad aquas baptismatis viuificandi. Scdȝ hystoriā xo scholasticam:sicut non fuit domus in egypto in qua nō caderet mortuus p̄mogenitus:sic nec templū in quo non caderet ydolum. | E Fugere. Egypt⁹. Q2 potius fugit dñs i egyptum q̄ alibi.

¶ Scdo describitur fuga dñi cum dr. Qui cōsurgens accepit puerū ꝛ matrem ei⁹ nocte ꝛ secessit in egyptū:Et erat ibi vsq3 ad obitum herodis.

¶ Sed hic cū Petro rauēnate q̄ri posset cur hec scribit Matthe⁹ ad ppetuam rei memoriam. Deuoti militis est:regis sui tacere fugam et referre constantiā:xtutes loqui ꝛ timores silere: aduersa dolere ꝛ p̄dicare victorias:itavt hostiū ausus possit frangere ꝛ socioꝝ excitare xtutē. Rñdet idē q̄ h̄ fuit nō pauoris sȝ artis ꝛ mysterij:q2 vult eū in apto vincere:q̄ publicā ex hoste cupit referre victoriam. Tum quia secreta victoria ꝛ latēs virt⁹ exēplū posteris nō relinq̄t. Hinc est q̄ xp̄s fugit vt cedat tp̄i nō herodi. Si em̄ inter alios occubuisset:hoc nō maiestati ei⁹ sed impotentie et infirmitati attributū eēt. Et iō volebat palā ꝛ apte supare hostes suos:sicut leo venatus de latibulis fugit:ꝛ i plenū cāpū venatores ꝛ canes intrepidus expectat. ¶ Hic ꝯsidera quō audita diuina reuelatione ioseph statim surrexit:et ad iter arripiēdū festinauit:et hoc marie itimauit. Ad cuius xba ꝯcussa sunt viscera ei⁹ sup filio. Nūc meditare quō puerū iesum mater eleuat:ꝛ puer excitatus plorat. Cōpatere eis si qua sint in te viscera pietatis. Cōsidera nūc media nocte fugiētē ioseph:fugiētē matrē cū filio in vlnis ad mām̄as pēdēte:eūtē p deserta in q̄b⁹ fere et drachones habitabant:qd a bethleem p q̄ndecim dietas distat:ꝛ in quo olim fuerūt filij israel.xl.annis. De xp̄o dr. Dñe refugiū fact⁹ es nobis: sed vbi refugium cum fugit? Helye ꝯ insidias regis achab vna vidua suffecit ad occultandū:sȝ ꝯ minas herodis tota iudea nō sufficit. Helyas igne emisso ꝯsumit suos psequētes:sȝ hic se sola fuga saluat. O magna dei patientia: q̄ fugit añ eū quē in momēto pdere pōt. Anselm⁹ opinat q̄ a latronib⁹ captus est:ꝛ q̄ bonus latrovidens in vultu pueri maiestatē regiā ꝛ lucere faciem ei⁹:tūc req̄siuit ab eo vt sui aliq̄n miferet et sic fecit in cruce:et eū ex noie cognouit. Et idē recitat fulgentius in mithologijs. Sicvidet dicere Cassiodorus in hysto.tripartita.lib.vj.cap.xlij.q̄ in ciuitate hermopoli q̄ est apud thebaidem est ibi arbor q̄ se inclinauit vsq3 ad terrā cū trāsiret dñs In qua ppter sui magnitudinē atq3 pulchritudinē erāt cultus demonū. Demonib⁹ aūt fugatis ad xp̄i p̄sentiā quā nō poterāt sustinere:quasi eēt ab oi imūdicia sctificata sese inclinauit dño. Ex isto possumus ꝯcludere q̄ semp in hoc mūdo post delectationē supuenit tristitia. Nam post natiuitatis gaudiū supuenit circūcisionis fletus:post regū oblationē fuga i egyptum:vt in gaudio mundano nulla ostēdat esse securitas. | F Fuga dñi. Quō matthe⁹ scp̄sit de fuga dñi cum videat ignominiosa.

G
Pueri.
Tres pueri
sunt nobis
necessarij.

¶ Qui consurgēs accepit puerū ⁊ matrem eius. Tres pueri sunt nobis
necessarij. Unꝰ in egyptum cū matre portādꝰ. Aliꝰ in mōte imolādꝰ. Ter
tiꝰ in celo adorādus. Si ioseph descēdat i egyptum/peccator in mūdum
secū tollat puerū.i.sapiētiā q̄ xp̄s est:et matrē eiꝰ.s. castitatē. Sapiētiam
ne ꝑ ignorantiā fiant vie illoꝝ tenebre:castitatē ne ꝑ lubricitatē fiat via il
loꝝ lubricū:⁊ sic sit donec ad obitum herodis.i. donec vincat dyabolꝰ.vt
verificet illud p̄s. Ad nichilū deductꝰ est in ꝯspectu eiꝰ malignꝰ. De scdo
filio dicit dn̄s ad abrahā. Uade i trā visiōis:⁊ imola michi filiū tuū quē
diligis ysaac:sup vnū mōtiū quē mōstrauero tibi. Terra visiōis ecclia in
qua ql3 videt qd agēdū ⁊ qd nō:mōs eminentia sctē ꝯūsatiōis. Sup quem
mōtē sūt religiosi ꝑ eminētiā vite. Talibꝰ p̄cipit vt iterficiāt filiū suū ysa
ac.i.gaudiū tp̄ale:⁊ hoc i mōte:sup quē imolat q̄ se abnegat. Nam Deut.
xij.dr̄. Caue ne offeras sacrificia tua in oi loco. Inde arguūtur reges iu
da q̄ imolabant in excelsis:sicut faciūt q̄ ꝓ laude hoim vel dignitate acq
renda se affligūt vel bona oꝑa faciūt:qbꝰ dicit dyabolꝰ. Transmigra i mō
tem sicut passer. Abrahe iurauit dn̄s dicēs: Per memetip̄m iuraui:q2 fe
cisti rem hāc ⁊ nō pepercisti filio tuo vnigenito ꝓpt me: multiplicabo se
men tuū vt stellas celi. Sic qcūq3 carnale desideriū ꝓ xp̄o interficit: mul
tiplicat semen bonoꝝ opeꝝ vt stellas celi ⁊ numero ⁊ pulchritudine: ⁊ q2
in celū mittunt. De tertio dr̄ Apocal.xij. Mulier amicta sole et luna sub
pedibus eius ⁊c̄.sequitur. Et peperit filium masculum qui recturus erat
oēs gētes. Mulier eñ ista amicta sole iusticie:sub cuius pedibus est ois
defectus corruptionis et peccati:est virgo maria:que nulli vnq̄ fuit pec
cato subdita:et peperit nobis xp̄m auctorem et rectorem totius vniuersi:
et ab omnibus creaturis adorandum.

¶ De eodē festo Sermo secundus:et in
ordine.lix.ꝑ thema supradictum.

A
Innocētes.
Quare fe
stū inocētū
cū alijs duo
bꝰ comitat
festū natiui
tatis.

Queri posset quare hec tria festa comitent festum natiuitatis? Re
spondet q̄ ꝓpter duo. Prio ad ostēdēdū q̄ ꝓ oi statu dn̄s natus
est. Stephanꝰ eñ gloriosus miles ⁊ bellator fortis q̄ de ꝓpe seq
tur dn̄m:statū nobiliū rep̄sentat:dep̄cās ꝓ pp̄lo nō depdās pplm
patiēter magis ignorantiā pp̄li sustinēs q̄ pp̄lm interficiens. Sed subse
quit iohes ꝓ eccliasticis. Festū eñ iohis euāgeliste erat antiqtꝰ festū sa
cerdotū. Is ei est sacerdotū glia:cuiꝰ ꝓpt officiū angelꝰ abnuit cultū:imo
q̄ tanta de secretis celestibꝰ agnouit:vt Hiero.sup Zachariā dicat q̄ ipse
multa eructauit v̄bo q̄ mens nesciebat angelica. Magna gloria in ordi
ne sacerdotū tantū habere doctorem:sicut in ordine p̄dicatoꝝ vel minoꝝ
habere egregios doctores vel sanctos. Sed et minor pp̄ls subseqtur: qui
quasi rudis a maioribꝰ reputat. Et nō obstante sua ruditate maior mul
titudo ip̄iꝰ pp̄li saluat q̄ alioꝝ:q2 libentius audiūt v̄bū dei ⁊ custodiunt
illd q̄ maiores q̄ pluribus implicant negocijs. Ideo maxima multitudo
innocētū occidit:quoꝝ festū celebrat ecclesia. Et ita ad ostendendum q̄
ꝓ oibus natus erat xp̄s:ista tria festa ad tres hoim status designandos
subiūguntur. Secunda ratio vt ōnderet dn̄s ꝓ ois etatis conditione na
tus.p̄s. Continui in sinu meo multaꝝ gentiū. Stephanus quidem vir vl
iuuenis obijt:iohannes vero senex:innocentes autē paruuli. Et iō vt ostē
deret xp̄s ꝓ oibus natus q̄ oim languores tulit:hec tria festa adduntur.
Et singulariter ad tollendū errorem qui quondā fuit a pelagio itroductꝰ
q̄ pueri carebāt originali:⁊ q̄ ꝓpterea morietes in illa etate nō idigebāt
redēptore. Sed addidit ecclesia festū de innocētibꝰ:vt sc3 tali indigentie

crederent subditi:licet nolim dicere q̄ oporteat aliquē esse pctō obnoxiū anteq̄ sit capax redēptionis:sicut patet de beata ꝟgine q̄ fuit nobilissime redempta:qꝛ ab omni labe peccati preseruata:cui dicemus Aue.

¶ Sunt aliqui manifeste nocētes:alij innocētes sꝫ foderati malicie:tertij vere innocētes sed pauci. De primis satis inueniunt̄ ꝛ de scdis. Añ Aug. sup ꝑsal. Decus vltionū:aliter lupus:aliter leo inuadūt oues. Nā leo etiā canibus latrātibꝰ accipit qd̄ vult de ouibꝰ. Lupus ꝟo accipet:sed audito latratu canū timet nec quicquā accipit:sꝫ nōne innocens erit? Certe nō: quin si capiat̄ tanq̄ predo interficiat̄. Sed veri innocentes sunt si triplicē custodiāt innocentiā. Unā cordis q̄ principalior est. ps. Perambulabā in innocētia cordis mei in medio domꝰ mee. Nā qui vult deū hr̄e:opꝫ hospitiū cordis esse mundū. Scdām oris. de qua Jaco.iij. Si quis nō offenderit in ꝟbo:hic pfectꝰ est vir. Et tertiā opis. de qua itelligi pōt illd̄ Job.xxiiij. Donec deficiam nō recedā ab innocētia mea sꝫ semp seruabo eā:ꝛ ista custoditur per bonā societatem. quia ꝑsal. Cū viro innocēte innocēs eris. Et hanc debemꝰ sollicite custodire. Cū eñ quis in curia romana ita opatur q̄ impetrat grām expectatiuam sup aliqua dignitate:curiose custodit bullā per quā recipi dꝫ in eccl'ia:ꝛ in qua cōseruatur ius. Innocētia bulla est p quā recipit̄ quis ꝛ stabilit̄ in prebēda padisi. ꝺm illud ꝑsal. Me aūt propter innocētiam suscepisti:et cōfirmasti me in conspectu tuo in eternū. Ideo est sollicite custodiēda. Nam et iuxta thema:nō priuabis bonis eos qui ambulāt in innocētia statꝰ. innocētie nō diu durauit:qꝛ statim ab innocentia cecidit hō. Ratio est:qꝛ qui in alto ambulat:statim p fantasiā cadit Status innocentie sublimis est. Ideo p fantasiam dyabolicā statim cadit homo ab illo. Et ita dñe tu eos qui a statu innocētie ceciderūt priuasti bonis:nunc autem nō priuabis bonis eos qui ambulāt in innocētia.

B Innocētia De duplici vera innocētia seruāda sic̄ bulla ꝑbende paradisi.

¶ Postq̄ dictum est precedēti sermone de fuga domini in egyptum:nūc consequenter est dicendum Primo de occisione innocētum. Secundo; de vindicta in persecutores ꝛ gloria puerorum.

¶ Quo ad primū dicitur in textu. Tunc herodes vidēs quia illusus esset a magis:misit in bethleē et occidit ꝛc̄. Hic cōsideremus Primo herodis maliciā. Secūdo innocētum victoriam. Scdm̄ Augusti. herodes putauit magos visione stelle deceptos ꝛ erubuisse ad eum redire. Sed postmodum auditis q̄ dicta fuerant in templo ab anna ꝛ symeone et a pastoribꝰ:tunc turbatꝰ ex his timuit. Et forsitā ꝺm Chriso. talia apd̄ se dicebat. Quis est puer iste:qui anteq̄ nascatur in terra apparet in celo? Necdū ipse se ostendit ꝛ omnes illū querūt. Quis est ille qui anteq̄ mecū pugnet iam vincit? Quid putas facturus est ille in regno meo si creuerit? Ego dona hominibus spargo ꝛ gladium porto:vt qui non timet:vel diligat:et qui non diligit:vel timeat. Ille nec populum habet nec diuitias:quomodo sine auro diligitur:ꝛ sine ferro timetur?

¶ Iratus itaq̄ ꝑpter duo. Primo quia successorem ī regno suo timebat. Nam reges si ex alijs causis irascūtur:cito placant̄. vt dicit Chryso. Illa autēꝫ ira in eis inextinguibilis est quā regni zelus accendit. Rex autem quicq̄d aduersus regnū suum putauerit:verū existimat:dum oīa timet: oīa suspicatur:ꝛ facile credit quicq̄d suspicatꝰ fuerit:sicut vir si zelet vxorem aut vxor virum:omnem auditionem turpem de illo credit:dato q̄ nō sit idonea vt credatur. Secūdo quia illusus erat a magis. Quēadmodum si quis infundat oleū sup ignē ardētē:magis crescit incendiū. Sic ardētē zelū herodis delusionis opprobriū ampliꝰ excitauit:q̄si diceret in seipso.

C
Illudi.
Illudit herodes.i.dyabol⁹ a penitente qñ dimissus non reuertitur.

Certe isti magi puerū illū inuenerunt quē regnatuꝝ dicebant:et aut aurū acceperūt a parētib⁹ ei⁹ aut largis ꝓmissionib⁹ sunt placati:⁊ ideo ad me nō sunt reuersi.Illudit aūt herodes.i.dyabolus a penitētib⁹:qñ dimittit eos et nō reuertunt ad eū:sicut cattus tenēs murē bene dimittit illum ad horā sed cū intrat cauernā illudit.Sic dyabol⁹ bene ꝑmittit aliquem ad deū conuerti vt recidiuet ⁊ peius ei sit:sed illudit cū nō reuertit.Dicit em̄ pctōribus illud Exo.viij.Dimittā vos vt sacrificetis deo vr̄o in deserto. Verūtamen ne longe abeatis.Hoc itaq; facto de eoꝝ occisione tractauit: nō ꝑpendens qꝛ nō est cōsilium/nō est sapiētia/nō est prudētia cōtra dn̄m. Unde cōis est opinio et p̄ncipal'r hysto.scholastice q fuit ꝑ annū et ampli⁹ impedit⁹ a ꝑsecutiōe:qꝛ citat⁹ romā venit cōtra pueros:⁊ eūdo qꝛ audiuit magos transijsse ꝑ naues tharsis:iō oēs quotq̄t inuenit/iussit cōburi iuxta ꝓphetiā:in spū vehemēti cōteres naues tharsis.Ideo anno reuoluto post xp̄i natiuitatē iussit iugulari īfantes.Et qꝛ sciebat iā trāsijsse annū ab apparitiōe stelle:iō oēs pueros infra biēniū occidit:timēs ne talis aliquādo speciē sui trāsformaret vel ad minorē etatē vl' ad maiorē:⁊ ita deseuit vsq; ad pueros vni⁹ diei:vt iter istos oēs vnū inueniret:ſ3 hoc eē nō potuit.De oibus em̄ masculis hebreoꝝ saluat⁹ est vnus.s.moyses.Sic ⁊ xp̄s.Nō em̄ decebat dn̄m cū innocētib⁹ iugulari:qui postmodū cum nocentib⁹ crucifixus est.Uñ p̄mū bellū dn̄i fuit ex innocētib⁹.Cōprobat em̄ rectitudo subditorū ad regē in tp̄e aduersitatis:qꝛ qui nō sunt recti eo tp̄e ip̄m deserūt: qui vo recti sibi adherent.ps.Innocētes et recti adheserunt michi.Sed modo veꝝ est illud Mich.vij.Perijt semen in terra:⁊ rect⁹ in hoīb⁹ nō est. Innocētia iā fugit a sc̄lo:antiq̄tus solebat reperiri in p̄latis ⁊ iudicib⁹:ſ3 nouissime fugata est ꝑ munera ⁊ dissolutiones.Qui em̄ piscatur cū lignea virga:anteq̄ capiat piscē virga stat recta:sed qñ capit piscē tūc incuruat: et tanto magis quāto maior piscis.Uirga in manu est auctoritas p̄latiōis Quādiu p̄latus nō capit.i.nō est cupidus:vga sue ꝑtātis manet recta:ſ3 quādo est cupidus vga sue potestatis incuruat:et eo magis quo grossior est piscis vel lampreda.Inde Cassiodor⁹.Oblatio muneris tinea est regiminis.Propterea sequit post vsum allegatū.Libera de⁹ israel ex oibus tribulationib⁹ suis:qꝛ ꝓpter illā causam satis habet mala popul⁹ minor.

D
Innocētes
Qd primuz bellum xp̄i fuit ex innocentibus.

E
Innocētes.
Qd opprimuntur ab astut; ⁊ malis:⁊ q mali comedūt carnes i quadragesima.

¶ Occidit itaq; malign⁹ rex pueros qui sunt flores martyꝝ ſm August. prime eccl'ie gēme:⁊ qui p̄mos ictus in exercitu xp̄i receperūt.Sic maiores quotidie in mūdo opprimūt minores.Paruulis em̄ multa latent pericula.Nam sepe transeuntes ꝑ vicos ab equis ⁊ quadrigis cōculcantur. Sic simplices a supbis deprimunt.Inde Eccl'es.iiij.Uerti me ad alia et vidi calūnias q̄ sub sole gerunt et lachrymas innocētium et neminē cōsolatorē:nec hoc de nouo incipit sed a mundi principio cū serpens simplicē decepit mulierē:et abel a cayn occidit.Immo comedunt supbi carnes in quadragesima.Mala.iij.Comederūt carnē populi mei.i.tp̄alia que cum labore carnis acquisierūt:et pellē eorum desuper excoriauerunt.Hiere.l. Primus comedit eū rex assur:iste nouissimus exossauit eum Nabuchod. rex babilonis.Unde herodis magna fuit crudelitas:quia ſm philosophū omnes pueri vocant oēs hoīes patres ꝓpter defectum rationis:⁊ sic tyrānus illos occidit:qui si vidissent eum vocassent eum patrem.

¶ Uox in rama audita est plorat⁹ paruuloꝝ ⁊ vlulat⁹ mulieꝝ.Quis em̄ se potuisset cohibere visa tāta crudelitate? In rama/nō in ramatha:ſ3 in excelsis vl' vsq; ad celos sāguis eoꝝ clamauit.Iō hodie eccl'ia cātat.Uidica dn̄e sanguinē vr̄m.Et subdit Rachel plorans filios suos:vel qꝛ in bethleē

sepulta est:vel quia magna pars fuit de tribu beniamin:qr nō solū i bethleem sed in ei⁹ ɔfinib⁹ occisi sunt. Et noluit cōsolari qr nō sunt.s.viuētes. Eccl'ia em̄ triplices filios luget. Primo martyres considerās eos eē sibi subtractos:et non vult cōsolari in presenti:qr oēm cōsolationē trāffert in futurū qr nō sunt.s.pn̄tes. Scd'os filios luget eccl'ia:q̄ fere ad partū veniunt:in q̄bus patit̄ abortiuū. Tertios q̄ p baptismū renati p pctm̄ retrocedūt:τ vtrosq̄ luget eccl'ia:qr nō sunt.i.sunt dānati. Et iō qr luget ecclesia: aliqua cantica leticie subticent̄:puta gl'ia in excelsis/all'a τc. ad compatiendū martyribus lugentibus:vel quia descenderūt ad limbū patrum.

¶ Pro scd'a pte monet deinde angel⁹ anno septimo ip̄m ioseph:vt iterū redeat in israel:et assignat cām. Defuncti sunt em̄ q̄ q̄rebant aīam pueri. Nō ḡ herodes tm̄ q̄rebat sed etiā nobiles regni τ iudei. Jdō herodes iste quando mortuus est vocauit oēs maiores natu de israel: τ videns qr iudei cū leticia expectabant eius mortem:fecit eos includi in carcere: τ iussit eos occidi dū morereť:vt simul in eius morte oēs lugerēt:qd̄ tm̄ non est factū. Nichilomin⁹ f̄m Chriso.multi illoꝝ interfecti sunt ab herode:τ vt existimať/q̄ ɔsenseřt in psecutiōe xp̄i. Oēs aūt p̄ncipes vel maior pars cōsenserant herodi:vt q̄reret puerū ad pdendū eum. Vn̄ q̄dā q̄rūt aīam pueri iesu ad pdendū in mēbris ei⁹:τ isti sunt de gentibus herodis.s3 isti defūcti sunt. Et ratio est:qr q̄rebāt aīam medici ad pdendū eū. Et iō cū infirmi eēnt furia:non est mirū si defuncti sunt. Jmmo fugerat ille q̄ erat vita eoꝝ.s.xp̄s.iuxta illd̄ Prouē.viij. Qui me inuenerit: inueniet vitā. Propterea non est mirabile si tales moriant̄ obstinati in pctis suis. Alij sunt q̄ querunt eū ad saluandū: vt sunt Maria et Joseph. Luce.ij. Ego et pater tuus dolentes querebamus te. Nec est mirum si tales viuant: quia dicit Psal. Querite deum et viuet anima vestra.

¶ Sed de horrēda morte herodis dicendū Primo q̄ q̄ matrū filios interemerat:a filijs suis est psecutus τ romam citatus:et cū eis in cām venit et ab eis paratum est sibi venenum:vt q̄ dolere fecerat de filijs mr̄es: doleret ēt ip̄e et in filijs. Scd'o q̄ occiderat alioꝝ filios:in seip̄m gladium xtit.s.in ꝓꝓos filios:ita q̄ corā se tres occidi fecit:ita q̄ vnū eoꝝ p q̄nq̄ dies aū̄ mortē extermiauit:adeo vt diceret octauian⁹ se malle eē porcum herodis q̄ filiū. Tertio qui ifantes exterminauerat:morbo infantū.s.scabie p totū corpus cū ḡuissima febre pcussus est senex iā.lxx.annoꝝ. Et qui in paruos seuierat:prurigine.i.gratella:τ ex ɔn̄ti paruis aīalib⁹ q̄ cerobei dicūtur comestus est:adeo vt intestina ei⁹ xmib⁹ scaturirēt. Et sicut pueri ɔsilio medicoꝝ lauabať in balneis calidis:s3 tn̄ nichil ꝓficiebat:s3 augmētabať dolor:τ tādē voluit in guttur suū pre dolore τ mis'ia infigere gladiū:et non p̄ualuit ꝓpť astantes. Demū cū oibus istis dolorib⁹ plen⁹ putredine expirauit:q̄ f̄3 Chriso.quot mēbra corporis habebat: tot doloribus torquebať. Et qr multotiēs mori nō poterat:q̄ multos occiderat infātes: ꝓpterea vindicta morientiū plurimoꝝ in plurimis ei dolorib⁹ reddebať. De isto herode vide libro.j.hysto.eccl'iastice.c.vij.viij.et.ix.τ i hystoria scholastica in p̄ncipio hystorie euāgelij.

¶ Uerum in ista occisiōe innocentū bn̄ ꝓuidit dn̄s pueris:qr nunq̄ tātū bonū fuissent adepti si herodes ip̄os honorasset:quātū adepti sunt mortē ꝓ xp̄o tolerando. Jnde Aug. Jpse iniquus nō potuisset eis tantū ꝓdesse obsequio:quātum ꝓfuit odio:quia dum rapiunť ab amplexibus matrū redduntur gremijs angelorum. Jstos em̄ ad honorem filij sui fecit rex regum nouos milites. Nā in incarnatiōe filiū suū nouū militē fecerat:quē

F
Querere Jesum.
Quidā q̄rūt iesuz ad pdēdū: q̄dā ad saluādū.

G
Herodes.
De morte herodis.

H
Innocētes
Q̄ bn̄ fuit innocētib⁹ p mortem.

in papilione virginalis vteri lorica nostre mortalitatis vestiuit: et in cam-
pū huius mundi ꝯ dyabolū pugnaturū posuit: ⁊ ad honorē ei⁹ multos mi-
lites fecit. s. martyres: inter quos innocētes isti (q̄ iuuenes milites facti
sunt) in p̄ma acie mortui sunt: ⁊ p̄mitias glorie martyꝝ ꝯsecuti sunt.

¶ De eodē festo Sermo tertius: et in
ordine. lx. per thema.

A
Fugere.
Quare do-
min⁹ fugit.

ACcipe puerū et matrem eius: ⁊ fuge in egyptū. Matth. ij. Cō-
muniter dr̄: melior est bona fuga q̄ꝫ mala expectatio: ⁊ p̄ci-
paliter qñ a perito et iuriscōsulto consulitur. Sꝫ sic est ꝙ ista
fuga ab angelo consulebat̄: iō debuit ioseph obedire et fuge-
re ⁊ nō expectare. Et si dicat̄: videt̄ ꝙ q̄ fugit debilior sit. Cur
ergo dn̄s fugiebat? Dr̄ ꝙ non ex debilitate. Sꝫ p̄mo q̄ꝛ debebant innocen
tes pueri p̄currere mortē xp̄i. Unde multi stulti seruiūt ip̄i xp̄o: qui nō so-
lū sapiens est sꝫ ēt sapiētia dei. Stultus em̄ erat herodes: q̄ tn̄ nō intende
bat seruire sed potius seuire: sed inuitus et nescius seuiēdo seruiuit. De-
cebat em̄ vt puerū iesum pueri p̄currerent: q̄ etiā iam adulto laudes decā
tauerūt. Matth. xxj. Ut in vtraq̄ꝫ etate impleretur illud p̄s. Ex ore infan
tium et lactentiū ꝑfecisti laudem. Q̄ꝫ splendide ⁊ opulente seruiuit qui ta-
les p̄mitias ⁊ tales agnos tam nouellos et teneros ad mensam cōuiuij ce
lestis transmisit. Apoca. xiiij. Hi ēpti sunt ex omnib⁹ p̄mitie deo ⁊ agno.
Scd̄o fugit xp̄s ⁊ reculauit [pour mieulx saillir] scꝫ ad saliendū in cruce.
Si em̄ tūc mortuus fuissꝫ inter illos iuuenes: mors ei⁹ nō fuisset pōdera
ta. Sꝫ tūc pōderata est tot mortib⁹ iuuenū. Gardia regis se dimitteret trū
cari p̄usq̄ꝫ regē. Sic trūcata est infantia q̄si gardia noui regis Sꝫ cū ma-
gn⁹ fact⁹ est ēt magni trūcati sūt. Qñ em̄ luna est plena iplēt̄ ossa leonis
et alioꝝ aialiū medulla: ⁊ sic sunt fortiora aialia. Sic qñ luna plena fuit. i.
humanitas xp̄i plena diuinitate vel vter⁹ v̄gis: tūc fortes igressi sunt p̄liū
a mimo vsq̄ꝫ ad maximū: ⁊ maria sil̄ cū p̄ncipe xp̄o pugnauit in passiōe ⁊
vicit. Et nos etiā necesse est indui armis fortitudis ad debellandos ho-
stes nr̄os: p̄sertim iuisibiles aerias ptātes. Ad Mariā igit̄ ꝓ auxilio ha
bēdo recurram⁹: porrecta supplicatione ꝑ angelicū v̄bū Aue ⁊c̄.

B
Innocētes
M: oēs in-
nocētes ēt
incircūcisi
trucidati
ab Herode
saluati sūt.

¶ Aliqui voluerūt dicere ꝙ inter innocētes soli circūcisi fuer̄t saluati et
nō alij: ꝓpt̄ illā legem scp̄tā Gen̄. xvij. Ois masculus cui⁹ caro p̄putij cir-
cūcisa nō fuerit: peribit aia illa de pp̄lo suo. Sꝫ dr̄ cū beatissimo Bernar-
do in sermone de his trib⁹ festis: et cū btō Augustino ꝙ illi oēs etiā incir
cūcisi saluati sunt. Nā ⁊ canit eccl̄ia ꝙ nō loquēdo sed moriendo xp̄m con
fessi sunt: ⁊ in hoc martyres extēdēdo nomē martyris: nō ꝓ teste sꝫ ꝓ eo
qui sustinet ꝓ xp̄o. Indifferēter aūt mortui sunt ꝓ xp̄o incircuncisi sicut
circūcisi. Scd̄o nūc baptism⁹ sine ꝓprie voluntatis vsu sufficit ad salutē: ꝗ
a fortiori ꝓ eo suscepta mors (que est quidam baptism⁹) secluso vsu rōnis
sufficiet ad salutem. Tertio s̄m iura q̄ occasionē dāni dat: dānum dedisse
videt̄: sꝫ xp̄i occasione innocētes oēs trucidati sunt: ergo ad eos coronan
dos videtur fuisse iustū: vt bonitas dei dederit illis vitam glorie: q̄b⁹ oc-
casionaliter abstulit vitam nature: vt nec sic maior eēt herodis iniq̄tas q̄ꝫ
xp̄i pietas. Quarto q̄ꝛ s̄m August. xp̄s ꝓ liberandis hoīb⁹ venit: imo ēt
ꝓ suis interfectorib⁹ orauit: ꝗ a fortiori de illoꝝ p̄mio cogitauit et ordi-
nauit qui ꝓ eo interficiendi erant. Immo credendū est ꝙ maxime cū il-
lis misericorditer egit: cum mortis debitū cōuertit eis in p̄ciū regni celo
rū. Terra enim corporis nostri in adā onerata est debito mortis. Heredi
tas vero cū onere suo transit ad posteros: ideo mortis debitores erāt par-

nuli: quã tamen deus recepit tanq̃ preciũ regni. Et sic fecit eis dñs quasi de necessitate virtutem: et eos tunc rapuit de medio: ne grandes effecti postea a malicia immutarent. Sed quia nõdũ venerat hora xp̃i vt interficeretur cum illis paruulis: ideo ad declinãdum seuitiam herodis ꝛ occisionem xp̃i precepit angelus ioseph dicens. Accipe puerum ꝛc.

¶ Juxta euangelium erunt due partes in hoc sermone. In prima dicetur de fuga christi. In secunda de occisione innocentum.

¶ Pro primo dicitur in textu. Apparuit angelus ioseph dicens. Accipe puerum ꝛc. Puer iste veritas est nascẽs de cordis puritate. Nam veritas de terra orta est: sed quãdo veritas de corde nascit: a spũ elationis vehemẽtius infestat: vel de hoc gloriãtes: ꝛ sic in publicum ꝓpter gl̃iam ꝓpalãtes vel altiora se q̃rẽtes: vt sui obliti intima sua deserãt: et altiora rimãtes: ꝓtin⁹ ad nimiã lucẽ deijciant et ruant. Sed tũc iubemur ad tenebras nr̃as ire: vel ad tenebras nr̃as. i. in abscõdito veritatẽ silere: vel ad egyptũ nostrã. i. ad tenebras ꝯsciẽtie nr̃e redire et infirmitatẽ nostrã ꝯsiderare. Ignorãtia enim nr̃a / cõcupiscẽtia nostra: tenebre sunt. Deus lux est: ꝛ cõscientia nostra nox est. Descẽdit autẽ puer iste in egyptũ: quãdo nos docet de nobis ipsis: in iudeã vero cũ de deo. iuxta illud Psal. Notus in iudea de⁹. Fuge igitur in egyptũ ne forte lux veritatis extinguatur: sed nõ sine virgine matre. i. sine puritate: qꝛ si sine illa vadim⁹ iã statim ad ꝯcupias nr̃as redim⁹ Sed esto ibi vsq; dũ dicã tibi. noli inniti scie tue: caue cõsiliũ sathane q̄ se trãsfigurat in angelũ lucis: ꝛ sub spẽ boni seminat ꝯsiliũ erroris: qꝛ si ante tp̃s reuertaris in iudeã: cito reuerteris ad suꝑbiam: et si nimiũ in egypto moraris: ꝓculdubio in desperationẽ cadis: qꝛ si ad mala tua nimis intendas: te in foueam desperationis precipitas. Si ante tp̃s vel vltra modum de dei mia confidas: te in presumptionem erigis. Oia enim tẽpus habent et exitus de iudea ꝛ reditus. Hec Richardus de sctõ victore in sermone.

¶ Sed quõ dicebat angelus ioseph vt fugeret in egyptũ: cũ esset pauꝑ et nichil habebat: q̃re nõ ꝓuidebat. Si eẽt mõ q̄ fugeret i terrã alienigenaꝝ quãtũcũq; diues eẽt: adhuc timeret de necessarijs suis. Dicit p̄io q̄ possibile est q̄ iã ꝓuisum erat ad nutriẽdũ pueꝝ p reges. In signũ q̄ reges ꝛ p̄ncipes debẽt ꝓuidere paupib⁹ ꝛ nõ tollere sua. Vel dr̄ q̄ ioseph erat bon⁹ artifex et ẽt maria ad lucrãdũ vitã suã: ꝛ ita dũmõ hõ sit i etate i q̄ possit opari ꝛ sciat artẽ: nõ dꝫ diffidere de auxilio diuie ꝓuidẽtie. Dr̄ tertio q̄ in hoc dat exẽplũ q̄ de⁹ nõ ꝑmittit suos i necessitate sine ꝯsolatiõe. nõ dico q̄n debeat hõ vti industria sua: ꝛ q̄ nõ faciat qđ i se est de lucrãdo vitã suã. Inde dicit p̄s. Jacta cogitatũ tuũ in dño ꝛ ip̄e te enutriet ꝛc. ¶ Futuꝝ est enĩ vt herodes q̃rat pueꝝ ad ꝑdẽdũ eũ. Puer iesus i iudea ꝑseq̄tur ꝛ i egypto seruat: qꝛ xp̃s ab illis q̄ sunt in t̃ra isrl̄. i. eccl̄ie vl̄ religiõis p diuersa vicia fugat: ꝛ tñ ab his q̄ sunt in mũdo p deuotionẽ colit: qꝛ hodie xp̃s plẽs hꝫ in eccl̄ia ꝑsecutores q̄ i mũdo cet̄is parib⁹: et iã videt a t̃ra isrl̄. i. ab eccl̄iasticis recedere: ꝛ i egypto. i. inter laicos habitare. ꝭm illđ Joh. viii. Jesus abscõdit se ꝛ exiuit de tẽplo. ¶ Qui ꝯsurgẽs accepit pueꝝ ꝛ matrẽ ei⁹ nocte: ꝛ secessit i egyptũ. Videt p̄ia facie ex textu q̄ ioseph incepit fugã illo die q̄ interẽpti sũt inocẽtes. s. nocte q̄ erat p̄ncipiũ illi⁹ diei. Sed ꝯ: dies ille infaust⁹ est in q̄ nõ dꝫ bñ cõtingere alicui: vt dicũt multi: ꝛ tñ bñ cõtigit ei. ¶ Querit ḡ cũ Gerson vtrũ dies innocẽtũ sit ifaust⁹ ꝛ infortũat⁹ ad aliq̄d inchoandũ: et ꝯ̃r alij dies p totũ annũ hñtes sim̄lem situationẽ. Et videtur q̄ sic: qꝛ sunt etiam multi alij dies positi in kalendario infortunati: vt dies egyptiaci / dies caniculares: quare ḡ nõ isti? Dicit q̄ nõ est infortunatus,

C Veritas. Q̄ veritas est puer quẽ iubetur ioseph. i. q̄li bet hõ accipere.

D Innocẽtes Cũ dies innocẽtum sit infortũat⁹: et ibi ꝓbant supstitiones q̄rũdam.

Nam ſi ſic/aut hoc eſſet ex diſpoſitione ſiderū ſm aſtrologiā:aut ex demo-
nū actione ſm artē magicā:vel ex ſanctoꝝ innocētum merito ſm religio-
nem xp̄ianā:vel ex obſeruātiū fantaſia vel imaginatione q̄ allegat experiē
tiam. Sed nulla iſtaꝝ eſt rōnabilis. Talis igit᷑ obſeruatio eſt vana ⁊ repro
banda. Nō primū:qꝛ hoc eſt cōtrarium regulis ⁊ principijs aſtrologie:qꝛ
aſtrologi variāt ſua iudicia ſm variatonē poſitionis ſideꝝ:ita vt nō poſſit
cōfici almanach vniforme ꝑpetuum:qꝛ dies lune exēpli gr̄a que modo eſt
indiſpoſita ⁊ infauſta:ſm regulas eoꝝ ſi ſint ꝟe:erit hebdomada ſequendi
diſpoſitiōis alteriꝰ. Attento maxīe ꝙ in his q̄ ꝯcernunt arbitrij libertatē:
aſtra nō imponūt neceſſitatē. iuxta illō ptholomei. Vir ſapiēs dn̄abit᷑ aſtrꝭ
Et hec rō ſolet efficaciter fieri ꝯtra ſignationē que reperiri ſolet in kalēda
rijs de diebꝰ egyptiacis ſeu ꝑiculoſis. Nec ſcd̄a qꝛ hoc eſſet manifeſte ver
gere in idolatriā:ſi q̄rant᷑ placari demones ꝑ hoc qđ eſt nichil agere:tā̄ꝙ
plus in hoc timeātur q̄ꝫ deus ⁊ ſancti ſui:dū credit᷑ ꝙ ſi quis aliq̄d ageret/
cauſarent infortuniū. Scd̄o quia nō tm̄ his diebꝰ ſed ſicut dicit Petrus.
Aduerſariꝰ veſter dyabolꝰ aſſidue circuit querēs quē deuoret:cui reſiſtite
fortes in fide/nō vana ſuꝑſtitione. Inde ait Pſal. Btūs vir cuiꝰ eſt nomē
dn̄i ſpes eius:et nō reſpexit in vanitates et inſanias falſas. Dat rōnem in
alio paſſu:qꝛ odiſti (inquit) obſeruātes vanitates ſuꝑuacue. Preterea ſm
ſacros doctores ⁊ precipue Augu. tales obſeruationes ſunt illicite ⁊ ꝯtra
baptiſmalē ſanctitatē:ita ꝙ euenit xp̄ianis baptizatis illud de euāgelio:
dū immūdus ſpūs exierit ab hoīe ꝑ baptiſmū. ſequit᷑. Reuertens adducit
ſeptē ſpūs nequiores ſe:⁊ fiunt nouiſſima hoīs illius q̄ eos recipit:peio
ra prioribus. Melius eſt em̄ veritatē nō agnoſcere q̄ꝫ poſt agnitā peruerſe
viuere:eamq̄ꝫ factis aut ꝟbis abnegare. Rurſus hoc attēdat᷑ nullam eſſe
diem que nō ſit plena infortunijs/nunc iſtoꝝ/nunc aliorum:ꝓ quibꝰ tamē
nō eſt dies timendus vel euitandus:ſed hoīm infelicitas vel miſerēda eſt
vel culpanda:quoꝝ operationes male iuxta Auguſt. faciunt malos dies.
Deniq̄ꝫ nichil eſt fallacius ſtulti vulgi traditionibꝰ:qui vt ſepius faciunt
de nō cauſa cauſam. Verbi gr̄a. precipitabit᷑ aliquis ab equo indomito in
via lubrica vel in flumine ſubmerget᷑:aſſignabūt vulgi huiꝰ infortunij cās
diuerſi diuerſimode. Dicet vnꝰ ꝙ in exitu domꝰ obuiā habuerat vnū cattū
vel leporē:vel ꝙ in egreſſu oſtij offenderat pede:vel ꝙ mane camiſiā reuer
ſam induerat:aut calceus dexter ꝓ ſiniſtro acceptꝰ fuerat:qđ ſignū ceſar
Auguſtꝰ reputabat ſibi īfauſtiſſimū:vł qꝛ ſic ſomniauerat:vł qꝛ crocitaue
rat coruus ſuꝑ tectū:vel bubo cū ſtridore ſuꝑuolitauerat:vel gallꝰ preter
horā vocē dederat. Dicet aliꝰ:ecce mala dies erat vel infortunata ⁊ egra.
Alij traducēt ad mores dicētes hora tali nō potuiſſe ei feliciter ꝯtingere:
qui ſic ⁊ ſic egerat rapiēdo bona vicinoꝝ vel fraudādo vel adulterādo/vel
blaſphemādo:aut qm̄ ex improbis ⁊ iniuſtis parētibus trahebat originē.
Et iſti faciūt de nō cauſa cauſam:⁊ de nō experiētia experiētiam quaſi cer
tam ⁊ fundatam aſſerentes. Nec eſt dicendum tertium:ꝙ rōne occiſionis
innocētum ꝓuenit iſtud infortuniū tali die ⁊ in ſequētibus ſimilibꝰ:quia
iſtud caret rōne. Alioquin theologi et viri religioſi ⁊ deuoti deberent iſtā
obſeruātiam magis cuſtodire ⁊ cognoſcere:qui tn̄ diſſuadent illam et re-
probant:⁊ dicūt hoc eſſe in dedecus dei et ſctōꝝ innocētum. Rurſus talis
honor ſi eſſet rōnabilis:magis deberet᷑ dn̄o ieſu ⁊ matri eiꝰ ꝓ ſuis feſtiui-
tatibus q̄ꝫ feſto innocētū. Nec eſt dicendū quartū:ꝙ talis obſeruatio fun-
gitur vel timet᷑ vel exercet᷑ ex ſola hoīm fantaſia vel ex melācolica imagi-
natiōe:qꝛ hec fantaſiatio falſa ⁊ corrupta ⁊ ſuꝑſtitioſa ꝓuenit in hac ma-

teria sic in aliis mille milib⁹:ex variis seductionib⁹.Prio aliquādo ꝓue=
niunt he false credulitates ⁊ ꝯficte obseruationes ex demonū suggestione
vel illusione ad aiaꝝ dānationē ⁊ fidei xpiane subuersionē ⁊ sctōꝝ infama=
tionem.Scđo ex magicoꝝ maligna traditione.Tertio ex gentiliū ⁊ alioꝝ
infideliū derelictione:sicut in principio cōuersionis ad fidem xp̄i frequē=
ter inueniebat.Quarto ex fantasie vel imaginatiue ꝟtutis debilitatione.
Cuius signum est ꝙ vetule ⁊ pueri ⁊ puelle ⁊ idiote ꝓniores sunt ad tales
obseruatiōes credēdas vel obseruādas.Inde ortū habuit illđ epitheton:
vetule sortilege/vielles sorcieres.Circa illud attēdēdum est verbum psal.
In manibus tuis sortes mee:qui dat intelligi ꝑ hoc/nō in supstitionibus
et sortilegiis hmōi fictitiis ⁊ plerūqꝫ noxiis esse cōfidendum.Retrahūt em̄
spem a deo:supstitionibus occupāt:in morib⁹ inquietant:obsunt aliquādo
reipublice:⁊ viā ad hereses aperiūt.Quinto ꝓuenit hec corruptio iudicii
rōnis ex primeua a puero ꝑ stultas matres ⁊ nutrices enarratione.Dele=
ctantur em̄ dicere fabulas admirabiles:⁊ puerilis etas imbuta talib⁹ vix
repellit:qꝛ qđ noua testa capit/inueterata sapit.Sexto hoc p̄t ꝓuenire ex
humano timore ⁊ diffidētia diuini auxilii:⁊ curiosa sciēdi futura libidine
vt patuit in Saul/et aliis sine numero.Septio ex certa ꝯfictione ad fallē
dum alios et irridēdum:sicut fit apđ aliquos trufatores.Octauo ex lectio
ne quorūdā romātioꝝ.i.libroꝝ cōpositoꝝ in gallico quasi poeticorū de ge=
stis militarib⁹:in quib⁹ maxia pars fabulosa est:⁊ magis ad generandum
quādam nouitatū admirationem q̄ꝫ ꝟitatis cognitionem.Nono ex inobe
dientia ad diuinā legem:⁊ ex modica ei⁹ reuerētia vel cognitione.Cuius
signū est ꝙ tales supstitiosi citius crederēt ꝟbis vel scriptis vel narratio=
nib⁹ fabulosis quātūcūqꝫ apparētibus/q̄ꝫ diuine auctoritati ⁊ suis docto=
ribus.Immo ⁊ facili⁹ inducūtur opari valde difficilia:vt in ieiuniis ⁊ cer=
tis orōnibus ⁊ certis votis/q̄ꝫ possent induci ad opa legis xpiane facilia.
Sicut sunt ieiunia ꝑ eccl̄iam instituta vel orationes:qualia citi⁹ frāgerēt
q̄ꝫ dimitterēt suas supstitiones longe grauiores:q̄ nec vtiles sunt/sꝫ sepe
in dānationē aiaꝝ et precipitationē corpoꝝ precipitātes.Et de talib⁹ nūq̄ꝫ
quererēt cōsilium/sed despiciūt eruditos in sciētiis.Deberēt tales attēde
re verbū dn̄i dicētis Esa.xliiii.Ego sum dn̄s faciēs oīa:extēdēs celos sol⁹
stabiliēs terrā ⁊ null⁹ mecū:irrita faciēs signa diuinoꝝ.et sequit.sciētiam
eoꝝ stultam faciēs.Et illud Hiere.x.A signis celi nolite metuere q̄ timēt
gentes:qꝛ leges pplōꝝ vane sunt.Et si dicat.ego bene obseruo nouenariā
dierum ad recuperādum sanitatē:quare nō obseruabo singulos dies simi
les hebdomadarū ad honorem istoꝝ sctōꝝ?Dicitur hic ꝙ multa tolerātur
ab eccl̄ia q̄ crude sumpta sonāt supstitionē.Dicere em̄ ꝙ nouem dies non
plus nec minus requirūtur ad sanādum/illud est supstitiosum:qꝛ numer⁹
nichil facit ad sanitatē quin ita bene sancti in minori vel maiori tempore
sanarēt sicut in nouenaria.Scđo hoc esset ꝯstituere deo terminū ad subue
niendum.Sed hoc reprobat Judith.viii.Non est (inquit Judith) iste ser
mo qui miam prouocet/sed potius qui iram excitet ⁊ furorem accendat.
Posuistis vos tēpus miserationis dn̄i:et in arbitrium vestrum diem cō=
stituistis ei.Sed qꝛ patiens est dn̄s/in hoc ip̄o peniteamus ⁊ indulgentiā
cū lachrimis postulem⁹.Dico tn̄ scđo ꝙ hoc ecclesia tolerat ꝓpter deuo=
tionem fidelium:qui forte hoc faciunt ꝓpter reuerētiam nouem ordinum
angelorū.Uel qui in numero dierum nō cōfidunt/sed solum in tali tēpore
sperant dei auxiliū affuturum.⁊ sic toleratur.Dicit tertio ꝙ non est incon
ueniens celebrare vel octo vel nouē dies:imo singulis dieb⁹ vnius septi=

E
Nouena=
ria.
An obser=
uatio noue
narie sit li=
cita.

mane vnum diem: dūmodo non sit admixta superstitio de nō volendo illo die incipere aliquod opus vel cōsummare: quia bene celebrantur octaue innocentum: et singulis diebus septimane ecclesia dedicat sabbatū beate virgini: licet nō obseruet. Tum qr sunt satis festiuitates in kalēdario nostro. Tum quia illud posset vergere in errorem et iudaismum: vt patet per illud de conse. dist. iij. peruenit. vbi dicitur q antixps faciet istā multiplicitatem festorū. Dicit quarto q aliquādo expedit principib' certum diē in septimana accipere: in quibus vacent deo et sue cōscientie: sequestrādo se ab oibus exterioribus negocijs. Sicut dicebat Jacob postq seruiuit Labau diutius. Tempus est vt prouideam domui mee. Et in dieb' illis vacare predicationi/audiende lectioni/quieti/et romantijs bonis et decentibus ad animādum eos ad bene agēduz: dūmodo tamen pter huiusmodi voluntarias acceptiones festorum/dies festi ecclesie non minus obseruētur. Habent enim pncipes multas sollicitudines et anxietates sup alios: ideo indigent maiori quiete q alij.

F Vocare. Q. de' vocat nos ab egypto id ē mundo dupliciter.

¶ Et erat ibi vsq ad obitum herodis: vt adimpleret quod dictū est a dño per pphetam dicentem. Ex egypto vocaui filium meū. Vocat nos dñs ab egypto. i. a mundo vt exeamus. Primo vt mater filium a loco periculoso. Egyptus em̄ interpretatur angustia: et significat mundum in quo mūdani plus habent angustie q delectationis/si bene attēderent. Inde Nūeri. xj dicitur q filij israel vescebantur cepe et porris et alijs: in quib' cibis licet a lecatoribus libēter comedātur/habetur tamen plus acerbitatis q dulcoris. Ideo ps. Tribulatio et angustia inuenerūt me. Cum enim mater videt filium iuxta precipitiū aque vel fouee in loco ruinoso vocat eum ad se. Sicut aūt aui tutū nō est esse iuxta laqueū/pisci iuxta nassam/puero iuxta fornacem: sic nec homini eē in mūdo pleno laqueis et foueis. i. occasionib' multis ad peccādum. Math. xviij. Ve mūdo a scādalis. Hinc vidit Jesus Jacobum et Johānem in naui: et vocauit eos. s. de mūdo. Nauis em̄ in mari per dimidiam horam vix est in tuto. et ideo dicit Eccli. xliij. Qui nauigant mare enarrant pericula eius. Qui em̄ morātur in mari ibi pereūt: et propterea alijs pericula narrare nō possunt: sed q nauigāt. i. qui trāseunt. Scdo vocat nos dñs a mūdo vt nobilis accipitrem qui auolauit cū reclamatorio. s. carne rubea affixa ligno. Sic dñs ostēdit in cruce carnem suam rubeā homini. de quo dicit Osee. xij. Effraym qsi auis auolauit. sed pauci curant: adeo vt merito cōqueratur dicēs illud Prouer. j. Vocaui et renuistis: extēdi manum meā in cruce et nō fuit qui aspiceret. Accipiter em̄ saturatus nō venit ad reclamatoriū sed famelicus. Sic nec diuites sz pauperes ad christum. Inde Luce. xv. Prodigus adolescens ad patrem non redijt/quousq inopia cum oppressit.

G Illudere. Q. dbem' illudere carni mundo et dyabolo.

¶ In scda parte vidēdū est de occisione innocētum: et pro isto dr in textu. Tūc herodes vidēs qm̄ illusus esset a magis etc. Trib' inimicis debem' illudere: carni/mūdo/demonio. Caro persuadet suauia: mūd' inania: dyabolus iniqua. Caro est inimicus domesticus: iō timēdus. mūd' sophistic': ideo cauēd'. dyabol' iniqu': ideo expugnād'. Illudam' ergo demoni ipsi nō obediēdo. carni ipam affligēdo. mūdo ipm latēter fugiēdo. Illudam' demoni: qr fm ps. Draco iste quē formasti ad illudēdū ei. i. vt ei illudat ab hoie. Illudam' et carni et eā decipiam': qr qn Sāson Dalidā decepit/securus dormiuit: sz qn dixit vbi erant vires ei'/ipm Dalida decepit. Sic cuz decipit hō carnem suā: sed cū assentit ei decipit. et ideo Michee. vij. dicit. Ab ea q dormit in sinu tuo custodi claustra oris tui. s. a carne. Sicut Jacob

Laban decepit qñ eo ignorante recessit:ita vt si velim⁹ aliqua bona face
re/fauorē mūdi nō appetam⁹. Nesciat labā q in terrā ꝓmissiōis fugit ia-
cob. Nesciat sinistra tua qd faciat dextera tua. Nesciat Herodes q per
aliā viā reuertimur i regionē nr̄az. Et mittēs occidit oēs pueros q̄ erant i
bethleē ⁊c. Hic ꝯsiderandū est quale ꝑiculū est in recessu xp̄i:q2 qñ fuit cū
istis infantib⁹/fuerūt salui:qñ recessit/occisi. Qñ ei capitane⁹ exit ð bel
lo/res male se hñt. Sic debem⁹ orare xp̄z ne recedat a nobis s3 sp maneat
nobiscū:dicētes cū ps. Ne derelinquas me dñe de⁹ meus:ne discesseris a
me. Qñ tunc impletū est illud Gen.iij. Inimicitias ponā inter te ⁊ mulie-
rem/⁊ semen tuū ⁊ semē illi⁹. Qñ sc3 herodes semē serpētis/statim postq̄
natus est xp̄s ꝑsecutus est eū quasi semen Marie:ita vt de eo verificetur
illud Apoca.xij. Draco stetit ante mulierē q̄ erat paritura masculū: vt cū
peperisset filiū ei⁹ deuoraret/sed nō ꝑualuit. Silr Olofernes.i. Herodes
iussit precidi aqueductū grē:cū iussit cū innocentib⁹ occidi xp̄m. Christ⁹
eñ est aqueductus ꝑ quē venit fons grē ⁊ mie in ciuitatē mundi:sed illud
non potuit:q2 nō est ꝑmissus a deo/ sed bñ vt occideret innocētes. Resta-
bat eñ vt postq̄ in omni fere intelligibili etate aliqui cōfessi fuerant xp̄z:
sicut in etate senili Symeon et Anna vidua:in mediocri etate pastores ⁊
reges:q etiā innocētes ip̄m cōfiterētur:vt ex ore infantiū ⁊ lactētiū ꝑfi-
ceret de⁹ laudē. Occidit oēs pueros. Quadruplicem pueroꝝ occisionem
legim⁹. Primo a Pharaone factam. Exodi.j. Scđo hic ab herode. Ter-
tio a medis. Esa.xiij. Suscitabo sup eos medos q̄ sagittis paruulos īterfi
cient. Quarto ab Anthioco.j. Macha.j. Suspēdebāt pueros a ceruici-
bus ꝑ vniuersas domos. A pharaone occidūtur submersiōe: ab Herode
gladio:a medis sagittis:ab anthiocho suspēdio. Primi sunt innocētes:q̄
a dyabolo ꝑ suggestionem p̄sentis voluptatis submergūtur in flumine de
liciarū carnaliū. Flumen eñ voluptatē sig̃t. Herodes vo gloriās i pellib⁹
occidit eos gladio.i.timore p̄sentis adūsitatis/q̄ significat in gladio. iux
ta illud Deut.xxxij. Euaginabo gladiū meū:interficiet eos manus mea.
Medi.i.dyaboli occidunt timore future adūsitatis significate in sagittis
q̄ a lōge ꝑcutiūt. Anthiocus vo suspendit eos ad futurā ꝓsperitatē. De
istis aūt innocētib⁹ occisis ad herode recitat hodie illđ Apoca.xiiij. Ui
di supra mōtē syon.i.ecclesie triūphantis agnū xp̄m stantem:et cū eo cen
tū quadraginta quattuor milia:vbi ponit numer⁹ certus ꝓ icerto. S3 ti
meo ne illud vix possit verificari de ecclesia militante. Nā vix supra mon
tem syon.i.ecclesie militantis inuenit agn⁹ xp̄s q̄ est sapientia dei.i. pre
latus sapiēs ⁊ litterat⁹. Sed potius agn⁹.i.ꝑlat⁹ iuuenis simplex ⁊ ydio
ta. Multi eñ taliū sunt hodie supra montē syon in eminentia dignitatis.
Et dato q in religiōe vel in ecclesia sint multa aīalia oculata:hoc est mul
ti viri discreti et seniores ꝓuidi:in p̄latione tñ nō ponūtur hodie tales:s3
magis agni.i.iuuenes p̄ce/p̄cio ⁊ fauore occupant ecclesiasticas dignita
tes. Jam cōpleta est ꝓphetia Esaie.iij. Dabo pueros p̄ncipes eoꝝ:et effe
minati dominabunt eis. Et Eccl'es.x. Uidi stultum positū in dignitate
sublimi:et isti statim vt sunt eleuati nō cessabūt quousq fecerint venire i
conspectu suo in diuersis beneficiis/p̄bēdis et dignitatib⁹ centum qua-
dragintaquattuor milia/ non innocētū et bonoꝝ viroꝝ: sed taliū qualiū
multitudinem copiosam:de illis qui portant nomen suum et patris sui.i.
de propriis parentib⁹/cognatis/cōpatriotis/familiaribus atq notis. Et
ibi auditur maxima multitudo cytharistarum.i.adulatoꝝ:q̄ linguis suis
non cessant noua cantica resonare.

M
Occisio pu
eroꝝ.
De quadru
plici occisi
one puero-
rū:et qd si-
gnificet.

¶ In festo Circūcisionis dñi Sermo p̄mus:et in ordine.lxj.per thema.

A
Circūcisio. Q̄ debent oēs celebrare festū circūcisiōis.

Postq̄ consummati sunt dies octo vt circūcideret puer:vocatū est nomen eius Jesus.Luce.ij.Cū baptizatur infans occurrūt caudatim mulieres:et ꝓpter baptismi honorem et ad ondēdū amicitiā ꝛ reuerētiā ad mulierē de nouo accubatā:si tū sint inuitate:Hodie maria de nouo accubata vadit ad circūcidendū filium suū.Tūc eñ loco baptismi nr̄i erat circūcisio:iō hodie iuitat ꝑ ecclesiam ad faciendū sibi hodie reuerentiā:ꝛ ad monstrandū sibi amicitiā Si eñ partū corruptū aliaꝝ ita honorāt mulieres:quāto magis partum virginis sine corruptiōe debent honorare? Sꝫ de viris an debeāt ꝛ huic interesse festo.Dico q̄ sic.Antiq̄tꝰ eñ gētilitatis tp̄e dies iste apd̄ romā celeberrimꝰ erat ꝛ supstitionibus plenus: in quo ꝯfixerāt sibi quēdā deū noīe ianū cui dedicauerāt p̄mū mensem bifrontem/duas facies habētem: vnā ad respiciēdū āñū p̄cedētē:et aliā ad vidēdū sequētē.Et corā eo exercebant in ludis inhonestꝭ ꝛ ita fedis: vt nec digna sint relatu:vacabātq̄ strenis/augurijs/ꝛ supstitionibus.Si gētilis ppl's hec faciebat demoni: nōne fidelis ppl's debet magis facere xp̄o:qui nō solū videt ex duabꝰ partibꝰ:sed etiā in celo ꝛ in terra/in mari/ꝛ in oībus abyssis:q̄ etiam duas facies habet.i.duas naturas:qui nobis dedit hodie strenas carnem p̄putij sui ꝛ preciosum sanguinē.Donū quippe maxime charitatis indicium: et neq̄ auro neq̄ gēmis omnibꝰ cōparandū.Ideo ad celebrandū hāc diē tam viri q̄ mulieres habent cōcurrere.Est eñ hodie multiplex festū.Primo q̄dē circūcisiōis.Scd̄o p̄me effusiōis sanguinis xp̄i. Tertio impositionis nois iesu.Quarto octaue natiuitatis.Quinto festū virginitatis marie.Inde est q̄ hodie laudes ꝛ maior seruitij pars est de btā virgine.Ut ꝑ honoremꝰ eā i hac sua solēnitate:salutare āgelicū p̄ntabimꝰ dicētes Aue.

B
Circūcisio. De multiplici circūcisione.

¶ Triplex est circūcisio.Quedā est nature.de qua Geñ.xvij.Masculꝰ cuius caro p̄putij circūcisa nō fuerit:p̄ibit aīa eiꝰ de ppl'o suo. Et hec fit cultello lapideo s̄m illd̄ Josue.v.Fac tibi cultros lapideos:ꝛ circūcide filios israel.Et in ista caro ledebat ita vt vix possent ꝑ triduū moueri extra castra:ꝛ hac spoliat hō a carne sua:et est nascētiū:fuitq̄ hodie facta in carne xp̄i.Scd̄a est renascētiū:qua spoliat homo cogitationibꝰ supfluis ꝛ vicijs.De qua Gal'.v.Circūcisio cordis in spū non in lr̄a. Et hec fit v̄bi dei gladio penetrabiliori oī gladio ancipiti.Heb.iiij.ptingenti vsq̄ ad diuisionē aīe ac spūs.i.sensualitatis ꝛ spūalitatis lr̄e.Tertia est resurgentiuꝫ ab oībus miserijs.de qua Geñ.xvij.Circūcidet oē masculinū.i.oīs q̄ opa virilia ꝛ virtuosa pseuerāter fecerit. Et hec fiet tuba spūs scti.j.Cor.xv. Canet eñ tuba:ꝛ mortui resurgēt icorrupti:qua circūcisus est dñs iesus: qñ resurgens ex mortuis iam nō morit.Roma.vj.Pria fiebat die octaua Geñ.xv.Infans octo dieꝝ circūcidet i vobis.Scd̄a fit ꝑ xp̄i resurrectōeꝫ: q̄ fit die octaua.i.in dñica die:q̄ sicut est p̄ma respectu dñice sequētis: ita et octaua respectu p̄cedētis:vel fit die octaua.i.post tp̄s vite huiꝰ mortalis.Nā oēs dies huiꝰ vite septenario nūero cōprehēdunt:opꝫ ꝑ q̄ dies q̄ est post hāc vitā sit octauꝰ.Ipa ei resurrectio xp̄i dꝫ nos mouere ad circūcidendū oēꝫ supfluitatē vitioꝝ:vt sic habere possimꝰ spem resurgēdi cum xp̄o:qꝛ.j.Cor.xv.Si xp̄s resurrexit a mortuis:quō q̄dā dicūt i vobis:qm̄ resurrectio mortuoꝝ nō est ꝛc̄.sequit circa finē.Oēs q̄dē resurgemꝰ sꝫ nō oēs imutabimur.Tertia fiet in fine in octaua etate: qñ per xp̄m petram ois ab electis abscindet corruptio.Judei circūcisi sunt carne sꝫ p̄putiati

mente. Gala.iiij. Neqꝫ eñ qui circūcidūtur legem custodiūt:gētiles eccle= sie preputiati carne sed circūcisi mēte. Licet circūcisio carnalis esset tunc de precepto iudeis:cui se voluit dñs subijcere vt circūcideretur sicut cete ri masculi.ꝛ ideo dicit thema Postq̄ cōsummati sunt dies octo.ꝛc.

❡ Duo dicemꝰ. Primo quare dñs circūcisionē i populo israel instituit:vt scꝫ oīs masculus circūcideret in mēbro genitali. Scōo quare dñs volue= rit circūcidi. Primū in hoc sermone terminabit. Scōm vero sermōe post meridiano. Sed adhuc dicetur pmo de ipsa prima questione. Scōo vtruꝫ esset i legē nature aliquod remediū contra originale peccatum: sicut erat in lege scripta per circūcisionem:vel etiam in lege gratie per baptismum.

❡ Quo ad primū videt ꝙ nō debuit fieri circūcisio (cū esset penalis) i mē= bro genitali:qꝛ illud nō peccauerat:sed potius debuerūt puniri manꝰ que cōtrectauerūt pomū vetitū:ꝛ os qd protulit verba malicie loquēdo cū ser= pēte/vel se excusādo sup deū:vnde etiā mors secuta est ꝭm illud Sapie.j. Deus mortē nō fecit:impij aūt scꝫ primi parētes manibus ꝛ verbis accer sierūt illā:igit debuit esse aliqua spālis punitio i manibꝰ ꝛ ore/ꝛ nō in illo mēbro occulto. Rñdetur ꝙ debuit potiꝰ fieri circūcisio in illo mēbro geni tali q̄ alibi. Primo qꝛ i illo mēbro maxime ꝯcupiscētia feruebat: ideo vt esset remediū ꝯtra cōcupiscētiā peccati originalis voluit dñs i illo mēbro fieri circūcisionē:vt q̄ generabātur carnaliter/ꝑ sacramētū circuncisionis deo generarētur spūaliter. Circūcisio eñ erat remediū cōtra peccatū ori= ginale sicut baptismꝰ. Sed differebat a baptismo i sex. Prīo qꝛ baptismꝰ cōfert maiorē grāꝫ q̄ circūcisio: qꝛ cōfert grām i virtute passionis xp̄i iam exhibite. Circūcisio aūt i virtute passionis xp̄i preuisevel exhibēde:modo gratior fuit xp̄i passio exhibita q̄ exhibēda. Scōo qꝛ baptismꝰ aperit ia= nuā:nō aūt circūcisio/nisi forte fuerit cū passiōe xp̄i. Tertio qꝛ cōpetit ba= ptismꝰ viris ꝛ mulieribꝰ:nō aūt circūcisio. Quarto:qꝛ baptismꝰ est neces= sariꝰ ad salutē oī pplo mūdi:circūcisio aūt soli populo israelitico cōuenie= bat. Multi eñ saluabātur extra circūcisionē/q̄ nō erāt de populo israel:vt Job ꝛ multi prophete gētium. Silr patet de illo qui inuētꝰ est sub muris ciuitatis cōstātinopolitane tēpore Cōstātini ꝛ Helene/habēs laminā au= ream in pectore i qua scriptū erat. Xp̄s nascet ex virgine:ꝛ ego credo i eū. O sol sub helene ꝛ cōstātini tēporibꝰ iterū me videbis. Et illud exēplū reci tat.s.Tho.ij.ij.q.ij.art.vij. Nā ad solū populū israel dirigebat preceptuꝫ dñi de circūcisiōe quo ad viros.ita ꝙ soli ꝛ oēs tales obligabant. Et si obij ciat de illis q̄ nati sunt in deserto:q̄ per.xl.annos nō fuerūt circūcisi. Re= spondet ꝙ ꝓ tūc dispēsatū est cū eis:qꝛ Nūeri.ix.qñ nubes eleuabat de ta bernaclo debebat ꝓficisci ppls:ꝛ nesciebāt eleuationē eiꝰ:nimis aūt gra ue fuisset statim post circūcisionē ꝓficisci. Quito qꝛ circūcisio tollebat cul pā originalē ꝛ mortalē si erat:nō tñ penā debitā:hoc totū tollit baptismꝰ. Deꝰ eñ magnificētiā suā extraneis ostēdit ꝛ nō iudeis. Sexto qꝛ circūci= sio nō iprimebat characterē spūalē/sꝫ solū i carne:baptismꝰ aūt ecōuerso. Ratio est:qꝛ ppls ille fidē suā q̄si ex successiōe carnali acq̄rebat:hic aūt nō licet multū ꝯferat. Ad Ro.x. Nō est distictio iudei ꝛ greci.ꝛ Gala.iij. Qui cūqꝫ i xp̄o baptizati estis xp̄m induistis:nō est iudeꝰ neqꝫ grecꝰ:nō est ser uus neqꝫ liber:nō est masculus neqꝫ femina:oēs vos vnū estis in xp̄o iesu. Scōa rō est vt distingueret ppls suꝰ a nō suo:ꝛ ꝓpterea dū erāt i heremo soli/nō circūcidebant. Voluit eñ dñs gñationē Abrahe esse suā: ideo vo= luit signū esse i mēbro illo deputato gñatiōi:vt cognosceret qꝛ ordinis erāt xp̄i:ꝛ i quo debebat nasci xp̄s:sicut ad maiorē rasurā capitis cognoscit q̄s

❡ Circūcisio Q[uare] ꝓpter multa debuit potiꝰ fieri circūcisio in mēbro genitali q̄ alibi.

esse religiosus:ita ꝙ p illā abscisionē cognoscebaṫ ille ppl̄s esse religiosus
ꝛ ppl̄s dn̄i. Qui ei vult habere bonā vineā palmites eligit ex qb⁹ eā plā-
tat. Sic dn̄s semē elegit ex quo sibi ppl̄m formauit:ꝛ a quo ꝓcedere debe
bat. Hiere.ij. Ego te plātaui vineā meā electā:oē semē verū. Sic ꝛ dn̄s ele
git spālıter religiosos:qb⁹ donauit vt abradātur pili ꝓpter pauptatē. Et
sicut qn̄ legē custodiebāt filij israel dabat eis tēporalia i abūdātia: qn̄ vo
nō/non dabat. Sic postq̄ religiosi nō custodierūt regulā suā:dedit eis cō-
mēdatores seu magis comestores du hault pas:scz hoies sublimes:q̄ oia
deuorāt speciosa deserti. Tertia rō. Debuit fieri circūcisio i mēbro occul-
to ad designādū ꝙ debem⁹ opera nr̄a bona facere i abscōdito nō i publico
ꝓpter gl̄iam hoim. Et de hoc Hiero.ad Therētiā sic ait. Circūcisio nō in
ꝓpatulo mēbro qd̄ ab oib⁹ cerneretur:sed i mēbro fit vbi i signo obscuritas
ꝛ i noīe ↄfusio est. Hoc ideo ne iusticiā nostrā faciam⁹ corā hoib⁹ sed in oc
culto solū/corā illo cui nichil occultū. Velāda em̄ sunt opera nr̄a.vt nō vi-
dētes ea sic videāt:vt rimātes q̄ intus nos sunt:iuxta Apl̄m Quos sedu
ctores putāt veraces esse fateanṫ:ꝛ q̄s nichil habere credebāt oia posside
re cognoscāt:ꝛ quos mori iudicabāt/viuere i eternū testētur:vt nō i carne
palā sȝ i occulto cordis iudei sim⁹:nō littera sed spū. Hec ille. Quarta rō.
Ut p circūcisionē corporalē itelligerēt hoies se esse circūcidēdos spūaliter
ꝛ interi⁹. Sicut em̄ circūcisio carnalis erat signū ꝙ aliq̄s erat de ppl̄o dei
sic circūcisio spūalis est signū ꝙ aliq̄s sit de amicitia dei. Et sicut circūcisio

D Circūcisio. De dr̄ia circuncisionis carnalis et spūalis.

carnalis erat scissio alicui⁹ pellis i mēbro:sic circūcisio spūalis est abscisio
supfluoꝝ i corde ꝛ sēsib⁹/ꝛ pncipaliter pctōꝝ ꝛ malaꝝ ↄsuetudinū. Sed la
ta est differētia inter circūcisionē carnalē ꝛ spūalē:qꝛ carnalis siue corpa-
lis fiebat tm̄ in vno mēbro:sȝ spūalis dȝ p oia mēbra fieri ꝛ interi⁹ ꝛ exte-
ri⁹:lȝ forte magis in illa pte i q̄ mādata est iudeis fieri circūcisio:qꝛ hoies
multū inclinati sunt ad voluptatē illā/ꝛ ad declinādū ad naturā bestiarū.
Sed tn̄ qꝛ nō est pars i hoie q̄ nō sit tabida ꝛ īfecta veneno pcti ꝛ cōcupie.
iuxta illd̄ Esa.j. A plāta pedis vsq̄ ad verticē nō est i eo sanitas. Et iō ſm
Bern̄. Sicut tūc ppl̄s velut puul⁹ ꝛ rudis i fide scȝ ꝛ dilectiōe/ↄgruū sibi
mādatū ↄgrue circūcisiōis accepit:sic vbi creuit i virū pfectiorē/toto iube
tur corpe baptizari:q̄ est toti⁹ hois itegra circūcisio. Hic est ꝙ dn̄s octauo
die voluit circūcidi:ꝛ.xxxiij.āno crucifigi:vbi corp⁹ distēsum est vniuersū.
Debet em̄ nūc esse integra circūcisio. Sicut em̄ ridiculū se facit q̄ in parte
barbā radit: sic q̄ in pte circūcisionē spūalē facit:ꝛ in pte se incircūcisū re
linq̄t. Debem⁹ aūt nos circūcidere interi⁹. Primo q̄ ad cogitatiōes ꝛ de
sideria mala:ꝛ odia ꝛ delectationes viles.ꝛ hoc cor nostrū. Sed intellectū
nr̄m p petrā fidei debem⁹ circūcidere tollēdo spissam ignorātie pellē. Au
res vo circūcidēde sunt ab obturatione vbi dei: ne sim⁹ illis sil̄es quib⁹
īproperabat Stephan⁹. Act.vij. Dura ceruice ꝛ in circūcisis cordib⁹ vos
semp spūi scō restitistis. Sil̄r ne audiāt vba detractoria. Sȝ ocl̄i a lubricis
aspectib⁹. Os a vaniloquij ↄsuetudine. Man⁹ a mūere. Tact⁹ a vilissima
ꝛ illicita delectatiōe. Sapiēs em̄ portas claudit iimicis:ne intrātes totū
destruāt.ꝛ ſm p̄s. Nō cōfundeṫ cū loqueṫ iimicis suis in porta:dicēs eis.
Nō intrabitis. Exēplū habem⁹ de Democrito q̄ sibi eruit oculos. Sil̄r de
Origene q̄ sibi abscidit testiculos castitatis amore:ꝛ ne eos q̄s priuatim
instruebat tā viros q̄ mulieres cōcupiscere carnaliter diceretur:vt habeṫ li
bro.vj.hist.eccl.c.vj. Itē de epō calcedonie q̄ maris dicebaṫ:q̄ rn̄dit Julia
no apostate iproperāti cecitatē ocl̄oꝝ. Gr̄as ago do meo ꝓ cecitate:qꝛ hoc
ideo est gestū/ne te videā pietate nudatū,lib.vj,hist,tripar,c,vj. In predi-

etis quãtus esset amor virtutis ostẽdit: qr nõ curabãt dãna sensuũ corporaliũ sciẽtes se inde facili⁹ posse circũcidi mẽte/et euadere picula et occasiones vitiorũ. Unde solet aliqua res circũcidi vel rescindi dupliciter/seu ppter duo. Primo ne p ipam alia corrũpat: sicut qñ i mẽbro vno est ignis scti Antonij oportet q pscindat mẽbrũ. Sic in nobis ꝛ pctã nr̃a cultro penitẽtie ꝛ cõsuetudines praue ꝛ inueterate ꝛ male societates resecãde sunt. Pctm̃ em̃ est ignis vsq ad ꝯsumptionẽ aie deuorãs. Qñ autẽ semẽ malũ orit in terra cultoris: tũc nõ tm̃ scindit herbas superi⁹/ sed etiã puenit ad radicẽ: ꝛ tũc nõ plus pullulat. sed qñ dimittit radicẽ: tũc pullulat. Dñs aũt in corde nr̃o seminauit bona semina virtutũ. Math. xiij. Nõne bonũ semẽ seminasti in agro: sed diabol⁹ semp seminat zizania pcti. Ideo bon⁹ cultor nõ solũ dz eradicare actũ exteriorẽ/ sz etiã interiorẽ ꝛ malã volũtatẽ et oẽs occasiões pcti: vt ampli⁹ nõ pullulet. Sicut em̃ pputiũ amotũ nunq redit: sic nec pctm̃ redire dz. Et sicut ille q nunq capillos nec vngues sibi rescinderet poti⁹ videret esse pecus q hõ: sic q desideria carnalia sequunt nullũ oino rescindẽtes/poti⁹ pecora sunt q hoies: ꝛ poti⁹ ꝯstituũt gregẽ porcoꝝ q dei ppl̃m. Hinc Seneca ait. Quosdã vẽtri obediẽtes loco aialiũ numerem⁹/ nõ hoim. et Hiero. Qui post carnẽ ãbulãt in vẽtrẽ ꝛ libidinẽ ꝓni qsi aialia irrõnalia reputant. In hoc em̃ excellit hõ respectu iumẽtoꝝ: q põt rescidere desideria sua et refrenare: qd si nõ fecerit/ iumẽtis iferior efficit. Scdo rescindit aliq res vt fruct⁹ ãplior habeat. Sicut rescidunt rami arboꝝ inferi⁹: vt arbor crescat superius. et dñs voluit desideria nr̃a ad bona trãsitoria rescindi: vt amor nr in deũ cresceret. Deut. xxx. Circũcidet dñs de⁹ tu⁹ cor tuũ. ꝛ cor seminis tui: vt diligas dñm deũ tuũ ex toto corde tuo. Hãc aũt spũalẽ circũcisionẽ initiauit dñs i adã: qñ sibi ꝓhibuit lignũ scie boni ꝛ mali. Geñ. ij. In qua spũali circũcisiõe voluit electos suos pficere: cũ varia delectabilia sm carnẽ eis ꝓhibuit. Uitis em̃ q nõ putat min⁹ fructificat: sic q nõ circũcidit a supfluis ꝛ nociuis cogitatiõib⁹/ min⁹ fructificat: ꝛ pces eccl̃ie min⁹ pticipat: ꝛ cũ hoc fructũ eterne gl̃ie. Nũq em̃ rustico habẽti vile artificiũ nobilis ꝛ potẽs daret filiã suã. Sic nec de⁹ vile pcti officiũ exercẽti daret gl̃iaz suã. Et sicut volẽs habere filiã alicui⁹ magni solet se decẽti⁹ gerere: sic ꝛ nos si gl̃iaz velim⁹ habere/ debem⁹ nos a vilib⁹ rescindere ꝛ retrahere. Inde dicũt filij Jacob. i. ãgeli illud Geñ. xxxiiij. Non possum⁹ facere qd petitis: nec dare sororẽ nr̃am. i. vitã eẽnã hoi icircũciso. i. imũdo. Sz in hoc valebim⁹ federari/ si volueritis esse nr̃i siles. i. vacare mũdicie. Circũcidat in vobis ois masculini sex⁹. i. purget volũtas ab oi pctõ.

¶ Quo ad scdo qsitũ dicit primo q in lege nature erat aliqd remediũ cõtra pctm̃ originale. Ratio est: qr nunq de⁹ dimisit hoiem infirmũ infirmitate spũali sine remedio. Si em̃ (vt dicit Ysidorus lib. ethimolo.) nunq natura fecit aliqd nociuũ homini/ quin etiã dederit remediũ. Dat exẽplũ de basilisco ꝯtra quẽ mustella se armat: multo min⁹ de⁹. Dicit scdo q sm Gregorius iiij. lib. moraliũ. et recitat a magro. dist. i. iiij. et de ꝯse. dist. iiij. qd apud nos valet aqua baptismi/ hoc apud veteres egit ꝓ paruulis sola fides. Et ratio est: qr originale est in paruulo nõ ex sua culpa sed aliena: ergo rõnabile est q sibi subueniat ex aliena fide. Dicit tertio q oportebat q act⁹ ille actualiter dirigeret ad salutẽ paruuli: ꝛ sufficiebat sola intẽtio/ vel parẽtũ vel alioꝝ hoim dirigẽtiũ illã suã intẽtionẽ ad deũ ꝓ pueri salute: puta obsecratio aliqua in fide mediatoris. Dicit quarto q nõ requirebant sacramẽta legis nature q erant tria: oblationes/ sacrificia ꝛ decime: ppter tria que tenebant credere: deũ scz esse creatorẽ/ redẽptorẽ/ ꝛ remuneratorem.

E
Circũcidi.
Propter duo res aliqua scindit: ppter que debemus spũaliter circũcidi.

F
Peccatuz originale.
Q in lege nature erat certũ remedium cõtra originale: scz fides parentum.

Oblationes in recognitionē creatiōis:ꝛ erāt dona deo oblata.sed sacrificia in recognitionē redēptoris:q2 ibi effundebaꝶ sanguis.sed decima quā offerebāt significabat ī se impfectionē ꝛ in deo pfectionē:ꝛ a deo expectare eā tanq̄ a remuneratore.Tenebanꝶ tñ ꝓ loco ꝛ tpe suā ꝓfiteri fidē per ista signa sensibilia qñ erāt adulti:puta postq̄ peccauerāt mortaliter:vel ꝓ receptiōe alicui⁹ boni.Non eñ tūc matrimoniū erat sacramētū:q2 nō conferebat grām/licet esset īstitutū.Nec sacerdotiū/licet esset etiā ī his q̄ non erāt de stirpe Leui.de q̄ Hiero.ad Onagriū pbr̄m.Abel/enoch ꝛ noe placuerūt deo ꝛ victimas obtulerūt.Et Job legiꝶ oblator munerū/ꝛ quotidie ꝓ filijs suis hostias īmolabat:cū tamē nō fuerit de gñe Leui/sed de stirpe Esau:inter p̄ncipes edom q̄ deo placerēt īuent⁹.Melchisedech aūt chananeus fuit nō de stirpe iudeoꝝ.et ante vsus est sacerdotio q̄ esset circūcisio:vt nō gētes ex iudeis/sed iudei a gētib⁹ sacerdotiū acciperēt.Hec ille.Añ glo.sup illud Geñ.xiiij.Melchisedech autē rex salē ꝛc̄.ait q̄ hebrei dicunt oēs p̄mogenitos a Noe vsq3 ad Aaron fuisse sacerdotes:vt ptz de melchisedech quē ferunt nōnulli fuisse Sem filiū Noe: quē vixisse tradunt vltra Abrahā.xxxv.ānis p oēs gñatiōes intermedias.A cui⁹ ortu vsq3 ad gñationē abrahe fluxerāt trecēti nonagita āni.Uixit aūt abrahā cētū ꝛ septuagita ānis.et ita de alijs p̄mogenitis.Et idē dicit glo.sup illud Geñ.xxvij.de vestib⁹ Esau valde bonis.Ista eñ sunt p̄mogenita q̄ vēdidit Esau Jacob.Nichilomin⁹ sacerdotiū nūq̄ fuit sacramētū/nec grē collatiuū nisi in lege noua.Et si dicaꝶ q̄ fides nūc sit eque efficax sicut erat tūc:ꝛ p ꝯsequēs nichil aliud oportebit nūc q̄ fidē solā.Respōdeꝶ primo q̄ nūc est pfectius remediū q̄ tunc:q2 maior grā cōferꝶ.scd̄o est certius:q2 tūc nō multū erat certū:modo aūt certū est.Diciꝶ scd̄o s̄m Bonauēturā:q̄ qui seculariter viuit ad aliqua teneꝶ:sed si religionē intrat/ad alia maiora teneꝶ.Nūc autē intrauimus religionē xp̄ianā sicut iudei intrauerāt suā: ideo tenemur ad precepta ei⁹:quoꝝ vnū est baptizari/licet illi de prima lege nō tenerenꝶ.et hoc ad maius meritū nostrū:nec sufficit nobis sola fides sicut tunc.

G Fides. Quomodo nūc nō sufficit sola fides ꝓ paruulis.

¶ De eodem festo Sermo secūdus.et in ordine.lxij.per thema precedens.

A Circūcisio domini. Quare celebraꝶ p̄ma die anni cū in ea fuerit effusus sanguis.

Queritur quare est q̄ ista die q̄ est prima dies mēsis ꝛ anni celebreꝶ circūcisio dñi:in q̄ effusus est sanguis suus.Uideꝶ q̄ xp̄iani sint viri sanguinū: q̄ annū suū incipiūt a sanguine:vbi tñ isto die abstinebāt gētiles ab effusione sanguinis:ita q̄ pauci reperiunꝶ hodie martyrizati respectu alioꝝ dierū.Diciꝶ p̄mo q̄ sanguis iste xp̄i effusus est in ablutionē ꝛ redēptionē nostrā: nō in cōtaminationē sicut sanguis alioꝝ hoim.Et ideo ad denotādū q̄ sicut hodie incipit ann⁹ vsualis ꝛ naturalis:ita etiā incipit ann⁹ grē ꝛ redēptiōis nr̄e:ista die celebram⁹ festū circūcisionis dñi/ꝛ prime effusionis sanguinis ei⁹.In circūcisione eñ quasi arra q̄dā redēptiōis nr̄e nobis data est.In passione aūt totū p̄ciū ꝑsolutū fuit:qñ tot⁹ sanguis xp̄i effusus est.Uñ duplicē habem⁹ ꝯsiderare redēptionē xp̄i.Unā q̄ p sanguinē suū facta est.Aliā p grām qua quotidie nos redimit de⁹.Xp̄s eñ fact⁹ est fideiussor:et qd̄ plus est/obses ꝓ nobis.Fideiussor est q̄ se obligat ꝓ alio:vt si nō soluerit ipse soluat.Sed plus est esse obsidē: q2 obses se ponit ꝑsonaliter ꝓ alio in carcere:sed qñq3 de fideiussore fit redēptor.Qñ enim ille pro quo facta est fideiussio nō est soluēdo:fideiussor ꝓ eo fit ꝑsolutor et redēptor.Et q2 nō eram⁹ soluēdo ꝓ pctis s̄m illd̄ p̄s.Mutuabiꝶ pctor ꝛ nō soluet: ideo fact⁹ est dñs redēptor.Et inde hortaꝶ sapiēs vnūquēq3 nostrū.Eccli.xxix.Grām fideiussoris tui

B Redēptio. De duplici redēptiōe.

ne obliuiscaris. Dedit em̄ aīam suā ꝓ te. Hoc aūt ꝓmiserat Osee.xiij.di-
cens. De manu mortis liberabo eos: de morte redimā eos. Et hodie ince-
pit illud īplere: ita vt hodie possim⁹ vere dicere illud Psalm̄. Redēptionē
misit dn̄s pplo suo. Cū igit̄ fuerit hodie initiū nr̄e redēptiōis: nō est mirū si
illud mysteriū scriptū est in capite libri: ⁊ celebrat̄ in ṗncipio mēsis ⁊ anni.
Dicit̄ scđo ꝙ hodie habemus materiā multā gaudij plusꝙ cetere natiōes
infideliū. Rō est: qꝛ ille cui dedicata est p̄sens festiuitas: vocat⁹ est hodie ie
sus. i. saluator: vt fiducialiter sperem⁹ ꝑ eū salutē eternā: cui⁹ exꝑtes sunt
infideles. Dicūt autē Hiero. ⁊ haymo ꝙ in cūctis vrbib⁹/maxime ī egypto
et in alexandria/idolatrie vet⁹ ꝯsuetudo fuit: vt vltimo die āni ⁊ mēsis po
nāt mēsam fortune refertā varij generis epulis ⁊ poculū mulso mixtū: vel
qꝛ felicē annū p̄buerit: vel qꝛ futurū felicē p̄biturā putant. Si hec faciebāt
idolatre demoni in ṗncipio vel in fine anni: quātomagis deo vero debem⁹
agere gr̄as de cōseruatiōe ⁊ augmētatiōe felici bonoꝝ sp̄ualiū ⁊ tꝑaliū: et
singulariter hodie pro initio redēptiōis nr̄e in circūcisione sua: ꝓ spe salu
tis nobis impressa qn̄ voluit sibi nomē saluatoris īponi. Nec tn̄ debet esse
expers gratiarū actiōis btā virgo maria q̄ credit̄ fuisse ministra hui⁹ cir-
cūcisionis: ⁊ impositionis nōis iesus. Igit̄ ei supplices dicem⁹ Aue.

¶ Postꝙ dictū est de rōne institutiōis circūcisionis: nūc ꝯn̄ter dicēdū est
q̄re circūcisus est xp̄s. Et p̄mo dicet̄ de ipsa q̄stiōe. Scđo q̄re octaua die iu
bebat̄ fieri circūcisio. Tertio vtrū pueri q̄ moriebant̄ an̄ octauū diē ꝑibāt.

¶ Circūcisio domini.

¶ Quo ad primū videt̄ ꝙ nō debuit xp̄s circūcidi. Nam circūcisio fiebat
ad tollēdū pctm̄/maxime originale: sed xp̄s nec ꝯtraxit: nec fecit aliquod
pctm̄. Hinc Bernar. ꝙ nō feceris pctm̄: etas ipa manifestat. Qꝫ nō ꝯtraxe
ris: multo fortius ꝓbat p̄ris diuinitas et m̄ris integritas. Est tibi pr̄ ab
eterno sed de⁹: est tibi mater ex tꝑe sed virgo: nec parere potuit īcorruptio
corruptelā. Preterea: quid in iesu circūcidet̄: cū nichil suꝑfluū habuerit.

Quare xp̄s circuncisus est: cū nō fecerit pctm̄.

¶ Respondet̄ ꝙ ꝓpter multa voluit circūcidi. Primo vt legē veterē ap-
probaret: quā nō venit soluere sed adimplere. Psalm̄. Preceptū posuit ⁊
nō preteribit. Debuit em̄ per oīa fratrib⁹ assimilari. Alias dedisset iudeis
occasionē scādali. Scādalizarent̄ em̄ nūc fideles: si viderēt vnū hoīem nō
baptizari. Ex hac prima rōne ꝯcludit̄ ꝙ princeps vel p̄lat⁹ licet dicat̄ solu
tus legib⁹: tn̄ dꝫ pati legē quā tulit. Tū ꝓ subditoꝝ exēplo: tū ꝓ reuerētia
prestāda deo: vt scꝫ nō secularia desideria in eo videant̄ dn̄ari. Habemus
multa exēpla ī gētilib⁹: sed nūc sufficit exēplū in circūcisiōe. Ex quo patet
q̄relarū materia ꝯtra tot ⁊ tā leues excōicationū ⁊ irregularitatū cēsuras
et reseruatiōes casuū in foro ꝯfessionis: quib⁹ suꝑiores alligāt suos subdi
tos: ⁊ nolunt alligari. Scđa ratio est: vt humilitatis exemplū daret. Inde
Bernar. Qm̄ verbū caro factū est: fili⁹ dei minorat⁹ est paulomin⁹ ab an-
gelis. Hodie vero iā multo min⁹ minorat⁹ est ab angelis: q̄ non solū habet
formā hoīs/sed etiā formā habet pctōris: et infigit̄ quodā cauterio latro-
nis. Pater em̄ vidēs filiū suū pelle ade latronis indutū frm sil'itudinē car-
nis pcti: voluit vt cauterio circūcisionis signaret̄. O vilis vermicule pul-
uis ⁊ cinis. De⁹ tantū ꝓ te humiliat̄: ⁊ tu elat⁹ ingrat⁹ deo ⁊ durus ⁊ cōtu
max ꝑseueras. Sed adhuc dn̄o parū erat humilitatē factis ostendisse: nisi
etiā insuꝑ nōie ostēderet. Dicit̄ em̄ in euāgelio: vt circūcideret̄: nō rex/nō
dn̄s/nō prepotēs: sed puer. O nomē humile ꝙ p̄celsaꝫ tecū fers maiestatē.
O imensam maiestatē ꝙ exiguo cōtineris nōie. Audiāt hec tituloꝝ cupi-
di: audiant hec q̄ bullatis/grādissonisq̄ noibus gloriant̄. O de⁹ optime ꝙ
cōtraria huic hoīm insolētie modestia reperit̄. Res precio infinita paruo

extenuat nomine. Nos vero vilissima res quātū possumꝰ addimꝰ ad titulos: ad hoc vt simꝰ noīati pluribꝰ noībus dñiorū vel dignitatū. Nam si ꝗs modo moriat: supra tumulū ponit ꝙ fuit bis archidiaconꝰ/ quater canonicus: vel semel aut bis abbas. O vanitas vanitatū ⁊ oīa vanitas. Hos eñ quos vocamus reuerēdissimos p̄res/ impatores/ reges/ ⁊ principes: quid sunt aliud nisi fumꝰ ⁊ spurcidꝰ stercorū saccus? Et quos vocamꝰ sapiētes/ ignorātes ⁊ insipiētes reperies. O puer vere puer primo purus: qꝛ virgo ꝯtra luxuriā. Scd̓o paruus: qꝛ humilis ꝯtra supbiā. Tertio: qꝛ modico saciatꝰ per abstinentiā cōtra gulā. Quarto: qꝛ ludēs ꝯtra accidiā. Quinto qꝛ cōcordans cōtra inuidiā. Sexto cito dans cōtra auariciā. Septimo qꝛ cito pacificatꝰ cōtra inueteratū rancorē. Quis aūt vellet (vt ait August.) adhuc esse ad mām̄illas mr̄is: qd̓ fecit humiliter ꝓ te saluator factꝰ puer. Sed forte dices. quō hoc esse potuit: cū de eo Hiere. c. xxxj. dixerit. Femina circūdabit virū: nō ergo puerū. Dicit ꝙ euāgeliū etatē pueri describit: hieremias xͦo grārū plenitudinē in viro. Tertia ratio est: vt charitatē suā nobis ostēderet. In circūcisione eñ amore nr̄i cepit sanguinē fundere: et vbi in die natalis indumēta pontificalia induerat: nūc incipit sacrificiū ꝓ nobis offerre. Unde sicut volēs strēnue se habere in arte pugnatoria solet in ea exerceri ī iuuētute. (Quādo eñ aliqui a iuuētute sustinuerūt duros ictus in torneamentis: tūc audaciores ⁊ duriores sunt in alio bello.) Sic xp̄s in iuuētute: qꝛ erat bellū durissimū aggressurus ꝓ suis hoībus defendendis: voluit hodie tētare quō belli cōgressum cū hoste posset sustinere ꝓ nobis effundēdo sanguinē. Hinc Bernar. Qui pctm̄ nō fecit nō dedignatus est pctōrē se reputari. Nos ⁊ esse volumꝰ: ⁊ reputari nolumꝰ. Et iterū idē. Uestigiū nullū vulneris habēs alligaturam vulneris nō refugit. Nos aūt nostroꝝ erubescimꝰ vulnerū alligaturā: imo de vulneribꝰ interdū gloriamur. Iterū Bernar. Multū debemꝰ aīari ad portandū penas ꝓ pctis ꝓpriis: cū cernimus ipsum tātas sustinuisse ꝓ alienis. Et si non possumus pati: saltē compatiamur ei. Cōsidera in mēte tua tuū dñm ⁊ tuū redēptorē bñfactorē ⁊ deū oīpotentē: hodie ꝓ te gelidissimo tpe in sua delicatissima carne lacerū/ cruentū/ dolore graui ꝑfusum/ nudū/ lachrimis ⁊ gemitibus suffusum. An posses hoc siccis oculis intueri: ⁊ auribus obturatis ⁊ corde duro eiꝰ miserabiles excipere planctꝰ? Pensa eiꝰ acerbitatē: pensa charitatē: pensa humilitatē. Disce amare: disce pati: disce ceruicosam humiliare mentē. Quarta rō: vt exēplū circūcidendi spūaliter nobis tribueret.

D
Circūcisio. De multiplici circūcisione.

Unde quadruplex est circūcisio. Prima est carnalis in iudeis que nūc est dānabilis. Gala. v. Ecce ego paulꝰ dico vobis: si circūcidamini xp̄s nichil vobis proderit. Scd̓a est spūalis in bonis xp̄ianis ꝑ amputationē oīm vitioꝝ ⁊ occasionū facta: cuius exēplū dedit nobis dñs: ꝗ cōmendabilis est. Rom. ij. Circūcisio cordis ī spū nō in lr̄a: cuiꝰ laus nō ex hoībus sed ex deo est. Et ex opposito incircūcisi spūaliter sunt multū vituperādi: quales erāt illi quos rep̄hendit stephanꝰ. Act. vij. Dura ceruice et īcircūcisis cordibꝰ vos semꝑ spūi sctō restitistis. ¶ Quattuor aūt tali circūcisione sunt circūcidēda.

E
Circūcisio. Qꝫ qttuor sunt circūcidēda spiritualiter.

Primo quidē cor a nociuis ⁊ supfluis. sicut agricola de agro vrticas ⁊ herbas nociuas resecat: ne bonū semen suffocent. Circūcidere enim nichil aliud est ꝙ̄ supflua cedere. Hiere. iiij. Circūcidimini dño et auferte ꝓputia cordiū vestroꝝ viri iuda ⁊ habitatores hierusalē. ¶ Scd̓o a superfluis. i. ab amore temporaliū ⁊ sui ⁊ suoꝝ. Quantū enim rami collaterales multiplicantur: tanto minus arbor superelcuatur. Ideo amor temporaliū resecandus est: vt deus plus diligatur. Inde Deut̄o. xxx. Circūcidet dñs

deus tuus cor tuū vt diligas eū in toto corde tuo: & possis viuere. Moyse eni eunte in egyptū cū filijs suis & vxore irat⁹ est dn̄s: sed facta circuncisio ne dimisit illos. ¶ Tertio sensus exteriores a reb⁹ que possunt esse occasio peccati: vt auris a detractiōe. Sapiēs eñ mēbrū putridū amputat ne alia corrūpat. Math.xviij. Si oculus tu⁹ scandalizat te: erue eum & proijce abs te. ¶ Quarto opus bonū a peccati mixtione: vt scz fiat propter deū & salutem eternā. Et hoc mō Gen̄.xvij. Iubet oīs familia abrahe circuncidi. Sunt eñ qui se non recte circūcidunt a temporalib⁹ gaudijs sed pro dignitatib⁹ habēdis: vt sichē filius emor pro amore dyne.i.iudicij scz prelationis. Gen̄.xxxiiij. Tertia est superficialis: vt in hypocritis: & hec detestabilis est. Roma.ij. Nō eñ qui in manifesto iudeus est: neqꝫ que in manifesto est in carne circūcisio.s.laudē habet sꝫ vituperiū. Tales sunt sicut qui signa sue peregrinationis portāt in suo pectore: qui verbis vel aliter suam ostēdunt pfectionē alijs. Unde trutanni sepe plus portant signa ꝙ sit veritas. Sic multi plus ostēdunt esse ꝙ sint: vt mechanici signa officiorum suoꝝ depingunt i ostijs suis. Quarta erit generalis in oībus electis: hec erit laudabilis significata p circuncisionē quā fecit Josue.eiusdē.v. in introitu terre ꝓmissionis. Et hoc erit post septēnium huius vite i octaua etate q̄ erit resurgētium. Tunc eñ abscindetur ab electis per petram: id est christū oīs corruptio carnis & spirit⁹. Prima dies vel ann⁹ est peccati cognitio: i quo die erat qui dicebat Iniquitatē meam ego cognosco. Et.ij. Regū vlti. Ego sum qui peccaui: ego qui inique gessi. Secūda dies est peccati abhominatio: quē agebat Psalm̄. dicēs Iniquitatem odio habui & abhominatus sum. Debemus eñ facere sicut Amon. de quo dicitur ij. Regū.iij. Q2 postꝙ cognouit sororē suā thamar ipsam exosam habuit: intantū vt maius esset odium quo eam oderat amore quo ātea dilexerat: ita vt nos quod commisim⁹ odio habeam⁹: magis ꝙ ante perpetrationē diliximus. Tertia est peccati recogitatio: sicut faciebat ille qui dicebat. Esa.xxviij. Recogitabo tibi oēs ānos meos in amaritudine anime mee. Quarta est cordis ꝯtritio: ad quā euocatur penitēs. Michee.iiij. Dole & satage filia syon quasi parturiens. Quinta est oris confessio. pro qua Iob vij. Non parcam ori meo: loquar in tribulatiōe spirit⁹ mei. Sexta est corporis satisfactio. de qua Luce.iij. Facite dignos fructus penitentie. Septima est perseuerantia in bono: et tunc in octaua die: id est in die iudicij que erit post hos septem dies quibus presens tempus voluitur: circuncidemur a pena & culpa.

¶ Ad secundo quesitū r̄ndetur ꝙ ideo iubebatur expectari octauus dies Primo ẜm rabimoysem: q2 ante octauū diem puer est ita tener ac si esset in vtero matris: & inde propter teneritudinē vsqꝫ ad tempus illud dimittitur. Secūdo vt predictum est & idem sentit magister in.iiij.dist.ij.& hoc est in signū perfecte circuncisionis que fiet in octaua resurrectionis post septē etates mundi: vel post septenarium huius vite qn̄ resurgemus cū xp̄o. Et si queratur vtrū christus resurrexerit circūcisus: & vtrū resumpserit illam pellē abscisam. Dico ad primum ꝙ sic ad honorē eorum ex quibus fuit ẜm carnem natus: & ad peruersorum confusionem. Dico ad secundum ꝙ illa pars non erat de integritate humanitatis: ideo non oportuit ipsum illā resumere. Inde dicitur in hysto. scholastica ꝙ illa pellicula circūcisa a corpore xp̄i fuit ab angelo allata carolo magno & ab eo posita aquisgranis. Sed postmodū per carolum caluum posita est in villa carosij. Et ẜm alios dicit ꝙ est rome in sancta maria trās tyberim, & ꝓpterea (vt

F Circūcisio. Quare fiebat octaua die.

dicitur) fit ibi hodie statio.

G Circūcisio. An oēs pueri nō circūcisi vel moriētes añ octauū diē pibant.

¶ Ad tertio quesitū dicit̄ primo q2 si circūcidebant̄ pueri āte octauū diē ingruēte necessitate mortis: q̄ circūcisio suū habebat effectū. Dicit̄ scdo q̄ si ip̄z nō circūcidebāt timētes ne circūcidēdo mortē accelerarēt pueri: saluabat̄ puer i fide parētū. Hec est ꝯsentiēdū magistro i hoc qd dicit .j. dist. iiij. q̄ tales pibāt sicut paruuli qui moriunt̄ ante baptismū: q2 noluit de⁹ puer̄ obligari ad circūcisionē añ octauū diē ꝓpter nimiā teneritudinē corporis ei⁹. Dicit̄ tertio q̄ q̄ faciebāt circūcisionē post octauū diē: lz peccarēt qn̄q3 trāsgrediēdo p̄ceptū: tñ cū faciebāt habebat effectū. Quicūq3 ei trāsgressus est p̄ceptū: reuerti dz ad illud iplēdū q̄ citi⁹ pōt. Hec Richar. dist. j. in expōne text⁹. Añ ⁊ plēs gentiles in maiori etate circūcisi sunt: vt achior/herodes/abrahā/ysaac/hismael. nec erat necessitatis sacramēti q̄ fieret octaua die s3 solū de necessitate p̄cepti: vbi nichil adesset legitie excusans.

H Circūcisio. Q2 duo tā tū erant de necessitate circūcisiōis

Duo eñ tm̄ erāt de necessitate cicūcisiōis. Prio q̄ fieret i mēbro genitali: ⁊ ideo mulier non circūcidebat̄. Et etiā alia rō erat: q2 corruptio nature p quā originale pctm̄ cōtrahit̄: p̄cipue fuit a viro ⁊ p̄ncipalius q̄ a muliere. q2 vt dicit̄ in scdo sentē. si adā nō peccasset: etiā postq̄ eua peccauerat ꝓles ei⁹ pctm̄ originale nō cōtraxisset: q2 pater principali⁹ est agēs in gn̄atiōe. Scdo q̄ auferret̄ pellis in circulū. Aliter nō fuisset circūcisio: ad denotandū primo q̄ aīa prius infecit carnē: deinde caro nūc infecta in p̄re inficit carnē pueri: ⁊ sic circulus erat. Scdo ad innuēdū q̄ sicut illa pellis aufert̄ nec redit: ita cū originale pctm̄ aufert̄: nunq̄ redit. Q2 aūt fieret cū cultro lapideo nō erat necessitatis sed signationis. Signabat eñ q̄ mediāte petra xp̄o radebatur peccatū originale. Sic fecerat sephora vxor moysi. Exo. iiij. Sic est preceptum Josue. Moderni tñ iudei non sic faciūt sed cū cultello ferreo. Erat autem multum penale sustinere illā abscisionē carnis: ⁊ iō ꝯgruū fuit vt ꝯmutaret̄ in remediū facilius adueniēte lege grē. s. in baptismū. Unde sicut dauid ꝓcessurus ad bellū cōtra golyā tētauit ⁊ suscepit arma saulis sed tādem vt onerosa deposuit: sic xp̄s sacramēta que in lege suscepit circūcisus ⁊ oblat⁹: onus qd neq3 nos/neq3 patres nostri portare potuim⁹. Act. xv. tandē deposuit: ⁊ illis depositis cum sola humanitate ⁊ lapide diuinitatis golyam deiecit.

¶ De eodē festo. Sermo tertius: ⁊ in ordine. lxiij. p thema.

A Cōtinuatio annorum. Q2 dn̄s facit cōtinuationē ānorū ꝓp̄t multa.

Benedices corone āni benignitatis tue. Psal. lxiiij. ¶ Querit̄ vtrū ꝓcedit hec anno⁊ cōtinuatio visis malis q̄ currūt ⁊ insurgunt cōtra dn̄m. Hinc Ezechiel̄. vij. En finis venit: venit finis sup quattuor plagas terre: ⁊ subdit statim rōnē. Ponā (inqt) abhominatiōes tuas ꝯtra te. Et geñ. vj. Finis vniuerse carnis venit corā me. Et sequit̄. Repleta est terra iniquitate eo⁊: ⁊ ego disperdā eos cū terra. ¶ Dicitur ad hoc q̄ triplici de causa ꝑm scripturā continuatur annus presens alteri: ⁊ dn̄s continuationē facit. Primo propter sanctos ⁊ bonos qui mūdū sustinēt: ⁊ seruiūt deo. Psal. Ordinatiōe tua perseuerāt dies. ⁊ subdit rationem. Qm̄ oia seruiūt tibi. Et si dicatur q̄ non oia seruiunt ei: quia multi mali seruiūt diabolo. sicut iste gentes armorū non contēte suis stipendijs: que sunt les crochez diaboli/les sacquebutes blasphematores execrādi ⁊ sic de alijs. dicit̄ Esa. xl. Gentes in conspectu dei quasi nichil ⁊ inane ꝯputati sunt. Solus iust⁹ a deo inter oia ꝯputat̄. Reliq̄ aūt creature p̄ter pctōrē deo seruiūt. Añ q̄diu Noe fuit i terra nō est submersa terra: q̄diu loth fuit in sodomis nō perijt sodoma: quādiu filij israel fuerūt in egypto: non perijt egypt⁹. Sed Exodi. x. Egyptijs malis

subtracta est dies:ita vt spacio triū dierū fuerit densissima nox:adeo q ne mo vidit aliū. Et ido finis tūc erit qn derelinquet homo creatorem suū:et quasi nulli inuenient fideles in terra seruientes deo:sed tota terra reple= ta erit iniquis. Et ppterea dicit dñs Luce.xviij. Putas ne fili⁹ hois cū venerit:inueniet fidem in terra? Quādiu ergo pseuerabit in multis since ra fides:pseuerabunt oia ꝛ celestia et inferiora ad famulandū hoib⁹ i mū do. Sap.vlti. Ois creatura erat deseruiens pceptis tuis:vt pueri tui in= uenirent illesi. Secūdo quia nondum venit tempus vindicte dei cū vidi= cabit de inimicis iustoꝝ. Jnde qrit ps. Quot sūt dies serui tui? Et rñdet q terminabunt qn facies de psequentib⁹ me iudicium. Deut.xxxij. Mea est vltio ꝛ ego retribuam eis in tpe. Sanctis em q qsierūt Apoca.vj. Usqz quo dñe sanctus ꝛ verus non vindicas sanguinez nostrū de his q habitāt in terra:dictū est eis vt requiescerent adhuc tps modicū:donec cōpleant pserui eoꝝ ꝛ fratres eoꝝ:q interficiendi sunt sicut et illi. Qꝛ g nondū com plete sunt iniqtates amorreoꝝ.i.maloꝝ hoim:nondū venit finis tpis. Et si dicat q post finē mūdi erit adhuc tps. Rñdet ps. Dies formabunt ꝛ ne mo in eis.i.nemo mensurabitur tpe q saluus. Sz illi q tūc quasi stercora reputabunt:erit tps eoꝝ in scl'a:qꝛ cōtinue mutatiōi subijcient. Ut sicut nūc ann⁹ ex dieb⁹ et noctibus cōcludit vel cōficit:sic in mūdo sunt nunc mixtim opa tenebrarū et opa lucis. Sz qn cessabunt hec:tūc erit nox ppe tua in inferno. de qua Poeta. Jnpia ppetuā timuerūt scl'a noctē. ꝛ dies etna in celo. de qua ps. Melior est dies vna in atrijs tuis sup milia. ps. si= cut tenebre ei⁹ in infernoꝛ ita ꝛ lumen ei⁹ in padiso. Tertia rō tāgit Esa. lvj. Scdm dies ligni erit ꝛ ppl's meus:qꝛ quādiu verbū ligni crucis pdi= cabit:pseuerabūt dies. Et in signū q durabūt fm verbū crucis:hodie in pmo cantu anni fit mētio de incarnatione et passiōe in inuitatorio cū dr natū sub lege xpm venite cūcti ad collaudandū:quos ei⁹ incarnatio rede mit et passio. Jnde imediate ante thema ppositū dicit ps. Jn stillicidijs ei⁹ letabit germinans. Quādiu em germinabit ꝛ florebit eccl'ia p mediū stillicidioꝝ.i.sacroꝝ doctoꝝ distillātiū sup eccl'iam ꝛ curret fmo dei:ad ri gationē illā dñs multiplicabit dona ecclesie ꝛ cōtinuabit eā. Propt ea.ij. Thessa.iij. Rogat apl's vt currat sermo dei et clarificet.mō miracula ces= sauerūt:seu claritas miraculoꝝ. Hoc aūt fecit postq locut⁹ est de fine mū di ꝛ aduentu antixpi:qn cessabūt pdicatiōes. Et ido qꝛ nōdū cessauit ver= bum dei currere p eccl'iam:nōdū etiā finis:sed tu dñe bñdices corone an= ni benignitatis tue. Jn signū harū triū causaꝝ dies ter plongata legitur in scriptura. Primo ppter seruū dei Ezechiā.iiij. Reg.xx. Scdo ppt vi= dictā in aduersarios. Josue.x. Tertio ppt terrorē maloꝝ et cōsolationem bonoꝝ. de quo habet.j. Paralip.iiij. Sic igit ex benignitate dñi est q di es plongantur. Hanc aūt benignitatē ostendit:qn apparuit dñs:et sin= gulariter in pncipio anni dignat⁹ est ostendere benignitatē quā fecit po pulo suo:qn maria dedit mundo fructū vt preciū:qn in circūcisiōe sangui nem suū effudit. Qꝛ tn fm Bernar. nichil nos habere voluit domin⁹ qd per manus Marie non transiret:demus ei hodie vnum bona dies:vnam salutem dicentes. Aue.

B Dies. Ter legit plongata dies.

¶ Benedixit dñs corone anni dū apparuit eius benignitas:ponēdo.s.in vna die quattuor solēnitates ꝛ in pncipio anni dando qttuor bñdictiones ꝯtra qttuor pessima iudicia sua:pputiū carneū ꝯtra famem:puritatē vir= gineam contra aeris infectionem:ꝛ nomē iesu salutare cōtra gladiū. Est ei iesus nomē pacis ꝛ salutis:ꝛ ꝯ bestias nociuas:ipa humanitas de qua ce=

lebrant octaue reposita est in p̃sepio ꝓ aialib⁹ domesticis. Bñ ꝗ ꝓpheta
uerat p̃s. ꝓ tp̃e aduentus xp̃i. Benedices corone anni benignitatis tue.
¶ Juxta thema duo q̃rũtur ꝓ h̃ ẜmõe. Prĩo qualẽ bñdictõez i h̃ ãni cir=
culo dñs asportabit. Scd̃o q̃s est iste ann⁹ benignitatis. de q̃ p̃s. loq̃tur.
¶ ¶ Ad primũ rñdet ꝙ oĩs bñdictio dñi ꝯsistit in pace. iuxta illud p̃s. Dñs
Bñdictio dñi. bñdicet pplo suo in pace: iõ iuxta illa q̃ sequũt ad pacẽ quã dñs iux̃ bñpla
citũ donabit: sex dabit bñdictões. Prĩo in pace cãpi sunt vberes et bene
De sex bñdictionib⁹ domini. culti. Sic p̃ma bñdictio quã dabit dñs est: vt cãpi. i. doctores ecclie i q̃b⁹
inueniũt frumẽtũ et portãt ip̃m ad pascẽdũ eccl'iam repleant vbertate do
ctrine: ita vt inebrient ab vbertate domus tue ⁊ torrẽte voluptatis tue po
tent. Sũt ei q̃si mercatores spũſſcti q̃ portãt merces ei⁹ ad vendendũ po
pulo sine auro et argẽto: vt emptio non sit nisi inuẽtio: vt dicãt ppli. Inue
nim⁹ eã in campis silue. i. sapiam i doctorib⁹ q̃ sũt in mũdo. In cãpis em̃
silue pascunt oẽs bestie agri ⁊ hñtes cornua ⁊ nõ hñtes. Sic in doctrina
bonoꝝ p̃dicatoꝝ ⁊ doctoꝝ pascunt reges ⁊ ceteri hñtes cornua dignitatũ
et simplices ppli. Scd̃a bñdictio cõcernit religiosos. Pinguescẽt (inq̃t)
speciosa deserti. In deserto hui⁹ scli speciosi⁹ solebat eẽ religio: pinguis i
g̃raꝝ actiõe ⁊ deuotiõe: q̃n bñdictõez dabat legislator ⁊ ibãt de ꝟtute in
ꝟtutẽ. Sz nũc obscuratũ est aurũ deuotiõis ⁊ vite ⁊ ꝯuersatiõis: ⁊ mutat⁹
est color optim⁹: ita vt nõ sit nũc de p̃mo pãno. Tertia bñdictio concernit
p̃ncipes ⁊ iudices: q: ita dñe bñdices ꝙ exultatione colles accingent: ita
vt gaudeant in pace et securitate iusticie. iuxta illd̃ p̃s. Suscipiãt mõtes
pacẽ pplo: ⁊ colles iusticiã. Colles em̃ sunt cacumia mõtiũ: ⁊ scd̃o exulta=
tiõe accingẽtur cũ pplo: q̃n Johel. iij. stillabũt mõtes dulcedinẽ: ⁊ colles
fluẽt lac et mel. Et hoc debẽt: q: hic nõ hñt q̃ eos iudicet: sz iudicabuntur
postea nisi sic faciãt: q: Esa. ij. Dies dñi suꝑ oẽs mõtes excelsos: ⁊ suꝑ oẽs
colles eleuatos. Sz quõ iudicabit in illa die? Certe Esa. xl. Librabit mõ=
tes i põdere ⁊ colles i statera. Quarta bñdictio quã dñs si placet dõabit:
erit circa p̃latos. Induti (inquit) sunt arietes ouiũ. Aries em̃ p̃cedit grege
gẽ ⁊ ducit eũ ⁊ tuet: ita dñs dabit ꝙ p̃lati p̃cedãt oues suas i bonitate/scia
⁊ doctrina tueãt eos ꝯ lupos rapaces/ꝯ insidias dyaboli: et induant ve=
ste charitatis ad fouendũ in deuotione oues suas frigidas. Sz timẽdũ est
ne sit verificatũ illud Thre. j. Principes ei⁹ facti sunt velut arietes non
ĩuenientes pascua: q: nũc satĳ nõ habẽt. Quẽ videbis de eis q̃ pascat oues
doctrina? Quẽ videbis q̃ in tp̃e famis pauerit eas cibo tp̃ali? Unus est
forte et scd̃m nõ habet. Et ꝙ ita sit videbis eos q̃rere magnas pẽsiones a
p̃ncipib⁹ et extorq̃re: q: nõ satĳ sunt eis pascua in ecclesia: q̃ deberẽt ẽt suf
ficere ꝓ pauꝑtate gregis sui subleuanda. Quita bñdictio quã dñs dabit
est ꝙ valles abundabũt frumẽto. i. oib⁹ bonis simplices abũdabũt ⁊ tp̃ali
bus ⁊ spũalib⁹: ita vt dicat illd̃ p̃s. A fructu frumẽti: vini ⁊ olei sui multi
plicati sunt: in pace in idip̃m. Sexta est ꝙ dñs ita bñdicet vt possit ad suũ
bñplacitũ laudari ⁊ magnificari ꝓpter se et ꝓ suis bñficĳs. p̃s. Cõfitebit
tibi cũ bñfeceris ei. Et iteꝝ p̃s. Qui dat escã oi carni ꝯfitemini deo celi: iõ
subiũgit. Clamabũt etem̃ hymnũ dicẽt. Opz em̃ ꝙ ppl's cãtet ei et bene=
dicat. Alĳs cãtãt nutrices: q̃uis eis multa mala faciãt: sed ꝯfitemini dño
qm̃ bon⁹. Alĳs q̃n vastauerũt oĩa: sz cantate dño canticũ nouũ: q: mirabi
lia fecit. Sic cantabat dño dauid dicẽs. Mias dñi ineternũ cantabo. Cã
tabat em̃ sed solũ plenũ et cõem cantum: q: tota terra plena est illo cantu
et scit ab oib⁹. p̃s. Mia dñi plena est terra: sed postꝙ vidicit [le menu fa/le
fleurtis et le cõtrepoint] dixit. Miam et iudiciũ cãtabo tibi dñe. Miseri=

cordia est plenus cantꝰ.sed iudiciū est/le fleurtis vbi supra vnā notā fient quinq;.i.tantū erit de iusticia q vix aliqd apparebit de mia:⁊ dicet in illa die.Dñe recordabor iusticie tue soliꝰ.Sic ⁊ cantabat dauid dicēs.Cantabiles michi erāt iustificationes tue in loco pegrinatiōis mee.Sic cātauit maria cāticū iusticie ⁊ mie dño.Sed Ezechiel fecit/choses faictes in volumine suo:vbi erāt scpte lamētationes huiꝰ mūdi q̄ sunt/le cōtrepoint:carmen paradisi qui est le dessus:⁊ ve/ qui est le gros teneur dēfer.Sed dicet aliqs q beatꝰ est ppl's qui scit iubilationē.i.musicā.Rñdet q nō:qr libenter habent malū caput si bibant.Sed dicit Psal.Mia ⁊ Xitas p̄cedent faciem tuā.Dicit eñ q quādo in curia regis vel p̄ncipis bñ cōcordat mia et veritas.i.iusticia:ita q mia fit populo vt nō grauet:cū iusticia de inimicis et malis:tūc beatꝰ est ille ppl's q̄ scit ⁊ cognoscit p experiētiā illam iubilationem.Inde themistodes philosophꝰ:vt recitat August.in ep'la.cū recusasset inter epulas canere:et interrogatꝰ dixisset se nescire cantū.dixit ei quidā senex.Quid g nosti.Rem (inquit) publicā ex parua magnā facere.
Sicut autem pueri libēter audiūt cantū:sic videt dñs libēter deuotionem sanctorum virorum.Et breuiter si debeamꝰ letari etiā pro bñdictione tpali: oportet q campi sint bene culti ⁊ fructꝰ vberes et abundātes asportent:q tanta sit pax vt deserta terra pinguescat/sentibꝰ et vepribus depositis:et mōtes viriditate pascuarum accingant/nō fructetis ⁊ rubis:q gentes armorum nō comedant arietes boni hois:sed pascant pacifice ⁊ bene vestiant: ita q sit lane abundātia ⁊ bonus pannorum mercatus:et q in vallibꝰ sit frumenti abundātia:⁊ populus valeat laudare nomen dñi ⁊ reddere gratias ei qui tanta dederit creature sue.

¶ Scdo querebat circa thema quis est iste annꝰ benignitatis:qr tot tribulationes pcipimus/tot crudelitates videmus:q vere magis dici posset annꝰ crudelitatis.Dicit prio qd dicit Esaias Ezechie.iiij.Reg.xix.Prio anno q̄cūq; reppereris/comede.In scdo aūt anno q̄ spōte nascunt.Porro in tertio anno seminate ⁊ metite:plātate vineas ⁊ comedite fructꝰ eorum.
Tres g anni sūt.Anꝰ malicie ⁊ p̄mꝰ:q̄s sciebat Jacob.Gene.xlvij.cū ait.
Dies pegrinatiōis mee centū.xxx.anni pui et mali.Prio anno comedert primi parētes q̄cūq; inuenerūt:sed ad dānū suū.Tūc eñ fuit ver malicie mūdi ⁊ plātatio iniqtatis in padiso:qñ ibi pater mēdaciū plātauit iniqtatē: et seminauit zizania inter deū et hoiem.Sz estas fuit tpe diluuij:qñ adeo feruor malicie creuit:q ad extinguēdū eā pluit deꝰ diluuiū sup terrā:pluit et ignē vt ignē igne destrueret.Tertio supuenit autūnus:qñ quotqt boni fuerūt et pauci facti sunt sub torculari legis.Sz hyēs supuenit:qñ omnes ad idolatriā declinauerūt ⁊ ad auariciā:ita q tpe xpi magnitudie hyemis fere oēs ↄsumpti sunt in destructiōe hierl'm.Scōs annꝰ fuit benignitatis. de q̄ Esa.lxi.Spūs dñi ad annūciādū māsuetis misit me:vt' pdicarē annū placabilē dño.Annꝰ.aūt iste incipiēs ab icarnatiōe q̄ttuor etiā habuit tpa sic annꝰ nr.Et sic apd iudeos annꝰ icipiebat in Xe:sic eo tpe huiꝰ anni fuit initiū:⁊ durauit ab icarnatiōe vsq; ad ascēsionē.Ex tūc eñ estatis feruor incaluit:⁊ feruēte sctō spū et accēsa rabie tyrānorum collecta est messis martyrum copiosa.Postmodū successit autūnꝰ:cū sub vite ⁊ ficu in pace quiescentes eccl'ie:quasi autūnali vbertate letati sunt hoies:vīdemiatores botros scpture et aurea poma carpētes.Hyēs erit tpe nouissimo:qr erit tribulatio q̄lis non fuit ab initio.Mat.xxiiij.Orate ne fiat fuga vr̄a in hyeme vel sabbato.In hyeme annꝰ/in sabbato septiana finē accipit:⁊ sic i vtroq; tēpus vltimū designat.Et sic annus grē ex quattuor cōstituit:in quo ver-

D Annus. De triplici anno.s.malicie / benignitatis/et iusticie.

serit et plãtat. estas metit ꝛ triturat. vindemiat autũnus ꝛ seminat. hyẽs vniuersa cõsumit: nisi breuiati essent dies ꝓpter electos. In hyeme eñ labores alioꝝ tẽpoꝝ cõsumũtur. Et illo scdo anno comedetis q̃ spõte nascuntur in terra. s. beneficia q̃ ex mera liberalitate donauit deus. Tertius vero annus est iusticie ꝛ seueritatis: in quo in vere. i. in principio illiꝰ anni. s. in die iudicij ferent flores in mũdo: ẜm illud Cãti. Flores appuerũt in terra nostra: in estate colligit fructꝰ paradisi: ꝛ in autũno gustabit de dulcedine paradisi: sꝫ hyems ibi nõ erit. sed ꝓ illis q̃ sunt in inferno vbi erit hyẽs ꝑpetua. p̃s. Que ꝓ nichilo habent eoꝝ anni erunt. De q̃ tertio anno dicit Esa. lxiij. Annus retributionis mee venit. Dicit scdo ꝙ et si multe tribulationes iustoꝝ: tñ sunt mie dei maiores q̃ absorbent eas. p̃s. Miserationes eiꝰ sup oia opa eiꝰ. Tãta eñ fuit mia dei vt ex illa dulcedine martyres q̃si lac sugerẽt tribulationes. iuxta illd Deut. xxxiij. Inũdationes maris q̃si lac sugẽt. Si eñ tribulatiões dñi sunt nob dulces: q̃d nisi tribulatiões nr̃e collate p cineres illas erũt dulces. Sic ypocraticũ fit ex vino duro collato p cineres. Ideo pmo dr annus benignitatis: qr ex benignitate sua finẽ posuit malicie: immo mala nr̃a mutauit i bona: adeo vt mala pene bona sint nobis. Scdo qr amotis tribulis terra nr̃a dedit fructum suũ. p̃s. Dñs dabit benignitatem: ꝛ terra nr̃a. s. maria dabit fructum suum.

¶ De eodem festo Sermo quartus.
Et in ordine. lxiiij. per thema.

A
Dies.
Sol iusticie xp̃s causat diuersos dies: nãe gr̃e et glorie.

Ordinatione tua ꝑseuerat dies. p̃s. cxviij. Querit quis est iste dies qui ordinatione dei perseuerat. Dicitur primo ꝙ licet sol mãlis lucẽs sup terrã nõ causet nisi vnũ diẽ: tñ sol iusticie xp̃s ẜm diuersos radios diuersos causat dies: qui ordinatione eiꝰ perseuerãt. Primi sunt radij naturaliũ bonoꝝ. ꝛ ex his radijs facta est vna dies. s. nature. Scdi radij sunt bonoꝝ gratuitoꝝ: et ex his radijs orit scda dies. s. gr̃e. Tertia aũt dies orit ex radijs bonorũ eternoꝝ. s. dies gl̃ie. Eccli. xliij. Tripliciter sol exurẽs mõtes. i. mẽtes excellẽtes: ꝛ radios igneos isufflãs. Malachie. j. Uobis timẽtibꝰ nomẽ meũ oriet sol iusticie. Et bene dicit timentibꝰ oriri solẽ. Sicut eñ lucifer diem et aurora solẽ precedit: sic timor amorẽ. Et ita dñs addit sup vitã nature vitã gr̃e: et sup vitã gr̃e vitã gl̃ie. ꝛ sic diẽ sup diẽ. p̃s. Dies sup dies regis adijcies. ij. Coꝝ. iiij. Is qui intus est hõ nr̃ renouat de die in diẽ. Numeꝝ aũt dieꝝ q̃ addũtur diebꝰ nãe desiderabat scire psal. dicẽs. Et numeꝝ dierum meoꝝ quis est: vt sciã quid desit michi. s. qui sunt dies q̃ desunt diebꝰ nature: dies gr̃e ꝛ gl̃ie. ꝛ designãtur p quindecim annos q̃ fuerunt additi Ezechie regi. de q̃bus Esa. xxviij. Audiui orationem tuã ꝛ vidi lachrymas tuas: ecce adijciã sup dies tuos quindecim annos. Septẽ ei ad gr̃am que durãte septenario huiꝰ vite dat / pertinẽt: octo xo ad gl̃iam / q̃ post hãc vitam cõceditur. Et inde querit sapiẽs Eccl̃es. xj. Da partes septem / necnõ et octo. Hoc eñ modo ꝓcedit vita iusti: vt semper crescat quousq ꝑuenerit ad diem gl̃ie. Prouer. iiij. Iustoꝝ semita quasi lux splẽdẽs crescit vsq ad ꝑfectum diem. Sola eñ dies glorie est ꝑfecta post quã nichil addit. de qua p̃s. Melior est dies vna in atrijs tuis sup milia. Dicit scdo ꝙ singulariter in hoc mũdo ꝑseuerat ex ordinatione ꝛ approbatiõe dei dies iste circũcisionis in mẽoria fideliũ: nõ quasi dies nature / sed magis q̃si dies gratie: in q̃ recolit bñficium nobis a deo gratuite exhibitũ in effusione sanguinis sui: q̃ valet ad emũdãdas ꝯsciẽtias nr̃as: ꝛ ex impositione nois iesus: quasi ex isto die velit nos dñs ꝑducere ad eternã salutẽ: que est dies gl̃ie.

Subdit eñ psalmista themati. Qm̃ oia.i.oẽs boni fideles seruiunt tibi.s.
in isto sacratissimo die circũcisionis: sed ꝛ matri virgini gloriose: que ope=
rata est ad mysteria huius diei: quam salutabimus: dicentes Aue. B
¶ Triplices sunt dies. Quidã sunt dies malorũ: ꝛ isti dies approbatione Dies.
dei nõ perseuerant. Patet primo: qꝛ ea que pseuerant approbatione dei/ De triplici
perseuerant in ppetuum: ẽm illud Eccľes.iij. Didici ꝙ opera dei pseue= bus dieb⁹.
rent in eternũ: sed dies malorũ cito deficiunt. ps. Defecerunt in vanitate
dies eoꝝ: ꝛ anni eoꝝ cũ festinatione. Sed quõ hoc põt stare. Nã multi pessi
mi diuti⁹ vixerũt/etiã felices ꝛ gľiosi: vbi cito moriebanť viri deo gratissi
mi. Patuit de Manasse rege q̃ fuit pessim⁹/ꝛ occidit ꝓphetas dñi: cuius
intãtũ malicia creuit vt repleret hierľm sctõꝝ sanguie vsꝙ ad os: q̃ tñ diu
tius vixit ꝙ ceťi reges scti. Itẽ de tyrãnis q̃ diu viuebãt in delitijs mũdi:
et tñ occidebanť ab eis multi martyres adhuc iuuenili etate florẽtes. Et
nũc plane (si experiẽtie crediť) videre est ꝙ necessari⁹ ꝛ vtilis eccľie viuere
nõ siniť: ꝙ lucerna i eccľia dei cito extinguiť: ꝙ eccľia hui⁹ morte decollať/
exoculať ꝛ enormiter mutilať. Impi⁹ aũt et dei ꝛ eccľie inimic⁹ pestilẽs/
nec gladio/nec peste/nec aliq̃ alio mõ abscindi põt. Viuit mal⁹ eps i eccľia
donec totã dyocesim suo exẽplo corruperit: ꝛ exactiõib⁹ et calũnijs/alijsꝙ
malicie modis itolerabilib⁹ afflixerit et oppßerit donec vineã Naboth.i.
ecclesiã ꝓpriã ꝓ vere vitis palmitib⁹ olerib⁹ ꝯplãtauerit: donec succisis
morte cedris ꝛ quadris eiectis lateres edificauerit ꝛ sicomoros imutaue
rit. Esa.ix. Donec nidũ vbi reponat pullos suos eccľiam suã fecerit. Pre
terea dicit sapiẽs. Eccľes.vij. Iustus perit i iusticia sua: impius aũt multo
viuit tpe. Nõ ergo videť recte assertum ꝙ dies impioꝝ cito deficiunt ꝛc̃.
Respõdetur pmo ꝙ satis viuit ꝛ multum q̃ bene viuit. Optim⁹ eñ merca
tor reputať qui plus lucrať in paruo tpe ꝙ alius in magno. Et optim⁹ cur
sor q̃ in breui tẽpore peruenit ad terminũ vbi alius nõ attingit in longo.
Et ideo q̃ pauco tẽpore optime viuũt/dicunť multũ viuere. Quales erant
scti martyres q̃ moriebãtur pleni dierũ: qꝛ multos habebãt dies bonos.i.
magnis meritis refertos. Sed nõ viuit q̃ male viuit: ꝛ ideo hõ ꝛ si centena
rius sit: tñ puer est si male vixerit. Et de tali dr̃ Esaie.lxv. Puer centũ an
norũ maledict⁹ erit. Et inde dicit ps. Viri sanguinũ et dolosi nõ dimidia=
bunt dies suos. Immo videtur ꝙ nulli sint dies eoꝝ cũ sint mali. De⁹ aũt
nullos fecit dies malos. Diciť scdo ꝙ de⁹ ex sua summa ꝓuidẽtia ꝑmittit C
malos diu viuere tpaliter in delitijs mũdi: ꝛ iustos parũ in multis mise= Viuere.
rijs. Primo ad ꝓbationẽ et exercitiũ bonoꝝ. Nam ẽm ps. dum superbit Propter
impius affligẽdo iustum: incẽditur pauper incẽdio charitatis in camino mlťa deus
tribulationis eã patiẽter tolerãdo: qꝛ ꝛ sub codẽ igne palea fumat ꝛ aurũ permittit
rutilat: palee cõsumuntur ꝛ auꝝ purgať. Nec hoc mirabile debet videri ꝙ malos diu
iustus paucũ viuit tpaliter/ꝛ impius multo tpe: si cõsideretur ꝙ auꝝ exu= viuere i de=
ritur ꝛ contũdiť ꝛ luto parciť: ꝙ quãdiu calidũ et cãdẽs est ferrũ instanter litijs: et iu=
malleis cõtunditur: qꝛ duriciei malleorũ tunc est obediẽtius ꝛ fabricatiõi stos parum
eius: ꝛ frigido ferro a malleatoribus parcitur. Sic qui charitatis igne ar
dent/instãter psecutionũ malleis cõtundunť: ꝛ frigiditate spũali indura=
tos faber qui fabricatus est aurorã ꝛ solem plurib⁹ desinit tribulationib⁹
malleare. Nec mirũ est si victor vocatur ad coronam/nõ victus: si emeri=
tus assumiť ad quietẽ/non immeritus: si fruct⁹ matur⁹ colligitur in hor=
reum/non acidus: si aurũ ꝓbatum aut vas fabricatum reportatur in the=
saurum/non cuprum aut auricalcum. Secundo hoc facit deus ad copiose
mie dei demonstrationẽ in vasa ire: cum sic vasa mie punit/nec eis parcit.

Parcit aūt malis vt ꝯcipiant in se miam dei factā. Uerberat eñ catulum qui nichil mali fecit vt leonē cōpescat. Ro. ix. Sustinuit vasa ire in interitum in copiosam miam suā in multa patientia: vt notas faceret vias suas in vase mie. Sed Pharao fit flagello deterior. Job melior. Tertio hoc facit dñs ꝓpter indignitatē populi q̄ nō est dignus bonis p̄latis ⁊ principibus / aut aliis bonis viris. Heb. xi. Quibus dignus nō erat mūdus. Inde Osee. xiii. Dabo eis principes in furore meo: et auferam p̄ncipem. s. bonū in indignatione mea. et Job. xxxiiii. Qui regnare facit hypocritā ꝓpter peccata populi. Maligno eñ populo cōtinuo necessarium est flagellū / non flagellum qđ abigit muscas. Quarto ad maiorē cumulū damnationis malorum si nō correxerint. Nā quāto amplius sustinet eos deꝰ in vita: eo magis sunt ingrati ⁊ plus puniēdi / si negligāt se emēdare. Hinc p̄s. Cū visus fuisset dubitasset suꝑ predicta q̄stione dicēs. Mei autē pene moti sunt pedes: q2 zelaui suꝑ iniquos pacē pctōꝝ videns. Subdidit postmodū. Uerūtamen ꝓpter dolos posuisti eis: deiecisti eos dū alleuarent̄: qm̄ facti sunt in desolationem ⁊c̄. et Job. xxi. Ducunt in bonis dies suos: ⁊ in puncto ad inferna descēdunt. Linea eñ vite eoꝝ est longitudo sine latitudine charitatis et ꝓfunditate humilitatis: sed in puncto mortis terminat̄. Et bene dicūt grāmatici istos duos terminos dies et finis eē dubii generis: q2 dubium est de diebꝰ vite istoꝝ / et ꝯsequēter de fine. Nam dubium est quādiu durabunt / ⁊ qualiter finient̄. Secūda ratio ꝙ non perseuerēt dies maloꝝ approbatione dei est: q2 sicut natura abhorret vacuū / ita ⁊ deus: sed vacui sunt dies illoꝝ. Uacuum eñ est i quo nichil est: pctm̄ vero nichil est. Quod cognoscēs psal. dicebat. Que ꝓ nichilo habent̄ eorū anni erūt. Et inde p̄cipitur. Exo. xxiii. Nō apparebis in conspectu meo vacuus. Isti sunt dies de quibus p̄s. Dies formabunt̄: ⁊ nemo in eis. Quia dies p̄sentes a deo formant̄: et qui sunt nemo. i. bestia sunt in eis. Tertio: q2 abutūtur diebꝰ. Job. xxiiii. Dedi ei locū penitētie: et ipse abutitur eo in suꝑbiam. Dicitur Geñ. i. Uidit deꝰ cuncta que fecerat: et erant valde bona: et tñ isti faciunt dies suos malos: ⁊ sic peruertunt opera dei. Et maxime hanc diem sacratissimā quam deus suo ꝯsecrauit sanguine. de quo p̄s. Tuus est dies: ⁊ tua est nox. Consecrant dyabolo: ⁊ dyabolus cū suis mēbris nituntur infamare ꝑ istas strenas huiꝰ diei auctorem. In die natiuitatis dñs primā vocē similē oībus emisit plorans: sed tunc multi ad scacos ⁊ gulā vacāt. Hodie strenas dedit nobis de carne ⁊ sanguine ⁊ subarrauit. Has dimittimus: ⁊ ad dyaboli figmēta recurrimus. Die xᵒ epyphanie fundauit ecclesiam de gentibus: et ecce venenum stulticie effudit dyabolꝰ in ea. Istos dies fecit dñs bonos ex sua ordinatione: ⁊ tamen eos malicia adimplemus.

¶ Secūdi sunt dies bonorū. Istos approbat dñs ordinatione sua ⁊ ꝑseuerare facit. Prima ratio: q2 nouit dñs dies īmaculatoꝝ: quoꝝ aliqui ꝑseuerauerunt ꝓ modico tpe: qui dicunt illud Esaie. xxviii. Dum adhuc ordirer succidit me. Et illud. Ego dixi in dimidio dieꝝ meoꝝ vadā ad portas inferi. Alii autem perseuerauerūt diu / et ꝑfecti sunt: sicut ille de quo Eccli. l. Quasi luna plena in diebus suis lucet. Qꝫ ita sit ꝙ nouerit patet p̄mo ex effectu: q2 redeūt anni iustoꝝ eo ꝙ semināt eos: ⁊ ꝓ singulis momētis annū habēt: ⁊ eis punctꝰ crescit in lineā / momētum in eternitatem. Hoc est granū sinapis de quo Mat. xiii. Simile est regnū celorū grano sinapis: qđ minus est oībus seminibꝰ: cum aūt creuerit maius est oībꝰ oleribꝰ. Sed mali nō semināt: ideo Sap. iii. Si longe vite erunt nichilum computabūtur: et sine honore erit nouissima senectus eorum. Secūdo: q2 bene expēdūt dies

suos. Ideo audiet iustus illud Matth. xxv. Euge serue bone ꝛ fidelis: qꝛ in pauca fuisti fidelis / supra multa te constituam. Sed ecōtra mali dāt dies suos ꝓ nichilo. s. ꝑ pctō. Prouer. xxiiij. Cor impioꝝ ꝓ nichilo: et in ociosis expendūt. Recogitant aūt iusti ꝙ duo momenta nō pñt haberi siꝉ de tempore: cum tamen de aliis rebus duo possint haberi simul: ideo sūt eis cara. Tertio: dies maloꝝ eis cedūt in bonū: qꝛ ps. Dum superbit impius incendiꝉ .i. purgaꝉ pauper. et nichil aliud nisi motus carnales cōprimūt. Exodi. xiiij. Reuerse sunt aq̄. s. tribulationum: ꝛ cooperuerūt egyptios. i. motus hostiles ꝛ illicitos carnis. Nam ſm ps. Adiuuat dominus pauperem de inopia ꝛ tribulatione: ꝛ peccator ip̄e incidit in foueā quam fecit.

¶ Tertia dies est clarissima: quia in ea beati vident oia. ps. In lumie tuo videbim⁹ lumen. Hec est lux q̄ illuminat oēm hoiem venientem in hunc mūdū. Hic est dies de quo ip̄e ait Joh. xj. Nōne duodecim sunt hore diei? Hec est dies de qua vespere et mane dies vn⁹. Hec dies orta est in mūdū die natalis: hodie pseuerat ordinatione tua dñe. Sed ad qd? Ut cognoscamus in terra viā tuā: in oib⁹ gentibus salutare tuū. Primo quidem vt cognoscamus viam tuā. Qñ aliqd amittiꝉ / accendiꝉ lucerna et q̄riꝉ. Perdita fuit via ad lucernam: in qua lumen diuinitatis in testa humanitatis inuentū est. Sunt aūt duo vie dñi: ſm illud ps. Uniuse vie dñi mia et vitas. Hodie apte sunt vie ille. Ueritatis in executione gladij: qñ Maria circūcidit eū / in effusione sanguinis mia. Ibi lac in sanguinem mutatur: sanguis in lac. Sed ad quid circūcisus? Ad faciendam miam cū pr̄ibus nostris. Primo qꝛ generabaꝉ hō carnaliter ꝑ membrū: voluit ꝙ in membro spiritualiter renasceretꝉ. Scḋo impugnauerat homo deū illo mēbro qñ filij dei cōmiscebanꝉ cū filiab⁹ hoim: ꝛ de⁹ eū ecōuerso impugnauerat suis nubib⁹ in diluuio ad refrigeriū libidinis. Sed tandem pace facta posuerat signū in nubib⁹ q̄ homini nocuerant: et voluit ꝙ homo signū siꝉr faceret in mēbro qḋ ipugnauerat ip̄m in debilitationē libidis: et sic de pctō dānauit pctm̄. Sicut ſm Guil. pariſ. de scorpione ꝛ dracone fit medicina efficax ꝯ morsus ꝛ venena eorūdē. Ad faciendā etiā fedus cū pr̄ib⁹ abraham ꝛ aliis. Ideo voluit ip̄emet appēdere sigillū suū approbando qñ circūcisionē cepit. Scḋo ꝛ memorari testamēti sui scti: vt approbaret sacr̄m illud. Tertio iusiurandū qḋ iurauit ad abraham ꝛc̄. Posuerat dñs signū suꝑ portā / ita vt deberet cessare signo dato: ꝛ pr̄es nr̄i siꝉr posuerūt signa sua signa sicut in exitu. i. in porta suꝑ summū cōcupiscētie: vsqꝫ quo trāsiret qui expectabaꝉ: transijt ꝛ leuauit signū in nationes. i. in memoriā nationū tam ꝑ scripturas q̄ ꝑ dispsos ex israel: vt viderēt oēs nationes que sub celo sunt. Scḋo ꝛ in oib⁹ gētib⁹ salutare tuū. Salutare nomē dñi iesu. Perseuerat ḡ dies iste vt cognoscamus salutare dñi: et ad quid? vt exhilaret faciem in oleo: quia Canti. j. Oleum effusum nomen tuum.

¶ Sed videtur ꝙ hodie non fuerit hoc nomē Jesus bene impositū. Primo: qꝛ scribiꝉ Esa. lxij. Uocabiꝉ tibi nomē nouū qḋ os dñi noiauit. Non ḡ ab angelo debuit imponi vel a Maria virgine. Scḋo qꝛ esa. viij. Uocabiꝉ nomen ei⁹ emanuel: qḋ interp̄taꝉ nobiscū de⁹: non igiꝉ Jesus. Rñdetur primo ꝙ nomen dñi ꝓpter tria impositū est ab angelo priusq̄ ab homine. Primo qꝛ ſm Origenem ꝑmo in ip̄o ꝛ ꝑ ip̄m saluati sunt angeli: ꝛ ideo ip̄m ꝑmo decuit saluatorem noiare q̄ ꝑmo ip̄i⁹ salutis senserat effectū. Secūdo qꝛ creatura dignior noiari solet a ꝑsona maioris reuerētie. Inde est ꝙ adā a deo noiatus est. Et qꝛ dñs paulomin⁹ minorat⁹ erat ab angelis i hūanitate nr̄a ꝯstitut⁹ / ideo cōueniēs fuit vt ab angelo priusq̄ ab hoie noiaretur.

D Jesus. Utrū ħ nomē ies⁹ fuerit bñ ipositū in circūcisione.

Cõtra illos qui in baptismo pueros adducũt ad imponẽdũ nomina infan
tib⁹:q̄ vix sciũt q̄cq̄ de fide:cũ tñ deus ab angelo cognoscente magis q̄ ab
hoĩe voluit filiũ suũ appellari. Tertio qꝛ decet illum nomen rei imponere
qui eius ꝓprietatem agnoscit. Hinc adam noĩa reb⁹ imposuit. Genes.ij.
Omne eñ qđ vocauit adam aĩe viuentis:ipz est nomen eius. Et qꝛ hõ hu
ius nominis ꝓpetatẽ nõ cognouerat/angel⁹ xp̄o eã exptus fuerat: q̄ erat
saluũ facere qđ perierat:iõ cõueniẽter ab angelo priusq̄ ab hoĩe noĩatus
est. Nemo eñ põt veraciter rẽ nominare/nisi ꝓpetatẽ rei veraciter cogñscat.
Dr̃ scđo q̄ de⁹ pr̃ eũ ante oẽs nominauit. p̄s. Ante solẽ ꝑmanet nomẽ ei⁹.
Fecit eñ adam ad imponendũ hoc nomẽ sicut solẽt facere reges q̄ aliquẽ
de militib⁹ mittunt vt leuet puerũ de fontibus ex nomine suo. Sic ꝛ deus
pater angelũ misit:q̄ nomẽ ab eterno ordinatũ ab eo imponeret filio suo.
Si eñ nomina electoꝝ scribunt ab eterno in libro vite/ quãtomagis no-
men illius q̄ est p̄mogenitus in multis fr̄ibus. Dr̃ tertio q̄ lz angel⁹ p̄mo
reuelauerit hoc nomen ꝛ p̄mo imposuerit: Maria tñ scđario in circũcisio
ne imposuit illud ꝓpter duo. Primo:qꝛ abrahe impositũ est nomen in cir
cũcisiõe/et a deo mutatũ. Qui eñ prius añ circũcisionẽ dicebat abram/in
circũcisiõe vocat⁹ est abraham:ꝛ sic auctum est nomen ei⁹. Sic in baptis-
mo imponim⁹ nomẽ q̄ circũcisiõi succedit. Scđo qꝛ tunc in circũcisiõe vel
baptismo vita hoĩs inchoat. Antea eñ semiuiu⁹ est:iõ tũc nomen sibi dat
cũ viuit. Vñ quidã semel fuit cõtẽtus hr̃e nomen terre ꝛ ꝑdere terram:et
ille nomen et terram perdidit. Sic multi sunt qui vocant nomina sua in
terris qui postea perdũt ꝛ nomen ꝛ terram viuentiũ. Dicit quarto q̄ do-
minus vocatus est emanuel:nec multũ distat a noĩe Jesu. Antea eñ lõge
erat a pctõrib⁹ sal⁹:ꝛ ꝑ ꝯñs dñs et ip̄e Jesus. Nunc aũt cuz facta est sal⁹
deo nr̃o/tũc emanuel dict⁹ est ꝛ Jesus. Inde et Marie dictũ est dñs tecũ:
et nunc cõiter dr̃ dñs vobiscũ. p̄s. Dñs nobiscum susceptor noster.i.nostre
humanitatis deus iacob. Sicut aũt papa cum eligitur mutat nomen: sic
xp̄s terribile nomen quo cõtra nos videbatur esse:puta de⁹ vltionũ/ mu-
tauit cum factus est sacerdos in eternum:in pium nomen iesu:in nomen
emanuel/qđ est nobiscũ deus. Scđo vt confiteamur nomini sancto tuo.
¶ Sed hic queritur vtrũ digne possimus confiteri nomini sancto dñi/ ꝛ
laudare ip̄m in hac vita. Et videt q̄ sic:qꝛ al's frustra inuitaremur ad ꝯfi-
tendũ illi. Sed in oppositũ apparet esse p̄s. dicens. Educ de carcere aĩam
meam:vt confiteatur nomini tuo dñe. quasi vellet dicere. Nõ põt aĩa mea
digne laudare nomẽ dñi/nisi educat extra corpus suum. Ad hoc r̃ndet q̄
triplex est laudatio noĩs dñi. Vna est turpis ꝛ indecens q̄ fit a vilibus ꝑso
nis ꝛ pctõrib⁹ infamibus. de qua laude Eccli.xv. Non est speciosa laus ĩ
ore pctõris. de qua Seneca. Tam turpe est laudari a turpibus q̄ laudari
ob turpia. Sicut patet in sacerdotibus qui postq̄ osculati sunt meretri-
cem orant ꝑ dñm iesum xp̄z:hec laus est in ore eoꝝ/sicut gẽma in ore suis
Similiter de illis q̄ incãtãt ꝛ incantationib⁹ vtunt/nõ abhorrẽtes nomẽ
dñi cũ nominibus demonũ inuocare. Sed sicut gẽma non perdit virtutez
et nobilitatẽ suã/q̄uis sit in ore suis:sic nec nomẽ dñi ꝓpt eoꝝ maliciam
polluit. Scđa est decora ꝛ decens/sed nõ secura:q̄ fit ab ore iustoꝝ inuocã
tiuz nomen dñi Jesu. de qua p̄s. Deo nostro sit iocũda decoraq̄z laudatio.
Et ista licet sit imperfecta:tamen omnibus est in precepto. p̄s. Juuenes ꝛ
virgines senes cũ iunioꝛib⁹ laudent nomen dñi. Immo pueris hoc iubet
in p̄s. Laudate pueri dñm:laudate nomen dñi. Videant ergo blasphemã
tes nomen dñi quale peccatum agunt:qui non solum non laudãt/ sed etiã

E
Jesus.
De triplici
laudatione
nois dñi.

dilacerant. Quãtum vellet vindicari homo valoris contra eum qui nomẽ suum diffamaret. Quãtomagis dñs oim cõtra nomẽ ei⁹ blasphemãtes? Tertia est perfecta laus: ꝛ ista solũ habetur in patria. Nã laudam⁹ rem qꝛ bona est: bona aũt iudicatur ex apprehensione sensus ꝛ cõsequẽter intellectus: ꝛ quãto certi⁹ cognoscitur esse talis: tãto dignius laudatur ꝛ approbatur. Et qꝛ virt⁹ ꝛ efficacia hui⁹ nois Jesus q̃ est salus oim nunc quãdiu in hoc corpore peregrinamur a dño / solo auditu ꝛ sola fide ꝑcipitur: tũc autem cũ mortalem exuerimus hoiem istum / videbimus eũ sicuti est: ꝛ tunc manifesta erit et secura laudatio. Nã nõ ois q̃ hic dicit michi dñe dñe intrabit in regnum celoꝝ. Multi etiã veniẽt dicẽtes. Dñe in noie tuo demonia eiecim⁹ ꝛ virtutes multas fecim⁹: quib⁹ dicetur Non noui vos. Sed tũc dicet vnusquisqꝫ plane ꝑcipiẽs effectũ huius sancti nois illud ps̃. Cõfitebor nomini tuo dñe qm̃ bonũ est. Sed quibus. Utrũ periuris qui peierant in hoc noie? Non. Utrũ blasphemis qui lacerãt? Non. Utrum lubricis qui inficiũt? Non. Sed quib⁹ ait in conspectu sanctoꝝ tuoꝝ. ps̃. Justi confitebunt nomini tuo: ꝛ hoc quando habitabũt recti cũ vultu tuo. Maxime autem debemus ipsum hodie laudare / quãdo fuit impositum dño.

¶ In die Epiphanie. Sermo primus. ꝛ in ordine. lxv. perthema.

IN hoc apparuit filius dei: vt dissoluat opera diaboli. j. Joh. iij. Tria pessima opera fecerat diabolus in hoc mũdo. Primo em̃ procurauerat excecationẽ: qꝛ ad tãtam cecitatẽ deuenerat homo vt lignis ꝛ lapidib⁹ diuinũ honorẽ exhiberet. Sed cecitatẽ secuta est inquinatio ꝛ immundicia peccati. Qui enim lutum non videt / non cauet. Inde omni genere peccatoꝝ / etiam contra naturam inquinati erãt hoies. Sed tertio immundiciã peccati iuste secuta est afflictio. Prouerb. xiiij. Miseros facit populos peccatũ. Et ꝓpter hec tria tripliciter hodie dñs apparuit i diuersis tẽporib⁹: ẜm q̄ hodie tres sunt solẽnitates. Primo em̃ apparuit regib⁹: quib⁹ ꝛ misit stellã fulgentẽ: que lumen fidei in cordib⁹ gẽtiũ radiare fecit: sicut tenebre in passiõe xp̄i signãt tenebras iudeoꝝ. Esaie. ix. Populus gẽtiũ q̃ ambulabat i tenebris vidit lucem magnam. Unde Augustin⁹ in sermone Istã stellã nouã declarauit nat⁹: qui antiquũ solẽ declarauit occisus. Illa luce inchoata est fides gentium: istis tenebris accusata est ꝑfidia iudeoꝝ. Secũdo apparuit in baptismo: cũ xp̄s balneauit se in baptismo: non aquã maculans / sed ei virtutem abluendi donãs. Ideo secũdo cõtra inquinationẽ peccati apparuit. Tertio apparuit in nuptijs: vbi diuina virtute aqua versa est in vinũ: quo tertium opus destruxit diaboli: qñ aqua tribulationis mutata est in vinũ cõsolationis: qꝛ fili⁹ dei mala pene tolerãdo ea nobis tolerabilia fecit. Hec aũt mutatio ꝑfecte fiet in futuro: quando vna gutta aque tribulationis in mille modios vertet gaudij eterni. In primo verus de⁹ apparuit: quãdo sibi celũ obsequitur. In secũdo verus homo: quãdo ad baptismũ peccatorum cõuolat. In tertio verus de⁹ ꝛ verus homo cum virtute diuina inter epulantes comedens tale miraculũ fecit. Ipse em̃ sese occultauerat nube carnis: sed ipse se reuelat ꝑ stellã magis. Pater eum celauerat cum misit in mundũ pauperẽ ꝛ inter peccatores: ꝛ eũ obũbrauerat spirit⁹ sanctus: sed hodie testimonio patris ꝛ spirit⁹ sancti declaratur. Mater occultauerat eũ in presepio: sed hodie manifestat eũ in nuptijs dicens. Uinum non habent. Ut ergo dignetur impetrare filio in huiusmodi solẽnitate vinum deuotionis nobis: ad eam recurramus dicentes Aue.

A Epiphania domini. Christ⁹ ter apparuit in die epiphanie contra tria opera diaboli.

B
Epiphania domini.
Quare est celebrāda cum gaudio propter tria.

¶ Cū gaudio magno celebrāda est apparitio saluatoris ꝓpter tria. Pri-
mo qꝛ istud festū est festū nostrum. Est eñi initium nascētis ecclesie: quan-
do ecclesia de gētibꝰ xp̄o iuncta est. In die eñi natalis apparuit dñs pasto
ribus qui erāt de iudeis: sed hodie magis ꝙ sunt primitie gentium. Ideo
qꝛ nos ex gentibꝰ processimꝰ/maxime a nobis celebrari debet: quasi esset
hodie natiuitas nr̄a non solū prenunciatiue per gētes: sed etiā regenera-
tiue per baptismū. Sed nec solū fundata est ecclesia gentiliū spūaliter sed
etiam temporaliter: qꝛ cū muneribꝰ venerūt magi: nō sicut pastores. ⁊ de
hoc habet. xij. q. j. ca. futurā. Fuerūt aūt duodecim dies inter natalē ⁊ fe-
stum istud: qꝛ post duodecim ꝑsecutiones dotata est ecclesia. Due prime
fuerūt in iudea sub Stephano ⁊ Jacobo: ⁊ decem sub imperatoribus vsqꝫ
ad Constātinū. Secūda ratio. nichil ꝓfuisset nobis saluatorē nasci/si non
contingeret eū agnosci: cū natiuitas eius infidelibꝰ xp̄m ignorātibus sit
potius noxia ꝙ̃ fructuosa. Parū eñi profuisset ip̄m in mūdo nasci corpora
liter/si non in cordibus hoim spūaliter nasceretur. Similiter non prodest
saluatoris agnitio/nisi sequatur eiꝰ veneratio. Infidelibꝰ aūt deteriores
⁊ dānabiliores sunt/qui saluatorē per fidem agnoscūt/⁊ per inobedientiā
despiciūt. Ergo necessaria nobis fuit apparitio/⁊ necessario veneranda.
Tertia ratio: qꝛ ſm Greg. Natalis quodāmodo est alter hodie saluatoris
nostri. Ideo si natalē celebramus in corpore/maxime debemus istum ce-
lebrare. Possumus aūt quadruplicē distinguere natiuitatē: de qua hodie
possumꝰ congratulari. Prima est eterna. de qua pater hodie testimoniū
ꝑhibet. In natali celebrauimꝰ natiuitatē ex matre: hodie vero ex patre:
que nobilior est. Ambrosiꝰ Pater qui tunc obūbrauit in virtute: nūc cla-
mat in voce. Qui tūc vmbrā prestitit natiuitati: modo testimoniū ꝑhibet
veritati. Hic est (inquit) filius meꝰ dilectꝰ. Secūda est spiritualis qua per
fidē in cordibus gentiū ortus est sol iusticie. Tertia sacramētalis: qua in
mēbris suis in aq̄s baptismi xp̄s nascit̄. Quarta est natiuitas beata: qua
inchoat̄ vita eterna: que in mutatione aque in vinū est figurata. Hinc Am
brosius. Credendū est ex hoc iam mortalē hoiem in immortalem cōuerti
posse: qñ vilis substātia in preciosam conuersam est substātiam. Sic ergo
ꝓpter has tres causas oportet hodiernū diem solēniter sicut natalē cele-
brare. In prima aūt ratione cepit infidelitatē gētiū dissoluere. ꝓpter se-
cundā rationē cecitatē ⁊ ignorantiā detegere. ꝓpter tertiam mortē ⁊ af-
flictionem oēm tollere. Ideo in hoc apparuit filius dei vt dissoluat. ⁊c̄.

¶ Circa euāgeliū duo dicemꝰ. Primo de fide magoꝝ. Scđo de homagio
eoꝝ. Primum dicemꝰ hoc sermone. Scđm vero sermone postmeridiano.

C
Epiphania domini.
De fide magorum.

¶ Igitur fides in magis tripliciter claret. Primo opere. Scđo cōstātia.
Tertio ꝑseuerātia. Quare in opere apparet: qꝛ cū natus esset dñs iesus. ⁊c̄.
Venerūt eñi ab oriēte a remotis partibꝰ ad regem natū: nec fuit eis tan-
tum iter laboriosum. Nā in principio xp̄s miserat suum nūciū: scꝫ stellam
⁊ tūc ecclesia de primis gentibꝰ nobilē misit ambassiatam: scꝫ reges. Sed
nūc valde mutatꝰ est status: qꝛ vix modo habet pauperes. Pauperes eñi
⁊ simplices modo studēt venire ad xp̄m: qꝛ non sunt ita occupati mūdana
occupatione/nec ita implicati. Sed diuites nō studēt venire. Vix veniūt
modo in diebꝰ solēnibꝰ in sua parrochia. Unde pullus existēs in nido non
requiritur ab aliqua aue nobili quasi preda: sed cū exit nidū ⁊ volat i aere
Sic nec isti reges ante natiuitatē dñi: licet die ac nocte super quēdā mō-
tem victorialē ascēdētes: ad insidiādum si viderēt aut sentirēt vestigium
huius prede. i. xp̄i. Nō eñi videbāt signū stelle indicātis vbi esset hec pre-

da: quia adhuc erat infra nidū virginis. Sed postq̄ salua virginitate matris egressus est p suā natiuitatē/ statim volauit de occidēte in oriens p lucidā stellā se manifestans: et tūc eū inuenerūt. Aduertendū est tamen q̄ cōtrouersia est de istis regibus. Uult em̄ Chrisosto. q̄ isti erāt de finib⁹ oriētis: & q̄ stella apparuit eis p annū ante xpi natiuitatē: et q̄ hoc habuerūt p reuelationē: & q̄ in ista stella apparebat ymago virginis portātis puerū habentem crucē in fronte: et q̄ posuerūt p annū cū quattuordecim diebus ad veniendū. Et ppterea Herodes iussit occidi pueros a bimatu & infra. sed ista opinio non cōmuniter tenet. Alia est opinio Remigij/ et etiā Augustini q̄ erāt perse & caldei de sabea regione & arabia: que sunt circa illas partes: & q̄ erant successores Balaam et de stirpe ei⁹: & q̄ recesserūt die natiuitatis xpi: quando eis primo apparuit stella. et decimotertio die peruenerūt sup dromedarios: vt dicit hyst. eccli. et ista opinio cōmuni⁹ tenet. Sed an fuerūt tātū tres vel plures nō legit ex scriptura. Dicit tamē cōiter & sm glo. q̄ non fuerunt nisi tres iuxta historiā scholasticā licet essent multi sub eis. In dieb⁹ herodis regis. Hic euāgelista signat tēpus. Primo ad ostēdēdū illā pphetiam esse impletā. Non auferetur sceptrū de iuda. &c. Et de .lxx. hebdomadib⁹ annoꝝ q̄ sunt quadringēti nonaginta anni: quia anno .xxx. herodis (qui prim⁹ alienigena regnauit) nat⁹ est xp̄s. Quasi diceret euāgelista. Uenit talis ambassiata ad xp̄m tali tēpore & tali rege regnāte. Scd̄o ad declarandā puidentiā & bonitatē dei: q̄ scz venit quādo maior erat indigentia. Cū enim erant reges de sua cognatione mittebat ad eos pphetas: sed nouissime quādo fuit alienigena/ ipse venit in propria.

¶ Secūdo apparuit fides magoꝝ in cōstantia: quia cōstanter inquirūt Ubi est qui nat⁹ est rex iudeoꝝ? Rex quidē iudeoꝝ. i. cōfitentiū. qui prius erat terribilis. Juxta illud. Terribilis apud reges terre: nūc est rex iudeoꝝ. Et qui prius fuerat in signo leonis: post descēdit pius in signū virginis.

¶ Sed quō hoc ausi sūt dicere: sm q̄ recitat Aug. Decreuerāt romani ne quis de⁹ aut rex sine eoꝝ ꝯsilio diceret. Quō ergo isti magi alienigene intrantes terrā romanorū ausi sunt cōfidenter cōfiteri regē de nouo natum? Non habebant ipsi pre oculis periculū mortis. Sed ipsi nō de morte curabant. Si em̄ de morte curassent: nunq̄ hoc ausi fuissent p̄dicare: sed iā parati erant mori pro xp̄o. O beati magi qui ante conspectū crudelissimi regis: q̄ libros genealogie dauid cōbusserat & filios occiderat zelo regnanteq̄ christū cognoscerēt facti sunt christi cōfessores. Isti em̄ magi ecclesie presentis formā portabāt. Et sicut illi regē quē non viderāt credētes querebant & confitebant: sic & nos qui sumus ex gentib⁹ dn̄m quē nunq̄ vidimus credētes quotidie querimus & cōfitemur potestatē eius. Sed videte quid dicetis o magi: rationē aut pbationē oportet i mediū afferre. Aiunt ergo. Uidim⁹ em̄ stellā ei⁹ in oriēte: differētē ab alijs situ/ motu/ substātia/ interpellatiōe & lumine: et q̄ sibi famulabat. Ex hoc aliqui fatui astrologi voluerūt elicere q̄ vnusquisq̄ nascit sub aliqua cōstellatiōe: et q̄ p illā habet esse viuere/ et esse bonū vel malū/ fortunatū vel infortunatū. Et modo oportet ire ad astrologos ad sciēdū si sit bonū tp̄s eūdi ad curiā/ nubēdi/ vel incipiēdi aliqd̄ opus. Sed hoc ipugnat Chriso. tripliciter. Primo si ita esset q̄ ex motu stellarū essem⁹ boni vel mali: tūc de⁹ nō deberet nobis p̄cipere bene vel male agere: cū hoc tātū esset in potestate stellarū. Si em̄ q̄s homicidiū facit magna est iniquitas: sed adhuc maior stelle illius que hoc fecit. Scd̄a ratio quereret ab eis que fuit stella q̄ diluuiū fecit et oēs in diluuio mori. Si ergo oēs per illā stellā mortui sunt/ oportebat q̄ oēs nascerentur

D Epiphania dn̄i. Cōstellatio. Et modo Reprobantur dicētes hoiem subdi constellationibus.

sub illiꝰ dominio stelle:et ꝙ aliqua ꝯstellatio durasset plusq̄ p mille annos et ante Noe ⁊ post/qui nō erat ei subiectꝰ.Tertia ratio:que stella erat que ante xp̄m faciebat fere oēs idolatras:et post xp̄m recedere ab idolis:Hoc ergo dicere scꝫ hoīes totaliter subdi cōstellationibus/vanū est. Preterea arguit Augustinꝰ de geminis qui in vtero Rebecce erāt simul:scꝫ Esau et Jacob:et sic videtur ꝙ sub eadē cōstellatione:et tamē vnus fuit pessimus/ et alter optimus.Et venimus cū muneribꝰ adorare dn̄m.Mira fides istorū magoꝝ.Bernardus.Si latronis fidē/et centurionis cōfessionē cōsidero:in hoc isti supexcellere videnť:ꝙ iam tūc miracula multa fecerat:iam tūc a multis predicatꝰ fuerat ⁊ adoratus:isti xͦ nec eū viderāt nec audierant:⁊ tamen predicāt ipsum corā rege crudelissimo:predicāt ipsum natū paruulū:et tamen vadūt vt adorent eum vt magnū. Considerabant enim ipsum esse magnū:cui astra famulabantur ⁊ celū. Mirabatur terra ꝙ nouam stellā videret in celo: sed plus mirabatur celū ꝙ nouū solem videret

E Herodes. Epiphania dn̄i. Quare herodes turbatus fuit audita xp̄i natiuitate.

in terris.Audiēs autē herodes rex turbatus est.sicut dicit Chrisosto.propter tria.Primo ne a regno expelleret: cū esset genere idumeus. Secūdo:qꝛ grādis potestas semp grādi subiecta est timori.Nam sicut ramū arborū in excelso positarū etiā leuis aura mouet:sic ⁊ sublimes homines ⁊ in dignitate cōstitutos/leuis nūcij fama cōturbat.Humiles xͦ sicut in tranquillitate vallis cōsistūt.Rami eñ sunt principes:radix agricole qui sunt totaliter terreni:et mercatores. Credūt hoīes euellere radicē sed nō possunt.Rami aūt facile euellunť/⁊ ex ipis virge fiūt vnde vapulāt pueri xp̄i. Et sepe sunt tot rami sursum ꝙ desiccať arbor/ et radix non potest eos nutrire.Sic est nūc de curialistis:qui multiplicati sunt supra numerū:ꝗ semper habēt fructū ⁊ florē ⁊ principale nutrimēti quod est in radice:nichilominus semp tremūt vel facile ad modū ramoꝝ vento agitatoꝝ. et plerūq ꝯm Psalm̄.trepidāt timore vbi nō est timor:sicut et hic Herodes.Tertio quia Herodes erat minister ⁊ diaboli seruus.Ideo non tantū turbabatur Herodes quantū diabolus in herode. Herodes hoīem estimabat:diabolꝰ deū suspicabať.Audierat eñ angelos in aere clamātes:⁊ istos testes audiebat:ideo tāto magis destructiōe sue potestatis turbabať.Timebat eñ Herodes successorē terrenū:sed diabolus celestē. Consideremus ibi quid erit de isto puero cū a rege timeť.Inde Augustinꝰ. Quid erit ante tribunal iudicātis/quādo supbos reges curia terrebat infantis. Pertimeant reges ad patris dexterā iam sedētē:quē rex impius timuit adhuc matris vbera lactantē. Quarta ratio addi potest ꝙ turbatꝰ est:quia oculos habebat infirmos/⁊ ideo sustinere non potuit lucē que venit in mundū.Sap.ij. Grauis est nobis ad videndū.Et tanq̄ auris infirma verbū veritatis audire nō poterat:sicut nec illi qui dicebāt Joh.vj.Durus est hic sermo.Verbū enim abbreuiatū ⁊ quasi susurrādo audire nō potuerūt: quomodo poterūt tonitruū magnitudinis eius sustinere.Timuit aūt herodes tēporalia amittere:sed quia timuit pruinā irruit super eū nix.Sic de iudeis:qui timuerūt perdere locū ⁊ gentem a romanis. Et oīs hierosolyma cum illo. Vel propter fauorē Herodis. Vel qꝛ timebāt ne propter regē natū Herodes irasceretur populo:⁊ sic vindicaret in eū.Credebāt enim iudei vna cū herode xp̄m temporaliter regnaturū:et ipsos restituere in pristinā libertatem.vnde Chrisosto.Sicut certantibꝰ vētis mare cōcutitur:sic regibꝰ aduersantibus sibi populus regni vexatur.Et cōgregās oēs principes sacerdotū ⁊ scribas ppl'i sciscitabať ab eis vbi xp̄s nasceret.Sed quomodo interrogabat Herodes de scripturis:qꝛ aut eis credebat/aut nō, Si nō/cur

de eis interrogabat:cũ tũc reputasset eas vanas: cur etiam misisset alios in bethleem. Si credebat quia vere nasciturus erat futurus rex:quomodo sperabat eum posse interficere:quem scripture dicebant esse futurum? Nũquid poterat homo corrigere vt non fieret quod deus ordinauit? Ad hoc Chrisosto. ꝙ herodes rex in malo credebat et non in bono. Credebat enim ꝙ nasciturus erat talis rex : sed qm̃ aduersus illũ nichil agere poterat:non credebat. Sic inter oẽs hoies in quos diabolus operatur credũt scripturis ⁊ nõ credũt. Scimus em̃ quia morituri sumus:et tamẽ nõ viuimus quasi sic post modicum transituri.

¶ At illi dixerũt in bethleẽ iude. Sic enim scriptũ est. Et tu bethleẽ terra iuda ⁊c̃. Quadrupliciter ibi defecerũt iudei. Primo qr regi infideli tyrãno et quẽ sciebãt ꝑsecutorẽ regis futuri indicauerũt secretũ regis. Thob. xij. Sacramẽtũ regis abscondere bonũ est.i.secretũ: et tñ isti ꝓditores ceperũt manifestare : quasi nũc incipiãt ꝑsequi regẽ:scȝ quẽ magi predicãt. Voluerũt em̃ eũ aliquãdo denegare regẽ:et de facto tollere titulũ: quẽ pilatus nescio quo spũ duct⁹ noluit delere. Scđo in hoc ꝙ ꝑ scripturã sacrã cõfirmauerũt dictũ suũ:proderẽtes thesauros dñi sui ĩfideli principi. O infideles dispensatores. An hoc esset fideliter dispensare: ꝓdere tãta mysteria infideli? Ex quo docemur Primo occulta scripturarũ nõ ostẽdere infidelib⁹: quia in suã partẽ ⁊ deteriorẽ detrahũt. Scđo non esse mirandũ:si mũdus sit infidelis et proditor. Nam ẞm Grego. Si seculũ nequã suo fidẽ non seruat auctori:quid nobis deinceps de illius fide sperandũ est? Tertio qr non solũ ꝓdiderũt mysteriũ regi iniquo: sed etiã proderẽtes precideruñt ꝓphetiã:ex quo fuerũt causa interfectionis paruuloꝝ. Dimiserũt em̃ illud:⁊ dies ei⁹ a dieb⁹ seculi. Si em̃ hec dixissent:potuisset ꝯsiderare herodes antiquitatẽ regis huius: et ꝙ nõ erat terrenus talis:sed oportebat esse celestẽ : nec in tãtũ furorẽ exarsisset aduersus eũ. Nũc aũt hac precisa solã ꝓtulerũt q̃ eũ poterat irritare. Illis ergo ita exponẽtib⁹ putans herodes similẽ ceteris regib⁹ nasci regẽ : paruulos interfecit cũ illis estimans occidere xp̄m. Sed sicut isti male faciebãt suũ ꝓcessum corã rege q̃ partẽ lrarũ dimittebãt:sic multi q̃ in iudicio partẽ scripturarũ dimittũt ad referendũ:⁊ per hoc sepe perdit' ꝓcessus. Quarto defecerũt in hoc ꝙ sciuerũt bene docere tyrãnũ:sed seipsos nescierũt bene docere. Credidit herodes ipsis dicẽtib⁹ vera:⁊ ipsi sibi nõ crediderũt vt susciperẽt eũ. Docuerũt magos viã:et ipsi non ambulauerũt ꝑ eã:similes fabris arche Noe: q̃ fecerũt archã in qua alij saluati sunt nõ ipsi. Similes etiã lapidib⁹ miliarib⁹ qui peregrinis iter ostendũt:sed nõ ãbulãt ꝑ illud:imo remanẽt semꝑ in eodẽ loco. Itẽ similes lumini candele qđ alijs lucet ⁊ candelã consumit:⁊ aque baptismatis q̃ baptizatũ purgat sed imũdior efficit'. Nã supceciđit ignis auaricie ⁊ nõ viderũt solẽ:qr occupati reb⁹ terrenis noluerũt ire i bethleẽ cũ magis. Hic cõsidera primo ꝙ sicut sol in suo ortu meli⁹ intuet' ⁊ clarius in oriẽte ꝙ̃ quãdo est suꝑ nos vel iuxta in meridie:si c isti regẽnatũ optime cognouerũt in oriẽte:sed iudei apud quos erat nõ videbãt:sicut nec multi nũc in meridie ꝓpter recessum prime ecclesie. Secũdo ꝙ magne deuotionis loca solẽt a distantib⁹ ⁊ alienigenis deuote visitari ⁊ a ꝓpinqs minus vt patet in liminib⁹ apostoloꝝ rome:qr vbi pauci itali vadũt:magna illuc confluit multitudo transmontanoꝝ. Sic isti reges ad xp̄m venerũt:nõ iudei ꝓpinqui. Tũc vocauit occulte magos ⁊ ait. Ite ⁊ interrogate diligenter de puero ⁊c̃ ꝓpter duo credidit. Primo:qr a sacerdotib⁹ dictũ. Secũdo quia exemplo ꝓphetico probatũ. Et ideo non ad deuotionẽ sed ad ma-

F
Epiphania dñi. M[?] mł tiplicit' defecerũt iudei interrogati ab herode de natiuitate xp̄i

liciã interfectionis flectit: quia malus homo q̃ dei sunt intelligere potest: que aũt dei sunt facere nõ potest. Uidebat eñ q̃ nec prece nec p̃cio nec minis poterat eos mutare: vt scȝ iterficerẽt natũ regẽ: q̃ nõ aspexerãt nec herodẽ nec cesarẽ: sed i medio regnoꝝ eoꝝ annũciabãt aliũ regẽ: ideo fraude circũueniebat eos. Sed cur occulte vocauit eos? Rñdet Chrisosto. quia suspectos habebat iudeos ne forte quasi regẽ sue generatiõis amãtes: et intelligẽtes astuciã ei⁹ ꝑderẽt cõsiliũ ei⁹: nesciẽs q̃ maiores erãt inimici xp̃i iudei q̃ ipse. Herodes eñ velut hoiem suspicãs ꝑsequebat. Iudei aũt post multa mirabilia ⁊ signa postq̃ cognouerũt eũ esse filiũ dei: crucifixerũt et quãto manifestior fuit diuinitas illis q̃ isti: tãto maior iniq̃tas. Qui cũ audissent regẽ abierũt. In hoc designant boni auditores: q̃ predicatores deuote audiũt: sed malos mores nõ sequunt. Tertio apparet ꝑseuerantia magoꝝ in fide: q̃ cõtinuauerũt iter suũ vt irent in bethleẽ. Inde dicit. Et ecce stella quã viderãt in oriẽte. Dereliq̃t eos stella in introitu hierlm: vt interrogarẽt iudeos: ⁊ hoc ad ꝯfusionẽ eoꝝ: qm̃ gẽtiles tantũmodo visione stelle cõfisi xp̃m p alienas ꝓuincias req̃rebãt: ⁊ iudei q̃ ab infantia ꝓphetias legebãt de xp̃o: etiã in suis finib⁹ natũ nõ receperũt. Ipsi eñ interrogati sũt ab eis: vt portarẽt testimoniũ fidei gẽtiũ: vt dicit Augu. Et ꝓpter hoc gens illa dispsa est p vniuersas terras ⁊ expulsa a regno suo: vt ei⁹ fidei cuius inimici sunt: testes vbiq̃ cogerent. Et in paucis signũ circũcisionis obseruãt ne occidãt: sicut cayn q̃ occidit frem suũ abel. Inde Psalm̃. lviij. Deus ostẽdit michi sup inimicos meos ne occidas eos: ne qñ obliuiscant populi mei. Portãt eñ nobis codicellos nr̃os sicut serui ⁊ librarij nostri. et de suis litteris eos cõfutamus: ne forte dicerẽt. Gentiles isti cõfecerũt istas ꝓphetias ad suũ ꝓpositũ: educimus de manibus inimicoꝝ nostroꝝ. Unde q̃ stella disparuit significatur q̃ sensus litterarum ab eis recessit.

B Fides christiana. Et iudei attestãtur fidei christiane.

¶ Uidẽtes autẽ stellã gauisi sunt gaudio magno valde. O quãta dicebãt de rege nato. Intelligebãt enim per illã stellã q̃ huius regis dignitas oim̃ mũdialiũ excedebat regũ mensurã. Primo quomodo nõ crederẽt ei subdendos hoies: cui videbãt celi ornamẽta subdita esse? Secũdo quomodo poterat ei terra esse rebellis: cui famulabat et celũ? Exemplo eoꝝ debent gaudere catholici ad lumẽ celestis doctrine: q̃d nõ min⁹ amandũ est q̃ lumẽ stelle. Stella illuminabat oculos corporis: hec oculos cordis. Illa ducebat ad xp̃m mortalẽ: hec ad imortalẽ. Illa ducebat ad diuersoriũ ⁊ ꝑsepiũ: hec ad glorie soliũ. Illa postq̃ ad xp̃m adduxit: reliquit eos ituros ad suã regionẽ: hec vero cũ christo sine fine mansurũ duxit hoiem. Acceptior etiã erat eis aspectus stelle q̃ auditus prophetie: quia acceptior solet esse doctrina operis q̃ sermonis. Unde ter ibi ponitur gaudiũ. Magnũ enim est gaudiũ cũ ab herode: id est diabolo recedit: maius cũ stella grẽ recuperat: maximũ cũ christus cũ matre inuenit hic p grãm ⁊ in futuro p gloriã.

¶ Sed querit quid de ista stella actũ est. Dicit ꝑm Bedã q̃ cecidit in puteo bethleem: et quia apparuit paule ⁊ eustochio. Sed fratres reputauerunt hoc friuolum: ideo voluit eos a sua cõmunione separare. Sed ꝑm fulgentium redijt in pristinam materiam.

¶ Sermo Secundus de eodem: ⁊ in ordine. lxvj. per thema supradictum.

A Epiphania dñi. Et tali die fecit.

De ceteris regibus loquimur ⁊ scribimus hystorias: eo q̃ tempore suo fecerũt mirabilia. Sed vt sileant alioꝝ laudes: hodie loquimur de rege quodam qui mirabilia facit in celo ⁊ in terra. Iuxta illud Act. ij. Dabo ꝓdigia in celo sursum: ⁊ signa in terra deorsũ,

Hodie apparuit in celo mirabile signum factum a rege isto: scz stella:sed deus mirabilia,
adhuc maius apparuit in terra quãdo sol apparuit in terra. Frequenter
eñi antea scripserat calamꝰ scribe promissiões de aduẽtu saluatoris:quasi
diceret.expecta/reexpecta. Multi precones venerũt:sed ꝓmissis tantũ
quilibet diues erat:ita vt nichil nisi ꝓmissiões reportarẽt. Et etiã dauid
longa expectatione fatigatꝰ:culpã quasi in deũ referret dicens. Tu vero
repulisti nos ⁊ destruxisti nos:distulisti christũ tuũ. Dicebat Esaias quasi
indignãdo. Utinam disrumperes celos ⁊ descẽderes:⁊ iã dauid impabat
dicens. Inclina celos tuos ⁊ descẽde. In hũc modũ totus ille prophetarꝫ
conuentus diutius expectãdo pertusus:nũc optãdo/nunc imperãdo/nũc
conquerẽdo/nũc indignãdo sermones suos narrabat. Sed venit expectatus:clausit ora prophetarũ:datũ est ꝓmissum ⁊ impositũ est silẽtium. Sileant itaqꝫ prophete:qꝛ hodie signũ magnũ apparuit in celo.immo in terra/mulier virgo maria amicta sole iusticie. Dicat hodie vox ecclesie:i hoc
apparuit filiꝰ dei:vt dissoluat opera diaboli:et illud /apparuit benignitas
⁊ humanitas saluatoris nostri dei. Uenit enim non tãtũ cum vino ⁊ oleo:
sed cũ purpura ⁊ sacco/apparẽs nunc quidẽ verus homo/nunc verus deꝰ:
quasi histrionũ more ludẽs:⁊ i varias species seipsum alternatim trãsformãs.de quo ludo sapia indr. Delectabar p singulos dies ludẽs corã eo in
orbe terrarꝫ. In die natiuitatis apparuit hõ:habitu quidẽ inuẽtus vt hõ:
in die epiphanie vt deꝰ. Et hoc est qꝺ q̃rebat dauid dicẽs. Qui sedes sup
cherubi appare corã effraym/bẽiamin/⁊ manasse:corã manasse.i.populo
obliuioso.s.gẽtili.de q̃bꝰ vt oblitis dr. Reminiscẽt ⁊ ꝯuertẽt ad dñm vniuersi fines terre.⁊ alibi. Intelligite aliq̃n q̃ obliuiscimini deũ:corã q̃bꝰ apparuit p stellã. Corã bẽiami.i.filio dextere ꝑdestinato.s.ad dexterã dei.i.
corã iohãne baptista appuit i iordane. Hic est bẽiamin filiꝰ sinagoge q̃ nato mortua ẽ synagoga: qꝛ vsqꝫ ad iohãnẽ lex ⁊ ꝓphete. Corã effraym.i.fructificãte appuit:qñ corã disciplis electꝭ vt fructũ plimũ afferrẽt appuit:vt
aquã in vinũ trãsmutaret. Hodie ei in terra appuit hũanitas xbi icarnati:
sꝫ i celo vox pr̃is audita est:⁊ sp̃us sctũs i spẽ colũbe visꝰ est. Hec sũt tria mirabilia i q̃bꝰ hodie appuit rex iste:sꝫ p̃sertim referẽ p̃ns solẽnitas ad apparitionẽ q̃ fuit facta magis:qñ inuenerũt puerꝫ cũ maria matre eiꝰ:q̃ etiã
est mater nr̃a. Ad eã igiẽ velut filij ad matrẽ recurrẽtes dicamus Aue.

¶ Postq̃ dictũ est de fide magorꝫ:nũc ꝯñr dicendũ est de homagio facto
ipsi xp̄o. ¶ Itaqꝫ magi fecerũt homagium christo in tribꝰ. Primo in adoratione. Secundo in oblatione. Tertio in obedientia.

¶ Pro p̃mo dicit. Et intrãtes domũ inuenerũt puerꝫ cũ maria matre eiꝰ
Uulgo dicit. Qui querit inuenit. Isti vero quesierũt ⁊ inuenerũt: qꝛ etiã
xp̄s querebat eos p stellã. Nos etiã sic facere debemꝰ q̃rendo eũ. Ipse eñi
venit querere ⁊ saluũ facere qꝺ perierat:⁊ abbreuiauit se ⁊ vestiuit tunica
curta ad querẽdũ nos:qꝛ nullus est preter illũ:qui possit nos ad salutẽ ducere. Possumꝰ eñi nobis esse causa dãnatiõis:sed ex nobisipsis/nõ salutis
Osee.xiij. Perditio tua ex te israel:in me tantũmõ auxiliũ tuũ. O qualis
pudor nobis. Isti de tam longe venerũt ad querẽdum eum:⁊ nos sumus
ita prope eum ⁊ nõ possumus inuenire eũ. Sumus eñi prope per remedia
⁊ sacramẽta. Dubium est ne verificetur ꝓuerbiũ. Qui est prope ecclesiã:
longe est a deo. Scies aũt dũ inuenies xp̄m.s.quãdo in corde tuo pacẽ habebis:qꝛ in pace factus est locus eius. Ibi attende q̄ nullibi inueniebat
innocẽtia:⁊ ideo reges venerũt cõperto signo a loco in quo perdita est innocẽtia:⁊ inuenerũt puerũ:id est innocentem regẽ iesum cum maria vir-

gine matre ei⁹. Et dispēsatione dei factū est vt tunc ioseph nō esset: ne pater ei⁹ a nouellis in fide putaretur. Hic nō debēt desperare diuites: quia non solū pauperes pastores sed etiā diuites reges mariā ꝛ pauperē eius puerū inuenerūt. Sed pauperes cōsolationē istam inueniūt per paupertatē: ideo nichil legūtur obtulisse: ꝛ diuites ꝑ liberalitatē: paupes dū paupertati christi se vidēt cōformari. Et diuites liberalitati eius qui oīa dat cōformātur. Et procidentes adorauerūt eū: quod non legitur de pastoribus. Ecce quomodo isti reges nō veriti sunt intrare stabulū ad adorandū dñm: ꝛ alij verētur ad ecclesiā accedere. Sed o reges quid queritis ī presepio? Ubi aula regia: vbi dyadema: vbi curie frequentia? Certe aula stabulū: thalam⁹ presepiū: curie frequētia ioseph ꝛ maria. Inuenerūt enim puerū vilib⁹ pannis inuolutū: ꝛ matrē vix vnā tunicā habētē: nō ad ornamentum sed ad nuditatē tegēdā. Non ergo querebāt regē terrenū: qꝛ tūc confusi fuissent. Non enim credēdū est ꝙ puero sic disposito talem honorem dedissent: nisi aliquid diuinitatis in eo conspexissent.

B Epiphania domini. De muneribus magorū ꝛ quid significent.

¶ Pro secundo dicit Et apertis thesauris suis ꝛc̄. ꝰm Grego. deprędari desiderat: qui thesaurū publice in via portat. Ezechias amisit que nūcijs regis babilonis ostēdit. iiij. Regū. xx. Ideo maxime fugiēda est vana gloria: q̄ facit vt bona nostra a latronibus inferni deprędētur. Obtulerūt munera/ aurū/ thus/ ꝛ myrrhā: id est elemosinā/ orationē/ ꝛ ieiuniū. Pro trib⁹ enim q̄ in homagio tenem⁹: tria offerim⁹. De bonis tēporalibus aurū: de aīa orationē humilē: de corpore ieiuniū. Aurū offert: qui deū recognoscit oīm bonoꝝ suoꝝ dñm: ꝛ omnes debent recognoscere. ꝰm illud Omnes de saba venient aurū ꝛ thus deferētes: ꝛ laudem dño annūciātes. Sed sunt multi qui diuitias suas offerūt diabolo potius q̄ deo: dum in ei⁹ seruitio eas expēdūt: seruis diaboli prodigi: sed pauperib⁹ christi auari: imo diuitias suas idolū faciūt: dū eas sup oīa diligunt. Sed plerūqꝫ laici ditātes ecclesias: ministris ecclesie assignāt tanq̄ aduocatis suis vnde sustententur: ꝛ confidūt ꝙ ipsi etiā ecclesiā tueant: ꝛ tamen ipsi nesciūt eā defendere. Sciāt nichilomin⁹ ecclesie ministri se esse proditores: si bona eoꝝ recipiunt: ꝛ de causa eoꝝ defendenda se non intromittunt. Thus offerre debent humiles: qui ad modū thuris ad ardorē diuini amoris quasi se ānichilāt: in odorē deo suauissimū. Cāti. j. Nardus mea dedit odorem suum. Et sicut humiles thurificant deo: sic superbi diabolo. Noua indumenta ꝛ noue factiones sunt thuribula diaboli: q̄ alijs mulierib⁹ fetorē ingerunt dum ad similia facienda exēplo fatuarū prouocātur. Similiter adulatores supbis dñis sunt thuribularij diaboli: dum male facta laudant ꝛ bona dño sentire faciūt. Sic ꝛ supbi deo fetorem intolerabilē ingerunt: propter quem fetorē dñs in celo tolerare luciferū noluit: sed eum de celo in infernum precipitauit. Item clerici debēt offerre deo thus: qꝛ igne charitatis ꝛ zelo salutis animarū inflāmati: odorem bone fame populo debent ministrare: ꝛ ad modū thuris quasi in nichilū ꝑ humilitatē resolui. Ñn in thuribulo sunt tria/ vas/ thus/ ꝛ ignis. Uas est apertū superius: clausum inferius. Sic fidelis ad terrena sit clausus: ne carbones q̄ succēsi sunt a dño cadant in terrā. i. cogitationes igne spirit⁹ sancti incēse in terrenis cadētes extinguant. Thus est psalm⁹ ꝛ oratio. Ignis spirit⁹ sanct⁹. Mirram offerūt qui carnē suam pro christo macerāt: quā debent claustrales offerre: cum ꝛ ipsi mundo sint mortui: carnem suam condire debent mirra discipline. Sed sunt aliqui qui tunc primo mirram offerunt ꝛ apponunt: cum iam corpus cōputruit ꝛ vermib⁹ vitiorum pleni sunt. Melius tamen est

tarde q̃ nũq̃. De⁹ eñ de modico contentus est nec est dãgerosus. Ita bñ cõedit cibũ veterem sicut nouũ ⁊ recentẽ. Sunt etiaȝ aliqui q̃ vno grano mirre corpora sua cõdire volunt: sicut qui ꝓ oĩbus sanctis ieiuniũ oĩȝ sanctoꝝ celebrant: ⁊ ꝓ tota q̃dragesima die veneris sancta. Uel ẜm Rabanũ et recitat distin.xxxvij.c.legim⁹. voluerũt reges q̃ erãt sciẽtifici ⁊ docti/ triplicẽ phiam quã inuẽtione ⁊ laborib⁹ acquisierãt offerre ad seruiendum scripture sancte. Inde est q̃ porphirius: vt habet lib.vj.hysto.eccliastice: male reprehẽdit Origenẽ: ꝓpt̃ hoc q̃ miscet cũ scp̃turis iudeoꝝ phiam ⁊ ceteras artes: vel allegorice ꝓpter tria q̃ erant in xp̃o: aurũ ꝑ quod designat eẽ verus rex/ thus põtifex/ ⁊ mirra mortalis. Uñ die natalis xp̃s verus rex ⁊ ver⁹ pontifex natus est in mundũ. Die circũcisionis se põtificeȝ gerit exercẽs officium: nũc vero tenet statum regalẽ: ⁊ ibi occurrũt magi cũ munerib⁹ vocati ꝑ stellã. O q̃ tunc liberalis est dñs: cũ tenet suũ statũ regalẽ. Solẽt eñ in die illo oẽs captiui solui: sic ⁊ ista die. Sȝ nũc (ꝓh dolor) fiũt pessime fatuitates: vbi deberet hõ vacare orõnib⁹ et deuotiõi. Ut ẜm sensum lr̃alem dicẽdũ q̃ aurũ obtulerũt ad sustentandũ pauptatem/ thus ad tollendũ loci fetorẽ/ ⁊ mirrã ad tollendũ vermiũ putredinẽ. Et si q̃ras q̃d fecerit maria de munerib⁹ magoꝝ. Credendũ est eñ q̃ illi bti reges q̃ filiũ eius celi regẽ ⁊ dñm cognouerũt: nõ modicũ sȝ magnũ quid ei larga manu obtulerunt. ¶ Dici põt p̃mo q̃ manũ suam aperuit inopi: sic q̃ oĩa in vsus expẽderit egenoꝝ: nichil de crastino cogitãs. Nõ ex eo cõij- ci põt: q̃ die.xxviij. purificationis sequente vñ vnũ solũ agniculũ emeret i oblatiõe filij nõ habebat: cũ tñ in terra sancta multi agni inueniant/ ⁊ pro modico p̃cio habeant. Quis eñ dubitat si agnum habere potuisset: quĩn iuxta preceptum legis Leuiti.xij. ip̃m cũ filio deuotissime obtulisset? Legit eñ ibi sic. Cũ expleti fuerint dies purgationis eius ꝓ filio et filia deferet agnũ anniculũ in olocaustũ. Compatiens aũt dñs pauptati matris sue subintulit paulo post. Qꝫ si nõ inuenerit man⁹ ei⁹ nec potuerit offerre agnũ: sumet duos turtures aut duos pullos colũbe. ¶ Scḋo dici possȝ q̃ partem in vsus paupeꝝ expẽdit: ⁊ partẽ ex diuino cõsilio reseruauit ad peregrinandũ in egypto. Ex quo eliceret doctrina q̃ licite põt seruari aliqua pecunia ꝓ futuris necessitatibus subleuandis: et hec est pars prouidentie: q̃r dr̃ vulgariter. Qui nõ seruat de suo prandio ꝓ sua cena hȝ sepe male ad cenandũ. Et voluit in oblatione paupeꝝ legem sequi: vt magis sectandã eẽ pauptatẽ doceret: ⁊ q̃ de⁹ nõ spernit oblationes paupeꝝ sȝ p̃acceptat oblationibus diuitum. Plus eñ acceptauit deus oblationem marie scȝ par turturum: q̃ agnos diuitum.

¶ Epyphãia dñi.

Quid fecit Maria de munerib⁹ magoꝝ.

¶ Tertio homagiũ fecerũt reges xp̃o in obedientia. Obediũt eñ veri milites suo p̃ncipi vt quocũq̃ voluerit eos mittere/ mittat. Sic isti obedierũt q̃r respõso accepto i sõnis ⁊c̃. Timebãt eñ ⁊ suspicabant ne forte herodes malũ cogitaret i puerũ. Ideo sicut moyses tacẽs clamabat. Exod. xiiij. Quid clamas ad me de fra. ⁊ susanna Dañ.xiij. sic isti affectu iterrogabãt q̃d vellet diuina volũtas: vñ ⁊ meruerũt rñsionẽ. In quo dat intelligi: ne postq̃ veterẽ hoĩem exuim⁹ iteꝝ reuertamur ad pc̃tã: sȝ ꝑ aliã viam scȝ penitentie reuertamur in regionem nr̃am. Talis aũt est insania eoꝝ q̃ ad pc̃tã redeũt. q̃lis eẽt si q̃s volũtarie rediret ad carcerẽ inimici sui de q̃ euasit: vel rediret ꝑ viã in qua spoliat⁹ est ⁊ grauiter vulnerat⁹. Talis est brutis insipientior: q̃ ad laq̃os quos euaserunt nunq̃ redeunt. Aues eñ euadẽtes: in rhetia q̃ semel euaserũt nunq̃ reuertunt. Sed herodes postmoduȝ iratus iussit cõburi naues tharsis ẜm August. in psalterio sup illo

D Peccatũ. Qꝫ non debem⁹ reuerti ad pc̃tã.

verbo reges tharsis: tharsis aūt est carthago: ⁊ occidit pueros a biniatu et infra. Tūc apparuit ꝙ herodes lȝ occulte a magis ⁊ publice a iudeis veritatē q̄siuisset: eā tñ odiebat ⁊ intēdebat eā ꝑsequi: sicut oñdit ꝑ effectū: sȝ ꝓpter ea cito deserta est domus ei⁹. Erat em̄ de mēbris illi⁹ cuius dom⁹ deserta est. s. dyaboli: q̄ in ỽitate nō stetit: q2 ỽitas in eo nō est. Ueritas em̄ facit ꝑmanere domos. p̄s. In gñatione et gñationē veritas tua. Fundasti terram id est hominem vel ꝓgeniem: et ꝑmanet.

A
Epyphāia dñi.
Rex.
Differt rex nr̄ xp̄s a ceteris regibus.

¶ Sermo Tertius de eodem: et in ordine. lxvij. ꝑ thema.

Ubi est qui natus est rex. Matth. ij. ¶ Mltiplex ex scripturis inuenitur differentia inter regē istum ⁊ ceteros reges. Primo alij reges nascunt̄ miseri. Sap. vij. Nemo em̄ ex regibus aliud habuit natiuitatis initiū. Et si velis magis hoc scire: audi sanctū regem Dauid dicentem in p̄s. Miser (inquit) factus sum ⁊ curuat⁹ sum vsq3 in finem. et alibi. Ecce em̄ in iniquitatib⁹ conceptus sum. Sed iste iuxta q̄stionē natus est rex: q2 oia potens et beatus a natiuitate/ imo ab instanti sue cōceptiōis. In quo oñderūt ꝙ erant optimi logici: q2 multū refert dicere. Iste rex nat⁹ est: ⁊ iste natus est rex: q2 ꝙ q̄s rex nascat̄ est cōe: sed ꝙ nascat̄ rex est singulare. ¶ Scd̄a differentia: q2 alij reges instituūtur ab eo ⁊ nō ip̄i instituūt eū. Prouer. viij. Per me reges regnant. Ip̄e ỽo sup oēs reges est. p̄s. Ego p̄mogenitū ponam illū: excelsum pre regib⁹ terre: q2 alibi p̄s. Ego aūt ꝯstitut⁹ sum rex ab eo: scȝ deo p̄re. ¶ Tertia differētia: q2 alij dū distribuūt sua: solū regni partē nec totū p̄nt distribuere: q̄n se denudēt: ⁊ adhuc distribuendo sic multa veniunt mala: vt ptȝ de rege Alexandro: q̄ dū diuisit impiū suū nobilib⁹ nutritis secum in q̄ttuor partes: multiplicata sunt mala in t̄ra. Sȝ iste totuȝ regnū simul oib⁹ distribuit. Matth. xxv. Possidete regnū qđ vobis paratū est ab origine mūdi. Et adhuc cū reges distribuūt: ad tp̄s solū possidet̄. Hic aūt (vt habet̄ Job. xxxvj.) Reges in solio collocat i ꝑpetuū: ⁊ illic erigūtur. ¶ Quarta differētia: q2 alij reges paucū durāt. Eccli. x. Rex est hodie ⁊ cras morit̄. Hinc dr̄ ꝙ talis regnauit viginti/ triginta/ ⁊ q̄draginta annis: ⁊ mortuus est. Sȝ iste rex ꝑpetuo regnabit. Exo. xv. Dñs regnabit ineternū. ⁊ vltra Luc. ij. Et regni ei⁹ nō erit finis. ⁊ p̄s. Sedebit dñs rex ineternū. In lr̄is q̄ȝ regijs ponit̄ annus ab incarnatiōe regis nr̄i quo regnare cepit: et deinde q̄ rex tp̄alis: vt cognoscat rex: q2 excelsus dñat̄ i regno hoim. Dañ. iiij. ¶ Quinta est: q2 reges tp̄ales indigent cōsilio bono ad res suas dirigēdas: ⁊ sapiētib⁹ viris. Inde Ezech. i. Animalia in cōspectu throni erāt plena oculis ante ⁊ retro. Nō em̄ opȝ eū sequi volūtatē suam. Per hoc in scriptura maxime culpat̄ antixp̄s. q2 Dañ. xj. Faciet rex iuxͣ volūtatem suā. Et adhuc cū ꝯsilio suo rex terrenus nō facit oia q̄ vult. De isto aūt scribit̄ in p̄s. Oia q̄cūq3 voluit dñs fecit in celo ⁊ in terra: nec requirit consilium. Esaie. xl. Quis adiuuit spiritum dñi: aut quis consiliarius eius fuit. Nullus interest magno consilio eius nisi tres persone: q̄rū secūda est magni consilij angelus: ⁊ ex deliberatione isti⁹ magni cōsilij natus est iste rex: et inuētus est hodie a regibus cum Maria matre ei⁹. Ad quā recurremus dicentes Aue.

B
Epyphāia dñi.
Quare magi venerert ab oriēte.

¶ Juxta euāgelium dicetur in hoc sermone ad interrogationem magoꝝ ꝙ non est in curia Herodis. Secūdo ꝙ inuenietur in curia Joseph ⁊ Marie in sermone sequente.

¶ Pro primo dicit̄ in textu. Cum natus esset iesus ⁊c̄. Ecce magi ab oriente ⁊c̄. Uenerūt aūt ab oriente magi: q2 ibi fuerat p̄ncipium p̄uaricatiōis:

principium etiã idolatrie:ideo fuit principiũ visitationis ꝛ ecc̃lie. Hinc est ꝙ xp̃s in cruce posit⁹ est vt ait Damascen⁹ lib. iiij. ad occidẽtẽ: ad designã=dum culpã ibidem. s. in oriente cõtractam: quã post dorsum posuerat: nec vlteri⁹ culpa ipsa recordari posset. Unde et ꝓpter hoc p̃ma bñdictio eccle sie venit ab oriente ꝛ ibi incepit ecclesia. Et iõ ad oriẽtẽ oram⁹: sicut iudei ad occidẽtẽ et sarraceni ad meridiẽ. Et si queras an inuitati venerint ma gis ꝑ predicationẽ aut alicuius doctrinã. Rñdeo ꝙ non: et quia nullũ ha=buerũt inuitatoriũ/possunt dicere. Nemo nos ꝯduxit. Et iõ hodie nullum in matutidinis dicit̃ inuitatoriũ. In his dant̃ doctrine regib⁹ ꝛ p̃cipib⁹ ꝙ tales sint quales isti: qr dignitas illa reqrit hoiem totaliter deo debitũ et ipsum requirentẽ. Prima doctrina est ꝙ sicut ab oriente magi venerũt ad xp̃m natum: vbi sol oritur ꝛ dies incipit. Sic reges ab ortu suo debent querere dñm in toto corde suo: vt a solis ortu vsq̧ ad occasum: id est a tem pore quo sol eis orit̃ vsq̧ ad tẽpus in quo eis occidit: laudabile sit nomen dñi. Secũda doctrina est: in eo ꝙ tres reges venerunt ad xp̃m et a christo illuminati sunt denotat̃ ꝙ cor regis maxie in manu dei est. Tertia doctri=na: vt sicut isti sine inuitãte ꝛ sine predicãte ad xp̃m venerunt sola stella cõ tenti: sic ꝛ principes vel inclinationẽ habeant vt xp̃m sequãtur ꝛ precepta dñi. custodiãt sine inuitãte. Uel ad minus cũ inuitatorio bonoꝝ virorum acce=dant ad xp̃m: ita vt non audiant mala inuitatoria. Nam ꝛ ministri dyabo li habent sua inuitatoria quibus faciliter assentit̃. Inuitãt enim alij ad lu xuriã ꝛ turpem vitam ꝛ abhominabilẽ ducendam: deo ꝛ hoibus odiosam. qui dicunt illud inuitatoriũ. Sapiẽ. ij. Uenit ergo ꝛ fruamur bonis q̃ sunt et vtamur creatura tanq̃ in iuuẽtute celeriter. Nõ pretereat nos flos tẽ=poris: coronemus nos rosis: nõ sit pratũ qđ non pertrãseat luxuria nostra. Hec est sors nostra hec est pars nostra/hoc est totũ bonum qđ habemus in hoc mundo: dare sibi de bono tẽpore. Ecce pessimũ venite. Credite cõsilio sapientis. Fili si te lactauerint peccatores ne acq̃escas eis: id est si te lacte delectationis monuerint. Cui cõsilio credebat rex dauid dicens. Ambu=lans in via imaculata hic michi ministrabat. Alij inuitant ad supbiam et pompam: auariciã et stultã sui reputationẽ opprimẽdo populũ: qui dicũt. Uenite pharaonis. Exo. j. Uenite sapiẽter opprimamus populũ istum ne multiplicetur per inuentiones pessimas ad tenendum magnos status: ad implendum arcas auro ꝛ argento. Tollite tales inuitatores ꝛ talia inui=tatoria ab auribus p̃ncipum. Hoc nõ dico: sed sapiens. Prouerb. j. Si di=xerint veni nobiscũ: insidiemur sanguini: abscõdamus tendiculas contra insontẽ: oẽm preciosam substãtiam reperiem⁹: implebim⁹ domos nostras spolijs: sortẽ mitte nobiscum: marsupiũ sit oĩm nostrũ. Fili mi ne ambules cũ eis: vt dicat p̃nceps cũ dauid: qui loquit̃ iniqua nõ dixerit in conspectu oculoꝝ meoꝝ. Et ita si tales reges venerũt sine inuitatorio ad xp̃m: ꝙ mo=do veniamus ad xp̃m vel cum inuitatorio. Et si ecclesia nõ faciat his regi=bus inuitatoriũ: nichilominus paratus est deus vt sit inuitatoriũ si opus sit: ꝛ iam in aliquibus ecclesijs illud inuitatorium resumpserunt.

¶ Epyphania dñi.
¶ Q reges venerũt si=ne inuita=torio vel i=uitante: et de mltipli ci venite.

¶ Quid ergo quesierunt magi. Certe vbi est qui natus est rex adducen=tes probationem vt fidem facerent regi dicentes. Uidimus enim stellam eius in oriente et venimus ꝛc̃.

¶ Sed vbi inuenier̃: an in curia herodis? Uidet̃ ꝙ sic: qr herodes pri⁹ gẽti lis postea fact⁹ est circũcisus ꝛ iudeus: ꝛ amplexus est legem dei ipse ꝛ sui. Respõdetur p̃mo ꝙ multi volunt fieri sacerdotes vt habeant multitudinẽ bonorum ecclesie. Sic iste vt teneret regnũ cum pace ꝛ voluntate iudeorũ

D Epyphania dñi. Qꝛ xp̄s nõ est inuẽtus in curia herodis: quia non audiebat ṽitatē.

circũcidit se ⁊ nõ ꝓpter amorē dei. Erat em̄ grossꝰ iudeus: sicut m̄lti sunt grossi xp̄iani. Fecerat ei ad instar catti: q̄ vt liberiꝰ caperet rattũ finxit se velle eē heremitã ⁊ suscepit habitũ religiosi. Dicit̄ scd̄o ꝙ nõ potat iueniri rex iste i curia herodis. Rñ est: qꝛ herodes nõ libẽter audiebat ṽitatē: imo audiẽs hec herodes turbatꝰ est. Veritas ei nõ habitat vbi de ea nõ curat̄ et vbi repudiat̄: ⁊ vbi ei nõ p̄stat̄ auris. Et ideo qñ princeps surdꝰ est ad veritatē ṽitas nõ habitat cũ eo. Ille. s. qui dicit. Ego sum via / ṽitas et vita. Dicebat̄ herodi ꝙ veritas de terra orta est: sꝫ displicuit sibi ⁊ turbatꝰ est. Si autem veritatē libẽter audiuisset: neqꝫ timuisset neqꝫ turbatus fuisset. Scriptũ ē em̄. Scuto circũdabit te ṽitas eiꝰ: nõ timebis a timore nocturno. i. si corona hoim̄ q̄ diligũt ṽitatē loqui circũdet̄ rex: nõ timebis a timore nocturno. Timor nocturnꝰ est timor p̄donũ ⁊ latronũ. Sed si dicta fuisset herodi ṽitas tota: ipse nõ timuisset a timore nocturno: ne. s. q̄s veniret ad depredãdũ regnũ suũ. Et ideo si ṽitas audiat̄ in aurıbꝰ pricipũ ꝓiciet omnē predonē et latronem ⁊ extermiabit ita ꝙ nõ timebis ⁊c̄. Hic em̄ timor solũ est de nocte ignorãtie: nõ de die ṽitatis. Nam lux fugat noctuas Sed multi nunc piscant̄ in obscura ⁊ turbida aqua: q̄ est sine claritate ṽitatis: p̄cipue isti curialiste ⁊ milites. Videtur ꝙ sit diluuiũ: qꝛ supra mõtes aurũ piscant̄ ⁊ gallinas: ⁊ silr̄ cõmissariȷ̄ habẽtes ruinosas ꝯmissiones. Et sic oia furant̄: qꝛ nõ est qui audeat cõtra eos loqui veritatem.

E Epyphania dñi. Qꝛ iudei ñ curabãt de veritate: et defecerunt respõdẽtes herodi.

¶ Sed dices: dato ꝙ in herode nõ esset ṽitas nec libẽter audiret veritatem fidei: tamē sui officiariȷ̄ ⁊ ꝓpinqui libenter audiebãt. Sed hoc non qꝛ turbata est ois hierosolyma cũ illo. Utrum symeon / vtrũ anna vidua / vtrũ zacharias sacerdos de hierusalē / vtrũ sc̄ti viri? Non: sed ois hierosolyma: id est officiariȷ̄ oēs herodis ne ꝑdant officium suum ad mutationē regni. Sicut em̄ cum oculꝰ videt totũ corpꝰ dicit̄ videre: sic cum oculi reipublice turbant̄ qui sunt officiariȷ̄: dicit̄ tota hierosolyma turbari. Nam tales cũ audiunt verbum tangens regē dicũt. Hoc regi displiceret: nõ plus loquamini de hoc: rex irasceret̄. Primo itaqꝫ officiariȷ̄ sicut ⁊ p̄nceps cox: nõ libenter audiebant ṽitatem: qꝛ Prouer. xxix. Princeps qui libẽter audit verba mẽdaciȷ̄ oēs ministros habebit ipios. Scd̄o ṽitatē nesciẽrũt celare neqꝫ dissimulare. Debẽt em̄ officiariȷ̄ cõsiderare dispositionē et cõditionē regis. et ſm hoc sicut hõ meliorē hꝫ appetitũ vno tẽpore q̄ꝫ alio: sic melius audıt veritatē vno tẽpore q̄ꝫ alio. Sed isti nescierunt celare. qꝛ interrogãti herodi respõderũt ṽitatem vbı nõ oportebat: cum tñ ſm poetam: et quãdoqꝫ nocet oia vera loqui. Si em̄ respondissent sicut alꝫ dixerunt: xp̄s cuꝫ venerit nemo scit vnde sit: hunc aũt scimus vnde sit: tunc sapientissime et ad pacificãdam iram rñdıssent. Sed vt placerent ⁊ vt viderent̄ scioli rñderunt. In bethleē iude: ⁊ ad hoc auctoritatē allegauerũt. Tertio tacuerũt veritatem illã que furorē regis debebat pacificare: ⁊ partē scripture tantum ꝓduxerũt q̄ poterat excitare furorē. s. ꝙ nasceret̄ in bethleē sicut aliȷ̄: et ꝙ regeret populũ dñi: sꝫ nõ dixerũt ꝙ poterat regis irã mitigare: scꝫ et initium dierũ eius a diebꝰ eternitatis. Nec est mirabile: qꝛ hoies isti erãt hoies predales iuxta regem: qꝛ qualis princeps tales officiariȷ̄: herodes nichil valebat iõ nec ipsi. Cognoscebant aũt ex scripturis ꝙ xp̄s dñaret̄ in pace / in ṽtute / et ꝙ vocaret̄ fortis / admirabilis / cõsiliarius / p̄nceps pacis pater futuri seculi: et ꝙ regnaret rex ⁊ sapiẽs esset ⁊ faceret iudiciũ ⁊ iusticiam in terra. Ideo poterãt dicere intra se. Nos nõ sumꝰ tales quales rex iste queret: nõ est q̄d nos opꝫ habere. Aues predales nunq̄ꝫ habent rostrũ rectum sed tortuosum: sed bñ aues domestice ⁊ simplices. Sic iusti plane

loquũtur:hoies vo mali ⁊ ad pdã pni/ficte.ps.Qui loquit vitatẽ in corde suo:q nõ egit dolũ in ligua sua.Sic ğ in curia Herodis nõ inuenit xps q ab illa curia pcul pellit vitas.Nã psal.ait.Veritas mea ⁊ mia mea cũ ipso.s.xpo.Jõ si expellat societas ei⁹ et ipe.Vñ in padiso ⁊ in delitijs inuẽtus est serpẽs mẽdax:in naui ⁊ in piculo inuẽta est colũba verax/q vitatẽ pede ⁊ rostro attulit:ita q per eã Noe de veritate cert⁹fuit.Sic in padiso curie Herodis ⁊ in delitijs ei⁹ inuẽtũ est mẽdaciũ:in paupib⁹ et simplicibus inuenit veritas.Et vocauit eos occulte:⁊ diligẽter didicit ab eis tps stelle q appuit eis.Et postea misit illos in bethleẽ dicẽs.Ite et interrogate de puero hoc.In hoc culpat Herodes ⁊ pricipes:q prio ⁊ diligẽti⁹ inqrẽt de astris ⁊ de reb⁹de qb⁹nichil pñt scire/et q ad eos nõ spectãt.Act.j.Nõ est vestrũ nosse tpa vel momẽta q pater posuit i sua ptãte.Et de salute sua nichil inqrũt.vt Herodes q diligẽtissime de stella ⁊ de tpe stelle inqrebat: et regib⁹iubebat vt inqrerẽt de puero iesu.Vt ⁊ ego veniẽs adorẽ eũ.Mẽtiebat:q hõ vanus vt exaltet ad mẽdacia se cõuertit.Non em vitas nec veritatẽ dicere exaltaret eũ.Nã hoies vanos nũq exaltat vitas:q ex vo nunq seqtur falsum/nisi sit aliqua pmissa addita falsa inutilis ⁊ inanis:vt cũ qs aliũ accusando dicit verũ et vitatẽ/vbi tñ nõ opz:vt sit bone estimationis dicẽdo veritatẽ/et tũc liberi⁹admiscet falsa.Malũ em si eẽt p se seipm destrueret:vt dr.iiij.Ethicor.sic ⁊ falsum.Et iõ opz q coloret aliqua specie bonitatis vel vitatis:vt hõ reputet.Sic q Herodes van⁹erat/⁊ non dñari appetebat/mẽtit⁹est:qd dedecebat regẽ:sed mẽdaciũ suũ colorauit nisi specie religionis quasi vellet adorare xpm:vt reputaret deuotus.

¶De eodẽ festo Sermo quart⁹.⁊ in ordine.lxviij.p thema pcedẽs.

ARistoteles.v.ethicorũ dicit q subditi debẽt honorẽ principi: sed pter hoc pnceps debet eis subuẽtionẽ.Vna em bonitas aliã reqrit.Et si pnceps ita faciat diligit, et amat a pplo.Nõ mirũ ergo si hodierno die querit rex vbi sit nat⁹:q licet qrat honorẽ sibi debitũ a pplo/tñ vnã habet cõditionẽ quã non habent ceteri reges:q illi habẽt regnũ suũ sub pedib⁹ suis/vel saltẽ subtus humer suũ ad calcãdũ vel saltẽ ad amplexãdũ bona eius.Esa.j.Principes tui infideles socij furũ:oẽs diligunt munera:sequnt retributiones. Sed iste habet sup humerũ suum.Esa.ix.Cui⁹ imperiũ sup humer eius. Et hoc ad portãdum:nõ ad tollẽdum lanã ⁊ exponẽdum oues frigori:sed ad deportãdum eas ad stabulũ pprijs humeris.Esa.xl.Sicut pastor gregem suum pascet:⁊ in brachio suo cõgregabit agnos:⁊ in sinu suo leuabit. fetas ipse portabit.Pascet gregẽ suũ fistula cõsolationis ⁊ virga tribulationis:sed fetas.i.debiles ipse portabit.Magne vite esset rex ille:ob cui⁹ vitã spõte se subderẽt sibi reges ⁊ terrã suã:sed adhuc magis admirabilis si añ annos discretionis.Huic aũt etiã ante discretiõis annos fm naturã obediũt ⁊ celi ⁊ terra/nobiles ⁊ ignobiles.Et vere rõ erat:q si angeli qui supiores sunt iussi sunt obedire ⁊ adorare/qs nõ venerat redimere:q non ceciderãt:et q ceciderãt eis non pepcit.iuxta illud Heb.j.Cũ introduxit primogenitũ in orbẽ terre dixit.Et adorẽt eũ oẽs angeli dei.quãto magis puluis ⁊ cinis que tãtũ reputata est apud eum:vt eam dignaretur assumere/dotare/et pro ea mori:et hodierna die ad agnitionẽ sui perducere:cum apparuit in bethleem cum Maria matre sua:quam constituit reginã mie et aduocatam nostram.Igitur ad eam confugiamus dicẽtes Aue. A Rex xps. Qz hz vnã cõditionem quã nõ hñt ceti reges.

¶Vbi est q natus est rex.Certe si fieret nobis ista qstio:nescio qd rñdere mus.Forte nat⁹est nobis ⁊ in nobis ⁊ pro nobis in die natiuitatis sue:sed

hodierno die ꝓpt fatuitates q̄ fieri solēt amisimꝰ:etiā cū deberet appere
in nobis. Nō em̄ imediate post natiuitatē in vtero appet esse infantulꝰ in
eo:sꝫ paulopost. Certe suffocamꝰ eū ante appitionē eiꝰ. Et iō ad istā q̄stio-
nem poterimꝰ rn̄dere illō rn̄sum cayn q̄ suffocauit fratrē suū. Nescio dn̄e:
nunq̄d custos fr̄is mei sum ego/ꝑpetuus.s.q̄si diceret. Tedio habeo illum
tādiu portare ⁊ custodire. Ita ꝙ solebat hec dies dici dies regum:sed nūc
pōt dici dies villanoꝝ:qꝛ plurima mala fiūt ⁊ vix corrigi pn̄t:et qn̄ creditꝛ
fieri correctio inuenitꝛ obstaculū. Sed timete eū cū deberet in vobis appe
re dulcis ⁊ amabilis/ne vobis appareat terribilis:ꝺm illud p̄s. Terribili
et ei q̄ aufert spm̄ p̄ricipū:terribili apō reges terre. Hoc bn̄ timebat Be-
rēgariꝰ ꝓpter heresim quā aliqn̄ tenuerat:licet eā postmodū abiurasset:q̄
obijt in die epiphanie. Si ḡ ꝑdideritis eū/in hac tā sacra solēnitate vbi est
multiplex festiuitas q̄rite illū sollicite. Paruulꝰ est:cū diligētia custodiri
dꝫ habitꝰ:⁊ inq̄ri amissus. Si ita diligēter q̄rebāt eū illi reges q̄ solā habe
bāt:stelle monitionē/nullis exēplis p̄cedētibꝰ:quāto magis nos q̄ tot ha-
bemꝰ exēpla/eū debemꝰ q̄rere ⁊ ad dissoluēdū q̄stionē illā studere. Ubi est
qui natꝰ est. ¶ Postq̄ dictum est ꝙ non inuenitur xp̄s in curia herodis.
Nunc restat ostēdere quomodo inuenitur in curia Joseph et Marie.

B
Epyphania dn̄i.
M stella.i. gr̄a ꝑditꝛ in curia herodis.i.dyaboli.

¶ Itaqꝫ vt dicit textꝰ misit Herodes magos i bethleē:⁊ cū recessisset ecce
stella quā viderāt i oriēte an̄cedebat eos. Ex q̄ textu innuitꝛ ꝙ ꝑdiderāt re
ges stellā intrādo curiā herodis:vbi sumi pn̄t due doctrine. Prīa est. Nō
est mirādū si i curia herodis magi stellā amiserīt:⁊ Petrꝰ i curia p̄ncipis
xp̄ꝫ negauit:nā ꝺm psal. dyabolꝰ sp̄ sedet cū diuitibꝰ/nō cū paupibꝰ i occul
tis:vt iterficiat inocētē.i.xp̄m. vel pauperē ppl̄m:vt eū exactiōibꝰ ⁊ tallijs
vexēt. Scd̄a doctrīa.ꝙ si q̄s i curia dyaboli ꝑdidit stellā.i.gr̄aꝫ portādo si-
gna dyaboli in pōpis ⁊ appatibꝰ supbie:ecōtrario i pn̄ia dꝫ portare signa
hūilitatꝫ:q̄ sūt signa pueri iesu:⁊ sic iuenietꝛ stella.i.gr̄a.et fama ꝑdita. Nā
isti tres reges ꝓpt herodē (q̄ iterp̄tatꝛ gl̄ians i pellibꝰ) ꝑdiderīt stellā:qꝛ q̄
gl̄iantꝛ in pellibꝰ.i.in appatibꝰ mūdanis gr̄am ꝑdūt. Sed dimisso herode
viderūt stellā et iuenerūt dn̄m:q̄ inuēto ꝑ aliā viā reuersi sūt i regionē suā.
Silr̄ q̄ vult inuenire dn̄m ꝑ gr̄am/⁊ stellā.i.claritatē sue fame/debꝫ ꝑ aliā
viā reuerti:⁊ signa lasciuie ⁊ mūdi deponere. sic̄ dicit Apl̄s. Sicut porta-
uimꝰ imaginē terreni:ita ⁊ portemꝰ imaginē celestis.j. Cor.xv. Et.j. Ti-
mo.v. Ab oi specie mala abstīcte vos. Usqꝫ dū veniēs staret supra vbi erat
puer. Uidētes aūt stellā gauisi sunt gaudio magno. Magnū ei gaudiū est
sclaribꝰ et subditis etiā religiosis videre stellā stātē.i.bonū p̄latū vel p̄orē.
Sic.n.magi.i.simplices ducuntꝛ i bethleē.i.in eccl̄iam vbi iuenirūt iesuꝫ cū
maria mr̄e eiꝰ:⁊ ductu illiꝰ stelle boni fiūt.i.illiꝰ bone an̄cedētis ꝑsone exē
plaritꝛ on̄dētis viā v̄tutū. Aspectꝰ ei hm̄oi stelle.i.bōe ꝑsone solet ītuētes
recreare. Quadruplex tn̄ iuenitꝛ stella i sacro eloq̄o.s.stella ducēs ad xp̄ꝫ:
stella ꝑferēs xp̄m:stella ornās celū:⁊ stella cadēs i terrā. Stella ducēs ad
xp̄m est bonꝰ p̄latꝰ:⁊ maxie gr̄a dei. Inde Aug. Sic̄ nauis fracto guberna
culo nō vadit q̄ gubernator vult/sꝫ q̄ tēpestas eā ipulit:sic hō ꝑdito auxilio
gr̄e dei ꝑ pctm̄ nō fac̄ qd̄ vult sꝫ qd̄ dyabolꝰ vult. Stella ꝑferēs xp̄ꝫ est Ma
ria.de qua canitꝛ. Sic̄ sidꝰ radiū ꝓfert v̄go filiū pari forma. Hinc dr̄ stella
maris q̄ ducit ad portū salutꝫ. Sicut.n.sup portū grādis lucerna erigitꝛ vt
nauigātes i obscuro noctꝫ viā ad portū teneāt:sic maria stella clarissima su
ꝑ portū.i.altare i eccl̄ia erigitꝛ vt nauigātes i obscuro noctꝫ viā ad portū te
neāt salutꝫ:imo ip̄m portū tenēs i gremio depigitꝛ. Hic ē xp̄s q̄ ē salutꝫ por
tus:ad quē Petrꝰ vt citiꝰ festiaret:tūica succīxit se ⁊ misit se i mare. Alie

C
Stella.
De quadruplici stella.

mulieres faciē ꝛ corp⁹ vestimētis ꝛ reb⁹ aliis adornāt vt diligāt: maria pre miū dilectōis nob exposuit.s.filiū suū dicēs. Si me dilexeritis: filiū meum florē pulcherrimū dabo vobis. Tertia stella est adornās celū.s.bti. Eccli xliiij. Gl'ia celi splēdor stellaꝝ. Sicut ei q̄ sūt i via adornāt eccl'iaꝫ militātē suis exēplis.sic q̄ in p̄ria triūphātē. Sꝫ quarta stella cadēs i t'rā sūt repro bi.de qua Apoc.vj. Et stelle ceciderūt de celo. Et intrātes domū inuenerūt puerū. Sꝫ hoccine est qꝺ q̄ritis o btī magi.q̄ritis puerū ꝛ infantē. Nō ei magni pua petūt ſꝫ magna. Magnanimos ei p̄ncipes magna dcēt. Quid ḡ q̄ritis puulū? Prcterea q̄d eū q̄ritis regē? Nōne sc̄ptū est. Ve terre cui⁹ rex puer est? Cur ḡ pueꝝ q̄ritis vt regnet in vob? Certe regē q̄rim⁹ ꝛ puulū ꝛ magnū. Querim⁹ puulū i t'ra: ſꝫ magnū i celo.latētē i pānis: ſꝫ regnātē in celis: quē p̄sepe cōtinet ꝛ mūdū claudit. Paruulū corp⁹ q̄rim⁹: ſꝫ magnā aiam ꝛ maiorē diuinitatē desideram⁹. Parū de t'ra q̄rim⁹: iō corpe puulū appetim⁹: ſꝫ magnū i celestib⁹ ꝯcupiscim⁹: qꝛ talia desideramus. Et q̄ ad hoc qꝺ dicitis ꝙ regē q̄rim⁹ puerū/ veꝝ est: ſꝫ illū ꝺ quo scribit vates. Par uulus nat⁹ est nobis ꝛ fili⁹ datus est nob: cuius ipiū sup hūeꝝ ei⁹. Veꝝ est tñ qꝺ allegatis de illo de q̄ subsequit'. Et p̄ncipes mane cōedunt.i.capiunt morsellū.qꝛ qñ vnusq̄sqꝫ trahit ad se in regno/ male oīa regunt'. Oē ei re- gnū in seipꝫ diuisum / desolabit'. Querim⁹ pueꝝ q̄ ēt vir est: qꝛ femina cir- cūdabit viꝝ. Et sic q̄sierūt ꝙ tādē inuenerūt mediāte lumine stelle. Res eñi pua qñ amissa est opꝫ ꝙ lumē accēdat' ad inueniendū eā. Sic xp̄s puulus erat ꝛ pdit⁹ in gētilitate: iō oportuit stelle lumē ad inueniēdū eū. Inuene rūt ḡ pueꝝ. Et qꝛ q̄ appropinq̄t sacco pleno spēb⁹ nō est possibile q̄n aliq̄d vel saltē odorē pcipiat spēꝝ: sic appropinquātes puero odore diuinitatis sue: sic tracti sūt ꝙ ꝓcidētes adorauerūt eū. Tūc pies gentiū ad pietatē cu currit iudeoꝝ: oues ad ouile ꝯuenerūt ad pastorē vnū: vt lapis reprob⁹ fie- ret i caput āguli: duos i se pietes ꝯiungēs vt fieret vnū ouile ꝛ vn⁹ pastor. Tūc solitudo gētiū fctā est sicut liliū inter spinas/ ꝛ amica iter filias. Tūc eccl'ia gētiū olim sterilis cepit parere plurios: qñ sui p̄mitias i trib⁹ magis regē regū adorare misit: ꝛ q̄ multos habebat filios synagoga cepit infir- mari: q̄ vaticiniis ꝓphetarum ꝛ legis edocta xp̄m esse quē adorāt magi: nō regiū ei honorē exhibere: sed hostilē seuitiam in eū exercere cogitauit. Inde Osee.j. Cōgregabuntur filii iuda ꝛ filii israel pariter: et ponent sibi vnū caput. Immo magis videtur verificatum illud. ps. A generatiōe in generationē veritas tua. Veritas eñi fidei a generatione iudeorum tran siit ad gñatiōem xp̄ianoꝝ p magos gentiles. Trāsiit aūt ab ablatiuo in ac cusatiuū: qꝛ ab eis ablata est lex ꝛ veritatis intelligentia: sicut hereditas trāsit a ꝓgenie in ꝓgeniē. Fides eñi est mobile bonū. Nam de ip̄a clari- tate legis iudei ceci facti sunt: ꝛ de radio solis cecabant'. Poterat enim quisqꝫ eoꝝ dicere. Fact⁹ sum sicut nicticorax in domicilio: q̄ lumen solis videre nō pōt. Vñ sicut ysaac caligatis oculis multa de filio suo Jacob ve ra p̄dixit: quem tñ nō cognoscebat: sic et iudei multa vera de xp̄o p̄dixerūt: et dixerūt magis ꝛ herodi: quem tñ cognoscere noluerūt. Et hely exem- plo lucernā donec extincta est inter eos p mortem/ videre nō potuerunt. Oblatus est eis fons de cisterna bethleem ꝛ bibere noluerūt: sed in terra sanguinē ei⁹ fuderūt ꝛ dn̄o libauerūt. Clara fuerūt initia Salomonis: ſꝫ finis eius obscurus ꝛ tenebrosus. Et qui ab initio viam dn̄i excellentissi- me docuit: in fine p eam nō ambulauit. Prope Dauid iacebat Abisac su- namitis/ ꝛ nō cognouit eā Dauid: qꝛ ad manus habebat iudaicus popu- lus scripturas in q̄b⁹ iacebat diuina sapiētia: et tamen eam nō cognouit.

D Epyphāia dn̄i.

Quō reges q̄rebant re gē paruū et magnum.

E

Rex. M iustus est in se q̄si tres reges h̃ns tria regna.

Et aptis thesauris suis obtulerũt ei munera. Tũc ipletũ est illð. ps. Reges tharsis ⁊ insule munera offerẽt. Sic ⁊ sp̃uales viri debẽt p corporalibus munerib⁹ istoꝝ triũ regũ munera sp̃ualia offerre. Unusq̃sq; ei vir spiritualis est i se q̄si tres reges: q̄ trib⁹ p̃sidet gubernãdis. Debet eñi regere cor/linguã/⁊ manũ. Fz illð. ps. Innocẽs manib⁹ ⁊ mũdo corde: q̄ nõ accepit i vano aiaȝ nec iurauit i dolo p̄xio suo. Latũ est regnũ man⁹/lati⁹ lingue/sȝ latissimũ cordis: q̄ magnũ est eẽ mũdũ a pctõ opis: mai⁹ a pctõ lingue: maximũ a pcõ cogitatõis ⁊ volũtatꝭ. De p̄io dr. j. Joh. j. Si dixerim⁹ q̄ pctm̃ ñ h̃em⁹: ip̃i nos seducim⁹. ⁊ Job. ix. Si lot⁹ fuero q̄si aq̄s niuis: et r̃fulsert velut mũdissime man⁹ mee: tñ sordib⁹ itiges me. ⁊ Esa. lxiiij. Im mũdi sum⁹ oẽs nos: ⁊ q̄si pãn⁹ mẽstruate oẽs iusticie nr̃e. De scðo dr Jac. iij. Si q̄s i v̄bo ñ offẽdit h̄ pfect⁹ ẽ vir. ⁊ Jac. j. Si q̄s religiosũ se putat nõ refrenãs liguã suã: hui⁹ vana ẽ religio. Et ibið. iij. Ois nã bestiaꝝ ⁊ volucrũ ⁊ s̄pẽtũ ⁊ ceťoꝝ domãť ⁊ domita sũt a nã hũana: liguã aũt null⁹ hoim domare p̃t. De ťtio dr Prouerb. xx. Quis põt dicere mũdũ est cor meũ? Quis gl'iabiť castũ se h̄re cor? ⁊ Apl's. j. Coꝝ. iiij. Nichil michi ꝯsci⁹ sũ: sȝ nõ i h̄ iustificat⁹ sũ. Et hec tria sũt q̄ xp̄o offerre debem⁹ cũ magis. Aurũ q̄dẽ qð iter ceťa metalla p̃stat. i. deuotionẽ ⁊ sinceritatẽ cordis: q̄ potissima est. Thus. i. obsequiũ lingue: q̄ ex ore nõ debẽt spirare v̄ba fetẽtia ⁊ imũda: sȝ eloq̄a casta ⁊ suauẽ padisi odorẽ spirãtia: ita vt dicať xp̃iano. Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni: cui bñdixit dñs. ⁊ mirrã. i. mortificationẽ carnis p opa penalia. Uñ ad vnũq̄dq; regnũ hmõi gubernãdũ: sic q̄ fiat p ip̃m g̃tũ mun⁹ ⁊ obsequiũ xp̃o tria requiruntť. s. ꝯsiliũ/iudiciũ ⁊ iusticia. Null⁹ ei p̃t cõmode regere/nisi habeat pitos ꝯsiliarios/et iustos iudices ⁊ discretos ⁊ iusticie executores. Consiliũ necessariũ est: q̄ facta ⁊ v̄ba ⁊ cogitatus de ꝯsilio debẽt p̄cedere. De factis Prouer. iiij. Palpebre p̃cedãt gressus tuos. Et ibidẽ. xxiiij. Cõsilio iniť bellũ: ⁊ erit salus vbi multa ꝯsilia. Eccl'i. xxxij. Oia fac cũ ꝯsilio: ⁊ post factum nõ penitebis. De v̄bis. Eccl'i. xxij. Labia imprudẽtiũ stulta narrabũt: v̄ba v̄o prudẽtũ statera põderabũť. In ore fatuoꝝ cor eoꝝ: ⁊ i corde sapiẽtũ os eoꝝ. De cogitatu habeť Prouer. viij. Ego sapia i ꝯsiliis habito: ⁊ eruditis intersum cogitationib⁹. Et sic noster interior hõ dȝ oia agere cũ cõsilio. Sil'r de iudicio oia dicta/facta ⁊ cogitatiões debẽt examinari ⁊ diiudicari. Geñ. xlix. Dã iudicabit ppl'ȝ suũ. i. illa tria p̃dicta q̄ sũt ppl's cuiuslȝ hois. ⁊ Eccl'i. x. Judex sapiẽs iudicabit ppl'm suũ: p̃ncipat⁹ sensati stabilis erit. Sil'r iusticia vt si factũ/ verbũ vel cogitat⁹ damnatiõe digna fuerint/dãnẽtur s̄m illud Matth. xviij. Si ocul⁹ tu⁹ scãdalizat te/erue eũ ⁊ p̄iice abs te ⁊c̃. Expedit eñ vt pereat vnũ mẽbroꝝ tuoꝝ: q̄ totũ corpus eat in gehẽnam ignis.

F

Religiosus M dȝ offerre deo auꝝ/ thus ⁊ mirram.

Obtulerũt aurũ/thus et mirrã. Ista tria debẽt religiosi offerre xp̃o. Aurũ sapie i capitulo. thus deuote oratiõis i oratorio. mirrã. i. carnis mortificatõeȝ i refectorio ⁊ dormitorio: ne plusq̄ expediat comessatiõib⁹ dediti incidãt i lapsum carnis. Uẽter ei ⁊ genitalia sunt vicina: vt vicinitate corporali itelligať ꝯfederatio vitioꝝ. Uñ Hiero. Uẽter mero estuãs facile despumat i libidinẽ: sicut olla quãto plenior est carnib⁹ cũ bullit: tãto maiorẽ spumã reddit. Olla ista luxuriosus est/cui supponiť ignis tẽtatõis pulchritudie v̄boꝝ ⁊ nobilitate mulierꝭ: ⁊ p̃ciosis cibariis tanq̄ diuisis lignis accendiť: ⁊ aq̄s delectatõis cor carneũ decoquiť: bullit p inordinatũ sermonẽ/⁊ tãdẽ spumat p libidinẽ. Sȝ duplex ẽ aurũ. s. veꝝ ⁊ sophisticũ. Auꝝ veꝝ sapia de eťnis: aurũ sophisticũ sapia de mũdanis: quã h̃nt qui p̄xios sciunt defraudare/diuitias multiplicare, de qua Apl's. Sapientia huius

G

Sapiẽtia. De duplici sapientia sub nomine auri.

mūdi stultitia ē apd̄ deū.⁊ Esa.xxix.Perdā sapiētiā sapiētiū.Sꝫ fatuissi-
me aurū verū ꝯtennētes auricalcū sibi ꝯparāt:q̄ lege dn̄i ꝯtēpta ad leges
sclares clerici/ad fraudes laici se trāsferūt:plus desiderātes eē in egypto
magi pharaonis ꝙ cū moyse ⁊ aarō educere ppl'm dei ad terrā ꝓmissiōis.
Plus eligūt innocētes depmere:⁊ corā herode iniustas causas fouere:ꝙ
cū tribꝰ magis auꝝ/thus/⁊ mirrā xp̄o p̄ntare.Plus desiderāt filios hero
dis fieri ꝙ xp̄i.Herodes posterꝭ suis palatia/possessiōes terrenas reliq̄t:⁊
tādē penas etn̄as.Xp̄s ꝟo filijs suis pauptatē/tribulatiōes:⁊ i fine regnū
celoꝝ.Plus.n.desiderāt succedere herodi in diuitijs ꝙ xp̄o in pauptate.
Uerūtn̄ ꝟga moysi ꝟgas magoꝝ duorauit:q꞉ sapia xp̄i sapiaꝫ mūdi demō
strat eē vanā.Nō offeramꝰ ꝗ̄ puero isto aurū falsum ꝓ bono:q꞉ cū sit sapiē
tissimꝰ ⁊ decipi nō possit/displiceret ei:⁊ btā ꝟgo benigna est:q̄ offendi nō
debet.Sꝫ dices.vbi acq̄rā purissimū aurū ad opꝰ puuli? Rn̄det ꝙ in euilath:q꞉ aurū t̄re illiꝰ optimū ⁊ puero gratissimū.Euilath interp̄tat̄ dolēs.
Si doleas ꝓ pctis tuis/hoc est auꝝ optimū.Obtulerūt inꝙ auꝝ/thus/et
mirrā:sꝫ multi nō offerūt sꝫ auferūt.Illi q̄dē auꝝ nō offerūt sꝫ auferūt:qui
paupibꝰ nō dant elemosinas sꝫ studēt a subditꝭ ꝑ nefas ⁊ simoniā pecuniā
extorq̄re:cuiusmodi sunt nūc plurimi:q꞉ Hiere.vj.A minori vsq꞉ ad maio
rē oēs auaricie studēt.a ꝓpheta vsq꞉ ad sacerdotē cūcti faciūt dolū.Scd̄o
nō offerūt thus sꝫ auferūt:q̄ deuotionē ppl'i de reddēdis decimis:de oblationibꝰ faciēdis:de officijs eccl'ie diligēdis ꝓpter enormitatē vite eoꝝ mi
nuūt ⁊ tollūt.sicut filij Hely.de q̄bꝰ.j.Reg.ij.Erat pctm̄ filioꝝ hely grāde.
Detrahebāt ei ppl'm a sacrificio dei.Tertio nō offerūt mirrā sꝫ auferūt q̄
tm̄ ingluuiei ⁊ voluptati carnis d̄seruiūt:ꝙ subditos ad carnalitatē nō ad
carnis mortificationē suo exēplo trahūt ⁊ facto corrūpūt.Sicut canis qui
ducit cecū deuiās in lutū ꝓpt̄ os vel aliđ emolumētū secū trahit cecū quē
ducit:q̄bꝰ đr Malach.ij.Recessistis a via:et scādalizastis plurios in lege.

H
Epyphania domini.
Qui sūt q̄dā qui munera magoꝝ auferunt deo nō offerūt.

¶ Sed dubitat̄ cū obtulerāt reges isti xp̄o auꝝ i signū regni:cur nō hꝫ sce
ptrū aureū sicut ⁊ reliq̄ oēs reges.Dicit̄.n.de xp̄o i p̄s.Reges eos in ꝟga
ferrea/nō aurea? Rn̄deo q꞉ forte auꝝ nō est apđ deū p̄ciosum.Nā Sap̄.vij
Om̄e auꝝ in ꝯpatione illiꝰ arena est exigua.Ferrū aūt apđ ip̄m magis est
p̄ciosuꝫ:q꞉ Dan̄.iiij.Ferrū domat oīa.et iō ferrū magꝭ ꝯgruit rectitudini
iusticie.Jn̄ đr Eccl'i.ix.Noli q̄rere velle fieri iudex:nisi ꝟtute valeas irrū-
pere iniq̄tates.Auꝝ ꝟo repugnat ⁊ venenū est iusticie:q꞉ auꝝ ⁊ argētū ꝼm
Senecā auariciā nr̄aꝫ irritāt:⁊ ocl'os iudicū excecāt ne recte videāt.Jō de
xp̄o spāl'r đr Apoc̄.xij.Qui recturꝰ erat oēs gētes in ꝟga ferrea.Et rn̄so
accepto ne redirēt ad herodē ⁊c̄.Ecce quō in fine ꝟitas patuit:quā mēda
cio suo celauerat herodes:dicendo se velle adorare xp̄m:quē tn̄ intēdebat
occidere.Ueritas.n.cōiter a magnis ⁊ publicis viris nō solū celat̄/sꝫ etiā
opp̄mit̄.Esa.lix.Cōuersum ē retrorsum iudiciū:⁊ iusticia lōge stetit et ꝟitas corruit i plateis.i.in publicis virꝭ q̄ vident̄ platee publice.Finalit̄ tn̄
preualet ⁊ se oibꝰ manifestat.Sil'is oleo qđ sub aq̄ pōt aliquādiu dep̄mi sꝫ
nō pōt ibi diu detineri:q꞉ semꝑ solet eleuari.Sicut.n.lux solis lꝫ aliqn̄ sup
primat̄ a spissis nubibꝰ ⁊ obscuris:ita ꝙ apte radiare nō possit:finaliter tn̄
dispgit nubes/ꝯsumit ⁊ euacuat:⁊ se clarā manifestat.Nec in ip̄o actu nu
bes obscuritatꝭ lux vnꝙ solis tal'r obtūdit̄ qn̄ aliq̄l'r nubē penetret ⁊ exteriꝰ demōstret̄.Sic ꝟitas nūꝙ erroꝝ/fallaciaꝝ/aut violētiaꝝ nube tal'r offu
scat̄ qui aliq̄l'r refulgeat:et qn̄ satꝭ appeat ꝙ in illo negocio de q̄ agit̄ aliq̄
latet ꝟitas q̄ celat̄.Finaliter ꝟo q̄cq̄d tardet nubes erroꝝ/fallaciaꝝ/⁊ vio
lentiarū virtute ꝟitatis euanescit:imo quocūq꞉ modo opprimat̄/finaliter

I
Christus.
Quare nō dicit̄ habere sceptruꝫ aureum / sꝫ ferreum.

K
Ueritas.
Qꝫ finalit̄ veritas vincit:lꝫ opprimi possit.

dat victoriā possessori suo in iudiciis/causis et aliis eiusmodi.ii.Esdre.iii.
Sup oia aūt vincit vitas.Et qd̄ plus est:q̄uis vitas a suis hostib⁹ psequa
tur:tñ ab eisdē sepe approbat̄.Patuit i Achior q̄ hostis erat iudeor̄:ꝛ tñ
testimoniū phibuit vitati:ꝛ in ipso psecuta veritas eum ad salutē pduxit.
Et ideo orabat p̄s.Emitte lucē tuam ꝛ veritatem tuā:ipsa me deduxerūt
et adduxerūt in mōtem sanctū tuum:ꝛ in tabernacula tua.

¶ In eodē festo Sermo quint⁹.et in ordine.lxix.ꝛ specialiter de baptismo xp̄i:eo q̄ tali die xp̄s legit̄ fuisse baptizat⁹.ꝛ hoc p themā.

A Baptizari. Propt̄ tria xp̄s a iohāne baptizari voluit.

VOx dñi sup aquas:de⁹ maiestatis intonuit:dñs sup aq̄s mltas. Psal.xxviii.Querit̄ vtrū debuit dñs a Johāne baptizari:Et videt̄ q̄ nō:quia totus erat mūdus.Inde Bern̄.Baptizari vis dñe:qd̄ tibi opus fuit baptismate:Nūqd sano op⁹ est medicina aut mūdatione mūdo:Lux nō indiget aqua:tu aūt lux mundi. Quid dñe inter pctōres baptismū queris:q̄ nullū vnq̄ malū egisti:Rñdetur q̄ xp̄s voluit baptizari ꝓpter multa.Prio vt nos doceret libēter accedere ad eccl̄ie sacramēta:cū indigeam⁹ eis tāq̄ salutarib⁹ remediis:cū tñ ip̄e nō indigeret.Sꝫ sicut dic̄ Criso.sup epl̄am ad Heb.sic̄ mag̃r sutor ponit genua i modū seruuli:ꝛ ostēdit quō suere habeat famul⁹:q̄uis hoc nō ꝓpter se/sed ꝓpter seruū indigeat:sic xp̄s.In quo nobis dat̄ documētū libēter veniēdi etiā ad sacr̄m ꝯfessiōis.Libēter eñi veniēdū est ad mamillā ad quā dat̄ spūs sctūs.Act.viii.Imponebāt man⁹ sup illos:ꝛ accipiebāt spm̄ sanctū.Sacerdos etiā quodāmodo i manib⁹ suis tenet ꝛ cōtinet spm̄ sctm̄:ꝑ quo interrogat̄.Prouer.xxx.Quis cōtinuit spm̄ in manib⁹ suis. Cū aūt aues nāliter siluestres libēter veniāt ad manū ei⁹ a qua ꝯsueuerūt alimoniā accipe/ꝛ sic fiāt domestice:mirū ē quō hoies nō domesticāt̄ ad manū sacerdotis/a qua tm̄ donum accipiūt.Vñ habēt sacerdotes manus vnctas:qꝛ dāt quodāmodo sacrā spūs scti vnctionē.Item mirū est quō nō veniūt ad manū cui⁹ impositiōe absoluunt̄ a fune q̄ suspēdēdi erāt in inferno.Scd̄o s̄m Aug.lib.iii.de mirabilib⁹.Xp̄s baptizat⁹ est vt se dyabolo donec tētatio pficeret̄ occultaret:q̄ velut lauachro indigēs inter pollutos ablui aquis aspicit̄.Si autē dñs sub carne q̄ sil̄itudinē habebat pctōris se occultauerit:q̄to magis nos et nr̄a bona debem⁹ occultare/q̄ vere pctōres sum⁹:Tertio vt ipleret oēm hūilitatis formā.Sine inq̄t:decet nos iplere oēm iusticiā.i.oēm humilitatꝭ modū.Iam eñi supiori se subdiderat.s.deo pr̄i formā serui accipiēs.ꝛ suis parētibus/q̄ quodāmō supioris formā s̄m hūanitatē gerebāt:restabat vt iferiori se subderet/sed etiā inferiorib⁹ elemētis vt sic exēplū toti⁹ hūilitatis daret nobis:ꝛ eandē nobis hoc mō ostēderet hūilitatē iā adult⁹:quā pri⁹ simili die docuerat puus ꝛ hūilis p etatem/in p̄sepio vili cū matre sua posit⁹:quā salutabim⁹ dicētes Aue.

¶ In baptismo xp̄i s̄m thema tria apparuer̄t.Prio filii hūanitas ī carne scd̄o pr̄ i voce.t̄tio spūs sctūs i colūbe sp̄e.ꝛ de his trib⁹ dicem⁹ hoc s̄mōe.

¶ Pro p̄mo dꝛ in textu Mat.iii.Venit dñs Jesus in iordanē ad Johānē vt baptizaret̄ ab eo.In quo ostēdit̄ humilitas dñi:qñ dñs ad seruū:rex ad militē:creator ad creaturā accessit:vt pctōr inter pctōres q̄ descēdebāt ad Johānē vt baptizarētur ab eo.Et cū Johānes recusaret ait:Sine mō:sic eñi decet nos iplere oēm iusticiā.s̄m Ambro.sup Lucā.Hec ois iusticia vt qd̄ alteri iusseris pri⁹ tuipse pficias:ꝛ tuo alios horteris exēplo.Qd̄ ergo xp̄s aliis p̄cepit:scꝫ baptismi susceptionē/ipse prius accepit.Ac si dixisset xp̄s.Nos ministri dei sum⁹:nos decet prio añ alios oēm iusticiā iplere in exēplū alior̄.Cōtra naturā ē q̄ ligua sit maior q̄ man⁹.Res mōstruosa est

lingua magniloqua ꝛ manꝰ ope parua. Chriſoſto. etiā ſic exponit. Sic de
cet nos ꝑdicatores iplere oēm iuſticiā quā ꝑdicamꝰ. ſic ego ꝑdicaturꝰ ba
ptiſmū ꝑus baptizoꝛ. In h̄ dedit xp̄s doctrinā ꝙ qn̄qꝫ maiores debēt ap=
probare minoꝝ opa vt eos animēt ad ꝟtutē. Sic em̄ ꝛ ipe approbauit ba=
ptiſmū iohis. ¶ Querit̄ h̄ p̄mo ſi iohes cog̃ſcebat dn̄z ieſum? R̄ndet̄ p̄mo
ꝙ in vtͦo mr̄is agnit eū et ſalutauit. Lux ei celeſtꝭ nube detiet̄ vmbraculo.
Scdo dr̄ ꝙ lꝫ i ifātia vidē eū potuerit: pꝰ ꝙ tn̄ adoleuit tūc n̄ cog̃ſcebat eū
corpalr̄. vn̄ Ariſt. li. j. ꝺ phiſionomia dt̄ ꝙ i ſeptē ānis variat̄ phiſionomia
Jō nil mirꝝ ſi tūc cū ꝑdicaret eū neſciebat/niſi forte i gn̄ali. Sētiebat ei io
hānes i ꝑdicatiōe ad eiꝰ p̄ntiā mag̃ chariſmata donoꝝ: ꝛ dicebat iudeis.
Mediꝰ vr̄z ſtetit quē vos neſcitꝭ: ſic cū qs ſētit i apotheca mag̃s odores ſꝫ
neſcit cuiꝰ ſi. Et h̄ mō p̄t itelligi ꝙ neſciebat eū dn̄ ꝑdicarꝫ: lꝫ ſciret eū dn̄
baptizaret. Tertio p̄t dici ſꝫ theologos ꝙ duplex ē ſcia. Una q̄ p dmōſtra
tiōeꝫ ſeu rōnē acqrit̄. Alia q̄ p expiētiā. Sic medici cog̃ſcūt alicuiꝰ herbe
g̃dꝰ caliditatꝭ vl̄ frigiditatꝭ: ꝛ ex illr̄ arguūt nāz herbe ꝙ ē ſanatiua tal̄ inr̄
mitatꝭ: ſꝫ dū vidēt ꝙ mltos ſanauerit/tūc hn̄t ſciaz expimētalē. Sic dn̄ ve
nit xp̄s ad baptiſmū: ſpūs ſcti inſtinctu cog̃uit eū eē filiū dei. ſic ſymeō eo=
dē ſpū iter mille cog̃uit pueꝝ ieſuꝫ. Jn̄ ait. Qui miſit me baptizare: ille. ſ.
ſpūs ſctūs: lꝫ aliq dicāt ꝙ fuerint āgeli. Diligebat em̄ iohes ſolitudineꝫ:
quā tādiu habitauerat. Jn q̄ notant̄ mōachi p palatia diſcurrētes. Sꝫ di
lectā ſolitudinē ꝓpt̄ ſalutē ppl̄i reliqt: ad oñdēdū ꝙ ēt cōtēplatio ꝛ deuo=
tio poſtponēda ē ſaluti aiaꝝ. Sic ḡ iohes an̄ baptiſmū iſtinctu ſpūs q̄ rōni
eqpollet cog̃uit dn̄z: poſt ꝟo baptiſmū i ſpē colūbe cog̃uit eū ſcia expimen
tali: qꝛ vidit ſibi nō ad mēſurā neqꝫ ad tp̄s datū ſpm̄/ſꝫ deſcēdētē ꝛ manētē
Jō expimētalr̄ cog̃uit ſic dt̄ ſcp̄tura: qꝛ hic ē q̄ baptizat i ſpū ſctō: de cꝰ ple
nitudine accepimꝰ oēs. ¶ Scdo q̄rit̄ cur btūs iohes q̄ erat in vtͦo ſctifica
tus nō audebat tāgere carnē xp̄i: cū tn̄ mali auſi ſint tāgere: cū ēt ſacerdo
tes qtidie ad eiꝰ tactū currāt. Canit ei eccl'ia: Baptiſta cōtremiſcit/ꝛ n̄ au
det tāger̄ ſctm̄ dei ꝟticē: ſꝫ clamat cū tremore/ſctifica me ſaluator. R̄ndet̄
p̄mo ꝙ nō ē mirabile ſi n̄ audebat eū tāgere q̄ tāgit mōtes ꝛ fumigāt. Dr̄
ſcdo ꝙ h̄ fecit vt ticat pctōꝛ ad ſacr̄ꝫ corpis eiꝰ accedere: qn̄ hō in vtͦo ma=
tris ſctificatꝰ: in dekto ꝯūſatꝰ: alienus a ꝯūſatōe/ꝛ p ꝯn̄s a pctis hoim nō
audet ad eū accedere. Dr̄ tertio ꝙ obediuit tremēdo: qꝛ ꝟa erat hūilitas
quā n̄ defit comes obediētia. Lꝫ em̄ ex hūilitate recuſauerit qd petebat
ſaluatoꝛ: n̄ tn̄ i h̄ fuit obſtinatꝰ. Sic ꝛ petrꝰ dn̄o volēti lauare pedes dixit.
Nō lauab michi pedes i et̄nū: ꝛ tn̄ cū dn̄s inſtaret/ꝯſenſit: nō tm̄ (inquiens)
pedes: ſꝫ ꝛ manꝰ ꝛ caput. ſilr̄ hieremias recuſauit offm̄ ꝑdicatōis: qd poſt
ea exercuit. Hier. j. Ex h̄ inter miſtros eccl'ie ſolebat eē certamē hūilitatꝭ
ꝛ charitatꝭ. Hūilitas ſfugiebat altas dignitates: charitas ipabat accipe
Sꝫ fctā ē mutatio n̄ dextre excelſi: mutatū ē certamē hūilitatꝭ in certamē
ſupbie ꝛ cupiditatꝭ. ¶ Baptizatꝰ aūt ieſꝰ ꝯfeſtim accēdit de aq̄: qꝛ nō eſt
qs aptꝰ cōtēplatiōi/niſi trāſierit p ſacr̄ꝫ baptiſmi: vt dicat illd p̄s. Trāſiui
mus p ignē ꝛ aquā: ꝛ eduxiſti nos in refrigeriū cōtēplatōis: in quo hō qe=
tus eſt a paſſiōibꝰ. Sic iacob an̄ꝙ videret dn̄m/et cū āgelo luctaret̄: trāſi
uit vadū Jaboth. Un̄ ibi Ambro. lib. de ſacramētꝭ. Xp̄s deſcēdit in aquā
ſecutus eſt poſtea ſpūs ſctūs vt nō quaſi egere dn̄s ſanctificationis miſte
rio videret̄: ſed ſanctificaret ipe et ſpūs. Jn nobis autē aliter vſus hꝫ. Nā
ante fons conſecratur: et tunc deſcendit qui baptizādus eſt. ¶ Scdo ibi
apparuit deus pater omnipotēs in voce: qn̄ dn̄s maieſtatis intonuit di=
cēs. Hic eſt filiꝰ meꝰ dilectꝰ: ad oñdēdū ꝙ p baptiſmū qs acqrit vtiliſſimā

B Johannes baptiſta. An cog̃ſce= bat dn̄m.

C Johannes baptiſta. Quare tre mebat ba= ptizando xp̄m.

D Baptismꝰ. Per baptismuz acq̃rit triplex dignissima filiatio.

et dignissimā filiationē. & hoc triplicē. Nā p̄mo efficit filiꝰ dei p̄ris ꝑ adoptionē. Hinc Apoc. iiij. Baptismꝰ appellat mare vitreū: q2 sicut i speculo vitreo apparet imago: sic in baptismo cōformitatē & filiationē dei suscipimus. Gal. iij. Quotq̄t i xp̄o baptizati estis/ xp̄m induistis. i. xp̄i filiatiōez. Joh. j. Dedit eis ptātē filios dei fieri: q̄ nō ex sanguibus neq̄ ex volūtate carnis sz ex deo nati sūt. In baptismo aūt d2 homo renasci. Nam p̄us nascit nālit mūdo: postea ad esse spūale ꝑ baptismū: vt dicat deꝰ. Hic ē filius meꝰ dilectꝰ: ex q̄ purgatꝰ est a pctō ꝑ qđ erat filiꝰ dyaboli: & sic de filio ire efficit filiꝰ dei. Et ide est ꝙ boni dicūt ligna trāsplātata. s. de maledicta filiatiōe dyaboli i filiationē dei. Hier. xvij. Bn̄dictꝰ vir q̄ cōfidit i dn̄o: & erit dn̄s fiducia eiꝰ: & erit tanq̄ lignū qđ trāsplātat secꝰ decursus aq̄ꝝ. Istđ lignū trāsplātatū est secꝰ decursus aq̄ꝝ. i. pplo2ꝝ: q2 aque mlte ppli multi. Apoca. xvij. Sed xp̄s plātatꝰ est solū secꝰ decursum. Est em̄ decursus culpe in q̄ nō fuit xp̄s. Rom. viij. Dedit filiū suū in siltudinē carnis pcti: sed pctm̄ nō fec/ nec iuētꝰ est dolꝰ i o2e eiꝰ. Sz i decursu pene fuit. đ q̄ Thren. j. O vos oēs q̄ trāsitj ꝑ viā: attēdite si ē dolo2 silis sic dolo2 meꝰ. Est & aliꝰ decursus ꝓpt ꝯtibilitatē nature in q̄ ēt nō fuit: q2 nō est factꝰ deꝰ vertibilitate nature i naturā sz vniōe ꝑsone. Pōt ḡ dicere baptizatꝰ. Dn̄s dixit ad me filiꝰ meꝰ es tu. Sicut ei p̄r dicēdo ꝓducit filiū suū vnigenitū naturalē: ita dicēdo gignit sibi filios adoptiuos i regn̄atiōis sacro. Accedit ei ꝯbū ad elemētū: & fit sacrm̄ q̄ renascunt filij dei: & cōstituūtur dn̄i dn̄io regali: & iō tenent co2pus & aiam rōne regere. Accipiūt aūt xp̄iani tanq̄ filij optimū p̄rimoniū in baptismo. s. innocentiā & gr̄am/ q̄ p̄ualet oi auro et argēto. Prouer. xxij. Sup aurū & argētū gr̄a bona. imo p̄pollet oi regno mūdi. Quā si seruarēt/ faciliꝰ bonis spūalibꝰ vitari possent. Hinc p̄s. Custodi innocētiā & vide eq̄tatē: qm̄ sunt reliquie hoi pacifico. Melio2ē em̄ ptē facit pugil cū aduersario cū stat adhuc armatꝰ sup pedes: q̄ si ceciderit & arma ꝑdiderit. Et ideo ho2tat sapiēs Eccli. ij. Fili accedens ad seruitutē dei: sta in iusticia et timo2e. & p2epara aiam tuā ad tentationem. et Apls. Qui se existimat stare videat ne cadat. j. Co2. x. Scđo efficit filiꝰ eccl'ie: vbi p2ius erat ex eccl'iam: et xp̄ianus d2 a xp̄o: & ꝓpt ea ch2ismate vngit i capite. Xp̄s ei vnctus d2 s3 illđ p̄s. Unxit te deꝰ deꝰ tuꝰ oleo leticie. Et iō xp̄ianꝰ dz h̄re in ꝯtice mētis xp̄z & eū imitari. Hinc Aug. Xp̄ianꝰ nomen est pietatis/ iusticie/ charitatis/ castitatis/ humilitatis/ patiētie. Quō ḡ arrogas tibi hoc nomen/ cū nichil de tantis bonis obtineas. Si re p̄ueris nec nomē h̄re mereris/ đt regula. Et ex quo efficit filiꝰ eccl'ie dz istar boni filij doctrinā eiꝰ audire: & mādatj illiꝰ obtēꝑare: sic monet sapiēs ꝓūbio. j. Audi fili mi disciplinā p̄ris tui: & ne dimittas legē m̄ris tue: vt addat gr̄a capiti tuo. i. mēti: et to2q̄s. s. co2one gl'ie collo tuo. Sz dolet eccl'ia đ mltj q̄ se auertūt ab vberibꝰ doctrine sue & mādato2ꝝ: q2 coḡscit ex hoc īpēdere eis iteritū. Prou. j. Auersio puulo2ꝝ iterficiet eos. Sustiet tn̄ vbera sua mo2deri. i. doctrine sue detrahi: sustiet gremiū fedari ab illis. s. ꝓ q̄bꝰ d2 Prouer. ix. Qui arguit ipiū/ ip̄e maculā sibi gn̄at: & tn̄ nō ꝓȳcit eos: imo dicit illud Prouer. ix. Qui puulus est declinet ad me. Tertio efficit filiꝰ spūalis baptizātis & tenētis eū i baptismo. Opz ei ꝙ patrinꝰ teneat vel tāgat pueꝝ cū baptizat: vl' aliq̄s gerēs vicē sui: al's nō eēt filiatio tal'. Tenentes ei ꝓ baptizato si sit puer rn̄dēt Credo. i. dabo operā vt credat si sit adultꝰ. Silr cū d2 Ab2enūcio. i. dabo operā vt ab2enūciet &c. Et dz tm̄ eē vnꝰ. de ꝯse. dis. iiij. Si aūt de mo2e p̄rie duo vel tres assumunt/ nō debent sine magna cā multiplicari. Prio ꝓpter cōpaternitatem spūalē tenentis & eiꝰ q̄

teneṫ ⁊ fraṫnitatē ſpūalē iter filios nāles tenētis ⁊ eū q̄ teneṫ: ⁊ cōpaṫnitatē ſpūalē inter parētes carnales ei⁹ q̄ teneṫ ⁊ eū vel eā q̄ tenet ⁊ ꝯiugez ei⁹:ſi i ꝯiugio eſt:qꝛ inter tales ꝯ̄hi nō pōt matrimoniū.Scđo qꝛ obligan tur ad inſtruēdū baptizatū:qđ tñ rariſſime cōtingit eos facere.Accendi tur ēt lumē ſignificās lumē fidei:qđ dꝫ in manib⁹.i.opib⁹ oñdere.¶Sed hic q̄riṫ an xp̄s fuerit fili⁹ ſpūalis iohis in baptiſmo? Rñdet Rich.in ter tio ꝙ non.Prio qꝛ baptizans miſterialr̄ dat grāꝫ baptizato:nō ſic erat in baptiſmo iohis:⁊ p̄ncipalr̄ q̄ ad xp̄m:qꝛ erat ab iſtāti ſue ꝯceptiōis plen⁹ grā.Scđo qꝛ talis baptiſm⁹ erat ip̄fect⁹:⁊ tali baptiſmo baptizat⁹ adhuc idigebat baptizari.Et ſi dicas:ad q̄d ꝙ̄valebat ille baptiſm⁹? Rñdet glo. Joh.iij.q̄tū cathecuminis nōdū baptiſatis ꝓdeſt doctrina fidei:tātū ꝓfuit baptiſm⁹ iohis añ baptiſmū xp̄i:qꝛ ſic ille p̄dicabat pniāꝫ ⁊ baptiſmū xp̄i p̄nūciabat:⁊ i cognitōēꝫ ꝟi dei q̄ mūdo apparuit attrahebat:ſicut miniſtri ecclie p̄mo erudiūt veniētes ad fidē ⁊ poſt pctā eoꝝ redarguūt:deinde i baptiſmo remiſſionē ꝓmittūt:⁊ tūc i cognitōēꝫ ⁊ dilectionē ꝟitatꝭ at trahūt.¶Tertio appuit ſpūs ſctūs:qꝛ dn̄s ſup aq̄s mltas.ſ. marꝭ/fōtiū/fluuioꝝ/puteoꝝ:⁊ breuiṫ ſup oēs aq̄s nāles:⁊ nō artificiales ad eas ſctificandū.Geñ.j.ſpūs dñi.i.q̄ a deo ꝓcedit ferebaṫ ſup aq̄s.ſ.baptiſmi ad dādū vim regeneratiuā:⁊ p grām minorē mūdū.i.hoīeꝫ formādū in hominē nouū.Cōtulit ei dn̄s aq̄s vim mūdatiuā.Nā p aquas de⁹ p̄mo mūdū purgauit in diluuio:ſꝫ hoc p effectū valde nature cōiūctū:qñ p naturalē aque vim ſuffocatiuā ſubmerſus eſt mūdus:poſtea maiorē ꝟtutē acceperūt aq̄ ſub lege:qñ quaſdā indignitates legales abſtulit aqua:qđ remotū erat a natura ei⁹.Poſtmodū ꝟo aq̄ data eſt amplior ꝟt⁹:curādi.ſ.corporales infirmitates:ſꝫ hoc mediāte virtute angelica mouēte aquā: vltimo ꝟo coniūcta ei ꝟtute diuina ſpūales egritudines in baptiſmate expellit.Jō dꝫ catholic⁹ ad originē ſuā ſemp aſpicere.Loc⁹ em̄ gñatiōis xp̄ianoꝝ a q̄ nō eſt terra ſed aq̄.Juxta illđ Joh.iij.Niſi q̄s renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ ſpū ⁊c̄. Et hoc đt apl's.ij.Coꝝ.iiij.Oēs in moyſe baptizati ſunt in nube et mari. Jdeo vita cōgruētiſſima xp̄iano eſt vita amara:nō in delicijs.Cui⁹ ſignū eſt ꝙ ſicut medici corꝑales infirmos extra locū ſue natiuitatis ad locū natiuū remittūt:qꝛ ibi facili⁹ curanṫ ⁊ citi⁹:ſi aerē natiuū hauriāt:ſic ⁊ medici ſpūales ſpūaliṫ ifirmātes ad locū natiuū remittūt:vt hauriāt ſpm̄ natiuū.de quo dr̄.Spūs dñi ferebaṫ ſup aq̄s:quotiēs ṫrena deſerere ⁊ i amaritudinib⁹ pnie quaſi in aq̄s maris venire ꝯſulāt.Jō celeſtis medic⁹ xp̄s vides ꝙ ṫra peſtilēs eſt rogauit petrū:vt hēṫ Luc.v.vt reduceret a ṫra puſillū.Cōp̄miṫ ei q̄s in ṫra a turba:in mari nō:qꝛ non eſt ibi turba ſꝫ puſill⁹ grex.¶Sꝫ q̄riṫ quare ſpūs ſctūs apparuit in ſpecie colūbe? Rñdeṫ p̄mo ad excludendū fictionē.Colūba em̄ eſt aīal ſimplex felle carēs.Matth.x. Eſtote ſimplices ſicut colūbe.Hiero.Habeāt oēs ſimplicitatē colūbe: vt nemini machinenṫ dolos.Debet em̄ hō accedere ad hoc ſacrm̄ ſine fictiōe ita ꝙ nō maneat fixus in aliquo mortali ſi eſt adultus:vel ꝙ non credat ſe nichil accipere:vel ꝙ nō accipiat aliqua mūdana intētiōe:puta ad euadēdū penā tp̄alē.Nā ſpūs ſanct⁹ diſcipline effugiet fictū.Et qꝛ ꝑuul⁹ fictiōe vti non p̄t:iō ſp i baptiſmo recipit ſpm̄ ſctm̄.Scđo ad oñdēdū baptizati cū deo recōciliatōēꝫ.Colūba ei portauit ramū oliue ad noe i archā i ſignū ceſſatōis aq̄ diluuij:⁊ ꝙ de⁹ irat⁹ mūdo ꝓpṫ pctā ei⁹ recōciliat⁹ erat ⁊ placatus.Geñ.viij.Jn figura cui⁹ helyas tranſito iordane raptus eſt in celū in curru igneo.iiij.Regū.ij.Tertio vt oñdat ſctām cōuerſationē.Colūba em̄ ſeptē hꝫ ꝓꝑetates naturales:q̄ ſignificāt ſeptē dōa ſpūs ſancti q̄ recipiūṫ

E
Baptiſm⁹ xp̄i.
An xp̄s fuerit fili⁹ ſpiritualis iohannis

F
Aqua.
De ꝟtutibus datꝭ aq̄

G
Columba.
Propṫ mlṫa appuit ſpūs ſanct⁹ in ſpecie columbe.

H
Colūba.
De ſeptem ꝓprietatibus columbe relatꝭ ad ſeptem dona ſpūs ſancti.

in baptismo:ꝛ ſcḋm q̄ baptizatus dꝫ regere vitā ſuam. Nā habet p̄mo gemitū ꝓ cantu. Aug. Colūba a moleſtijs auolare cupit:ꝛ ſemꝑ gemit. vij. q. j. ꝰ. cū autē a vitijs. Sic baptizatus ꝑ donū timoris luget pctā ſua: timēs ꝑdē gr̄az dei et ſuā amicitiā ꝛ demū hr̄ditatē. Scḋo eſt aīal māſuetū ꝛ piū ꝛ offerebaꝰ deo in ſacrificiū. Leuit. v. Et ſignificat donū pietatis:ꝑ quod q̄s eſt deuotꝰ ad diuina:vt officia eccl'iaſtica/orōnes ꝛ hmōi. Pietas em̄ eſt dei cultus. Debet ēt eē pius q̄ ad ꝓximū ad ſubueniendū neceſſitatibus eiꝰ:ad cōpatiēdū ei ꝛ ſupportādū defectꝰ illiꝰ. Inūgiꝰ ēt oleo ſancto baptizādus ī pectore ꝛ in ſcapulis ad illḋ idē inſinuādū. Tertio iter grana ſibi ꝓpoſita eligit meliora ꝛ corrupta dimittit ꝛ cadauera:vt pꝫ de colūba noe q̄ nō reqeuit ſuꝑ cadauera vt coruus:ſꝫ ad archā reuerſa eſt:qꝛ nō inuenit vbi reqeſceret pes eiꝰ. Debet ſil'r baptizatꝰ ꝑ donū ſcīe diſcernere q̄ ſibi ꝓponūꝰ ꝛ occurrūt v̄ba ꝛ exēpla alioꝝ ꝛ cogitatiōes in mēte:ꝛ bona admittē ꝛ mala dimittē:ꝛ nō oībꝰ credē nec oēs imitari ſꝫ bonos. Quarto colūba h̄itat in foramibꝰ petre. i. edificioꝝ. Cāt. ij. ꝛ Eſa. lx. q̄ſi colūbe ad feneſtras ſuas. Et ꝑ hoc notaꝰ donū fortitudis:in q̄ q̄s firmaꝰ meditādo vulnera paſſiōis xp̄i. Quid eī magis hꝫ fortificare mētē hoīs in tribulationibꝰ/laboribꝰ/ꝛ anguſtijs poſitā q̄̄ meditatio paſſiōis xp̄i? Inde dicit xp̄s ſpōſe ſue. Cāt. ij. Veni colūba mea ī foramibꝰ petre. i. ad meditādū vulnera paſſiōis. Petra eī erat xp̄s. j. Coꝝ. x. Foramina eiꝰ ſunt eiꝰ vulnera. Quito colūba fouet pullos alienos. Sic ꝑ donū ꝯſilij bonus fidelis dꝫ eos fouere q̄ erant alieni a deo ꝛ filij dyaboli ꝑ pctm̄ ꝑ bōa cōſilia:ꝛ per exhortatiōes nutrire:ꝛ ip̄e de agēdis vbi occurrit cōſiliū q̄rere dꝫ. Thob. iiij. Cōſiliū ſꝑ a ſapiēte inq̄re:ſꝫ ſume cōſiliariū bonū. Sexto colūba nō lacerat roſtro q̄ cōedit:ſꝫ integra grana ſumit. Sic baptizatꝰ nō dꝫ ſententias bonas veritatis integre ſcp̄turarū dilacerare falſe exponēdo:qḋ ꝑtinet ad hr̄ticos:ſꝫ ſꝫ integrā v̄itatē intelligere ꝛ ꝓferre. p̄s. Si dormiatꝭ: id eſt q̄ſcatis inter medios cleros. i. ī medio duoꝝ teſtōꝝ ſcp̄ture acq̄eſcēdo v̄itati:eritis. ſ. pēne colūbe deargētate. i. veri fideles vniti eccl'ie q̄ eſt colūba deargētata. i. erudita ſacris eloquijs. Septimo colūba reſidet iux̄ aquas:vt cōtēpleꝰ vmbrā accipitris eā inſequētꝭ. Qḋ fit ꝑ donū ſapīe guſtādo ꝛ cōtēplando diuinas ꝑfectiōes:ꝛ cū dyabolus inſequiꝰ eā in ipſam diuinam bonitatem ſe īmergit:ad eam recurrendo orōne:et euadit. Cāti. j. Oculi tui colūbarū:q̄ reſident iuxta fluenta pleniſſima.

¶ Sermo Sextus eiuſdē diei:ꝛ in ordine. lxx. cōtinuādo materiam baptiſmi ꝑ thema precedens.

A
Lauachrū.
De mltipli
ci lauachro

NOn dubiū quin vox dn̄i ſuꝑ aquas vt ſanctificarentur ad lauādū et mūdandū fideles. Contingit aūt reꝑire multiplex lauachrū. Primū eſt turpitudinis. de quo. j. pe. ij. Sub luto in volutabro luti. i. luxurie:in quo lotꝰ eſt rubē q̄n effuſus eſt ſicut aq̄. Gen̄. xlix. In quo lauachro deleuꝰ v̄tutes ꝛ bona oꝑa de papiro anime. Scḋm eſt flamis:et iſtḋ eſt pnie. de quo p̄s. Lauabo inter innocētes manus meas. Et Eſa. iiij. Si abluerit dn̄s ſordes filiaꝝ ſyon: ꝛ ſanguinem hieruſalē lauerit in ſpū iudicij ꝛ ſpū ardoris. Hoc lauaꝰ mortale ꝛ veniale. p̄s. Lauabo ꝑ ſingulas noctes. i. ꝑ ſingula pctā lectū meū. Tertium eſt martyrij. Apoca. vij. Iſti ſunt q̄ venerūt ex magna tribulatione:et lauerunt ſtolas ſuas in ſanguine agni. Iſtud eſt ſanguis:in quo xp̄s torcular calcauit ſolus. ita vt poſtea mirarēꝰ angeli dicentes. Quis eſt iſte q̄ venit de edom:tinctis veſtibus de boſra. In quo falce martyrū reſecanꝰ oīa pctā ꝛ pene pctōꝝ. Quartū eſt elemoſine:qḋ eſt fragminis lauachrū. Lu-

ce.xj.Date elemosinā et oīa mūda sūt vobis.Hoc maria lauat pedes iesu hoc lauant pene pctis debite:qn̄ elemosinis redimunt ſm ꝯsiliū Dan̄.iiij. Pctā tua elemosinis redime.Quintū est baptismi lauachrū.de q̄ Ezech. xxxvj.Effundā sup vos aquā mūdā:et mūdabimini ab oib⁹ inquinamētis ve stris.Istud est fluminis in q̄ filia pharaonis vt lauaret infantulū in fiscella suscepit.In p̄mo lauat aīa ab omi bono:in scdo ab oī malo culpe sed nō semp pene.In tertio ab oī malo culpe ⁊ pene:sed duriter.In quarto a malo pene sed nō culpe.In quinto ab omi malo culpe ⁊ pene ⁊ leniter.In eo enim sapientia attingit a fine vsq; ad finem fortiter ⁊ disponit omnia suauiter:hoc est a termino a quo scz peccati ipsum delendo vsq; ad finem scz pene ipsam delendo.Istud est lauachrum in quo hodie xp̄s lauari voluit: vt tactu sue mūdissime carnis vim purgatiuā ⁊ sanatiuam conferret aq̄s: in quo etiam lota est virgo maria:ad quā recurremus ⁊c̄.

¶ In hoc sermone dicem⁹ quō baptism⁹ cōueniēter institutus est fieri in aqua ꝑpter magnam cōueniētiam ꝓprietatū aque cū effectib⁹ baptismi. B Aqua. Baptism⁹. De nouem ꝓprietatib⁹ aque baptismo ꝯpetentibus.

¶ Prima igit proprietas aque est ꝙ est mundatiua sordiū corpis.Sic et gratia baptismalis mētiū sordes abluit.ſm illō Ezech.xxxvj.preallegatū. Effundā sup vos aquam mūdam ⁊c̄.In fonte em̄ qui exiuit de latere xp̄i quodammodo baptisata est et lauata tota eccl'ia q̄ fuit ab initio mūdi vsq; tunc:quia dilexit nos tunc et lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo: vt exhiberet sibi spōsam nō habētem maculā neq; rugā.Inde ait Esa.lij. Iste asperget gentes multas.De qua aspersione vn⁹ e filijs eccl'ie aiebat. Aspges me dn̄e ysopo et mūdabor:lauabis me ⁊c̄.Ibi latro quodāmodo post ꝯfessionē fidei baptizat⁹ est.Ideo qꝛ tūc videt aliquo modo baptizata tota ecclesia q̄ credebat ⁊ sup terram et subtus terrā:restat illā eccl'ie pticulam abluēdam q̄ tunc nō erat.Propterea vt sup nos effectū habeat:signaculo passionis eius qd̄ est baptismus necesse est nos ablui.Esa.lx.Filij tui de longe venient scz ab origine mūdi:vt in sanguine tuo baptizent:sed filie tue deuotissime aīe que nōdum erāt:de latere saluatoris surgēt:id est nascētur.Est em̄ baptismus nilus fluuius paradisi:ad quē venit filia pharaonis ecclesia vt lauaret:et ibi moysem inuenit:qꝛ gentilis eccl'ia in hoc lauachro xp̄m suscepit ⁊ inuenit.Leuit.xv.Immūdus erit vsq; ad vesperam:qꝛ oīs immūdicia ⁊ pollutio in vespe mundi tollit per xp̄m in aquis baptismi.Ephe.v.mūdans eā.s.eccl'iam lauachro aque.Et nō solū sanat infirmitates aīe sz etiā corpis.Hystoria de hoc habet lib.xj.hysto.tripar. c.iiij.vbi dr:ꝙ tpe attici quidā iudeus cū paraliticus esset plurimis annis nulla medicina aut iudeoꝝ orōne ad sanitatē valēte cōfugit ad baptismū. Qui cathecumin⁹ fact⁹ ab attico i lecto deportat ad baptismū:qui ꝟa fide suscipiēs baptismū:repēte egritudine ꝓuat⁹ est.Propt qd̄ plurimi gētiliū baptizati sunt:⁊ hoc tn̄ iudeos signa q̄rētes nō ꝓuocauit ad fidē.Sed dubiū est ne sim⁹ de illis de qb⁹ dn̄s p Amos cōqueritur dicēs.Nūqd nō vt filij ethiopū vos estis michi isrl' ait dn̄s:qꝛ post dealbationē q̄ fit in selmo.de qua p̄s.Niue dealbabunt in selmon.i.in baptismo:ad nigredinē pcti redimus.Q aūt aq̄ baptismi pctm̄ abluat elici pōt p exēplū gregorij turonēsis i libro martyꝝ:vbi recitat ꝙ in mēoriā baptismi xp̄i solebāt i hierico et in vicinijs i die epiphanioꝝ in iordanis fluuio ablui.Erat aūt q̄dā mulier adultera in hierico:cui⁹ hec erat ꝯsuetudo vt quotiēs de adulterio ꝯcepisset:cū peperisset suffocatū terre vt occultū esset recōderet.Descēdit itaq; cum ceteris in iordane in die epiphaniorū.Cūq; leuatis vsq; ad geniculū vestimētis ingrederetur amnē:fugit aqua ante pedes eius spectantibus

C Baptism⁹. Q sanat i firmitates mentis et q̄nq; corporis.

et mirātibꝰ ppl̄is. Cognoſcēteſq̄ mulierē eē facinoroſaȝ interrogāt q̄d mali fecerit: vt hec ei i tali feſto ⁊ i tāta freq̄ntia ppl̄i accidiſſēt. At illa crimē fatet. Septē (inq̄t) a me puulos editos ſcorto interfeci: ⁊ octaua adhuc die ꝑterita id feci. Orate ꝓ me vt remittat iiq̄tas mea. Hec ea loq̄nte ppl̄s ꝓſternit: ſȝ mulier expāſis brachiis ſtati ſpm̄ exalauit: vt adulteriū ⁊ homicidiū vlciſceret deꝰ. Scp̄tū eſt ei. ſpūs dn̄i effugiet fictū: ꝓpt̄ qd̄ aq̄ illā au fugit. Ex iſto ei ꝑpēdi pōt q̄tū aq̄ baptiſmi mūdat pctm̄ eiꝰ quē tāgit ⁊ expellit: qn̄ aqua q̄ nō erat niſi i ſignū ⁊ mēoriā eiꝰ fugiēs abhorrebat pctm̄.

¶ Scd̄a ꝓꝑetas aq̄ q̄ eſt extictiua ignis. Sic gr̄a baptiſmalis refrigerat ꝯcupiſcētiaꝝ incētiua. Eccl̄i. iii. Ignē ardētē extiguit aq̄. Licet. n. nō totaliter tollat ardor: mltū tn̄ diminuit: nec tolli debuit ex toto vt hō i eo exerceret et hūiliaret. ꝑs. Motū fluctuū eiꝰ tu mitigas. Reſtringit cōcupiſcētiā ocl̄oꝝ qn̄ ſe hūiliat ſicut iuſtū eſt ſub aq̄s elemētaribꝰ: q̄ ſe extulit ꝯtra creatorē ſuū. ꝑs. Qui tegis aq̄s ſupiora eiꝰ. Supiora ſūt ſupbia ⁊ ſupbie filie: q̄ natione celeſtes ſunt.

¶ Tertio aqua eſt aīaliū ſuffocatiua: ſicut in mari rubro ſuffocatꝰ eſt pharao cū exercitu. Sic virtꝰ demonū in his vehemētibꝰ aq̄s ꝯfrigit. Ibi ei brutalitas cū qua naſcimur: eneruat. Proprietatibꝰ ei brutoꝝ vtunt pctōres ⁊ brutalitatibꝰ eoꝝ. Atunt ei latratu canino dū litigāt: rugitu leonino dū cōminant aut ꝯuiciant: gānitu vulpino dum ſimulatorie vel deceptorie applaudūt: ſibilo ſerpētino dū mala ſuggerunt Sed iſta mōſtruoſitatis capita in aq̄s tribulant: ſicut ſupfuſione aq̄ picture delent. Inde aque baptiſmi dicunt aque niuis ꝓpter infrigidationē. Iob. ix. Si lotus fuero q̄ſi aq̄s niuis. Scd̄o eſt ſuffocatiua oīm pctōꝝ. Un̄ Dam̄. Qm̄ in icorruptione fecit nos deꝰ. Trāſgrediētes em̄ ſalutare eius mādatū corruptiōe mortis ꝯdēnauit: vt nō imortale eēt malū: cōdeſcēdēs ſeruis vt miſericors: ⁊ ſm nos factꝰ a corruptiōe ꝓpria paſſiōe redemit: ⁊ irrigauit nobis ex ſctā et imaculata coſta eiꝰ fontē remiſſiōis. Ex q̄ apparet q̄ ꝑ fontem illū oīe pctm̄ extinguit.

¶ Quarto aqua eſt ꝓductiua et gn̄atiua viuētiū. Fit em̄ ex aquis gn̄atio. Nā pluuias ⁊ inūdationes aq̄rū ſata deſiderāt ⁊ expectāt: vt fructificent/naſcant/⁊ creſcant. Eccl̄i. xxxix. Initiū vite hois panis. ſ. euchariſtie et aqua baptiſmi. Hec eſt aq̄ viua in qua mittebat cinis vitule rufe ⁊ purificabat legis cōtagia: quia ex v̄tute paſſiōis imolati xp̄i ꝓcedit efficatia huiꝰ ſacri. Ipſe. n. eſt puteꝰ aquaꝝ viuētiū q̄ fluūt ipetu de libano. i. corꝑe xp̄i cādidiſſimo. Eſt ei vna natiuitas tꝑalis: alia ſpūalis. In p̄ma naſcit hō mūdo: in ſcd̄a deo: p̄ma ex coitu: ſcd̄a ex ſpū. In p̄ma caro ꝓpagat de carne: in ſcd̄a ſpūs de ſpū. Ioh. iii. Qd̄ natū eſt ex carne caro eſt. Primā nemo admirat cū ſit cōis. Scd̄aȝ admirat Nichodemꝰ dicēs. Quō pōt hō naſci cū ſit ſenex. Nūq̄d pōt in vētrē mr̄is iterato itroire ⁊ naſci. Sūt em̄ aque baptiſmi aq̄ refectiōis ⁊ effectiōis. de quibꝰ ꝑs. Sup aquam refectiōis educauit me. Reficere em̄ eq̄uocū eſt ad alimētari ⁊ reꝑare. Nā aque baptiſmi ſunt aq̄ effectionis: q̄ ibi naſcit hō aque educationis et alimēti: q̄ retinēs innocētiam baptiſmalē alia bona addēdo ꝯtinue nutrit i fide ⁊ creſcit. His aq̄s ſunt oppoſite aq̄ deſtructionis: que ſunt affluētia deliciaꝝ ⁊ voluptatū carnaliū: quibꝰ ſuffocat nouus homo. Unde dicit yſidorus. libro. xii. ethimolo. q̄ oīm volucrū genera bis naſcūtur: ſcilicet de ouo/⁊ de vētre matris. Sic volucres celi: id eſt catholici naſcunt ſemel carnaliter filii ire: ſed iſta natiuitate quaſi euacuata naſcunt iterum ſpiritualiter filii dei. Pſalm̄. Aſſumpſit me de aquis multis id eſt de aquis baptiſmi ad multa valētibꝰ. Quia em̄ ſumꝰ piſces renati in baptiſmo oportet in diluuio mīe dei ⁊ aquarum eius inhabitare. Nam

D
Baptiſmꝰ.
Nꝰ aq̄ baptiſmi ſunt aq̄ effectiue ⁊ nutritiue ſpūaliter: et ibi de dupli ci natiuitate.

pisces (vt vult Ambro.in exhamerō) extra aquā viuere nō pñt: et sine dilu uio baptismi aut aq̄ꝝ ɔtritōis viuere nō possum⁹. Sic infideles q̄ꝛ i dilu uio isto nō ihabitāt: mortui sūt. ps. Uerūtñ i diluuio aq̄ꝝ mltaꝝ ad eū ñ ap proxiabūt. Nauis q̄ nō ē in aq̄ꝝ abūdātia est i piclo ɔfractōis. Est aūt mi rabile q̄ q̄ nascit̄ ex t̄ra/t̄ren⁹: postea nascat̄ ex aq̄ celestj: imo fiat aq̄ cele stis: ita vt ad eū respiciat illud ps. Et aq̄ q̄ sup celos sūt laudēt nomē dñi.
¶ Quito aq̄ est renouatiua germinātiū. Salices virides iux̄ aq̄s plātare r̄nouāt̄. Sic hoies ex vetustate p̄mi hois i nouitate gr̄e r̄parāt̄. Job. xxiiij Si senuerit i t̄ra radix ei⁹: ꝛ i pl̄ue mortu⁹ fuerit trūc⁹ ei⁹: ad odorē aque germiabit ꝛ faciet comā q̄si cū p̄mū plātatū est. Jō h̄ sacr̄ꝫ dr̄ lauachrū re gñatōis ꝛ renouatōis. Tit̄.iij. Sūt ei aq̄ calide q̄s iuēit Anā i de s̄to: ꝛ ca lore spūs scti renouāt ꝛ germiare faciūt corda fideliū. Jn de s̄to ei inuētus est baptism⁹. Aq̄ aūt pluuiales maxīe germiare faciūt plantas ꝛ arbusta. Sic aq̄ iste q̄ de cel' p̄cedūt q̄ ad v̄tutē. Jste sunt aq̄ q̄ bñdicūt dño. i. bñdi ctionē illā accipiūt a dño: q̄ tñ sup celos sunt. Figurat ēt baptism⁹ illā fu turā regñationē ꝛ renouatiōem: qñ renouabimur in corpe incorruptibili. Propt̄ qd̄ s̄ꝫ iohēm beleth in sabbatis pasche ꝛ pēthecostes solū celebra tur baptism⁹: nisi in necessitatis casu: vtpote cū obsideret̄ ciuitas vel imi neret infirmitas p̄babilis vel p̄secutio gentilium. Greci tñ circa epipha niā solebant baptismum celebrare: q̄ꝛ tūc xp̄s baptisatus est. hec beleth.
¶ Sexto aq̄ est ɔglutinatiua ꝛ vnitiua ptiū decidētiū. Puluis eñ nisi cō spsus fuerit aq̄ nō coheret. nec xp̄o capiti vnit̄ q̄s: nisi aq̄ baptismatj p̄fun dat̄: nec ad fructificādū aptat̄: s̄ꝫ ad modū puluerj sterilis ꝛ sine fructu ef ficit̄. ps. Jmpij sicut puluis quē p̄iicit vēt⁹ a facie t̄re. Geñ. j. Cōgregent̄ aq̄ q̄ sub celo sunt in locū vnū ꝛ appeat arida. Cū ei oēs cōueniūt i vnitatē sacr̄oꝝ: tunc se oñdit t̄ra corpoꝝ nr̄oꝝ ad fructificādū idoneā. ps. Cōgre gans sicut in vtre aquas maris: ponēs i thesauris abyssos. De solario do mus sue. i. de excelso celo suo vidit dauid bersabee vxorē vrie. i. eccl̄iaꝫ de gētib⁹: tunc dyabolo q̄ secū l̄ras sue mortis portat coniunctā: ꝛ vidit eā se lauantē aquis baptismatis. Jdeo ad se vocatā eam sibi legitimo charita tis matrimonio copulauit: submerso dyabolo in aq̄s illis. Erat ei t̄ra gē tiū arida: q̄usq̄ fuerit aq̄s baptismi irrigata: in q̄b⁹ magni ꝛ parui pisces piscati sunt ap̄l̄i et discipuli xp̄i/docti ꝛ indocti/perfecti ꝛ imperfecti. ps. Posuit desertum in stagna aquaꝝ: ꝛ terram sine aqua in exitus aquarū.
¶ Septimo est mollitiua ad recipiēdū ymagines reꝝ formaliū. Cera eñ siccitate idurata ad supfusionē aq̄ mollit̄: ꝛ ad ip̄ssiōes ꝛ formas vasoꝝ et scripturas apta efficit̄. Sic cor hūanū sub originali ariditate duratū sup fusiōe aq̄ mollit̄: ꝛ i eo v̄itatj forma recipit̄: ꝛ diuin⁹ caracter iscribit̄. Eze chiel'. xvj. Jngressus sum in pactū tecū ait dñs: ꝛ facta es michi et laui te aqua: ꝛ mūdaui sanguinē tuū ex te: ꝛ vnxi te oleo ꝛ vestiui te discoloribus. Nō ei sūt aq̄ baptismi aq̄ ɔ̄dictiōis i q̄b⁹ murmurauer̄t rebelles et duri fi lij isr̄l: s̄ꝫ sunt magis emollitiue cordiū ad deuotionē ꝛ contemplationem.
¶ Octauo aq̄ est corp⁹ diaphanū: iō luis susceptiua. Sic baptism⁹ p̄stat lumē fidei: ꝛ lumē gr̄e ad aiam trāsit. Jñ dr̄ sacr̄m fidei: ꝛ baptizād⁹ cū ba ptizat̄ fidē petit. Jō Apoca. iiij. Baptism⁹ appellat̄ mare vitreū p̄pt̄ pu ritatē inocētie/claritatē vite ꝛ sinceritatē fidei q̄ i baptismo suscipiunt̄: s̄ꝫ dr̄ sil'e cristallo: q̄ꝛ post aquā baptismi gelu ꝛ pruina adūsitatis ducunt̄ ad firmitatē ꝛ idurant̄ ɔ̄ adūsa: sicut ex aqua durescit cristall⁹. Sic martyres post aquā baptismi multa patiebāt̄: sic̄ p̄monet sapiēs. Eccl'i. ij. Fili acce dēs ad s̄uitutē dei p̄para aiam tuā ad tētationē. Et in hoc aqua ɔuenit cū

corpore celesti qđ diaphanū est:qꝛ hec aqua vim viuificatiuam habet per verbum : sicut celum per motum.

¶ Nono aqua est cōissima q̄ vbiqꝫ repit: ꝓpterea noticia huiꝰ sacramēti dꝫ eē cōissima:ꝛ inde istud sacr̄m est sūme necessitatis:ita ꝙ sine aq̄s huiꝰ sacri nō est in arbore hūana neqꝫ fructꝰ neqꝫ vita. Jō. p̄s. Erit tanq̄ lignuꝫ qđ plātatū est secꝰ decursus aq̄ꝝ. aq̄ꝝ gr̄e q̄ fluūt de latere saluatoris per amorē:aquaꝝ baptismaliū p fidē:aquaꝝ cōtritiōis p pniam. Hō em̄ (inq̄t Aristo.) est arbor euersa:cuiꝰ rami inferiꝰ/ꝛ radix supiꝰ. Sic est plantatꝰ iustꝰ supiꝰ in t̄ra viuētiū:rami inferiꝰ. s. sensitiua pars duplex: irascibilis ꝛ ꝯcupiscibilis. Geñ. iij. Subter te erit appetitus tuꝰ : ꝛ tu dñaberis illiꝰ. Ecōtra iniustꝰ. Cōtra naturā est habere pedes sursum ꝛ caput deorsum. Amat se planta in vna t̄ra:nō in alia:fructificat in vna:non in alia. Ideo amor ex riuulo trahit de latere ꝓcedēti saluatoris. Opꝫ ꝙ locꝰ nō sit vmbrosus sed patēs soli. Sic ex riuulo fidei ꝓcedēte ex fonte baptismatis fides attrahit:sꝫ subvmbrosa quercu erat ydolatria. Tertio opꝫ ꝙ t̄ra sit a vepribꝰ/sentibꝰ/ꝛ vrticis olno aliena:alioq̄n suffocarēt nascētē plātulam: et hoc habet ex riuulo cōtritionis. In p̄mo riuulo piscat deuotio / in scđo reꝝ arduaꝝ cognitio/in tertio diuina cōsolatio. scđs riuulus dulcis/ p̄mꝰ dulcior/tertius amarus:sed multum medicinalis.

¶ Sermo Septimꝰ eiusdē diei:in ordine. lxxj. p thema p̄cedēs.

A Baptismꝰ. Quare datus est baptismꝰ xp̄ianis: ꝛ circūcisio iudeis

Querit q̄re circūcisio iudeis:baptismꝰ datꝰ est xp̄ianis. Rō est qꝛ ppl's ille dure ceruicis erat:iō necessaria erat ei duricies ferri vl lapidis ad radēdū rubiginē originalis pcti:ppl's vero xp̄ianꝰ corde tenellꝰ est:iō facile ab eo aqua lauat macula illa. Jō dñs exercituū in p̄mo populo ferro pugnabat ꝯ originale in scđo ppl'o:qꝛ leo mutatus est agnū:austeritatē mutauit in māsuetudinē:ꝛ qđ p̄us cauterio purgabat:balneo lauare cepit baptismi. Vñ Bernar. Populo dure ceruicis cultellꝰ erat necessariꝰ:ꝛ lapideis cordibus merito cultꝰ debebant lapidei:q̄lit a iesu naue fctā circūcisio cōmēorat. Nt aūt iesus tāq̄ agnꝰ mansuetꝰ hāc abstulit austeritatē. Idē duriciā duris fuis bñ ꝯgruā/filijs ꝯmutauit i māsuetudinē:vt rubiginē origīalis pcti quā vix cultellꝰ radere poterat:cū vnctiōe gr̄e lauet facile aq̄. Hec Ber. In signū cuiꝰ de circūcisis ꝓcessit baptismꝰ. Instrumētū em̄ circūcisiōis fuit petra:instrumentū baptismi aq̄. Et iō q̄n moyses pcussit petrā ꝛ fluxert aq̄:euidēter oñdit de circūcisione ꝓcedere baptismū ꝛ a circūcisis vt a iohē xp̄o/ꝛ apl'is incipe p̄dicationē baptismi. Job. xxviij. In petris riuos excidit. Gētes xp̄o eo dicebant gētiles:qꝛ manebāt geniti tales. s. nec circūcisi nec baptisati:iō lepra originalis pcti ab vt̄o infecti manebāt. Hec sepatio ab exordio mundi facta est q̄n diuisit deꝰ lucē a tenebris:ꝛ appellauit lucē diē:ꝛ tenebras noctē:ꝛ h̄ q̄n sp̄us dñi ferebat sup aq̄s:qꝛ fideles fidei luce clarescūt:ꝛ infideles infidelitatis tenebris obscurant. Et iñ est ꝙ de fidelibꝰ fideles nascuntur:qꝛ dies diei eructat v̄bū. i. baptizatꝰ baptizato oñdit fidē de v̄bo icarnato:ꝛ de infidelibꝰ infideles:qꝛ nox nocti idicat sciaꝫ mūdanā. Sꝫ nō pōt gloriari baptizatꝰ de fide v̄bi ab alijs docētibꝰ i se suscepta:nisi bñ opet: qꝛ fides sine opibꝰ mortua est. Et iō dꝫ conari vt fidei iungat charitatē et dilectionē dei operātem:et ad hoc sepiꝰ implorare auxiliū dei ꝛ genitricis eius Marie:ad quā nunc recurramus dicentes Aue.

B ¶ In presenti sermone dicemus primo de ministerio baptismi. Secun-

Baptismꝰ. do de his q̄ fieri debent in baptismo. Tertio quō est sacr̄m nō reiterabile.

Mi sacer- ¶ Quo ad primū dico ꝙ istud sacr̄m mīstrari dꝫ p sacerdotē:nisi i casu ex-

tremē necessitati.ꝑpl's.n.israel trāsiuit vada iordanis:ſʒ leuitico miste-
rio.Josue.iij.Post cui⁹ trāsitū iesus nou⁹ dux suscipit baptizatū:vt in trā
supne ꝓmissiōis iducat.Est ei baptism⁹ vulua ī q̄ gñat dñs filios suos fide
les.Eccli.j.Initiū sapie timor dñi:ꝛ cū fidelib⁹ a vulua ꝯcreat⁹ est.Uuluā
vocat baptismū:ī q̄ eccl'ia spūales filios gñat:ꝛ illi fideles q̄ a tpe baptismi
fuiūt dño ī tiore:xp̄s est q̄ baptizat vt pᵗ iohi testaᵗ dicēs.Sup quē viderꝭ
spm̄ descēdētē:hic ē q̄ baptizat ī spū sctō.Propᵗ qđ nō.ē melior baptism⁹
p man⁹ iusti q̄ pctōris donat⁹:qm̄ q̄liscūqꝫ sit mister:xp̄s ē q̄ baptizat.Est
etiā ibi dilectꝭ queādmodū fili⁹ vnicorniū:vt si q̄raᵗ quō dilect⁹:certe quē-
admodū fili⁹ vnicorniū.Xp̄s vnicornis cui⁹ oēs xp̄iani filij sunt vnicornes
vnū cornu tm̄ hn̄tes.i.vnā fidē p baptismū:q̄ est cornu ꝛ arma nr̄a ꝯ hostes
visibiles ꝛ īuisibiles.ꝭm pliniū vnicornis pugnatur⁹ ꝯ elephātē p̄mo linit
et acuit cornu suum ꝯ saxū.Sic nos pugnaturi cū dyabolo cornu fidei nr̄e
debem⁹ acuere ad saxū xp̄m:ꝯsiderātes quāta ꝓ nobis sustinuit.Acuties
sine q̄ reddiᵗ cornu iutile ad pugnādū charitas est.de q̄.j.Cor.xiij.Si ha-
buero oēꝫ fidē ita vt mōtes trāsferā:charitatē aūt nō habuero:nichil mihi
prodest.Hoc cornu acutū hēbat q̄ dicebat.Esa.l.Corp⁹ meū dedi pcutiēti-
bus et genas meas vellētib⁹.Jdcirco posui faciē meā vt petrā durissimā.
¶ Pro scđo dr̄ q̄ primo sacerdos dʒ premittere exorcismos:q̄s cū graui-
tate dʒ dicere.Mature ꝛ prudēter ꝓcedere debet q̄ iungit in p̄lio.Jlle aūt
cōtra ptātes aerias bellū indicit:vt a baptizādo eijciat fortem armatū:et
leui flatu eū expellit:sed v̄bis minacib⁹ et terrēdis.Propter qđ suauiter
anhelat sacerdos ꝛ super aquas baptismi eas sctificādo:ꝛ in ore pueri vt
exsuflet dyabolū.Tēpore autē apl'oꝝ solū dicebaᵗ.Ego baptiso te:ſʒ beat⁹
clemēs ex doctrina btī petri vnctionē crismatis ꝛ olei addidit:postea leo
papa ꝛ damasus ꝛ Ambrosius aliqua addiderūt hec beleth.Dicit etiā q̄
null⁹ suscipi dʒ in patrinū:nisi sciat dñicā orōnē ꝛ credo ī deū:qꝛ p̄rini sunt
baptissatoꝝ fideiussores de fide eoꝝ rn̄suri ī die iudicij.Sacerdos aūt oīm
quos baptizat p̄rin⁹ est:ſʒ nō ad hoc teneᵗ ꝓpter multitudinē nisi ī gn̄ali:
et iō cure p̄rinoꝝ illos ꝯmēdat.Scđo vngēd⁹ est baptizād⁹ oleo:p̄io vt ti-
meat xp̄ian⁹ ignē eternū:eo magis q̄ se sentit oleo īpinguatū:ꝯsiderās q̄
oleū flāmā vehemētiorē accēdit si ignib⁹ appliceᵗ.Propᵗ qđ ipósteꝝ arde-
būt xp̄iani ī illo igne magis q̄ īfideles.ps.Impinguasti ī oleo caput meū
Ezech.xvj.Laui te aqua:vnxi te oleo:ꝛ paulo post:ꝛ accidit post oēm mali-
ciā tuā ve ve tibi ait dñs de⁹.Scđo vt cognoscat q̄ p baptismū vngiᵗ ī ꝓ-
phetā et ī regē.Dauid ei p̄io vnct⁹ est ī ꝓphetā a samuele et ī signū regis
futuri ꝛ athlete.Solebāt ei oleo inūgi athlete ꝭm Hiero.sup Osee.Inde
et pugnauit ꝯ golyā ꝛ vicit:postea vnct⁹ est ī regē sup iuda ꝛ sup isrl':qꝛ q̄li
bet xp̄ian⁹ ī baptismate vngiᵗ ī ꝓphetā.i.vidētē p fidē.Fides.n.est de his
q̄ ꝓphetice reuelanᵗ:ꝛ in futuꝝ regē ꝛ athletā ꝯ dyabolū.Tūc.n.imponiᵗ
ei certamē ꝯ hostē.Crisosto.home.v.sup Math.in īpfecto.Athleta ad cer-
tamē vngiᵗ vt lucteᵗ.Sic spūal'r oleo crismatis vngiᵗ xp̄ian⁹:vt ꝯ dyabo-
lū q̄si spūalis athleta lucteᵗ.Scđa v̄o vnctio q̄ duplicaᵗ:ad regnū duplex
disponit.s.ad regnū sup corp⁹ ī p̄nti:ꝛ ad regnū gl'ie ī futuro.Qꝛ aūt dñs
cōsecret ꝛ vngat xp̄ianū ī regē ī baptismo:hoc iō est:qꝛ dñs erga suos crea
turas nō mutaᵗ.Nō eñ est dñs variabilis et mutabilis.Malach.iiij.Ego
dñs ꝛ nō mutor.Sed sic est q̄ dñs a p̄ncipio fecit hoī tm̄ honorē q̄ cōstituit
eū in regē.Cū eñ fecit mundū voluit sup eū ponere regē dicēs.Faciamus
hoiem ad imaginē ꝛ sil'itudinē nostrā:et p̄sit piscib⁹ maris.Ex q̄ ptꝫ q̄ fuit
ibi cōsona electio:qꝛ nō solū habuit ibi vocē pater ſʒ etiā fili⁹ ꝛ spūs sctūs.

dos est pro-
prius mini
ster baptis-
mi.

C
Oleum.
Baptizād⁹
vngiᵗ oleo
ꝓpter duo:
et ibi q̄ per
baptismum
cōsecraᵗ in
ꝓphetam ꝛ
regem.

ideo dicit faciamꝰ. Si eñi imago q̄ est in sigillo regis viueret diceret ꝙ eēt rex. Etiā eū inūxit qñ dñs ei bñdixit. In bñdictione ei attēdit ꝯsecratio: ⁊ tūc dedit eis iterꝝ dñationē dicens. Dñamini piscibꝰ maris ⁊c̄. Jō hoc idē facit deꝰ cuilibet i baptismo: qꝛ ī recreatiōe aīe repat in sīlitudinē dei: inū git et ꝯsecrat: ⁊ hꝫ dñiū sup volucres celi. i. spūalia pctā: ⁊ pisces maris. i. pctā carnis: ⁊ bestias tre quātū ad demones. Jō rusticꝰ est deo q̄ peccat et imaginē dei ꝯculcat. Vñ sic̄ dignitas militarꝭ ꝯfert accinctiōe gladij: ciui litas romana traditiōe penule vel vestis: hereditas traditiōe anuli: regnū impositiōe corone: sic ꝑ sacrm̄ baptismi fiūt hoīes milites xp̄i accincti gla- dio flāmeo charitatꝭ: ciues padisi traditiōe vestis īnocētie: coheredes xp̄i traditiōe anuli fidei: ⁊ reges etni ꝑ inūctionē sacrā. Ephe. ij. Jam nō estis hospites ⁊ aduene sꝫ estis ciues sctōꝝ ⁊ domestici dei. Inde btūs ludoui- cus reqsitꝰ q̄ nobili cognomie appellaret: q̄siuit vbi habuerat maiorē no- bilitatē: ⁊ cū multi dicerēt ꝙ a p̄decessoribꝰ suis: ⁊ ꝙ ex nobilitate eoꝝ vel loci vñ ortū habuerat debebat noīari. Ad qꝺ ille. Nō memini me habuisse maiorē honorē q̄ꝫ qñ ego fui xp̄ianꝰ: ⁊ hoc fuit apꝺ pissiacū. Ideo ego volo vocari ludouicus de pissiaco: ⁊ ita appellatꝰ est. Hinc Esa. lj. Attēdite ad petrā vñ excisi estis ⁊ ad cauernā laci. Petra xp̄s: cauerna laci latus xp̄i vñ ꝑ regñationē ꝓcessistis. Attendite ergo claritatē gñis vr̄i ne peccetis. qꝛ Romo. vj. Quicūq; baptizati sumꝰ in xp̄o iesu: in morte ipsiꝰ baptizati su- mus. Tertio dat sal in baptismo. Prio vt ꝓfiteat baptizatꝰ fidelitatē suā deo. j. Esdre. iiij. Memores sumꝰ salis qꝺ comedimꝰ in palatio regis. vbi glosa quedā. Mos erat vt dum q̄s iuraret fidelitatē regi ꝙ dabat ei sal ad comedēdū: vt sic iuraret tādiu seruire regi ⁊ eiꝰ seruare fidelitatē: q̄ꝫdiu sal comederet. Et ideo filij israel cū arguerent a samaritis de rebellione ꝯtra persaꝝ regē dicebāt. Mēores sumꝰ salis ⁊c̄. Ideo ⁊ baptisandis sal datur ad comedēdū quasi ꝓfiteant: quādiu sal comedā: tādiu fidē deo meo serua bo. Scd̄o in hoc ostēdit suscipe donū sapie: qꝛ sicut sal q̄si lapis fit ex substā tia aque calore solis desiccata: sic ex aqua baptismi ⁊ calore spūs scti fit hō fidelis ⁊ sapiēs ⁊ nō alr̄s: qꝛ Joh. iij. Nisi q̄s renatꝰ fuerit ex aqua ⁊ spū ⁊c̄. Hic calor ex illo sole ꝓcedit de q̄ dicūt īfideles. Errauimꝰ a via xitatis: ⁊ sol iusticie nō illuxit nobis. Sic baptizatꝰ paulus ab anania ⁊ igne spiritꝰ scti: factꝰ est vas electionis: ⁊ vas sapiētie salutarꝭ. Itē s̄m halt. in quarto dat sal vt sale sapiētie cōditus careat fetore iniqtatis: ne a vermibꝰ pctōꝝ vltra putrescat. Quarto interrogat baptizādus de fide: qꝛ si esset adultus et crederet baptismū nō esse efficax remedium ad abluēda peccata: nichil sibi prodesset: si sit paruulus: vice eius respōdetur per patrinos.

D Baptismꝰ. Quare interrogant pueri de fide in baptismo: cum nō sint rōnis capaces ⁊ quō ꝑ alios ꝓcuratur eorū salus.

¶ Sed querit quare puuli interrogant de fide cū nō sint fidei capaces. et rñdet ꝑ patrinos? Rñdeo ꝙ sicut puulo nō credēti ⁊ nesciēti p̄stant multa bñficia ministerio parētū: vt cibus/potus/⁊ vestitꝰ: nec īpedit ista bñficia paruuli ignorātia. Non eñi qꝛ ignorat mīnꝰ pānis inuoluit aut lauat. Sic etiā eidē ignorāti: licet ea sibi nesciat adhiberi: medicamēta adhibētur et sanitas acqritur. Scd̄o si meritis parētū carnaliū dei bonitas sanitatē et bona tpalia (quibꝰ postea deū impugnāt) filijs carnalibus comedit: multo fortiꝰ filijs spūalibꝰ ꝯdat deꝰ precibꝰ et meritis parentū spūaliū bona q̄bus deū honorāt ⁊ laudāt. Et cū querit cur interrogat de fide puuli: cū sciatur oīno rñdere nō posse. Idē est ac si quereret de pupillo cur cōuenit in iudi- cio: cum nō intelligat q̄d ab eo petat: nec sciat petitioni rñdere: in quo ma nifestū est ꝙ tutor debet pro eo respōdere ⁊ causam illiꝰ noīe agere. Pro- dest autē pupillo qꝺ pro eo tutor vtiliter agit: ⁊ cōditionem suam in causa

sua meliorẽ facit. Sic fit p tutorem spũalem patrinam. Preterea credit regulus/ꝛ saluatꝛ filius ei⁹. credit martha/et suscitatꝛ lazarus. credit pater archisynagog⁹/et suscitatꝛ filia ei⁹. credit chananea/et a demonio purgatꝛ filia. credit cẽturio/ꝛ puer ei⁹ curatꝛ. credunt delatores paralitici eũ posse a xp̃o curari ꝛ curatꝛ ei⁹ aĩa ꝛ corpus. Uidẽs eñ fidẽ illoꝝ ait. Remittũtur tibi pctã tua. Si isti aliena fide sanati sunt: cur nõ aliena fide parentũ vel eccĺie puuli ab originali mũdari pñt: cũ remedio p xp̃m ordinato? Quarto si ẽm Aplm saluatꝛ vir ĩfidelis p mulierẽ fidelẽ: et mulier ĩfidelis p virũ fidelẽ: cur viri pariter ꝛ mulieris fide vtriusq̃ fili⁹ nõ saluabitꝛ. Quito vicẽ baptismi olim circũcisio obtinuit: ʒ sola circũcisione absq̃ fide puuli ꝓp̃a saluabatꝛ puer: ergo multo magis absq̃ fide ꝓpria p baptismũ q̃ est excellẽtius remediũ. Sexto plus abũdat grã dei ad saluãdũ q̃ pctm̃ Ade abundauerit ad dãnandũ: qꝛ vbi abundauit delictũ supabũdauit ꝛ grã. Cũ igitꝛ paruuli p alios peccauerint: q̃re p alios nõ ꝓcurabitꝛ eoꝝ salus? Septimo dicit saluator. Sinite paruulos venire ad me: talium eñ est regnũ celoꝝ. Cũ ergo tunc non sint actualis fidei capaces: quõ est eoꝝ regnũ celoꝝ nisi per alios eis subueniatꝛ vt saluentꝛ. Debẽt tñ adulti anteq̃ baptizentur in fide instrui. In veteri lege iubebatꝛ capillos radi mulieri quã q̃s ad pugnã exiẽs iter hostes captã sibi ꝯcupierat: qꝛ si aliquẽ infidelẽ corpi nr̃o.i. xp̃o volum⁹ copulare tanq̃ spõsam: pri⁹ debem⁹ nouacula xbi dei oẽ infidelitatis cõtagium ab eo abradere: vt sic xp̃o per baptismũ valeat copulari.

¶ Quinto baptism⁹ fieri debet in noĩe trinitatis qualibꝫ ꝑsona sigillatim expressa. In cui⁹ signũ in baptismo xp̃. tres ꝑsone apparuerũt. Et ideo baptism⁹ arrianoꝝ q̃ derogabãt trinitati/erat iutilis: imo nociuus. Patuit per exemplũ Gregorij turonẽsis. Est eñ (inquit) in burdegalẽsi territorio quoddam oppidum: qđ dicitꝛ Reonciouilla: in qua arriani gothi ecclesiaꝫ catholicoꝝ ad suã heresim transtulerãt: catholicis inde eiectis: nec licẽtia habita illuc ampli⁹ intrãdi: more arriano illic itẽdẽtes suos puulos baptizare. Et tũc sacerdos prudẽs catholicoꝝ filios ĩ domo paterna baptizabat Dũ aũt arrianoꝝ filij ad ecclesiã deportarentꝛ vt sacrilego baptismate macularentꝛ/preueniebat eos diuina vltio. Nã quoscũq̃ illic baptizabãt/non reuertebãtur ĩ domũ paternam. Sed priusq̃ eam ꝯtingerẽt/numero fere viginti mortui sunt: ꝓpter cui⁹ terrorẽ eccĺiam illã dimiserũt. Sꝫ nec vn⁹ de baptisatis a catholico mortuus est. Suscipi q̃ debet baptism⁹ i magna reuerẽtia ꝓptꝛ honorẽ sctĩssime trinitatis q̃ illic inuocatꝛ et spãliter assistit. Et ideo puniti sunt q̃dã pagani irridẽtes baptismũ xp̃ianoꝝ. Nã cuꝫ post passionẽ bti Ciriaci (vt ĩ miraculis ei⁹ legitꝛ) Carpasi⁹ p̃fect⁹ domũ martyris a Maximiano obtinuisset: ꝛ ĩ ea epulas cũ nouẽdecim amicis suis celebraret. et ĩ loco vbi baptizabãtur xp̃iani ĩ derisionẽ xp̃ianorũ se balnearẽt: oẽs predicti subita morte ibidem perierũt. De pñtib⁹ etiã qualẽ timorẽ ꝛ reuerẽtiã debeãt hr̃e ostẽdit eccĺia cũ ait de baptismo xp̃i. Aqua iordanis stupuit. emphatice loquitꝛ. i. si haberet intelligẽtiã ad presentiã gl̃iosissime trinitatis stupuisset: quãto magis presentes/fide intelligẽtes pñtiam trinitatis adesse: timore reuerẽtiali cõcuti debẽt. Unde triplex ibi fit immersio ĩ honorẽ trinitatis. vel in memoriã triduane sepulture xp̃i.

¶ Pro tertio habẽdũ est ꝓ certo q̃ baptism⁹ sit sacramẽtũ nõ reiterabile Semel eñ in anno igrediebatꝛ summ⁹ sacerdos ĩ sctã sctõꝝ cũ sanguie: sed pluries sine sanguie. Sic semel p baptismũ ad nos igreditꝛ xp̃s cũ sanguine: ʒ totiẽs postea igreditꝛ q̃tiẽs grã sue visitationis illustrat. qđ nõ semel fit ʒ septuagiesseptiẽs. i. q̃tiens remittuntꝛ pctã. Libro. xj. hist. tripar. tpe

E Baptism⁹. Q̃ ẽ sacramẽtũ nõ reiterabile: et pria tabula post naufragium.

Attici epĩ cõstãtinopolitani iudeꝰ quidã sepiꝰ baptizabat ficta xp̃ianitate et hac arte pecunias mltas sibi ꝯgregabat. Qui cũ delusisset macedonianos ⁊ arrianos/ad fontẽ orthodoxorũ venit:q̃ cũ paratꝰ esset intrare aqua disparuit. Cũq̧ cogitarẽt aquã defluxisse/rursus ipleuerũt fontẽ:⁊ denuo deducto iudeo aqua dispuit. Qui tũc cognitꝰ est pluries fuisse baptizatꝰ. Pria em̃ tabula est post naufragiũ illꝺ pmũ gñis hũani:quã necesse est homini arripe vt saluet:qꝛ nisi q̃s renatꝰ fuerit ex aqua ⁊c̃. Sed scd̃a tabula post naufragiũ est pnĩa:qꝛ si postq̃ quis app̃hẽdit tabulã baptismi eam amittit/violãdo.s.spõsionẽ quã fecit in baptismo:q̧.s.renũciaret dyabolo et põpis eiꝰ:et sic labẽdo scd̃a tabula p quã saluet est pnĩa. Neq̧ em̃ iterꝝ baptizãdus est hõ:sed ad pnĩam recurrẽdũ est. Ex tabulis em̃ nõ ex tabula tm̃ facta est archa Noe:p quã in periculis saluatũ est genꝰ hũanũ. Illa est em̃ ecclesia. p̃s. Quia ipse sup maria fundauit eũ.s.cetũ catholicorꝝ.i.sup maria baptismi i q̃bꝰ subuersa est tota potẽtia egyptiorꝝ. Oia ei alia ecclie sacramẽta sup istud fundant. Sed sup flumia penitẽtie preparauit eũ.s.super flumia lachrymarꝝ et imbriũ celitꝰ veniẽtium:vel riuorꝝ de fontibꝰ oculorꝝ procedẽtiũ. Est em̃ tp̃s nascẽdi ⁊ tp̃s moriẽdi. Tp̃s nascẽdi i baptismo qñ factꝰ est fons patẽs domui dauid in ablutionẽ:qñ grauidata ecclia ex cõplexu spõsi celestis ⁊ calore charitatis maturatis noue gr̃e ptubꝰ ⁊ apto vtero gr̃e in fonte baptismatis:p euidẽtẽ xp̃iane religionis ꝯfessionẽ tp̃s fuit nascẽdi ⁊ in nouam lucẽ exeũdi. Sed tp̃s moriẽdi:cũ nascẽtibus iebuseis primis motibꝰ per penitẽtie disciplinã in cruce affigendi sunt. Semp enim debent esse latrones veteris hois in supplicio:ne pro eis incidamus in penam ⁊ iusticiam quam de eis facere neglexímus.

¶ Eiusdem diei Sermo octauus.⁊ in ordine.lxxij.per thema precedens.

A Baptismꝰ. Quare nõ excludit mortẽ cũ sit effectꝰ culpe originalis.

Querit cũ baptismꝰ deleat pctm̃ originale:quare non impedit mortẽ cũ ip̃a ex origialivicio duxerit originẽ. Si ei delet cãm cur nõ etiã delet effectũ? Rñdet q̧ hoc fit ex summa dei mĩa. Quid eẽt iã vitiato homini hec p̃ns vita eťna/nisi eťna miseria? Qꝺ plotinꝰ gẽtiliũ phorꝝ q̃dã:teste Aug. recte intellexisse laudat. Nã cũ de hũanis aĩs ageret Pater inq̃t misericors mortalia illis vicula faciebat. qꝺ et vult Aug. Qꝫ mortales (inquiẽs) sunt hoies corpe ad miam dei p̃ris ptinere videt:ne huiꝰ vite miseria sp tenerẽtur. Tũc em̃ a demonibꝰ q̃d i miseria differrẽt? Nũc aũt lõge differũt. Cũ em̃ dei sit btã eťnitas:demonũ misera eťnitas:hõ cuius est miseria mortalis vel mortalitas misera a dei btitudie cecidit:sꝫ vsq̧ ad demonũ miseriã nõ cecidit:dño ꝓuidẽte ac dicẽte. Uidete ne sumat de ligno vite:⁊ viuat in eťnũ. p̃s. Melior est mĩa tua:ista.s.sup vitas multas ⁊ infinitas. Prouidit em̃ nob misericors dñs de vita lõge meliori ⁊ ppetua:q̃ eẽt sine q̃cũq̧ miseria aut anxietate:ad quã p amaritudies huiꝰ sctı trãsiremꝰ. Ad quã nob suspirãdũ docuit:dũ huiꝰ vite blãdimẽta ꝯtẽnẽs/natꝰ i vili loco/reclinatꝰ in p̃sepio:post mltas a pctõribꝰ susceptas ꝯ̃dictiones/ipsam deniq̧ mortẽ ppessus est:vt nob ingressum ad eã faceret. Sed ⁊ dedit nob remediũ efficax baptismũ ip̃m in iteritũ oim hostiũ nr̃orꝝ/et p̃cipue capitaliũ.i.vitiorũ q̃ impediũt nos trãsire i illã beatã terrã ꝓmissiõis. vñ ꝭm Greg. i registro. maris rubri trãsitꝰ figura baptismatis fuit:in q̃ hostes a tergo etiã mortui sed aliĩ ꝯtra faciẽ in heremo sunt inuẽti. Sic eorꝝ q̃ in baptismate tingunt pctã oia preterita relaxãtur/⁊ velut egyptij hostes immergunt:qꝛ dum in hac vita viuimꝰ priusq̃ ad ꝓmissionis patriã ptingamꝰ/multe nos tenta-

tiones fatigāt:ꝛ ad terrā viuētiū redeūtibꝰ iter intercludere festināt. Hec ille. Nūq̄ tn̄ deserit dn̄s illos q̄ eū fideliter inuocauerit:sꝫ nec btā ꝟgo: vt pote ad auxiliandū tribulatis instituta. Ad quā recurramꝰ dicētes Aue.

¶ In pn̄ti sermone dicemꝰ p̄mo de effectibꝰ baptismi:siue de his q̄ opaꝛ deꝰ in baptismo. Scd̄o q̄ culpandi sunt q̄ in baptismo ꝓmissa nō seruant.

¶ Quo ad p̄mū sciendū est q̄ in baptismo nostro septē opaꝛ deꝰ q̄ inuēta sunt in xp̄i baptismo. Primū est culpe originalis:ꝛ cuiuscūq̄ ēt mortalis si inueniaꝛ remissio. Qd̄ designaꝛ in presentia iesu.i.salutis:q̄ secū nō cōpatiꝛ pctm̄. Est em̄ baptismus diluuiū in q̄ submergūtur oēs pctōres. Rubrū mare in quo mergiꝛ Pharao.i.dyabolꝰ cū oi exercitu suo. Idō mare illud amarū est dyabolo/sꝫ dulce xp̄iano. Misso siqdē ligno crucis dulcorate sunt aq̄ marath. Proiecit noster dauid arma saul legalia sacr̄a ꝛ cerimonias:q̄ nimis onerosa erāt:q̄ nec nos nec p̄res nr̄i portare potuimus: nec i illis pugnare potuit:sꝫ i vno lapide.i.i vna fide/i vno baptismate ipꝫ ꝓstrauit. Iste est riuꝰ baptismi q̄ destruit septē riuos egypti.i. septē mortalia. Esa.xl. Iohes damascenꝰ. Qm̄ duplex est hō ex aīa ꝛ corpore duplicē dedit purgationē ꝑ aquā ꝛ spm̄:spū q̄si ꝑꝫ ymaginē ꝛ sil̄itudinē renouāte:aqua quasi ꝑ spūs gr̄am corpus a pctō purgante. Purgatio aūt talis onus est leue ꝛ dulce amāti. Nō em̄ de nouo baptisatis imponiꝛ aliqua satisfactio. Olim parauit balneū sꝫ durū:diluuiū in q̄ pene mersum ꝛ suffocatum est genꝰ humanū:nūc parauit balneum dulce.i.diluuiū gr̄aꝝ. p̄s. Dn̄s diluuiū inhabitare facit ꝑ fidem. Et alibi. Etem̄ non credentes: ihabitare dn̄m deū. Per istud em̄ diluuiū inhitat deꝰ corda xp̄ianoꝝ. In hoc mergiꝛ dyabolꝰ ꝛ lauaꝛ xp̄ianus. Ezech.xlvij. Sanabunꝛ aque.s.ad p̄sentiam saluatoris ꝛ tactū mundissime carnis eiꝰ:et viuet ois aia ad quā ꝑuenerit torrens:et hoc ꝑ ablationem mortis pcti. vn̄ Augu. sup Ioh. ser. xiij. Quō nō caruit ppl̄s israel ppl̄o egyptioꝝ/nisi cū veniret ad mare rubrum:sic pressura pctōꝝ nemo caret/nisi cum venerit ad fontem baptismi Ezech.xxxvj. Effundam sup vos aquam mundā:et mundabimini ab oibus inquinamentis vestris:actuali et originali. Lotus em̄ baptismate dicere pōt qd̄ pylatus. Innocēs ego sum a sanguine iusti huiꝰ. de q̄ Apoc.j. Dilexit nos ꝛ lauit nos a pctis nostris in sanguine suo. Augu. A paruulo recenter nato vsq̄ ad decrepitū senem sicut nullꝰ ꝓhibetur a baptismo: ita nullus est qui non moriatur peccato in baptismo.

¶ Scd̄m est gr̄e infusio:qd̄ representatur in Iohāne q̄ baptizat:qꝛ gr̄a lauat ꝛ purgat et sctificat:ꝛ fit nouus hō deposito veteri. p̄s. Renouabiꝛ vt aqle iuuētus tua. Aqla em̄ descēdēs ad fontem plumas veteres mutat: ꝛ sic iuuētus ipiꝰ renouaꝛ:qꝛ in fonte baptismi plume veteris hois ꝛ pctōꝝ dimittunꝛ:ꝛ nouus homo spūaliter renasciꝛ. Aqua em̄ baptismatis sicut more suo abluit exteriores sordes:sic spūali more itus purgat spūales sordes. Zacharie.xiij. In die illa erit fons patēs domui dauid i ablutionem pctōris ꝛ mēstruate. Hec est vestis inocētie q̄ daꝛ in baptismo/q̄ summe custodienda est. Hoc est diluuiū in quo pereūt oīa aialia : p̄ter animas que saluantur in archa cordis et rationis.i.preter rationales motus.j. Petri.iij. Anime salue facte sunt ꝑ aquam:quos ꝛ nūc sil̄is forme saluos facit baptisma. In mari rubro submersi sunt egyptij et saluati hebrei:ꝛ in baptismo extinctis vitijs virtutes ꝑdurāt sine lesione. Vn̄ ꝓpter triū theologaliū virtutum infusionē in tribꝰ locis inungiꝛ puer:in vertice rōnis vt fidē sciat ꝛ obseruet:in scapulis vt onus xp̄i sciat portare in spe p̄mij eterni:in pectore vbi est cordis habitaculū vt charitate ferueat. Propꝛ quod

B
Baptismꝰ.
De septē effectibꝰ baptismi.

C
Baptismꝰ.
Quare baptizandus vngiꝛ in tribus locis.

et David ter inūctꝰ est. Prio in ꝓphetam a Samuel in bethleem: per qđ intelligiť prima vnctio in qua ǭlibet baptizatꝰ inūgiť in ꝓphetā.i.vidētē per fidē que est de obscuris q̄ ꝓphetice reuelata sunt. Scđo in ebron militaturꝰ cōtra ysboseth: q̄ interp̄tať vir ꝯfusionis.i.cōtra dyabolū spe mercedis ⁊ corone. Hic ⁊ athlete inūgi solebāt. Tertio sup totū isrł: ⁊ hec vnctio charitatis. Axa.i.hūana nā a deo q̄rebat: terrā arētē dedisti michi: qꝛ ps. Aia mea sic̄ terra sine aqua tibi: ⁊ ecce pr̄ celestis p filiū dedit irriguū supius ⁊ inferiꝰ. Inferiꝰ quidē aquā elemētarē in quo baptizantur hoies et supius celestes aquas gr̄e: que desuper effundūtur in aīa baptizati.

¶ Tertiū est fomitꝭ refrigeratio: qđ in aqua respsa exp̄miť. ps. Cōtribulasti capita draconū in aq̄s.i.pctā origialia ⁊ mortalia: q̄ plura sūt capita. Cerberus ei infernalis ianitor tricaput vel triceps est. ꝓpť origiale/mortale/⁊ veniale: lꝫ veniale nō subderet ei sine aliīs duobꝰ. Sed tñ caudā non oīno extinguit aut interimit/ semp moueť: qꝛ cauda ꝯcupiscētie sp titillat in nobis. Fm Pliniū. Licet plūbū possit dealbari ⁊ lauari: nūq̄ tñ pōt sua immūdicia totalr̄ ablui ꝓpter sue maťie grossitiē et impuritatē: q̄ est argētum viuū immūdū/ ⁊ sulphur imūdū et fetidū. Sic cū simꝰ creati ex ipura maťia carnis ⁊ sanguis: licet p baptismū spūs possit ablui: ipuritas tñ carnis nr̄e.s.ꝯcupiscētia nō pōt a nobis penitꝰ amoueri: q̄uis tēperari. Vñ dicūt baptizati. Trāsiuimus per ignē et aquā: ⁊ eduxisti nos i refrigeriū. In aq̄ extinguiť aut saltē diminuiť puersi ardoris incēdiū: in igne soluiť mortifere frigiditatꝭ gelicidiū. Ardētes nascunť filiī Adā igne amoris puersi qñq̄ apto/qñq̄ clauso. Nā flāmis neq̄ssimoꝝ desidērioꝝ erūpere nō valētibus tpe infantie: in etate pubertatꝭ velut ex ingēti fornace ⁊ camino ꝯflagranť. Sꝫ igne spūs scti gelicidiū circa supiora dissoluiť: ⁊ aq̄ baptismatis circa inferiora ardor diminuiť cōcupiscētie. Et sicut p cōtactuꝫ carnis ꝓpagate p libidinosam cōcupiscētiā ois aīa ꝯhit culpe originalis immūdiciā: sic couenīens fuit vt ex tactu mūdissime carnis xp̄i ꝯheret aqua vim sctificatiuam/et fomitis repressiuā: maxime cū btā illa caro mūda essꝫ ab oi cōtagio. Augu. Per baptismū agiť vt vetus homo crucifigať ⁊ corpus peccati destruať. Ecce post trāsitū maris rubri nubes refrigerans estum concupiscentie. de qua Apostolus. Omnes baptisati sunt in nube ⁊ mari.

D Baptismꝰ. Q tota pena eťna tollit i baptismo: nō autē tp̄ales pene.

¶ Quartū est pene debite ꝓ pctis abolitio: qđ significať in colūba i qua apparuit spūs sctūs: q̄ felle oīno caret. Triplices sunt pene debite pctō. Quedā sūt naturales ⁊ naturalr̄ inflicte: ⁊ q̄ sequunť naturā corruptā: et iste nō sūt abolite. Nā fꝫ Alex. de hall. iī. pte. baptismꝰ delet oēꝫ penā suffocātē ⁊ exťminātē: sꝫ pene ꝓmouētes dimittunť ad exercitiū: vt fames/sitis/mors/ꝯcupia nō dominās: qꝛ pene iste p̄mo reducūt ad mēoriā d̄s sit adiutor in tribulatōibꝰ q̄ iueneř̄t nos nimis. scđo faciūt cogitare de miseria huiꝰ icolatꝰ: vt sic hō defleat pctā sua. tertio hūiliāt ipaꝫ irascibilē ne extollať p supbiā. Quarto cohibēt ꝯcupiscibilē/ne defluat hō p ꝯcupiaꝫ. Vñ Ansel. lib. de libe. arbi. Si (inq̄t) baptismū icorruptio seq̄reť: mutareť fides ⁊ p̄iret meritū fidei. Alie sunt pene ꝯcte ex iure positiuo vel hūano: vt si bigamꝰ baptizareť: ⁊ sic adhuc remaneret irreglaritas ꝯcta. Alia est pena eťna: q̄ nec a nā nec ab hoie infligi pōt: sed a solo deo: ⁊ ista tota remittiť i baptismo/nisi ponať obex. Hic ysidorꝰ lib. de sūmo bono. c. xxiiī. Baptismꝰ a pena eterna nō a pn̄ti liberat: qꝛ si a pena pn̄ti hoies liberarenť/ip̄m putarent premiū baptismi non aliquod eternū. Et Augu. Ideo noluit dñs per baptismū amoueri penā sicut et culpam/ne delicate crederetur in deum: potius scꝫ intuitu amotiōis pene q̄ amore fidei et iusticie.

Hec Aug. Ad radicē em̄ morbi velut peritus medicus voluit insistere. Radix et cā penalitatis morbi fuit culpa. Sap̄.j. De⁹ em̄ mortē nō fecit rc̄. Iniusticia mortis est acquisitio. Et mirū est q̄ hac penali febre febricitauit xp̄s: & tn̄ nō habuit in se cām febris. Esa.liij. Nō est inuent⁹ dol⁹ in ore ei⁹: & dn̄s voluit cōterere eū in infirmitate. Sz iō distulit auferre penā: qr mirabili et inexcogitato artificio de ip̄o morbo fecit medicinā. Cōsiderās em̄ q̄ culpa intulerat penā: excogitauit p penā tollere culpā. Qd̄ significatū est .j. Macha.iij. q̄ iudas tulit gladiū apolonij & occidit eū: et erat in gladio illo pugnās cūctis dieb⁹. Gladi⁹ pcti mors est & penalitates. Roma.vj. Stimul⁹ aūt pcti mors. Postq̄ ergo culpā p passionē occidit xp̄s in nobis p gladium penalitatū pugnat adūsus pctā: ita vt de pctō .i. pena pcti dānet pctm̄: & in fine pena tollet penā. Mors ei seipāz destruit. Preterea q̄ tota pena eťna ī baptismo remittať: ptz p illō Roma.xj. Sine penitētia sunt dona dei & vocatio. Vocatio em̄ ī baptismo et dona dei ibi data sūt ex mera dei gr̄a sine labore & pēa. Joh.iiij. Aqua quā ego dabo fiet in eo fōs aq̄ saliētis ī vitā eťnā. Ambro. Baptism⁹ nō reqrit gemitū neq̄ plāctū: sz oīa gratis cōdonat. Et Aug. Quicqd mali ab hoīe dictū/factū/ aut cogitatū est: veluti nō fuerit factū p baptismū deleť. Hoc sōniabāt oli gētiles: q̄(vt dicit Joh.beleth) tēpla sua circa fōtes facere solebant: vł' vbi sp̄ habebāt aquā: & p aspsionē ei⁹ se purificari ab oī cōtagio et pena credebant. Et illos fontes vocabant delubra quasi purificantia. Vn̄ Eusebius quidā ī homelia. Mare vidit et fugit .i. in baptismo oīs amaritudo culpe et pene sensit adesse diuinā maiestatē: et fugit. Idē. operuit aq̄ tribulātes eos: vn⁹ ex eis nō remāsit: vn⁹ ex illis .i. vnicū ac p̄mū illud originale debitū sacri fontis vnda vacuauit. Idē ēt. Si stupem⁹ ad magnitudinē nouitatis miraculi: cū legim⁹ dn̄m iesum ex sola femia cessante viri ꝯsortio ꝓgenitū: cur nō mirabimur: repugnātibus nature legib⁹/ p oēm ťrā mľti tudines fideliū de solo sinu fontis tāq̄ ptu v̄gis ꝓcreari .s. sine corruptōe culpe aut pene. ¶ Quītū est filialis adoptio ī voce pr̄is. Hic est fili⁹ me⁹ dilect⁹. Filio aūt debeť pr̄na hr̄ditas. Propť h̄ oī baptizato tāq̄ filio dei īmediate si moriať: eťna hr̄ditas ꝯcediť. Sic ei ab exordio mūdi sp̄ūs dn̄i ferebať sup aq̄s: vt eis ꝯferret vim gn̄atiuā. Sic nunc sp̄ūs sctūs sup aq̄s baptismi: vt vim regeneratiuā filioꝝ dei cōferat aq̄s. Quos ei aq̄ mūdat: sp̄ūs viuificat. p̄s. Tu es q̄ restitues hr̄ditatē meā michi. Et ratio est quia adam p pctm̄ se & posteros exheredauit. Iō nō possumus repetere restitutionē illi⁹ hr̄ditatis tanq̄ filij ade: sz solū tanq̄ filij xp̄i q̄ in adā nō peccauit: & iō sol⁹ ius repetendi habuit. Pria natiuitas fuit de limo ťre. de qua Sap̄.v. Nos nati cōtinuo desinim⁹ eē: & natū & ex hmōi semine ꝓductum aruit: qr nō habuit humorē. Luce.viij. Ideo voluit dn̄s hoiem ex aq̄s fieri. Abachuc.j. Facies hoīes sicut pisces maris. Inde Aristo.lib. de ꝓbleuma. Aialia marina maiora sūt his q̄ sunt ī terra & magi nutribilia. Gen̄.j. Creauit de⁹ cete grādia & oēm aiam viuētē quā ꝓduxerāt aq̄: igiť vt magis cresceremus sum⁹ nō solū nati de ťra/sed renati ex aqua: et hec ē spiritualis: qr ex aqua & sp̄ū sctō. Ideo hec magnitudo ad quā ordinať hec secunda natiuitas: sp̄ūalis est. Et ppľs xp̄ian⁹ est illa gn̄atio ventura et populus ille q̄ nasceť ex aqua: quē fecit dn̄s ex terra. Hec aqua ꝓcessit a latere xp̄i: qr baptismus hz efficaciam a passione xp̄i: et hec filiatio ortū habet a latere xp̄i. Esa.lx. Filie tue de latere surgēt. Hec aūt efficacia terminata est in sepultura in quam corpus xp̄i descendit et inde resurrexit. Et ad hoc significādū cū quis baptizať siue p imersionē siue p effusionē poniť

E Baptism⁹. De natiuitate sp̄ūali p baptismū facta.

sub aqua quasi sub terra sepultus:et inde educit quasi resurgēs cū xp̄o in nouitate vite spūalis. Et hoc ait Apl's Roma.vj. Cōsepulti em̄ sum⁹ per baptismū cū xp̄o:vt quō xp̄s resurrexit/ita et nos in nouitate vite ambulemus. Null⁹ aūt ad eccl'iam accedere pōt nisi p baptisma. In gestis romanoꝝ legit ꝙ tp̄e tyberij cesaris venerūt romā duo viri sapientissimi ph̄i praxideles ꝛ psidia:quos ꝓpt sapiētiā suā sibi charos habuit impator in palatio suo:ꝛ q̄cq̄d in aure secretarijs suis diceret impator siue de die siue de nocte:vsq; ad vnū v̄bū repetebant. Ille aūt ꝓmisit eis daturū se q̄cq̄d peterēt. At illi mima renuerūt:sꝫ vnū mēoriale in vrbe fieri petierūt i sui mēoriā ꝛ euentuū futuroꝝ:vt.s.fierent in euidenti loco duo hoies nudi habētes brachia eleuata ꝛ digitos incuruatos ad modū minātotiū:et habentes an̄ se duos caballos nudos ab oi ornatu marmoreos:ꝛ an̄ equos mulierē serpētib⁹ circūdatā:ꝛ ante eam conchā. Per qō signabat vt ipsi p̄di xerūt ꝙ veniret rex potentissim⁹ habēs equos fortissimos cōtemnentes ornamenta mūdi/ꝛ conculcantes omnē terrenam p̄tātem:p q̄s designati sunt apl'i:hoies nudi duo:duo testamēta:in q̄b⁹ oīs scia salutaris nuda et apta fuit:mināntes futura tp̄a ꝛ euēt⁹. Mulier circūdata serpētib⁹ eccl'ia circūdata tribulatiōib⁹ et p̄secutionib⁹:ad quam null⁹ accedere pōt: nisi ablutus concha baptismatis. Est em̄ baptismus flumen in ingressu ecclesie:sicut eufrates in ingressu terre sancte:diuidēs terrā iudeoꝝ a terra assirioꝝ.i.xp̄ianoꝝ sectam a secta aliarum gentium.

¶ Sextū est ianue paradisi aptio:qꝛ celi apti sunt sup eū. Hō em̄ postq̄ baptizat⁹ est si moriat:imediate euolat ad celū. In cui⁹ figura filij israel viā facientes p iordanis fluuiū eo trāsacto imediate intrauerūt terrā ꝓmissionis. Et ꝓpter hoc oñdēdū baptizato xp̄o apti sunt celi. An̄ pars aquaruꝫ iordanis fluxit ad mare:pars stetit ꝛ inaltabat se. Sic baptizatoꝝ electi dulcedinem gr̄e custodiūt:reprobi in amaritudinē pcti trāseūt : ita ꝙ illi tāq̄ supiores stāt i gr̄a:mali sicut iferiores descēdūt ad marij naufragia.i. mūdi delectabilia:ꝛ finaliter inferni amaritudinē. Hinc hymn⁹ Ambrosian⁹. q̄ ex aq̄s ortū gen⁹ partim remittis gurgiti:partim leuas i aera. Ex aq̄s facti sunt pisces q̄ in aq̄s remāserūt:ꝛ volucres q̄ in aera volāt: qꝛ reprobi in aq̄s voluptatis remanēt:ꝛ q̄ꝝ ꝯusatio in celis est ad celū volant. De q̄b⁹ Zacha.xiiij. Exibūt aq̄ viue de hierusalē:mediū earū ad mare orientale ꝛ mediū ad mare nouissimū:qꝛ vna pars baptizatoꝝ eligit amaritudinē in p̄nīti ꝓpter xp̄m verū oriētē:ꝛ altera ps fluit in amaritudinem eternā. Sic aq̄ inferiores tp̄e Josue in mare mortuū descenderūt. Sicut em̄ auis nō recipit ad nidū nisi quos nouit se generasse: sic nec de⁹ recipit in paradiso nisi quos iustos p fidē regenerauit. Esaie.xxvj. Apite portas iusticie:ꝛ ingrediet gens iustoꝝ. Moyses autē legislator ppl'm in terram ꝓmissiōis nō introduxit:qꝛ nichil ad p̄fectū adduxit lex:sed solū vsq; ad iordanē: ꝛ tūc iesus sol⁹ legislator xp̄s introduxit transacto iordane.i. baptismo:qꝛ p baptismū ꝛ nō aliter intrat in terram ꝓmissiōis:sic ꝙ opꝫ omnem christianū transire per baptismū. Sic em̄ Jacob cum Esau dum iret in terram promissionis vxores suas et omnem familiam suam fecit transire vadum raboth / id est christus omnem sue ecclesie familiam fecit transire vada baptismi.

¶ Septimū est p̄tātis dyabolice repressio:qō designat in v̄bis baptismi. Hec ei sunt v̄ba spūs scti q̄ ꝓfert sacerdos baptizādo. Propter qō in illa hora descēdit spūs sctūs sup baptizatū:ꝛ fugit ꝛ repmit dyabol⁹. Esa.xl. Cecidit flos:qꝛ spūs dn̄i sufflauit i eo. Qui pri⁹ erat flos i paradiso: an̄q̄

ad fructū glīe pcederet cecidit:ꝛ i baptizato ab intēto cecidit:qꝛ spūs dñi sufflauit i eo. Qd em̄ ad flatū sustollit:et si nō anullet/nō tñ pōt flatui resistere. Ex quo apparet q̄ depssa est dyaboli potestas.q̄ solo flatu sacerdotis euanescit. Propter qd in baptismo spirat anhelit⁹ sacerdot; in baptizato ad expellēdū virtutē inimici:ꝫ opʒ cū aqua vocē eius addi ad hoc q̄ sit sacramētū.ps. Uox dñi.i.mistri dñi sup aquas. Et si dicat q̄ nō p baptismū sed p exorcismos p̄cedentes expellit dyabol⁹:alioquin frustra fierent. Rñdetur primo q̄ p exorcismos in aliquo cohibet ptās dyaboli:ne noceat q̄tum nocere vellet ipediendo spūale bonū. Hinc Ciprianus per exorcistas voce hūana ꝛ x̄tute diuina flagellat/vrit/ꝛ torquet dyabol⁹. Pharao em̄ nō habebat tātā potestatē sup israel qñ appropinquauit mari:quāta erat qñ seruiebāt in luto ꝛ latere:ꝛ tñ nō plene euaserāt ante submersionem in mari ꝫ multū vrebant et torquebant:q̄ videbāt eos a se elōgatos. Si em̄ incātatores serpentes a suis cauernis extrahunt ꝛ eoꝝ maliciā cohibent: plus existimādū est p verba diuina serpētes spūales a suis cauernis extrahi ꝛ eorum maliciā cohiberi. Dicit scdo q̄ per baptismū totaliter expellit ab hoīe:sicut canis excalidat⁹ a coquina:ꝛ ideo miro mō timet baptismū. Unde dyabolus timet duplicē ignem.s.ignē charitatis ꝛ ignem gehenne. Ignē charitatis:qꝛ vrget eū exire:ꝛ inde multū timet baptismū:quia sub specie aque dat ibi ignis:imo ignis charitatis quasi ignis grecus ardet et incēditur in illis ꝛ p illas aquas. Gehēnam vero timet:qꝛ ei parata est.

F Exorcism⁹. Q3 p exorcismos q̄dā modo ptās dyaboli cohibetur.

¶ Pro scda pte multū culpādi sunt ꝛ culpātur a deo q̄ post baptismū recedūt a deo ꝛ fidē sibi pmissam violāt. Quattuor aūt sunt x̄ba magne cōtumelie q̄ cōiter dicunt his q̄ odiosi sunt. Prio q̄ sint filii meretricis. Scdo q̄ sint mēdaces. Tertio q̄ sint vetuli. Quarto claudi. Sic filiis dei in baptismo factis postq̄ a dño p pctm̄ ꝛ cōcupiscētiam retrocedūt:quattuor eis a dño iesu q̄ eos p baptismū genuit iproperant:que ꝯtinent in illo x̄su.ps. Filii alieni mētiti sūt michi ꝛc. Prio sūt filii alieni. Inde dic̄ saul ionate. Fili mulier; vltro rapiētis viꝝ.i.Reg.xx. Mulier vltro rapiēs viꝝ est ꝯcupiscētia. Prouer.vii. Apphēsum deosculat iuuenē. Hui⁹ filii sūt oēs hoies a p̄ncipio ex ꝯcupia gēiti:iō filii alieni a deo:ꝫ postea adoptiui. Scdo mēdaces. Hic subdit.mētiti sūt michi.ps. Filii hoim mēdaces i stater;. Polliciti em̄ sunt i baptismo (q̄ est q̄si statera:in q̄ ex vna pte appēdit p̄ciū sanguis ꝛ meritū xp̄i:ex alia pte pctā:ꝛvnū p alio ꝯcedit) renūciare sathane: et tñ ipm sequūt. Hec abrenūciatio ꝛ pmissio scpta ē in nob̄ tāq̄ i charta. ii.Cor.iii. Epl'a estis xp̄i:ꝛ ppt̄ hoc pmisit nob̄ de⁹ hereditatē celestē nos gñando filios adoptiōis:ꝛ spūs sctūs apponit ad testificādum duo p̄dicta tanq̄ sigillū dei vel signū celestis notarii.s.xp̄i. Iō Ephe.iiii. Nolite cōtristare spm̄ sctm̄ in q̄ signati estis. Et tñ mētiunt nō obstātib⁹ istis pact; fide media. Si eēt puella q̄dā pulchra ꝫ nuda misera ꝛ paup:cui obuiaret diues p̄nceps ꝛ diceret sibi. Si volueris esse spōsa mea ꝛ fidelis:fide media despōsabo te ꝛ dotabo. Illa spōdet:et qd pollicet nō implet:ꝫ post spōsionem ꝛ oim istoꝝ collationē ab illo maxio principe:in cōspectu ei⁹ abhoiabili porcario se exhibet stuprandā vel leproso se pstituit:quid de illa fieri debet? Nōne viua cōburi? Sic de anima misera. Tertio inueterant qui p baptismū in nouitate vite geniti erāt.i.Pet.ii. Quasi mō geniti ifantes. Unde in bñdictione fontiū dicit Gregori⁹. Quos sexus discernit in corpe aut etas in tēpore:in vnā parit grā mater infantiā. Qd significatū est in Naamā.iiii.Reg.v. Cui⁹ restituta est caro quasi caro pueri paruuli. Culpa autē noui hois inueteratio dicit. Hic psal.ꝯquerit. Inueteraui inter

G Baptism⁹. Multū culpant violātes pmissa i baptismo.

omnes inimicos meos. Et vere res stupore digna in momẽto fieri veterẽ. De qua veteratione Thre. iij. Vetustã fecit pellẽ meam ꝛ ꝯtriuit oĩa ossa mea. Et ratio est qꝛ veterascit hõ cũ deficit in calore et diminuit in ꝟtute: Subito autẽ cũ quis peccat: ꝑdit calorẽ spũs sancti: ꝛ diminuit in virtute bene agendi. Quarto claudicant a semitis quas polliciti sunt ambulare. Multa eñ dicunt mali xp̃iani pulchra ꝛ optima: sed nõ ambulant ƀm ea. Claudus eñ sedens in cathedra pulcherrimꝰ est: sed turpis dũ ambulat. Hinc Arist. lib. xix. de aĩalibus. Oculi in p̃ncipio gñationis viridẽ habẽt colorẽ: deinde mutant in nigredinẽ vel glaucitatẽ. Sic de nouo baptizati primo colore innocẽtie ꝛ viriditatis virtutũ colorant ꝛ induunt: sꝫ statim per vitia in nigredinẽ vite ꝓlabunt. Quod tamẽ auertat a nobis dñs: vt dicat veraciter vnusquisqꝫ nostrũ cum Job. Donec deficiã: nõ recedam ab innocẽtia mea: ꝛ sic tandem videat deus deoꝝ in syon. Amen.

¶ Sicqꝫ optatum sortiunt finem sermones de Aduentu religiosissimi Patris artium ac sacre Theologie professoris Parisiensis / Johannis raulin: inter p̃cipuos ordinis Cluñ. proceres nõiatissimi: quos dum spiritus suos regeret artus declamauit ad populũ. Impressi Parisius Anno dñi Millesimo quingentesimo decimooctauo. xx. vero mẽsis Nouembris Per magistrũ Andreã Boucard: opera ꝛ expensis Johannis petit bibliopole in alma vniuersitate Parisiensi iurati: Ad signum Lilij aurei in vico sancti Jacobi cõmorãtis: et ibidem venundãtur.

2
4
790

278
478

62

95

050
060
050
120
040
070
~~[illegible]~~
028
020

438

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm